

ଫ୍ରେଣ୍ଡ ଅଛାନ୍ତି

ଉତ୍ତମ ପ୍ରାଦ ମହାନ୍ତି

ଆମ୍ବଜୀବନୀର ଏକ
ମହାପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଯ୍ୟାସ
ହେଉଛି ସତ୍ୟତା । ଆମ
ସମୟ ଓ ସାହିତ୍ୟରେ
ବହୁ ପ୍ରଥିତ ଯଶା ଜ୍ଞାନୀ,
ଗୁଣୀ, ଜନନୀୟକ,
ସାହିତ୍ୟିକ, କବି,
ଦାର୍ଶନିକ, କଳାକାର
ଚଥା
ସମାଜସେବୀମାନଙ୍କର
ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଓ ଜୀବନୀ
ରଚନା ସଂକଳନର ଭବ୍ୟ
ସମାହାର ରହିଛି । ମାତ୍ର
ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଜୀବନୀ
ଲିଖନ ଓ ସାମାଜିକ
ଆବେଦନ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ରଚନାବଳିର ଅଭାବ
ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖା
ଦେଇ ଥାଏ । ଯାହା
ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାତି ପାଇଁ
ସେତେ ପ୍ରଭାବମୟ ଓ
ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ନ
ହୋଇ ଏକ ବିଳାସମୟ
ସ୍ଥାକାରୋକ୍ତି ହଁ
ଦୋଇଥାଏ ।

ଭାଷକତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

ମୁଗ୍ନାମର ମୁଦ୍ରାଲିପି

(ଆମ୍ବ ଜୀବନୀ)

ଡାକ୍ତର ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

ଶ୍ରୀ ଭାଗବତ ସ୍ଵରଳିପି (ଆମ୍ଭାବନୀ)

ଲେଖକ : ଶ୍ରୀ ଭାଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

ପ୍ରକାଶିକା : ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାନ୍ତି

ଉ.ଏ.-୨୭/୨,

ୟୁନିଟ୍-୨, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ପ୍ରଥମ ମୂଲ୍ୟ : ୨୦୦୫ ମସିହା

ମୂଲ୍ୟ : ୪୦୦୦

(ପ୍ରକାଶିକାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସ୍ଵରୂପ ଘର୍ଷଣିତ)

ସ୍ଵରୂପକାରୀ : ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାନ୍ତି

ଉ.ଏ.-୨୭/୨,

ୟୁନିଟ୍-୨, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମୁଦ୍ରଣ : ପ୍ରାପିକ ଆର୍ଟ୍ ଅପ୍ପେଟ୍ ପ୍ରେସ୍

ନୂଆପାଣୀ, ମଙ୍ଗଳାବାଗ, କଟକ

ମୂଲ୍ୟ : ୮୧୫୦/- (ଏକଶତ ପଚାଶ ଟଙ୍କା) ମାତ୍ର

SANGRAMARA SWARALIPI

(An Autobiography)

By : Sj. Bhagabat Prasad Mohanty

Published & Owned by :

Smt. Kalyani Mohanty

Qr. No. V.A.- 26 / 2

Unit - II, Bhubaneswar

First Edition : 2005

Printed Copy : 4000

(All rights reserved by the Publisher)

Printed at : Graphic Art Offset Press
Nuapatana, Mangalabag, Cuttack

Rs. 150/- (One hundred fifty) only.

ମୁଖ୍ୟବନ୍ଧ

ଆମ ଦେଶ ଦୀର୍ଘକାଳର ପରାଧୀନତାରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲା ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଥର ତାରିଖ ଦିନ । ସେଇଦିନ ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ଭାରତର ସ୍ଵାଧୀନତା ଘୋଷଣା କରି ଜନନାୟକ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ କହିଥୁଲେ ଯେ ଭାରତୀ ସହିତ ଅଭିସାରର ଏହି ମୁହଁର୍ଗରେ ଆମେ ଜାତିକୁ ଦେଇଥିବା ସବୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପୂର୍ବ କରିବୁ । ଶ୍ରୀ ଭାରତର ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତିକ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ‘ଫର୍ମାମର ସ୍ଵରଳିପି’ ପଢ଼ିବା ଆଗରୁ ପାଠକମାନେ ସେହିସବୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ କେବଳ ଜଣେ ସ୍ଵାଧୀନତା ଫର୍ମାମୀ ନଥିଲେ, ସେ ଏଇ ଦେଶର କୋଟି କୋଟି ମଣିଷଙ୍କୁ ପରାଧୀନତାରୁ, ଅଞ୍ଜତା, ଅସମାନତା, ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ ବିପ୍ଳବୀ ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣଙ୍କ ଚିଠିର ଉଭରରେ ନେହେରୁ ଲେଖୁଥିଲେ -

You say that, the goals and values of socialism are unalterably fixed for you, and you defined those goals as the creation of a new society in which there is no exploitation, in which there is economic and social equality and in which there is freedom and wellbeing for all. Surely, there is hardly an intelligent person in the world who will not agree with that goal or those values. Certainly I accept them completely.

ଜୟପ୍ରକାଶଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେହେରୁ ଲେଖୁଥିବା ଏହି ଚିଠିର ଉପରୋକ୍ତ ଉତ୍ସୃତାଂଶ୍ଚ ଏଠାରେ ଏହି କାରଣରୁ ଦେଉଛି ଯେ, ଜୟପ୍ରକାଶ ଥିଲେ ମହାନ୍ ବିପ୍ଳବୀ ଓ ସମାଜବାଦୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ସ୍ଵାଧୀନ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଆଦର୍ଶ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରୁଥିଲା । ସେହି ଚିଠିରେ ସମାଜବାଦର ଯେଉଁ ସବୁ ନୀତି ବିଷୟ ନେହେରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଫର୍ମାମର ତାହା ହେଉଛି -

- (୧) ନୃତ୍ୟ ଶୋଷଣମୁକ୍ତ ସମାଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
- (୨) ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ସମାନତା
- (୩) ସ୍ଵାଧୀନତା ଓ ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ

ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ସମାଜବାଦୀ ତତ୍ତ୍ଵରେ ଜବାହରିଲାଲ, ଜୟପ୍ରକାଶ ଓ ରାମମନୋହର ଲୋହିଆ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଏଇ ତିନିଜଣଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା ସ୍ଵାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କିଶୋର ଓ ତରୁଣଙ୍କ ଉପରେ ।

ଭାଗବତ ବାବୁଙ୍କ ସମସାମ୍ୟିକ ହୋଇଥିବାରୁ ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରେ ଆମକୁ ଏଇ ସମାଜବାଦୀ ଆଦର୍ଶ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଥିଲା । ସେଇ ପ୍ରେରଣା କେଉଁ ଶୁଭଲଗ୍ନରେ ଭାଗବତ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରାଣସରାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା କେଜାଣି କେଶୋରରୁ ଏଇ ପରିଣତ ବିଷୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରକ୍ଳିତ ହେଉଛି ଅନ୍ୟାୟ, ଅବିଚାର ଓ ଶୋଷଣ ବିରୋଧରେ ଲଭିବାର ସେଇ ଅଦମ୍ୟ ଅଗ୍ରିଶିଖା । ଛାତ୍ର ଥିବାବେଳେ ସାମନ୍ତବାଦୀ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିରୋଧରେ ଭାଗଚାଷୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସତ୍ୟାଗର୍ହ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଇ ସଂଗ୍ରାମ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ । ଏଇ ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ଅଭୁଲା ଘଟଣାବହୁଳ ଜୀବନ କାହାଣୀ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ କାହାଣୀ ସହିତ ଏତେ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ଯେ, ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ନେତା ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରି ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଲୋକର ସୁଖଦୁଃଖରୁ ଅଳଗା ହୋଇଯାଇ ନାହାଁନ୍ତି । ସାମ୍ୟବାଦୀ ଓ ସମାଜବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମତା, ଅବସନ୍ନ କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଜଳୁଥିବା ‘ଦୀପଶିଖା’ଟି କେବେହେଲେ ଲିଭେନାହିଁ ଶେଷ ନିଃଶ୍ଵାସ ବହୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ଏଇ ସମାଜ ତାକୁ ସୁଖ, ସ୍ଵାକ୍ଷରିତି ଓ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ ; ବଡ଼ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ତା’ର ପରିଚୟ ଓ ଆମ୍ବିକାଶକୁ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥାଏ । ସୁତରାଁ ସମାଜ କ’ଣ ଦେଇଛି ବୋଲି ନପଚାରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜକୁ ପଚାରିବା ଦରକାର ସେ କ’ଣ ସମାଜକୁ ଦେଇଛି । ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଲାଭଶୋର ବ୍ୟବସାୟୀ, ପରାନ୍ତଭୋଜୀ ରାଜନେତା, ଦୁନୀଁତିଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରଶାସକ ଦେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଭାଗବତ ବାବୁଙ୍କ ଅଙ୍ଗେନିରା ଜୀବନ କାହାଣୀରେ ତାହାର ବର୍ଣ୍ଣାତ୍ୟ ଓ ଚମହାର ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । ଏହା

ପାଠକଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ ଓ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବ । ବୃହଗର ସ୍ଵାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷୁଦ୍ର ସ୍ଵାର୍ଥ ବଳିଦେବା ସକାଶେ ଏହା ଯେ ଉଚିତ୍ତମି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ, ଏଥରେ କ'ଣ ସହେହ ରହିଛି ?

ସେ ବିଧାୟକ ବା ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ପରିସ୍ଥିତି ତାଙ୍କୁ ବାଧ କଲା ସେଇ ସୁଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରି ଜନସେବା କରିବାର ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମାଧ୍ୟମ ହେବାପାଇଁ ସେତେବେଳେ ସେ ମାଥାନତ କରି ତାହା ମାନିନେଲେ । ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ହେବା ପିଲାଖେଳ ପରି ସହଜ ବା ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିବାର ଏକ ନୂତନ ବାଟ ନୁହେଁ । ସ୍ଵର୍ଗତା ଓ ଉତ୍ତରଦାୟୀତା ତାଙ୍କ ସରଳ ନିରାତମର ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ଜୀବନଗାଆର ପ୍ରାଣସ୍ଵୟଦନ କହିଲେ ଚଳେ । ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ହେବା ସାମାନ୍ୟ ବିଷୟ ନୁହେଁ ବା କ୍ଷମତାର ଦଳାଳି କରି ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସନ ପାଇନଥିଲେ । ନିର୍ଭୀକ, ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଓ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ହେଲେ ଯେ ନ୍ୟୁଣସ୍ଵାର୍ଥୀମାନେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ଛାଡ଼ି ନାହିଁ ଏହା ତ ତାଙ୍କ ଉପରେ ତିନିଥର ରତ୍ନାକ୍ରମ ଆକ୍ରମଣର ଦଳିଲ ହୋଇ ରହିଛି । ସେହିପରି ରାଜନୀତି, ନୀତିକୁ ଆଧାର କରି ସବୁବେଳେ ଚାଲେନାହିଁ । ତାତ୍କାଳୀକ ସୁବିଧା ହାସନ କରିବା ପାଇଁ ନୀତି ବର୍ଜତ ନୂଆ ବାଟ ପିଟାଇବା ଆଜିକାଳିତ ଫେସନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଏହି କାରଣରୁ ରାଜନୀତିରୁ ଆଦର୍ଶବାଦୀ, ନିର୍ମଳ ଏବଂ ଭଲ ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ରୁତଗତିରେ କମ୍ବୁଛି ଏବଂ ରାଜୀବ ଶାନ୍ତୀ କ୍ଷମତାର ଦଳାଳମାନଙ୍କୁ ଦଳରୁ ବାହାର କରିଦେବେ ବୋଲି ଯେଉଁ ସଂକଷ୍ଟ ନେଇଥିଲେ ତାହା ଅଧ୍ୟାତ୍ମା ରହିଯାଇଛି ।

ଭାଗବତ ବାବୁଙ୍କୁ ଯେଉଁସବୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ତାହା କର୍ତ୍ତପକ୍ଷ ପାଳନ କଲେନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଲୋକସେବା ଛାଡ଼ି ସନ୍ନ୍ୟାସ ନେଇ ନାହାଁଛି । ବରଂ କାହାକୁ ଏଥିପାଇଁ ଦୋଷ ନଦେଇ ଏହାକୁ ହିଁ କପାଳଲିଖନ ବୋଲି ଧରି ନେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଜା ସମାଜବାଦୀ ଏବଂ ପରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶସେବା ଓ ଜନସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ତାଙ୍କୁ ମିଳିଥିବାରୁ ସେ ତାହାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ଆଜନ୍ମର ଶାସନଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍ଥାର ଓ ନୂତନ ନୀତି ନିୟମ ପ୍ରଶାସନ କରି ଅମଲାଭାବିତକ ଜଟିଲତାଙ୍କୁ ଦୂର କରିବା ଦ୍ୱାରା ଶାସନ ସାଧାରଣ ଲୋକର ଆସ୍ତାଜନ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିଜର ସାମୟିକ ବ୍ୟର୍ଥତା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରିୟମାଣ କରିପାରିନାହିଁ ।

‘ଫ୍ରାମର ସ୍ଵରଳିପି’ରେ ସେ ରାଜନାତିର ଗହନ କଥା, ବଡ଼ଲୋକଙ୍କ ଶୁମର କଥା ଏବଂ ଉତ୍ସାହିତଙ୍କ କରୁଣ ଗାଥା କଣ୍ଠିବା ବେଳେ ବନେଇ ଚୁନେଇ ନକହି ସାଧାସିଧା ଶୈଳୀରେ ଯେତିକି କହିଲେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ ନକରି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନଗ୍ନ ଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରତିଭାତ ହେବ, ତାହାହିଁ କରିଛନ୍ତି । ଦଳମତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପକାର ହେବା ପରି ଅନେକ ଜନହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ସେ ନିଜର ନିର୍ବିଚନ ମଣ୍ଡଳାରେ କଟିବା ସେବେ ଦଳାୟ ରାଜନାତିର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି ତାକୁ । ତଥାପି ତାଙ୍କର ସାମାଜିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧତା ମଳିନ ହୋଇନାହିଁ । ବରଂ ଯେଉଁମାନେ ଉବିଷ୍ୟତରେ ବିଧାୟକ ହେବେ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦିଶିବାରେଣି ହୋଇ ରହିବ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ରାଜନୈତିକ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ବେଶି ସାଙ୍ଖ୍ୟାରେ ଲେଖାଯାଇ ନାହିଁ । ଯେଉଁ କେତୋଟି ପୂର୍ବରୁ ଲେଖା ହୋଇଛି ସେଥୁରେ ଲେଖକର ଆମ୍ବବତିମା ଓ ଛଳନାର ଅନ୍ତଃସ୍ଵର ବେଶ ବାରି ହୋଇପଡ଼େ । କିନ୍ତୁ ଭାଗବତ ବାବୁ କଜ୍ଜନା ବା ବତ୍ରବ୍ୟକୁ ରଙ୍ଗୀନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ନକରି ସତ୍ୟପାଠ କରିବା ରୀତିରେ ଘଟଣା ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଯାଇଛନ୍ତି । ତଥାପି ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଯେ ପରନିଦୀ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ବରଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜ ଭୂମିକା ସାପର୍କରେ ସତ୍ୟତନ ହେବାପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦିଏ, ଏହାତ ସାଧାରଣ ସତ୍ୟ । ଏହି ଆମ୍ବଜୀବନୀ କାହାରି ମନୋରଞ୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଲେଖାଯାଇ ନାହିଁ, ବରଂ ଲେଖାଯାଇଛି ଲହୁ ଲୁହାଣ ହୋଇ ସାମାଜିକ ଆଦର୍ଶପତରରେ ଗୋଡ଼ାଉଥିବା ଜଣେ ସାଧାରଣ ସଂଗ୍ରାମୀର ଆମ୍ବନଥନ । ଗୋଟିଏ ଆଶଙ୍କା କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଥାଏ- ନିଜର ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ସଦାବେଳେ କାନ ଡେରିଥିବା ଲୋକ ପ୍ରତିକୂଳ କଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥାନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି - “ସତ୍ୟମ ବ୍ରୁଯାତ୍ ପ୍ରିୟମ ବ୍ରୁଯାତ୍, ମା ବ୍ରୁଯାତ୍ ସତ୍ୟମ ଅପ୍ରିୟତମ୍” । ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ୟକଥା କହିବ, ପ୍ରିୟକଥା କହିବ କିନ୍ତୁ ଅପ୍ରିୟ ସତ୍ୟକଥା କହିବ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ପ୍ରିୟକଥା କୁହାଗଲେ ସତ୍ୟ ଅପ୍ରକାଶିତ ରହିଯିବ ।

ଇତିହାସ ସତ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଯାହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ତାହା କାହାଣୀ ହୋଇପାରେ, ଇତିହାସ ହେବନାହିଁ । ଭାଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ସରକାର ଓ ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ରହିଥିବା ଯୋଗ୍ୟ ଇତିହାସର ପର୍ଯ୍ୟାଳୋଚନା ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବନ୍ଦୁ ବାନ୍ଦବ ମଧ୍ୟ ଇତିହାସର ବାହାରେ ରହିପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭାଗବତ ବାବୁ ଶାସନରେ ରହିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କର ପରିବର୍ଗନ ହୋଇନାହିଁ । ଭାବୁକ

ଓ সাম্যবাদী দর্শনৰ অন্যতম প্ৰবত্তা Angels (আঞ্জেলস) কহিছতি যে -
History is the most cruel of all goddesses, she drives her triumphant
chariot over heaps of corpses." অৰ্থাৎ জিহ্বায় সমষ্টি দেবীক মধ্যে
নিষ্ঠুৱতম। কৃত কৃত শব উপরে যে ঢাকৰ বিজয় রথ চলাই নিষ্ঠিত।
আঞ্জেলসক কথা রাজনেতাঙ্কু ভল নলাগিবা স্বারাবিক। হিত্তলৰ ক'শ স্বত্ত্বিক
বলৰে বিশ্ব জয় কৰিপাৰিথলে ?

ওড়িশাৰ ভাৰতবাট ও সমাজবাদী আন্দোলনৰ সাৰথী পুৱেন্দ্ৰ
নাথ দুৰ্বেদী এবং ঘেৰি দর্শনৰ অন্যতম প্ৰবীণ নেতা বাঙ বিহাৰী দাসকু
ঢাক রাজনৈতিক গুৱু এবং তৎ। ঘৰোজ কান্ত কানুনগোঙ্কু আদৰ্শ ভাৰা
গ্ৰহণ কৰিথৰা বেলে সমাজবাদী গণতান্ত্রিক মূল্যবোধ ও চিন্তাধাৰা দ্বাৰা
লেখক ছাত্ৰ জীবনৰ জনসেবাৰ যেৱঁ মাৰ্গ বাছি নেজছতি ঘেৰে
নিজকু অলগা কৰিনথৰা বৰ্ষমানৰ রাজনীতিৰে এক দৃষ্টান্ত হোৱ রহিব।
কিন্তু অপীম শুআৰ পিলামানকু যেপৰি মা'মানে শুআজ দিষ্ঠি, ঘেৰিপৰি
প্ৰতিশৃতি ও উৱেজনাপূৰ্ণ ভাষণ দ্বাৰা জনসাধাৰণকু ভুলাই ভোট আদায়
কৰুথৰা রাজনেতামানক বিশ্বসনীয়তা হৃতগতিৰে হ্ৰাস পাইবাৰে লাগিছি।
কামল সামাদিকতাৰ শিকাৰ হোৱাথৰা ভাগবত বাৰু হুৰেত কেবে
ভাবিনথলে যে, তাঙ্কু শেষৰে নিজৰ নিষ্ঠলক চৰিত্ৰ সমন্বয়ে প্ৰমাণ
দেবাঙ্কু হৈব। কিন্তু সাধাৰণ জীবন (পক্ষীকু লাইফ)ৰে ঘাণ্ডি কক্ষি হৈছথৰা
ৰাজনেতামানকৰ এহা এক Job Hazard বা বৃৰিগত বিপৰি। কেতোৱা
পূৰ্বে ঢাকমং অপ্ৰতিৰোধী কাগজৰে রাজনেতা ও সামাদিকমানক
বিশ্বসনীয়তা সমষ্টিকোৱা তলে থৰা প্ৰকাশ পাইথুলা। গণতন্ত্ৰ শাসন
চালিবাৰ পচাশ বৰ্ষ পূৰিগলাণি। কিন্তু গণতান্ত্রিক মূল্যবোধ ও আচৰণ
সামাজিক জীবনৰে অনুষ্ঠৰ হৈছনথৰাৰু চোৱা ও সাধু মধ্যে ফৰাক
কেউঁত তাহা বারি হৈছনাহাঁ।

তথাপি আশা অছি, ভলদিন আধিব। লেখক ঘেৱ আশা ও বিশ্বাস
ৰক্ষা অপেক্ষা কৰুছি নৃতন সকালৰ। ঢাক জীবন কালৰে সমাজৰু অন্যায়,
অবিচাৰ অসমানতা ও উপীতন সমাপ্ত হোজনাহাঁ, তেবে নিৰাশ হৈবাৰ

କାରଣ ନାହିଁ । ସେଇ ଆଶାବାଦ ନେଇ ବଞ୍ଚିବା ବେଳେ ମନେପତିଯାଏ ଭିକୁର
ହୃଦୟରୋକ ବାଣୀ -

I represent a party which does not yet exist, the party of revolution and civilisation, the party will make the twentieth century.

ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ଏପରି ଏକ ଦଳର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ଯାହା ଏଯାଏଁ ଜନ୍ମିନାହିଁ । ସେଇ ଦଳଟି ହେଉଛି ବିପ୍ଳବର ଏବଂ ସଭ୍ୟତାର । ସେଇ ଦଳ ବିଶ୍ଵ ଶତାବ୍ଦୀକୁ ନିର୍ମାଣ କରିବ । ବିଶ୍ଵ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ପାଦରେ କିନ୍ତୁ ସାମ୍ୟବାଦୀ ସୋଭିଏଟ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରଫର୍ମ୍ସନ୍‌ପରି ପତନ ହେଲା । ବିଶ୍ଵର ସର୍ବହରାମାନେ ଏକତ୍ର ହେଲେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୀମା ଉରେଇ ଯିବ ବୋଲି ମାର୍କ୍ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ଶୁଣାଇଥିଲେ । ତାହା ସ୍ଵପ୍ନ ହୋଇ ରହିଗଲା । କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଦୁଃଖ ଓ କୁଠା ଦୂର ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସମାନତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର, ଉପୀତନ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ଗଣତାନ୍ତିକ ସମାଜବାଦ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବନାହିଁ । ଗଣତାନ୍ତିକ ଶାସନର ସ୍ଵାପଳ ସ୍ଵାଧୀନତାର ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବୀ ପରେ ବି ଯେ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିନାହିଁ ଏହାହିଁ ବିତମନା । ମୁଁ ଅର୍ଥନୀତି ଜରିଆରେ ଆସିଥିବା ଗ୍ରୋବାଲ ଭିଲେକ୍, ‘ବସୁଧୀବ କୁରୁମୁକମ୍’ ସତରେ କ’ଣ ଆସିବ ରୂପାନ୍ତରିତ ଦିବ୍ୟମାନବର ସମ୍ବାଦନା ଧାରଣ କରି ? ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଖୋଜିବା ମଧ୍ୟ ଏକ ବଡ଼ ସ୍ଵପ୍ନ ସାକାର ହେବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଲେଖକ ନିଜର ଆମ୍ବଜୀବନୀରେ ସମସାମ୍ୟିକ ସମାଜ ଓ ରାଜନୀତିର ବାସ୍ତବ ଦୃଶ୍ୟ ଆଜନ୍ତ୍ବିତ । ପାଠକମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସଂଘର୍ଷମୟ ଜୀବନର କଥା ଭଲ ଲାଗିବ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଖେରାକ୍ ମିଳିବ, ଗଣତାନ୍ତିକ ଶାସନ ଓ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବାସ୍ତବ ମୂଳ୍ୟାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ । ମୋତେ ଏହାର ମୁଖ୍ୟବନ୍ଦ ଲେଖକର ସ୍ଵେଚ୍ଛାଗ୍ରହି ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବା ସହିତ କେବଳ ଏତିକି ଆଶା କରିବି ଯେ, ରାଜନୀତି ଯଦି ଭବିଷ୍ୟତରେ କେବେ ଜନସେବାର ପ୍ରକୃତ ମାଧ୍ୟମ ହୁଏ, ତେବେ ରାମରାଜ୍ୟ ଫେରିଆସିବ ।

ସାତକତ୍ତି ହୋତା
ରଜ ସଂକ୍ରାନ୍ତି
୧୯୫-୭-୦୫
ଭୁବନେଶ୍ୱର

କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ

‘ଦୟାମର ସୁରଲିପି’ର ଆମ୍ବୁଧାଳା ଅବସରରେ ଏହା ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଥିବା ମୋର ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ ବନ୍ଦୁ, ଶୁଭେତ୍ର ଓ ସୁହୃଦମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବାକୁ ଉଚିତ ମନେକରେ । ମୋର ଜୀବନଗାଥାକୁ ସୁରଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅନୁପ୍ରେରଣା ମୋତେ ମିଳିଛି ସେମାନେ ହେଲେ ଅଧିକ ସରୋଜ ପଢନାଯକ, ଅଧାପକ ଅଶୋକ ମହାତ୍ମି, ବରିଷ୍ଠ ସାମାଦିକ ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ବିଶ୍ୱାଳ, ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ଧୂବ ଚରଣ ଜେନା, ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ସୁଧୀର ମହାତ୍ମି, ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ସୁଧାଶୁ ଶେଖର ପ୍ରତାପ, ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ହାତିବନ୍ଧୁ ବେହେରା, ଶ୍ରୀ କାଶୀନାଥ ନାୟକ, ଡାକ୍ତର ପ୍ରସନ୍ନ ଚୌଧୁରୀ, ଉତ୍ୱନିଯତ ରଘୁନାଥ ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ବ୍ୟାକର ସୁର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣନ, ବ୍ୟାକର ସୁଶୀଳ ସାମାଲ, ଅଧାପକ ଗୋଟମ ପଢନାଯକ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ତ ବାସୁଦେବ ଦାସ, ଅଧାପକ ଗଗନଚନ୍ଦ୍ର ମହାତ୍ମି, ସାମାଦିକ ଅନ୍ଧିକା ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ସାମାଦିକ ଉମାପଦ ବୋଷ, ଶ୍ରୀ ଅନିଲ କୁମାର ଦାସ, ଡକ୍ଟର ଦେବେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଗଗନ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ଶ୍ରୀ ହରିଶ୍ ଗୌରାଜ, ଉତ୍ୱନିଯତ ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଅଟଳ ବିହାରୀ ସାହୁ, ବ୍ୟାକର ଶୁଭ୍ରପ୍ରସାଦ ମହାତ୍ମି, ଭୂତର୍ବୁଦ୍ଧିତ ସୁଜିତ ମହାତ୍ମି, ଅଧାପକ ଗୋପବନ୍ଦୁ ମହାତ୍ମି, ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପୁରୟାରପ୍ରାପ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀ କାଶୀନାଥ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ମହାଲିକ, ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ମହାତ୍ମି, କବି ଦାପକ ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀ କୈଳାସ ଆଚାର୍ୟ, ଶ୍ରୀ ଅଲେଖ ଚନ୍ଦ୍ର ପଢିହାରୀ ଓ ପୂର୍ବତନ ବିଧାୟକ ଶ୍ରୀ ସତୋଷ ଦି ସାଙ୍କୁ ପ୍ରମୁଖ । ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋର ଅତରର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

ଆମ୍ବୁଧାଳା ରଚନାର ‘ଶ୍ରୀଗଣେଶ୍ୟ’ କରି ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସମୟରେ ଏହାକୁ ଜୀବନୀରେ ଲିପିବନ୍ଦ କରିବାରେ ମୋର ଦୁଇଜଣ ପୌତ୍ର ଶ୍ରୀମାନ ଗୌରବ ମହାତ୍ମି ଓ ଶ୍ରୀମାନ ବୈରବ ମହାତ୍ମି ମୋର ସହାୟକ ହୋଇଥିଲେ । ମୋର ଜଣେ ପୌତ୍ର ଶ୍ରୀଦେବ୍ୟା ଲିକ୍ଷନ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କିଛି ସୂଚନା ଦେଇ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

ପୁସ୍ତକଟିର ରଚନା କାଳରେ ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଆଜନ କଲେଜର ଅଧିକ ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ମୁଖ୍ୟ ସହାୟକ ଶ୍ରୀ କୃପାସିନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଓ ସମସ୍ତ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ ସହଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ନିତକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

ପରିଶେଷରେ ମୋର ଜୀବନ ଦୟାମର ଏହି ସୃତିବନ୍ଦୁ ପୁଷ୍ଟାକୁ ବିବିଧ ବର୍ଣ୍ଣ ବୈରବ ଦେଇ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ପୁସ୍ତକରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ନିଜର ବନ୍ଦୁ ଶ୍ରମ ଓ ସମୟ ଉପର୍ଗ କରିଛନ୍ତି ମୋର ସେହି ଶ୍ରୀଦେବ୍ୟା ସହାୟକ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ସ୍ଵର୍ଗଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସୁତ୍ତର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

‘ଲେଖକ’

ସଂକ୍ଷେପରେ...

ଶ୍ରୀ ଭାଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

୧.	ଜନ୍ମ ତାରିଖ	: ୭ ଜୁଲାଇ ୧୯୨୮
୨.	ଜନ୍ମସ୍ଥାନ	: ଷଠିଲୋ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା
୩.	ପିତାଙ୍କ ନାମ	: ସୁର୍ଜୀୟ ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ମହାନ୍ତି
୪.	ମାତାଙ୍କ ନାମ	: ସୁର୍ଜୀୟା ସେବତୀ ମହାନ୍ତି
୫.	ସହଧର୍ମୀ	: ଶ୍ରୀମତୀ କଳ୍ପନା ମହାନ୍ତି
୬.	ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା	: ବି. ଏ. (ଅନୟ)
		ଏଲ. ଏଲ. ବି. (ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ)
୭.	ପେଶା	ଅର୍ଥନୀତିର ପ୍ରଥମ ଭାଗ
୮.	ନିଶା	ସ୍ଵାତକୋରର ଶ୍ରେଣୀରେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ
୯.	ସପକ୍ଷବାଦୀ	: ୧୯୮୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଜନ ବ୍ୟବସାୟ
୧୦.	ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ରୁଚି	ସାଧାରଣ ସେବା, ପଠନ ଓ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନରେ ରୁଚି
୧୧.	ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟାବଳି	: ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି ବିଧାନ ଓ ଏକ ସମାଜବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ।
		: ସମାଜର ଦଳିତ ଓ ଅବହେଳିତ ବର୍ଗର ଉତ୍ଥାନ ନିମନ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା
		(କ) ବନ୍ଧୁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସକ୍ରିୟ ଅଶ୍ରୁହଣ
		(ଖ) କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାକର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସଭାପତି
		(ଗ) କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଲାଯନ୍ କ୍ଲବର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା
		(ଘ) ସଭାପତି, କଟକ କେନ୍ଦ୍ର ସମବାୟ ବ୍ୟାକ
		(ଡ) ଡାଇରେକ୍ଟର, ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତକ ସମବାୟ ବୁଣାକାର ସମିତି
		(ଚ) ସଭାପତି, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ଖାଉଟି ସମ୍ପଦ

୧୨. ରାଜନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟାବଳି :

- ୧୯୪୯-୫୩ - କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ମୁୟନିସପାଲିଟିର କାଉନ୍‌ସିଲର
- ୧୯୭୧-୭୭ - ପାଞ୍ଚକ୍ରାପ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ସଦସ୍ୟ
- ୧୯୭୭-୭୯ - ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି
- ୧୯୭୯ - କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରୁ ପ୍ରକା ସୋସାଲିଷ୍ ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ବିଧାୟକଭାବେ ନିର୍ବଚିତ ଏବଂ ପରେ ପରେ ଦଳ ମିଶ୍ରଣ ଯୋଗୁ କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗଦାନ
- ୧୯୭୯ - State Law Revision Committeeର ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁତ୍ତ ।
- ୧୯୮୪ - କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରୁ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ବିଧାୟକ ଭାବେ ନିର୍ବଚିତ ଓ ବିଧାନସଭା ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍, ପ୍ରାନେଲର ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ । ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍, ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା ଏଷ୍ଟିମେଟ୍ କମିଟି ଓ ସବ୍‌ଆର୍ଡନେଟ୍ ଲେଜିସ୍ଲେଟିଭ୍ କମିଟି । ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା ପକ୍ଷରୁ ଦକ୍ଷିଣପୂର୍ବ ରେଲବାଇର ରେଲ ବ୍ୟକହାରକାରୀ ଉପଦେଶ୍ବା କମିଟିରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ । ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଂସଦୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାରତୀୟ ବିଧାୟକମାନଙ୍କ ଦଳରେ ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଫ୍ରେଶଲଟିକ୍ ବାରବାତ୍ତେ ଠାରେ ଯୋଗଦାନ ଓ ଉଦ୍ବୋଧନ । ଇତ୍ୟବସରରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ପ୍ରୟାତିଶୀଳ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟକ ତ୍ରୁମଣି ।
- ୧୯୮୯ - ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେମାନ୍ୟ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ଅର୍ଥ ଓ ଅବକାରା ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ଯୋଗଦାନ ।
- ୧୯୯୪ - କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରୁ ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବଚିତ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭାନକୀ ବଲ୍ଲୁଭ ପଞ୍ଜନ୍ୟକାଳ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା, ଯୋଜନା ଓ ସମନ୍ୟ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ଯୋଗଦାନ ।
- ୧୯୯୮ - ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗୋଳ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା, ପେନସନ୍ ଓ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ଯୋଗଦାନ
- ୨୦୦୦ - ହେମାନ୍ୟ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ସ୍ଵର୍ଗକାଳୀନ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଯୋଗଦାନ । ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଉପସଭାପତି ରୂପେ ନିଯୁତ୍ତ ।
- ୨୦୦୪ - ନିର୍ବଚନ ସମୟରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ପ୍ରଚାର କମିଟି - ଅଧିକ ନିଯୁତ୍ତ

□

IN SHORT

An Autobiography is a document which speaks of the life story of an individual. The story may be in brief or in details.

I came of a very poor family of the Luna-Karandia island which is often invaded by natural calamities like flood, cyclone etc.

Two of my family members participated in freedom struggle and were imprisoned. For the said reason and for absence of a primary school I was deprived of the basic education till late of my age. Till then I was compelled to prosecute the primary and middle school education and then upto higher education including Law graduation. I had to struggle for the cause of poor farmers and land administrative reforms during my higher education career. Till then I was compelled to resort the legal practice for helping the farmers and tenants. The circumstances also compelled me when Congress-men and Leaders including government machinery helped the landlords and feudals.

After completion of more than thirty years of legal practice I had to join with Indian National Congress under the persuasion of the then socialist leaders in 1971. I had against my wish struggle inside the Indian National Congress Party for survival in organisation as well as in power. I had experience of participating in Congress-Ministry successfully handling Revenue, Excise, Higher Education, Public Grievances and ultimately Finance and Planning and Co-ordination department for the State Government. On account of my success in the administration I had to struggle against the party leadership and bureaucrats.

I have my special attitude towards social and political reforms as to how to make the democratic system in the administration a great success.

In the mean time I have gone through the Autobiography of Mahatma Gandhi, the father of the nation on the caption "My Experiment with Truth and Non-violence". For that I have given up my self praised and the idea adhered to truth only.

In my introductory notes I have followed the motto of Utkal Gourav Madhusudan Das as follows :-

“ଜାତି ନହିଁଯୋଗ ଚଳିବକି ଭାଇ
ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ସାରଥୀ କଲେ
ଚାଣେ କିରେ ଗାତି ଦାନାର ତୋବତା
ଘୋଡ଼ାମୁହଁଁ ବନ୍ଧା ଥିଲେ ।”

and the motto of Santha Kabi Bhima Bhoi

“ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଆରତ ଦୁଃଖ ଅପ୍ରମିତ
ଦେଖୁ ଦେଖୁ କେବା ସବୁ
ମୋଜୀବନପଛେ ନର୍କେ ପଢିଥାଉ
ଜଗତ ଉନ୍ନାର ହେଉ ।”

and the motto of Kabi-Bara Radhanath Roy

“ଇଚ୍ଛାତି ଦାସିକେ ହସ୍ତେ ଧରିବାକୁ
ସମସ୍ତଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ତୋରି
ନିଜ ଭାଗ୍ୟତୋରି କାଳ ହସ୍ତେ ବନ୍ଧା
ପକାତି ହେଲେ ପାଶୋରି ।”

This is my autobiography in short

ସୁଚୀପତ୍ର

କ୍ର.ନଂ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
	ଏକ ସତ୍ୟାନୁସରିତ ସ୍ଵାକ୍ଷରାତ୍ମି	୧
	ପ୍ରଥମ ପ୍ରବଳ - ସଜଳ ଶୈଶବ	
୧.	ଆମ ଗାଁ, ମୋ ସୁତିର ସଜଳ ଚିତ୍ରଟିଏ	୭
୨.	ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଆହା ଅଟେ ମୋର ଘର	୧୧
୩.	ମୋ ଚେତନା ଓ ଚେତନ୍ୟର ଉଦୟ	୧୩
୪.	ଦରବ ଦଉଡ଼ି ମଣିଷ ଗାନ୍ଧି	୧୭
୫.	ପେଇଙ୍ଗ ଗେଷ୍ଟ - ଏକ ଉରମ ବ୍ୟବହ୍ଲା	୧୮
୬.	ଭାଲୁ ଓ ଦୁଇ ସଙ୍ଗାତ କଥା	୨୦
୭.	ଛାତ୍ରରୁ ଶିକ୍ଷକ ପୁଣି ଶିକ୍ଷାୟତନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା	୨୧
୮.	ପୋଟଳ ବେପାର	୨୪
୯.	ସ୍ଥାତକ ଶିକ୍ଷା ସମୟରେ ସାମନ୍ତବାଦ ସହ ମୁକାବିଲା	୨୬
୧୦.	ବାପା ଓ ମୁଁ ଦୁଇଟି ସମାନରାକ ସରଳରେଖା	୨୦
୧୧.	ସେହି ବନ୍ଦନରେ ଆମ ପରିବାର	୨୩
	ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରବଳ - ସାଧାରଣ ଜୀବନର ସାଦାସିଧା କଥା	
୧.	ଭାଗଚାଷୀର ହିତ ପାଇଁ ଅଦରି ନେଲି ଆଜନ ବୃତ୍ତି	୨୭
୨.	ହାତ ଗୋତ ମୋର ପୁଅ ଘଇତା	୪୦
୩.	ଉଠ ରମ୍ଭମଣି	୪୩
୪.	ମାତ୍ର ଚଉରାନବେ ଟଙ୍କାରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ପରିଣୟ	୪୪
୫.	ଥରେ ମିଛ କହିଥୁଲି	୪୮
୬.	ପ୍ରଣୟ ନଥାଇ ଆସିଲା ପରିଣୟ	୪୯
୭.	ନୀତଟିଏ ଓ ତା' ଭିତରେ ଆମେ ଯୁଗଳ ପକ୍ଷୀ	୪୪
୮.	ସୀମା ଆଦୋଳନରେ ସାମିଲ ହୋଇ ମାମଲାର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ	୪୭
୯.	ଚକ୍ରବତ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନେ ଦୁଃଖାନିଚ ସୁଖାନିଚ	୫୦

କ୍ର.ନଂ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧୦.	ଓଡ଼ଶା ଦେଉଥିବା ବୋହୁ ପଦାକୁ ବାହାରିଲେ	୭୧
୧୧.	ସ୍ଵର୍ଗତାର ଆଦି ସ୍ଵାକ୍ଷର	୭୩
୧୨.	ମଣିଷ ମଦ ଖାଏ ନାହିଁ ଯେ ମଦ ମଣିଷଙ୍କୁ ଖାଏ	୭୪
୧୩.	ମୁଁ କ'ଣ ଦରିଦ୍ର ?	୭୯
୧୪.	କ୍ୟାନ୍ସର ମନ୍ତ୍ରଶତିରେ ଆରୋଗ୍ୟସାଧ	୭୭
୧୫.	ଆଜନ୍ ପୁସ୍ତକାଳୟଙ୍କୁ ଓକିଲ ସଂଘକୁ ଦାନ	୭୮
୧୬.	ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ଓ ଚିନ୍ତନ (କ) ସ୍ଵାମୀ ନିରମାନର ସାରପୁତ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ (ଖ) ସତ୍ୟସାର ବାବାଙ୍କ ସାନ୍ତ୍ଵିଧ (ଗ) ଶୌରାଜ ବାବାଙ୍କ ସାନ୍ତ୍ଵିଧ ଲାଭ	୭୯
୧୭.	ମୋତେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିବା କିଛି ଚରିତ (କ) ଡଃ. ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନ୍ଦୁନଗୋ (ଖ) ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ (ଗ) ମୋର ସହଧର୍ମୀଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାତ୍ମି	୮୪
ଡୃଢ଼ୀୟ ସ୍ଵବକ - ନୀତି, ରାଜନୀତି ଓ ପରିଶାଳନା		
୧.	ରାଗଚାଷୀର ଭରପାରୁ ପ୍ରଜାସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି	୯୭
୨.	ଖୋଟଚାଷ ଓ ଚାଷୀର ସ୍ଵାର୍ଥରେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ଆଯୋଜନ	୯୯
୩.	ରାଜନୀତିରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଓ ଅଗ୍ରଗତି	୧୦୦
୪.	ବଦଳି ସହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନହେବା	୧୦୪
୫.	ଗୋଲାପ ଫୁଲର କଣ୍ଠା	୧୦୫
୬.	ଏକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରିତ ସମାପନ	୧୦୬
୭.	ଭୂ-ସ୍ଵାର ଆଜନର ରୂପରେଖା	୧୦୮
୮.	ଗଭର୍ଣ୍ଣର ବି.ତି. ଯତି	୧୧୧
୯.	କଞ୍ଚ୍ଚିତ୍ ଦଳକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ଜନ; କିନ୍ତୁ ଗୋଷ୍ଠୀବାଦର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ	୧୧୯
	(କ) କଞ୍ଚ୍ଚିତ୍ ବିଭାଜନ (ଖ) ସ୍ଵାଧୀନ ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ମୁଁ	

କ୍ର.ନଂ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧୦.	କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ବିତିଥିବା କେତୋଟି ଅସତ୍ରୋଷ ମୁହଁର୍ଭମାନ (କ) କଳାହାଣ୍ଡି ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଏନ୍କାରୀ କମିଟି (ଖ) ଅସତ୍ରୁଷ୍ଟ ଗୋଷ୍ଠୀର ମଙ୍ଗୁଆଳ (ଗ) ଅସତ୍ରୁଷ୍ଟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ତା'ର ସାରଥୀ ବସନ୍ତ ବାବୁ	୧୧୬
୧୧.	ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତାଲିକାରେ ଥର୍ଚ୍ଚିଏ ଆସିଥାଏ ବସନ୍ତ	୧୧୯
୧୨.	ଦଳତ୍ୟାଗର ଆହାନକୁ ପରିତ୍ୟାଗ	୧୨୧
୧୩.	ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀର ଫକ୍ତିପ୍ରତି ସମୟମାନ (କ) ଜିଲ୍ଲା ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (ଖ) ସରକାରୀ ଜମି ଜବର ଦଖଳ ଉଛ୍ଵେଦ (ଗ) ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଜନୈତାକ ସ୍ଥଳତା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ	୧୨୩
୧୪.	ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା	୧୨୬
୧୫.	ଗୋଷ୍ଠୀବାଦର ନଗ୍ରଜୁପ : ହିସାମୁକ ଆକ୍ରମଣ (କ) କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଜ୍ଞାନକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ହିସାକାଣ (ଖ) ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ଭବନରେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ (ଗ) ଟ୍ରେନ୍ ଡବାରେ ଆକ୍ରମଣ	୧୩୧
୧୬.	ସଂଗ୍ରାମ ଆମର ସାଲିସର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ	୧୪୧
୧୭.	ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିଷଦ୍ଦ୍ୱାରା ଭିତରେ ମୁଁ (କ) ଉତ୍ତଳ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରେ ମୋତେ ଅପମାନିତ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା (ଖ) ସାଧାରଣତତ୍ତ୍ଵ ଦିବସ ପ୍ୟାରେଡ଼ରେ ଯୋଗ ଦେବାରେ ବାଧା	୧୪୨
୧୮.	ଦୂର୍ଘ ପତନର ବେଳ (କ) ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଉପାଖ୍ୟାନ (ଖ) ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ପତନ (ଗ) ମହାବାତ୍ୟା ପରର ରାଜନୈତିକ ହଟଚମଟ	୧୪୭
୧୯.	କଣ୍ଠକିତ ରାଜନୀତି ପଥରେ କିଛି କଣ୍ଠାର ଆୟାତ (କ) ମହାବାତ୍ୟା ପରେ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା (ଖ) ଓଡ଼ିଶା ନିବାସରେ ମୋ ପ୍ରତି ଆକ୍ରମଣ ଉଦ୍ୟମ	୧୪୦

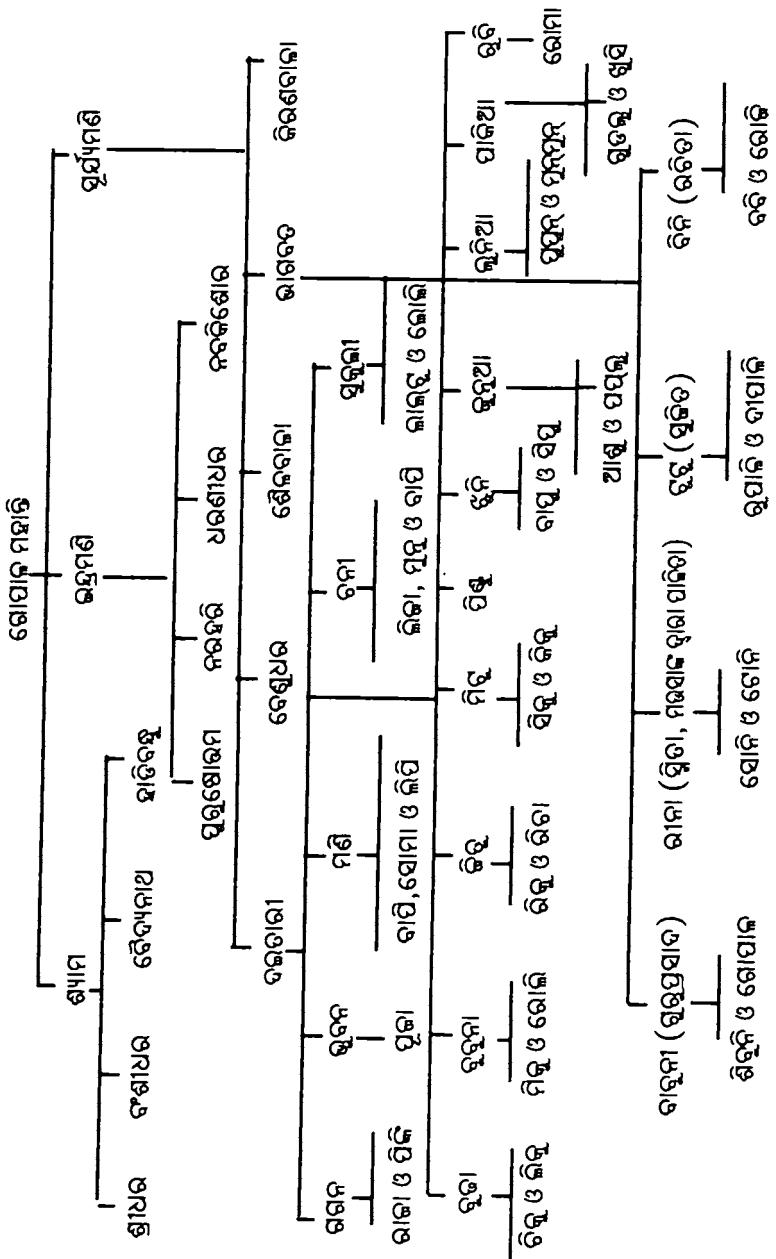
କ୍ର.ନଂ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୨୦.	ଶୁଣ୍ଡଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କମିଟି	୧୪୩
୨୧.	ସରିନାହଁ ଷତ୍ୟନ୍ତର	୧୪୪
୨୨.	ମୋ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ଏକ ସୁଚିତ୍ତିତ ଫଂହାର ଉଦ୍ୟମ	୧୪୭
୨୩.	ଆଲେଖଙ୍କ ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ସଧବା ହେଲେ	୧୪୯
୨୪.	ଉଚ୍ଛବିଷ୍ଣ୍ଵ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ କେତୋଟି ଅବଦାନ (କ) ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞାନ କଲେଜ (ଖ) ନୃତ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା (ଗ) ଉଚ୍ଛବିଷ୍ଣ୍ଵ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ଫଂସ୍କାର (ଘ) ଉଚ୍ଛବିଷ୍ଣ୍ଵ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ (ଡ) ପରୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ପ୍ରଶାଳୀରେ ସ୍ଥଳ୍ଟା (ଚ) ନିୟମିତ ଉପସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ (ଛ) ବିଷୟ ମଞ୍ଚୁରୀ ନଥାଇ ପାଠ ପଢାଇ ପ୍ରତିକାର (ଜ) କଲେଜ ମଞ୍ଚୁରୀ ଫଂପର୍କରେ ଶୁଣାଣୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଝ) ଧର୍ମଘଟର ସଫଳ ମୁକାବିଲା (ଓ) ସମନ୍ଵିତ ବିଧୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ୟମ (ଘ) ସ୍ଵମଂଶାସିତ କଲେଜ ଗଠନ (୦) ନିୟମିତ ଉପସ୍ଥାନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ (ଡ) ଚିଉସନ୍ ପ୍ରଥା ରୋକିବାର ପଦକ୍ଷେପ (ତ) ବଦଳି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରାଜନୈତିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ (ଶ) ମୋର ଗପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ । (ଡ) ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୟାରର ବ୍ୟୟ ସଙ୍କୋଚନ ନୀତି	୧୪୦
୨୫.	ପ୍ରଶାସନ ଓ ଜନତାକୁ ସମ୍ବଲିତ କରିବାକୁ ଏକ ଅଭିନବ ଉଦ୍ୟମ	୧୪୧
୨୬.	ଆମ ସମୟର ଅମଲାତନ୍ତ୍ର	୧୪୩

କ୍ର.ନଂ.	ବିଷୟ	ପୁଷ୍ଟା
	ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତରକ - ଜଥା ଓ କାମ	
୧.	ଜଥା ଓ କାମର ଅନ୍ତର	୧୭୭
୨.	କେହାପଡ଼ା କଲେଜ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଲେଜ	୧୭୮
୩.	ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଆଜନ କଲେଜ	୧୭୯
୪.	କେହାପଡ଼ାରେ ଏକ ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା	୧୭୯
୫.	ଶ୍ରୀବଳଦେବଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ	୧୮୦
୬.	ଜଳସେଚନରେ ଉନ୍ନତି : କେନାଳ ନବୀକରଣ	୧୮୧
୭.	ଶଷ୍କାକିଆ ସେବା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା	୧୮୨
୮.	କେହାପଡ଼ା ରିଂରୋଡ୍	୧୮୩
୯.	ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ ଭବନ	୧୮୪
୧୦.	ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟମୂଳୀ ତଥା ସୁଲଘର ନିର୍ମାଣ	୧୮୪
୧୧.	ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ ଯୋଗଦାନ	୧୮୪
୧୨.	କେହାପଡ଼ାର ଆର୍ଥକ-ସାମାଜିକ ଅଭିବୃତ୍ତି (Socio-economic development)ରେ ଏକ ସାର୍ଥକ ଅବଦାନ କେହାପଡ଼ା ଅର୍ବାନ୍ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କ	୧୮୫
୧୩.	ରାଷ୍ଟ୍ରାୟାତର ବିକାଶ	୧୮୬
୧୪.	ସାଂସ୍କୃତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଅବଦାନ	୧୮୭
୧୫.	ଶ୍ରୀବଳଦେବଜୀର ମନ୍ଦିର ଉନ୍ନୟନ	୧୮୭
୧୬.	କେହାପଡ଼ା ରେଷ୍ଟେସେଡ୍	୧୮୭
	ପଞ୍ଚମ ସ୍ତରକ - କିଛି ସ୍ମୃତି ଓ ଅଭିକ୍ୟକ୍ତି	
୧.	କଂଗ୍ରେସ ଓ ମୁଁ	୧୯୧
୨.	କଂଗ୍ରେସ ସଂପର୍କ ଆମ୍ବସାଡ଼	୧୯୩
୩.	ରାଜନେତାଙ୍କ ନୀତି	୧୯୪
୪.	ଭାରତୀୟ ରାଜତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରତି ମୋର ବିଚାରଧାରା	୧୯୭
୫.	ପ୍ରେସ ଓ ମୁଁ	୨୦୦
	(କ) ଉତ୍ତାଜାହାଜ ପତିଆରେ ପ୍ରମାଦ	
	(ଖ) ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ଲିକ ସମାଦ ପ୍ରକାଶନ	

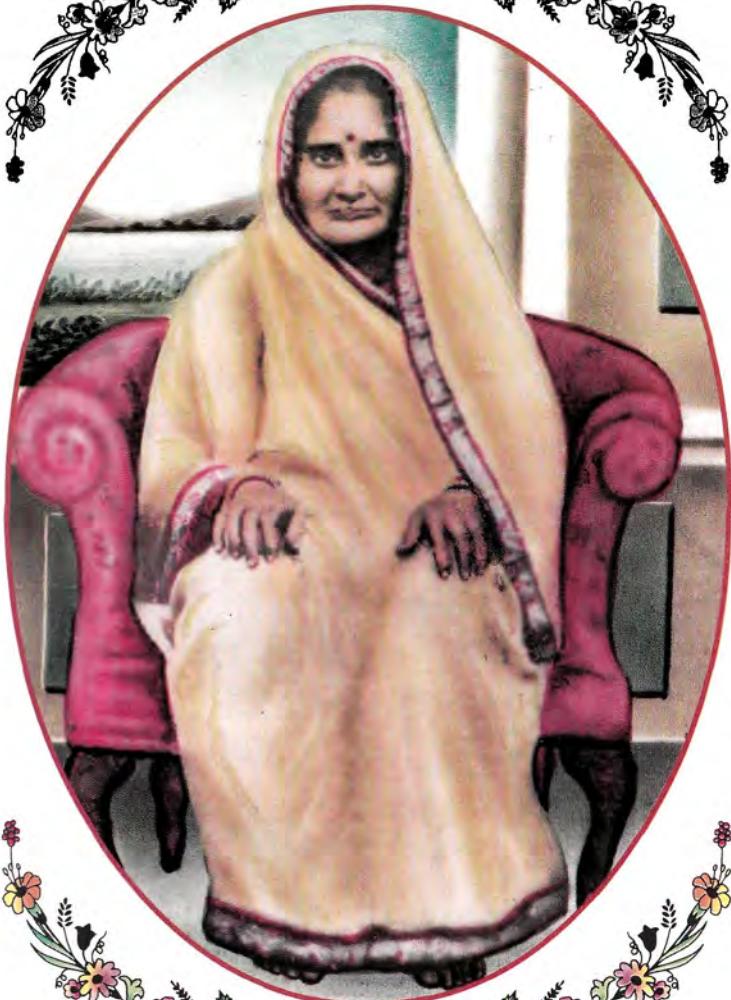
କ୍ର.ନ୍ମ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧.	ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ସମୟରେ ମୁଁ	୨୦୩
୨.	ଆମ ସରକାର କେବଳ ସଂଖ୍ୟା ଗଣିତରେ ପରିଣତ	୨୦୪
୩.	ସରକାର ନୀତି ପ୍ରତି	୨୦୫
୪.	ରାଜୀବ ଶାହୀଙ୍କ ଏତିହାସିକ ସଂସ୍କାରବାଦୀ ପଦକ୍ଷେପ	୨୦୬
୫.	ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟରେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା	୨୦୯
୬.	ଦୁର୍ଲୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୀତି	୨୧୦
୭.	ମୋର ସମାଜବାଦୀ ଆଦର୍ଶର ଦୁଇ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ (କ) ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ (ଖ) ବାଙ୍କ ବିହାରୀ ଦାସ	୨୧୧
୮.	“ମାଟିର ମଣିଷ”ର ଅନ୍ତ୍ୟେର ଭିତରେ ଆମ ପରିବାର	୨୧୨
୯.	ଫର୍ମାମର ସ୍ଵରଳିପି	୨୧୮
୧୦.	ସଂପ୍ରଦାୟିକତାର ଚକ୍ରବ୍ୟୁହ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ସମୟ ରଥର ସାରଥୀମାନେ	୨୨୦
୧୧.	ଅକୁହା କଥା	୨୨୨
୧୨.	ଖ୍ୟାତି ହେଉଛି ମୃତଲୋକର ଖାଦ୍ୟ	୨୨୪
୧୩.	ଚତୁରଙ୍କ ଚିର ଓ ଚରିତ୍ର	୨୨୭
୧୪.	କର୍ମଶ୍ରୀ ବାଧୁକାରସ୍ତ୍ର ମା ଫଳେସ୍ତ୍ର କଦାଚନ୍ତି	୨୨୮
୧୫.	ଆଗାମୀ ପ୍ରତି ମୋର ଅଙ୍ଗୀକାର	୨୩୦
୧୬.	ସର୍ବସାଧାରଣରେ ସଂପର୍କିର ସୂଚନା	୨୩୧

- ସମାପ୍ତ -

ବ୍ୟାକ ପ୍ରତ୍ୟେକିତ୍ୱ

ଉତ୍ସର୍ଗ

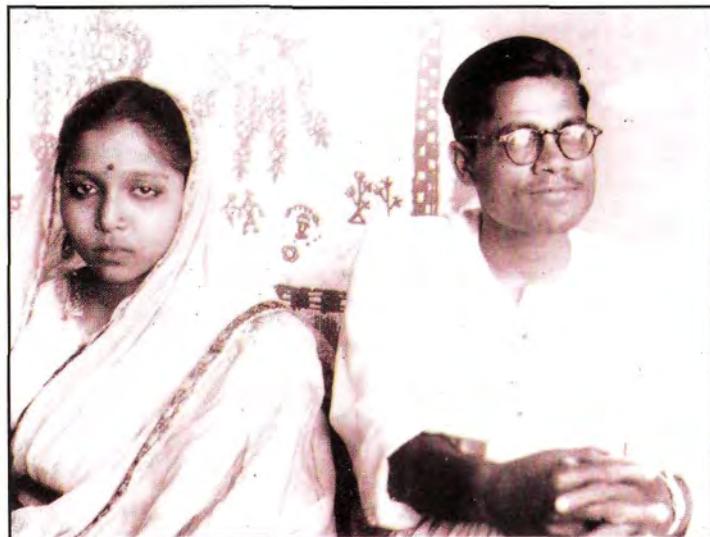

ବୋଉ,

ଶୈଶବରୁ ତୋ'ର ସେବା ଯନ୍ତ୍ର ଓ ସ୍ଵେଚ୍ଛ ସରାଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଜୀବନ
ଫଙ୍ଗ୍ରାମ ଭିତରକୁ ଖାସ ଦେଇଥିବା ତୋ ସାନପୂଅର ସେହି ଫଙ୍ଗ୍ରାମୀ
କାହାଣୀର ଅଶ୍ଵଳ ଉତ୍ସର୍ଗ ପତ୍ର ତୋରି ଭଦ୍ରେଶ୍ୟରେ

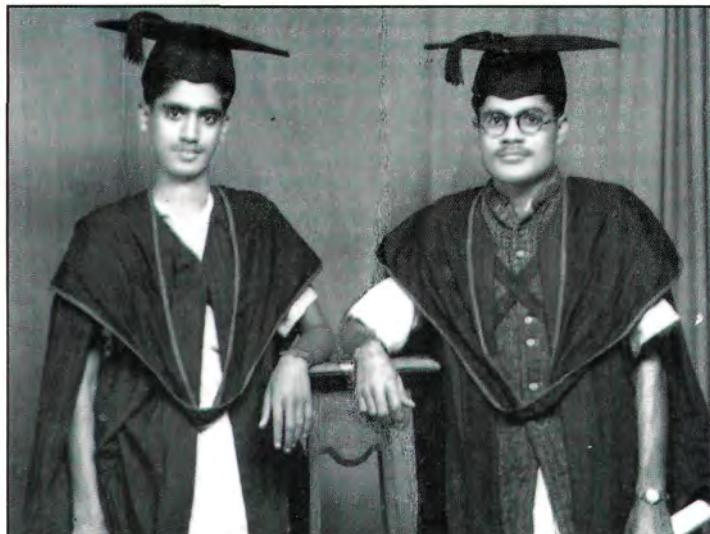
ବାପାଙ୍କ ସହ ଆମେ ତିନି ଭାଇ

ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତିଳ୍କ ସହ ବିବାହ ସମୟର ଆଲୋକ ଚିତ୍ର

ଆମର ସୁହୃଦ ଦମ୍ପତ୍ତି କୁଶା ନନ୍ଦା ଓ ରମା ନାନୀ

ଅଞ୍ଚଳୀ ସାଥ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହିତ ଆଇନ ଡିଗ୍ରୀ ପ୍ରାପ୍ତି ସମୟରେ

ଯୁଦ୍ଧରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର 'ଷ୍ଟାର୍‌ସ୍ଟ୍ରୀ' ଅପ୍ଟି ଲିବର୍ଟି' ସାମନାରେ

ଏକ ସତ୍ୟାନୁସରିତ ସ୍ଥୀକାରୋକ୍ତି

ଗତ ଦୂଇ ତିନି ବର୍ଷ ହେବ ମୋର ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ବହୁବାର ମୋତେ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଲେଖିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଭର ଦେଇଛି ଯେ ମୁଁ ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଆମ୍-ଜୀବନୀ ଲେଖିବାର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ବା ସାଧୁତ ହେବ ।

୨୦୦୭ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୧ ତାରିଖ । ସେବିନ ସାବରମତି ଏକସ୍ପେସ ଶୁଭ୍ରାତର ଗୋଧୁ ରେଳଣ୍ଡେସନ ଅତିକ୍ରମ କଲାବେଳେ କିଛିକାଳ ରହିଥିବା ବେଳେ ରେଳଗାଡ଼ି ବାହାରୁ କିଛିଲୋକ ସେଥିରେ ଅଗ୍ରି ଫ୍ରେମ୍ସ କରିଦେଇଥିଲେ । ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ବେଳେରୀ ସମ୍ମା (BEST BECKERY) ଥିଲା । ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ରିକାଷ୍ଟରେ ଉପ୍ରେସ୍‌ରୁଚୁତ ହେଲା । ଏ ଘଟଣାରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଶତାବ୍ଦୀର ସ୍ଵତ୍ତ୍ଵପାତ ହେଲା । ଫଳରେ ତହଦ ଜଣ ମୁସଲମାନ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ଶୁଭ୍ରାତରେ କ୍ଷମତାସୀନ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟିର ସରକାର ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଏହି ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଘଟଣାର ତଦତ୍ତ କରାଇଥିଲେ । ପରେ ହାଇକୋର୍ଟରେ ବିଚାର ବେଳେ ଏହି କେଶର ସମସ୍ତ ମୁଦାଲାମାନେ ଖଲାସ ହେଲେ । ଏହି ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟେକଦର୍ଶୀ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଝିଅ ଜାହିରା ଶେଖ୍ ହାଇକୋର୍ଟର ରିଟ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ଜନସ୍ଵାର୍ଥ ମାମଲା ଦାୟର କଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଏହାର ବିଚାର କରି ଘଟଣାର ତଦତ୍ତର ନିରପେକ୍ଷତା ସମ୍ପର୍କରେ ସଦେହ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ଏହାର ପୁନର୍ବିଚାର ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ହେବାକୁ ସ୍ଥିର ହେଲା । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଏହି ମୋକଦମା ବିଚାରାଧିନ ଅଛି ।

କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଏହି ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ପ୍ରତିବାଦ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ସାବରମତିରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିବାର ନିଷ୍ଠାର୍ଥ ନେଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶତାଧୂକ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଅହମଦାବାଦଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠାତ ଏହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ମୁଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ୨୦୦୭ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୨୮ ତାରିଖ ଦିନ ବିମାନ ଯାତ୍ରା କରି ମୁମ୍ବାଇ ବାଟ ଦେଇ ଅହମଦାବାଦ ଆସିଲି । ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସରିବା ପରଦିନ ହିଁ ମୁଁ ମୁମ୍ବାଇ ଫେରିଯାଇ ଦେଖିଲି ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବା ପାଇଁ ମାସର ୩ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ବିମାନ ଟିକେଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମୋର ବତ୍ସୁଥ ଗୁରୁ ପ୍ରସାଦ ମୁମ୍ବାଇ ୦୧ରେ ସପରିବାର ବସବାସ କରୁଥିବାରୁ ମୁଁ ସୋଠରେ ସାତଦିନ ରହିଗଲି । ସପ୍ତାହ କାଳର ଏହି ପ୍ରତୀଷା ସମୟକୁ କିପରି ଅତିବାହିତ କରିବି ତାହା ହିଁ ଥିଲା ମୋର ଚିତ୍ତାର ବିଷୟ । ବଡ଼ ପୁଅର ବାସଭବନରେ ମୋର ଏହି ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ବଂଧୁମାନଙ୍କର ବହୁ ନିବେଦିତ ଆମ୍ବ ଜୀବନୀ ଲିଖନର ବାସନା ମନରେ ଜାଗିଲା । ମୋର ବଡ଼ ନାତିକୁ ମୁଁ ଶୁଭଲିଖନ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ କହିଲି । କେତ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଦ୍ୱାଦଶ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପରୁଥିବା ମୋର ଏହି ନାତି ଏହାକୁ ଜୀବନୀରେ ଲପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ ସମ୍ମତ ହେଲା, କାରଣ ସେ ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ସହ ପରିଚିତ ନ ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅବଶ୍ୟ ସେହି ଅଂଶଟିର ଓଡ଼ିଆରେ ଭାଷାତର କରାଗଲା ।

ଅଗ୍ରପୂଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟାରାଜ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ, ଭଗବାନ ଶିବ ଓ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହନୁମାନଙ୍କୀଙ୍କ ଶୁଭ ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ କରୁଣା-କାମନା ତଥା ମୋର ବଂଧୁମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଞ୍ଜତାର କୁସୁମାଙ୍କି ଜ୍ଞାପନ ସହ ଆରମ୍ଭ କଲି ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଲିଖନ । ଏହି ଆମ୍ବଜୀବନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ଓ ସଂକଳନରେ ମୁଁ କେତେ ସଫଳ ହେବି ତାହା ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଜଣା ।

ଆମ୍ବଜୀବନୀର ଏକ ମହିତ୍ତର୍ମ ନିଯାୟ ହେଉଛି ସତ୍ୟତା । ଆମ ସମୟ ଓ ସାହିତ୍ୟରେ ବହୁ ପ୍ରଥିତ ଯଶା ଜ୍ଞାନୀ, ଶୁଣୀ, ଜନନାୟକ, ସାହିତ୍ୟିକ, କବି, ଦାର୍ଶନିକ, କଳାକାର ତଥା ସମାଜ ସେବୀମାନଙ୍କର ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଓ ଜୀବନୀ ରଚନା ସଂକଳନର ଭବ୍ୟ ସମାହାର ରହିଛି । ମାତ୍ର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଜୀବନୀ ଲିଖନ ଓ ସାମାଜିକ ଆବେଦନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନାବଳିର ଅଭାବ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖା ଦେଇ ଥାଏ । ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୀତି ପାଇଁ ସେତେ ପ୍ରଭାବମୟ ଓ ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ନ ହୋଇ ଏକ ବିଳାସମୟ ସ୍ଥାକାରୋତ୍ତି ହିଁ ହୋଇଥାଏ ।

ସାବରମଟିରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କାଳୀନ ତନ୍ମୟ ଭାବ ମୋତେ ଏପରି ଆମ୍ବଜୀବନୀ ରଚନାରେ ଯେ ଖାଲି ଅନୁପ୍ରେରିତ କଳାନାହିଁ, ସାବରମଟିର ସନ୍ତୁ

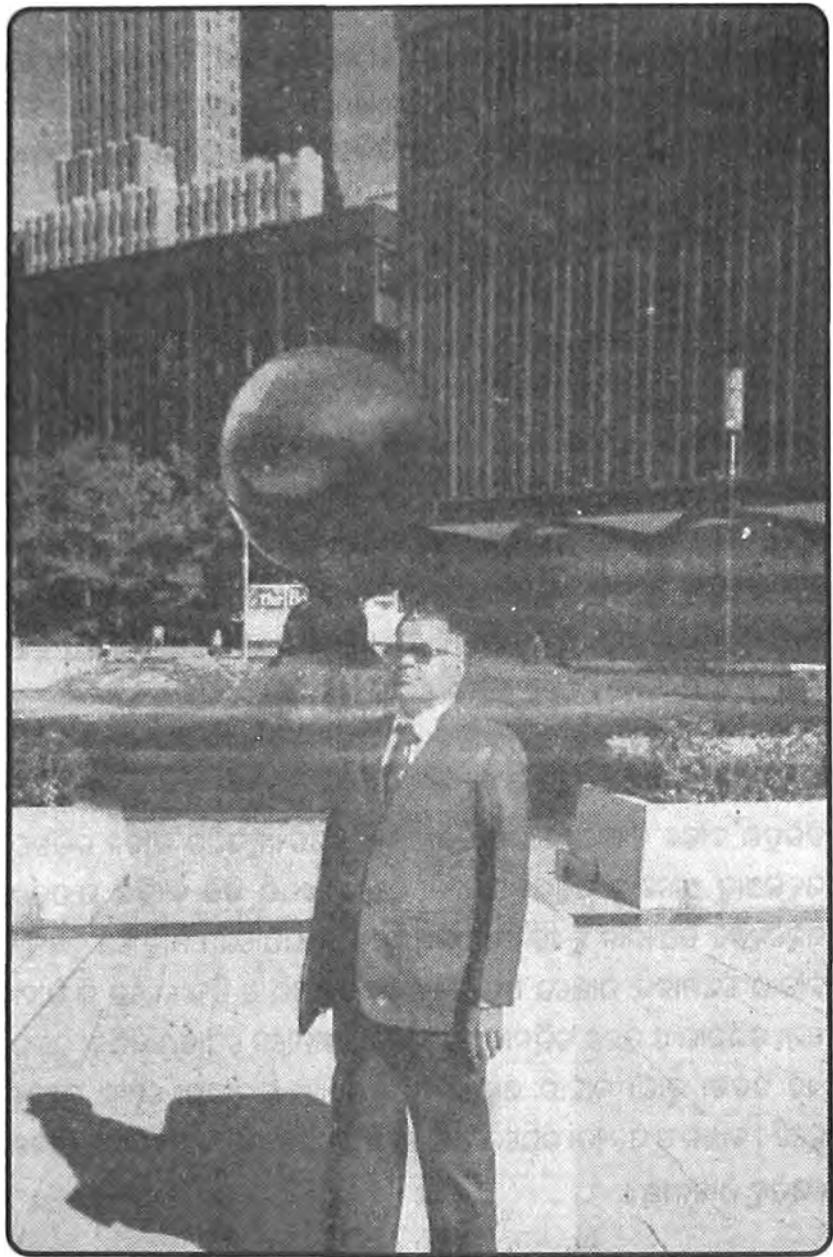
ମହାମୁକ୍ତର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଆମ୍ବ ଜୀବନୀ ରଚନା ପ୍ରେରଣା ଦାୟୀ ହେଲା । ‘My Experiment with Truth and Non-violence’ ର ସେଇ ସତ୍ୟାନୁସରଣ ଭାବ ମୋ ଆମ୍ବଜୀବନୀରେ ଅନୁସରିତ ଓ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହ ମୁଁ ଲେଖା ଆରମ୍ଭ କଲି ।

ବ୍ୟପ୍ତ ଓ କର୍ମବହୁଳ ସମୟ ସାରଣୀରେ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ରଚନା ଓ ତନ୍ମୂଧ୍ୟରେ ବହୁ ସ୍ଵତି ବିଜତିତ ସମୟର ସଫଳ ସଂଯୋଜନ ତଥା ପରିସ୍ଥିତିନେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବିଳମ୍ବିତ କରିବା ସ୍ଵାଭାବିକ କଥା । ତଥାପି ସେ ସବୁ ସହେ ସମୟର ବୋଧଦୂମ ତଳେ ଶ୍ରମ ଅପନୋଦନ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜୀବନ ଓ ରାଜନୈତିକ ପଞ୍ଚଭୂମିର ଜଣେ ସାଧାରଣ ପଥକଟିର ଜୀବନ ଜତିହାସ ରଚନା ସହ ତାହା ସଂକଳିତ ଓ ଲୋକାର୍ପିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ମୋର ବହୁ ଦରଦୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ଅନୁରୋଧର ସାର୍ଥକତା ଆଣିବା ସହ ଓଡ଼ିଶାର ଅଗଣିତ କୃଷକ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଶ୍ରମିକ, ଜନନୀୟକ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଓ ଶୁଭେଳୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ମୋର ଏହି ସତ୍ୟାନୁସରିତ ସ୍ଵିକାରୋତ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ଓ ସୁଖପାଠ୍ୟ ହେବ ବୋଲି ମୋର ଭରସା ।

ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଏହି ଆମ୍ବଜୀବନୀରେ ମୋ ସ୍ଵତି ଓ କୃତିର ନିଷ୍ଠକ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲାବେଳେ କିଛି ସମସାମ୍ଯିକ ଘଟଣାର ବାସ୍ତବ ପରିସ୍ଥିତିନ ଘଟିଛି । କିଛି ବ୍ୟକ୍ତି ଚରିତ୍ରର ବାସ୍ତବ ବ୍ୟବଲ୍ଲେଖ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ସତ୍ୟାନୁସରିତ ଜୀବନ ଚରିତରେ ସବୁକଥାକୁ ଆଲୋକ ସମ୍ମାନକୁ ଆଣିବା ବେଳେ ଏପରି କିଛି ବ୍ୟକ୍ତିକ ଫର୍ମାନରେ ସମ୍ମିଳନିବେଶିତ ତଥ୍ୟମାନ ହୃଦୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୂଃଖ ଦେଇପାରେ । ମାତ୍ର ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୁଁ ନାଚାର ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ । ସତ୍ୟ ଯେତେ କଠୋର ଓ ତିତ୍କୁ ହେଲେ ବି ତାହାକୁ ସମ୍ବା କରିବାର ଓ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ମାନସିକତା ସେମାନେ ପୋଷଣ କରିବା ଉଚିତ । ଏହି ରଚନା ଦ୍ୱାରା କାହାର ସମ୍ବାନ ବା ସ୍ଵାର୍ଥହାନୀ ଘଟାଇବା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ବାସ୍ତବ ଓ ସତ୍ୟତା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଦିତ ଘଟଣାବଳୀର ଅବତାରଣା ବେଳେ ସେସବୁ ମାର୍ଜନୀୟ ।

□□

[୩]

ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କାଳରେ ଯୁଦ୍ଧଚାନ୍ଦ୍ର ଆମେରିକାରେ

ପ୍ରଥମ ସ୍ତବକ

ସଜଳ ଶୈଶବ

[୫]

ଆମ ଗାଆଁ, ମୋ ସ୍ବୁତିର ସଜଳ ଚିତ୍ରଟିଏ

ହୃଥା କେହାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା, କେହାପଡ଼ା ତହସିଲ, ଗରଦପୁର ବୁକ, ଯୋଷ
ଅଧିକ ପଖଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୋର ଛୋଟିଆ ଯୁଗ୍ମ ଗାଁ ସଠିଲୋ ଓ ଶିଶୁଆ । ସଠିଲୋରେ
ସେତେବେଳେ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ପରିବର୍ତ୍ତନ କେତ୍ରିଏ ଏବଂ ଶିଶୁଆର ପଚିଶରୁ ତରିଶ
ହେବ । ଏ ଦୁଇଟି ଗାଆଁ ଲୁଣା ଓ କରାଣ୍ଡିଆ ନଦୀ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଦୋଆବ ଅଞ୍ଚଳ
(Island) ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳରେ ମୋଟ ତେରଗୋଟି ଗ୍ରାମ ।

ମୋ ପିଲାବେଳେ ଆମ ଗାଁରେ କୌଣସି ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନଥିଲା ।
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗତା ଓ ନିରକ୍ଷରତା ମଧ୍ୟରେ ବୁଢ଼ିରହିଥୁବା ଆମ ଗାଁ ଲୋକେ ସେତେବେଳେ
ସାଧାରଣତଃ ନୌକାବାହି ବା ମାଛ ଧରି ନିଜର ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ କରୁଥିଲେ ।
ଚାଷୀମାନେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଘରେ ବେଠି ଓ ବେଗାରି କରି ଚଲୁଥିଲେ । ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳରେ
ଥିବା ଜମିଦାରଙ୍କ ସମ୍ବୁଦ୍ଧାୟ ଜମିକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚାଷୀମାନେ ଭାଗବନ୍ଧରା କରି
ଚଲନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଆଜିକାଲି ଅବସ୍ଥା ବଦଳିଯାଇଛି । ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳକୁ ପକ୍ଷ ସେତୁ ଦ୍ୱାରା
ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ବହୁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ହାଇସ୍କୁଲ ସମେତ ଗୋଟିଏ
କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ବହୁ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ଦେଶ ବିଦେଶରେ
ଉଚ୍ଚ ପଦବୀମାନଙ୍କରେ ଅଧିକ୍ଷିତ ହେଲେଣି ।

ସବୁଜିମାରେ ଭରପୁର ତାଳ ତମାଳ ବିମଣ୍ଟିତ ଏହି ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ
ମୋର ଜନ୍ମମାଟି ଥିଲା ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ୟରେ ଭରପୁର । କରାଣ୍ଡିଆ-ଲୁଣା ନନ୍ଦର
କାଟ କେନ୍ଦ୍ର ପାଣିର ଭର୍ତ୍ତା ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିଥିଲା । ନନ୍ଦପଠାରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ
ଶୁଭ୍ରଥିଲା ଗାଇଆଳ ପିଲାର ବଂଶୀର ନିନାଦ, ନିଶୀଥରେ ମର୍ଜନିମାନଙ୍କ ଘାସୁତି ।
ରାତି ଅଧରେ ବିଲୁଆ ଓ ହେଟାମାନଙ୍କର ରତ୍ନ ମୋର ଆମୋଦିତ ଚପଳ ମନକୁ
ଭୟରେ ଥରାଇ ଦେଉଥିଲା । ଏଠି ବୈଶାଖ ଆସୁଥିଲା ଧୂ ଧୂ ନନ୍ଦବାଲିର ତତଳା
ନିଶାସ ମାରି ଦଉଦୁଥୁବା ପ୍ରଖର ଝଞ୍ଜା ପବନର ବେଗଗାମୀ ଅଶ୍ଵ ପିଠିରେ । ଏଠି

ଶ୍ରାବଣ ଆସୁଥିଲା ଚୋପି ଚୋପି ବର୍ଷାପାତରେ ବଢ଼ିଲା ନଈର ଭରା ଯୌବନକୁ ପହିଲି ପରଶ ଦେଇ । ବଢ଼ିଲା ଯୌବନ ଯେମିତି କୁଳ କିନାରା ନମାନି ଭାଙ୍ଗିଦିଏ ସାମାଜିକ ବାଧା ଓ ଶୁଣିକାର ପ୍ରାଚୀର ସେମିତି ନଦୀ ବନ୍ୟାର ପ୍ରବଳ ପ୍ଲାବନ ଭାଙ୍ଗି ଦେଉଥିଲା ଅନେକ ଭିଟାମାଟି । ଏଠି ଆଶ୍ରିନ ଆସୁଥିଲା ନଈପଠାରେ ଶୁଭ୍ର କାଶତଣ୍ଡିର ବିକଶିତ ସୁଷମା ନେଇ, କୁଆଁର ପୁନେଇର ରଣିପୁଲିଆ ଜହୁରେ । ଏଠି ଶୀତ ଆସୁଥିଲା ଓଠରା କାଳୁଆ ପବନରେ । ହେଁସ ତଳେ ଶୀତକୁ ପାଶୋରୀ ଦେବାକୁ ପଶିଥିବା ଦୀନଦୂଃଖୀର ପଟା ଦରସିଆଁ କହ୍ନା ଭିତରକୁ । ଏଠି ମଧୁବସନ୍ତ ଆସୁଥିଲା ଦକ୍ଷିଣର ରୂପମତିର ଚୋରା ବାର୍ତ୍ତା ନେଇ ମନ ଓ ପ୍ରାଣରେ କାଉଁର ସ୍ଵର୍ଗ ଜଗାର । ଆମ ବଉଳର ଭୁରୁଭୁରୁ ବାସ୍ତାରେ । କରାଣ୍ଡିଆ କୃଳର ଆମ ବଗିଚାରୁ କୋଇଲିର କୁହୁ କୁହୁ ତାନରେ । ମୋର ଏଇ ଅପାଶୋରା ଶୈଶବର ସେଇ ବିସ୍ମୃତ ଅତୀତର ଗାଆଁ କେମିତି ଥିଲା ସ୍ଵପ୍ନିକ ଓ ସଂଭାବନାର ଏକ ସୁଦୃଶ୍ୟ ଜଳାକା ।

ଏପରି ଏକ ସୌଦର୍ଯ୍ୟମୟୀ ଜନ୍ମମାଟି ଲୁଣା-କରାଣ୍ଡିଆର ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳରେ ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଯୋର୍ଣ୍ଣ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କର ଉତ୍ଥାନ ପତନ ଲାଗି ରହିଥିଲା । କେତେକ ଗାଁ ଲୋକେ କ୍ରମେ ସାପ୍ରତିକ ସମୟର ସହାରାଭିମୁଖୀ ଭାବନା ନେଇ ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳର ବାହାରକୁ ଯାଇ ବସବାସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେଣି । ଅନେକ ଆଶକା କଲେଣି ଲୁଣା-କରାଣ୍ଡିଆ ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳ କ୍ରମେ ଏକ *Deserted Island* ବା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଦ୍ୱୀପ ହୋଇ ରହିଯିବ । ଭବିଷ୍ୟରେ ଅବଶ୍ୟ ଅବଶିଷ୍ଟ ଲୋକଟି ଆଲୋକଜାଣାର ସେଲକାର୍କ ନିର୍ବାସିତର ବିଳାପ' ବା କାଳିଦାସଙ୍କ ମେଘଦୂତ ମାହାକାବ୍ୟର ସେଇ ବିରହୀ ନାୟକ ପରି ବିଳାପର ବିଦୟୁ ଗାଥା ଗାଇ ଉଠିବ ।

ପିଲାଦିନେ ବନ୍ୟା ସମୟରେ ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ବାହାର ଜଗତରୁ ବିଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସାହାଯ୍ୟ ଓ ରିଲିଫ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଛତା ବାଟ ନଥାଏ । ବଢ଼ିପାଣିର ସେଇ ଦୁର୍ଦଶାମାୟ ସମୟ ମନରେ ଅପାଶୋରା ରହିଯାଏ । ଚାଷୀର ଆଶା ଓ ଭରସାକୁ ଭସାଇ ଦିଏ ଲୁଣା ଓ କରାଣ୍ଡିଆର ବନ୍ୟାଜଳ । ସେଇ ସାଜକୁ ଆରୟ ହୋଇଯାଏ ଜମିଦାରଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର । ଚାଷୀ ଓ ଜମିଦାର ମଧ୍ୟରେ ସୁଷ୍ଟି ହୁଏ ମୁକାବିଲାର ମନୋଭାବ । ଅତ୍ୟାଚାରିତ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଗ୍ରାମ ଭିତରେ ଚାଷୀ

ଅପେକ୍ଷା ଜମିଦାରମାନେ ହିଁ କାଳକୁମେ ଦାରୀତ୍ର୍ୟ ଆଡ଼କୁ ଅଧିକ ଟାଣି ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । କୁମେ ସ୍ଵାଧୀନତା ପରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରଶାତ ଭୂ-ଧ୍ୟାର ଆଜନ ଯୋଗୁ ବହୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚାଷୀ ଉପକୃତ ହୋଇ Tiller of the land ହୋଇଥିବାରୁ Owner of the soil ରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ।

ମୋର ମନେପଡ଼େ ପିଲାବେଳେ ଆମ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ ଯାତ୍ରାଦଳ ଥିଲା । ଗାଁର କିଛି କଳାପ୍ରେମୀ ସଂସ୍କୃତିକ ଭାବାପନ୍ତ ଲୋକେ ଏକାଠି ହୋଇ ଯାତ୍ରାରିନୟ ଶିଖୁ ସଠିଲୋ-ଶିଶୁଆ ଯାତ୍ରାଦଳ ନାମରେ ଅପେରା ପରିବେଶଣ କରୁଥିଲେ । ଦ୍ୱିପାଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କୃତିକ ଚେତନା ଜାଗ୍ରତ କରି ମନୋରଞ୍ଜନର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ଏହି ଯାତ୍ରାଦଳ ବେଶ କିଛିଦିନ ଭଲ ଚାଲିଥିଲା । ରାତି ଅଧରେ ଯାତ୍ରାଦଳର ମର୍ଦଳ ଓ କର୍ଷେଟ୍ ଶୁଣି ମୁଁ ସାଥପିଲାଙ୍କ ସହ ବାହାରି ପଡ଼ୁଥିଲି ଯାତ୍ରାର ରିହରସେଲ୍ ଆଖତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦେଖିବାକୁ । ମୋର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ରାତ୍ରି ସମୟର ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା ଯାତ୍ରାର ଆଖଡ଼ାଘର ଯିବା । ଏ ପାଇଁ ଆମ ପରିବାରର ବାପା ଓ ଭାଇ ପ୍ରଭୃତି ଗାରଜନମାନେ ମୋ ପ୍ରତି ବିରତ ହେଉଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ସାରିବା ପରେ ମୁଁ ଖସି ଚାଲିଯାଉଥିଲି । ଆମ ଗାଁର ସେଇ ନାଟ ଦଳ ନଈ ପାର ହୋଇ ଅନ୍ୟତ୍ର ନାଟକମାନ ମଧ୍ୟ ପରିବେଶଣ କରୁଥିଲେ । ନାଟକ ଦଳରେ ନବୀନ ସାହୁ ହେଉଥିଲେ ରାଜା । ପଖଚର ସୁଧାକର ମହାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ରାଜା ପାର୍ଟ୍ କରନ୍ତି । ଅବିକଳ ରାଜା ପରି ତାଙ୍କ ଚେହେରା । ଆଜି ଆଉ ସେ ନାଟ ଦଳ ନାହିଁ । ହେଲେ ମୋ ସ୍ମୃତିପଚରେ ଆମ ଗାଁ ନାଟଦଳର ବାଦ୍ୟନାଦ ଆଜିବି ନିନାଦିତ ହୋଇଥାଏ ।

ପିଲାବେଳେ ନଈ ବଢ଼ିଲେ ମୁଁ ବନ୍ଦଶୀ ପକାଏ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ । ମାଛଟିଏ ବନ୍ଦଶୀର ଥୋପ ଖାଇବାର ପ୍ରତୀକ୍ଷା । ପୁଣି ମାଛଟିଏ ଲାଗିଗଲେ ମନରେ କେତେ ଆନନ୍ଦ । ମାଛ ଧରିବାରେ ଯେତେ ଆନନ୍ଦ, ଖାଇବାରେ ସେତେ ନଥାଏ । ଶୀତହିନେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବିହନିଆ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମିଳନ୍ତି ଆମ ନଈରେ । ପୁଣି ନଈବନ୍ଧରେ ଫୁଟେ ଶହ ଶହ ବାଲିଛନ୍ତି । ଧବଳ ଛତ୍ର ସମାରରେ ଭରପୁର

ନଦୀବନ୍ଦର ସେହି ଛଦୁ ସବୁକୁ ତୋଳିବା ପାଇଁ ଆମ ସାଥ୍ୟଲାମାନଙ୍କ ଭିତରେ
ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ପ୍ରତିଯୋଗିତା । ଏମିତି ଛଦୁ ତୋଳିଆଣି ମୁଁ ଘରର
ଚରକାରୀପତ୍ର ଚିଆରି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ହୁଏତ ଭୂଗୋଳ ପୃଷ୍ଠାରେ ମୁଖୀତ ହୋଇ ନଥ୍ବ ମୋର ଗାଁ ସଠିଲୋ-
ଶିଶୁଆ । ତା'ର ଛପନ ପରିବାର ବିଶିଷ୍ଟ ନୃଆଁ ନୃଆଁ ଚାଳପର ତରା ଏଇ ଗାଁରେ
ମୋର ଶୈଶବ ଥିଲା ଅତି ମଧ୍ୟର ଓ ସ୍ଵତି ବିଜତିତ । ତା'ର ସେଇ ମନୋରମ ଛବି
ସିନା ଆଜି ଅତୀତ ହୋଇଯାଇଛି, ମାତ୍ର ମୋ ମାନସପଞ୍ଚରେ ତାହା ଯେମିତି ଚିର
ଜାତ୍କୁଲ୍ୟମାନ ଚିର ସବୁଜ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି ।

□ □

ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଆହା ଅଟେ ମୋର ଘର

ମୋର ଦୁଇ ଭାଇ ଓ ଦୁଇ ଭଉଣୀ । ଭାଇମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଁ ସବୁରୁ ସାନ । ବାପା ଜମିଦାରଙ୍କ ସିରପ୍ତାରେ କାମ କରୁଥାନ୍ତି । ମାସିକ ମାତ୍ର ଚାରି ପାଞ୍ଚଙ୍କା ବେତନରେ ବାପାଙ୍କର ଏ ଗୁମାଷ୍ଟା ଚାକିରା ଆମ ପରିବାର ପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଅବଲମ୍ବନ ଥିଲା । ଆମ ଗାଁରେ ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନଥବାରୁ ଆମ ଗାଥ୍ ଲୋକେ ପ୍ରାୟ ନିରକ୍ଷର ଥିଲେ । ମୋ ବଡ଼ଭାଇ ଘର ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦଶ ବାର କିଲୋମିଟର ଦୂର ଅସୁରେଶ୍ଵର ମଧ୍ୟ ଛରାଇଁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିଲେ । ଏହି ଅଧ୍ୟନ ସମୟରେ ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ତାକରା । ସ୍ବାଧୀନଚେତା ମୋର ବଡ଼ଭାଇ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଲେ । ଆଦୋଳନକୁ ଗୋରା ସରକାର ଦୂର ହସ୍ତରେ ଦମନ କରିବାରୁ ବଡ଼ଭାଇ ନିଜର ତେର ଚଉଦ ବର୍ଷ ବୟସ ବେଳକୁ କାରାବରଣ କଲେ । ଭାଇଙ୍କର ପାଟଣା ଜେଳରେ କାରାବରଣ ଜନିତ ଦୁଷ୍ଟିତା ମୋ ବୋଉକୁ ମୁଦ୍ରମାଣ କରିଦେଲା । ସେଥୁମୋସୁ ସେ ଅସୁସୁ ହୋଇପଢ଼ିଲା । ଅବଶ୍ୟ ପରେ ଭାଇଙ୍କୁ କାରାଗାରରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିଲା । ମାତ୍ର ଦୁଷ୍ଟିତାରେ ରୁଗଣା ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ବୋଉ ମୋର ଭାଇଙ୍କର ମୁକ୍ତିର ଦୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ପରେ ଆମକୁ ଛାତି ଚାଲିଗଲା । ଜନନୀର ପରିଲୋକ ଯାତ୍ରା ବେଳକୁ ମୋର ବୟସ ଛଥ ବର୍ଷ, ସାନ ଭଉଣୀ ମାତ୍ର ତିନି ବର୍ଷର ।

ମୋ ବୋଉର ମୃତ୍ୟୁ ଆମ ପରିବାରକୁ ଯେମିତି ମମତା ଫୁଲରୁ ବୃଦ୍ଧରୁ୍ୟତ କରିଦେଲା । ବାପାଙ୍କୁ ତ ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ବୟାଳିଶ ବର୍ଷ ବୟସ । ଅନେକ ବନ୍ଦୁ ଏପରିକି ମାମ୍ବୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ବିବାହ ପାଇଁ କହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେ ଏଥୁରେ ସମ୍ପତ୍ତ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ଶୈଶବ ମୋର ବିତିଥିଲା ବିବର୍ତ୍ତ, ବିଷ୍ଣୁତାରେ । ସେଥୁରେ ପଡ଼ିନଥିଲା ମାଆ-ପଣତ କାନିର ସିର୍ବ୍ବ ସୁଶୀତଳ ଛାୟା । ଆମେ ସବା ସାନ ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ମାଆର ମଧ୍ୟର ମମତାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲୁ ଅଛି ପିଲାବେଳୁ । ମୋ ସୁତିପଣ୍ଡରେ ବୋଉର ମୁଁ ଖାପସା ହୋଇ ଦିଶେ । ସେତେବେଳେ ହୁଏତ କ୍ୟାମେରାର ପ୍ରସାର ନଥବାରୁ ମୋ ବୋଉର ଆଲୋକ

ଚିତ୍ରଟିଏ ଆମ ପାଖରେ ନାହିଁ । ବୋଉର ଅବିକଳ ପ୍ରତିରୂପ ତା' ସାନ ଭଉଣୀ ତଥା ଆମ ମାଜସୀକର ପଟୋଚିତ୍ରକୁ ଆମେ ବୋଉର ଚିତ୍ର ରୂପେ ସଂଗ୍ରହ କରି ଘରେ ରଖିଛୁ ।

ବୋଉର ଆବର୍ଦ୍ଦମାନରେ ଆମେ ସବା ସାନ ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ହୋ'ଟି ଅନାଥ ହୋଇପଡ଼ିବା ସ୍ଵଲ୍ପ ଯିଏ ଆମକୁ ମାଆର ରସସିନ୍ଧ ମମତା ଦେବାକୁ କର ପ୍ରସାରଣ କଲେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଚିନୀଅପା । ବାପାଙ୍କ ଭଉଣୀ ଓ ଆସମାନକର ପିଉସୀ । ଚିନୀଅପା ସେତେବେଳକୁ ବାଲ୍ୟ ବିଧବା ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଆମଘରେ ଅଧିକଙ୍ଗ ସମୟ ରହୁଥାନ୍ତି । ପିଲାବେଳୁ ଏଇ ଚିନୀଅପାର ଆଦର ଓ ସ୍ନେହରେ ମୋର ଶୈଶବ ସମାହିତ ହେଲା । ଆମର ଏହି ବିଧବା ପିଉସୀ ମା' ଆମକୁ ବୋଉଠାରୁ ବନ୍ଦ ମାଆର ମମତା ଦେଇଛନ୍ତି, ଯାହା ସର୍ବଦା ଅପାଶୋରା ହୋଇ ରହିବ ।

ମୋର ବଡ଼ଭାଇ ଦେଇତାରୀ ମହାତିଙ୍କ କୈଶୋର କାରାଗାରରେ ଜଣେ ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ରୂପେ ଅତିବାହିତ ହେବା ପରେ ସେ ଘରକୁ ଫେରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ତଳ ଭାଇ ବେଶୁଧର ମହାତିଙ୍କ ସହ କଳିକତା ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ସେଠାରେ ଚଟକଳରେ କାମ କରିବାକୁ । କଳିକତାର ଚଟକଳରେ ସେତେବେଳ ବହୁ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ସାଧାରଣ ଶ୍ରମିକ ରୂପେ କାମ କରୁଥାନ୍ତି । ମୋର ଏ ଦୁଇ ଭାଇ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵର୍ଗ ବେତନରେ ସେଠାରେ କାମ କରି ପରିବାରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମୋର ବଡ଼ଭଉଣୀ ଶୈଳବାଳା ତାଙ୍କର ବିବାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମର ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳର ଦର୍ଶଣୀ ଜଞ୍ଜେଟ୍‌ର ଜମ୍ବେକ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ସେ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଏବେ ମୋର ସେ ଭିଶୋଇକର ଦେହାବସାନ ଘଟିଛି । ଆମ ଘରର ସବୁଠ କୋଡ଼ିପୋଛା ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ କିରଣବାଳା ଓ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଗଭୀର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ମମତା । କାରଣ ଆମ ଦୁହଁଙ୍କର ଅତି କମ୍ ବୟସରେ ବୋଉ ଆମକୁ ଛାତି ଚାଲିଗଲା । ଆମ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେଇଥୁ ଯୋଗୁ ଥିଲା ଗଭୀର ମମତାବୋଧ । କିରଣର ସ୍ବାମୀ କୃଷ୍ଣ ବିଭାଗରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ । ମୋର ଏଇ ସାନଭଉଣୀଟି ଏକ ସଫଳ ଓ ସୁହର ସଂସାର ନେଇ ରହିଛି ।

□ □

ମୋ ଚେତନା ଓ ଚେତନ୍ୟର ଉଦୟ

ମୋର ଯେତେବୁର ମନେହୁଏ ଛଥବର୍ଷ ବେଳକୁ ମୁଁ ଆଦୌ ଚାଟଶାଳୀ ଦେଖୁନଥିଲି । ବୋଉର ମୃଦ୍ଦୁୟ ସମୟରେ କମ୍ ବୟସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପରିବାରରେ ମୋ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାର ମାତ୍ରାଧିକ୍ୟତା ପାଇଁ ମୋ ପାଠପଢା ପ୍ରତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାରେ ଚିକେ ବିଳମ୍ବ ହେବା ସ୍ଵାଭାବିକ । ଭାଇ ମୋତେ ବଦଗାଁଠାରେ ଥବା ମାମୁଁ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ । ତାଙ୍କର ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ମାମୁଁ ଘର ଗାଁ ପ୍ରାଇମେରୀ ସ୍କୁଲରେ ମୋର ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ହୋଇପାରିବ । ମାତ୍ର ମାମୁଁଘରେ ଛତାଯିବା ପରେ ମୁଁ ସ୍କୁଲ ଯିବାକୁ ଉପରୀତ ହୋଇପଡ଼ିଲି । ସେଠାରେ ଚାରି ପାଞ୍ଚବର୍ଷର ଛୋଟ ଛୋଟ ପୁଅଞ୍ଚିଅ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିବା ବେଳେ ମୁଁ ବୟସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଥିଲି ତେର ବଡ । ଅନେକ ସମୟରେ ମୁଁ ସେଠାରୁ ଖସି ପଲେଇ ଆସୁଥିଲି । ପାଠପଢା ପ୍ରତି ମୋର ଏ ବାଚସ୍ପୂର୍ବ ଭାବ ପାଇଁ ବାପାଙ୍କ ଠାରୁ ବହୁ ମାତ୍ର ମଧ୍ୟ ଖାଉଥିଲି । ବାପାଙ୍କର ଚାପ ଓ ତାତନାର ଶୀକାର ହୋଇ ମୋତେ ବାଧ ଓ ବାଧକଟାର ସହ ସ୍କୁଲରେ ବସିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ଏମିତି ମୋର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଶେଷ ହେଲା । ତା'ପରେ ମୋତେ ଆମ ଘର ପାଖ 'ଦୋହଳି ମତେଲ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗାଙ୍କୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ'ରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଦିଆଗଲା ।

ସବୁଦିନ ଚାରି ପାଞ୍ଚ କିଲୋମିଟର ଚାଲି ଚାଲି ମୁଁ ମୋର ଜଣେ ସହପାଠୀ ଫର୍ମର୍କୀୟ ପୁରୁଷ ଗୋଲକ ସହ ଦୋହଳି ଆସୁଥାଏ । ସେତେବେଳକୁ ଆମର ଷଷ୍ଠୀ ଶ୍ରେଣୀ । ନଦୀ ପାର ହୋଇ ଆମକୁ ଆସିବାକୁ ପଢ଼ୁଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଦିନ କୌଣସି କାରଣରୁ ମୁଁ ସ୍କୁଲ ଯାଇନଥାଏ । ତା' ପରଦିନ ମୋତେ ଗୋଲକ କହିଲା - “ଦାଦା ! ଗଣିତ ସାର ରାଧାମୋହନ ବାବୁ (ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ) ତୋ ଉପରେ ଭାରି ରାଗିଛନ୍ତି । ତୁ ଆଜି ସ୍କୁଲ ଗଲେ ତୋ ଉପରେ ଅଧିକ ବେତ ମାତ୍ର ହେବ ।” ମୋର ଭାରି ଭୟ ହେଲା । ମୁଁ ଏପରି ଦଶରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କଲି । ଗୋଲକ କହିଲା ଆଜି ଆଉ ସ୍କୁଲ ଯିବା ନାହିଁ । ଗୋଲକର କଥା ମୋତେ ଠିକ୍ ଲାଗିଲା । କେନ୍ତ୍ରାପଦ୍ମ କେନାଲର ଦାନପୂର ଲକ୍ଷ ଠାରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ବଜାର ଥାଏ । ମାତ୍ରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସେହି ବଜାରର ଅନତି ଦୂରରେ, ନଈକୁଳ ବେଳମାଳ ମଠରେ ଲୁଚି ରହିଲୁ । ଦାନପୂର ବଜାରରେ ବିକ୍ରୀ ହେଉଥିବା ଜିଲାପି ଭାରି ସୁଆଦିଆ । ପଇସାକୁ

ଦୁଇଗୋଟା । ପ୍ରଥମ ଦିନଟି ବଜାରରୁ ଜିଲାପି ଖାଇ ଦିନ କଟାଇଲୁ । ମାତ୍ର ଉପରେ ମୁଁ ଓ ଗୋଲକ ପ୍ରାୟ ଛଥ ମାସ ସ୍କୁଲ ସମୟରେ ଘରୁ ବହିପତ୍ର ଧରି ବାହାରି ଆସି ଏଇଠାରେ ଲୁଚି ସମୟ କଟାଉ । ଯେମିତି ଚାରିଟା ବାଜିଲା ବୋଲି ଭାବୁ, ସେତେବେଳେ ଘରକୁ ଫେରିଆସୁ । ଦାନପୂର ବଜାରରେ ମଧ୍ୟ ଛଥ ଅଣା ଦୁଇ ପଇସା ବାକି ହୋଇଗଲା ।

ପ୍ରତିଦିନ ତ ବେଳମାଳ ମଠରେ ଚାରିଟା ବାଜିଲା ଭଲି ଯେତେବେଳେ ଅନୁମାନ କରୁ ଘରକୁ ଫେରିଆସୁ । ହଠାତ୍ ଦିନେ ଆମ ଅନୁମାନ ଫେଲ ମାରିଲା । କାରଣ ଆମେ ତ ସେତେବେଳେ ଆଉ ଘଷା ପିଶୁନଥିଲୁ । ଆକାଶ ମେଘାଛନ୍ଦ ଥିବାରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅବସ୍ଥାଟି ଆମେ ଜାଣି ନପାରି ପ୍ରାୟ ଦିନ ଦୁଇଟାରେ ସେବିନ ଭୁଲରେ ଘରକୁ ଫେରିଆସିଲୁ । ମୋ ବତ ଉତ୍ତରୀ ଶୈଳ ଅପା କହିଲା - “କିରେ ! ଆଜି କ’ଣ ଏତେ ବେଳାବେଳି ସ୍କୁଲରୁ ଫେରିଆସିଲ ?” ମୁଁ ଭୋଲ୍ କରି କାନ୍ଦି ଉଠିଲି । ତଦନ୍ତ ହେଲା । ଛଥ ମାସ ହେବ ସ୍କୁଲରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଯୋଗୁଁ ନାମ କଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦାନପୂର ବଜାରର ଜିଲାପି ଦୋକାନରେ ଛଥ ଅଣା ଦୁଇ ପଇସା ବାକି ହୋଇଯାଇଛି । ସେବିନ ବାପା ପ୍ରବଳ ରାଗିଲେ । ଗୋଡ଼ରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ତାଙ୍କ ବଙ୍କୁଳି ବାତିରେ ଅଛି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ପିଟିଗଲେ । ଦେହଯାକ ସବୁ ଫୁଲିଗଲା । କଥା ଏତିକିରେ ସରିଲା ନାହିଁ । ବାପା କହିଲେ “ଟୋକେଇ ଦାଆ ନେଇ ଘାସ କାଟିବୁ ଯା”, ତୋ ଦ୍ୱାରା ଆଉ ପାଠ ହେବନାହିଁ ।” ଘାସ କାଟିବା ନାଆଁରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ବିଲରେ ଉପାସରେ ଶୋଇ ରହିଲି । ମୋ ବୋଉର ଦେହାନ୍ତ ପରେ ଆମ ପାଇଁ ମାତୃଭାବ ସେହି ପସରା ମେଲି ଦେଇଥିବା ପିଉସୀ ଚିନୀ ଅପା ପ୍ରାୟ ଚାରିଟା ବେଳକୁ ଦୁଇଟି ଚକୁଳି ପିଠା କାନିରେ ବାନ୍ଧିନେଇ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କହିଲେ “ତୁ କାହିଁକି ପାଠ ପଢିବାକୁ ନଯାଇ ମଠରେ ଲୁଚି ରହିଲୁ ? ତୋ ନାଁ କଟିଗଲା । ଭଲ ବୁଦ୍ଧି ନହେଲେ, ଘାସ କାଟିବା ଛଡା ତୋର ଆଉ କିଛି ଉପାସ ନାହିଁ ।” କିଛିଦିନ ଗଲା । ମୋର ବାପାଙ୍କର ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଭାଇ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇ ସବୁ ତଥ୍ୟ ଉଦ୍ଘାଟନ କଲେ ଏବଂ ମୋର ସ୍କୁଲରେ ପୁନଃ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ।

ପୁଣିଥରେ ଅଷ୍ଟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢି ଝରାଜୀରେ Distinction ସହ ପାଶ୍ଚ କଲି । ମାତ୍ର ଗଣିତରେ ପାଶ୍ଚମାର୍କ ଠାରୁ ନ ନମ୍ବର କମ ଥିବାରୁ ଫେଲ ହେଲି । ମୋତେ ଭଲ ପାଇଥିବା ପଣ୍ଡିତ ବନମାଳି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବୋଧହୃଦୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଧରାଧରି କରି ମୋତେ ପାଶ୍ଚ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ବନମାଳି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବଡ଼ କତା ମାତ୍ରର ଥିଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ମୋହି କରିବା ସହିତ ଭୁଲ ଦେଖିଲେ ଦଶ ନଦେଇ ଛାଡ଼ିନଥିଲେ । ମୁଁ ଦେଖୁଣ୍ଡି ଖରାଦିନେ ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପତାଉଥିବା ସମୟରେ କାହାର ଭୁଲ ଦେଖିଲେ ତାଳପତ୍ର ବିଷଣ୍ଟାରେ ପିଟି ପିଟି ବିଷଣ୍ଟାକୁ ଛିଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ବନମାଳି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅନବଦ୍ୟ ଅବଦାନ ପାଇଁ ଦୋହଳି ମଧ୍ୟ ଜୀବାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ମତେଲ ବା ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷାୟତନ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ବ୍ରଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟରେ ନିମ୍ନ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ମହାଶୟ ଯଥାର୍ଥରେ ‘ଶିକ୍ଷକ ଗୋରବ’ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୋର ଉତ୍ତରାଧିକାର ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀତି ସମୟରେ ଦୋହଳିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦୂସରୁ ‘ବନମାଳି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଆଦର୍ଶ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାପାଠୀ’ ନାମରେ ନାମିତ କରାଗଲା । ମୋ ପିଲାବେଳର ପାଠପତା ସମୟରେ ଗଣିତରେ ଦୁର୍ବଳତାର ସ୍ଥାରକୀ ସ୍ଵରୂପ ମୋ ବାପାଙ୍କ ନାମରେ ଦୋହଳି ସ୍ଥଳରେ ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କାର Endowment ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହି ଟଙ୍କା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଗଛିତ ଅଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅଜରେ ସର୍ବାଧିକ ନମ୍ରର ରକ୍ଷିତବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏହି ଟଙ୍କାର ସୁଧରେ ପୂର୍ବଦୃତ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ମୁଁ ଜାଣେନା ପ୍ରତିବର୍ଷ ସ୍କୁଲର ପୂର୍ବଦୃତ ବିତରଣୀ ସରାରେ ଏହି ଟଙ୍କାର ସୁଧରେ ଗଣିତରେ ସର୍ବାଧିକ ନମ୍ରର ରକ୍ଷିତବା ଛାତ୍ର/ଛାତ୍ରୀ ଏ ପୂର୍ବଦୃତ ପାଉଛନ୍ତି ନା ନାହିଁ ।

ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ବୀତସ୍ଵର୍ହ ଚପଳ ମନରେ ମୋର ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଚେତନା ଓ ଚୈତନ୍ୟର ଉଦୟ ହୋଇଥିଲା । ହେଲେ ଆଜି ସେହି ବେଳମାଳ ମଠ, ଦାନପୂର ବଜାରର ଜିଲାପି ମିଠା, ମୋ ବଡ଼ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଶୈଳ ଅପା, ପିଇସା ଚିନ୍ମୀ ଅପା, ବନମାଳି ପଣ୍ଡିତେ ଓ ସହପାଠୀ ଗୋଲକ ମୋ ସ୍ଵତି ଗର୍ଭରୁ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଶୈଳ ଅପା ଏ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଲେଖାହେଲା ବେଳକୁ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଭିଶୋରକର ଦେହାତ ହୋଇଯାଇଛି । ପରେ ଗୋଲକ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ଢା'ର ସନ୍ଧାନ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇନାହିଁ । ଆଜି ବି ସେଠାରେ ବେଳମାଳ ମଠ ସେମିତି ଅଛି ।

□ □

ଦଇବ ଦଉଡ଼ି ମଣିଷ ଗାଇ

ମହାମୃ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ୧୯୪୭ ମସିହାର ଭାରତାତ ଆୟୋଳନର ତାକରା ସାରା ଦେଶରେ ଗୁଞ୍ଜରିତ ହେଉଥାଏ । ଦୋହଳି ମତେଜ ସ୍କୁଲରେ ମୁଁ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ ଏଥରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଆମେସବୁ ଶ୍ରେଣୀ ବର୍ଦ୍ଧନ କରି ଅସୁରେଶ୍ଵର ମାଇନର ସ୍କୁଲରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଅସୁରେଶ୍ଵର ମାଇନର ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରେଣୀରୁ ବାହାରିବାକୁ ଆମେସବୁ ଆହାନ କଲୁ । ଏହି ଆୟୋଳନରେ ମୋର ବର୍ଷ ଗୋପୀନାଥ ଜେନା ଗିରଫ ହୋଇ ଜେଲ ଗଲେ । ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଏଥରେ ଏତେ ସକ୍ରୀୟ ଭାଗ ନେବା ସମ୍ବ ହୋଇନଥିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳକୁ ମୋ ବଡ଼ଭାଇ ଦେଖିବାରୀ ମହାନ୍ତି ଅଛି ପିଲାବେଳୁ ବାନର ସେନାରେ ମିଶି କାରାବରଣ କରିସାରିଥିଲେ ।

ମୋତେ ଚଉଦ ବର୍ଷ ବୟସ ବେଳକୁ ଦୋହଳି ମତେଜ ମଧ୍ୟ ଜାରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଲୟରୁ ମୁଁ ମାଇନର ପାଶ କରିଗଲି । ସେତେବେଳେ ପଞ୍ଚମ କାନୂନଗୋ ସ୍କୁଲ କରିଟିର ଫଳାଦକ ଥାଏନ୍ତି । କୌଣସି ଯୋଜନାବନ୍ଧତାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ଥିବା ମୋର କିଶୋର ମନ ବା ଦାରୀଦ୍ରୁୟ ଫଳାଦକ ନେଇ ସମୟ ବିତାଉଥିବା ମୋ ମଧ୍ୟବିର ପରିବାର ଆଉ ମୋର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟା କଥା ଚିତ୍ରା କରୁନଥାଏନ୍ତି । ଇତ୍ୟବସରରେ ଖତଗପୁରରେ ମୋତେ ଗୋଟେ ଶୋଟ ଚାକିରୀ ମିଳିଗଲା । ରେଳତବାରେ ରଙ୍ଗ ଦେବା ହେଉଛି ମୋର କାମ । ମାସକୁ ଦରମା ୧୦ ଟଙ୍କା । ସେଇ ଚାକିରୀର ଆକର୍ଷଣରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଖତଗପୁର ଯାତ୍ରା କରୁଥାଏ ହଠାତ୍ ସାଲେପୁରଠାରେ ମୋର ସାକ୍ଷାତ ହେଲେ ମୋର ବଡ଼ବାପା ପୁଅ ଭାଇ ଶ୍ରୀ ନବକିଶୋର ମହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହ ସେବିନର ଯାତ୍ରାପଥର ସାକ୍ଷାତ ମୋ ଜୀବନର ଗତି ବଦଳେଇ ଦେଲା । ଦଇବର ଏହି ଦଉଡ଼ିରେ ମୋ ପରି ମଣିଷ ରୂପକ ଗାଇଟି ଛନ୍ଦ ନହୋଇ ଯାଆନ୍ତା କୁଆନ୍ତେ ।

ନବଭାଇ ମୋତେ ଖତଗପୁର ଯିବାରୁ କ୍ଷାନ୍ତ କରାଇ ଅଧିକ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ପ୍ରେରଣା ଦେଲେ । ମୋ ଜୀବନର Turning Point ରେ ଏକ ଭିନ୍ନ ମୋତ ବଦଳାଇ ଦେଲେ ସେ । ସ୍କୁଲ ହେଲା ସାଲେପୁରଠାରେ ମୋର ହାଇସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେବ । ସାଲେପୁର ନିକଟସ୍ଥ ଲୁଣହରାର ଫକୀର ଚରଣ ଭୂଯାଁଜଣେ ସ୍କୁଲିଙ୍ଗପନ୍ଥ ଲୋକ । ତାଙ୍କ ଘରେ ରହି ପୂର୍ବରୁ ନବଭାଇ ଚିଉସନ କରୁଥିଲେ । ଫକୀର ବାବୁଙ୍କ ପୁଅ

ମହେସୁ ମୋର ସହପାଠୀ । ସେ ସେତେ ମେଧା ଫଳାନ୍ତି ନଥିଲା । ତେଣୁ ଫଳୀର
ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ରହି ମୁଁ ପାଠ ପଡ଼ିଲେ ମୋ ପରି ଜଣେ ମେଧାବୀ ପିଲା ସହିତ
ଅଧ୍ୟନ କଲେ ତା'ର ହୃଦୟ ପାଠ ପଢାରେ ଅଗ୍ରଗତି ହେବ, ଏଥୁପାଇଁ ତାଙ୍କ ଘରେ
ଦେଯ ଅତିଥି (Paying Guest) ଭାବେ ମୋର ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।
ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ଚିନ୍ତି ବର୍ଷ ଛାଅ ମାସ ପାଠ ପଡ଼ିବା ପରେ ୧୯୪୩ରେ ମୁଁ
ମାଟ୍ରିକ୍ୟୁଲେସନ ପାଶ୍ଚ କଲି । ତପ୍ତରେ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟମନେତିଏଟ୍ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ରେଭେନ୍ୟୁ
କଲେଜରେ ପ୍ରବେଶ କଲି । ମୋର ମାଟ୍ରିକ୍ ଶିକ୍ଷା ସମୟରୁ ହିଁ କଲିକତାରୁ ମୋର
ବଡ ଭାଇ ପଢାଖର୍ଦ୍ଦ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ।

□ □

ପେଇଙ୍ଗ ଗୋଟି - ଏକ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା

Paying Guest ବା ଦେଯ ଅତିଥି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳନ ରହିଛି, ପରିମଳାଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟରେ ବା ଜାୟୀଯ ସମାଜରେ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ନିଜର ବୁଢ଼ି ଓ କର୍ମଜୀବନ ନେଇ ପ୍ରବାସରେ ରହୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟେ ପରିବାରରେ ସହାବସ୍ଥାନ ଓ ସହଭୋଜନ କରି କିଛି ଦେଯ ଫଂଗୁଡ଼ ପରିବାରକୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଏହି ଭୋଜନାଦି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅତିଥିଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆୟୋଜନ ନଥାଏ । ପରିବାରର ଲୋକ ପରି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ରହି ଭୋଜନାଦି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜରେ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳନ ନଥୁଲେ ମଧ୍ୟ ମୋ ଜୀବନରେ ଏହି ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ବହୁବାର ନିଜକୁ ସାମିଲ କରିଛି ।

ମୋର ହାଇସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ମୁଁ ସାଲେପୁରର ଲୁଣହରାରେ ଜଣେ Paying Guest ହୋଇ ରହିବା କଥା ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି । ସେଠେବେଳେ ମୋର ସହପାଠୀ ତଥା ଗୃହକର୍ତ୍ତା ଫକୀର ଚରଣ ଭୂମ୍ବାଙ୍କ ପୁଅ ସହ ସମଭୋଜନ କରି ରହୁଥିଲି । ସେତେବେଳେ କଲିକଟାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ମୋର ଭାଇ ପ୍ରତି ମାସରେ ମୋ ପାଖକୁ ଏଗାର ଟଙ୍କା ପଠାଉଥିଲେ । ମୁଁ ସେ ପଇସା ପାଇବା ମାତ୍ରେ ତଡ଼କଣାତ୍ ସେଥିରୁ ଆଠ ଟଙ୍କା ମୋର ଭୋଜନର ଦେଯ ବାବଦକୁ ଏଇ ଗୃହକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦେଇଦେବା ପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନି ଟଙ୍କାରେ ମୋର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲି । ଏପରି ଚାରିବର୍ଷ କାଳ ମୋର Paying Guest ଜୀବନ ବିତିଥିଲା ।

ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଗରଦପୁର ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଥିଲି, ମୋତେ ପ୍ରାୟ ଚାରିବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରତି ମାସରେ ଦି'ଚାରିଥର ଗରଦପୁର ଭୁକ୍ତ ଯିବାକୁ ପହୁଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଚକ୍ରଧର ଶତପଥୀ ଥାଆନ୍ତି ଗରଦପୁର ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଅଧିକ୍ଷେ । ମୋର ବାରମ୍ବାର ଗରଦପୁର ଯିବା ସମୟରେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧା ବ୍ରାହ୍ମଣୀଙ୍କ ଘରେ Paying Guest ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରେ ଭୋଜନ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ଦେଉଥିଲି । ଫଳରେ ସେଠେରେ ଖାଇବା ପିଇବାରେ ମୋର ସମସ୍ୟା ରହିଲା ନାହିଁ ।

ମୋ ଉଦୟମରେ ଆମ ଗାଆଁ ପାଖ ହରିଅଙ୍କ ମୁଣ୍ଡାଳରେ ଏକ ନୃତ୍ୟ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାମ୍ପ୍ୟକେନ୍ତ୍ର ଖୋଲିଲା । ସେତେବେଳେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ସେଠାରେ କେହି ତାତ୍ତ୍ଵର ରହିବାକୁ ଜାଣା ପ୍ରକାଶ କଲେନାହିଁ । କାରଣରୁ ଜଣାପଦିଲା ତାତ୍ତ୍ଵରବାବୁଙ୍କ ଖାଇବା ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ସେ ସେଠାରେ ରହିପାରୁ ନାହାଁଛି । ମୁଁ ସେଠାରେ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍କୁ Paying Guest ଭାବେ ରଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇଲି । ନିକଟସ୍ଥ କୂଳସାହୀର ନଟନନା ମୋର ଜଣେ ସହପାଠୀ । ତାଙ୍କୁ କହି ତାଙ୍କ ଘରେ ତାତ୍ତ୍ଵରବାବୁଙ୍କ ଭୋଜନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ମାସକୁ ୩୦ ଟଙ୍କା ଏଥୁପାଇଁ ତାତ୍ତ୍ଵରବାବୁଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହେଲା ।

କେହାପଡ଼ା ଅର୍ବାନ୍ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସମେତ ପାଞ୍ଚ ଇଅଟି ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏପରି Paying Guest ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ମେସି ଚାଲିଥିବାର ମୁଁ ଦେଖୁଛି । ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଜଣେ ମହିଳା, ବ୍ୟାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟରୁ ଭୋଜନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଦାୟୀତ୍ବ ନେଇଛନ୍ତି । ମୋର ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମିଲ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଭାଗ କରାଯାଇ କର୍ମଚାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଭୋଜନ ଦେଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏଇ ନିକଟରେ ଆଳି ୦୧ରେ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଶାଖାରେ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖୁଛି ।

ଫଂଗ୍ରେଡ଼ ଚାକର ଓ ପୂଜାରୀ ଯୋଗାତ କରିବା ଜଣେ ମଧ୍ୟବିର ଶ୍ରେଣୀର କର୍ମଜୀବିଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ଥିବାରୁ ଉପରୋକ୍ତ Paying Guest ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ । କର୍ମଜୀବନ ନେଇ ସୁଦୂରାଗତ ଆଗକୁନ ଏକ ପାରିବାରିକ ପରିବେଶ ସହ ଦ୍ୱାପୁତ୍ର ହୋଇ ଏକାନ୍ତ ଘରୋଇ ଭୋଜନ ଲାଭ କରି ଦୃଷ୍ଟି ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଥୁରେ ଅଛି । ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସର୍ବତ୍ର ଆବୃତ ହେବା ଉଚିତ ।

□ □

ଭାଲୁ ଓ ଦୁଇ ସଙ୍ଗାତ କଥା

ପୂର୍ବରୁ କହିଛି, ଆମ ଗାଁ ନାଚ ଦଳର ନାଟକ ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଚାଲିଯାଉଥିଲି । ବାପା ଓ ଭାଇଙ୍କ ଆକଟ ପାଇଁ ସେମାନେ ସବୁ ଶୋଇ ସାରିବା ପରେ ମୁଁ ଯାତ୍ରା ଆଖିତା ଓ ଯାତ୍ରାଭିନୟ ଦେଖିବାକୁ ପଳେଇ ଯାଉଥିଲି । ମାମୁଁଏରେ ପାଠ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ ସେଠାରେ ପିଲାମାନେ ଏକ ଥ୍ରେଟର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ମୋତେ ସେଥରେ ମିଶିବାକୁ ସେମାନେ ଚାହିଁଲେ । ମାତ୍ର ମୋତେ ସଙ୍କାପ କହିବା ଆସିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଏକ ନିର୍ବାକ ଚରିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲି । ‘ଭାଲୁ ଓ ଦୁଇ ସଙ୍ଗାତ’ ନାଟକରେ ମୋତେ ଭାଲୁର ଭୂମିକା ମିଳିଲା । ନାଟକରେ ଏହି ଭାଲୁ ଚରିତ୍ରର ମହବୁ ପ୍ରାୟ ଅନେକ ଜାଣିଥିବେ । କାହାଣୀଟି ଏହିପରି -

ଜଙ୍ଗଳ ପଥ ଦେଇ ଦୁଇ ବହୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ହଠାତ୍ ଭାଲୁଟିର ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିବାରୁ ଗଛ ଚଢି ଜାଣିଥିବା ବିଶ୍ୱାସପାତକ ବନ୍ଧୁଟି ଗଛ ଚଢି ଶିଖନଥିବା ସାଙ୍ଗକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ନିଜର ନିରାପଦର ପାଇଁ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା । ବିଚରା ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗଟି ତାହା କରିବାପାରି ପଡ଼ିଆରେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ମୃତବତ୍ ଶୋଇ ରହିଲା । ଭାଲୁ ଆସିଲା । ଶୋଇଥିବା ସାଙ୍ଗକୁ କେବଳ ଶୁଣିଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ପରେ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗଟି ପଚାରିଲା ‘ସାଙ୍ଗ ! ତୁମକୁ ଭାଲୁ କାନରେ କ’ଣ କହିଗଲା ?’ ଦ୍ଵିତୀୟ ସାଙ୍ଗ କହିଲା - ‘ଭାଲୁ ମୋତେ କହିଲା ଯେ ତମ ପରି ବିଶ୍ୱାସପାତକ ସାଙ୍ଗକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଜଙ୍ଗଳକୁ ଆସିଲେ ମଣିଷ ବିପଦରେ ପଡ଼ିବ’ । ଭାଲୁ ଓ ଦୁଇ ସଙ୍ଗାତ ନାଟକରେ ମୋର ଭାଲୁ ଭୂମିକାରେ ନିର୍ବାକ ଅଭିନୟ ଭିତରେ ମୁଁ ଭାଲୁ ଭୂମିକାରେ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲି ।

ସାଲେପୁର ଲୁଣହରାରେ ରହି ପାଠ ପଢ଼ିବା ବେଳେ ସ୍କୁଲରେ ‘ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟର ଏକ ମିନି ପାଲ୍‌ମେଣ୍ଟ ଅଭିନୟ ହେବା ବେଳେ ମୋର ଜରାଜୀରେ Distinction ଥିବାରୁ ମୋତେ Prime Minister ଭାବେ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଦିଆଗଲା । ଲୁଣହରା ଗ୍ରାମରେ ଅଭିନୀତ ହୋଇଥିବା ଜୟଦେବ-ପଦ୍ମବତୀ ନାଟକରେ ମୋତେ ନାରୀ ଚରିତ୍ର ପଦ୍ମବତୀ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିବାର ସ୍ଵୀଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ଭଲ ଗୀତ ଗାଇ ପାରୁଥିଲି ଓ ଏଇ ପଦ୍ମବତୀ ଚରିତ୍ରଟି ସଙ୍ଗୀତ ବହୁଳ ଥିଲା ।

□ □

ଛାତ୍ରରୁ ଶିକ୍ଷକ ପୁଣି ଶିକ୍ଷାୟତନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

୧୯୪୮ ମସିହା ଜଥା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ରେଡେନସାରରେ ଆଜ.୬ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥାଏ । ଫଳ ବାହାରିବାକୁ ଚିନି ମାସ ସମୟ ଥାଏ । ମୁଁ ଏବଂ ମୋର ପୁରୋତ୍ତ ନବ ଭାଇ ଗାଆଁରେ ଥାଉ । ପୁର୍ବରୁ କହିଛି ଯେ ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି ଆମର ସୁରା ଗ୍ରାମ ସଠିଲୋ - ଶିଶୁଆରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲଟିଏ ନଥାଏ । ଆମ ଗାଆଁ ଲୋକେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଟିପେ ଦେଇଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାନ୍ୱଶାନ ଖୋଲିବାର ପରିକଳ୍ପନା ମନକୁ ଆସିଲା । ସ୍କୁଲଟିଏ ଖୋଲିବା ପାଇଁ କିଛି ସମ୍ବଲ ଫଙ୍ଗୁହ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ସ୍ଥିର କଲୁ ।

ଆମ ଗ୍ରାମ ଠାରୁ ଷୋହଳ ମାଇଲ ଦୂରରେ କେହୁପାଟଣା ଠାରେ ଗୋଟିଏ ନୃଆ ମାଇନର ସ୍କୁଲ ଖୋଲୁଥାଏ । ଏହି ମାଇନର ସ୍କୁଲର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହେଉଛନ୍ତି ଭଣେ ଝୋଟ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାରହ୍ରାଡୀ ଉତ୍ସବ୍ୟକ୍ତି । ଯାହାଙ୍କ ନାମ ଗେହୁରଚାନ୍ ଅଗ୍ରହୀଲା । ସେତେବେଳେ ବିଶିଷ୍ଟ କଣ୍ଠାକୁର ବାମନ ଚରଣ ପରିଢ଼ି ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଗେହୁରଚାନ୍ ମାଇନର ସ୍କୁଲ ପାଇଁ ଭଣେ ହେଡ଼ମାନ୍ତର ଖୋଜୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ ମୁଁ ମାସକୁ ପଚାଶ ଟଙ୍କା ଦରମାରେ ଗେହୁରଚାନ୍ ମାଇନର ସ୍କୁଲର ହେଡ଼ମାନ୍ତର ହେବା ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଗଲି । ଆମେ ସ୍ଥିର କଲୁ ଏହି ଟଙ୍କା ଆମ ଗାଁ ରେ ଶାନ୍ତିକ ପରିକଳ୍ପିତ ଏକ ମୌଳିକ ବିଦ୍ୟାଲୟ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରାଥମିକ ପାଣ୍ଡି ହୋଇପାରିବ ।

ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ଷୋହଳ ମାଇଲ ବାଟ କେହୁପାଟଣା ସାଇକେଳରେ ଯାଇ ପାଠ ପଢାଇ ଫେରୁଥାଏ । ସକାଳୁଆ ସ୍କୁଲ । ଆଶୁଆ ପବନ ଯୋଗ୍ରୁ ଠିକ ସମୟରେ ସ୍କୁଲରେ ପହଞ୍ଚିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ବବ ହେଉ ନଥାଏ । ଯେଉଁ ଦିନ ଟିକେ ଡେରି ହୋଇଯାଏ ସେ ଦିନ ସ୍କୁଲର ହେଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ଉପମ୍ବାନରେ ଥିବା ମୋ ଦସ୍ତଖତ ସ୍ଵାନରେ ନାଲି ଛକି ପକାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଫଳରେ ସେହି ଦିନରେ ଦରମା କଟା ହେଉଥିଲା । ସେ ଦିନର ସେଇ ନିଷାପର କର୍ରବ୍ୟ ପରାୟଣତା ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷକ ମାନେ କେତେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥିଲେ ସେ କଥା ଆଜି ମୋର ମନେପଦ୍ମଥିବା ବେଳେ ଆଜିର ଶିକ୍ଷକ ଅନେକ ସ୍କୁଲରେ ନିଜ କର୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତି କେତେ ସତେତନ

ତାହା ଦୁଇନା କରି ପାରୁନାହିଁ । ଆଜିକାଲି ଶିକ୍ଷକମାନେ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହି ନିଜର ଦରମା ଉଠାଇବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ଏଠାରେ ସେପରି ଏକ ଉଦାହରଣ ମୋର ମାନେ ପଡ଼େ । ମୁଁ କେହାପଦା କଲେଜର ପରିଚାଳନା ପରିଷଦର ସଭାପତି ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଦେଖୁଲି ଜଣେ ବିଜ୍ଞାନ ଅଧାପକ ବର୍ଷରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀ କ୍ଲାସ ନେଇ ଅବାଧରେ ନିଜର ଦରମା ଉଠାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଆଜି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ପରିକହିତ ସେ ବେସିକ ସ୍କୁଲ ଆଉ ନାହିଁ ବା ସେ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷକ ଓ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପରି ଆଜି ଆଉ ଶୃଙ୍ଖଳାର ସମ୍ମଶୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ ।

ମୋ ଜୀବନରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପରି ଏକ ମହାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ପୁଣ୍ୟ ସ୍କୁଲୀ ଗେହୁରଚାନ ଏମ.ଇ ସ୍କୁଲ ଏବେ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ପରିଚାଳକ ମାନଙ୍କର ନିମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ ମୁଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପରେ ସେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇଥିଲି । ମନରେ ଗର୍ବ ଆସିଲା ଯେ ପଚାଶ ଷାଠିଏ ବର୍ଷ ତଳେ ଏହି ହାଇସ୍କୁଲର ମୁଲପିଣ୍ଡ ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିବା ଗେହୁରଚାନ ମାନଙ୍କର ସ୍କୁଲର ପ୍ରଥମ ହେଡ଼ମାଷ୍ଟର ହିସାବରେ ସ୍କୁଲର ପକ୍ଷ କାହୁରେ ମୋର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ।

ଗେହୁରଚାନ ମାନଙ୍କର ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକତା କରି ମୁଁ ଯେତିକି ଦରମା ପାଇଲି ସେହି ଟଙ୍କାରେ ଗାଅଁରେ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଲଗାଇ ଇଟା ତିଆରି କରି ନବ ଭାଇ ଓ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ମୌଳିକ ସ୍କୁଲ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲୁ । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵମ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆମ୍ନିର୍ଭରଣୀଙ୍କ ହେବା ପାଇଁ ସେତେବେଳେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ମୌଳିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ ହେଉଥାଏ । ଇଟା ତିଆରୀ ହେବା ପରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ଜାଗାଟିଏ ପାଇଁ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରାସ୍ତୁ ହେଲୁ । ମାତ୍ର ପ୍ରଜାମାରଣ ନୀତି ଧରିଥିବା ଓ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିରୋଧ ସେତେବେଳେର ଜମିଦାର ଟାଲକୁଳ ନୀତି ଅବଳମ୍ବନ କଲେ । ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଗରୁ ଶିକ୍ଷାର ବିଷ୍ଟାର ପାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ର ଜାଗାଶକ୍ତିରେ ଘୋର ଅଭାବ ଯେ ଥିଲା ତାହା ନୁହେଁ, ଏହି ଜମିଦାର ଓ ସମ୍ପ୍ରାତଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ବାଧକ ଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ହେଲେ ଲୋକେ ଅଞ୍ଚତା ଓ ଅନ୍ତ ବଶ୍ୟାସରୁ ହୁଏତ ଦୂରେ ଯାଇ ଶୋଷଣ ଓ କଷଣରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବାକୁ ସାମାଜିକବାଦୀ (Feudal)ମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିହ୍ରୋହ କରିଦେବେ । ଏହି ଭୟରେ ସେମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସହଯୋଗ କରୁଥିଲେ ।

ଆମ ଗ୍ରାମର ଜମିଦାର ସୁର୍ଜୀୟ କେନାମଣି ଟ୍ରିପାୟୀ ଙ୍କ ବିନା ଅନୁମତିରେ ବଳ ପୂର୍ବକ ଆମେ ଏହି ସ୍କୁଲ ପର ତିଆରୀ କରିବାରେ ଲାଗିଲୁ । ଜମିଦାର ଏହା ଜାଣି ଆମ ଉପରେ ଘୋର କୋପ କଲେ । ସେ ଯାହା ହେଉ ବେସିକ ସ୍କୁଲଟିଏ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ ଥବାରୁ ଏଥପାଇଁ ଭୁଷେପ କଲୁନାହିଁ । ସେତେବେଳେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ସବଦ୍ଵିତ୍ତଜନରେ କୁଶିଆପାଳ ପରେ ଏହା ଦୃଢ଼ୀୟ ବେସିକ ସ୍କୁଲ ହୋଇଥିଲା । ଶିକ୍ଷକ ଅଭାବରୁ ସେ ସମୟରେ ସରକାର ନିୟମ କଲେ ଯେ ଯେଉଁମାନେ ବେସିକ ସ୍କୁଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ, ସେମାନେ ନିଜେ ଶିକ୍ଷକ ତାଲିମ ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୋର ସାଥୀ ଶ୍ରୀ ଶିଶୁର ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଏବଂ ମୁଁ ସାଧାରଣ ତ୍ରେନିଁ କଲେଇରେ ତ୍ରେନିଁ ତାଲିମ ପାଇଁ ରଖିର ଭିଷ୍ଟରେ ଯୋଗ ଦେଲୁ । ଆମେ ତ୍ରେନିଁ ପାଇଁ ଦୂଇ ଜଣ ଯାକ ସିଲେକ୍ଟ ହେଲୁ । ଶିଶୁରଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ବେସିକ ସ୍କୁଲରେ ରହିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ଏବଂ ତ୍ରେନିଁ ଗଲେ । ସେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ଏହି ବେସିକ ସ୍କୁଲରେ ନିୟୁକ୍ତ ପାଇଲେ । ମାତ୍ର ଅଧିକ ଅଧ୍ୟନର ଆଶା ରଖି ମୁଁ ତ୍ରେନିଁରେ ଯୋଗ ନଦେଇ ରହିଗଲି ।

ସୁର୍ଜତ ହରିହର ମିଶ୍ର ସେତେବେଳେ ବେସିକ ଏକୁକେଶନର ଅର୍ଗାନାଇଜର ରୂପେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ ହେଲେ । ବେସିକ ସ୍କୁଲକୁ ସରକାରୀ ସ୍କୁଲଟି ମିଲିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅର୍ଗାନାଇଜର ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର କୁ ସରଜମିନ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ନେଲୁ । ବର୍ଷା ଦିନ । ଚାନ୍ଦୋଳ ଠାରୁ ଆମ ଗାଁକୁ କାହୁଅ ରାଷ୍ଟ୍ରା । ସୁର୍ଜୀୟ ମିଶ୍ର ଯୋତାକୁ ଧରି ମୋ ସହିତ ଆମ ଗାଆଁକୁ ଚାଲିଲେ । ନଳିତା କିଆରୀ ପରିବେଷ୍ଟିତ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବେସିକ ସ୍କୁଲଟିକୁ ସେ ଦେଖିଲେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଫଙ୍ଗ୍ୟା ଉଣେଇଶରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନଥାନ୍ତି । ସେ ହଠାତ୍ ବିରତ ହୋଇ ଏଠାରେ ବେସିକ ସ୍କୁଲ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଲେ । ସେହି ଦିନ ହିଁ ସେ କଟକ ଫେରିଗଲେ ।

ବହୁକଷ୍ଟରେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଦଉଡ଼ା ଦଉଡ଼ି କରି ଆମ ଗାଆଁ ସ୍କୁଲ ସରକାରୀ ମଙ୍କୁରୀ ପାଇଲା ୧୯୪୦ ମସିହାରେ । କ୍ରମେ ଏହି ଜ୍ଞାନିର ବେସିକ ସ୍କୁଲଟି ତିନି ବା ଚାରି ଷାଇପେଣ୍ଟାରୀ ସ୍କୁଲ ହେଲା । ଶିଶୁର ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁଙ୍କ ସମେତ ଚାରି ଜଣ ଶିକ୍ଷକ ରହିଲେ । ଗାଁ ଲୋକ ଆମ ଉପରେ ବହୁ ଶୁଣି ହେଲେ । ଫଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପାରଥା ଓ ଅଞ୍ଚ ଗାଆଁ ଲୋକଙ୍କୁ ନବ ବାବୁଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଆମ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାର ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । କ୍ରମେ ଗୋଟିଏ ମାଇନର ସ୍କୁଲ ସେହି ସ୍କୁଲକୁ ଲାଗି ତିଆରୀ ହେଲା । ପୁଣି ଉଦ୍ୟମ କରି ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗାର୍ଲ୍ସ ମାଇନର ସ୍କୁଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଆମେ ସମ୍ବନ୍ଧମ ହେଲୁ ।

ବେସିକ୍ ଏଇୱୁକେସନ ଅର୍ଗାନାଇଜର ହରିହର ମିଶ୍ରକ ପରେ ଏହି ପଦବୀରେ ଆସିନ ହେଲେ ସ୍ଵର୍ଗତ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ । ପାଠକ ମାନେ ହୁଏତ ବିସ୍ମିତ ହେବେ ଯେ ମହାନ ମାନବିକତା, ତ୍ୟାଗ ଓ ତିତୀଷାର ଅବତାର ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ, ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବକ ଷଡ୍ୟମ୍ବର ସମ୍ମାନୀନ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦତ୍ୟାଗ କରି ଅନୁଗୁଳ ଯିବାକୁ ବାଧ ହେଲେ, ନିଜର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ସେ ଗୋଟିଏ ଚାକିରୀ ଦେବାକୁ ତଡ଼କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ମାସିକ ତିନିଶହ ଟଙ୍କା ବେତନରେ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବେସିକ୍ ଏଇୱୁକେସନ ଅର୍ଗାନାଇଜର ଭାବେ କିଛି କାଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଏ କଥା ହୁଏତ ନବବାବୁଙ୍କ ଜୀବନୀକାର ବା ଓଡ଼ିଶାର ବୁଦ୍ଧିଜୀବି ମହଙ୍କରେ କେହି ଜାଣି ନଥୁବେ ।

ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବୋଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମୟରେ ବାଲକ ଓ ବାଲିକା ମାଇନର ସ୍କୁଲ କୁ କୋ-ଏଇୱୁକେସନ ବା ସହଶିକ୍ଷା ନୀତି ମାଧ୍ୟମରେ ମିଶାଇ ଦେବାର ସରକାରୀ ନିଷ୍ଠା ହେଲା । ଫଳରେ ଗାର୍ଲସ ସ୍କୁଲଟି ବାଲକ ସ୍କୁଲ ସହ ମିଶିଗଲା । ଗାର୍ଲସ୍କୁଲ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଘର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା, ତାକୁ ଆସେମାନେ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପରିଣତ କଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ହାଇସ୍କୁଲ, ମାଇନର ସ୍କୁଲ ଓ ବେସିକ୍ ସ୍କୁଲ ତିନୋଟିକୁ ନେଇ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ପରିସର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଉକ୍ଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଦାସକ ନାମରେ ଏହାର ନାମକରଣ କରାଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଦ୍ୱିପାଞ୍ଚଳରେ ଆମ ସ୍କୁଲସବୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ ରହିବା ସ୍ବାଭାବିକ କଥା । ମାତ୍ର ଗୁଣାମ୍ବକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଠାକାର ଶିକ୍ଷାଦାନର ମାନ ଏତେ ଉନ୍ନତ ଥିଲା ଯେ ଲୁଣା ଓ କରାଣିଆ ନଦୀ ଅତିକ୍ରମ କରି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମାନେ ନିଧୋଯା- ଜଳସେଚିତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଡଙ୍ଗା ପାରି ହୋଇ ଏହି ସବୁ ସ୍କୁଲକୁ ଆସୁଥାନ୍ତି । ଏହି ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷାଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଅନେକ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ସଂପ୍ରତି ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚ୍ଚ ପଦପଦବୀ ଲାଭ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

ମୋର ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ନିଜ ଗାଆଁ ରେ ଏକ ଶିକ୍ଷାୟତନ ଗଢ଼ିବାର ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ମୁଁ କିଛି କାଳ ଶିକ୍ଷକତା କରିଥିଲି । ମୋର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣରେ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ନବ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଆମେ ସବୁ ଆବୋ ଶିକ୍ଷାଲୋକ ଦେଖ ନଥୁବା ଦ୍ୱିପାଞ୍ଚଳର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ବେସିକ୍ ସ୍କୁଲଟିଏ ଦେଇ ପାରିଥିଲୁ ।

□ □

ପୋଟଳ ବେପାର

ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ପାଠ ପଡ଼ିଲା ବେଳେ ଆମର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ମୌଳିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆମକୁ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରୁ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ପଢ଼ୁଥିଲା । ଆମ ଗାଆଁ ଧୋଯା ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ ଏଠାରେ ଖରାଦିନେ ପ୍ରହୁର ପୋଟଳ ଉପାଦିତ ହୋଇଥାଏ । ଆମେ ଭାବିଲୁ ଆମ ଗାଆଁ ପାଖରୁ ପୋଟଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ ଆମେ ତାହା କଟକରେ ଦେଇପାରିଲେ ସେଥିରୁ କିଛି ପାଇଦା ହେବ । ଯାହା ସ୍କୁଲ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଲଗାଯାଇ ପାରିବ ।

ପ୍ରତିଥର ଘରକୁ ଆସି କଟକ ଫେରିବା ସମୟରେ ଆମେ ବନ୍ଦା ବନ୍ଦା ପୋଟଳ ସାଥୀରେ ନେଇ ଛତ୍ରବଜାରପରିବା ବେପାରୀମାନକୁ ଟିକେ ଅଧିକ ଦାମରେ ବିକ୍ରୀ କଲୁ । ସେଥିରୁ କିଛି ଲାଭ ମିଳିଲା । ଗୋଟେଥର ଏମିତି ହେଲା ଯେଆମର ପ୍ରାପ୍ୟ ଦେଇବେଳେ ଜଣେ ବେପାରୀ ନିଜ ଅଜାଣତରେ କିଛି ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଆମକୁ ଦେଇଦେଲା । ଆମେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକଥା ହୃଦୟ ଜାଣିପାରି ନଥିଲୁ । ମାତ୍ର ପରେ ଦେଖିଲୁ ବେପାରୀ ଠାରୁ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଆସିଯାଇଛି । ତାକୁ ଫେରାଇବା ନା ନଫେରାଇବା ଏହି ଦୃଢ଼ ଭିତରେ ଶେଷରେ ତାକୁ ସ୍କୁଲ କାମରେ ଲଗାଇଦେଲୁ ।

ଜଣେ ପରିବା ବେପାରୀଠାରୁ ଆସିଥିବା ଏ ଠକେଇ ପଇସାକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଲଗାଇ ଆମେ ହୃଦୟ ନିଷ୍ଠିତ ହେଲୁ । ମାତ୍ର ତାହା ଏକ ପ୍ରକାର ଚୋରୀ ବା ଠକେଇ ହୋଇପାରେ ଏପରି ପଣ୍ଡାତାପ ବି ମନ ଭିତରେ ଆସିଲା ।

□ □

ସ୍ନାତକ ଶିକ୍ଷା ସମୟରେ ସାମାଜିକ ସହ ମୁକାବିଲା

ସନ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ରେଡେନସା କଲେଜରେ କଳା ସ୍ନାତକ ଦ୍ୱତୀୟ ବର୍ଷର ମୁଁ ଛାତ୍ର । କାକଟ୍ଟେର ଅଞ୍ଚଳର ମାଧ୍ୟମିକ ବିଶ୍ୱାଳ ଏବଂ ଏଗେମା ଅଞ୍ଚଳର ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଓ ସହପାଠୀ ଥିଲେ । କଟକ ବଡ଼ ମେଡିକାଲ ନିକଟସ୍ଥ ରାଣୀହାଟ ‘ନିମାଇଁ ନିବାସ’ ମେସରେ ଆମେ ଏକତ୍ର ରହୁଥିଲୁ । ଗୋଟେ ରବିବାର ଦିନ ରାତିରେ ଆମେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କିଏ କଣ କରିବ ବୋଲି ବିଚାର ଚାଲିଆଏ । ମୋ ମନରେ ଆସିଲା ମୁଁ ଗରିବ ପରିବାରରୁ ଆସିଛି । ଚାଷୀ ମୂଳିଆ ଗରିବଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମୋର ଜଣା ଅଛି । ବନ୍ଧୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସେ ସମୟରେ ଜଣେ ପୋଲିସ ସବଜନିସପେକ୍ଷରଙ୍କ ପୁଅ ଏବଂ ମଧ୍ୟମାନର ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାଏଛି । ସେମାନେ ଯଥାକ୍ରମେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ କରିବେ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ କରିବେ ବୋଲି ଜଣା ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ରେଡେନସାରେ ପାଠ ପଡ଼ିଲା ବେଳେ ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସହପାଠୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ମୋର ଅପାଶୋରା ସାଥୀଟିଏ । ତା ବୋଇ ଅତି ପିଲାବେଳୁ ମରିଯାଇଥିବାରୁ ସାବତ ମାଆର ନିଷ୍ପେକ୍ଷଣର ଶିକାର ହୋଇଥିଲା ପୂର୍ଣ୍ଣ । ତା’ ବାପା ବହୁତ ମୁଢି ଫଂପନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ସେ ଦ୍ୱତୀୟ ପନ୍ଥୀଙ୍କ ଅଞ୍ଚାତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣକୁ ଟଙ୍କା ପଇସା ଦେଇଯାଉଥିଲେ । ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଜଳଖୁଆ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୁଲାଇଥାଏ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ମୋର ପାଠପତ୍ରର ମୁଢି ପ୍ରାୟ ସମାନ । ହେଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣର ହସ୍ତାକ୍ଷର ଭାରି କଦର୍ଯ୍ୟ ଥିବାରୁ ସେ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଷ ନହୋଇ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ପାଷ ହୋଇଯାଏ । ଏଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହିତ ତାଙ୍କ ଝିଅର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ମୁଁ ମୋର ଭାବି ଶୁଣୁରଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲି । ମାତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣର ଅନ୍ୟତ୍ର ବିବାହ ତ ହେଲା ମୋର ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭାରିତ ସ୍ନାନରେ ବିବାହ ହୋଇଗଲା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ଵର ଛୁଟିରେ ମୁଁ ଗାଆଁକୁ ଆସିଥାଏ । ୧୯୪୯ ମସିହା ମେ ମାସର
୧୩ ତାରିଖ । ଘରେ ବସି ମୁଁ ଜଣିଆନ୍ ଇକୋନୋମିକସ ବହିର କୋ-ଅପରେଟିଭ
ମୁଭମେଣ୍ଡ ବିଷୟଟି ପଢ଼ୁଥିଲି । ହଠାତ୍ ଗାଁ ଚାଷ ଜମିରେ ହୋ ହାଲ୍ଲା ଶୁଣିଲା । ମୁଁ
ଶୁଣିଲି “ଶଳାଙ୍କୁ ବାଡ଼ାଅ, କେମିତି ଜମି ନ ଛାଡ଼ିବେ” । ମୁଁ ବହି ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଗାଆଁର
ଚାଷଜମି ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ିଲି । ସେତେବେଳେ ବୁଝିଲି ଗାଁ - ଜମିଦାର ପ୍ରାୟ ପନ୍ଥର
କୋଡ଼ିଏ ହଳ ଓ ହଳିଆ ଧରି ନିଜର ଗୁମାନ୍ତା ଓ ଗୁଣାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାଗ ଚାଷ
ଜମିକୁ ଦଖଲକୁ ନେଉଛନ୍ତି । ସଦ୍ୟ ସ୍ବାଧୀନତା ପରର କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଆଯୋଜନ
ଥିଲା - ‘ଭାଗଚାଷୀ ଆଠ ଅଣା ଭାଗ ନପାଇ ଦଶଅଣା ପାଇବେ’ । ଏଥିପାଇଁ
ଜମିଦାର ନିଜ ହାତରେ ସବୁ ଜମି ରଖିବା ଲୋଭରେ ଜମି ସବୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉଥାନ୍ତି ।
ମୋର ଜନ୍ମା ହେଲା ଭାଗ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ସ୍ଵାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏଠି ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିବା
ଏକାତ୍ମ ଅପରିହାର୍ୟ । ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକାଠ କରି ଆମେ ସମସ୍ତେ ବିଲକୁ ଗଲୁ ।
ଦେଖିଲୁ ଉତ୍ତରାଳୀନ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦୂରଜଣ ଗୁମାନ୍ତା ଆଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି, ବାକି
ଦଶ ବାର ହଳ ବଳଦ, ହଳୁଆ ଏବଂ କେତେକ ଗୁଣା ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଜବରଦସ୍ତ
ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବେଦଖଲ କରି ଉଛେଦ କରିବା ପାଇଁ ଭାଗ ଜମିରେ ହଳ କରୁଥାନ୍ତି ।
ଏହି ଗୁମାନ୍ତା ଦୂଯଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୋ ବାପା ସ୍ଵର୍ଯ୍ୟମଣି ମହାନ୍ତି ମଧ୍ୟଥିଲେ ଅନ୍ୟତମ ।

ସାତଜଣ ଭାଗଚାଷୀଙ୍କ ସହ ଶିକ୍ଷକ ଉତ୍ସରଚନ୍ତ୍ର ସାହୁ, ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ସ୍ବାଧୀନଚେତା କୃଷକ ନେତା କାଶୀନାଥ ନାୟକ ଓ କାଶୀଭାଇଙ୍କ ମାଆ ମଣିଦେଇଙ୍କ
ସମେତ ଆମେ ତେରଜଣ ମୋ ନେବୁଦ୍ରରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପାଇଁ ଆଗରର ହେଲୁ ।
“ମହାମ୍ବୁ ଗାନ୍ଧୀ ଜିନ୍ଦାବାଦ, ଲଙ୍ଗଲ ଯା’ର ଜମି ତାର” ଧ୍ୱନି ଦେଇ ଆମେ ସବୁ
ଜମିଦାରଙ୍କ ହଳ ଆଗରେ ବସି ପଡ଼ିଲୁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ଗୁମାନ୍ତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ
ଆମ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ମମ ଠେଙ୍ଗା ପ୍ରହାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ।
ତେର ଜଣ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦଶଜଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ମାଡ଼ଭୟରେ ଉଠି
ପଳାଇଗଲେ । ଆମେ ତିନି ଜଣ - ଶିକ୍ଷକ ଉତ୍ସରଚନ୍ତ୍ର ସାହୁ, ଭାଗଚାଷୀ କାଶୀନାଥ
ନାୟକ ଓ ମୁଁ ଠେଙ୍ଗା ଆଗରେ ପିଠି ଦେଖାଇ ବସି ରହିଲୁ । ଉତ୍ସରଚନ୍ତ୍ର ସାହୁଙ୍କ ପିଠି
ରକ୍ତ ଜର୍ଜିତ ହୋଇଗଲା । ତା’ପରେ ମୋ ପାନି । କ୍ଷଣକ ଭିତରେ ଆମ ଗାଁର ସେଇ
ଭାଗଚାଷ ଜମି ରକ୍ତ ଚଞ୍ଚିତ ହୋଇଗଲା । ଆମର ଦୃଢ଼ ଓ ଅଟଳ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଗରେ

ହାରମାନି ହଳବଳଦ ପିଟାଇ ଜମିଦାରଙ୍କ ଶୁମାସ୍ତା, ହଲୁଆ ଓ ଶୁଷ୍ଠା ମାନେ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ଆମେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ମାନେ ଦୀର୍ଘ ଏକୋଇଶ ଦିନ କାଳ ଛାମୁଡ଼ିଆ ବାନ୍ଧି ଭାଗ ଜମିରେ ପଡ଼ି ରହିଲୁ । ମୋର ଅଗ୍ରଜ ଦେଇତାରି ମହାନ୍ତି ଓ ବଡ଼ବାପା ପୁଅ ଧରଣୀଧର ମହାନ୍ତି କଂଗ୍ରେସ ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସେତେବେଳକୁ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗଦେଇ କାରାବରଣ କରି ଫେରିଥାନ୍ତି । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଇ ଘଟଣାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଓ ଚାଷୀ ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମୁନୀୟ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ମାନଙ୍କର ସହାୟତା ଲୋଡ଼ିଲୁ । ମାତ୍ର ସେହି କଂଗ୍ରେସ ନେତା ମାନେ ସେତେବେଳେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଓ କରଗତ ହୋଇ ଚାଷୀ ମାନଙ୍କ ବଦଳରେ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଆମେ ସେମିତି ଭାଗ ଜମିରେ ପଡ଼ି ରହିଥାଉ । ସରକାରୀ କଳ, ପୁଲିସ ଓ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ସମସ୍ତେ ଜମିଦାରଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ । ଜମିଦାର ମାନେ ଶହ ଶହ ମିଥ୍ୟା ମୋକଦମା ଚାଷୀ ମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରୁଦ୍ଧ କଲେ ଓ ଜମିରୁ ବେଦଖଳ କରିବାର ଯୋଜନା କଲେ ।

ଏକୋଇଶ ଦିନର ଏଇ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କାଳୀନ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ରହଣୀ ସମୟରେ ଆମ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ନେତା ଆଡ଼ଭୋକେଟ ଧୂବ ଚରଣ ସାହୁ, ଆକୁଳାନନ୍ଦ ବେହେରା ଓ ନିଶାମଣି ଶୁଣିଆ । ଏଇ ସବୁ ବରେଣ୍ୟ ସମାଜବାଦୀ ନେତା ମାନେ ଆମକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ଯେ ମିଥ୍ୟାଚାରୀ ତତ୍କାଳୀନ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦଳକୁ ଛାଡ଼ି ଆମେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିରେ ଯୋଗଦେଲେ ସେମାନେ ଆମକୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଦେବେ । ଆମେ ସମାଜବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିରେ ଯୋଗଦେଲୁ । ଫଳରେ ଆୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶହ ଶହ ମିଥ୍ୟା ପୌଜଦାରୀ ଓ ରେତେନ୍ୟ ମକଦମା ମାନ ଦାଏର କରାଗଲା । ଚାଷୀମାନେ ଭୟରୀତି ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

କେହାପଡ଼ାର ବିଶିଷ୍ଟ ପୌଜଦାରୀ ଓକିଲ ତଥା ମୋର ମାମୁଁ ମୁକୁଦ ଚରଣ ମହାନ୍ତି ଚାଷୀ ମାନଙ୍କୁ ମାଲିମୋକଦମା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଜମିଦାରମାନେ ଅଧୁକ ବଳଶାଳୀ ଓ ଧନଶାଳୀ ଲୋକ ହୋଇଥିବାରୁ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାଲିମୋକଦମା ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୋର ମାମୁଁ ମୋତେ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ଯେ “ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେଲେ ଦୂମେ ଶୀଘ୍ର ଆଇନ ପାଏ

କରି କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା କଟେରୀରେ ଓକିଲ ଭାବେ ଯୋଗ ଦିଅ” । ତାଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ମୁଁ ମାନି ନେଲି । ପରବର୍ତ୍ତ ସମୟରେ ମୁଁ ଓ ମୋର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ପୂର୍ବୋତ୍ତ ଛାତ୍ର ବନ୍ଧୁ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଆଇନ ଓ ସ୍ନାତକୋରର ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କଲୁ । ଶେଷରେ ସତ୍ୟ ଓ ନ୍ୟାୟର ଜୟ ହେଲା । ଜମିଦାରମାନେ ଭିକାରୀ ହେଲେ, ଚାଷୀ ଜମିର ପ୍ରକୃତ ମାଲିକ ହେଲେ ।

ଜମିଦାରଙ୍କର ସେ ଦିନର ବର୍ଷଗୋଟିତ ଆକ୍ରମଣ ମୁଁ ଏବେ ସୁନ୍ଦା ଭୁଲି ପାରିନାହିଁ । ସ୍ନାତକ ଶିକ୍ଷା ସମୟରେ ସାମନ୍ତବାଦର ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ବରଦାସ୍ତ କରି ନପାରି ମୁଁ ଖଣ୍ଡିତ ଚାଷୀ ମୂଳିଆର ପକ୍ଷ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି । ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ କେବଳ କୁହେଁ ମୋର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ସେଇ ଅଙ୍ଗୀକାରବନ୍ଧତା ମୋତେ କୃଷକ ଓ ରଯତର ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଜଣେ ଆଇନଜୀବି ଓ ସମାଜବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସୀ ରୂପେ ଗଢ଼ି ତୋଳି ଥିଲା ।

□ □

ବାପା ଓ ମୁଁ ଦୁଇଟି ସମାନ୍ତରାଳ ସରଳରେଖା

ମୋର ପରିବାର ଓ ଘର ଭିତରେ ମୋସ୍ତତିର ପରିଧିରେ ପିଲାବେଳେ
ଆସିଥିବା ସବୁ ମୁହଁ ଓ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି କିଛି କିଛି ଆଲୋକ ସଂପାଦ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ
ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣଧାର ମୋ ବାପାଙ୍କ ଫଂପର୍କରେ ଏହି ଆମ୍ବ ଚରିତରେ କିଛି
ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ସ୍ବୀକାରୋତ୍ତି ସଂଯୋଜନା କରିବାକୁ ମୁଁ ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି ।

ଆମ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କରିତରେ ‘ପିତା ଧର୍ମ, ପିତା ସ୍ଵର୍ଗ ପିତା ହି ପରମ ତପ୍ତ’ ।
ପିତାଙ୍କର ସକଳ ଧର୍ମ ସନ୍ତାନର ଧର୍ମ ଓ ସେ ସନ୍ତାନ ପାଇଁ ମହାର୍ଦ୍ଧ ଅଭ୍ୟକ୍ଷ
ସମ୍ବାନୀୟ, ସ୍ଵର୍ଗ ପରି ମଧ୍ୟ । ମୋର ଶୈଶବରେ ମାତୃ ବିଯୋଗ ମତେ ବାପାଙ୍କ
ନକଟତମ କରିବା କଥା । ମାତୃ ପିତ୍ରସୀ ଚିନୀ ଅପାର ମମତା ମୟୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାର
ସରୋବରରେ ଭାସି ଭାସି ମୁଁ ଶୈଶବ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲି । ବିଳମ୍ବରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ
ପ୍ରବେଶ ଯୋଗୁଁ ପାଠ୍ୟତା ମୋତେ ଭୀତିପ୍ରଦ ଲାଗିଥିଲା । ସେ ପାଇଁ ବାପାଙ୍କ
ଠାରୁ ଅପୟର୍ଯ୍ୟାୟ ମାତୃ ମୁଁ ଖାଲିଥିଲି । ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛି କିପରି
ଦୋହଳି ସ୍କୁଲରେ ଛାତ୍ର ମାସ ଉପମ୍ବୁତ ନହୋଇ ବେଳମାଳ ମଠରେ ଲୁଚିରିଛି
ଧରା ପଡ଼ିଯିବା ପରେ ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷ ପ୍ରହାର ଦେଇ ବାପା ମୋତେ ଘାସ କାଟିବାକୁ
ପଠାଇଥିଲେ । ବାପାଙ୍କର ସେବିନର ତାଡ଼ନା ମୋର ଚେତନା ଓ ଚୌତନ୍ୟର
ଉଦୟ ଘଟାଇ ଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ ମୁଁ ପାଠରେ ମନ୍ୟୋଗୀ ହେଲି ।

ଜମିଦାରରାଜ ତଥା ସାମନ୍ତବାଦୀ ଛତ୍ରଛାୟା ତଳେ ବାପା ମୋର ଗୁମାଣ୍ଡା
ଚାକିରୀଟିଏ କରୁଥିଲେ । କାନ୍ଦ ମନୋବାକ୍ୟରେ ଜମିଦାରଙ୍କର ସମସ୍ତ ସ୍ଵାର୍ଥରକ୍ଷା
ଥିଲା ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପ୍ରାକ୍ ସ୍ବାଧୀନତା ସମୟରେ ଏହି ଜମିଦାର ଓ ମକଦମ
ମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜତନ୍ତ୍ରର ତୋଷାମଦ କରି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ରକ୍ତ ଶୋଷିବା
ସହ ବିଦେଶୀ ଶାସନର ପରମାୟ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲେ । ବଡ଼ ବଡ଼
ଜମିଦାର ଓ ଦେଶୀୟ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରଜାମାରଣ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବହୁ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟ

ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଜାମେଳି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଦୋଳନରେ ସାମିଲ
ହୋଇଥିବା କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଏହି ରାଜା ଓ ଜମିଦାରମାନେ ବହୁ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବାର
ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଉତ୍ତିହାସରେ ରହିଛି ।

ବାପାକର ଜମିଦାର ସିରଷାରେ ଶୁମାସ୍ତା ଚାକାରି ସବେ ତାକର କୌଣସି
ସନ୍ତାନ ଭିତରକୁ ପରାଧୀନତା ର ଚିତ୍ରାଧାରା ସ୍ଵର୍ଗ କରି ପାରି ନଥିଲା । ମୋର
ବଡ଼ଭାଇ ଦୈତ୍ୟାୟୀ ମହାନ୍ତି ମଧ୍ୟରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ହଁ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ
ଆଦୋଳନରେ ବାନରସେନାରେ ସାମିଲ ହୋଇ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ । ତା' ତଳ
ବେଶୁଭାଇ ମଧ୍ୟ ସମଧର୍ମୀ ହୋଇ ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଦୋଳନକୁ ସହଯୋଗ କରୁଥିଲେ,
ସେତିକି ନୁହଁ ମୋ ବଡ଼ବାପାଙ୍କ ପୁଅ ତଥା ନବ ବାବୁଙ୍କ ବଡ଼ ଭାଇ ଧରଣୀଧର
ମହାନ୍ତି ୧୯୭୮ ର ଭାରତଜ୍ଞାତ ଆଦୋଳନରେ ଖୋସ ଦେଇ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ ।
କରାବାସରୁ ମୁକ୍ତି ପରେ ସେ ବହୁତ ବୁଝଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଓ ଅବିବାହିତ
ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଆମ ପରିବାର ଭିତରେ କଂଗ୍ରେସ ଆଦର୍ଶର
ଅନ୍ତଃସ୍ଵର ଶୁଭଗ୍ରିତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ବାପା କିନ୍ତୁ ଥିଲେ ଭିନ୍ନ ଧର୍ମୀ । ଜମିଦାରଙ୍କ
ନିକଟରେ ତାକର ଆନୁଗତ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ଚିତ୍ରାଧାରା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ବିଶ୍ୱାସନୀୟ
କରିଥିଲା ।

ଆମ ଗ୍ରାମରେ ଭାଗଚାଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଜବରଦଷ୍ଟ ଉଛେଦ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରୀ
ରଖିଲା ବେଳେ ଜମିଦାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦୂରାହିତ କରାଇଥିଲେ ମୋ ବାପା, ଜଣେ
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ଶୁମାସ୍ତା ଭାବରେ । ଅତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବେ ମୋ ସମେତ ଅନ୍ୟ
ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଠେଣ୍ଟାକୁ ଦେବାକୁ ଶୁଣ୍ଟାମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେବାବେଳେ
ସେ ହୁଏତ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ଯେ ମୁଁ ତାକର ପୁଅ ଥିଲି ବୋଲି । ମାତ୍ର ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ
ସେ ଆଦୋ ପାଶୋରୀ ପକାଇ ନଥିଲେ । ମୋ ହୃଦୟରେ ସେ ଦିନର ସେଇ
ମରଣାତ୍ମକ ପ୍ରହାରର ଚିହ୍ନ ସର୍ବଦା ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ବି ବାପାଙ୍କ ସହ ମୋର
କେବେ ବି ମନାତ୍ମର ଉପୁଜି ନଥିଲା, ଶତ ମତାତ୍ମର ସବେ ।

ବାପା ମୋତେ ଏକ ସାର୍ଥକ ଓ ସମର୍ଥ ମଣିଷ ରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହିଁ
ଥିଲେ । ଭାଗଚାଷୀ ମାନଙ୍କର ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ବହୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଜାବିକାର ମୋହକୁ
ଏଡ଼ାଇ ଦେଇ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଆଜନଙ୍କୀୟ ହେଲି, ବାପା ହୁଏତ ମନେ
କରିଥିବେ ଯେ ପ୍ରବୁର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଵର୍ଗଲତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏ ଓକିଲାତି ବୁଝି ପଛରେ

ମୋର ଧନୀ ହେବାର ବାସନା ରହିଛି । କାରଣ ସେ ସମୟରେ ଓକିଲାତି ପେଶା ପ୍ରଦୂର ପ୍ରାରୁଯ୍ୟର ନିୟାମକ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଚଥା ଭାରତର ଧନୀଙ୍କ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧୁକାଳୀଶ ଥିଲେ ଆଜନଙ୍ଗୀବୀ । ମାତ୍ର ଆଜନ ବୁରିକୁ ମୁଁ ପେଶା ଠାରୁ ଅଧୁକ ନିଶା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି ନିଷ୍ଟେଷିତ ମଣିଷର କଷଣ ଦୂର କରିବାକୁ ।

ବାପାଙ୍କ ସହ ମୋର ଚଥା ମୋ ଭାଇମାନଙ୍କର ନୀତିଗତ ଭିନ୍ନତା ସହେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ପିତୃତ୍ୱ ପ୍ରତି ଆସମାନଙ୍କର ଥିଲା ଅତିଶ୍ୟ ଅନୁରକ୍ତି । ମୋର ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ପୁଷ୍ଟ ଭୂମିରେ ସେ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଗତ ଶତାବ୍ଦୀର ଅଶୀ ଦଶକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ରହି ସେ ଆମ ପରିବାରର ଦିଗବାରେଣୀ ସାଜିଥିଲେ । ଆଜି ମୁଁ ସ୍ଵୀକାର କରୁଛି ଯେ, ତାଙ୍କ ଓ ମୋ ଭିତରେ ଏକ ସାମାଜିକରାଳ ସରଳରେଖାର ଦୂରତ୍ୱ ରହି ଆସିଥିଲା, ତାହା କେବଳ କେତେକ ନୀତିଗତ ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନୁହେଁ । ଆଜି ଆମୁ ଚରିତ ଲେଖୁଥିବା ବେଳେ ମୁଁ ମୋ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିରୂପକୁ ବିନିତ କରି ସେହି ଦିବଗତ ଆମ୍ବା ପ୍ରତି ଗରୀର ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜଣାଉଛି ।

□ □

ସ୍ନେହବନ୍ଧନରେ ଆମ ପରିବାର

ପାଣ୍ଡାତ୍ୟ ସମାଜରେ ଯୌଥ ପରିବାର ରହିବା ଏକ ବିରଳ ଘଟଣା । ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିବାହିତ ଦମ୍ପତ୍ତି ନିଜ ପରିବାର ବସାଇବା ସେ ସମାଜର ପ୍ରଚଳିତ ନିୟମ । ମାତ୍ର ଆମ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ଆମ ମାଟିର କଷିଙ୍କର ଉତ୍ତି ସର୍ବତ୍ର ଅନୁସରିତ -

ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଆହା ଅଟେ ସେଇ ଘର

ପରମ୍ପର ସ୍ନେହ ଯହିଁ ଥାଏ ନିରନ୍ତର ।

ଆମ ଭାରତୀୟ ପରିବାର ତଥା ଓଡ଼ିଆ ପରିବାର ଭିତରେ ସହବନ୍ଧନ ଓ ସ୍ନେହର ସେବା ସବୁବେଳେ ସମ୍ମୂଳ ରହିବା ହେଉଛି ପରମରା । ଅବଶ୍ୟ ପାଣ୍ଡାତ୍ୟ ଚଳଣିକୁ ଅନୁକରଣ କରି ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ସମାଜରେ ଯୌଥ ପରିବାରର ଭାବନା ଅନେକ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ।

ମୋର ସହପାଠିନୀ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ପୂର୍ବତନ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନହିନୀ । ଶତପଥୀଙ୍କର ପିତା ମହାନ ଔପନ୍ୟାସିକ କାଳିନୀ ଚରଣ ପାଣିଗ୍ରହୀଙ୍କର ‘ମାଟିର ମଣିଷ’ ଉପନ୍ୟାସରେ ‘ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଓଡ଼ିଆ ଘରର ଗରୀର ଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ପରାକାଷ୍ଠା’ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଛି । ମାଟି ମଟାଳର ମଣିଷ ଶାମ ପଧାନ ତା’ର ଦୁଇପୁଅ ବରକୁ ଓ ଛକଡ଼ିକୁ ଜୀବନର ଅତିମ କ୍ଷଣରେ ତାକି ପରିବାରକୁ ଅଖଣ୍ଡ ରଖିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛି । ତା’ ଜମିରେ ହିତ ନପଡ଼ୁ, ତା ହିତରେ ବିଭାଜନ କାହୁ ନହିଁ ଏହାହିଁ ପୁଅମାନଙ୍କୁ ତା’ର ଥିଲା ଅତିମ ପରାମର୍ଶ । ମାତ୍ର ପିତାଙ୍କ ଅତେ ବରକୁ ପଧାନର ବିଷ୍ଣୁରିତ ପରିବାରରେ ପଡ଼ିଛି ମମତାର ଭଣ୍ଟା । ନିୟେନାନ ସାନଭାଇ ଛକଡ଼ି ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀର କୁପରାମର୍ଶରେ ବଡ଼ଭାଇ ବରକୁର ଚାରି ପୁଅଣ୍ଡିଅର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହମ୍ବାର ପ୍ରତି ଶର୍ଷା ପରବଶ ହୋଇ ଭାଇ ଠାରୁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ହେବାର ଜଣ୍ଠା ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ଗରୀର ଭ୍ରାତୁ ପ୍ରେମରେ ବନ୍ଧା ବରକୁ ବାପାଙ୍କର ଅତିମ ଉପଦେଶକୁ ଅକ୍ଷରେ

ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିବାର ସଂକଷ୍ଟ ନେଇଛି । ମାତ୍ର ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ କର୍ତ୍ତରୁ ହରାଇ ସେ ଶେଷରେ ଏପରି ଅବାସ୍ଥା ଘଟଣାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବାକୁ ଘର ଛାଡ଼ିଛି । ଭାଇର ଗୃହତ୍ୟାଗ ଛକଟିକୁ ମର୍ମାହତ କରିଛି । ସେ ଭାଇର ଅନୁଗମନ କରି ଭାଇଙ୍କ ସହ ଗୃହତ୍ୟାଗୀ ହେବାକୁ ଚାହିଁଛି ।

‘ମାଟିର ମଣିଷ’ ଉପନ୍ୟାସ ଭିତରେ ଯୌଥ ପରିବାର ଓ ଭ୍ରାତୃଦୂର ମମତ୍ବବୋଧ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ପାଇଁ ଏକ ସର୍ବକାଳୀନ ଆବେଦନ ପରିପ୍ରକାଶ କରେ । ଆମ ଜେଜେକର ତିନି ପୁଅ ଓ ଆମ ବାପାଙ୍କର ଆମେ ତିନିପୁଅ । ଏମିତି ଆମର ଯୌଥ ପରିବାରଟିର ସଂଖ୍ୟା ଆଜି ଅଠାବନରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଆମ ପରିବାରର ଲୋକେନିଜର ବୁଝି ଓ ସ୍ମୃତି ନେଇ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସଦା ପ୍ରବାହମାନଅନାବିଳ ମମତାର ନିର୍ଣ୍ଣରଟି ବେଶ୍ଲକ୍ଷଣୀୟ । କୌଣସି ସାମାଜିକ ଉତ୍ସବାନୁଷ୍ଠାନରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହେବା ବେଳେ ମୁଁ ଯେମିତି ଅନୁଭବ କରେ କବିଙ୍କର ‘ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଅଟେ ଆହା ସେହି ଘର’ ଓ କାଳିଦୀ ଚରଣଙ୍କର ‘ମାଟିର ମଣିଷ’ର ଅନ୍ତର୍ଭୁର ଆମ ପରିବାର ଭିତରେ ପ୍ରବାହିତ ।

ଆଜି ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଲେଖୁଳା ବେଳେ ମୋର ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଉତ୍ତରଦାୟାଦମାନଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଆଶା କରିବି ସେହି ଭ୍ରାତୃପ୍ରେମର ଅଖଣ୍ଡ ଭାବନା ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଭୂତ ରହୁ । ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ଅନନ୍ୟ ଆମ୍ବୀଯତାର ସମେଦନଶୀଳ ଭାବନା ନେଇ ସେମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟାତ୍ ହୋଇ ରହନ୍ତିରୁ । ହୁଏତ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଆଜି ରହିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇନପାରେ । ମାତ୍ର ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସେତୁଟିକୁ ଅଭୂତ ରଖୁପାରିଲେ ମନରେ ଶାନ୍ତି ଆସିବ ।

□ □

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତବକ

ସାଧାରଣ ଜୀବନର
ସାଦା ସିଧା କଥା

ଭାଗଚାଷୀର ହିତ ପାଇଁ ଆଦରି ନେଲି ଆଇନ ବୃତ୍ତି

ଜମିଦାରମାନେ ଶହ ଶହ ମିଥ୍ୟା ମୋକଦମା ରୁକ୍ଷ କରି ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ହରରାଣ ହରକତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ଆଇନ ଅଧ୍ୟନ ଓ ଓକିଲ ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ମୁଁ ୧୯୪୦ ମସିହାରେ ବି.୬. ପାଶ୍ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଧୁସୂଦନ ଆଇନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲି । ମୋ ସହିତ ମୋର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଛାତ୍ରବନ୍ଦୁ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଆଇନ ଓ ଏମ୍.୬. ପାଠ ପଡ଼ିଲୁ । ସେତେବେଳେ ଚାରିବର୍ଷା ଏମ୍.୬. ଓ ଆଇନ କୋର୍ଟ ଟିନିବର୍ଷରେ ସାରି ହେଉଥାଏ । ମାତ୍ର ଟିନିବର୍ଷରେ ମୋତେ ଚାରିବର୍ଷର ଏମ୍.୬. ଏଲ.୬ଲ.୬ି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଶେଷ କରିବାକୁ ହେଲା । ମୁଁ ଏଲ.୬ଲ.୬ଲ.୬ି. ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରିଥିଲି । ସ୍ଵାତକୋରର ଅର୍ଥନୀତିର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ପରୀକ୍ଷାରେ ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ନମର ରଖୁ ପ୍ରଥମ ହେବାର ଯୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିଲି ।

ତୁମେ ମୁଁ ବାରରେ ଯୋଗଦେଇ ଭାଗଚାଷୀ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଚାହିଁଲି । ୧୯୪୩ ମସିହା ମଇ ମାସ ନଥ ତାରିଖ ଦିନ ବାରରେ ଯୋଗଦେଇ ଦୀର୍ଘ ଚିରିଶ ବର୍ଷ କାଳ ସଫଳତାର ସହ ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟ କରିଥିଲି । ଏହି ସମୟରେ ହାଇକୋର୍ଟ, ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଓ ସର୍ବିସ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲମାନଙ୍କରେ ମୁଁ ଲଢିଥିଲି । ମୋର ଉତ୍ତରମ ଶିକ୍ଷାଗତ କ୍ୟାରିଯର ପାଇଁ ମୋତେ ସେତେବେଳେ ଭଲ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ପଦବୀ ବା ଆକର୍ଷଣୀୟ ଚାକିରାଟିଏ ମିଲିପାରି ଥାଆନ୍ତା । ମାତ୍ର ଅସହାୟ ନୀପିଡ଼ିତ ଭାଗଚାଷୀ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଛାତ୍ର ଜୀବନରୁ ମୋର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଓ ବଚନବନ୍ଧତା ସାରା ଜୀବନ ମୋତେ ଜଣେ ଆଇନ ଜୀବି ଓ ରାଜନୀତିଙ୍କ ଭାବେ ରହିବାର ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଲା । ଏଥରେ ମାମୁଁ କ୍ରମିନାଲ ଓକିଲ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ମୁକୁଦ ଚରଣ ମହାନ୍ତି ଅବଶ୍ୟ ମୋର ଅନ୍ୟତମ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ସହାୟତାରେ ମୁଁ ବାରରେ କାମ କଲି । ସେ କହୁଥୁଲେ “ସାମାଜିକ ପରିବେଳେନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଆମେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରୁଛେ, ସେଥିପାଇଁ

ଆମକୁ ସମାଜକୁ ବିନାମୂଳ୍ୟରେ କିଛି ପରିମାଣରେ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ପଢ଼ିବ" । ମାମୁଁଙ୍କର ସେହି ବାଣୀ ଓ ଉପଦେଶ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଏବେସୁନ୍ଦା ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉଛି । ମୁଁ ମୋର ମହକିଲମାନଙ୍କଠାରୁ ଦାବିକରି କିଛି ପାଉଣା ଆଦୟ କରିନାହିଁ । ମାମୁଁ ମୁକୁଦ ଚରଣ ମହାନ୍ତି ମୋର ଓକିଲାଟି ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ଗରିବ ଭାଗଚାଷୀ ଓ ଦୁସ୍ତ ମହକିଲମାନଙ୍କୁ ବିନା ମୂଳ୍ୟରେ ଆଇନ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ମୁଁ ଆଗରର ହୋଇଥିଲି । ସେହି ପ୍ରେରଣାମୟ ପୂରୁଷ ମୋର ବୃତ୍ତିରେ ମୋତେ ସହାୟତା ଦେବା ସହ ମୋର ଭବିଷ୍ୟତ ଦାଖତ୍ୟ ଜୀବନର ଗତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ମୋ ବିବାହ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ । ମାମୁଁ ବାପାଙ୍କ ଠାରୁ ମୋ ପାଇଁ ଯେ ଅଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଛନ୍ତି - ଏହା କହିବା ନିଷ୍ଠୁଯୋଜନ ।

ବାରରେ ମୁଁ ବହୁତ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲି । କାରଣ ମୋର ମହକିଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ଥିଲେ ଦରୀତ୍ର ଭାଗଚାଷୀ । ସେମାନଙ୍କୁ ବିନା ପଇସାରେ ମୁଁ ଆଇନ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲି । ଆଇନଜୀବିର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଏତେ ପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଥିଲି ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୁଁ ବିଧାନସଭା ବା ସଂସଦକୁ ଯିବାପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାତି କରିବାକୁ ବାହାରିଛି, ମୋର ଦରିତ୍ର ମହକିଲମାନେ, ମୋହରିରମାନେ ଏପରିକି ମୋ ନିକଟରେ କାମ କରୁଥିବା କନିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବିମାନେ ମୋତେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ଏସବୁ ସଦନଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ଚାହିଁ ନାହାନ୍ତି । ପରୋକ୍ଷରେ ଅନେକ ସମୟରେ ମୋତେ ସେମାନେ ମାରବ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ।

୧୯୪୭ ମସିହା କଥା । ଜମିଦାର ଓ ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କର ଜମିର ସ୍ଵର୍ଗ ପାଇଁ ଟଣାଓଟରା ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ବ ବିଭାଗ ଗାଁ ଗାଁରେ କ୍ୟାମିକୋର୍ଟମାନ ବସାଇଲେ । ଓକିଲ, ପକ୍ଷ, ସାକ୍ଷୀ ଓ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟମାନେ ଗାଁକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ । ଜମିଜମାର ମାଲିକାନା ଓ ସ୍ଵର୍ଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ପ୍ରଶାସନ ଓ ନ୍ୟାୟପାଳିକା କୃଷକର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବଳିଷ୍ଠ ଯୁଦ୍ଧ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ୟାମିକୋର୍ଟରେ ଯୋଗ ଦେଇ ସେଥିରେ ମୁଁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲି ।

ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ ଆମେ ସବୁ ବ୍ୟାପକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲୁ । କେତ୍ରାପଢ଼ା ଅଞ୍ଚଳର ବିଭିନ୍ନ ହାଟ ମାନଙ୍କରେ

ଆମେ ସବୁ ଓକିଲ ବନ୍ଦୁମାନେ ଯାଇ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଆଇନ ସହାୟତା ଶିବିର କରୁଥିଲୁ । ଯେଉଁଥରେ ସୋସିଆଲିଷ୍ ପାର୍ଟ୍ ପକ୍ଷରୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ଆଇନ ସହାୟତା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଚାନ୍ଦୋଳ ପ୍ରଭୃତି ହାତମାନଙ୍କରେ ଏହଳି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲିଥିଲା ।

ସର୍ବଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଭୂମି ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ଆଇନମାନ ବିରିନ୍ଦୁ ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭାରେ ଗୃହୀତ ହେଉଥାଏ । ସବୁଆଡ଼େ ‘ଲଜଳ ଯାହାର ଜମି ତାର’ ଧୂନୀ ଦିଆଯାଉଥାଏ । ଦେଶର ପ୍ରଥମ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପରେ ୧୯୫୩-୫୪ ଠାରୁ ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଚାଷୀର ସ୍ଵାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ସହ ଭାଗଚାଷୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲୋପ ପାଇବାକୁ ବସିଥିଲା ।

ତେବେ ଯାହାହେଉ ଜମିଦାରୀରାଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋର ସ୍ଵରୋରକନ ଓ ଘଣ୍ଟାଚକ୍ରରେ ଭାଗଚାଷୀର ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ ପୂର୍ବକ ଆଇନଶିକ୍ଷା ଓ ଆଇନ ପେଶାକୁ ଆଦରିନେଇ ମୁଁ ମୋ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଜଣେ ଲୋକପ୍ରିୟ ଆଇନଜୀବି ହୋଇପାରିଲି । ତାହା ଥିଲା ତତ୍କାଳୀନ ସମୟର ଆହ୍ଵାନ । ସେହି ଆହ୍ଵାନକୁ ସ୍ଵୀକାର କରି ମୁଁ ମୋ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଅନେକ ଅତିରିକ୍ତ ଓ ଅନୁରକ୍ଷ ସାଧାରଣ ମଣିଷଙ୍କ ପାଖରେ ଅତି ଆପଣାର ହୋଇପାରିଥିଲି । କେହ୍ବାପଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳର ଏଇ ମଣିଷମାନେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଦରୀତ୍ର, ଖଟିଖୁଆ, ଭାଗଚାଷୀ ଓ ଅବହେଳିତ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ।

□ □

ହାତଗୋଡ଼ ମୋର ପୁଅ ଘଇତା

ମାମଁ ମୁକୁଦ ଚରଣ ମହାନ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ନିଜର ଓକିଲାଟି ପେଷା ନିର୍ବାହ କରୁଥାନ୍ତି । ମାରଁ ପ୍ରାୟ ଗାଁରେ ରହୁଥାନ୍ତି । ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଜାରୀ କୁଶାନନା ଘରର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦୂଳାଇଥାନ୍ତି । ରେତେନସା କଲେଜରେ ପାଠ ପଡ଼ୁଥିବା ସମୟରେ ମୁଁ ବେଳେ ବେଳେ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରକୁ ଆସେ । ମାରଁ ଓ ସାହିର ଅନ୍ୟ ମହିଳାମାନେ କୁହାନ୍ତି ‘କୁଶାନନାଙ୍କୁ ଅଧିକ ବୟସ ହେଲାଣି, ସେ ପିଲାବେଳେ ତମର କେତେ ସେବା କରିଛନ୍ତି ତମେ ତାଙ୍କର ରଣ ଶୁଣୁନାହଁ ।’

ଏହି ରଣ ଶୁଣିବାର ଅର୍ଥ ମୁଁ ଠିକ୍ ରାବେ ଧରିନେଲି । କୁଶାନନାଙ୍କର ବିବାହ ବୟସ ଶତିଯାଉଥିବାରୁ ତାଙ୍କପାଇଁ ପାତ୍ରୀଟିଏ ଖୋଜି ଆଣିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ମୋତେ ମାରଁ ଓ ଅନ୍ୟ ମହିଳାମାନେ ଚେତାଇ ଦେଲେ । ଯଦିଓ କୌଣସି ବିବାହ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ସର୍ବାଦୌ ପରିବାରର ବୟସୁମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ମାତ୍ର ମୋତେ କୁଶାନନା ପାଇଁ ପାତ୍ରୀଟିଏ ଯୋଗାତ କରିବାକୁ ସମସ୍ତେ କାହିଁକି ଯେ କହିଲେ ତା’ ମୁଁ ଆଜି ବି ଜାଣିପାରେନା ।

ଅର୍ଦ୍ଦ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର ଥିଲା ଏହିପରି ଯେ ବର ପାଇଁ କନ୍ୟାପାତ୍ରୀଟିଏ ଅବଶ୍ୟ ଖୋଜି ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରି କେତୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାତିରେ କନ୍ୟାମାନଙ୍କର ଏତେ ଅଭାବ ଥିଲା ଯେ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କନ୍ୟାଟିଏ ବିନା ଅନେକ ଅବିବାହିତ ରହିଯାଉଥିଲେ । କନ୍ୟା ସୁନା ପ୍ରଦାନ ମଧ୍ୟ ସେ ସମୟର ଏକ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା ଥିଲା । କନ୍ୟାପିତା ବରପକ୍ଷଠାରୁ ବେଶ କିଛି ଅର୍ଥ କନ୍ୟାସୁନା ବାବଦରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରି କନ୍ୟାଦାନ କରୁଥିଲା । ଆଜିର ସମାଜରେ ଯୌତୁକ ଜୁଇରେ କନ୍ୟା ଓ କନ୍ୟାପିତାମାନେ ଅହରହ ଜଳୁଥିବା ସମୟରେ ମାତ୍ର ପଚାଶ ବର୍ଷ ତଳର ଓଡ଼ିଆ ସମାଜକୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଦେଖିଲେ ଆମେ ହୁଏତ ଆଣ୍ୟାନ୍ତି ହେବା ।

କୁଶାନନା ପାଇଁ ପାତ୍ରୀଟିଏ ଯୋଗାତ ହେବା ପାଇଁ ମୋତେ ବାରମ୍ବାର କୁହାଯିବାରୁ ମୁଁ ଏବଂ ଆମ ଗାଁର ପୂର୍ବୋତ୍ତମ କୃଷ୍ଣକ ନେତା କାଶୀଭାଇ କୁଶାନନା ପାଇଁ କନ୍ୟା ଖୋଜି ବାହାରିଲୁ । ଆମେ ଖବର ପାଇଲୁ ପୁରୀ କିଲ୍ଲାର ବାଣପୁର ଓ ଗଞ୍ଜାମ

ଜିଲ୍ଲାର ଚିଲିକା ପାଖାପାଖୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନ ଥିବାରୁ ସେଇଠାରେ କନ୍ୟାଟିଏ ମିଳିଯାଇପାରେ । ଖରାଦିନ ଛୁଟି ସମୟ, ମୋ ହାତରେ ଖଣ୍ଡ ଛତା ଓ କାଶୀରାଜଙ୍କ ହାତରେ ଖଣ୍ଡ ପଖୁଆ । ଖରାଦିନ ହେଲେ ବି ବେଳେ ବେଳେ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ବାଣପୂରରେ ପହଞ୍ଚ ଆମେ ମା' ଭଗବତୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ କଲୁ । ମୋତେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମକରି ଗଞ୍ଜାମ ଓ ଚିଲିକା ଅଞ୍ଚଳରେ ବୁଲିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା । ବାଣପୂର ପଞ୍ଚସଖା ଯୁଗର ମହାନ କବି, ଜନନାୟକ, ଦେଶଭକ୍ତ, ଉତ୍ତଳମଣିଙ୍କ ଅନୁଗତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ରଙ୍କର ଜନ୍ମ ମାଟି, ପୂଣ୍ୟ ମାଟି । ପୁଣି ଗାନ୍ଧିକ, ସମାଲୋଚକ ଓ ସାମାଦିକ ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମପାଠୀ ।

ଥରେ ବାଣପୂରର ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଘରେ ଖାଇଲୁ । କଂସାଏ ଲେଖାଏଁ ପଖାଳ ଭାତ ଭୋଜନ କଲୁ । ଉଚ୍ଚା ମାଟି ପିଣ୍ଡା ଓ ବଡ଼କାଠ ଖୁଣ୍ଡର ସୁଦୃଶ୍ୟ ଘର । ବଡ଼ ବଡ଼ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନ ସବୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ । ଶୁଣାୟାଏ ଗଜପତି ରାଜାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏସବୁ ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ଆମର ଏ ଭୋଜନ ପାଇଁ ଆମକୁ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ଆଠଥଣା ପଇସା ଲେଖାଏଁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପଲ୍ଲୀ ଜୀବନରେ ଭୋଜନ ବଦଳରେ କିନ୍ତି ଦେଯ ଦେବାର କଥା ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ସେଇଠି ଦେଖିଲି । ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ପ୍ରପାତିତ ବାଣପୂର ପରି ଏକ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଏକ ବିଶେଷ ସମସ୍ୟା ଥିଲା । ସେ ଯାହାହେଉ ଆମକୁ ବାଣପୂରରେ ସର୍ବତ୍ର ଆତିଥ୍ୟ ମିଳିଥିଲା ।

ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁଦିନ ବୁଲିବା ପରେ ଗୋଟିଏ ନ' ଦଶବର୍ଷର କନ୍ୟାସୁନା ମିଳିଲା । ବିବାହର ସମସ୍ତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଓ ବନୋବସ୍ତ କରି ଆମେ ଆସିଲୁ । ମାମୁଁ ଦୁଇଶହ ଚିନିଶହ ଟଙ୍କାରେ ଏହି କନ୍ୟାସୁନା ଖର୍ଦ୍ଦ କଲେ । ସେତେବେଳକୁ କୁଶାନନାଙ୍କୁ ପାଖାପାଖୁ ୪୦ ବର୍ଷ ବୟସ । କନ୍ୟାର ବିବାହ ବୟସ ହେବା ପରେ କୁଶାନନା ଓ ରମାନାନୀଙ୍କର ବାହାଘର ହେଲା । ଆଜି କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ଯେଉଁଠି ମୋର ବାସରବନ ଅଛି ସେଇଠି ଚାଳ ଛପର ଘରେ ସେମାନଙ୍କ ବିବାହ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିବାହରେ ଆମର ବଳଦେବଜୀଉଙ୍କ ସୁଆର ବେଶୁକର କନ୍ୟା ପିତା କାର୍ଯ୍ୟ ଭୁଲାଇଥିଲେ ।

କୁଶାନନାଙ୍କ ପରିବାର ଆଜି କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ସହରରେ ତାଙ୍କ ପୁଅ, ଝିଅ, ନାଟି ଓ ନାରୁଣୀମାନଙ୍କ ସମେତ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଏବେସୁନ୍ଦା ମାମୁଁଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କ ଭଲମନ୍ଦରେ ଦରକାରରେ ଆସନ୍ତି । କୁଶାନନାଙ୍କ ପିଲାମାନେ ମୋତେ

‘ମାତ୍ର’ ବୋଲି ସମେଧନ କରନ୍ତି । ରମାନାନୀ (ମନୋରମା ଦାଶ) ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ବାନ୍ଧକ୍ୟ ଜନିତ ଅସାମର୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ନିଜେ ପୂଜାକର୍ମ ଉତ୍ସାହି କରି ପରିବାର ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ । ଥରେ ତାଙ୍କସହ ଦେଖାହେଲାବେଳେ ମୁଁ ନନାଙ୍କର ଶାରୀରିକ ସୁମୁଢ଼ା ସଂପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲି । ସେ କହିଲେ ‘ହାତଗୋଡ ମୋର ଯୁଆ ଘଇତା’ - ଏଇଥରୁ ଜାଣିବ । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଏକଥାର ମର୍ମ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ପରିଣତ ବୟସରେ ଯୁଆ ଏବଂ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ନହୋଇ ନିଜ ସମର୍ଥ ଅଙ୍ଗ ହାତ ଗୋଡ ଉପରେ ଅଛୁଟ ବିଶ୍ଵାସ ରଖୁଥିବା ରମାନାନୀଙ୍କର ଏ ଉତ୍ତି ନିଶ୍ଚିଯ ମର୍ମସୁର୍ଣ୍ଣି । ଆମର ସେଇ ରମାନାନୀ ଅବଶ୍ୟ ଏଇ ଜିଜ୍ଞାସିନ ତଳେ ତା ୨୩ । ୧୦ । ୨୦୦୩ ରିଖ ଦିନ ହୃଦୟାତରେ ପରଲୋକ ଗମନ କରିଛନ୍ତି । ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଠାରୁ ବୟସରେ ଏତେ ତାରତମ୍ୟ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ରମାନାନୀଙ୍କର ପ୍ରଥମେ ସ୍ଵର୍ଗବାସ ହେଲା ।

କୁଶାନନାଙ୍କ ଆମପ୍ରତି ଆମ୍ବୀଯତାର ଏକ ସ୍ଵତି ମୋର ମନେପତେ । ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଯେଉଁଦିନ ମୁଁ ବାରରେ ଯୋଗଦେଇ କୋର୍ଟକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲି ମାତ୍ର ଆଗ କରେଇ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ସେ ପଛରେ ଆସିବାକୁ ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଗଲେ । ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଦିନ ଦଶଟା ଏଗାରଟା ବେଳେ କଜାକୋଟ ପିଛି ବାହାରିବା ବେଳକୁ ଯୋତା ପିଛିବା ମୋତେ ଆସିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଆଇନପାଠ ପଢିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଚପଳ ପିଛି ଓ ଖଦତ ଧୋତି ପିଛି କୁାସ କରୁଥାଏ । ପୁରାଯୋତା ନପିଛି କରେଇ ଯାଇହେବ ନାହିଁ, ବିଶେଷକରି ଜଣେ ଓକିଲ ପକ୍ଷରେ । ତେଣୁ ଯୋତା ପିନ୍ଧାରେ ଡେରି ହୋଇ ଦିନ ବାରଟା ବାଜିଗଲା । ଶେଷରେ କୁଶାନନାଙ୍କୁ ଏକଥା କହିବାରୁ ସେ ମୋତେ ଯୋତା ପିନ୍ଧାଇବେଳେ । ଜଣେ ଉଚ୍ଚବର୍ଷର ତ୍ରାହୁଣ ଲୋକ ହୋଇ ସୁନ୍ଦର ସେ ମୋତେ ଯୋତା ପିନ୍ଧାଇ ଦେବା ଆମପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଆମ୍ବୀଯତାର ପରିଚୟ ଦିଏ ।

□□

୭୦ ରଘୁମଣି

କୁଶାନନାଙ୍କ କନ୍ୟାଖୋଜା ଅଭିଯାନରେ ବାଣପୁର ଯାଇଥୁବା ସମୟରେ
ଦେବୀ ଭଗବତୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ କାଳରେ ଆମର ସାକ୍ଷାତ ହେଲେ ଶ୍ରୀମୃତ ବେବର୍ଦ୍ଧ
ପଞ୍ଜନାୟକ । ବାଣପୁର ସନ୍ଦିକଟ ବେନିପୁରରେ ତାଙ୍କ ଘର । ସେ ଜଣେ ଅତି ସ୍ନେହୀ
ଓ ସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସହ ଏପରି ସଂପର୍କ ଗତିର୍ଥିଥିଲା ଯେ ସେ ଆମକୁ
ତାଙ୍କ ଘରକୁ ନେଇଥିଲେ ଓ ଚରମ ଆତିଥ୍ୟର ସହ ଆମକୁ ସହାର କରିଥିଲେ ।
ଏଇ ସଂପର୍କ କ୍ରମେ ଦୃଢ଼ାଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ବହୁତ ଥର ଆମ ସୀଠେଲୋ ଗାଁ
ଘର ଓ କେହୁପଡ଼ା ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ ସମସ୍ତ କେହୁପଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟ
ବୁଲିଥିଲେ । ମୋର ବତ୍ତାଙ୍କ ଝିଅ ସେତେବେଳେ ସାତ ଆଠ ବର୍ଷର ହୋଇଥାଏ ।
ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢ଼ିଥିବା ତାଙ୍କର ପୁଅପାଇଁ ସେ ଆମ ଝିଅକୁ ବୋହୁକରି
ନେବାକୁ କହୁଥିଲେ । ମୋତେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ସମ୍ମୋଦନ କରୁଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀମୃତ ବେବର୍ଦ୍ଧ ପଞ୍ଜନାୟକ ଜଣେ ଆଶୁକବି ଓ ସୁଗାୟକ ଥିଲେ । ସକାଳୁ
ମୋର ଉଠିବା ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ସେ ନିଜ ସୁରଚିତ କବିତା ସୁଲକ୍ଷଣ କଣ୍ଠରେ ଗାଇଛିଥିଲେ ।

୭୦ ରଘୁମଣି

ରାତି ଆସି ପାହି ତ ଗଲାଣି ।

ଶତ୍ରୁଘ୍ନ, ଭ୍ରତ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ

ତୋଠାରୁ କନିଷ୍ଠ ଜାଣ

ସେ ତ ଆସି ଉଠି ବସିଲେଣି ।

ମୁଁ ତାଙ୍କ ସଂଗୀତରେ ଆମୋଦିତ ହୋଇ ଶ୍ୟାରୁ ଉଠି ବସୁଥିଲି । ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ
ଥିବା ସମୟରେ ସେକ୍ରେଟେରୀଏଟ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ତାଙ୍କ ପୁଅ କୃଷ୍ଣ ମୋହନ ବେବର୍ଦ୍ଧ
ପଞ୍ଜନାୟକ ମୋତେ ବାରମ୍ବାର ସାକ୍ଷାତ କରୁଥିଲେ । ଦୁଃଖର ସହ ମୋତେ କହିବାକୁ
ପହଞ୍ଚି ଯେ ଏ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀମୃତ ବେବର୍ଦ୍ଧ ପଞ୍ଜନାୟକ ଓ ପରେ ତାଙ୍କ ପୁଅର ମଧ୍ୟ
ପରଲୋକ ଗମନ ଘଟିଛି ।

□ □

ମାତ୍ର ଚଉରାନବେ ଟଙ୍କାରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ପରିଣୟ ଅନୁଷ୍ଠାନିତ

ମୋତେ ଉଚିଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନୁପ୍ରେରିତ କରିଥିବା ମୋ ବତବାପାଙ୍କ ପୁଅ
ନବବାବୁ ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଥମ ଗ୍ରାଜୁଏଟ । ବହୁ ଅଭାବ ଅସୁବିଧାରେ ନବବାବୁ
ରେଡ଼େନ୍ସା କଲେଜରୁ ବି.୧. ପାଶୁ କରି ଦୋହଳି ହାଇସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକତା କରୁଥାନ୍ତି ।
ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିଜ୍ଞା - ସେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ କରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ
ଅନ୍ୟଟି-ଆଜୀବନ ଅବିବାହିତ ରହିବେ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଲ' ପରୀକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥାଏ । ହଠାତ୍ ନବବାବୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ ପାଇଲି - ଶୀଘ୍ର ଗାଆଁକୁ
ଆସି ତାଙ୍କ ବାହାଘର ବୁଝିବା ପାଇଁ । ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଛାତି ଗାଁକୁ ଆସିଲି
ଏବଂ ପଚାରିଲି “ଏ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭଙ୍ଗ କାହିଁକି ?” ନବବାବୁ ଉଭର ଦେଲେ “ବୋଉ
କଥାକଟା କରୁଛି, ଆଉ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚିବ ନାହିଁ”, ମୋର ବାହାଘର ଦେଖିବାକୁ
ଚାହେଁ, ତୁ ଶୀଘ୍ର କେଉଁଠାରେ ମୋର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଠିକ୍ କର ।” ମୁଁ ଆଶ୍ରମ୍ୟ
ହେଲି କେବଳ ନବଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞାର ପୁନର୍ବର୍ତ୍ତତାର ଯୋଗ୍ଯ ନୁହେଁ ମୋ ପରି ଜଣେ
କନିଷ୍ଠ ଭାଇ ଉପରେ ତାଙ୍କର ନିଜ ବିବାହ ଦାୟୀତ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଦେଖୁ । କୁଶାନନାଙ୍କ
ପରି ଏ ବିବାହ ଦାୟୀତ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କଲି ।

ମୁଁ ଘରୁ କଟକ ଫେରିବା ବାଟରେ ଦେଖାହେଲେ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ହୃଦୟାନନ୍ଦ
ନାୟକ । ସେ ଆମ ଅଞ୍ଚଳ କାହିଁକି, ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଚାର୍ଟେଡ ଆକାଉଣ୍ଡାଣ୍ଡ । ମୋ
ଠାରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣି କଟକ ଯିବା ବାଟରେ ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଲେଖିଦେଲେ ।
“ଖତଗପୂରରେ ଅବସ୍ଥାଯିତ ଶ୍ରୀନାଥ ପଇନାୟକଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଅଛି । ସେ
ବାହାଘର କରିବା ପାଇଁ ବର ଖୋଜୁଥିଲେ । ତମେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ବୁଝାବୁଝି କଲେ
ହୁଏତ ବାହାଘର ଶୀଘ୍ର ସମ୍ବବ ହୋଇପାରେ” - ତାଙ୍କଠାରୁ ଏପରି ସୂଚନା ପାଇ ମୁଁ
ସେହି ରାତି ଶାତିରେ ଚିଠି ନେଇ ଖତଗପୂର ଗଲି । ପରଦିନ ସକାଳେ ତ୍ରେନଗୁ
ଓହ୍ଲାଇ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହିଲି ଏବଂ ହୃଦୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ଚିଠି ଦେଲି । ସେ

ଚିଠି ପଢି ମୋର ଯଥୋତ୍ତମ ଚର୍ଚ୍ଛା କଲେ । ତାଙ୍କର ଏକାଧୁକ କନ୍ୟା । ବଡ଼ଟିଆ ସେହିଲତା (ଚିମୁ) ସହ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ବାତିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ସେତେବେଳକୁ ନବବାବୁଙ୍କ ବୟସ ବତିଶରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ଏଣେ ଝିଅର ବୟସ ଷୋହଳଗୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ । ମୁଁ ସେଠାରେ ଶାଖୋଇ ପାଖୋଇ ଆକଣ୍ଠ ଭୋଜନ କରି ସେ ଝିଅ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲି । ସେ ମାଜନର ପଢ଼ୁଆନ୍ତି । ନବବାବୁଙ୍କ ପାଇଁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଢ଼ିଥିବା ତାଙ୍କର ଏହି ଭାବି ସହଧର୍ମମୀଣୁ ମୁଁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲି । ପ୍ରଥମ - ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିରାତମର ଓ ଆଦର୍ଶ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଥିବା ନବବାବୁଙ୍କ ପରି ତାଙ୍କୁ ଖଦୀବସ୍ତ ପିଷିବାକୁ ହେବ ଓ ବେଶଭୂଷାରେ ସରଳତା ଅବଳମ୍ବନ କରିବାକୁ ହେବ । ଦ୍ୱିତୀୟ - ସେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ସହ ସମାକଷ ହେବାପାଇଁ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ଏହି ସର୍ବାବଳୀ ପ୍ରତି ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବନ୍ଦ ହେବାରୁ ମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲି ଯେ ସେଠାରେ ନବବାବୁଙ୍କ ବାହାଘର ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରେ ।

ମାତ୍ର ସବୁଠାରୁ ବତକଥା ହେଲା ଯେ ସେତେବେଳେ ଆଷାତ ମାସରେ ଆଉ ପାଞ୍ଚଦିନ ମାତ୍ର ବିବାହ ତିଥ ଥାଏ । ଶ୍ରୀନାଥ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କ ଘର ପୂରୀ ଜିଲ୍ଲାର କଣାସ । ତାଙ୍କ ସାନଭାଇ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାର ବିଶିଷ୍ଟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣନାଥ ପଞ୍ଜନାୟକ । ସେ ଜଣଣୀରେ ବସବାସ କରି ରହୁଆନ୍ତି । ମୁଁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲି ‘ଯେହେତୁ ନବବାବୁଙ୍କ ମା’ ଅତି ବୁଢ଼ୀ ହୋଇଗଲେଣି ଏବଂ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚିବାର ଆଶା ନାହିଁ ତେଣୁ ବାହାଘର ଆଷାତ ମାସର ଶେଷ ତିଥରେ କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ମୋ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହେଲେ । ଆଉ ମାତ୍ର ତିନିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଜଣଣୀରେ ଏହି ବିବାହ ସଂପନ୍ନ ହେବ ବୋଲି ସେ ସ୍ଵୀକୃତି ଦେଲେ । ନିଜର ଭାବି ଜାମାତାଙ୍କୁ ବା ତାଙ୍କର ଘରଦ୍ୱାର ଆଦୋଈ ନଦେଖୁ ମୋ ପରି ଜଣେ କମ୍ ବୟସ୍କ ପିଲା ଉପରେ ଗଡ଼ାର ଆସ୍ତ୍ର ରଖି ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ନିଜ କନ୍ୟାର ବିବାହ ପାଇଁ ଚାହୁଁ ସମ୍ଭାବିତ ଦେବା ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ଶୁଭହପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ।

ମୁଁ ମୋ ଉଦ୍ୟମରେ ସଫଳ ହୋଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦରେ କଟକ ଫେରି ଦୂରତ୍ତ ଗ୍ରାମକୁ ଚେଲିଗ୍ରାମ କରି ଜଣାଇଲି ଯେ “ନବବାବୁଙ୍କ ବାହାଘର ଶେଷ ତିଥରେ ଜଣଣୀରେ ସଂପନ୍ନ ହେବ । ବାପା, ନବବାବୁଙ୍କ ବତଭାଇ ପୁରୁଷୋରମ ବାବୁ, ଜଣେ ବାରିକ, ପୁରୋହିତ, ଅବଧାନ, ବର ନବବାବୁ ଓ ଜିଶ୍ଵର ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁଙ୍କ ସମେତ ସାତ ଜଣ ମୋର ରାଣୀହାମ୍ବିତ ନିମାଇଁ ନିବାସରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଜଣଣୀରେ ବିବାହ

ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ।” ଆଶ୍ରମ୍ୟର କଥା ମୋ ପରି ଜଣେ ସାନ୍ଧିଲାର ଏତେବେଳେ
ଦୁଃସାହସିକ ବିବାହ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସମସ୍ତେ ଏକମତ ହେଲେ । ବାହାଘର ପୂର୍ବଦିନ
ଗାଆଁର ଆସିଥିବା ବର ସମେତ ଆମେ ଆଠଙ୍ଗଣ ବରଯାତ୍ରୀ ଆସାନ୍ଦୋଳ ଗାଡ଼ିରେ
ଜଣେଁ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ସେଦିନ ପାହାଡ଼ାରେ ବିବାହ କାର୍ଯ୍ୟ ଫ୍ରପନ୍ତ ହେଲା । ସକାଳୁ
ସକାଳୁ ନବବାବୁ ବି.ରତ୍ନ. ଚ୍ରନ୍ତି ଯିବା ପାଇଁ ରାଧାନାଥ ଚ୍ରନ୍ତି କଲେଜକୁ ଉପରଭୂତ୍ୟ
ଦେବାକୁ କଟକ ଗଲେ ।

ବିଶିଷ୍ଟ ବାମପଣ୍ଡୀ ନେତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ବାସରବନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ
ହୋଇଥିବା ତାଙ୍କ ଝିଆରୀର ଏ ବିବାହ ଥିଲା ଅତି ନିରାତ୍ୟର । ଏ ବିବାହରେ ଦେବା
ନେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ସନ୍ଧିତା । ନବବାବୁ ସେତେବେଳେ ଗ୍ରାହୁଏର । ବରପାତ୍ରଟି ଗ୍ରାହୁଏର
ମିଳିବା ବିରଳ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁପାତରେ ହୁଏତ ଅନ୍ୟତ୍ର ବହୁ ଯାନିଯୋଦୁକ
ମିଳିବାର ସମ୍ବାଦନା ଥିଲା । ମାତ୍ର ବିବାହର ପ୍ରତି ଓ ସମୟର ସ୍ଥିତି ଯୋଗ୍ୟ ଏଥିରେ ତାହା
ସମ୍ବନ୍ଧ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ବାପା, ଭାଇ ଓ ଅନ୍ୟ ବରଯାତ୍ରୀମାନେ ମୋ ଉପରେ ବିରଳି
ପ୍ରକାଶ କରି ମୋତେ ଏବଂ କନ୍ୟାକୁ ଜଣେଁରେ ଛାତିଦେଇ ଗାଁକୁ ଫେରିଲେ ।

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ନବବାବୁ ସେତେବେଳେ ଚପଳ ଖଣ୍ଡିଏ
ସୁନ୍ଦର ପିନ୍ଧୁନଥାନ୍ତି । ଜାମା ବା କୁର୍ରା କିଣି ପିନ୍ଧିବା ଦୋସରା କଥା । ବାହାଘର ଦିନ
ଜଣେଁକୁ ତାକୁ ବର କରି ନେବା ବେଳେ କଟକ ରାଣୀହାଟର ଦରଜୀଠାରୁ ଖଣ୍ଡିଏ
ଖଦତ ପଞ୍ଜାବୀ ସିଲେଇ କରି ନେଇଥିଲି ଏବଂ ବାରଙ୍ଗ ଷ୍ଟେସନରୁ ବର ପାଇଁ ଦଶଶା
ପଇସା ଦେଇ ହନ୍ତେ ଚପଳ କିଣି ନେବା କଥା ମୋର ମନେପଡ଼େ ।

ବିବାହ ପରଦିନ ସନ୍ଧା ସୁନ୍ଦର ନବବାବୁଙ୍କର ସ୍ଵଶ୍ରୁତାଳୟ ନଫେରିବା ଦେଖୁ
ମୁଁ ହତାଶ ହୋଇ କଟକ ଫେରି ଦେଖୁଲି ନବବାବୁ ଚ୍ରନ୍ତି ପାଇଁ ଉପରଭୂତ୍ୟ କାମ
ସାରି ମୋ ମେସ ନିମାଇଁ ନିବାସରେ ମଶାରି ପକାଇ ଶୋଇଛନ୍ତି । ବଡ଼ ସ୍ଵାଭାବିକ
ତଙ୍ଗରେ ସେ କହିଲେ “କନ୍ୟାକୁ ଆଣିଲ ନାହଁ କାହଁକ ?” ମୁଁ ତାକୁ ବୁଝାଇଲି ଯେ
ଆମ ଲୋକାଚାର ଅନୁସାରେ ନବବିବାହିତ ପତିପନ୍ଥ ଏକତ୍ର ଶ୍ଵଶ୍ରୁତାଳୟରୁ ବିଧିବିଧାନରେ
ବାହାରିବା ଉଚିତ । ମୁଁ ତାକୁ ସାଥରେ ଜଣେଁ ନେଲି । ଜଣେଁ ଆହୁ କଟକ ଆସୁଥିବା
ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚ୍ରନ୍ତରେ ବରକନ୍ୟାଙ୍କ ସହ କଟକ ଆସିଲି । ପରଦିନ ସକାଳ ଆଠଙ୍ଗାରେ
ଯୋଗ୍ୟାତ୍ମକ କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ା କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ାକୁ ଆସୁଥିବା ମଟର ଲଞ୍ଚରେ ମୁଁ
ବରକନ୍ୟାକୁ ବସାଇ ଦେଇ ତରବରରେ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିମାତେ ଫେରିବାକୁ

ବାହାରିଲି । ବରକନ୍ୟା ଲଞ୍ଛରେ ବସିଥାରିବା ପରେ ମୁଁ ନବବାବୁଙ୍କୁ ମାତ୍ର ଛ'ଟି ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ଦେଇ କହିଲି “ସେବିନ ଖଡ଼ଗପୁରଠାରେ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ବିବାହର ସ୍ଵିକାର ସ୍ଵରୂପ ମୋତେ ମାତ୍ର ଶହେଟି ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ । ବାହାଘରର ଜୀମା, ଯୋତା ଓ ଚ୍ରେନ୍ ଖର୍ଜ ସମେତ ସମସ୍ତ ଖର୍ଜ ଯାଇ ମାତ୍ର ଛ'ଟି ଟଙ୍କା ବକ୍ଷିଷ୍ଟ, ନିଅନ୍ତକୁ” । ଏହା ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ଥିବାରୁ ମୁଁ ତାହା ଫେରାଇ ଦେଇଥିଲି ।

କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ବା ନକରୁ ୧୯୪୩-୪୪ ମସିହାରେ ମାତ୍ର ୧୪ ଟଙ୍କାରେ ଗୋଟିଏ ବିବାହ ସଂପଦ ହେଲା । ତାହା ପୁଣି ମାତ୍ର ଚାରି ପାଞ୍ଚଦିନ ମଧ୍ୟରେ । ଉତ୍ତରଯ ବର ଓ କନ୍ୟାପକ୍ଷ ମୋ କଥା ଉପରେ ଗରୀର ଆସ୍ତା ସ୍ଵାପନ କରି ବିବାହ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ବିବାହ ପୁଣି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଯୋଦୁକ ବିହୀନ ଓ ଅଟି ସମ୍ମାର ମୂଳକ ବିବାହ ଥିଲା । ଅର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀ ତଳେ ଏପରି ଏକ ଅନନ୍ୟ ବିବାହକୁ ଆଜି ହୁଏତ କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ନବବାବୁଙ୍କ ସ୍ଵାପ୍ନେହଲତା ଦେବୀ ଓ ଆମ୍ବର ପ୍ରିୟ ଚିମ୍ବ ଭାଉଙ୍କ କନ୍ୟାଦେଖା ସମୟରେ ମୋ ଦ୍ୱାରା ଆରୋପିତ ଦୁଇଗୋଟି ସର୍ବ ରକ୍ଷା କରି ବିବାହ ପରେ ଖଦତ ପିନ୍ଧି ଘରୋଇ ଭାବେ କ୍ରମାଗତ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ବି.୬., ବି.ଇତି. ପାଶ କରିଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରର କ୍ୟାପିଟାଲ ହାଇସ୍କୁଲରେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପୁଅ-ବୋହୁ ଓ ଝିଆ-ଜୋଇମାନେ ଜଣେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଅଧ୍ୟାପିକା ହୋଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ମୋର ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟ, ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶ ମହିଳା ମାନନୀୟା ଚିମ୍ବ ନୃଆବୋଦ୍ଧବୁ ଭାଉଙ୍କ କରି ଘରକୁ ଆଣିଲି ସେ ଆଜିକୁ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ତଳେ କର୍କଟ ଗୋଟିରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ପରିଲୋକ ଶମନ କରିଛନ୍ତି । ଅପରାପକ୍ଷରେ ନବବାବୁ ନିଜର ଦୁଇ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଭଙ୍ଗ କରି ପ୍ରଥମେ ତ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ କରି ଅଧ୍ୟାପକ ବୁରି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଦୋହଳି ହାଇସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷକତା ପରିଚ୍ୟାଗ କରି ସମୟକ୍ରମେ ବିଲାତ ଯାଇ ଉଚ୍ଛବିଷ୍ଣା ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ରେତେବୁ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପନା କରିଛନ୍ତି ଓ ଏ ମଧ୍ୟରେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କଲେଣି । ସେ ଯେ କେବଳ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକ ବା ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁଛନ୍ତି ଜଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ମଣିଷ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ । ଆଧାମ୍ନିକତାର ପରିସୀମା ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଆଜିସୁନ୍ଦା ସେ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ଜଳୌକା ବାବାକ ପଢ଼ିଶିଖ୍ୟ ଭାବରେ ନିଜର ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଛନ୍ତି ।

□ □

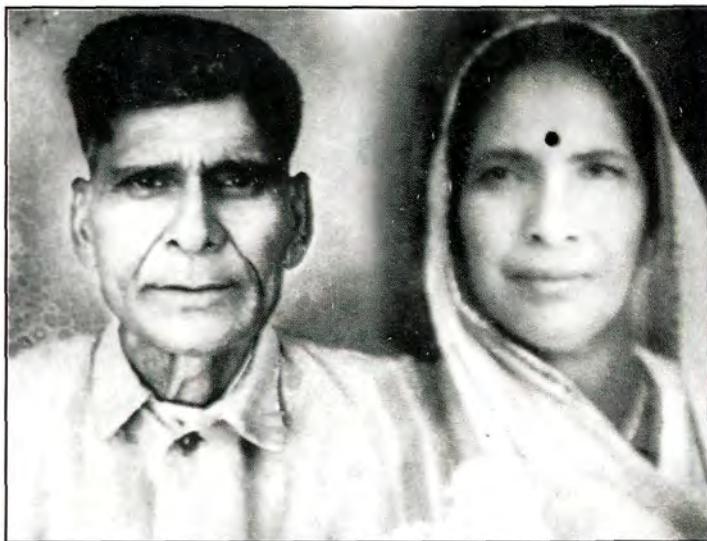
ଥରେ ମିଛ କହିଥୁଲି

ଆଜ.ଏ. ପାଠ ପଡ଼ିଲା ବେଳେ ଭାଇ ମୋତେ କଲିକତାରୁ ନିୟମିତ ପଇସା ଦେଉଥିଲେ । ସେ ମୋତେ କହିଥୁଲେ ଯାହା ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଗିବ ଦେବେ, ମାତ୍ର ମୋତେ ମନଲଗାଇ ପାଠ ପଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ବିଶେଷତଃ କୌଣସି ଟିଉସନ କରିବାକୁ ସେ ମୋତେ ବାରଣ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ପ୍ୟାରୀମୋହନ ଦାସ ନାମକ ଜଣେ ଉତ୍ସବ୍ୟକ୍ତିକ ଘରେ ପୂର୍ବରୁ ଟିଉସନ କରୁଥୁଲି । ପ୍ୟାରୀବାବୁ ରେଳବାଇରେ ଚାକିରୀ କରନ୍ତି । ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ କହିଛି ରାଣୀହାଟ ‘ନିମାଇଁ ନିବାସ’ ମେସରେ ରହୁଥୁଲି । ଅଧିକ ପିଲା ଥିବାରୁ ନିମାଇଁ ନିବାସରେ ଶୋଇବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ହେଉନଥିବାରୁ ଆମେ କେତେଜଣ ପିଲା ରାତିରେ ରେତେନ୍ଦ୍ରା କଲେଜ ବାରଣ୍ଣାରେ ସପ ତକିଆ ପକେଇ ଶୋଇବାକୁ ଯାଉ ।

ମୋର ବି.ଏ. ପଡ଼ିବା ସମୟରେ ଜଙ୍ଗ ବିପ୍ର ଚରଣ ଦାସଙ୍କ ଘରେ ମୋତେ ତାଙ୍କ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ୁଥିବା ଛିଅକୁ ଟିଉସନ କରିବାକୁ ମିଳିଲା । ସେଠାରେ ମୁଁ ପାଠ ପଡ଼ାଇଲା ବେଳେ ବିପ୍ର ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଳେ ବେଳେ ଆସି କହନ୍ତି ‘ଆଜି ଛିଅର ପଡ଼ିବାରେ ମନ ନାହିଁ, ତାକୁ ଟିକେ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ସେ ସିନେମା ଦେଖୁ ଯିବ’ । ତାହାହିଁ ହୁଏ । ଛିଅ ତାଙ୍କର ପାଠରେ ସେତେ ମନ୍ୟୋଗୀ ହୋଇପାରେନା । ମାତ୍ର ବିପ୍ର ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନିୟମିତ ଭାବେ ମାସର ଶେଷ ଦିନ ଟିଉସନ ଫି ୩୦ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେଉଥିଲେ । ସେତେବେଳର ୩୦ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବହୁତ ବେଶି ଥିଲା । ଏଇ ବିପ୍ର ବାବୁଙ୍କ ପୁଅ ସହ ତାଙ୍କର ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନୁନଗୋଙ୍କ ଛିଅ ବିବାହ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାଇଙ୍କ ବାରଣ ସବୁ ମୁଁ ପଇସା ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ଟିଉସନ କରୁଥୁଲି । ଏକଥା ଭାଇଙ୍କ ଆଗରେ ଲୁଚାଇ ଥିଲି । ପରୋକ୍ଷରେ ମୁଁ ଭାଇଙ୍କୁ ମିଛ କହିଥୁଲି ।

□□

ମୋ ଜୀବନର ଦିଗ୍ବଦ୍ଧକ ମାମୁଁ ଓ ମାଲ୍ଲ

ମୋ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟାର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ନବଭାଇ ଓ ତାଙ୍କ ପନ୍ଥୀ ଚିମୁ ଭାଉଜ

ମୋ କ୍ରାନ୍ତିପଥର ସହଯାତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଉଶ୍ନର ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ

ଆମ ବିପୁଲବର ସାଥୀ କାଶୀ ଭାଇ

ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଆହା ଅଟେ ଏହି ଘର

ସାନ ପୁଅ ଓ ବୋହୁ, ନାତି-ନାତୁଣୀଙ୍କ ଗହଣରେ
ଶ୍ରୀମତୀ ମହାତିଙ୍କ ସହ

ମୋ ରାଜନୀତିର ପ୍ରେରଣା ପୁରୁଷ ସରୋଜ ବାବୁ ୩
ତାଙ୍କ ସହପର୍ଦ୍ଦିଶୀ ଶାନ୍ତି କାନ୍ତୁମ୍ବଗୋ

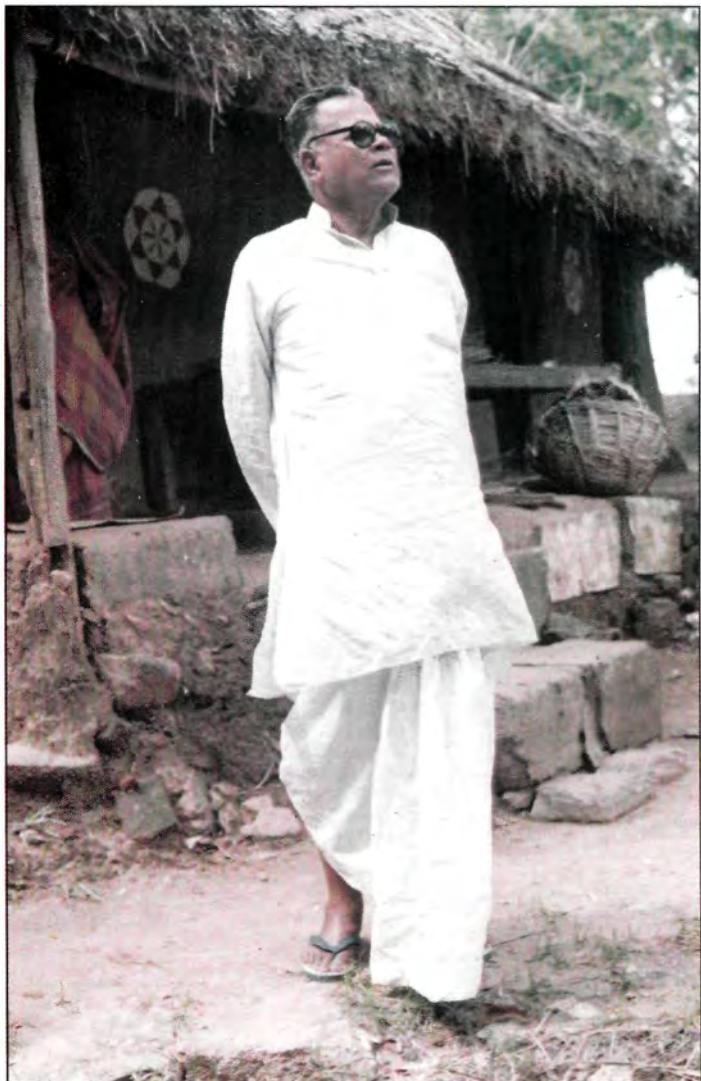
ବନ୍ଧୁ ପରିଜନ ଗହଣରେ ଶ୍ରୀମତୀ ମହାତି

ଏକ ଘରୋଇ ଆଲୋଚନାରେ କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀଙ୍କ ସହ

ବଡ଼ ପୁଅ ଓ ବୋହୁ ତଥା ଦୁଇ ନାତିଙ୍କ ସହ

ଉଚ୍ଚମାଟିର ସ୍ଵପ୍ନ...

ମୋ ସୁତିର ଏକ ସଜଳ ଦୃଶ୍ୟ ‘ବେଳମାଳ ମଠ’
(କରାଣ୍ଡିଆ ନଦୀଶୟାରୁ ଦୃଶ୍ୟ)

ନଦୀକୂଳରୁ ମୋ ଗାଁ ସୁଲର ଦୃଶ୍ୟ

CENTENARY Celebration

27th, 28th April, 2003

DISTRICT BAR ASSOCIATION

KENDRAPARA -754211 (ORISSA)

Citation

to

S.J. BHAGABAT PRASAD MOHANTY

ADVOCATE

Esteemed Sir,

Half a Century back, in 1953 you joined this profession, usually offering a challenge, and since then you have been climbing new heights of success as an Advocate in both Civil and Criminal side and have been at the apex as a model before your successive generations which they would feel proud to emulate.

As a social activist you have also left an indelible mark in the mind of the people for the cause of the suffering and the needy and you have been in the forefront of the Co-operative movement in the State.

As a political activist, you have not only represented the prestigious Kendrapara Constituency in the State Assembly, but also occupied the enviable berth of a Cabinet Minister holding very important key portfolios like Revenue, Finance, Higher Education, Planning and Co-ordination on different occasions.

on this day of Centenary celebration, we feel extremely honoured to Felicitate you for your contribution to this legal profession as well as the society at large and wish you a very active and long life.

PRESIDENT

CHIEF GUEST

SECRETARY

& members of the Bar Association
KENDRAPARA

କେନ୍ଦ୍ରପଡ଼ା ବାର ଆସୋଧିଏସନ୍ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରଦର ମାନପତ୍ର

ପ୍ରଣୟ ନଥାଇ ଆସିଲା ପରିଣୟ

ମୁଁ ଆଇନ ପାଠ ପଢ଼ିବା ସମୟର କଥା । ମୋର ମାମୁଁଙ୍କିଅ ଉତ୍ତରୀର ଶାଶ୍ଵତ ବାଲେଶ୍ଵର କିଲ୍ଲାର ପାଟରା ଗାଁକୁ ମୁଁ କେତେଥର ଯାଇ ଭିଣୋଇ ଉପେହୁଙ୍କ ସହ ପରିଚିତ ହୋଇଥିଲି । ଭିଣୋଇ ଧାନମଣ୍ଡଳରେ କୃଷି ବିଭାଗରେ ଚାକିରୀ କରୁଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନିମନ୍ତଣକୁମେ ମୁଁ ମୋର ଛୁଟିଦିନମାନଙ୍କରେ କଟକରୁ ଧାନମଣ୍ଡଳ ଆସେ । ଭିଣୋଇଙ୍କ ଚାକିରୀ ଜାଗାରେ ତାଙ୍କ ସହ ରହୁଥାଏ ତାଙ୍କର ଶୋହଳ ସତର ବର୍ଷିଯା ଉତ୍ତରୀ କୁନ । କୁନର କଣ୍ଟୁସ୍ଵର ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଧୁର । ତା'ର ସୁଲକ୍ଷଣ କଣ୍ଟୁର ସୁମଧୁର ଫଂଗୀତର କେତେପଦ ଏବେବି ମୋର ମନେପଡ଼େ -

ଆଖୁର ସେପାରେ ପ୍ରଭୁ

ତୁମେତ ଦେଖୁଛ ସବୁ

ମୁଁ ସିନା ପାରେନା ଦେଖୁ ...

ଫଂଧା ହେଲେ ଆମେ ତାଙ୍କ ଘର ଆଗରେ ବ୍ୟାତମିଶନ ଖେଳୁ । ଏମିତି ଯିବା ଆସିବା ପରେ ମୋର ଉତ୍ତରୀ ଓ ଭିଣୋଇ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କ ବାହାୟର ବିଷୟରେ କଥା ହେବା ମୁଁ ଶୁଣିଲି । ମାତ୍ର ମତେ ସେତେବେଳକୁ ତେଇଶି ଚବିଶ ବର୍ଷ ହେବ । ଆମେ ପରସ୍ଵର ପ୍ରତି ସାମାନ୍ୟ ଆକୃଷ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାପାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଥିବା ଭୟ ଓ ମୋର ଏତେ କମ୍ ବୟସରେ ବିବାହ ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ଭାବି ମୁଁ ସେକଥାକୁ ଏତାଇ ଦେଇଥିଲି । ମୋର ଏହି କାଳକ୍ଷେପଣ ନୀତି ଫଳରେ କୁନର ବିବାହ ଭୁବନ ନାମକ ଅନ୍ୟଜଣେ ଯୁବକ ସହ ହୋଇଗଲା । ଅବଶ୍ୟ ଆଜି ସେ ଦମ୍ପତ୍ତି କୁନ ଓ ଭୁବନ ଉହଜଗତରେ ନାହାଁଛି । ସେ ଉତ୍ତରୀ ଓ ଭିଣୋଇଙ୍କର ମଧ୍ୟ ପରିଲୋକ ହୋଇଛି ।

ମୋତେ ଛବିଶ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଯାଉଥାଏ । ସମସ୍ତେ କହୁଆଛି ମୋର ବିବାହ ବୟସ ଗତିଗଲାଣି । ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ମୁଁ ତ ଶୀଘ୍ର ବିବାହ ଚାହୁଁ ନଥିଲି । ତେଣୁ ଏ ଭୀତିପ୍ରଦ ପରିଷ୍ଠିତିରୁ ନିଷ୍ଠାର ପାଇବାକୁ ବାରରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଧିକ ମନ୍ୟୋଗୀ ହୋଇଥିଲି । ମୋର ତ ସହରେ ମା' ନଥାଏ ।

ବଡ଼ଭାଇ ଦୁଇଜଣ କଲିକଟାର ଚଟକଳରେ କାମ କରୁଥାନ୍ତି । ବାପାଙ୍କର ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଯେ ସାନପୁଅ ଓକିଲ ହେଲାଣି, ଭାଗ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ । କାରଣ ସେତେବେଳେ ଓକିଲ ମୁହାରମାନଙ୍କର ସମାଜରେ ଶୁଭ ସମ୍ମାନ ଥାଏ । ଆଜି ସମୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିବାରୁ ଆଜନ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଆଜନଙ୍କୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ସେତେ ସମ୍ମାନ ନାହିଁ । ବାପାଙ୍କର ପରାମର୍ଶରେ ମାମୁଁ ମୋର ବିଭାଗର ବୁଝୁଥାନ୍ତି । ମୋର ଶୁଶ୍ରୂର ମାମୁଁଙ୍କର ପିଲାବେଳର ବନ୍ଦୁ । ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ ଶୁଶ୍ରୂରଙ୍କର ଗୋହା ବଡ଼ିଅ । ଭାବିଶୁଶ୍ରୂର ସେତେବେଳେ ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷାଧିକାରୀ ଚାକିରୀ କରି ଅବସର ନେଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମାମୁଁଙ୍କରେ ରହି ଓକିଲାତି କରୁଥାଏ । କଟରେୟ ଯିବା ପାଇଁ ସାଇକେଳ ପୋଛୁଚି ସେ ଉତ୍ତଳୋକ ଆସି ମୋତେ କହିଲେ - “ଭାଗବତ ବାବୁ ! ତୁମର ବହୁତ ସାଜ ଥୁବେ । ମୋ ଈଅ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର ପାତ୍ର ଠିକ୍ କରିଦିଅଛନ୍ତି ।” ମୁଁ ମୋର ଜଣେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଦୁ ପୂର୍ବୋତ୍ତ ପୂର୍ବଚନ୍ଦ୍ର ମହାତିଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲି । ସେ କଟକରେ ଓକିଲାତି କରି ସମବାୟ ବିଭାଗରେ ଚାକିରୀ କଲେଣି । ମୁଁ ସିନା ପୂର୍ବ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଶ୍ରୂରଙ୍କୁ ଦେଲି, ହେଲେ ଶୁଶ୍ରୂରଙ୍କ ମନ ମୋରି ଠାଇଁ ।

ମାମୁଁ ମୋ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଦିଗଦର୍ଶକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପରାମର୍ଶରେ ତାଙ୍କର ବାଲ୍ୟବନ୍ଦୁ ଆଳି ନିବାସୀ ପୂର୍ବୋତ୍ତ ଉତ୍ତବ୍ୟକ୍ତି ଶ୍ରୀ ବରାହ ମହାତିଙ୍କ ଈଅ କଲ୍ୟାଣୀ ସହ ମୋର ବିବାହ ସ୍ଥିରାବୃତ୍ତ ହେଲା । ମୋ ବିବାହର ଅଛଦିନ ଆଗରୁ ସାଜ ପୂର୍ବର ଖାତିରୀମଙ୍ଗଳାରେ ରହୁଥିବା ଜଣେ ସିଭିଲ ଏସ.ଡି.ଓ. ସ୍ଵର୍ଗତ ବାନାମର ମହାତିଙ୍କ ଈଅ ସହିତ ବିବାହ ସଂପନ୍ନ ହୋଇଗଲା ।

ବିଧିର ବିଧାନ ଏପରି ଥିଲା ମାମୁଁ, ବାପା ଏବଂ ମୋର ଭାଇମାନେ ଆଳିଠାରେ ମୋର ବିଭାଗର ପାଇଁଚୁତାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । ୧୯୫୫ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୮ ତାରିଖ ଦିନ ମୋର ବିବାହ ସଂପନ୍ନ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ଶୁଶ୍ରୂର ଘର କେହି ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରିନଥିଲେ ମୋର ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା କ’ଣ ? ମୋର ଶୁଶ୍ରୂର ଦୁଇ ଭାଇ । ସେତେବେଳେ ସାନ ଶୁଶ୍ରୂର ଦୁଇଁ ଚରଣ ମହାତି ଜଣେ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ବରାହ ମହାତିଙ୍କର କୌଣସି ପିଲାପିଲି

ନହେବାରୁ ସେ ତାଙ୍କ ସାନଭାଇଙ୍କ ବଡ଼ିଅକୁ ନିଜର ଝିଅ କରିଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ ଆଳିର ରାଜା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଆଳିରେ କୌଣସି ଭଦ୍ରଲୋକ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେତେ ସ୍ଵଜ୍ଞଳ ଥିଲେ ବି ନିଜକୁ ବଡ଼ଲୋକ କହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଳ ଛପର ବାସଗୁହର ଆଗ ଶୁଷ୍ଫି ବାଉଁଶ ବା କାଠରେ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ । ସମର୍ଥ ଲୋକେ ଭିତର ପଟ ପକ୍କା କରି ଆଗକୁ ବାଉଁଶ ଶୁଷ୍ଫି ଦିଆଯାଇଥିବା ନଢାଇପର ଘରଟିଏ ରାଜାନୂଗତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ କରିଥାନ୍ତି ।

ମୋ ବିଭାଘର ପୂର୍ବରୁ ମୋର ଶୁଶ୍ରୁତ ଘରର କେହି ଆମ ଗାଁ ଘର ଦେଖନଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ମୋର ଭାବି ସହଧର୍ମିଣୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନଥିଲି । ମୋ ବଡ଼ଶଳା ସେତେବେଳେ ଏଯାରଫୋର୍ସରେ ଚାକିରୀ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ଚର୍ବୁର୍ଥୀ ଦିନ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ କୁଣିଆ ହୋଇ ଆମ ଘରକୁ ଆସିଲେ । ଆମ ଘରଦ୍ୱାର ଦେଖି ସେ ନିଶ୍ଚୟାଧର୍ମ୍ୟ ହୋଇଥିବେ । ଲୁଣା କରାଣିଆ ନଦୀର ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳର ଛୋଟିଆ ଗାଁ ସଠିଲୋ । ନଦୀବନ୍ଦି ଏହାର ଚିର ସହଚର । ଆମର ତାଳ ଛପର ଘର । ବାହାର ଶୁଷ୍ଫି ଯାକ ସରୁ ସରୁ କାଣି ବାଉଁଶରେ ତିଆରି । ମୋର ବାହାଘର ଫେବ୍ରୁଆରୀ ମାସରେ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ପିଣ୍ଡାରେ ୪/୪ ବର୍ଷା ଧାନ ମାତ୍ର । ଅଦିନିଆ ବର୍ଷା ହୋଇଥିବାରୁ ମାଟି ପିଣ୍ଡା ଓ ଦୁଆର ଅଗଣାରୁ ଜିଆ ସଲସଲ ହୋଇ ବାହାରୁଥାନ୍ତି । ମୋର ଠିକ୍ ମନେଅଛି ବିବାହର ଚର୍ବୁର୍ଥ ଦିବସରେ ମୋର ବଡ଼ଶଳା ତାଙ୍କ ଭର୍ତ୍ତିପତିର କଚା ତାଳଘର ଓ ବାଉଁଶ ଶୁଷ୍ଫିର ଏଇ ବିଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣାଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ।

ଆଜି ସରକାରଙ୍କର ସମାଜରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରଣ (ବି.ପି.ଏଲ.) ପରି ସେତେବେଳେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କ'ଣ ଏହା ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନଥିଲା । ଚର୍ବୁର୍ଥୀ ବେଳକୁ ମୋର ଶଳା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀଙ୍କ ମୁହଁରେ ଆମ ଘରର ଦାରୀଦ୍ର୍ୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ବିଷାଦର ଛାଯା ଖେଳିଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବିଥିଲି ମୁଁ କ'ଣ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର ଲୋକ । ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଥମ ଲ' ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍ ମୁଁ । ମାମୁଁଙ୍କ ପରି ନାମଜାଦା ଓକିଲ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ମୋ ଜୀବନୀର ଏକାଶ ଅଧ୍ୟନ କରି ମୋର ପୁଅ, ଝିଅ, ନାଟି ଓ ନାତୁଣୀମାନେ କ'ଣ ଭାବିବେ ତାହା ମୁଁ କହନା କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ଭଗବାନ ସେମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ । ସମାଜରେ ଭଲ ମଣିଷଟିଏ ହେବାପାଇଁ ସେମାନେ ଶିଖନ୍ତୁ । ମୋର ଏ ଜୀବନ ଚରିତ ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନଯାତ୍ରା ପାଇଁ କିଛି ଅନୁସରଣୀୟ ହେଉ ।

ମୋର ଏହି ବିବାହ ଥିଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୌତୁକ ବିହୀନ, ନିରାତମର ବିବାହ । ବିବାହ ସମୟରେ ସର୍ବ ରହିଥିଲା ସାମାନ୍ୟ ପାହୁଳାଟିଏ ବି ଯୌତୁକ ଆକାରରେ ନିଆୟିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ମୁଁ ପ୍ରଚଳିତ ବିବାହ ବିଧୁରେ ସାମାଜିକ ଫ୍ରେଡାର ଆଣିବାକୁ ଚାହିଁଲି । ଫଳରେ ବିନା ବାଣ, ବାଜା, ରୋଷଣୀରେ ବରଯାତ୍ରା ଓ ବରଯାତ୍ରୀ ସମାବେଶ ହୋଇଥିଲା । ମୋର ଏହି ନିରାତମର ବରାନ୍ଦୁଗମନ ଦେଖୁ ସେଠିକାର ଲୋକେ ବିଦୃପ କରି କିରୋସିନ ଟିଣକୁ ବାଜା ଭାବେ ବଜାଇଥିଲେ, କାଉଁରିଆ କାଠି ଜାଳି ରୋଷଣୀ କରିଥିଲେ ଓ ତାଳଫୋଟକା ଫୁଟୋଇଥିଲେ । ଏଥରେ ବାପାଙ୍କ ସମେତ ମୋର ବରଯାତ୍ରୀମାନେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ବର ବାହୁଡା ବାଟରେ ଆମ ଗାଁ ପାଖରେ ମୁଁ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନଦୀବାଲିରେ ଚାଲିଚାଲି ଶୁଷ୍କ ନଦୀଶୟା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ କହିଲି । ସେଥୁରେ ସେ ସମ୍ମତ ନହେବାରୁ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ତର୍କ ଲାଗିଥିଲା । ଶେଷରେ ସେ ସବାରୀ ଚଢି ନଦୀର ଶୁଷ୍କ ଶୟା ଅତିକ୍ରମ କରି ନିଜ ଶୁଷ୍କର ଘରକୁ ଆସିବା ସମୟରେ ମୁଁ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲି । ସେ କହିଲେ “ମୁଁ ନାମଜାଦା ଘରର ଟିଥ, ମୁଁ ସବାରୀରେ ଯିବି, ତମେ ତମର ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଆ ।”

ମୋର ବିବାହର ଏହି ନିରାତମର ବରଯାତ୍ରା ଓ ବର ବାହୁଡାରେ ଅନେକ ଲୋକ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ଆମ ଗାଁ ପାଖ ଡିହବଳରାମପୂର ନିବାସୀ ଓଡ଼ିଶାର ଖ୍ୟାତନାମା ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ପ୍ରଫେସର ଉକ୍ତର ବେଶୁଧର ପ୍ରଧାନ ମୋର ଏହି ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିବାହ ସମୟରେ ସେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଇ ବରଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସମେତ ଶୁଷ୍କର ଘରେ ପହଞ୍ଚିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । ସେ ସମୟର ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏହା ଏକ ଦୁଃସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ଥିବାରୁ ଗାଁର ଝାତି ଓ କୁଟୁମ୍ବମାନେ ତାଙ୍କର ବିବାହ ଭୋକି ବର୍ଜନ କଲେ । ସମସ୍ତ ରୋଷେଇ ବାସ ଶେଷ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିବେଶୀମାନେ କେହି ଖାଇବାକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ବେଶୁବାବୁ ବିକ୍ରି ହୋଇ ମୋତେ

ଚିଠି ଲେଖୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ମୋତେ ବଡ଼ ଭାଇ ବୋଲି ସମ୍ଯୋଧନ ଓ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିବା ତତ୍କାଳୀନ କେହାପଡ଼ା କଲେଇର ପ୍ରିନ୍ତୁପାଳ ବେଶୁଧର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରି ମୁଁ ତିହବଳରାମପୂର ଗଲି । ସେଠାରେ ସମବେତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏପରିକି ତାଙ୍କର ଆତି, ଭାଇ, ବନ୍ଦୁ, ପ୍ରତିବେଶୀମାନଙ୍କୁ ବେଶୁବାବୁଙ୍କ ଆଦର୍ଶବୋଧ ସଂପର୍କରେ ବୁଝାଇଥିଲି । ଫଳରେ ବେଶୁବାବୁଙ୍କ ବିବାହ ଉତସ୍ବବରେ ସେମାନେ ଯୋଗଦେଇ ଏପରି ଆଦର୍ଶ ବିବାହକୁ ସାପଲ୍ୟ ମଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ । ମୋର ମନେଅଛି ଛିପି ଛିପି ବର୍ଷାରେ ଆମେସବୁ ଛତା ଧରି ତାଲି ତାଲି ବେଶୁବାବୁଙ୍କ ବରଯାତ୍ରୀ ହୋଇ ଯାଇଥିଲୁ । ବେଶୁବାବୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଆଦର୍ଶବୋଧକୁ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ନବବାବୁଙ୍କ ପରେ ଢକଟର ଅମୀଯ ତେନାଙ୍କ ବିବାହ ଓ ପରେ ମୋ ବିବାହ ଓ ତୟରେ ଢକଟର ବେଶୁଧର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ବିବାହର ଆଦର୍ଶମୟ ବାର୍ଗୀ ବହୁ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ସେତେବେଳେ ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ହୋଇଥିଲା । ସଂଯୋଗବଶତଃ ଆମେ ଚାରିଜଣ ଯାକ ସଂସ୍କାରବାଦୀ ଯୁବକ ଲୁଣା-କରାଣିଆ ଦ୍ୱିପାଞ୍ଚଳର ଅଧିବାସୀ ହିଁ ଥିଲୁ । ପରେ ନବେର କାନ୍ତନଗୋ ଓ ନାରାୟଣ ଦାସ ନାମକ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର କର୍ମୀ ଦୟ ଓ ତ୍ରୁମରବର ରାଉତ ନାମକ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ନିରାତମର ବରାନ୍ତୁଗମନରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସହୟାତ୍ମୀ ହୋଇଥିଲି । ଆମେସବୁ ଏଥରେ ରୁଲି ରୁଲି ଯାଇଥିଲୁ ।

□ □

ନୀଡ଼ିଟିଏ ଓ ତା' ଭିତରେ ଆମେ ଯୁଗଳ ପକ୍ଷୀ

ଭୂଷଙ୍ଗାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଗାଆଁ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ ପୂର୍ବକ ଜମିଦାରଙ୍କ ସହ ମୁହାଁମୁହିଁ ହେବାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସାମନ୍ତ ଜମିଦାର ଗୋଷ୍ଠୀ ମୋ ସମେତ କେତେକ ସଂସ୍କାରବାଦୀ ଚାଷୀଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାକୁ ପଛାଇଲେ ନାହିଁ । ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ଆମ ପରିବାରକୁ ଧୋବା ଓ ଉଣ୍ଠାରୀ ବାହୁଦା କରିଦିଆୟାଇଥିଲା । ଫଳରେ ଆମେ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ରାପଢା ସହରରେ ବାସ କରିଥିବା ରଜକ ଓ ନାପିତ ମାନଙ୍କଠାରୁ ସେବା ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରାପଢା ଆସିଲୁ । ମୋର ମନେଅଛି ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଢାରେ ମାମୁଁଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ୧୪ ତେସିମିଲ ଜମିକୁ ସେତେବେଳେ ଆମେ ପ୍ରାୟ ୧୪/୧୭ଶହ ଟଙ୍କା ଦେଇ କିଣି ସେଥିରେ ଚାଳ୍ପରଟିଏ କରିଥିଲୁ । ସେହି ଚାଳ୍ପରଟି କ୍ରମେ ଏକତାଲା କୋଠାଘରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଏହି ଘରଟି ଆମର ରଜକ ବସନ୍ତ ଭିତରେ । ଆମର ପଡ଼ୋଶୀ ହେଉଛନ୍ତି ଭଗବାନ ସେ୦୧ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଉ । ତାଙ୍କ ଝିଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ରୋଷେଇବାସରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରକୃତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରି ଝିଅଟିଏ । ଦୁଃଖର କଥା ଅବିବାହିତ ଅବସ୍ଥାରେ ବସନ୍ତ ରୋଗରେ ସେ ମରିଗଲା ।

ବିବାହ ପରେ ସେଇ ରଜକ ବସନ୍ତ ଭିତରେ ଥିବା ଆମର ଚାଳ୍ପରଟିରେ ନୀତ ରଚନା କଲୁ ମୁଁ ଆଉ ମୋର ସହଧର୍ମଣୀ କଳ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ । ମୋ ବିବାହର ଦୁଇବର୍ଷ ପରର ଘଟଣା । ଥରେ ଦଳୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପନ୍ନ କରି ରାତି ପ୍ରାୟ ବାରଟା ବେଳେ ମୁଁ କେନ୍ଦ୍ରାପଢାର ମୋର ସେଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ସ୍ତ୍ରୀ ଗର୍ଭୀର ନିହ୍ରାରେ ମଗ୍ନା । ବହୁତ ସମୟ ଡାକିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ନିହ୍ରାଦେବୀଙ୍କର କୋମଳ କୋଳ ମଣ୍ଡନ କରିଥିବା ମୋର ନବ ପରିଣିତା ସ୍ତ୍ରୀ ମୋ ତାଙ୍କ ଶୁଣି ପାରିନଥୁଲେ । କିଛି ସମୟ

ଅତିକ୍ରମ ପରେ ମୁଁ ବାତ ଡେଲ୍ ଘରଭିତରକୁ ଗଲି । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ବହୁତ ବିରତ ହେଲି । ରାତି ପ୍ରାୟ ଦୂଇଟା ବେଳେ ରାତ୍ରି ରୋଜନ ଶେଷକଲି । ତା'ପରେ ଯେତେବେଳେ ଶୋଭବାକୁ ଯାଏ, ମୁଁ ଦେଖୁଳି କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ ତାଙ୍କ ଶୟାରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ । ଘଣ୍ଟା କ'ଣ ଜାଣିବାକୁ ବାତିପଟକୁ ଯିବା ବେଳକୁ ଦେଖୁଳି ଆମ ଘରର ପଛପଟରେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରବାହିତ ଗୋବରୀ ନଦୀ କୂଳରେ ସେ ବସିଛନ୍ତି । ବୋଧହୃଦୟ ସେ ଜୀବନ ହାରିଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ପ୍ରବୋଧନା ଦେଇ ସେଥିରୁ କ୍ଷାନ୍ତ କଲି । ଜଣେ ନବବିବାହିତା ପନ୍ଥୀ ପ୍ରତି ବିଳମ୍ବିତ ରାତ୍ରିରେ ଏପରି କ୍ରୋଧ ପ୍ରକାଶ କରିବା ମୋ ପରି ଜଣେ ସ୍ଵାମୀ ପକ୍ଷରେ ଆଦୌ ଉଚିତ ନଥିଲା ।

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ସେଇ ଚାଳଛପର ଘରଟିଏ ଓ ତା'ଭିତରେ ଆମେ ରଚନା କରିଥିବା ଛୋଟ ନୀତିଟିରେ ଆମେ ଯେମିତି ଥିଲୁ ଶାନ୍ତିର ଅଗ୍ରଦୂତ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ପ୍ରେମରେ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବନ୍ଧ ଦୂଇଟି ଏକାତ ଅନୁରାଗୀ କପୋତ ପକ୍ଷୀ ଯୁଗଳ । ତାଙ୍କ ସହ ମୋର ବିତିଥିବା ସେଇ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ମୁହଁର୍ରମାନ ମୋ ସ୍ଥିରେ ଏବେବି ଜୀବତ ଓ ସଜଳ । ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ ମୋର ଜୀବନର ବିବାହ ପୂର୍ବର କିଛି କିଛି ଜାଣିଥିବେ । ମାତ୍ର ମୁଁ କେବେ ବିପଥଗାମୀ ହୋଇନାହିଁ । ଦୀର୍ଘ ପଚାଶ ଶାଠିଏ ବର୍ଷ ପରେ ମୋର ଏହା ସ୍ମୃତି ମନେହେଉଛି ଯେ ମୁଁ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳର ନାମଜାଦା ଓକିଲ ହୋଇଛି ବୋଲି ଲୋକେ କୁହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କେବେ ଧନୀ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ମୋର ସହଧର୍ମିଣୀଙ୍କୁ ମୁଁ ଅର୍ଥର ପ୍ରାରୂପ୍ୟ ଦେଇପାରିନି । ମାତ୍ର ଏକ ସ୍ତର ଓ ସ୍ତରର ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା ଭିତରେ ଏକ ଘନିଷ୍ଠ ଓ ନିଷାଳକ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଦେଇପାରିଛି ବୋଲି ଭାବୁଛି ।

ମୋର ଏଇ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଦ୍ୱାରା ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନେ ନିଷ୍ଠୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତିବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ । ସମୟକ୍ରମେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୋତେ ବହୁ ପଦପଦବୀରେ କ୍ଷମତାସୀନ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ବା ପିଲାମାନେ ତାହାର ଦୁରୁପଯୋଗ କରି କିଛି ଫାଇଦା ଉଠାଇ ନାହାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ମନ୍ତ୍ରୀ, ବିଧାୟକ ଓ ସଂସଦମାନଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ଓ ପିଲାମାନେ କ୍ଷମତାର ବଳ୍ୟ ଭିତରେ ରହି ଅନେକ ଅନୁଚ୍ଛି ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ଲାଗିଥିବା ବେଳେ ମୋ ପିଲାମାନଙ୍କୁ

ହୁଏତ ଅନେକ ସରକାରୀ କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ଯନ୍ତ୍ରୀ ବା ଟିକାଦାରମାନେ ଜାଣିନଥୁବେ ବା ଚିହ୍ନିନଥୁବେ । ମୋର କ୍ଷମତାର ପରିସୀମା ବାହାରେ ସର୍ବଦା ରହି ସେମାନେ ନିଜର ପ୍ରଞ୍ଚା, ପାରଦର୍ଶତା ଓ ଅଧିବସାୟ ବଳରେ ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ମୋର ସହଧର୍ମୀଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ ଆଜି ବି ପରିଣତ ବୟସରେ ସେଇ ଓଡ଼ିଆ ଘରର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ମମତାର ସୀମକ୍ଷିନୀ ବଧୁଟିଏ । ମୋର ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବେଶ ସବେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ମୁାନ, ଉତ୍ସବ, ସମାବେଶ, ସଭା ଓ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏପରିକି ଗପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ କେବେ ସେ ମୋର ସହଗାମୀ ହୁଅଛି ନାହିଁ । କୌଣସି ପଦାଧିକାରୀ ବା ପ୍ରାୟୋଜନକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ତାଙ୍କର ଫୋନ୍ ଯାଏନାହିଁ । ୧୯୮୯ରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବାବେଳେ ପୂରୀର ଜିଲ୍ଲାପ୍ରକାଶ ସ୍ଵାଧୀନତା ଦିବସ ପ୍ୟାରେଡ଼ରେ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ ସହ ପଢାକା ଉରୋଳନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମୋର ଥାଏ । ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପୂରୀ ଯିବାର ଥାଏ । ମାତ୍ର ସେ ମୋ ସହ ସରକାରୀ ଗାତ୍ରରେ ବା ମୋ ଗପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନଯାଇ ଘରୋଇ ଗାତ୍ରରେ ପୂରୀ ଯାଇଥିଲେ । ଏଥରୁ ସୃଷ୍ଟି ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ମୋର ପରିବାର ଲୋକେ ସରକାରୀ ଗାତ୍ରର ଅପବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ରାଜନେତାଙ୍କର ସହଧର୍ମୀଣୀ ରୂପେ ଏକ ଭିନ୍ନ ଆଦର୍ଶବୋଧ ନେଇ ସମୟ ବିତାଉଥିବା ମୋର ସହଧର୍ମୀଙ୍କ ନିକଟରେ କେବେ ଅଭିଯୋଗ ବା ଆମ୍ବବତିମାର ସ୍ଵର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନାହିଁ । ମୋର ସଂସ୍କାର ଓ ସାଧନା ସହ ତାଳ ମିଳାଇ ଚାଲୁଥିବା ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ ଓ ତାଙ୍କ ପିଲାମାନେ ବାପ୍ତବରେ ମୋତେ ଏକ ସଫଳ, ସୁନ୍ଦର ଓ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସାର ଦେଇଛନ୍ତି ।

□ □

ସୀମା ଆଯୋଳନରେ ସାମିଲ ହୋଇ ମାମଲାର ସମ୍ବୁଦ୍ଧୀନ

୧୯୪୪-୪୫ ମସିହା ବେଳକୁ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣାରଣ ହେଉଥାଏ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଷଡ୍ରେଇକଳା ଓ ଖରସୁଆଁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସୀମା କମିଟି ବିହାରରେ ମିଶାଇଦେବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କଲେ । ଏହି ଦୁଇଟି ଅଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିଲେ ସୁଜା ମଧ୍ୟବର୍ଗୀ ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶି ନଥୁବାରୁ କମିଟି ଷଡ୍ରେଇକଳା ଓ ଖରସୁଆଁକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କଲେନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦରେ ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ଜନ ଆଯୋଳନର ବହୁ ଜଳି ଉଠିଲା । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ । ସୀମା ଆଯୋଳନରେ କଟକ ଆକାଶବାଣୀ କେତ୍ର ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଘଟିଥିବା ଏକ ପୋଲିସ ଗୁଲିକାଣ୍ଡରେ ବେଙ୍ଗ ପାଣିଆ ଓ ସୁନୀଲ ଦେ ନାମକ ଦୁଇଜଣ ଆଯୋଳନକାରୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାଏ ।

ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଇଣ୍ଡପା ଦିଅନ୍ତୁ ବୋଲି ଆଯୋଳନକାରୀମାନେ ଧୂନୀ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଇତ୍ୟବସରରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଓକିଲ ସନ୍ଦର ନିଷ୍ଠାର କ୍ରମେ ଓକିଲମାନେ ଏହି ଆଯୋଳନକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆଯୋଳନ କରିବାକୁ ବାହାରିପଢ଼ିଲେ । ମୁଁ ଓ ମୋର ବନ୍ଦୁ ସତିଦାନୀ ମହାନ୍ତି ମୁନସଫ୍ କୋର୍ଟ ଆଗରେ ଧାରଣା ଦେଲୁ । ସାତଦିନ କାଳ ହାକିମମାନଙ୍କୁ କୋର୍ଟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପରେ ଆଯୋଳନ ଶେଷ ହେଲା । ଆଯୋଳନ ପରେ ଚତ୍କାଳୀନ ମୁନସଫ୍ ରାଧା ଚରଣ କରଙ୍ଗର ଏତିଲା ଫଳରେ କେବଳ ମୋରି ନାମରେ ସାତଟି କେଣ୍ଟ ଦାସର ହେଲା । ପରେ ଏହି ମୋକଦମା ପି.ଭି. ରାଓ ନାମକ ଜଣେ ହାକିମଙ୍କ କୋର୍ଟରେ ବିଚାର ହେଲା । ମୋ ପକ୍ଷରୁ ତେରାବିଶର ଆତରୋକେଟ ନୟ କିଶୋର ଦାସ ଏହି ମୋକଦମାରେ ଲଭୁଥାନ୍ତି । ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ଦାସ ଜଣେ ଭାରତ ବିଖ୍ୟାତ ଓକିଲ । ସେ ଆଳି ରାଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଝଳଣର ପ୍ରିଭି କାଉନ୍‌ସିଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋକଦମା

ଲିଖିଥିଲେ । ଏବଂ ମୋକଦମା ଜିତିଥିଲେ । ଏହି କେଶର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଥିଲା ଆଜି ରାଜା ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ଘରର ଝିଅକୁ ବଳାହାର କରି ନେଇଯାଇଥାନ୍ତି ।

ମୋ ବିପକ୍ଷରେ ଚାଲିଥିବା ମୋକଦମାରେ ସରକାର ବାରମାର ସାକ୍ଷୀ ନଦେଇ ମହଲତ ନେଲେ । ମୋ ଓକିଲ ନନ୍ଦ ବାବୁ ଦାବି କରିବାରୁ ହାକିମ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ମୁଲତବି କଷ୍ଟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ତାରିଖରେ ନିଜେ ମୁନସ୍ତ ରାଧା ଚରଣ କର ଏତଳାକାରୀ ଭାବରେ ସାକ୍ଷୀ ଦେବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ସେ ସାକ୍ଷୀ ଦେବାକୁ ହାକିମଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଚେଯାଗରେ ବସିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମୁଦାଲା ଅଡା (Witness Box)ରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ସେବିନ ମୋ ଓକିଲ ନଦବାବୁ ଦୁଇଟି କଥା ଉଠାଇଲେ । ସେ କହିଲେ - "I can not see the witness in the witness box, let Kar stand in the box, not by the side of the Magistrate." ଦୃଢ଼ୀୟ କଥାଟି ସେ ଉଠାଇଲେ ଯେ - ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିବା adjournment cost ଆଗ ଦାଖଲ ନକଲେ ସରକାର ସାକ୍ଷୀ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ । ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କହିଲେ - "ସରକାର ପରେ cost ପୌଠ କରିବେ ।" ନନ୍ଦ ବାବୁ ତା'ର ଉରରରେ କହିଲେ - "is the government popper ?" ହଠାତ୍ ହାକିମ ରାଗିଯାଇ ନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ- "withdraw your comment".

ମାତ୍ର ଦୃଢ଼ମନା ଆଉଭୋକେଟ୍ ନନ୍ଦ ବାବୁ ଉଭର ଦେଲେ "ମୁଁ ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲରୁ ଫେରିବା ଲୋକ ହାକିମ ସାହେବ ! ମୋତେ ଆଉ ନାଲି ଆଖୁ ଦେଖାନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆଗ cost ଦେଲେ ତା ପରେ କେଶ ଚାଲିବ । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ସରକାରଙ୍କ ଚିଠି ପହଞ୍ଚିଲା ଯେ, ମୋ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ସାତଟି ଯାକ କେଶକୁ ସରକାର ଉଠାଇ ନେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ନେଇ ଉଠୁଥିବା ସମସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ।

ମୁନସ୍ତ ରାଧା ଚରଣ କର କେବଳ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାହିଁକି ଏତଳା ଦେଲେ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେଥିରୁ କାହିଁକି ବାଦ ଦେଲେ, ତାହାର କାରଣ ଥିଲା - ଗୋଟିଏ କ୍ରମିନାଲ କେଶର ସ୍ଵର ଭେରିପିକେଶନ ପାଇଁ ଦିନ ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ । ମୁଦେଇ ତରଫରୁ ଆଜି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆଉଭୋକେଟ୍ ବିଶ୍ଵନାଥ ସାମନ୍ତରାୟ ସ୍ଵର୍ଗକୁ

ଯାଇଥାନ୍ତି । ଏହି ସ୍ଵଟ ଭେରିପିକେଶନ ସମୟରେ ମୁନସଫ ରାଧା ଚରଣ କର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଆଶ୍ରମଶଳମଣିଙ୍କର ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଜାଣା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତେ ଆଡ଼ଭୋକେଟ ବିଶ୍ୱନାଥ ସମାନତାଯ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରାଇବାକୁ ଆରତି ନେଇଥିଲେ । ହଠାତ୍ ବର୍ଷା ଓ ତୋପାନ୍ ହେବାରୁ ହାକିମଙ୍କର ଗୋଡ଼ ମନ୍ଦିରର ପଥର ପାହାଚରେ ଖସିଯିବାରୁ ସେ କଚତାଏ ଖାଇଲେ । ଜାମାପଟା କାହୁଆ ହୋଇଯିବାରୁ ମୁଦେଇ ପକ୍ଷରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନୂଆ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ହାକିମ ଠାକୁରଙ୍କ ଦର୍ଶନ ସାରି ବାହୁଡ଼ି ଆସିଲେ । ମୁଦାଲା ପକ୍ଷର ଓକିଲ ଭାବରେ ମୁଁ ଏକଥା ଜାଣିବାକୁ ପାଇ ସେଇ କେଶଟିକୁ ଅନ୍ୟ କୋର୍ଟକୁ ଟ୍ରାନ୍ସଫର କରିବା ପାଇଁ ଉପର କୋର୍ଟରେ ଦରଖାସ୍ତ କଲି । କେଶଟି ମଧ୍ୟ କରଙ୍କ କୋର୍ଟରୁ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ହୋଇଗଲା । ଏଥରେ ମୁନସଫ ଶ୍ରୀ କର ମୋ ଉପରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ସୁଯୋଗ ଉଣ୍ଟି ସୀମା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମୁଁ ଓ ମୋର ବନ୍ଦୁମାନେ ଧର୍ମଘଟ କଲାବେଳେ ଶ୍ରୀ କର କେବଳ ମୋ ନାମରେ ଆଇ.ପି.ସି. ଦପା ୩୪୧ ଓ ୩୪୨ରେ କେଶ ବୁନ୍ଦୁ କରିଥିଲେ ।

□ □

ଚକ୍ରବତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନେ ଦୁଃଖାନି ଚ ସୁଖାନି ଚ

୧୯୫୫ ମସିହାରେ ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ସଂଘଚିତ ପ୍ରକଳ୍ପକରୀ ବନ୍ୟା କଥା ସମସ୍ତଙ୍କର ମନେଥିବ । ମହାନଦୀ ତୀରବର୍ତ୍ତୀ ଦଳାଇ ଘାଇ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥାଏ । ମହାନଦୀ ଓ ଖରସୁଆଁ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ବନ୍ଧବାତ ଭାଙ୍ଗି ବ୍ୟାପକ ଅଞ୍ଚଳ ଜଳମଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଲୁଣା ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ବନ୍ଧ ମାନ ଭାଙ୍ଗି କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ସହର ଭିତରକୁ ପାଣି ପଶିଆସୁଥାଏ । ମୁଁ ନୂଆକରି ଓକିଲାଟି କରୁଥାଏ । ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ମୋର ବିବାହ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ମୋ ଭାଇ ସେତେବେଳେ ଚୌଦ୍ଵାରରେ ରହୁଥିବାରୁ ମୁଁ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲାଇନ୍ ବସିରେ ଚୌଦ୍ଵାର ପଠାଇ ଦେଲି ଜାବନ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ।

ଲୋକଙ୍କର ଏପରି ବିପରି ସମୟରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ବାର ଆସୋସିଏସନ୍ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ରିଲିଫ୍ କମିଟି ଗଠନ କରାଗଲା । ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ସ୍ଵର୍ଗତ ଜୟରାମ ମହାନ୍ତିକୁ ଏହି କମିଟିର ସଭାପତି ଏବଂ ମୋତେ କମିଟିର ସଂପାଦକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଗଲା । ବିପନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓକିଲମାନେ ଡଙ୍ଗା, ଲଞ୍ଚ ସାହାଯ୍ୟରେ ରିଲିଫ୍ ବନ୍ଧନ କଲେ । ସେତେବେଳେ ଓକିଲମାନଙ୍କର ସିରଷା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦା ପଢ଼ିଗଲା । କୌଣସି ମହକିଳ ଆଉ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ସହର କରେଇକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଲୋକମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ମେରୁଦର୍ଶକୁ ଏ ବନ୍ୟା ଦୋହଳାଇ ଦେଇଥିବାରୁ କୌଣସି ମାମଲାରେ ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟ ହେବା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ବବପର ହେଲାନାହିଁ ।

ମୋର ମନେଅଛି ମୋ ଶୁଶ୍ରୂର ଏହି ସମୟରେ ମୋ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଲେଖୁଥାନ୍ତି । ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ବଶତଃ ମାଯା ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ମୋର ସଦ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ବୃତ୍ତରେ ବ୍ୟସ୍ତ ନହେବାକୁ ସେ ସାନ୍ତ୍ଵନା ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେ ଲେଖୁଥାନ୍ତି “ଚକ୍ରବତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନେ, ଦୁଃଖାନି ଚ ସୁଖାନି ଚ” । “ଦୂମର ବର୍ଜମାନ ବନ୍ୟା ଯୋଗୁ ଓକିଲାଟି ପ୍ରାୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିବ । ସେଥୁରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ପୁଣି କାଳି ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିବ ।” ଶୁଶ୍ରୂରଙ୍କ ଏ ଚିଠି ମୋ ପାଇଁ କେବଳ ସାନ୍ତ୍ଵନାମୂଳକ ନହୋଇ ବରଂ ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ହୋଇଥିଲା । ସେବେଠାରୁ ନଦୀମାନଙ୍କରେ ବନ୍ୟା ଆସିଲେ ମୁଁ ଓ ମୋର ସାଥମାନେ ରିଲିଫ୍ ଧରି ପ୍ରଥମେ ବାହାରି ଯାଉଥିଲୁ ।

□□

ଓଡ଼ିଆ ଦେଉଥୁବା ବୋହୁ ପଦାକୁ ବାହାରିଲେ

୧୯୭୭ ଠାରୁ ୧୯୭୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କେହାପଡ଼ା ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଚେଯାରମ୍ୟାନ ହୋଇଥିଲି । ଛତିପୂର୍ବରୁ ୧୯୭୭ ରୁ ୧୯୭୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗରଦୟୁର କୁକର ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ସଦସ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଥିଲି । କେହାପଡ଼ା କୁକର ଅଧ୍ୟ ଥିବା ବେଳେ ମୋତେ ଗୋଲକ ନାମରେ ଏକ ପିଲା (ଗରାପୁର ନିବାସୀ) ଅର୍ତ୍ତଗଲି ପିଅନ ହିସାବରେ ମିଳିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଗୋଲକକୁ ମୁଁ ସ୍ଵଷ୍ଟ କରିଦେଇଥିଲି ଯେ ତୁମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି “କୁକର ପାଇଲପତ୍ର ନେବା ଆଣିବା କରିବା । ଶାଧୁଆ ବେଳେ ଆମଘରେ ଖାଇବ, କିନ୍ତୁ ଆମ ଘରର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ” । ଏକଥା ମୋର ବୃଦ୍ଧ ବାପା ଏବଂ ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ମୁଁ ଦିନେ ସଂଧା ପୂର୍ବରୁ କୋର୍ଟରୁ ଫେରିଲା ବେଳେ ଦେଖିଲି ଗୋଲକ ଆମ ଘରପାଇଁ ବଜାରରୁ ଲୁଣ, ତେଲ ପ୍ରଭୃତି ସତଦାପତ୍ର ଧରି ଆସୁଛି । ମୁଁ ହଠାତ୍ ଏହା ଦେଖି ଗୋଲକ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହେଲି ଓ ତାପରଦିନ ଠାରୁ ଆମ ଘରକୁ ଆଉ ନଥାସିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲି । ସେ ମୋତେ କାହିଁ କାହିଁ ‘ବୁଢାବାବୁ ସତଦା ଆଣିବାକୁ କହିଥିଲେ’ ବୋଲି କହିଲା । ଏସବୁ ଶୁଣି ମୁଁ ବିରକ୍ତ ପ୍ରକାଶ କଲି ।

ବାପା ଏ ଖବରରେ ଉତ୍ସିପ୍ତ ହୋଇ ତା’ ପରଦିନ ସକାଳୁ ଗୋଟେ କନା ବ୍ୟାଗରେ ସବୁଦିନିଆ ନିଜର ନୀଳ ଲୁଣି ଓ ଗାମୁଛା ଧରି ସିଧା ବସ୍ତାଷ୍ଟ ଚାଲିଯାଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ବିଛଣାରୁ ଉଠିବା ମାତ୍ରେ ମୋ ସ୍ଵୀ କହିଲେ “ତମେ ଗୋଲକକୁ କାଳି କ’ଣ କହିଲ, ସେଥିପାଇଁ ବାପା ରାଗିଯାଇ କଟକରେ ରହୁଥିବା ବଡ଼ପୁଅ ଘରକୁ ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ବସ୍ତାଷ୍ଟ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଶ” । ମୁଁ ବାପା ଓ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ସହ ସିଧା ସଳଖ କଥା କୁହେନାହିଁ । ଏପରି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ମୁଁ ସାରା ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିଆସିଛି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲି “ମୁଁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇପାରିବି ନାହିଁ, ଦୁମେ ରିକ୍ତାରେ ଯାଇ ବାପାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଫେରାଇ

ଆଣ ।” କେନ୍ତ୍ରାପଡ଼ା ସହରରେ ମୋ ସହ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
କୃତି ପଦାକୁ ବାହାରିଥିଲେ । ସର୍ବଦା ଅବସ୍ଥାନ ଭିତରେ ରହୁଥିବା ଏହି ଲନ୍ଧ୍ୟାବତି
ବଧୁଟି ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ଶୁଣୁକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ପଦାକୁ ବାହାରିବାକୁ
ବାଧ ହେଲେ । ଓଡ଼ିଆ ବୋହୂମାନେ ପର୍ଦା ଭିତରୁ ପଦାକୁ ବାହାରିବାରେ
ସେତେବେଳକୁ ଅବଶ୍ୟ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇସାରିଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ତାକରାରେ
ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ତ୍ୟାଗର ମୂର୍ଚ୍ଛାମତ ଉଦାହରଣ ଚୌଧୁରୀ
ପରିବାରର ବୋହୂ ରମାଦେବୀ ଓଡ଼ିଶା ଛାତି ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଖାସ
ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏ ଅବସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ ସେପରି ଏକ ବ୍ୟାପକ
ଜାତୀୟ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ନଥିଲା । ଥିଲା ଶୁଣୁକର ରୋଷର ପ୍ରଶମନ
ନିମତ୍ତେ । ସେ ଯାହାହେଉ ବାପା ଘରକୁ ଫେରିଆସିଥିଲେ । ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆ
ମୋ ଘରେ ଅର୍ଦ୍ଦରଳି ପିଅନ ହିସାବରେ ରହୁଥିଲେ ସୁନ୍ଦା ମୁଁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଜ ଘର
କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇବା ପାଇଁ କେବେ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିବାର ମୋର ଏହି ଆଦର୍ଶବୋଧ
ସଂପର୍କରେ ବାପା ବିଶେଷ ସଚେତନ ହେଲେ ।

□ □

ସ୍ଵାଚ୍ଛତାର ଆଦି ସ୍ବାକ୍ଷର

ଆଜିକାଲି ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ଯେ ଖାଲି ପକୁକ ଫିଲଡ୍‌ରେ କାମ କରୁଥିବା ଲୋକ ବା ମନ୍ତ୍ରୀ, ଏମ.ଏଲ.୬ ମାନେ ଦୂର୍ମାତି କରୁନାହାନ୍ତି , ମାତ୍ର ଅପିସର ମାନେ ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଦୂର୍ମାତିରେ ବୁଢ଼ି ରହୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଚେଯାଇମ୍ୟାନ୍ ଥିବା ବେଳେ ମୋ ପାଖରେ ଜଣେ ବି.ଡ଼ି.୩ ଥିଲେ । ସେ ମାତ୍ର ସାତଟି କନ୍ୟାର ବାପା ଓ ନିଜକୁ ସବୁବେଳେ ଦରିଦ୍ର ବୋଲି କୁହୁଛନ୍ତି । କିଛି ଦିନ ପରେ ଜଙ୍ଜିନିଯର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ମୋର ବଡ଼ ପୁତ୍ରର ବିବାହ କାର୍ଯ୍ୟ ସେହି କେହାପଡ଼ା ଘରେ ସଂପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଚର୍ଯ୍ୟଦିନ ଅନୁଷ୍ଠାତ ରୋଜି ଭାବକୁ ମୁଁ ଆମ ବି.ଡ଼ି.୩ ଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଅପିସରଙ୍କୁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିମନ୍ତଣ କରିଥିଲି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ମୋ ପୁତ୍ରର ବୋହୁକୁ ଉପହାର ମାନ ଦେଇଥିଲେ, ତନ୍ମଧ୍ୟ ବି.ଡ଼ି.୩ ଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପହାର ଥିଲା ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ । ମୋର ସଦେହ ହେଲା ଯେ ଅନଟନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ବି.ଡ଼ି.୩ ଙ୍କ ପରିବାରର ଏତେ ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପହାର । ଭରିକରୁ ଅଧିକ ଓଜନ ଥିବା ସୁନାମୁଦି ଏବଂ ସେତେବେଳର ୮୦ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଶାତୀ ଉପହାର ମିଳିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ମୋର ସଦେହ ସ୍ବାଭାବିକ ଥିଲା ।

ପରଦିନ ବି.ଡ଼ି.୩ ମହୋଦୟ ମୋ ୦୧ରୁ ପରମିସନ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ସେକ୍ରେଟାରୀଏଟ ଗଲେ । ମୁଁ କିଛି ସମୟ କଚେରୀରେ କଟାଇ ବୁକ ଅପିସ ବହାରିଲି । ସେତେବେଳେ ବୁକ ଟ୍ରେଜେରୀରେ ଡବଲ୍ ଲକ ସିଷ୍ଟମ ପ୍ରତଳିତ ହେଉଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଚାବି କ୍ୟାପିଅର ଓ ଅନ୍ୟଟି ହେତ୍ବ କୁର୍କଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଥିଲା । ମୁଁ ବୁକରେ ପହଞ୍ଚି ବି.ଡ଼ି.୩. ଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କ୍ୟାପ ଭେରିପିକେସନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲି । ଉଭୟ କି-ହୋଲଡ଼ର ନିଜର ଅନିନ୍ତା ସଦ୍ବେ ଟ୍ରେଜେରୀ ଖୋଲିଲେ । କ୍ୟାପ ବୁକ ସହିତ ଟଙ୍କା verify କରିବାରୁ ଛଥ ହଜାର କେତେ ଟଙ୍କା ନିଅଷ୍ଟ ହେବାର ଦେଖିଲି । ଉଭୟ କି-ହୋଲଡ଼ରଙ୍କ ୦୧ରୁ ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣା ଲେଖାଇ ଆଣିଲି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ Community Development Director କୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କଲି ଯେ “ଶୀଘ୍ର ଆସି

ବୁକ ତଦତ କରନ୍ତୁ, ଅର୍ଥ ଆବୁ ସାତ୍ ହୋଇଅଛି” । ସାଂଗେ ସାଂଗେ ଏ ଖବର ବି.ଡ଼ି.ଓ କ ପାଖକୁ ଗଲା । ସେତେବେଳର କେନ୍ଦ୍ରାପଦାର ସିରିଲ ଏସ.ଡ଼ି.ଓ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ମିଳିତ ହେଲେ ଏବଂ ଢାଇରେକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଓଳଟି ଟେଲିଗ୍ରାମ କଲେ ଯେ “ଚେଯାରମ୍ୟାନ ଅନ୍ୟଥରାଇଜଭ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହାର ତଦତ କରି ତାକୁ ଶୀଘ୍ର ସ୍ଵପେଣ୍ଠ କରାଯାଉ ।” ଏ ଘଟଣାର ଛାତ୍ରଦିନ ପରେ ତତ୍କାଳୀନ ଢାଇରେକୁ ପଦ୍ମନାଭ ମିଶ୍ର ତଦତ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ମୋର ଅଭିଯୋଗ ଠିକ୍ ଥିବାର ଦେଖିଲେ । ସେ ଦୂରତ ବି.ଡ଼ି.ଓ ଓ କ୍ୟାସିଯରଙ୍କୁ ସ୍ଵପେଣ୍ଠ କରିଦେଲେ । ବିଚରା ବି.ଡ଼ି.ଓ ନିଜର ନିଳମନ ସମୟରେ ହିଁ ଅବସର ସୀମା ପାର ହେଲେ ଏବଂ କ୍ୟାସିଯର ମହୋଦୟ ତା’ର ବହୁତ ଦିନ ପରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୁନର୍ବାର ଯୋଗ ଦେଲେ ।

ସେବିନର ଅମଲାତନ୍ତ୍ର ଓ ଆଜିର Bureaucratic Officerଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ତପାତ ନଥୁଳା ପରି ଜଣାପଡ଼େ । ବରଂ ସାଂପ୍ରତିକ ସମୟରେ କେତେକ ଅପିସରମାନେ ଦୁର୍ନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେତେବେଳର ଅଧ୍ୟକାରୀଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା କେଇ ପାଦ ଆଗରେ । ନିକଟରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଦାର ଜଣେ ତହସିଲଦାର ଆଠ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧୁକ ଟଙ୍କା ଲାଞ୍ଚନେଇ ରାଜ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ ହାତରେ ଧରାପଡ଼ି ଜେଳଗଲେ । ପରେ ତାକୁ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତର ମାନସିକ ଧକକା ଦେବାରୁ ସେ ମୃଦୁଯିବରଣ କଲେ । ମୋର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ପବିତ୍ର ଫିଲଡକ୍ ଯିବା ସମୟରେ ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ସୁନ୍ଦର ଆଣିବା ପାଇଁ ଏହା ହିଁ ଥିଲା ଏକ ଆଦି ସ୍ମାରକ ।

□ □

ମଣିଷ ମଦ ଖାଏ ନାହିଁ ଯେ

ମଦ ମଣିଷକୁ ଖାଏ

ସ୍ଵାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସମଗ୍ର ଭାରତ ଭ୍ରମଣ କଲାବେଳେ
ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ରଚନାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ
ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । ସେଥୁ ମଧ୍ୟ ନିଶା ନିବାରଣ ଉପରେ ସେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ
ଦେଇଥିଲେ । କ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ତଳେ ଚାପି ହୋଇ ଶତାବୀ ଶତାବୀ ଧରି
ଭାରତବାସୀ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ସତିବା ପରେ ସ୍ଵାଧୀନତାର ଉଦ୍ଦିତ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଆଭାରେ
ଆଲୋକିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମହାମୂଳକ କଷିତ ରାମରାଜ୍ୟ ବହୁ ଦୂରରେ ରହିଗଲା ।
ନିଶା ରାକ୍ଷସର କବଳରେ କବଳିତ ଭାରତବାସୀ ପାଣ୍ଟାଟ୍ୟ ପାନୀୟର ନିଶା ଓ
ପାଣ୍ଟାଟ୍ୟ ଚରାଜୀ ଭାଷା କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଲେ ନାହିଁ । ସ୍ଵାଧୀନତା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ
ଜନ୍ମମାଟି ଗୁରୁରାଟ ରାଜ୍ୟ ନିଶା ନିବାରଣ ଆଇନକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବେ ପାଳନ
କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ନିଶା ନିବାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନାତ ଆଇନ ଦେଶରେ କ୍ରମେ ମୃତ
ଆଇନରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହା କେତେକଙ୍ଶରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ସଂପ୍ରତି ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ନିଶା ନିବାରଣ ବଦଳରେ
ନିଶାର ପ୍ରଚଳନ ନିମନ୍ତେ ‘ପାନୀୟ ନିଗମ’ ପରି ସରକାରୀ ପ୍ରାୟୋଜିତ ସଂସ୍ଥା
ଗଠନ କରାଯାଇଛି ।

ମୋର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଏମିତି କେତେଜଣ ନିଶାସ୍ତ୍ର ମଣିଷ ମାନଙ୍କ
ସଂପର୍କରେ ମୋତେ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଛି ଯେ ମୋତେ ଦୁଃଖର ସହ ଜଣାଇବାକୁ ପଡ଼ୁଛି
ଯେ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଏହି ଆମୃତରିତରେ ପ୍ରକାଶିତ ଫଞ୍ଚି ଗୁଡ଼ିକ ପାଠ
କରିବାକୁ ଆଉ ଜହ ଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି । ମାର୍ଶାଘାରର ସଂଗ୍ରାମପୂର ଶାସନରେ
ଜଣେ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର କୁଳମଣି ରଥକ କଥା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ।
ସେ ଉନ୍ନିଲ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ର ଯୁନିଅନର ସଭାପତି ଥିଲେ । ବାପା ମାଆଜର

ଶୋଟିଏ ବୋଲି ଶେହୁ ପୁଅ । ଅଚଳାଚଳ ସପରିର ମାଳିକ । ମାତ୍ର କୁସଙ୍ଗରେ ପଡ଼ି ନିଶାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ସେ । ସେତେବେଳେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵିବେଦୀ ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତି । କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୋ ବାସଗୁହରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵିବେଦୀଙ୍କୁ ଏହା କହିଲି । ଶ୍ରୀସୁତ ଦ୍ଵିବେଦୀ ନିଶାସନ ସେଇ ଛାତ୍ର ନେତାଙ୍କୁ ଗାଲି କରି ଏପରି ନକରିବାକୁ ଶପଥ କରାଇ ନିଜ ଦେହ ଛୁଆଁଇ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଏହି ଶପଥର ଠିକ୍ ଏଗାର ଦିନ ପରେ ସେ ଅପର୍ଯ୍ୟାୟ ମଦ୍ୟପାନ କରି ମର ସାଇକେଳ ଚଳାଉଥିବା ସମୟରେ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ପଡ଼ିଗଲେ । ଡାକ୍ତରଖାନା ଗଲାବେଳକୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡ଼ିଯାଇଥିଲା ।

ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ କେହ୍ବାପଡ଼ା ଥାନାର ଜଣେ ପୋଲିସ ସବଜନ୍ମପେକ୍ଷର ପ୍ରତାପ ସାମଳ ହଠାତ୍ ପୀତିତ ହୋଇ କଟକର ଏକ ଘରୋଇ ନର୍ଦ୍ଦ୍ରହୋମରେ ଚିକିତ୍ସା ହେଲେ । ମୁଁ ମୋ ଅଞ୍ଚଳର ଜଣେ ଅପିସର ଭାବି ଦିନକ ପରେ ସେହି ତାକ୍ତରଖାନାଙ୍କୁ ଗଲାବେଳକୁ ତାକ୍ତର କହିଲେ ପୋଲିସ ଅପିସର ଜଣକ ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ କରି ପୀତିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏବେ ତାକ୍ତରଖାନାରୁ ଡିସରାର୍ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଯୁବ ଅପିସରଙ୍କ ଜୀବନରକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଜର କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜଣେ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ସୁନ୍ଦର ଖରାବେଳେ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ କରି ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲି । ସେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିଜ କ୍ଷାଟରରେ ଥାନ୍ତି । ଖରାବେଳେ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୋଲିସ ଅପିସର ଘରକୁ ଆସିବା ଦେଖୁ ସମସ୍ତେ ଆଣ୍ଟର୍ୟ ହେଲେ । ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୂରୁଷ ମୋତେ ବହୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସତର୍କ କରିଦେଲି “ଦିନେ ନା ଦିନେ ଦୁମର ସ୍ଵାମୀ ଦୁମକୁ ହଜରାଣ କରି ଖସିଯିବେ” । ଉତ୍ସମ କମାଳି କଲେ । ଯୁବ ପୋଲିସ ଅପିସର ଜଣକ ମୋ ଦେହ ଛୁଇଁ କହିଲେ “ମୁଁ ଆଜିଦିନଠୁଁ ମଦ୍ୟପାନ କରିବି ନାହିଁ” । ମାତ୍ର ନିଶାର ନିଶା ଏତେ ତୀରୁ ଯେ ମଣିଷଙ୍କୁ କେବେ ଛାଡ଼ିପାରେନା । ପୁଣି ସେ ଅପିସର ଜଣକ ନିଶା ଖାଉଥିବା କଥା ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି । ହେଲେ ମୋ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭକ୍ତି ଓ ସନ୍ମାନ ନକହିଲେ ଚଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଏ ନିଶାସନ ଶୁଣ ପାଇଁ ବାଧହୋଇ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ବଦଳି କରାଇଲି । ତା’ପରେ ସେ ଛୁଟିରେ ରହି କେହ୍ବାପଡ଼ାରେ ଥିବା ନିଜ କାର୍ଟରରେ ଝିଅ ବାହାଘର କରାଇଲେ । ମୋତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି କହିଲେ ‘ଆପଣ ଯେଉଁଠି ଥାଆକୁ ପଛେ ମୋ ଝିଅ ବାହାଘରକୁ

ନିଷ୍ଠା ଆସିବେ' । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷାକରି ଦିଲ୍ଲୀରୁ ମୋର ଗନ୍ଧ ଶେଷକରି ବିମାନରୁ ଓହ୍ଲାଇବା ମାତ୍ରେ ସିଧା କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଗଲି । ସେତେବେଳକୁ ରାତି ପ୍ରାୟ ସାତେଗୋଟାଏ ହୋଇଥାଏ । ନିମନ୍ତିତ ଅତିଥି ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେଣି - ମାତ୍ର ଦୂରଜଣ ବାହାବେଦୀ ଚାରିପଟେ ବୁଝୁଆନ୍ତି । ସେମାନେ ସେହି ଯୁବ ପୋଲିସ ଅଫିସରଙ୍କ ଅତରଙ୍ଗ ବହୁ । ରାତି ଦୂରଜା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଟିରେ ମାଛି ଉଡ଼ୁଆନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜର ହିତାହିତ ଜ୍ଞାନ ଏପରି ହରାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯେ ମୋ ପରି ଜଣେ ପିରୁପ୍ରତିମ ବୟସ୍କ ଲୋକର ବେକରେ ହାତ ପକାଇ ଦେଲେ । ଏହାଦେଖୁ ମୁଁ ତତ୍କଷଣାତ୍ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାତି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫେରିଲି । ବାଟରେ ଭାବିଲି ଏ ପୋଲିସ ଅଫିସର ଏକ ତାଙ୍କର ସାଥୀମାନେ ଆଉ କେତେଦିନ ବଞ୍ଚିବେ ।

ମୋର ସେହି ମନ୍ତ୍ରୀର ସମୟରେ ହଁ ହଠାତ୍ ଯାଇପୁର ରୋତରୁ ଟେଲିଫୋନ୍ କରୁଥିବା ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ କରୁଣ ସ୍ଵର ଶୁଣିଲି । ସେ କହିଲେ - “ଭଲମନ୍ଦ ହେଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାଗବତ ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବ ।” ମୁଁ ହଠାତ୍ କିଛି ବୁଝିପାରିଲି ନାହିଁ । ଟେଲିଫୋନରେ ବହୁ ଆଲୋଚନା ପରେ ଜାଣିଲି ଯେ ଇତିମଧ୍ୟରେ ସେ ଯୁବ ଅଫିସର ଜଣକର ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ ଯୋଗୁଁ ଯାଇପୁର ରୋତରେ ମୃଦ୍ୟ ଘଟିଛି । ପରେ ମୋର ଯାଇପୁର ରୋତ ଗନ୍ଧ ସମୟରେ ମୁଁ ଖୋଜି ଖୋଜି ମୃତ ପୋଲିସ ଅଫିସରଙ୍କ ବିଧବୀ ପନ୍ଥୀଙ୍କ ବାସଭବନକୁ ଯାଇ ସବୁକଥା ବୁଝିଲି । ସେ ହତଭାଗିନୀ ମହିଳା ଜଣକ ଅଶ୍ରୁକ ନୟନରେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖ ଜଣାଇଲେ । ମୃତ ଅଫିସରଙ୍କ ପାରିବାରିକ ପେନସନ ହୁଏତ ଏବେ ତାଙ୍କ ବିଧବୀ ପନ୍ଥୀଙ୍କ ମିଳିପାରିଥିବ ।

ଯେଉଁ ଦୂରଜଣ ବହୁ ମାଛି ଭଣ ମୁହଁରେ ମୋ କାନ୍ଦରେ ହାତ ରଖୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଲୋକମାନ କୁମାର ଷାଳିନଙ୍କୁ ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ବିଶିଷ୍ଟ ସାମାଦିକ ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି । ମିଥ୍ୟା ଓ ଉଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଣୋଦିତ ସମାଦ ପରିବେଶଣ କରି ତାଙ୍କୁ ଦି’ ପଇସା ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ବହୁ ଲୋକ ତାଙ୍କର ଏ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ନିହା କରନ୍ତି । ସେ ଦିନେ ମୋର ଜଣେ ଅତରଙ୍ଗ ବହୁଙ୍କ ସାଜରେ ଧରି ମୋ ପାଖରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ ନଥାଏ । ମନ୍ତ୍ରୀର ସମୟରେ ମୋ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ଆଶେପ କରି

ସେ ଏକ କପୋଳକହିତ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଶଣ କରିପାରିଥାଏଟି । ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମିଥ୍ୟା ସମ୍ବାଦ ପରିବେଶଣ ପାଇଁ ସେ ଅନୁତ୍ପୁ ହେଲେ । ଏକାତ୍ମରେ ସେ ମୋ ଗୋଡ଼ ଛୁଟୁଳେ । ତାଙ୍କୁ ତା ବଦଳରେ ମୋ ନିକଟରେ କ୍ଷମାରୀକ୍ଷା ନକରି ବା ଅନୁତ୍ପୁ ନହୋଇ ନିଜେ ନିଶା ସେବନରୁ ନିବୃତ ରହିବାକୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କର ବୋଲି କହିଲି । ସେ ମୋ କଥାରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ହେଲେ । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୁଁ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଚିକିତ୍ସାଧିନ ଥିଲାବେଳେ ଶୁଣିଲି ସେ ଯୁବ ସାମାଦିକ ଜଣକକର ଲିଭର ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ସେ ହଠାତ୍ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଫେରିବା ପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ବିଧବା ପନ୍ଥା ଓ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲି ।

ମୋ ସଂପର୍କରେ ଆସିଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ତିନିଜଣ ନିଶାଶତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଅକାଳ ଅବସାନ ନିଶା ସେବନର ଭୟାବହତା ସଂପର୍କରେ ଆମ ଆଗରେ କେତୋଟି କୁଳକ୍ଷମ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ କୁହାଯାଇଛି “ମଣିଷ ମଦ ଖାଏ ନାହିଁ, ମଦ ମଣିଷକୁ ଖାଏ ।”

□ □

ମୁଁ କ’ଣ ଦରିଦ୍ର ?

ଏବେ ଆମେ ଏକବିଶ ଶତାବୀରେ ପ୍ରବେଶ କଲୁଣି । ସେତେବେଳେ ବିଶ ଶତାବୀର ମଧ୍ୟରାଗ । ମୁଁ ଆଜନ୍ତ ପାଶକରି କେହ୍ରାପଡ଼ାରେ ଓକିଲାତି ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲି । କେହ୍ରାପଡ଼ାରେ ଆମର ଘରଦ୍ୱାର ସେତେବେଳେ ନଥବାରୁ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ରହି ଓକିଲାତି କରୁଥାଏ । ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲୋଖ କରିଛି ଯେ ମୋର ବାପା ମାସକୁ ୪/୫ ଟଙ୍କା ବେତନରେ ଜମିଦାର ଘରେ ଶୁମାସ୍ତା ନାକିରୀ କରୁଥାନ୍ତି । ବାଲିଆ ନିକଟସ୍ଥ ପୋଇଲୋ ଗ୍ରାମରେ ଯଦୁ ଷଷ୍ଠ ନାମକ ବାପାଙ୍କର ଏକ ସାଙ୍ଗ ଥାଆନ୍ତି । ସେ ବେଳେ ବେଳେ ପିଠିରେ ଧୋତି, ଶାତୀ ପ୍ରଭୃତି ଲୁଗା ପିଠେଇ ଗାଁକୁ ବିକିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ମୋର ଠିକ୍ ମନେଅଛି ଯଦୁ ଷଷ୍ଠ ମୋର ବାପାଙ୍କୁ ସୁରୁଜା ଭାଇ ବୋଲି ସମ୍ମେଧନ କରନ୍ତି । ମୁଁ ନୃଥା ନୃଥା ଓକିଲାତି କରୁଥାଏ । ଥରେ ଯଦୁ ଷଷ୍ଠ ବାପାଙ୍କୁ କହିଲେ ‘ସୁରୁଜା ଭାଇ ! ତୋ ପୁଅ ଓକିଲ ହେଲାଣି, ଏଣିକି ଚିନ୍ତା କ’ଣ ?’ ଏହା କହି ଆଠଥାପିଶା ପଇସା ସଲାମୀ ଦେଇ ଯଦୁ ଷଷ୍ଠ ତାଙ୍କର ମାଳି ମୋକଦମା କାଗଜ ମତେ ଦେଖାଇଲେ । ମୋର ଭୁଲ ବା ଠିକ୍ ହେଉ ଯଦୁ ଷଷ୍ଠଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମନ ମୁତାବକ ଆଜନ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଦେଇଥିଲି । ଏ ହେଉଛି ଓକିଲାତି ପେଷା ପ୍ରତି ତତ୍କାଳୀନ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଧାରଣା ।

ଓକିଲାତି ପେଷା ସେ ସମୟରେ ସବୁଠାରୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ବୁଝି ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଜନତୀବିମାନଙ୍କର ମାତ୍ର ଷାଠିଏ ପାଖାପାଖ ସମ୍ମିତ ସଂଖ୍ୟା, ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ସରଳତା ଓ ସଦ୍ୟ ସ୍ବାଧୀନୋଭର ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଭିନ୍ନ ମାମଲାମାନଙ୍କର ଜଟିଳତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତତ୍କାଳୀନ ଓକିଲମାନେ ପ୍ରଭୁର ରୋତଗାରକ୍ଷମ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ଆଗରୁ ଉଲ୍ଲୋଖ କରିଛି ଯେ ଛାତ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ସାମତବାଦ (Feudalism) ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂଘର୍ଷ ଘୋଷଣା କରି ମୁଁ ସାଧାରଣ ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କ ସହ ସାମିଲ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲି । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର କ୍ୟାରିଯର ଅର୍ଜନ କରି ମୋ ପାଇଁ

ବହୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ପଦପଦବୀର ସମ୍ବାଦନା ଥିଲେ ବି ଭାଗଚାଷୀଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥରକ୍ଷା ଦିଗରେ
ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଭୂଷଞ୍ଚାର ଆଜନ୍ତର ପ୍ରବନ୍ଧା ଭାବେ ଜଣେ ଓକିଲ ହେବାକୁ ଚାହିଁଲି ।
ଏଥରେ ମୋର ମହକିଳମାନେ ସମସ୍ତେ ଥିଲେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ଚାଷୀ,
ମୂଲିଆ ଓ ଖରଖୁଆ । ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାପ୍ୟ ଏପରିକି କୌଣସି ପ୍ରାପ୍ୟ
ମିଳିବା ଥିଲା ଏକାତ ଅସମ୍ବବ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୋର ଆଜନ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ
ସେହି ନୀତି ଓ ନୈତିକତା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ କୃଷକର ସାଥୀ ହେବାକୁ ମୁଁ ସମାଜବାଦୀ ଚିତ୍ତାଧାରା
ଅନୁଗାମୀ ହୋଇ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ସମର୍ଥକ ହେଲି । ସମୟର ଆହ୍ଵାନ କ୍ରମେ
ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ବହୁକାଳ ବିଧ୍ୟାୟକ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦାୟୀତ୍ବ ନିର୍ବାହ
କଲି । ମାତ୍ର ଉଚ୍ଚ ସାଧାରଣ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ମୋର ସ୍ଵଳ୍ପତା ଓ
ନୈତିକତାର ପ୍ରମାଣ ଦେବେ ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତି
ଅପେକ୍ଷା ସମୂହର କଳ୍ୟାଣକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇ ହୃଦୟର କେତେକ ସ୍ଥଳେ ମୁଁ ନିହିତ
ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ମୋର ସେଇ ନୈତିକତା ମୋତେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ଅତି ନିକଟତର
କରିପାରିଛି ।

କେହାପଡ଼ାର ବସ୍ତ୍ରାଣ ସମୀପବର୍ତ୍ତୀ ମୋର ଜାଗାଟି ଆଜନ ବ୍ୟବସାୟ
ପରେ କିଶ୍ଯାୟାଇଥିଲା ଦେବ ହଜାର ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ । କେହାପଡ଼ାରେ ମୋର ବୃତ୍ତିଗତ
ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ସେଠାରେ ଏକ ଛପର ଘର କରିଥିଲି । କାଳକ୍ରମେ ସେଥରେ
ଏକଟାଳା କୋଠାଟିଏ କରାଗଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବହୁ ପଦପଦବୀ ଓ କ୍ଷମତାର
ପରିସର ଭିତରେ ରହି ମଧ୍ୟ ସେ ଘରଟିରେ ସିଦ୍ଧିଘରଟିଏ ସଂଯୋଗ ହେଲାନାହିଁ ବା
ତାହାକୁ ଦ୍ଵିତୀୟ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋର ସେ ଘରକୁ ଯାଇଥିବା ଯେକୌଣସି ବିଜ୍ଞ
ବ୍ୟକ୍ତି ତାହାକୁ ‘ବାସରବନ’ ବା ‘ପ୍ରାସାଦ’ ନକହି ବରଂ ବାସଗୃହ କହିବାରେ
କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିବ ନାହିଁ ।

ସବୁ ବାପାଙ୍କ ପରି ମୋ ବାପା ବି ଚାହିଁଥିଲେ ପୁଅ ମୋର ଓକିଲ ହେଲାଣି
- କଳା କୋର୍ର ଅନ୍ତରାଳରେ କଳାକୁ ଧଳା କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ହାସଲ କରି ସେ
ବହୁ ସଂପର୍କ ରୂପ କରିଦେବ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ସେ ଆଶା ଫଳପ୍ରସ୍ତୁ ହୋଇ ନପାରିଲେ

ବି ତାଙ୍କ ସାନ୍ତୁଷ୍ଟର ନିଷଳକ ଓ ନିରଳସ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣତା ନିଷୟ ଅନ୍ତିମ
ଜୀବନରେ ତାଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି ଓ ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ଦୁଇଥର ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟକରେ ଯୋଗ ଦେଇ ମୁଁ ପର୍ବିଜ ଲାଇଫ୍‌ରେ ଖାଲି
ସ୍ଵଲ୍ଲତାର ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଇ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି । ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀର ସମୟରେ କୌଣସି
ସମୟରେ କୌଣସି ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସରକାରୀ
କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କର ଆୟୋଜିତ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ବା ରାତ୍ରି ଭୋଜନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ
ମୁଁ ଆପ୍ୟାୟିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଥରେ ସମ୍ବଲପୂର ଯାତ୍ରା କଲାବେଳେ ଅନୁଗ୍ରହ ସର୍କଟ
ହାଉସରେ ବିଶ୍ଵାମ କଲାବେଳେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ କରିଥିଲି । ମୁଁ ସେଠାରୁ ବାହାରିବା
ବେଳେ କେଯାରଟେକରକୁ ଏଥୁପାଇଁ କେତେ ଦେଯ ଦେବାକୁ ହେବ ବୋଲି
ପଚାରିଲି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଲି ଯେ ସରକାରୀ ଅଫିସର ମାନେ ତାଦା କରି
ଏପରି ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନର ଆୟୋଜନ କରିଛନ୍ତି । ତା'ପରେ ମୁଁ ସେଠାରୁ ଫେରିବା
ପରେ ଏକ ସର୍କୁଲାର କରି ମୋର ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ .କୌଣସି ପଦାଧୂକାରୀ
ଭୋଜନାଦି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସମସ୍ତକୁ ଜଣାଇଲି । ମୁଁ ଓ ମୋର
ସହୟାତ୍ମକାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଭୋଜନାଦି ଖର୍ଚ୍ଚ ତପ୍ରରେ ମୁଁ ବହନ କରୁଥିଲି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ
ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ଵାଳ ପ୍ରମୁଖ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସଂପରି ତାଲିକା ଦାଖଲ
କରିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ମୁଁ ମୋର ସଂପରି ତାଲିକା ଦାଖଲ
କରିଦେଇଥିଲି । ତେଣୁ ଜଣେ ସମର୍ଥ ଆଇନଙ୍କାବି ଓ ସାର୍ଥକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ମୁଁ ମୋର
ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବା ସ୍ଵଲ୍ଲତାର ପରିମାପକ ହୋଇପାରିବି ନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ତଥା ଓଡ଼ିଶାରେ
ମୋର ଅଗଣିତ ଶୁଭେଳା ଓ ସମାଲୋଚକ ଉଭୟ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ବିଚାରକ ବୋଲି
ମୁଁ ମନେକରେ ।

□ □

କ୍ୟାନସର ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତିରେ ଆରୋଗ୍ୟସାଧ

ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ମତରେ କ୍ୟାନସର ରୋଗର ନିର୍ଣ୍ଣିତ ନିଦାନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ କେତେଦିନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରେ । ମୋ ଜୀବନରେ ଏମିତି ଏକ ଅଭିଜ୍ଞତା ଏଠାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛି, ଯାହା ମୋତେ ଚମକ୍ଷୁ କରିଥିଲା । ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତିର ପ୍ରଭାବରେ କ୍ୟାନସର ପରି ଏକ ଦୂରାରୋଗ୍ୟ ବ୍ୟାଧକୁ ମଧ୍ୟ ନିରାମୟ କରାଯାଇପାରିଥିଲା ।

ମୋର ବଡ଼ଭାଇ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଦୈତାରୀ ମହାନ୍ତି ଆଜକୁ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ତଳେ କ୍ୟାନସରରେ ପୀଡ଼ିତ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ଜିଭର ମଧ୍ୟରାଗରେ ଏକ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଆଦୋ ଶୁଖ୍ଲା ନାହିଁ । ବମ୍ବେ, ଦିଲ୍ଲୀ ସମେତ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ବାଯୋପ୍ସିସ୍ କରାଯାଇ ଦେଖାଗଲା ଯେ ତାଙ୍କ ଦେହରେ କର୍କଟ ରୋଗର ପକିଟିର ଜୀବାଶୁ ଅଛନ୍ତି । ଡାକ୍ତରମାନେ ସମସ୍ତେ ଆରୋଗ୍ୟର ଆଶା ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ଆମ ପରିବାରରେ ଶୋକର ଛାଯା ଖେଳିଗଲା ।

ଆମ ତିନିଭାଇଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଡ଼ ଭାଇ ଆମ ଘରକୁ ଦୂରବସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ସୁଧାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟାଧଗ୍ରୁଷ୍ଟ ହେବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମ୍ରିଯମାଣ କରିଦେଇଥିଲା । ହଠାତ୍ ମୋତେ କେହି ଖବର ଦେଲେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ତେରାବିଶ ରୂପ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭିତରବନ୍ତୁ ଗ୍ରାମରେ ପରମାନନ୍ଦ ଶତପଥୀ ନାମକ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଅସାଧ ରୋଗର ନିଦାନ କରି ଆରୋଗ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି । କେବଳ ନିଷାପର ପୂଜା ଓ ମନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ତାହା କରିପାରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଦୂରତ ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲି ଓ ବିକଳରେ ତାଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ଥ ହେଲି । ସେ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକ ହେଲେହେଁ ବଜାରେ ପିଲାଦିନ୍ଦୁ ବଢ଼ିଥିବାରୁ ବଜାଳା ଛଡ଼ା ସେ ଓଡ଼ିଆ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଭାଇଙ୍କ ଜାତକ ଦେଖାଇ ଆରୋଗ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ବିଚାର ବିମର୍ଶ କଲି । ସେ ଜଣାଇଲେ ଯେ କର୍କଟ ରୋଗର ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଯାଉଛି । ନିଷାପର ଉପାସନା

ଓ মন্ত্র উচ্চারণ দ্বারা তাহা কেবল আরোগ্য হোଇপারে বোলি যে
কহিলে । মু় পশ্চিমে অনুরোধ কলি যে পূজাকার্য্য যে নিজে ষষ্ঠপন্থ
করত্ব ।

দীর্ঘ দশদিন কাল নিষ্ঠার এই পূজাকার্য্য চালিলা । মু় নিজে যে
পূজার পূর্ণাহৃতি দেশ্বিবা পরে পূজার নিষ্ঠা অনুভব কলি । ভাই রোগৰু পূর্ণ
আরোগ্য লাভ কলে । পরবর্তী সময়ে প্রায় পঞ্চ কোতি বর্ষ জীবন
অতিবাহিত করি বাৰ্ষিক্য জনিত অন্য এক রোগৰে ভাইকৰ পৱনেোক
গমন হেলা । ভাইকৰ আরোগ্যকারী এই পঞ্চিত মহাশয় আৰ ইহামারে
নাহান্তি । মাত্র তাঙ্কৰ পুত্ৰ ও নাতিমানে পিতাঙ্কৰ পথ অনুসৃত কৰিথুলে
হৃৎ পেজ অমৃতময় মন্ত্রশত্রি আজি বি জনকল্যাণৰে বিনিয়োগ হোଇপারু
থাআন্তা । মাত্র পেমানে অবশ্য এবে অন্য ষষ্ঠৰে সুপ্রতিষ্ঠিত হোৱছতি ।

মন্ত্র শক্তিৰ এপৰি চমহারিতাকু কেহি বিশ্বাস কৰত্ব বা নকৰত্ব
এথৰে মোৰ প্ৰগাতি বিশ্বাস কন্তু অৰি । নিষ্ঠাপৰ ভাবে পূজা উপাসনা ও
অমৃতময় মন্ত্র উচ্চারণ দ্বারা দুৱারোগ্য ব্যাধুৰ প্ৰশমন আমৰ প্ৰাচীন
মুনিৱৰ্ষিমানকৰ ভাৱতীয় ষৱ্যতা ও ষষ্ঠুতিকু মহার্ঘ দান থুলা । মাত্র
ষষ্ঠুতি আধুনিকতা ও পাণ্ডীত্য ষৱ্যতাৰ ষষ্ঠুৰ্ণৰে পুণ্য আৰ্য্যাৰ্বৰ্ষৰে তাহা
কালক্রমে বিস্তৃত হোৱায়িবা সমাজ পাইঁ শুভকৰ নুহেঁ ।

□ □

ଆଇନ ପୁସ୍ତକାଳୟକୁ ଓକିଲ ସଂଘକୁ ଦାନ

ଏକ ଦଳୀୟ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆହୋଳନ ସମୟରେ ପାଞ୍ଚନମ୍ବର ତୃତୀୟ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ଉପରେ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରାଗୋକୋ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । ପାଟକୁରା ପୋଲିସ ଆମକୁ ଗିରଫ୍ତ କଲେ । ଆନାରେ ମୋତେ ଅଟକ ରଖାଗଲା । ସେଦିନ ଏକ ଫୌଜଦାରୀ ମୋକଦମାରେ ମୋର ସାକ୍ଷୀ ଦେବାର ଥାଏ । ମୁଁ ପାଟକୁରା ପୋଲିସ ଅଧିସରଙ୍କୁ କହିଲି - “ମୋତେ ବନ୍ଦକରି ରଖିଲେ କୋର୍ଟ ଅବମାନନାରେ ପଢ଼ିବ । ମୋତେ ବନ୍ଦକରି ରଖିବା କଥା କୋର୍ଟକୁ ଜଣାଇବିଅ ।” ପୋଲିସ ଅଧିସର ଛନିଆ ହୋଇ ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୋର୍ଟରେ ନେଇ ହାତର କରାଇଲେ । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା କୋର୍ଟକୁ ପ୍ରାୟ ବହୁତ ଦିନ ପରେ ଯାଇଥିବାରୁ ଓକିଲ ସଂଘର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ମୋ ସହ ଶୌଜନ୍ୟମୂଳକ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ଅବସରରେ କହିଲେ - ‘ଆପଣ ତ ଆଉ ଓକିଲାତି କରୁନାହାଁଛି, ଆପଣଙ୍କ ଓକିଲାତି ବହି ସବୁ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ବାର ଆସୋସିଏସନକୁ ଦାନ କରନ୍ତୁ ।’ ମୁଁ ଏ ସଫର୍କରେ ଭାବିଚିନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବି ବୋଲି କହିଲି ।

ଏହାର କିଛିଦିନ ପରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଓକିଲ ସଂଘର ଶତବାର୍ଷିକ ପାଳନ ହେଉଥାଏ । ମୋତେ ସେଠାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଗଲା । ପଚାଶବର୍ଷର କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ବାରରେ ମୋର ଓକିଲାତି ପାଇଁ ମୋତେ ଏହି ଅବସରରେ ବହୁ ପୁରସ୍କାର ସହ ସମର୍ଦ୍ଦିତ କର୍ମାୟାଇଥିଲା । ସେହି ଉଷ୍ଣବରେ ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଆଇନ ପୁସ୍ତକମାନ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ବାର ଆସୋସିଏସନକୁ ଦାନ କରିବି ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲି । ତା’ର କିଛିଦିନ ପରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା । ପ୍ରାୟ ତିନିଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଦ୍ଵ ମୂଲ୍ୟର ଏହି ପୁସ୍ତକ ସବୁ ଦାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରିଥିଲି । ମୋର ପିଲାମାନେ ଆଇନ ପଢ଼ିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ସେମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟାକିରୀ କରୁଥିବାରୁ ମୋତେ ମୋର ଲାଇବ୍ରେରୀ ଦାନ କରିବାକୁ ବାରଣ କରିନଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ବାର ଆସୋସିଏସନର ଶତବାର୍ଷିକ ଉଷ୍ଣବରେ ମୋର ଏ ପୁସ୍ତକ ଦାନ ଘୋଷଣା ଅବସରରେ ମୁଁ ଦେଇଥିବା ବନ୍ଦବ୍ୟ ଏଠାରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି ।

କେନ୍ଦ୍ରାପଦ । ବାରକାଉନ୍‌ସିଲ ପକ୍ଷରୁ ମୋତେ ସମ୍ରତ
କରାଯିବା ଅବସରରେ ମୋର ପ୍ରଦତ୍ତ ଉଦ୍ବୋଧନ

Esteemed Chair of this August Function, The President of Bar Association, Kendrapara, Hon'ble Minister of Law & Revenue, Orissa, The Inaugurator of this Centenary Function, their Lordship, Hon'ble Sri A.K. Patnaik, Chief Guest of the day, Hon'ble Minister Sri Ved Prakash Agarwal, Distinguished Guest and Sri Pravat Samantray, Hon'ble M.P., Kendrapara, Hon'ble Member of Kendrapara Bar Association, Distinguished Guest and Ladies & Gentlemen.

I express my deep gratitude to the District Bar Association, Kendrapara and particularly its office bearers for felicitating me on the occasion of the Centenary Celebrations of the Association.

This Bar Association is one of the oldest Bar Associations in the state. I have been a proud member of this Association for more than forty years. This Bar has provided me with an opportunity to earn my livelihood honourably. If I have any standing in the society, for that the contribution of this Bar is quite immense.

William Pitt has rightly said that “where law ends, tyranny begins”. Infact, without absolute justice, there will be turmoil in the society. It is, therefore, quite necessary that the rule of law is enforced in order that there may be peace and prosperity in the society. The lawyers have a great responsibility in the administration of the rule of law. On this occasion we should take a vow to discharge this responsibility with utmost sincerity.

As you know, the lawyers had played a very prominent role in our freedom struggle and made great sacrifices for the

same. Due to their intellectual superiority, the lawyers are expected to give proper guidance to the society at all times. Being professionally independent, the lawyers should not hesitate to freely express their views & reflect on all matters concerning the greater interest of the society. They can mould the public opinion in the right direction. But it is perturbing that they remain silent on vital issues affecting the interests of the society and the nation. The lawyers must play their positive role in this regard.

It pains me to point out that some of our practising lawyers seem to forget the legal ethics and indulge in activities where undermine the dignity of the profession. I may be excused to appeal to such lawyers to refrain from such activities and adhere to professional ethics. To our younger lawyers, I would say that in order to be a good lawyer, one must make a deep study of the provisions of the laws. Knowledge is power, and it is more so in respect of lawyer. An advocate who is superficial in the relevant laws, can hardly do justice to his client, nor can he derive job satisfaction out of his profession. Therefore, we should remember that a deep study of law is of paramount importance in the making of a successful lawyer.

The pendency of huge number of cases in the courts of different levels for pretty long years is a matter of great concern to us. This has considerably weakened the confidence of the people in our legal system. We must evolve a system for speedy disposal of the case. I appeal to you all to give a serious thought to the problem and find out a solution.

About a month back when I happen to come to this Bar Association the present Secretary of the Association and some my

friends requested me to donate my library to the Association since none of my present legal heir succeeded me in the legal practice. I have carefully thought of this request and since I have come from a very poor family & this Association has helped me in earning my livelihood and developing knowledge, I have decided to donate my library worth about Rs.3,00,000/- on this auspicious Centenary Celebration of the Association.

At the end, I would say that this Bar has a glorious tradition, and I hope, our younger generation while upholding the same, would strive to add further glories to it.

I wish the Association a bright future.

With these few words, I conclude.

Thank you so much.

□ □

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ଓ ଚିନ୍ତନ

ସ୍ବାମୀ ନିଶ୍ଚମାନଦ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ

ଜର୍ମବାଦ ଉପରେ ମୋର ପ୍ରଗାଢ ଆସ୍ତା ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଭିତରେ ବିଭୁତିତନ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟିଛି । ମୁଁ ଓକିଲାତି ବ୍ୟବସାୟରେ ଯୋଗ ଦେଲାପରେ ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ସ୍ବାମୀ ନିଶ୍ଚମାନଙ୍କ ସଂଘ ପୂଜାରେ ଅଶ୍ଵରୁହଣ କରିଥିଲି । ପ୍ରଥମେ କେହାପଡ଼ାରେ ଏହି ସଂଘ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ଆମେ ମାତ୍ର ତିନିଜଣ ଲୋକ ଏହାର ସଭ୍ୟ ହୋଇଥିଲୁ । ମୋ ସମେତ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଥିଲେ କାଜଚର ନଟ ବିହାରୀ ଦାସ ଓ ଅନ୍ୟ ଚରଣ ରାଉତ (ବାଜ ଭାଇ) । ଏ ଦୁଇଜଣ ଯାକ ଏବେ ପରଲୋକଗତ । ନଟଭାଇକର ସ୍ବାଭାବିକ ସ୍ଵର୍ଗବାସ ଘଟିଥିବା ବେଳେ ବାଜଭାଇ ବାରିପଦାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରାଦେଶିକ ଉତ୍ସ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଂଘଚିତ ଅଗ୍ରିକାଣ୍ଡରେ ଦର୍ଶ ହୋଇଥିଲେ । କେହାପଡ଼ାର ବହୁ ସଂଘ ଉତ୍ସ ସଭ୍ୟ ଏହି ମର୍ମକୁଦ ଅଗ୍ରିକାଣ୍ଡରେ ପରଲୋକ ପ୍ରାସ୍ତି ହୋଇଥିଲେ ।

ଆମର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ତିନିରୁ ଦୃଷ୍ଟି ପାଇ ଶତାଧ୍ୟକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୁଁ ରାଜନୈତିକକ୍ଷେତ୍ରରେ ସତ୍ରୀୟ ଅଶ୍ଵରୁହଣ କରିବାରୁ ସଂଘ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନିୟମିତ ହୋଇପାରିନଥିଲି । ମାତ୍ର ଅନେକ ସମୟରେ ଜଣେ ସକ୍ରିୟ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲି । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ମୋର ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରତିଦ୍ଵାରା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାତି ସଂଘର ରାଜ୍ୟପ୍ରତିରୋଧ ଅଭୂର୍ଥନା କମିଟିର ପ୍ରମୁଖ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ବାଲେଶ୍ୱର ୦୧ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସାର୍ବଭୌମ ଉତ୍ସ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଇ ମୁଁ ପ୍ରବଚନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଶ୍ଵରୁହଣ କରିଥିଲି ।

ସ୍ବାମୀ ନିଶ୍ଚମାନଦ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା - (୧) ଆଦର୍ଶ ଗୃହମୁକ୍ତିବନ ଯାପନ କରିବା (୨) ସଂଘର ସଭ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ମାତ୍ର ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ମୁଖ୍ୟପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ଭାଇଙ୍କ ପରଲୋକ ଗମନ ପରେ ସଂଘର ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କିବାତି ପାଇଁ

ବିବାଦ ଉପୁଜିଲା । ଏଥପାଇଁ ମାଲିମୋକଦମା ଚାଲିଲା । ସାରସ୍ଵତ ଦୟାରିତରେ ଏପରି ବିବାଦ ଓ ବିଭତ୍ତିକରଣ ସୃଷ୍ଟି ହେବାରୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଅତର୍ଭୂତ ହୋଇନାହିଁ ।

ସତ୍ୟସାଇ ବାବାଙ୍କ ସାନ୍ତିଧି

୧୯୯୪ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଜ୍ରୁର ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ମୋତେ ଯୋଜନାଓ ସମନ୍ତ୍ରୟ ଏବଂ ଉଚିଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଦାୟୀତ୍ବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉଚିଶିକ୍ଷା ବିଭାଗଟି ସବୁବେଳେ ଜଟିଲତା ଭିତରେ ଥିବାରୁ ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ଚିନ୍ତିତହୋଇପଢ଼ିଥିଲି । ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ସୁଧାମ୍ବୁ ମୋହନ ପଞ୍ଜନାୟକ, ଆଇ.ଏ.ଏସ. ଏହି ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଅଫିସର ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ପାଇଲ ଖୁଦିବା କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ଥିଲା । ବିଭାଗ ବିଭାଗର ଅଫିସର ପରି ସେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଇଲକୁ ଫର୍ମସଲା କରିବାକୁ ଏକାଧିକ ଦିନ ସମୟନେଉଥିଲେ । ସେ ଆଇନ ଅଧ୍ୟୟନ ନକରି ମଧ୍ୟେ ସମୟରେ ସ୍ଵରାଷ୍ଟ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଥିଲେ । ପରେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ମୁଖ୍ୟଶାସନ ସଚିବ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପରଲୋକଗତ ପିତା ନାଗରୀ ମୋହନ ପଞ୍ଜନାୟକ ଟ୍ରାଭାଙ୍କର କୋଟିନ (ବର୍ତ୍ତମାନର କେରଳ)ର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଭାଇ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଜଞ୍ଜିନିଯର ଥିଲେ । ସୁଧାମ୍ବୁ ବାବୁଙ୍କ ପରିବାର କେବଳ ଦକ୍ଷ ନଥିଲେ, ନିଷାପର ଓ ସଜ୍ଜୋଟ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ଦୁଲାଇ ସନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ଉଚିଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କିଛି ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ ପାଇଁ ମୁଁ ଓ ବିଭାଗୀୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାମ୍ବୁ ମୋହନ ପଞ୍ଜନାୟକ ୧୯୯୭ ମସିହାରେ ଆଶ୍ରମ, ଚାମିଲନାହୁ ଓ କର୍ଣ୍ଣାକେ ରାଜ୍ୟ ଗସ୍ତରେ ଯାଇଥିଲୁ । ସେଠାରେ ଦ୍ୱାରା ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ସହସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଉଚିଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ୱାରା ଆଲୋଚନା କରିଥିଲୁ । ଆମର ଏହି ଗସ୍ତର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଚିବ ଅନିଲ କୁମାର ଦାସ ବାଙ୍ଗାଲୋରରୁ ଯାଇ ସତ୍ୟସାଇ ବାବାଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । କାରଣ ସ୍ଵାମୀ ସତ୍ୟସାଇବାବାଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ସ୍ଥଳ ପୁପେର୍ ବାଙ୍ଗାଲୋରରୁ ମାତ୍ର ଶହେଅଶି କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ମୋର ବିଭାଗୀୟ ଶାସନ ସଚିବଶ୍ରୀ ପଞ୍ଜନାୟକ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ରମ ଯିବାକୁ ଆଗ୍ରହପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ସ୍ମାନୀୟ କଲେକ୍ଟର ମହାଶୟ ପୁଟପର୍ର ଯିବାପାଇଁ ଆମର ଗାଡ଼ି ଓ ସିକ୍କୁୟରିଟି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ଆମେ ପୁଟପର୍ର ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଆଶ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୋତେ ଗାର୍ଡ ଅଫ୍ ଅନର ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ସତ୍ୟସାଇ ବାବା ନିଜର ଅତିଥିରବନରେ ସୁପନ୍ତିତ ଏବଂ ସରଳ ରହଣୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ସଂଧାରି ସେଠାରେ ଆନନ୍ଦରେ କଟାଇଲୁ । ହଜାର ହଜାର ଯାତ୍ରୀ ଦେଶ ବିଦେଶରୁ ଉପମ୍ଭିତ ଥାଆନ୍ତି । ପରଦିନ ସକାଳେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସ୍ମୁଲରେ ହଜାର ହଜାର ଉତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଆସନ ଖାଲି ରଖାଯାଇଥିବା ଦେଖିଲୁ । ମାତ୍ର ପଦର ମିନିଟ୍ ଭିତରେ ବାବା ପ୍ରାୟ ପଦରଶହ ଉତ୍କଳୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇଥିଲେ । ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପାଖକୁ ବାବା ଆସିବାବେଳେ ଆଣ୍ଟର୍ୟଜନକ ଭାବେ ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ କେବଳ ବିଭୁତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ବାବା ଆମକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଦେଖୁ ଆଣ୍ଟର୍ୟ ହେଲୁ । ପରଦିନ ଆମେ ପୁଟପର୍ରରୁ ବିଦାୟ ନେଲୁ ।

ତିନୋଟି ରାଜ୍ୟ ଗନ୍ଧ ପରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରଫେରି ମୁଁ ଦେଖିଲି ଆମଘରେ ଏକ Civil War ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯାଇଛି । ମୋର ସହଧର୍ମୀଣୀଙ୍କ ସମେତ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଉତ୍ତରୀ ପୂର୍ବରୁ ସତ୍ୟସାଇ ବାବାଙ୍କ ଉତ୍ତ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଅଗୋଚରରେ ଆମର ପୁଟପର୍ର ଯାତ୍ରା ଓ ବାବାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଥିଲା ଏହି ଗୁହୟବିର କାରଣ । ଏପରି ଅସତ୍ରୋଷର ପ୍ରଶନନ ନିମନ୍ତେ ଦୁରତ୍ୱ ସପରିବାର ପୁଟପର୍ର ଯାତ୍ରା କରିବା ପାଇଁ ମୋର ଅନ୍ୟତମ ଷଢୁ ଶ୍ରୀ ଗଗନ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତହେଲା । ତତ୍କାଳୀନ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତସତିବ ଗଗନ ବାବୁ ଏ ପ୍ରେଗ୍ରାମର ସ୍ମୃତିଧର ଥିଲେ ହେଁ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଘରୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ଆମେ ସବୁ ଆନନ୍ଦରେ ବାଟରେ ମାତ୍ରାସ ୩୦ରେ BreakJourney କରି ପୁଟପର୍ରରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ସେତେବେଳେ ପୁଟପର୍ରକୁ ସିଧାସଳଖ ଟ୍ରେନ୍ ନଥାଏ । ଏବେ ଅବଶ୍ୟ ବାବାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ସେଠାକୁ ରେଳ ଯୋଗାଯୋଗ ସମ୍ଭବ ହେବା ସହ ଏକ ସୁରମ୍ୟ ରେଳଟ୍ରେ ଷ୍ଟେସନ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି ।

ଏଥର ଅମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ହୋଇଲେରେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଦୁଃଖର କଥା ଏହି ଗନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସଂଯୋଜକ ଗଗନ ବାବୁ ନିଜର ଗୁରୁତପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟପ୍ତ ରହି ଆମର ସହଯାତ୍ରୀ ହୋଇପାରି ନଥିଲେ । ପୁନର୍

ଆମର ଯାତ୍ରାପଥରେ ମୋର ଅନ୍ୟତମ ଷକ୍ତି ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ହୃଦାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ହଠାତ୍ ହୃଦୟାତରେ ଆନ୍ତ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । ବାଟରେ ଅଚକି ହୃଦାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଆମେ ଚିତ୍ତା କଳାବେଳେ ବାବାଙ୍କ ବିଭୂତି ପ୍ରୟୋଗ ବଳରେ ସେ କ୍ରମେ ସୁମୁଢ଼ା ଅନୁଭବ କଲେ । ଆମେ ସବୁ ବାବାଙ୍କ ଲୟ ରଖୁ ପୁଣପର୍ବ ଆତେ ଅଗ୍ରସର ହେଲୁ ।

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ସେ ପ୍ରଥମରୁ ଆମ ଯାତ୍ରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଯାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା ଚଉଦ ଥିଲେ ହେଁ ଗଗନବାବୁଙ୍କ ଅନୁପମ୍ଭୁତି ପାଇଁ ତା'ର ସଂଖ୍ୟା ତେର ଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରର ଜଣେ ଜଣେ ଘରୋଇ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଛତିଶ ଗୋଟି ଗଣ୍ଠିରୀ ଆମର ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହ ଥିଲା । ଶାରଦୀୟ ପାର୍ବତୀଙ୍କାଳୀନ ଆମର ଏହି ଯାତ୍ରାର ଏକ ବ୍ୟାପକ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ସେତେବେଳେ ସଂଘଚିତ ଲକ୍ଷ୍ୟଟାପ ଜନିତ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୂର୍ବିପାକରେ ରେଳ ଓ ସତ୍ତବ ଯୋଗାଯୋଗ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିବାରୁ ଆମେ କେତେକ ଅସୁରିଧୀର ସମ୍ବଲ୍ପୀନ ହେଲୁ ।

ଆମର ଏହି ପୁଣପର୍ବ ରହଣୀ ସମୟରେ ଆମେ ସୌଭାଗ୍ୟବଶତ୍ରୁ ବାବାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାକ୍ଷାତକାର ପାଇଥିଲୁ । ସେ ମୋତେ ମୋର କୁଶଳ ଜୀଜ୍ଞାସା କଳାବେଳେ ମୁଁ କହିଥିଲି ଯେ ମୋତେ Education Department ଦିଆଯାଇଛି । ବାବା କହିଲେ “Education means agitation and agitation means sometimes it leads to revolution, so to subside the same” ସେ ତତ୍ତ୍ଵଶାର୍କ ଶୂନ୍ୟ ଆକାଶରୁ ତୋଳିଆଣି ଏକ ନୀଳ ହୀରକ ଖଣ୍ଡିତ ମୁଦ୍ରିକାଟିଏ ମୋ ବାମ ହାତର Ring Fingure ରେ ପିଷାଇ ଦେଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ- “Mr. Minister ! ବିପଦ ଆସିଲେ ଏହି ମୁଦି ହଁ ଆପଣଙ୍କର ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବ ।”

ଏବେ ମୋର ମନେହେବେଛି ଉଚ୍ଛବିଷ୍ଣ୍ଵ ବିଭାଗ ଚଳାଇଲାବେଳେ ଯେଉଁସବୁ ବିପଦ ଆସିଛି, ମୁଁ ସହଜରେ ସେବକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାବାଙ୍କ ପ୍ରଦର ସେହି ମୁଦିଟିକୁ ମୁଁ ଧାରଣ କରିଛି ।

ପୁଣପର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆମ ନିକଟରେ ସମସ୍ୟାମାନ ଉପମ୍ଭୁତ ହେଲା । ସଦ୍ୟ ସଂଘଚିତ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟସ ପାଇଁ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶରୁ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବା ସହଜ ସାଥ ହେଲାନାହିଁ । ଆମେ ବାବାଙ୍କଠାରୁ ବ୍ୟାକୁଳତାର ସହ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲୁ ଯେ କିପରି ଓଡ଼ିଶାରେ ପହଞ୍ଚିବୁ । ବାଇଲୋର ବାଟ ଦେଇ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଯାତ୍ରା

ପୂର୍ବରୁ ବାବାଙ୍କ ୩୦ ଶଷ୍ଠ ଉତ୍ତର ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲାବେଳେ ବାବା କହିଲେ “You will reach Orissa safe but there will be a little delay.” ଆମର ରିଟର୍ଣ୍ ଟିକେଟ କ୍ୟାନସେଲ କରିବାକୁ ଆମେ ବାଜାଲୋର ଯାଇ ସେଠାକାର ସର୍କିଟ୍ ହାଇସରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଖୁବ ନିକଟରେ ମୋର କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମୟରେ ମୋର ଏହି ସର୍କିଟ୍ ହାଇସରେ ରହଣୀ ହୋଇଥିବାରୁ ସେଠାରେ ଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନେ ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରି ଆମର ବିଶ୍ଵାମର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଥିଲେ । ମୁଁ କହିଲି “ମହିଳାଯାତ୍ରୀମାନେ ଏଠାରେ ରହନ୍ତୁ । ମୁଁ ଓ ହୃଦାନନ୍ଦ ଷେସନ୍ ଯାଇ ରିଟର୍ଣ୍ ଟିକେଟ୍ କ୍ୟାନସେଲ କରି ଆସିବୁ” । ମାତ୍ର ମୋର ପନ୍ଥୀ କଲ୍ୟାଣୀ କହିଲେ - “ଆମେ କ’ଣ ତମର ବୋଝ ହୋଇଛୁ । ଆମେ ତମ ସହ ଷେସନ୍ ଯିବୁ ଏବଂ ଫେରିଆସିବୁ” । ଆମେ ଆମର ଫେରିବା ଟ୍ରେନ୍ ସଂପର୍କରେ ଷେସନ୍ ମାଷ୍ଟରଙ୍ଗଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ଆଉ ଏକ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟ୍ରେନ୍ଟି ଚାଲିପାରିବ ନାହିଁ । ମୋର ଷକ୍ତୁ ହୃଦାନନ୍ଦ ବାବୁ ଟିକେଟ୍ କ୍ୟାନସେଲ ପାଇଁ ଭିତରକୁ ଯାଇ ପୁଣି ଷେସନ୍ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ସହ ହସି ହସି ଫେରିଆସି ଜଣାଇଲେ ଯେ “Just thirteen berths are available not a single more or not a single less” ମୁଁ ପଚାରିଲି ଏହା ହଠାତ୍ କିପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଲା । ଷେସନ୍ ମାଷ୍ଟର କହିଲେ “ଏହା ଅନ୍ୟଏକ ଟ୍ରେନ୍ ଓ ଏଥରେ ତେରଗୋଟି ଦିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଶୟନ ବର୍ଥ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାତ୍ରା କରୁଛି ।” ଯାହାହେଉ ସାମାନ୍ୟ ବିଳମ୍ବରେ ଆସି ଆମେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସକୁଶଳ ପହଞ୍ଚିବାରେ ସମର୍ଥ ହେଲୁ ।

୧୯୯୭ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨୫ ତାରିଖ ଦିନ ଆମର ଭଗବାନ ସତ୍ୟସାଇକର ଏହି ଦର୍ଶନ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ମୁହଁର୍ତ୍ତ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଆମପରିବାରରେ ବର୍ଷର ଏହି ଦିନ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଦିନ ଏପ୍ରିଲ ୨୫ ତାରିଖକୁ ସ୍ଥାନରେ ଦିବସ ରୂପେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ଏବେ ସୁନ୍ଦର ପାଳନ କରୁଥିଲୁ ।

୧୯୯୯ ମସିହାର ଶେଷ ଭାଗରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ସମନ୍ଵ୍ୟତ ବିଧି ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ତତ୍କାଳୀନ ଆଜନ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ମହାନ୍ତି ଓ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅଲେଖ ଚନ୍ଦ୍ର ପଢିଆରିକ ସହ ମୁଁ ବାଜାଲୋର ଯାଇଥିଲି । ବାଜାଲୋରର ହୃାଇଟ୍ ଫିଲ୍ୟ ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ନିଜ ଆଶ୍ରମରେ ସେ ସମୟରେ ସତ୍ୟସାଇ ବାବା ଉପସ୍ଥିତ

ଥିବାରୁ ଆମେ ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ କରିଥିଲୁ । ସେ ମୋତେ ଏକ ନିଦଷ୍ଟ କୋଠରୀକୁ ଡକାଇ କହିଲେ - “Mr. Minister, your state is in trouble. What are you doing here ?” ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଣିନଥିଲି ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ମହାଚାଷ୍ଟବର ବିଭାଷିକାମୟ ମହାବାତ୍ୟୋ (Super Cyclone) ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ଆମେ ଦୂରତ ଏ ଖବର ପାଇ ଓଡ଼ିଶା ଫେରିଥିଲୁ ।

ସତ୍ୟସାଇ ବାବାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ମୋର ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରଦୃଷ୍ଟିରଙ୍ଗୀ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯାଇଛି ଉପରୋକ୍ତ ଦର୍ଶନ ସମୟମାନଙ୍କରେ । ମୁଁ ବାବାଙ୍କର ଏକ ପ୍ରବଚନ ତେଲୁଗୁ ଭାଷାରେ ଶୁଣିଥିଲି । ଜଣେ ଜୀବାଜୀ ଅଧ୍ୟାପକ ତା'ର ଭାଷାତ୍ତର କରି ଶୁଣାଉଥାନ୍ତି । ପ୍ରବଚନର ଶେଷ ଧାତିରେ ବାବା କହିଥିଲେ “I am God.”, ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲେ “You are God.” ମହିଳାମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ତାହା କହିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲେ ଯେ, “We are God.” ଅର୍ଥାତ୍ ଭଗବାନ ସର୍ବତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ ।

ମଣିଷ ନିକଟରେ ଉତ୍ସର୍ଗୀୟ ଦିବ୍ୟସରାକୁ ଆବିଷ୍ଟାର କରିପାରିଥିବା ସତ୍ୟସାଇବାବାଙ୍କ ଏତାଦୁଶ ତାଙ୍କିକ ଓ ମାର୍ମିକ ଭାବନା ବାସ୍ତବରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅନୁପ୍ରେରକ ହେବା ଉଚିତ । ଭଗବାନ ହଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ବିଦ୍ୟମାନ, ବାବାଙ୍କର ଏହି ସାର୍ବତ୍ରୌମ ଦର୍ଶନଟି ମୋତେ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ଗୌରାଙ୍ଗ ବାବାଙ୍କ ସାନ୍ତ୍ଵିଧ ଲାଭ

ମୁଁ ଉଚ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ମୋର ଜଣେ ସହକର୍ମୀ ଶ୍ରୀ ସୁତ୍ରତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ସାହାୟ୍ୟରେ ଶହୀଦ ନଗର ଆଶ୍ରମରେ ଗୌରାଙ୍ଗ ବାବାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଭାରତବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜର ଆଶ୍ରମମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ ପରେ ବାବାଙ୍କର ଲାଲିତ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଉତ୍ତମାନଙ୍କୁ ଅଶୀର୍ବଦନ ପ୍ରଦାନ ଦେଖୁ ମୁଁ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲି । ଏଇ କେତେମାସ ତଳେ ମୋର ଦିଲ୍ଲୀ ଗନ୍ଧ ସମୟରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ହରିଯାଶା ସୀମାବର୍ତ୍ତୀ ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ମୋର ଗୌରାଙ୍ଗ ବାବାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୌମ୍ୟକାନ୍ତି ସଂପନ୍ନ ଏହି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହେଉଛନ୍ତି ଚେତନ୍ୟ ଧର୍ମବଲମ୍ବୀ ଗୌଡୀୟ ବୈଷ୍ଣବ ।

ହଠାତ୍ ଏବେମୁଁ ଦିନେ ଖବରକାଗଜରେ ଦେଖିଲି ଯେ ଗୌରାଙ୍ଗ ବାବା ଦେହତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ନେଶ୍ଵର ଶରୀରକୁ ବିମାନ ଯୋଗେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ

ଅଣାଯାଇ ଭୁବନେଶ୍ୱରମୁ ଶହୀଦ ନଗର ଆଶ୍ରମରେ ଶେଷକୃତ୍ୟକରାଯାଇଛି । ଏପରି ଜଣେ ମହାନ ସନ୍ନ୍ୟକର ସମାଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଁ ଯୋଗଦେଇ ନପାରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମାହତ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଚିନିଜଣ ଧର୍ମଗୁରୁ ସବୁ ଓ ସାଧକମାନଙ୍କର ଅନୁଗାମୀହୋଇ ବା ସେମାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ସାନ୍ନିଧି ଲାଭ ପରେ ମୋର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ଓ ଚିନ୍ତନ ଭିତରେ ଏକନିଷ୍ଠ ଭାବ ଆସିଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମହାମାନବଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମବାଦ ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ ତଥା ଜଗତ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ବୋଲି ମୋର ମନେହୁଏ । ଶୁଦ୍ଧପୂତ ଭାବରେ ମଣିଷ ଜାତିର କଲ୍ୟାଣ କରିବା ହେଉଛି ମଣିଷର ଧର୍ମ । ମାନବ ଧର୍ମ ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧର୍ମ ବୋଲି ମୋର ବିଚାର ।

□ □

ମୋଡେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିବା କିଛି ଚରିତ୍

ଡାଃ ସରୋଜକାନ୍ତ କାନୁନ୍‌ଗୋ

ମୋର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ଆଦ୍ୟ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ଓ ଶୁଭୁ ରୂପେ ଯିଏ ବିବେଚିତ ହୁଅଛି ସେ ହେଉଛନ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ାର ଅନ୍ୟତମ ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବକ ଓ ନେତୃଷ୍ଠାନୀୟ ପୁରୁଷ ତାତ୍ତର ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନୁନ୍‌ଗୋ । କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦପଦବୀ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଆଦୋ ମୋହ ନଥିଲା । ସେ କହନ୍ତି “ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଧନ୍ୟ ମିଲିବ, ତାହା କରିବା ।”

ସରୋଜ ବାବୁ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଜମିଦାର ପରିବାରର ଉଚରାଧୁକାରୀ ଥିଲେ । ଜନସାମ୍ନ୍ୟ ଉପରେ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ସେ ପ୍ରଥମେ ପୂରୀ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ ଅଧ୍ୟନରେ ସହକାରୀ ଜନସାମ୍ନ୍ୟ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ପଦବୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସହ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହ ସେମାନଙ୍କର ସେବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସୁଯୋଗ ପାଇବା ଉଦେଶ୍ୟରେ ସେ ୧୯୫୦ ମସିହାରୁ ଚାକିରୀ ଛାତି କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ାରେ ‘ସେବା ସଦନ’ ନାମକ ଚିକିତ୍ସାଳୟଟିଏ ଖୋଲିଲେ । ଦରିଦ୍ର ଅସହାୟ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ବିନାମୂଲ୍ୟରେ ଚିକିତ୍ସା କରି ସେ ଆଗୋଗ୍ୟ କରାଇ ପାରୁଥିଲେ । ସେବା ସଦନରେ ବହୁକାଳ ନିଜର ଚିକିତ୍ସା ସେବା ଜାରି ରଖୁଥିବା ସରୋଜ ବାବୁ ତାଙ୍କର ଏହି ଦୀକ୍ଷାରେ ନିଜର ତାତ୍ତର ପୁଅ ବୋହୁକୁ ଦୀକ୍ଷିତ କରାଇଥିଲେ । ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ମୃଦ୍ୟ ପରେ ସେମାନେ ଏହି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସରୋଜ ବାବୁ କୌଣସି ପଦପଦବୀ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜନସାଧାରଣ ତାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆମନ୍ତିତ କରି ବିଭିନ୍ନ ପଦବୀରେ ଅଧିକ୍ଷିତ କରାଇଛନ୍ତି । ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ସେ କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ା ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଅଧିକ୍ଷେତ୍ର ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ଘୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟୀ ପକ୍ଷରୁ କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ାର ବିଧାୟକ ରୂପେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ତାତ୍ତର ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନୁନ୍‌ଗୋ ସାତ ବର୍ଷ କାଳ କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ । ୧୯୭୭ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଢ଼ାର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ସମାଜିତ ପ୍ରକଳ୍ପକରୀ ବାତ୍ୟାରେ ବିଭିନ୍ନ

ବିପନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳ ଗଣ୍ଡ କଲାବେଳେ ସେ ବହୁ କ୍ଳାନ୍ତ ଅବସର୍ଷ ହୋଇପାଇଥିଲେ । ଏ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଦୂଦ୍ଘାତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସେ ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜନୀତିରେ ରହି କୌଣସି ନିର୍ବାଚିତ ପଦବୀରେ ରହିବାକୁ ଉଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିନଥିଲେ ।

ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ଚରିତ୍ରର ବହୁବିଧ ଉଦାର ଭାବ ମୋତେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ସେ ପଦବୀର ମୋହ ଠାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ରହି ଡ୍ୟାଗ ଓ ଡୀକ୍ଷା ବଳରେ ଲୋକ କଲ୍ୟାଣରେ ସମର୍ପତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ନିଜେ ତାରବେଟିସ୍ ରୋଗୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଖାଦ୍ୟରେ ସରକତା ଅବଳମନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲେ ଭୁରି ଭୋଜନ ନକରାଇ ଛାଡ଼ି ନାହିଁ । ମୋର ମନେପତେ କହିଆ ମଠକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବାର୍ଷିକ ଉଷ୍ଣବରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଆମକୁ ନିମନ୍ତଣ ହୋଇଥାଏ । ସେ ବର୍ଷ ଆମେ ନିମନ୍ତଣ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ । ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବଳଦଗାଡ଼ିରେ ଡକିଆ, ରେଜେଇ ଉତ୍ସାହ ଆମେ ପ୍ରାୟ ବାର ଚର୍ଚଦ ମାରିଲ ରାତ୍ରା ଯାଇ ଉଷ୍ଣବରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଫେରିଆସିଥିଲୁ ।

୧୯୭୭ ମସିହା ବେଳକୁ ତାଙ୍କର ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନ୍ତନଗୋ ଥାଆନ୍ତି କେହାପଡ଼ା ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଚେଯାରମ୍ୟାନ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ବୀରେନ୍ ମିତ୍ର । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଥରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସବୁ ବୁନ୍ଦ ଚେଯାରମ୍ୟାନମାନକର ସମ୍ମିଳନୀ ଉତ୍ସାହିତି ଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଅବକାଶରେ ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହେଲା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ । ସରୋଜ ବାବୁ ଏକ ସମୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସହପାଠୀ ଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସରୋଜ ବାବୁ ନିଜର ଅମାୟିକ ବ୍ୟବହାର ଓ ଅକାତର ଜନସେବା ପାଇଁ ବେଶ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିଥାନ୍ତି । ବୀରେନ୍ ମିତ୍ର ତାଙ୍କୁ କହିଲେ “ଆପଣମାନେ ବୁନ୍ଦ ଚେଯାରମ୍ୟାନମାନେ ସବୁ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଅଞ୍ଚଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ । ସମସ୍ତେ ଆସନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରିମଣି କାମ କରିବା ।” ଏଥରେ ସରୋଜ ବାବୁ ନିଜର ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସମ୍ମିଳନୀ ପରଦିନ ସରୋଜ ବାବୁ ନିଜର କେହାପଡ଼ାଠୀରେ ଥିବା ବାସମୃଦ୍ଧରେ ବସିଥିବା ସମୟରେ ତତ୍କାଳୀନ କଣ୍ଠେସ ନେତା ପ୍ରହାଦ ମଲ୍ଲିଙ୍କ ଓ ଗୋବିନ୍ଦ ରାଉଡ଼ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ ଏକ ଖାତା ବାହାର କରି କହିଲେ “ବୀରେନ୍ ଦା ପଠେଇଛନ୍ତି ଓ କହିଛନ୍ତି ଆପଣ ଆମ ଦଳର ସଦସ୍ୟତା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।” ଏଥରେ ସରୋଜ ବାବୁ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ । କାରଣ ବିରେନ୍ ମିତ୍ର

ଯେଉଁ ମିଳିଦିଶି କାମ କରିବା କଥା କହୁଥିଲେ ସେ ଉଚିତରେ ପ୍ରକା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିକୁ ଛାତି କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ମିଶିବାର ତାଙ୍କ ପରୋକ୍ଷ ଆହ୍ଵାନକୁ ସେ ଆହୌ ବୁଝିପାରି ନଥିଲେ । ତେବେ ସରୋଜ ବାବୁ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ହଁ ଉଠନଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ନାହିଁ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏତାଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଲେ ଓ ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କୁ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଯୋଜନା କଲେ ।

ଜଣେ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ଚେଯାରମ୍ୟାନଙ୍କୁ ପଦବ୍ୟୁତ କରିବାକୁ ଦ୍ଵିତୀୟାଶ ସମିତି ସଭ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନାସ୍ତ୍ରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହାତ ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେତେବେଳେ ଥାଏ । ମାତ୍ର ବୀରେନ୍ ମିତ୍ର ଏ ଆଜନର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଇ ସାଧାରଣ ଫଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କର ମତଦାନରେ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ଅଧିକ ପଦବ୍ୟୁତ ହୋଇପାରିବେ ବୋଲି ଆଜନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇଥିଲେ । ଏପରି ଆଜନର ସୁଯୋଗ ନେଇ କେହାପଡ଼ାର କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଓ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଳିକ ପ୍ରମୁଖ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରୀ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ଅଧିକ୍ଷକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନାସ୍ତ୍ରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଗତ କରାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇଲେ । ଏପରି କ୍ଷମତାବ୍ୟୁତ କରାଇବାର ସୁପରିକଷ୍ଟ ଯୋଜନାକୁ ସାମା କରି ନପାରି ସରୋଜ ବାବୁ ବାଇଶି ଜଣ ସମିତି ସଭ୍ୟ ସମଲିତ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ବୈଠକରେ ବାର ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅନାସ୍ତ୍ରା ପ୍ରସ୍ତାବ ସପକ୍ଷରେ ଭୋଟ ଦାନ ଯୋଗୁଁ ପଦବ୍ୟୁତ ହେଲେ ।

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ସେତେବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତର ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନୁନଗୋଙ୍କ ଭତ୍ତା ଓ ନମ୍ର ସ୍ଵଭାବ ତଥା ଉଷ୍ଣଗୀକୃତ ଜନସେବା ଫର୍ମର୍କରେ ମୁଣ୍ଡ ଅବଗତ ଥିଲେ । ମହତାବବାବୁ ଏ ଖବର ପାଇ ବିଶେଷ ଦୁଃଖୁତ ହେଲେ । ସେ ନିଜର ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଜନ୍ମପୁରଗ ନଟବର ଜଗଦେବଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ । ନଟବର ଜଗଦେବ ସେତେବେଳେ କେହାପଡ଼ା ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସଭ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନର ସୁନାମଧନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସକ ଡାକ୍ତର ବିରଶ୍ର ନାରାୟଣ ଜଗଦେବଙ୍କ ପିତା । ମହତାବ ବାବୁ ନିଜ ସମ୍ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ କହିଲେ “ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଜନହିତୀଷ୍ଟୀ ଉତ୍ତରବାଦୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଏପରି ପଦବ୍ୟୁତ କରାଇବା ଠିକ୍ ହେଲାନାହିଁ । ଆଉଥରେ ଆସ୍ତା ଭୋଟ ପାଇଁ ମିଟ୍ ଡାକି ତମେ ନିଜର ଭୋଟ ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦେଇ ଚେଯାରମ୍ୟାନ ଭାବେ ତାଙ୍କୁ ପଦବୀନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।” ସେଯା ହେଲା । ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ମତ ଯିବାରୁ ସେ ମୁନଣ୍ଡ ଚେଯାରମ୍ୟାନ ପଦବୀକୁ ଫେରିଲେ ।

ସରୋଜ ବାବୁ ଜୀବିତ ଥିଲେ ହୁଏତ ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର
କିଛି ଅଧିକ କଳ୍ୟାଣକାରୀ କାମ ହୋଇପାରିବା ।

ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ

ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ମୋର ରାଜନୈତିକ ନେତା ଥିଲେ । ତାଙ୍କ
ନେବୁହରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜନୀତିରେ କିଛି କାଳ ଏକ ସମୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରେ
କଞ୍ଚେଷ ଦଳର ରାଜନୀତି ଚାଲିଥିଲା । ବସନ୍ତ ବାବୁ ବଡ଼ ଜିଦ୍ଧୋର ଲୋକ ଥିଲେ ।
ଥରେ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସେ ନେଉଥିଲେ, ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରି ସେ ଛାଡ଼ିଛି
ନାହିଁ । ଏହି ଦୃଢ଼ମନା ନେତାଙ୍କର ସାଲିଏ ବିହୀନ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାରେ ସେ ଓଡ଼ିଶାର
ବିକାଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ବହୁ ଅମ୍ବାନ ସ୍ଵାକ୍ଷର ଛାଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି ।

୧୯୮୦ ମସିହାରୁ ୧୯୯୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଦାସୀତ୍ତ ପାଇଥିବା
ବସନ୍ତ ବାବୁ ନିଜର ଅପ୍ରତିହୁଦୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ବଳରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ‘ସୁପର
ଚିଟ୍ ମିନିଷ୍ଟର’ ଆଖ୍ୟା ପାଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ
ତାଙ୍କଆତେ ଚାଲିଯିବାର ଆଶଙ୍କା କରି କ୍ଷମତାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିବାରେ ସିଦ୍ଧହଣ୍ଡ କିଛି
ନେତା ତାଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚନରେ ଟିକେଟ୍ ମିଲିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଇଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କୁ
ପ୍ରଦେଶ କଞ୍ଚେଷ ପ୍ରତାର କମିଟିର ଅଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥରେ ଦବି ନୟାଇ
ବସନ୍ତ ବାବୁ ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀ କ୍ଷମତାଖୋର ନେବୁଦ୍ଧ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ଅସବୁଦ୍ଧ
ଗୋଷ୍ଠାର ନେବୁଦ୍ଧ ନେଇପାରିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାୟ ତିରିଶରୁ ଚାଲିଶ
ଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ କଞ୍ଚେଷ ନେତା ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ନେବୁଦ୍ଧରେ ଏହି ବିରୋଧ ଗୋଷ୍ଠୀରେ
ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ ।

ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ରଖିବାର ଷତଯନ୍ତ୍ର କଥା ପରେ
ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଜାଣିପାରି ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ - “Your efficiency is your disqualification”. ୧୯୯୦ ଠାରୁ ୧୯୯୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ବହୁ ହଜରାଣ ହରକତ
କରାଯାଇ ଶେଷରେ କଞ୍ଚେଷ ଭବନରେ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ମମ ଭାବେ ମାତ୍ର ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
କଥା ଗଲା । ମାତ୍ର ଦେବା ଲୋକର କ'ଣ ହେଲା ? ମାତ୍ର ଶାରୀରିକ ଆକ୍ରମଣରେ
ଆହାତ ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ଦଳରୁ କେତେକାଳ ପାଇଁ ନିଲମ୍ବିତ କରାଗଲା ।

ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ନିଲମ୍ବନ କାଳରେ ପ୍ରଦେଶ କଞ୍ଚେଷ କମିଟିର ସଭାପତି
ଶ୍ୟାମପୁର ଦାସ ନାମକ କଟକରେ ରହୁଥିବା ଜଣେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାବାସୀ ଆଉଭୋକେଟ୍କ

ଦ୍ୱାରା ମୋତେ ଉକାଇ ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ଛାତି ମୋ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ମାତ୍ର ନେତା ରୂପେ ମାନି ନେଇଥିବା ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ସଭାପତିଙ୍କ ସହ କୌଣସି ଏକ ସମାଧାନ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦେଇଥିଲି । ଏପରି ବିଶ୍ୱାସଯାତ୍ରକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ A.I.C.C.ର ଉତ୍କାଳୀନ Disciplinary Action Committee Chairman ମୋତେ ବାରମ୍ବାର ବୁଝାଇଲେ । ସେ କହିଥିଲେ “Why don't you join hand with J.B. Pattanaik and share power with him without Basant Kumar Biswal ?” ମାତ୍ର ମୁଁ ତାଙ୍କର କୌଣସି କଥାରେ ପ୍ରଲୁଷ ହେବାର ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ । ଏହାପରେ ପି.ସି.ସି ସଭାପତିଙ୍କ ରିପୋର୍ଟକୁମେ ସ୍ବାଧୀନତାଫ୍ରାମୀ ଓ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଦୋଳଗୋବିଦ ପ୍ରଧାନ, ବିପିନ ଦାସ, ସୁଧୃଷ୍ଟିର ଜେନା, ନେତ୍ରାନନ୍ଦ ମଲିକ ଓ ଶାହାନସ୍ତାଜ ବାନ୍ଦୁ ପ୍ରମୁଖ ପାଞ୍ଚ ଜଣ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କୁ ଦଳରୁ ସସପେଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ଉପରୁ ନିଲମ୍ବନ ଆଦେଶ ଉଠିବା ପରେ ଅବଶ୍ୟ ଏକ ବୁଝାମଣାର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ ହୋଇ ୧୯୯୪ରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଆସିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ସମୟରେ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀ ଗଗନ ଦାସ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସତିବ ଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା ବ୍ୟତୀତ ସେ ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସହଯୋଗ କରୁଥିଲେ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର Friend, Philosopher and Guide ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ ରଖୁ ବସନ୍ତ ବାବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

ଶାସନର ପ୍ରାତି ଭାଗରେ ସେ ବାରମ୍ବାର ଅସୁସ୍ତ ରହୁଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ବିଭାଗମାନଙ୍କର ଯାବତୀୟ ସଂସଦୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମୋତେ ଦେଖିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ମୋ ଉପରେ ସେ ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିଭାଗର ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ସେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ । ଏପରି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷନ ନିଆଗଲା । ସେ ଲକ୍ଷନରୁ ଫେରିବା ଦିନ ଆମେ ସବୁ ବିମାନଘାଟୀରେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଵାଗତ କରିବାକୁ ଉପର୍ଯ୍ୟତ ଥିବା ବେଳେ ସେ ଉଡାଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇ କହିଲେ ‘ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ସହ କାମ କରିବାକୁ ପୁଣି ଫେରିଆସିଛି ।’ ଏକଥା କହିବା ବେଳେ ସେ ଭୋ-ଭୋ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ଉପର୍ଯ୍ୟତ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅନୁଗତମାନଙ୍କ ଆଖ଼ରେ ମଧ୍ୟ ଲୁହ ଆସିଯାଇଥିଲା ।

ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ମାସେ ଦୁଇମାସ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ବରାବର ତାଙ୍କ ରୋଗଶୟା ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଦେହ ହାତ ଆଉଁସି ଦେଉଥିଲି । ଅନେକ ସମୟରେ ସେ ଜାନିବରି ତାଙ୍କ ପିଲାମାନେ କିପରି ରାଜନୀତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରିବେ ସେପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ କହୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଅଛ ସମୟ ଆଗରୁ ମୋର ତାଙ୍କୁ ଶେଷ ଦର୍ଶନ ସମୟରେ ସେ ଯେଉଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ତାହା ମୋତେ ଆଶ୍ରଯ୍ୟ ଓ ଚକିତ କରିଦେଇଥିଲା । ସେ କହିଲେ “ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ବକୁ ସ୍ଵୀକାର କରି ତାଙ୍କୁ ଶାସନକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କର ।” ମୁଁ ତାଙ୍କର ଏ କଥାରେ ସମ୍ମତ ହୋଇ ପାରିନଥିଲି । ଚିର ଜୀବନ ଚକ୍ରାତ ଓ ଷତଯନ୍ତର ଶୀକାର ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ବଞ୍ଚିତ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ଦୃଢ଼ମନା ନେତାଙ୍କର ଅନ୍ତିମକ୍ଷଣରେ ଏପରି ଅବସନ୍ନ ବାଣୀ ମୋତେ ବିସ୍ତିତ କରିଥିଲା ।

ବହୁକାଳ ଏକ କ୍ଷମତା ପାପାସ୍ତୁ ଦୁରାଚାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିପକ୍ଷରେ ଫଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ସେନା ନାୟକ ରୂପେ ସଜାଇ ଆମେ ସିନା ତାଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କରିପାରିଲୁ ନାହିଁ ମାତ୍ର ବସନ୍ତବାବୁ ନିଜର ଅନ୍ତିମକ୍ଷଣରେ ଆମକୁ ଉପାହିତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏକ ସର୍ବହୀନ ସାଲିସର ଯେଉଁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ତାହା ମୋତେ ବ୍ୟଥୁତ କଲା ।

ଏଥପୂର୍ବରୁ ୧୯୯୯ ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶିରୀଧର ଗମାଙ୍ଗଙ୍କୁ ଚକ୍ରାତ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରୁ ଅତ୍ତର କରାଗଲା ବେଳେ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ମିଟ୍ପରେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବିଦାୟୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲାବେଳେ ମୁଁ ବରୀଷ୍ଠ ମନ୍ତ୍ରୀ ରମ୍ଯନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ନାମ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲି । ସର୍ବତ୍ର ଏପରିପ୍ରଥା ରହିଛି ଯେ ବିଦାୟୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ମାତ୍ର ମୋତେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏତ ବସନ୍ତବାବୁ ପସନ୍ଦକରୁ ନଥିବାରୁ ସେ ସେତେବେଳେ ଏଥରେ ଘୋର ବିରୋଧର ସ୍ଵର ଉଗୋଳନ କରିଥିଲେ । ମୋର ନେତାଙ୍କର ନିଜ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କରିବାର ଆପରି ଜଣାଇବା ସେତେବେଳେ ମୋତେ ଏତେ ବ୍ୟଥୁତ କରିନଥିଲା, ଯାହା ବସନ୍ତବାବୁଙ୍କର ଏପରି ଅନ୍ତିମ ପରାମର୍ଶ ମୋତେ କରିଥିଲା । ତଥାପି ବସନ୍ତବାବୁଙ୍କ ଚରିତ୍ରର କେତେକ ମହିନର ଗୁଣରେ ମୁଁ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି । ସେ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟେ ହେଲା ସେ ପୋଲିସ ବା ଆରକ୍ଷାମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାଲ୍ୟଟ ଗ୍ରହଣ କରି ଉଲ୍ଲେଖିତ ହେବା ସହ ଆରକ୍ଷାମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପୂରଣ୍ଣତ କରିଥିଲେ । ଗନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ଫଂପୁନ୍ତ ଜିଲ୍ଲାର ସୀମାରେ ପୋଲିସ ପାଇଲଟ ପ୍ରଦାନ କରି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ଜନ ସମୟରେ ସେ ଫଂପୁନ୍ତ ଜିଲ୍ଲାର

ପାଇଲଟ୍ ଭ୍ୟାନ୍‌ରେ ଥିବା ଆରକ୍ଷୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ କିଛି ସୁରଷ୍ଣାର ତଡ଼କଣାର୍ଥ ଦେଇ ଦେଉଥିଲେ । ଯେକୌଣସି ଗପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସେ ତାଙ୍କ ସହଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭୋଜନାଦିରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଅର୍ଥ ନିଜେ ବହନ କରୁଥିଲେ, କୌଣସି ସରକାରୀ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ତାହା ବହନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ସେ ଦେଉ ନଥିଲେ ।

ଫଳଟ ସମୟରେ ଦଳର ନେବୃଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରେ ହିଁ ନତିଆ ବାତାନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ଅନୁଗତମାନଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ଆଶା ଓ ଆଶ୍ଵାସନା ଦେଉଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସଦଳର କୌଣସି ବିଧାୟକ ଅଭାବ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଲେ ସେ ତାହା ପୁରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଗରର ହେଉଥିଲେ ଓ ଦଳର ଏକଟା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେ ଏଥ୍ୟାର୍ଥ ସମର୍ଥ ହେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟେ କଥା ମୋର ମନେପଡ଼େ । ସେ କୁହନ୍ତି “ମୋ ପାଖରେ ଖଣ୍ଡିଏ ରୁଟି ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ତାକୁ ବାଣିକରି ଖାଇବା ପଛକେ ସାମାନ୍ୟ ଅବ୍ୟାହତି ନେବା ନାହିଁ ।”

ସ୍ଵର୍ଗତ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ କିପରି ସ୍ଵର୍ଗତାର ଝଲକ ଥିଲା ତାହା ଜଣାପଡ଼େ ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମୀଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କର ଏକ ଉତ୍ତି ଆମ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କଲାବେଳେ । ଶ୍ରୀମତୀ ବିଶ୍ୱାଳ ତାଙ୍କୁ କୁଆଡ଼େ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି ଯେ “କୃଅରୁ ପଢ଼ୁଥିବା ଗୋଲିଆ ପାଣିକୁ ଉଣ୍ଠାନି ବାହାର କରିଦେଇ ସେ ମଧ୍ୟରୁ ଝରୁଥିବା ସମା ପାଣି ପିଇବା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପକ୍ଷେ ହିତକର ହେବ ।” ବାହାରୁ ଆସୁଥିବା ଅର୍ଥ କୁ ନିଜ ପରିବାରର ଖର୍ଚ୍ଚରେ ନଳଗାଇ ନିଜର ସମଳରେ ସମସାର ଚଳାଇବାର ଯେଉଁ ମୂଳ୍ୟବାନ୍ ନାହିଁ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଶ୍ୱାଳ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିଲେ ତାହା ଏକ ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ ବିଷୟ ।

ମୋର ସହଧର୍ମୀଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାନ୍ତି

କୁହାୟାଏ - “Behind every successful man stands an woman, taking him that he is wrong”

ପ୍ରତି ସପଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପଛରେ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଓ ପ୍ରଗୋଚନା ରହିଥାଏ । ମୋ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ ଘଟିଛି । ମୋର ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ମୋର ପନ୍ଥୀ ଶ୍ରୀମତୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାନ୍ତି ହିଁ ପ୍ରେରଣାର ମୂର୍ଚ୍ଛା ଭଲି ଅବତାର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପ୍ରତି ପଦରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟଧାରାକୁ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ସୁଷ୍ଟାଗଠିତ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପୂର୍ବରୁ ମୋର ବିବାହ କାଳର ଅନୁଭୂତି ଓ ମୋ ସହଧର୍ମୀଣୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ

ସପର୍କରେ କିଛି କହିଥୁଲେ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆଲୋକପାତ କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେକରୁଛି । ଆଜିକାଳି ପରି କନ୍ୟାକୁ ବର ଦେଖୁ ସମ୍ଭବ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆମ ବେଳେ ନଥିବାରୁ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ମୁଁ ଦେଖନଥିଲି । କେବଳ ଜାତକ ମେଳରେ ରାଜଯୋଜକ ପତିଯାଇଥିବାର ଶୁଣିଥିଲି । ବାହାଘର ସାରି ବର ବାହୁଡ଼ା ପଥରେ ଆମ ଗାଆଁ ପାଖ ନଦୀ ପାର ହେବା ସମୟରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ନଈବାଲିରେ ମୋ ସହ ଚାଲି ଚାଲି ଆସିବାକୁ କହିବାରୁ ଉତ୍ସମଜ ଉଚିତରେ ମତରେଦ ହୋଇଥିଲା । ସେଇଦିନ ପରେ ଆମ ଜୀବନରେ ଆଉ କେବେ ଗୁରୁତର ମତରେଦ ହେବାର ମୁଁ ମନେକରି ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଘର କରି ପ୍ରତିଦିନ କିଛି କଥା କଟାକଟି ହୋଇଥାଏ ।

ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର କିଛି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ତହବିଲ ନାହିଁ । ଏତେ ସମୟ ଉଚିତରେ ମୋର ବୃଦ୍ଧି ଓ ମୁଁତିରୁ ସେ କିଛି ଆର୍ଥିକ ଆହରଣ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । କେବେ ଖଣ୍ଡିଏ ଭଲ ଶାଢ଼ୀ ବା ହାତପିନ୍ଧା ମୁଦିଟିଏ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କିଣିଦେଇ ନାହିଁ ବା ସେ ମୋଠାରୁ ତାହା ଚାହିଁ ନାହାନ୍ତି । ବିଶେଷ ପାଠଶାଳ ପଢିନଥୁଲେ ବି ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦୂଇ ଭରଣୀଙ୍କ ପରି ସେ ଗୁହକର୍ମ ନିପୁଣା ଓ ସ୍ମଳନ ସଂସାର ଚାଲନାରେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତା । କୌଣସି ଘରୋଜ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ସେ ନିଜର ଅନ୍ୟ ଦୂଇ ଭରଣୀଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ନେଇଥାନ୍ତି । ତିନି ଗେହା ଭରଣୀଙ୍କ ଶରୀର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ହେଲେ ବି ଆମ୍ବା ଥିଲା ଏକ ।

ମୋର ଚର୍ବୁଥୀ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମର ଦୀର୍ଘ ତେର ଚର୍ବଦ ବର୍ଷ ପରେ ଆମର ଅନିଛା ସହେ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଆଠମାସର ହୋଇଥିବା ବେଳେ ହଠାତ୍ ଛାରରେ ପାତିତ ହେଲା । ଛାର ନଛାତିବାରୁ ତାତ୍ତର ସରୋଜ କାନ୍ତ କାନୁନଗୋଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଆମେ ତାଙ୍କ କଟକ ଶିଶୁଭବନ ନେଇ ଚିକିତ୍ସା କରାଇଲୁ । ମାତ୍ର ସାତ ଆଠ ଦିନ ରହି ସେ ଏନ୍କୋପିଲାଇଟ୍ ରୋଗରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତବଣ କଲା । ନିଜର ସର୍ବ କନିଷ୍ଠ ସନ୍ତାନର ମୃତ୍ୟୁ ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତିକୁ ମୁୟମାଣ କରିଥିଲା । କେବଳ ପୁଅର ମୃତ୍ୟୁ ନୁହେଁ, ତା ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିବା ଏକ ଘଟଣା ତାଙ୍କ ପଣ୍ଡାତାପ କରାଇଲା ।

ପୂର୍ବରୁ ଥରେ ସେ ଟିକେ ବିଳମ୍ବରେ ନିଜର ମଧ୍ୟ ଭୋଜନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଏକ ଭିକାରୀ ଭୀଷମ ପାଇଁ ପାଟିକଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତି ଭୋଜନ କାଳରେ ତା' ପାଟି ଶୁଣି ଟିକେ ବିରକ୍ତି ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ସେ ପଳାଇଯାଇଥିଲା । କୁଟିତ ଭିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଏପରି ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା କଲ୍ୟାଣୀ ଏଥୁରେ ବ୍ୟଥତ ହେଲେ । ଏହାପରେ ନିଜ ଶିଶୁ ସନ୍ତାନର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ଏହି କାରଣ ଜନିତ ଭାବି ସେ ଅଧିକ ଅନୁତ୍ସ ହେଲେ । ପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟରେ ନିଜର ଭୋଜନ ପୂର୍ବରୁ

ସେ ଦ୍ୱାରା ପାଖରେ କେହି ଭିକାରୀ ବା ମାଗତା ଲୋକ ଅଛି କି ନାହିଁ ବୁଝିପାରି ଭୋଜନରେ ବସନ୍ତ ।

ସେ ଦିନର ଘଟଣା ପରେ କଲ୍ୟାଣୀ ବହୁତ ଭଗବତ୍ ବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ୧୯୪୪ ମସିହାରୁ ସେ ନିଗମାନନ୍ଦ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିଥିଲେ । ୧୯୯୪ ମସିହାରେ ପୁଟପର୍ରୀ ୧୦ରେ ଭଗବାନ ସତ୍ୟସାର ବାବାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରି ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ଭକ୍ତ ପାଳଟି ଗଲେ । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ପୁଲଗଛମାନଙ୍କରେ ଜଳ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତି ଓ ଦେବତାଙ୍କ ପାଇଁ ପୁଲ ଆହରଣ କରନ୍ତି । ସେ ନିଜର ପ୍ରାର୍ଥନା ସମୟ କେବେ ଭୁଲନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଡେରାବିଶ ମଳ୍ଲୀଅଙ୍ଗର ଚିନ୍ତାମଣି ମହାନ୍ତି ଦ୍ଵିତୀୟ କବି ଚିନ୍ତାମଣି ମହାନ୍ତି ରୂପେ ପରିଚିତ । ସେ ଜଣେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ବଡ଼ଗାଁରେ ମୁଁ ମାମୁଁ ଘରେ ପାଠ ପରୁଥିବା ବେଳେ ସେ ମୋର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ସେ ପାଇଁ ଆମ ପରିବାରର ସେ ସର୍ବଦା ପୃଥ୍ୟ । ସେ ଅତ୍ୟ୍ୟ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟେ । ପ୍ରତି ମାସର ଅମାବାସ୍ୟା, ପୂର୍ଣ୍ଣମା, ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଓ ମାସାନ୍ତରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିଶେଷ ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୁଁଥ । ସେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ସେହି ଆରାଧନା ପ୍ରଶାଳିରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବାରୁ ମୋ ଦ୍ୱାରା ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧ ନହେବ ଭାବି ମୋର ସହଧର୍ମୀଣା କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କହିଥୁଲି । ଫଳରେ ଏବେସୁନ୍ଦା କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀ ସେହି ଦୀକ୍ଷାରେ ମାସର ଉପରୋକ୍ତ ଚାରିଦିନ ନିଷାର ସହ ସେହି ବ୍ରତ ଉପାସନା କରନ୍ତି ।

କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ଭିତରେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ରକ୍ଷଣଶୀଳ ମନୋଭାବ ଓ ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସ ରାଜତ୍ବ କରିଥିଲା । ଆମଘରେ କେହି ନଦିଆଗଛ ଲଗାଇବାକୁ ସେ ପ୍ରଶ୍ନୟ ଦେଇନଥିଲେ । ମୋର ମନେପତେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ଜଣେ ଜିଲ୍ଲା କୃଷି ଅଧିକାରୀ ଥାଆନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଶତାନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରୀ । ସେ ମହାଶୟ ଆମର ଘରପାଖ ବାଟି ଓ ଦମକଳ କେନ୍ଦ୍ର ପାଖ ବାଟିରେ ଲଗାଇବାକୁ କେତୋଟି ଉତ୍ସୁକ ବାମନ ଜାତୀୟ ନଦିଆ ଚାରା ମୋତେ ଦେଇଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ଏକଥା ଜାଣିପାରି ବିଶେଷ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ନଦିଆଗଛ ରୋପଣ କଲେ ଘରର ବୟସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କର ମୃହ୍ୟ ଘଟେ । ସେ ନିଜ ମତରେ ଅଟଳ ରହି ଚାରା ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋବରୀ ନଦୀରେ ନିଷେପ କରିବାକୁ ବସିଲେ । ଶେଷରେ ସେବକୁ ଚାରାକୁ ଆମେ ଆମର କିଛି ଓକିଲ ବନ୍ଦୁ ସ୍ଵର୍ଗତ ଭାଗବତ ତ୍ରିପାଠୀ, ସ୍ଵର୍ଗତ ଗୟାଚାନ ଭୂଯାଁ ଓ ବସନ୍ତ ପତିକୁ ତାହାଦେଇଦେଇଥିଲୁ ।

କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ମନୋଭାବ ପାଇଁ ମୋର କେନ୍ଦ୍ରୀପଡ଼ା ବାସଗୁହର ସିତିଘର ହୋଇପାରିନଥିଲା । ସେ ବିବାହ ହୋଇ ଆସିବା ବେଳକୁ ସେଠାରେ ଥୁଲା ଚାଳିଯାଇଛି । କ୍ରମେ ତାହା ପକ୍କା ଗୁହରେ ପରିଣତ ହେଲା । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ଘରରେ ସିତିଟିଏ ସଂଯୋଗ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ବେଳେ ସେ ତା'ର ପ୍ରତିବାଦକରି କହିଥୁଲେ “ଚାଳିଯାଇରେ ଆମର ଜନ୍ମ, କୋଠାଯାଇ ଖଣ୍ଡେ ତ ହେଲା ଆଉ କ'ଣ ବା ହୋଇଥାନ୍ତା ? ସେତିକିରେ ସବୁଷ ରୁହ । ଆଉ ସିତିଘର କରି ଉପର ତାଳା କରିବା କଥା ଭୁଲିଯାଅ ।”

ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାକ୍‌ରୁ ଆଠ ହଜାର ଟଙ୍କା ରଣ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ରୀପଡ଼ାରେ ସେଇ ଘରଟି ତୋକିଥିଲି । ଠିକ୍ ସମୟରେ ସେ ରଣ ଟଙ୍କା ଶୁଣିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ଷୋହଳ ବର୍ଷ ପରେ ମୋତେ ପ୍ରାୟ ଷୋହଳ ହଜାର ଟଙ୍କା ଶୁଣିବାକୁ ହେଲା । ହେଲେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଘରର ସଂପ୍ରସାରଣ ଘଟିନାହିଁ । ସେକଥା ପଡ଼ିଲେ କଲ୍ୟାଣୀ ଓ ମୋ ଭିତରେ କଥା କଟାଇଛି ଚାଲେ ସିନା ହେଲେ ଘରଟିରେ ସିତିଘରର ସଂଯୋଗ ଘଟେନାହିଁ ।

ମୋର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ବିଜୟ ଓ ପରାଜ୍ୟରେ କଲ୍ୟାଣୀ କେବେ ଉଲ୍ଲୁପ୍ତି ବା ଦୁଃଖୁତ ହୁଅଛି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଏଇ ସ୍ଥିତପ୍ରକାଶ ଭାବ କୃତିତ ଅନ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀମାନଙ୍କ ଠାରେ ଦେଖାଯାଏ । ସେ ନିଜର ଦେଇନହିନ ଗୁହ ପରିଚାଳନାରେ ବୋହୁ, ପୁଅ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ଘରୋଇ ଚାକରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜଣେ ଦୃଢ଼ ଶାସନ କର୍ତ୍ତୀ (Hard Task Master) ଭାବରେ ଗୁହ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି । ମୋ ଜୀବନର ସୀମା ସରହଦରେ କଲ୍ୟାଣୀ ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ଵର୍ଗ ଓ ପୃତ ସଲୀଳା ଚିର ପ୍ରବାହମାନ । ଦୃଷ୍ଟାହାରିଣୀ ଜାହୁବୀଟିଏ ।

□ □

ଡୁଡ଼ୀୟ ସ୍ତବକ

ମୀତି, ରାଜନୀତି
ଓ
ପରିଣାତି

ଉତ୍ତରାଷ୍ଟାର ପ୍ରଜା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି

ମାତ୍ର ଜୀବନରେ ଭାଗ୍ୟକୁ ଆଦୋଳନର ସାରଥୀ ସାଙ୍ଗି ମୁଁ ଜମିଦାରୀ ରାଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ବିପୁଲର ଡାକରା ଦେଇଥିଲି ତାକୁ ଅଧିକ ଦୂରାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପକ୍ଷରେ ମୋତେ ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ଜଣେ ଆଜନକୀୟ ହେବା ସହ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରାଜନୀତି ଉଚିତରକୁ ଲମ୍ବ ଦେବାକୁ ହେଲା । ସ୍ଵାଧୀନତା ପରେ ଭାରତ ତଥା ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୂମି ସଂସ୍ଥାର ଆଜନ ମାନ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାରୁ ମୁଁ ସେଥିରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲି । ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ଭୂଷା ଜମିର ମାଲିକ ହେଉ “Tiller of the soil to become owner of the land” - ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଉଦ୍ୟମରେ ମୁଁ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲି । ପୂର୍ବରୁ କହିଛି ଯେ ୧୯୪୯ ମସିହାର ଶ୍ରୀଷ୍ଠ ଅବକାଶ ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଜମିଦାର ମାନଙ୍କର ଭାଗ୍ୟକୁ ଉଛ୍ଳେଦ ଉଦ୍ୟମ ମୋତେ ଏକ ଭୂଷା ଆଦୋଳନ ପାଇଁ ଅକର୍ଷତ କରିଥିଲା । କୃଷି ଷେତ୍ରରେ ଭୂଷାମାନଙ୍କ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ନେତୃତ୍ବ ନେଇ ବହୁ ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଓ ମିଥ୍ୟା ମୋକଦମାର ଶିକାର ମଧ୍ୟ ହେଲି । ମୋର ବଡ଼ ଭାଇ ଓ ବଡ଼ବାପା ପୂଅ ଭାଇ କଂଗ୍ରେସର ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଦୋଳନରେ ଖାସ ଦେଇ କାରାବରଣ କରି ଫେରି ଥିବାରୁ ଆମ ପରିବାର ଲୋକେ ସ୍ଵତଃ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଉପରେ ସ୍ଵାଧୀନତା ପରେ ମଧ୍ୟ ପରମ ଆସ୍ତା ରଖି ଆସିଥିଲୁ । ମାତ୍ର କୃଷକ ଆଦୋଳନ ତୀର୍ତ୍ତ ରୂପ ଧାରଣ କଲାବେଳେ ଏବଂ ଆମେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଏକୋଇଶି ଦିନ ଯାକ କୃଷି ଷେତ୍ରରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆଦୋଳନ ଚାଲୁ ରଖୁଥିବା ସମୟରେ କୌଣସି କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ବା ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ଆମ ପାଖକୁ ଗଲେ ନାହିଁ । ବଞ୍ଚ ସେମାନେ ପ୍ରତିପରିଶାଳୀ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଜମିଦାରଙ୍କ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ହୋଇ ଆମ ଉପରେ ଅଧିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇବାକୁ ଜମିଦାରମାନଙ୍କର ସହାୟକ ହେଲେ ।

କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ଭୂ-ସଂସ୍ଥାର ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଏହି ଭୂ-ଆଦୋଳନ ପରିଚାଳନା କଲାବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କ ଏତାଦୁଶ ଆଚରଣ ଆମକୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା । ଆମର ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସମୟରେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ବହୁ ନେତା ଆମ ସହ ସର୍ପକ ରକ୍ଷା କରି ସେମାନଙ୍କ ଦଳରେ ମିଶିବାକୁ ଆହ୍ଵାନ ଜଣାଇ ଭୂଷା ଆଦୋଳନକୁ ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ । ଫଳରେ ଏକ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀର ପରିବାର

ସଦସ୍ୟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବୀତ୍ସୁହ ହୋଇ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ମୁଁ କଂଗ୍ରେସ ଦକ ଛାତିବାର ନିଷ୍ଠାର ଦୁଃଖର ସହ ଗ୍ରହଣ କଲି । ତପ୍ରରେ ମୁଁ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି ।

ଏହି ଭାଗସ୍ତ୍ରୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଜଳକର ବୃଦ୍ଧିର ପ୍ରତିବାଦ ପାଇଁ ଜନ ଜାଗରଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପରିଣତ ହେଲା । ୧୯୭୭ ମସିହା ନିର୍ବାଚନରେ ରୁଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ବ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଯୋଗୁ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିକୁ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭାରେ ଏକୋଇଶିଟି ଆସନ ମିଳିଥିଲା । ଚାରିଆତେ ପି.ଏସ.ପି.ର ଶତ୍ରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଏହି ସମୟରେ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ନିଶାମଣି ଶୁଣିଆ, ଆକୁଳାନ୍ତ ବେହେରା ଓ ସ୍ଵରେତ୍ର ନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ ପ୍ରଭୃତି ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ଦିଗନ୍ଦର୍ଶନରେ ଜଣେ ସକ୍ରିୟ କର୍ମୀ ରୂପେ ମୁଁ କାମ କରୁଥାଏ ।

୧୯୭୭ ମସିହାର ନିର୍ବାଚନରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ସବତିଭିଜନରେ ତାତ୍ତର ସରୋଜକାନ୍ତ କାନୁନଗୋ କେନ୍ଦ୍ରାପତାରୁ ଶିକ୍ଷକ ଚକ୍ରଧର ଶତପଥୀ, ପାଟକୁରାରୁ ଓ ଶିକ୍ଷକ ବିଶ୍ୱନାଥ ମଳିକ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ ଆସନରୁ ପି.ଏସ.ପି. ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ନିର୍ବାଚନରେ ବିପୁଲ ଜୋଟରେ ଜିତିଥାଏଟି । କୁଷକ ଓ କୃଷିଜାହିର ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ରସ୍ୟକରି ପ୍ରଜା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ସୁତ୍ତନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଥିଲା । ମୁଁ ଏହି ସଂଗଠନର ଜଣେ ଅଗ୍ରଣୀ ସୈନିକର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି ।

□ □

ଝୋଟ ଚାଷ ଓ ଚାଷୀର ସ୍ଵାର୍ଥରେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟ୍‌ର ଆଯୋଜନ

ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟରେ ଝୋଟ ଥିଲା ଚାଷୀମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥକାରୀ ପ୍ରସଳ । କେହୁପତା, ମାର୍ଗୀଘାଇ ଓ କେଉଁର ପ୍ରଭୃତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷୀମାନେ ପ୍ରଭୁର ପରିମାଣରେ ଝୋଟ ଅମଳ କରିଥିଲେ । ସାରା ଭାରତର କୃଷି ମାନଚିତ୍ରରେ ଏସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ଝୋଟ ଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁତ୍ର ସ୍ଥାନ ହାସଳ କରିଥିଲେ । ପ୍ରଜା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟ୍ ସେ ସମୟରେ ଏହି ଝୋଟ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ବିରିନ୍ଦ୍ରିୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । କେହୁପତା, କେହୁପାଣ୍ଡା ଓ ମାର୍ଗୀଘାଇ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଝୋଟ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ସମ୍ମିଳନୀ ଉକା ଯାଇଥିଲା । ଏସବୁ ସମ୍ମିଳନୀ ମାନଙ୍କରେ ଝୋଟଚାଷର ଉନ୍ନତି ବିଧାନ ନିମନ୍ତେ ବିବିଧ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କ ୩୦ରେ ଦୂଢ଼ ଦାବିମାନ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତତ୍କାଳୀନ ସାଂସଦ ତଥା ପ୍ରଜା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟ୍‌ର ନେତା ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦୁରେଦ୍ବୀ ଓଡ଼ିଶାର ଝୋଟ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସହିତ କରିବା ପାଇଁ ତିନୋଟି ଝୋଟକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ କେହୁସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାବି ଉଣାଇଥିଲେ । ବଡ଼ଚଣା, ମାର୍ଗୀଘାଇ ଓ କେହୁପତା ୩୦ରେ ଏପରି ତିନିଗୋଟି ଚଟକଳ ବସାଇବାକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦୁରେଦ୍ବୀ କେହୁସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅବଶ୍ୟ ଏସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଚଟକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ବପନ ନ ହୋଇ କେବଳ ବଡ଼ଚଣା ଧାନମଣ୍ଡଳ ୩୦ରେ ‘କୋଣାର୍କ ଝୋଟକଳ’ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ମାତ୍ର ତାହା ସଂପ୍ରତି ରୁଣଣ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି ।

ଦାପ୍ତିକ ସମୟରେ ପଲିଥୁନ୍ତ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ଯୋଗୁ ଝୋଟକଳରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସାମଗ୍ରୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ହ୍ରାସ ପାଇଥିବାରୁ ଦେଶର ବହୁ ଚଟକଳ ଅଚଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଝୋଟର ଚାହିଦା କମିଟିବାରୁ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଝୋଟ ଚାଷ ଉପରୁ ସ୍ଥାହା କମିଟିଗଲା । କେହୁପତା ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ନଳିତା ଚାଷ ଆଉ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏବେ ପଲିଥୁନ୍ତ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଦୂଷଣ ରୁଣ ପାଇଁ ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଏହାର ବ୍ୟବହାରଙ୍କୁ ନିଷେଧ କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ କ୍ରମେ ଝୋଟକାତ ଚଚ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ବଜାର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଆଶା କରାଯାଏ ପୁଣି ଝୋଟଚାଷ ଉପରେ ଚାଷୀ ଆସ୍ତା ପୋଷଣ କରି କେହୁପତାର ଚାଷୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ସମୃଦ୍ଧ ଝୋଟଚାଷୀ ଭାବେ ପରିଚିତ ହେବେ ।

ଜଳକର ବୃଦ୍ଧି ଓ ଅନ୍ୟାୟ ଜଳକର ଆଦାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଜା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟ୍‌ର ଆଯୋଜନ ପରେ ଝୋଟଚାଷ ଓ ଝୋଟ ଚାଷୀଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ପାର୍ଟ୍ ବହୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦୁରେଦ୍ବୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ପରିଚାଳିତ ଏହି ଆଯୋଜନରେ ଆମେ ସବୁ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲୁ ।

□ □

ରାଜନୀତିରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଓ ଅଗ୍ରଗତି

୧୯୭୧ ମସିହା କଥା । ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ଦେଶରେ ଘୋଷଣା ହୋଇଥାଏ । କଂଗ୍ରେସ ନେତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଚନ୍ଦ୍ର ଦଳ ତରଫରୁ ‘ଗରିବା ହଟାଅ’ ଧ୍ୱନି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଭାରତବର୍ଷ ଚାଷୀ ମୁଲିଆର ଦେଶ । ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଚନ୍ଦ୍ର ଧ୍ୱନିରେ ଲୋକଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଥାଏ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଜଣେ ପାର୍ଟି ଟାଇମ୍ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ହିସାବରେ ପି.ଏସ.ପି. ଦଳର ଫଳଠନ ଦେଖୁବା ସହ ଆଜନ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥାଏ । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଆମ ପି.ଏସ.ପି. ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ଜୟ ଥାଏ ଜଳକର ବୃଦ୍ଧିକୁ ବିରୋଧ କରିବା । ମୋତେ ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ କେନ୍ଦ୍ରପତାର ବିଧାନସଭା ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଗଲା ।

ଦୁର୍ଗାଗ୍ୟବଶତଃ ସନ ୧୯୭୭ ମସିହା ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସାରାରାଜ୍ୟରେ ୧୯୭୧ ମସିହାର ନିର୍ବାଚନରେ ମାତ୍ର ଗୁରି ଜଣ ପି.ଏସ.ପି ପ୍ରାର୍ଥୀ ବିଧାନସଭାକୁ ଗଲେ । ସେମାନେ ହେଲେ କେନ୍ଦ୍ରପତାରୁ ମୁଁ ନିଜେ, ଧର୍ମଶାଳାରୁ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ବାଙ୍ମ ବିହାରୀ ଦାସ, ଜଳେଶ୍ଵରରୁ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ପାଲ ଏବଂ ମୟୁରଭଞ୍ଜରୁ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ଦାସ । ୧୯୭୧ର ଏହି ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ସାରା ଭାରତରେ ତଥା ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ପି.ଏସ.ପି.ର ଲୋକସଭା ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ଶୋଚନୀୟ ଭାବେ ପରାଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ନିଜେ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ସୁରେତ୍ର ନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଥିଲେ ସେହି ପରାଜିତ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ ।

ପ୍ରକା ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର କଂଗ୍ରେସରେ ମିଶ୍ରଣ

ଇଟି ମଧ୍ୟରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଆଭାତି ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସର୍ବଭାରତୀୟ ସମିଜନୀରେ କଂଗ୍ରେସ ଏଣିକି ସମାଜବାଦୀ ଭାଞ୍ଚାରେ ସମାଜ ଶଠନ କରିବ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାଏ । ପୁନଃ ପି.ଏସ.ପି.ର ସର୍ବଭାରତୀୟ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ ମେହେଜାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସବୁଷ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କମିଶନର ଉପାଧକ ପଦରେ ବସାଇଥାନ୍ତି । ଏସବୁ କଥାରେ ସୁରେତ୍ର ନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ସମାଜବାଦୀ ନେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହତାଶାଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନ ପି.ଏସ.ପି. ଦଳକୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ମତ ପୋଷଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ ସେ ରହୁଥିବା କଟକରେ ତାଙ୍କ ମାମୁୟରକୁ ଆମ ଗୁରି ଜଣ ନିର୍ବାଚିତ ପି.ଏସ.ପି. ବିଧାୟକମାନଙ୍କୁ ଡକାଇଥାନ୍ତି । ପି.ଏସ.ପି.କୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସହ ମିଶାଇବାକୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ମୁଁ ସମ୍ମତ ନ ହୋଇ ରାତ୍ରି ବାରଟା ବେଳେ କଟକରୁ ଫେରି ଆସିଲି । ମୋର ସୁଷ ମତ ଥିଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ଦଳ ତରଫରୁ ଜନାଦେଶ ପାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳରେ ମିଶିବା ଲୋକଙ୍କ ସହ ବିଶ୍ୱାସପାତକତା କରିବା ସହ

ସମାନ । ମାତ୍ର ବାଜ ବିହାରୀ ଦାସ ତହଁ ଆଗଦିନ ମୋ ପାଖକୁ କେହାପଡ଼ା ଆସି ମୋ ଉପରେ ନୈତିକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲେ । ତାଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ସାରା ଦେଶରେ ପ୍ରଭା ସୋଷାଳିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ବିଳିଯ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସହ ହେଉଥିବାରୁ ଜଣେ ଅଧେ ବିଧାୟକ ବା ସାସଦ ପି.ଏସ.ପି. ନ ଛାତିବାର ତାପର୍ଯ୍ୟ କିଛି ହୁଏନା । କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସମାଜବାଦୀ ନୀତିକୁ ଆପଣେଇବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଓ ମୋ ଭିତରେ ପୁର୍ବର କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ମୂଳ ଭାବନାଟି ମୋତେ ବାଜବାବୁଙ୍କ କଥାରେ ରାଜି କରାଇଲା । ଏପରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଠିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପି.ଏସ.ପି. ଦଳ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ ହେଲା । ସୁର୍ଗୀୟ ବିଶ୍ଵନାଥ ପଣ୍ଡିତ ଅଳଗା ହୋଇ ସମ୍ମୁଖ ସମାଜବାଦୀ ଦଳ ଗଠନ କରି ତାର ନେତୃତ୍ବ ନେଲେ । ଲୋହିଆଙ୍କ ବିଷ୍ଟର ଧାରାରେ ଏହା ଘୁଲିଲା । ମୂଳ ଦଳଟିର ନେତୃତ୍ବ ନେଉଥିଲେ ସୁରେହନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ ।

ସନ ୧୯୭୧ ମସିହା ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ ଦଳୀୟ ସ୍ଥିତି ହେଲା କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ୪୧, ପି.ଏସ.ପି. ୪, ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଦଳ ୩୩, ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସର ୩୩, ସି.ପି.ଆଇ. ୪, ସି.ପି.ୱୀ. ୨, କଂଗ୍ରେସ (୭) ୧, ଜନ କଂଗ୍ରେସ ୧, ଖାରଖଣ୍ଡ ୪ ଓ ସ୍ବାଧୀନ ୪ । ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ବିକ୍ରୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଶୋଚନୀୟ ଭାବେ ପରାଇତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳ ନେତା ପାଟଣା ମହାରାଜା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରଯଣ ଫିହଦେଓ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ବିଧାନସଭାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ସମୁଦାୟ ଫଳାଫଳ କିମ୍ବତ୍ତ କିମ୍ବାକାର ହୋଇଥିବାରୁ କୌଣସି ଦଳରେ ନଥାଇ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ୭୪ ବର୍ଷୀୟ ବିଶ୍ଵନାଥ ଦାସଙ୍କୁ ନିଜର ନେତା ରୂପେ ବାହି ଉଭୟ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳ ଓ ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଗଢିବାକୁ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ୩୦ରେ ଦାବି ଜଣାଇଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ ଉତ୍ସବରେ ଏପରି ମିଳିତ ସରକାର ଗଠନ ଏକ ଅଭ୍ୟୁତ୍ସୁକ୍ତ ଘଟଣା । ୧୯୭୧ ନିର୍ବାଚନରେ ଯେଉଁ ଅବସର ପ୍ରାୟ ନେତାଙ୍କର କୌଣସି ଭୂମିକା ନଥିଲା ତାଙ୍କୁ ଉଭୟ ଦଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କରି ଆଣିବା ‘ଧରାବର କରି ଆଣିବା’ କଥା ସହିତ ସମାନ ବୋଲି ସାଧାରଣ ଲୋକେ ମତବ୍ୟକୁ କଲେ । ଏହି ସରକାର ପ୍ରାୟ ଆଠ ମାସ ଚାଲିଲା ।

ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବନ୍ଦବ୍ୟ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ

ବିଶ୍ଵନାଥ ଦାଶଙ୍କର ମିଳିତ ବିଧାୟକ ଦଳର ନେତା ହୋଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସମୟରେ ସେ ବିଧାୟକ ନଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଉପନିର୍ବାଚନରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ରାଜରକେଲା ବିଧାନସଭା ଆସନରୁ ସେ ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ଠିଆ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ କଂଗ୍ରେସ ବିନାୟକ ଆଚାର୍ୟଙ୍କୁ ଠିଆ କରାଇଲା । ବିନାୟକ ଆଚାର୍ୟ ବିରୋଧୀ ଦଳର ନେତା ଆଜ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ଵନାଥ ଦାଶଙ୍କୁ ଏକ କଡ଼ା ମୁକାବିଲା ଦେବା ପାଇଁ ଏଥରେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଲେ ।

ଏଇ ନିର୍ବାଚନର ମାତ୍ର ଆଠ ଦଶ ଦିନ ଆଗରୁ ରାଉରକେଳାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଏକ ନିର୍ବାଚନ ସଭାରେ ବିଶ୍ଵାନାଥ ଦାଶ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ରାଉରକେଳାଠାରେ ଏକ ସବ୍ରଜଙ୍ଗ କୋର୍ଟ୍ ସ୍ଥାପନ ହେବ। ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏପରି ଘୋଷଣାକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ୍‌ର ତହାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ଗତିକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ର ଷ୍ଟେଟ୍‌ମେଞ୍ଚ ଦେଲେ ଯେ “ରାଉରକେଳାରେ ଏକ ସବ୍ରଜଙ୍ଗ କୋର୍ଟ୍ ସ୍ଥାପନ ବିଶ୍ଵାନାଥ ବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବ।” ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ୍‌ର ମୁଖ୍ୟବିଚାରପତିଙ୍କର ଏପରି ବନ୍ଦବ୍ୟ ଉପରେ ମୁଁ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ମୂଳକ ଷ୍ଟେଟ୍‌ମେଞ୍ଚ ଖବରକାଗଜରେ ଦେଇଥିଲି । ତାହା ହେଲା ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର ସପକ୍ଷରେ ଯାଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଏପରି ବନ୍ଦବ୍ୟ ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟକଳିକା ।

ମୋର ଏପରି ବିବୃତିରେ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ହାଇକୋର୍ଟ୍‌ର ମୁଖ୍ୟବିଚାରପତିଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅଦ୍ୟାଲତ ଅବମାନନା (contempt case) ଦାୟର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ହେଲା । ମାତ୍ର କୌଣସି contempt case ଦାୟର ପୂର୍ବରୁ ହାଇକୋର୍ଟ୍‌ର ସମସ୍ତ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ମତାମତ ନିଆୟାଇଥାଏ । ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ମତାମତ ନିଆୟିବାରୁ ସେମାନେ ମତ ଦେଲେ ଯେ ଏ ଦିଗରେ ଅଧିକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲେ ମୁଖ୍ୟବିଚାରପତି ନିଜେ ଅସୁରିଧାରେ ପଡ଼ିବେ । କାରଣ ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଯାଉଥିବା ବିବୃତି ଦେବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସମୀଚିନ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଭାଗବତ ବାବୁଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ contempt case ଚାଲିପାରିବ ନାହିଁ ବା ଚାଲିଲେ ତାହା ସ୍ଵପ୍ରିମ କୋର୍ଟ୍‌ରେ ଖାରଜ ହୋଇଯିବ । ସେ ଯାହାହେଉ ଏ ଅଧ୍ୟାୟର ଏତିକିରେ ପରିସମାୟି ଘଟିଲା ।

ପି.ଏସ.ପି. ସହ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ମିଶ୍ରଣ ତୃତୀୟ ହେଲା । କେତେକ ଉକ୍ତଙ୍କ କଂଗ୍ରେସ ଓ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଦଳ ନେତା କଂଗ୍ରେସକୁ ସମର୍ଥନ ଦେଇ ସରକାର ଗଢ଼ିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ । ସେଥିପୂର୍ବରୁ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ବିନାୟକ ଆଚାର୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ ଦଳ ନେତା ଭାବେ ବନ୍ଦା ଯାଇଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସ, ପି.ଏସ.ପି. ଏବଂ ଉକ୍ତଙ୍କ କଂଗ୍ରେସର ନିଷ୍ଠାର ଅନୁୟାୟୀ ଏହି ତିନି ଦଳର ମିଶ୍ରଣରେ ରାଜ୍ୟରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସରକାର ଗଠନ କରାଯିବ ବୋଲି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ଏକ ନିଷ୍ଠାର ନିଆଗଲା । ଏହି ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ରୂପେ ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରକିତ ଯାଦବ ଓଡ଼ିଶା ଆସି ମିଲିତ ବିଧାୟକ ଦଳର ନେତା ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ନେତ୍ରବର୍ଜିଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କଲେ । ହଠାତ୍ ବିନାୟକ ଆଚାର୍ୟଙ୍କ ପରିବର୍ଗେ ମିଲିତ ବିଧାୟକ ଦଳ ନେତା ହେବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କୁ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ପ୍ରେରଣ କରାଗଲା । ସଂଖ୍ୟାଧିକ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନ ଯୋଗୁଁ ସଂଖ୍ୟା ଲାଗୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଘଟଣା ଚକ୍ରରେ ରାଜ୍ୟରେ କ୍ଷମତାସୀନ ହେଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କ ନେତ୍ରଦ୍ଵରେ ଏକ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ ସରକାର ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଠିତ ହେଲା । ନୃତନ ସରକାରରେ ବ୍ରଜମୋହନ

ମହାତ୍ମ ରାଜସ୍ବ ବିଭାଗ ଓ ବାଲ୍ ବିଭାଗୀ ଦାସ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ଦାୟୀତ୍ ନେଲେ । ବିନାୟକ ଆସ୍ୟକ ଭାଗ୍ୟରେ ଅବଶ୍ୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ଖୁବ୍ ସମୟ ପାଇଁ ନିର୍ବିରିତ ଥିଲା । ନଦିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଦ୍ଵିତୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀମନ୍ତ୍ରକର ପତନ ପରେ ବିନାୟକ ବାବୁ କିଛି କାଳ ପାଇଁ ଉଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିଲେ ।

ବିଶ୍ଵନାଥ ଦାସଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରର କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନେ ଏଇଥୁ ପାଇଁ ଚାହିଁଲେ ଯେ ଖାନା କମିଶନ ଜାଲରେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଛଦି ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ତ୍ୟାଗ କରିଥିବା ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜ୍ୟାନୟ ପଟ୍ଟନାୟକ ୧୯୧୯ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ନିର୍ବାଚନ ମନ୍ତ୍ରଙ୍କାରୁ ପରାଇତ ହୋଇ ପ୍ରହାଦ ମାଲିକଙ୍କ ପ୍ରଦର ରାଜନଗର ଆସନରୁ ବିଧାନ ସଭାକୁ ଉପନିର୍ବାଚନରେ ଆସି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗାଦିରେ ବସି ପଢ଼ିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ବାଦନା ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ।

□ □

ବଦଳି ସହ ସଂପୁତ୍ର ନ ହେବା

ମୁଁ ୧୯୭୧ରେ ବିଧାୟକ ଥବା ସମୟରେ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ବିଧାୟକ ମାନେ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଶାଳୀରେ interfere ବା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । ଏହା ନିଶ୍ଚଯ ଏକ ଭଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ତଦନ୍ୟାୟୀ ମୁଁ ମୋର ବାସ ସ୍ଥାନରେ ଏକ ଲେଖା ଲଗାଇ ଦେଲି ଯେ “ସରକାରୀ ରୁକ୍ଷିରୀରେ ବଦଳି ବା ବଦଳି ବନ୍ଦ ପାଇଁ ଦୟା କରି MLA କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବୁ ନାହିଁ ।” ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୋର ବିରୋଧ ମାନେ ଏହାକୁ କଦର୍ଥ କରି ପ୍ରଚାର କଲେ ଯେ ଭାଗବତ ବାବୁ ତାଙ୍କର ବିଧାୟକ ସମୟରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ କାମ ନ କରିବା ପାଇଁ ନୋଟିସ ମାରି ଦେଇଥିଲେ । ଏପରି ଅପପ୍ରଚାରରେ ସାଧାରଣଲୋକେ ଏତେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲେ ଯେ ମୋର ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ବାଚନ ମାନଙ୍କରେ ତାର କୁପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପରୋକ୍ତ ବଦଳି ପାଲାରେ ବିଧାୟକ ମାନଙ୍କର ଘନ ଘନ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ସରକାରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟଥାର କାରଣ ହୋଇଛି । ପ୍ରଶାସନିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସରକାର ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତା କ୍ରମେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବଦଳି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଠିକ୍ ରୂପେ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ଚପରାସି ଠାରୁ ଜିଲ୍ଲାପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ବଦଳି ପାଇଁ ବିଧାୟକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଗଦା ଗଦା ସୁପାରିଶ ଟିଠି ମିଳେ । ଯାହା ପ୍ରଶାସନକୁ ବହୁ ଅଭ୍ୟାରେ ପକାଏ । ବେଳେ ବେଳେ କୌଣସି ଏକ ବଦଳି ଅତି ବିବାଦୀୟ ହୋଇ ରାଜନୈତିକ ଶତ୍ରୁତାରେ ପରିଣତ ହେବା ଦେଖାଯାଏ । ତେଣୁ ସେ ସମୟରେ ମୋର ବଦଳି ସହ ସଂପୁତ୍ର ନହେବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କେତେ ମୁକ୍ତି କର ଥିଲା ପାଠକେ ବିଚାର କରିବେ ।

□ □

ଗୋଲାପ ଫୁଲର କଣ୍ଠା

ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ କେହାପତାର ପୂର୍ବତନ ବିଧାୟକ ତାତ୍ତର ସରୋଜକାନ୍ତ କାନୁନଗୋ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ଓ ଆଦର୍ଶ । ସରୋଜବାବୁ ୧୯୭୭ ରୁ ୧୯୭୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହାପତା ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍ ଥିଲେ । ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ସେ ପ୍ରଜାସୋସାଲିଷ୍ଟ ଦଳ ପ୍ରାର୍ଥୀରୂପେ କେହାପତାର ବିଧାୟକ ହେଲେ । ଏହି ସମୟରେ କେହାପତା ସବତିରିଜନର ଉପକୂଳବର୍ଷୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାତ୍ୟା ବିପ୍ଳାତ ହୋଇ ବହୁଧନ ଜୀବନ ଜାରଖାର ହୋଇଗଲା । ସରୋଜବାବୁ ବାତ୍ୟା ଅଞ୍ଚଳ ବୁଲି ବୁଲି ରିଲିଫ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରୁଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କୁ ହାର୍ଟ ଆଚାର୍ ହେଲା । ତେଣୁ ସେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପର୍ବିଜ ଲାଇପରୁ ଅବସର ନେବା ପାଇଁ ମୁହଁ କଲେ ।

୧୯୭୧ ନିର୍ବାଚନରେ ମୋତେ ପ୍ରାର୍ଥୀ କରିବାକୁ ତାତ୍ତର ସରୋଜକାନ୍ତ କାନୁନଗୋ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ମୋତେ ତାଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ରୂପେ ବିବେଚନା କରୁଥିଲେ । ମୋର ବିଜୟ ପରେ ତାଙ୍କର କାନୁନଗୋ ମୋତେ ବଧାଇ ଜଣାଇବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ସରୋଜବାବୁ ବୃଦ୍ଧ ସହ ଏକ ଗୋଲାପ ଫୁଲ ମୋତେ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଲେ “ଭାଗବତ ବାବୁ ! ଦୂମର ବିଜୟରେ ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଦେଇ ମୁଁ ଦୂମକୁ ସ୍ଵାଗତ ଜଣାଉଛି । ଗୋଲାପ ଦେଖିବାକୁ ସୁଧର, ମାତ୍ର ତା ତାଳରେ କଣ୍ଠା ଅଛି ।”

ପର୍ବିଜ ଲାଇପରେ ଲୋକଙ୍କ ସେବା କରି ଥକି ପଡ଼ିଥିବା ତାଙ୍କର କାନୁନଗୋ ହୁଏତ ନିଜର ଅବସର୍ଷମନ ନେଇ ଏକଥା ମୋତେ କହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ସବୁ ଜୁଣି, ବେଦନା ଓ ଦୁଃଖର କଣ୍ଠାକୁ ମାତି ଲୋକଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲି । ମୋର ରାଜନୈତିକ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକଙ୍କ ସେଇ ‘ଗୋଲାପ ଫୁଲ କଣ୍ଠା’ କଥା ଏବେ ସୁନ୍ଦା ମୋର ମନେ ଅଛି ।

□ □

ଏକ ଷଡ୍ୟନ୍ତର ସମାପନ

୯୦ାରେ ଯୁନଶ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ପାରେ ସେ ସନ ୧୯୭୧ ମସିହା ନିର୍ବାଚନରେ ଉକ୍ଳ କଂଗ୍ରେସର ନେତା ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଲିକ ଉଭୟ ପଣ୍ଡମୁଣ୍ଡାଇ ଓ ରାଜନଗର ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳ ଦୁଇରୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସମିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁଇଟି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳରୁ ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳ ରଖି ଅନ୍ୟଟିରୁ ଜୟପା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଜାରଣରୁ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଲିକ ରାଜନଗରରୁ ଜୟପା ଦେଲେ ଏବଂ ବିକ୍ର ପଣ୍ଡନାୟକ ସେ ପର୍ଯ୍ୟତ କୌଣସି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳରୁ ନିର୍ବାଚିତ ନହୋଇ ଥିବା ଯୋଗୁ ରାଜନଗରରୁ ହେବାକୁଥିବା ଉପ-ନିର୍ବାଚନରେ ନିର୍ବାଚନ ଲଭିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ବଢ଼ିଶି ହଜାର ଅଧିକ ଭୋଗରେ ବିଜୟ ହାସଳ କଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ କହିଲେ “ମୁଁ ଚାହିଁଥିଲି ବିଦ୍ୟୁତ, ମୋତେ ମିଳିଗଲା ସିଦ୍ଧୁଏ” ।

ବିଶ୍ଵନାଥ ଦାସ ମହା ମଣ୍ଡଳ ପତନ ପରେ କଂଗ୍ରେସ ନେବୃଦ୍ଧରେ ଏକ ସରକାର ଗଠନ ବେଳେ ଘଟଣା କ୍ରମେ ଉକ୍ଳ କଂଗ୍ରେସରୁ ଯେଉଁ ମାନେ କଂଗ୍ରେସରେ ମିଶିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବିକ୍ର ପଣ୍ଡନାୟକ, ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର କର, ପ୍ରତାପ ମହାନ୍ତି ଓ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଲିକ ହେଲେ ପ୍ରମୁଖ ନେବୃବର୍ଗ । ଏହି ଚାରି ଜଣଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ମିଶିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳି ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ନହିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ମହୀ ମଣ୍ଡଳର ପତନ ଚାହୁଁ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ନହିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମୋହିତ ଭୂଷଣାର ଆଇନର ଚିଠି ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାରୁ ରାଜା ଓ ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ନିଜସ୍ଵ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳର ବିଧାୟକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଏହା ହୃଦକମନ ଜାତ କରିଥିଲା । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ନହିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କ ସରକାରଙ୍କ ପତନକାମୀ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏ ଉଭୟ ଗୋଷ୍ଠୀ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ପତନ ପାଇଁ ଏକ କୌଣସି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଷଡ୍ୟନ୍ତର ରଚନା କରୁଥିବାର ପରେ ଜଣାପଡ଼ିଲା ।

ଗୋଟେ ଶୁଭବାର ଦିନ ରାଜ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଅଭାବ ସଂପର୍କରେ ବିଧାନ ସଭାରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିବା ବେଳେ ପାଟଣା ରାଜା ଆଲୋଚନାକୁ ଅଧିକ ଦାର୍ଘ୍ୟ କରିଦେବାରୁ ଆଲୋଚନା ଅଷ୍ଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରହି ତେପର ଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ଶନିବାରକୁ ରହିଗଲା । ଶୁଭବାର ରାତିରେ ମୁଁ ଓ ମୋର ସହକର୍ମୀ ଜନ୍ମମଣି ରାଜତ ଜ୍ୟୋତିଷାଳ ହସ୍ତିଟାଳରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ତଃ ରସିକ ମୋହନ ପଣ୍ଡନାୟକଙ୍କ ସହ ଜନ୍ମମଣିଙ୍କ ଅପରେସନ

ଫର୍ମକରେ ବନୋବନ୍ତ କରି ଫେରୁଥାଉ । ଦେଖିଲୁ ସେହି ରାଷ୍ଟ୍ର କତରେ ଥିବା ନୀଳମଣି ରାଉତରାୟକ ବାସରବନରୁ ବାହାରି ଶତାଧୂଜ ପୂର୍ବତନ ଉକ୍ତଳ କଞ୍ଚ୍ଚିତ ଓ ସୁତନ୍ତ ଦକର ବିଧାୟକମାନେ ଆଶ୍ରମ୍ୟ ଜନକ ରାବେ କୁଆଡ଼େ ପଜାଉଛନ୍ତି । ରାତି ପ୍ରାୟ ଦଶଟା ବେଳେ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ମୁଁ ମହୀ ବାଙ୍ଗ ବିହାରୀ ଦାସଙ୍କୁ ଏ ଖବର ଦେଲି । ବାଙ୍ଗବାବୁ ଓ ମୁଁ ଆମେ ଦୂର ଜଣ ରାତି ବାରାଟରେ ଚାଲିଚାଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ମୋର ସହପାଠୀ ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କ ବାସରବନକୁ ଗଲୁ । ଆମେ ଦୁହଁଁ ତାଙ୍କୁ ନିଦରୁ ଉଠାଇଲୁ । ମୋର ମନେ ପଡ଼େ ସେ ଏକ ଧଳା ଶାତୀ ପିନ୍ଧି ଥିବାବେଳେ ଆମ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲେ । ତଳ ତାଳାରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଅପିସକୁ ତାଙ୍କୁ ଡକାଇ ଆଣି ସମ୍ପତ୍ତି ବିଷୟ ଅବଗତ କରାଇଲୁ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘଣଣାର ଅନୁଷ୍ଠାନ ପରେ ଭଣାଗଲା ଯେ ଅଧିକାଶ ବିଧାୟକ କଟକରେ ଥିବା ପଜାତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବିହାରୀବାଗକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଘଣଣା ସ୍ଵଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ ତା' ପରଦିନ ସକାଳ ଆଠଟାରେ ନନ୍ଦିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ସରକାରର ପତନ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏଥରେ ଅଣ୍ଣ ମାତ୍ର ସଦେହ ନାହିଁ ।

ଦୁରତ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣେଯାଙ୍କୁ ଡକାଇ ମହୀ ମଣକର ତରୁରୀ ହେଠିନ ବସିଲା । ବିଧାନ ସଭାକୁ ରାଜୀ ଦେବା ପାଇଁ ସେତେବେଳେର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ବି.ତି. ଯତିଙ୍କୁ କ୍ୟାବିନେଟ ସ୍ଵପାରିଶ କଲା । ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ତାହା ସଂଗେ ସଂଗେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତା' ପରଦିନ ବିଧାୟକମାନେ ବିଧାନସଭା ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଧାନ ସଭାର ମୁଖ୍ୟ ପାଠକରେ ଏକ ପକକ ଝୁଲୁଥିଲା । ଯେଉଁଥରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା ‘Assembly is prorogued’ । ପରଦିନର ଖବରକାଗଜ ମାନଙ୍କରେ ‘ଓଡ଼ିଶାର ବିଧାନ ସଭାକୁ ରାଜୀ ଦିଆଯାଇ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶାସନ ଜାରୀ ହେଲା ବୋଲି’ ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଭାଗ୍ୟର ବିତ୍ତମନା, ଉପନିର୍ବାଚନରେ ବିଜୟ ହାସଲ କରି ଏବଂ ଏତେ ଷତଯନ୍ତ୍ର ରଚନା କରି ସୁବା ବିଜୁବାବୁ ମୁନନ୍ତର ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ପାରିନଥିଲେ । ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଷତଯନ୍ତ୍ରର ଏହିପରି ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା । ପରେ ଅବଶ୍ୟ ନନ୍ଦିନୀ ଦେବୀ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭୂ-ଫଂସ୍ୟାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଫର୍ମକରେ ଦଳୀଯ ନୀତିର ପ୍ରଚାର କରି ବହୁ ଫଂଶ୍ୟା ଗରୀଷତାରେ କ୍ଷମତାକୁ ଫେରିଥିଲେ ।

□ □

ଭୂ-ସଂସ୍ଥାର ଆଇନର ରୂପରେଖ

ସ୍ଵାଧୀନୋଭର ଭାରତବର୍ଷରେ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଦେଖାଦେଲା ଭୂ-ସଂପର୍କ ସମସ୍ୟା । ଜମିଦାର, ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ହଜାର ହଜାର ଏକର ଜମି ରହି ଥିବା ବେଳେ ପ୍ରକୃତ ଚାଷୀର ଜମି ଉପରେ କୌଣସି ମାଲିକାନା ନ ଥିଲା । ଏହି ମଧ୍ୟସର୍ବ ଅଧିକାରୀ ଜମିଦାର ଓ ମକଦୁମମାନେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଭାଗଚାଷୀ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଶ୍ରମ ଅର୍ଜିତ ଫେଲକୁ ଲୁଚ୍ଛି ଚାଲିଥିଲେ । ଫଳରେ ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ଫଳପର୍ଷର ସ୍ଵତ୍ତପାତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଦେଖାଦେଲା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସ୍ଵାଧୀନଟା ପରେ ସାରା ଭାରତବର୍ଷରେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରରରେ ଗଠିତ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ମାନେ ତଥା ଅଞ୍ଚଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ପ୍ରକୃତ ଚାଷୀକୁ ଜମିର ମାଲିକାନା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ତତ୍କାଳୀନ ସମୟର ଆହୁନ କ୍ରମେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଭାଗଚାଷୀ ଉଲ୍ଲେଢ ଅରିଯାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋଡେ ଚାଷୀ ଆୟୋଳନରେ ସାମିଲ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଉପରୋକ୍ତ କାରଣ ପାଇଁ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ଭୂ-ସଂସ୍ଥାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପ୍ରଥମେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବକୃଷ୍ଣ ଚେଧ୍ୟରୀଙ୍କ ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅସ୍ତ୍ରୀୟ ଭୂ-ସଂସ୍ଥାର ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ବହୁ ଭୂ-ସଂପର୍କକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଥିବା ଜମିଦାର, ମକଦୁମ ଓ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କର ଜମିର ଅଧିକାରକୁ ଫଳକିତ କରିଚାଷୀ (Tiller) ବା ରୟତମାନଙ୍କୁ ଜମିରେ ବିଶେଷ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଏହା ହେଲେ ଚାଷୀମାନେ ଉସାହର ସହ ଜମିରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଶ୍ରମ ବିନିଯୋଗ କରି ଦେଶର ଖାଦ୍ୟଶାସ୍ୟ ଉପାଦନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବେ ଫଳରେ ଦେଶରେ ସେତେବେଳେ ଦେଖାଦେଇଥିବା ଉଚ୍ଚ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅସ୍ତ୍ରୀୟ ଭୂ-ସଂସ୍ଥାର ଆଇନର ନାମ ଥିଲା ।

(1) Orissa Tenancy Protection Act 1948

(2) Orissa Tenancy Releif Act 1952

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଥମ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଚାଷୀକୁ ଫେଲର ଦଶ ଅଣା ଓ ଜମିମାଲିକଙ୍କ ଛଅ ଅଣା ଫେଲ ମିଳିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ଦୃଢ଼ୀୟଟି ଅନୁସାରେ ଜମିରେ ଭାଗଚାଷୀର ସ୍ଵଭବ୍ୟ ଫରକ୍ଷିତ କରାଗଲା ।

ଶ୍ରୀମତୀ ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀ କ୍ଷମତାକୁ ଅସିବାପରେ ପରେ ୧୯୭୧-୭୨ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେବୁଦ୍ଧିଏ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଓ ଜନହିତକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । ପୂର୍ବରୁ କୁହାୟାଇଛି ଯେ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମନ୍ତ୍ରକରେ ବ୍ରଜମୋହନ ମହାନ୍ତି ରାଜସ୍ବ ମନ୍ତ୍ରୀ ରହିଥିବାବେଳେ ବାକ ବିହାରୀ ଦାସ ଥିଲେ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ । ଏହି ସରକାର ସମୟରେ ବିଧାନସଭା ଉଚ୍ଚରେ ଭୃ-ସମ୍ବାର ଆଇନକୁ ଏକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ରୂପ ଦେବାକୁ ବିଧାୟକ ଭାବେ ମୁଁ ଓ ଲୋକନାଥ ଟେଖୁରୀ ବିଶେଷ ରୂପରୁ ଦେଉଥିଲୁ । ଜମିର ପ୍ରକୃତ ଚାଷ ଜମି ମାଲିକ ହେଲେ ରାଜ୍ୟରେ ଦେଖାଦେଇଥିବା ଉଚ୍ଚ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଦୂର ହେବ ବୋଲି ଆସେମାନେ ମତପୋଷଣ କରିଥିଲୁ । ସେତେବେଳେ କେତ୍ର ସରକାର ଓ ଅଞ୍ଚଳ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଆଇନମାନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ବିଧାନସଭାରେ ତଡ଼କାଳୀନ ରାଜସ୍ବ ମନ୍ତ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ମହାନ୍ତି ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଭୃ-ସମ୍ବାର ଆଇନର ଟିଠା ବିଲୁ ଆଗତ କଲେ ।

ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରାଣୀ ବିଶିଷ୍ଟ ପରିବାର ୧୦ ଷାଣ୍ଡାର୍ଡ ଏକର ଜମି ନିଜ ହାତରେ ରଖିପାରିବ । ୧୦ ପ୍ରାଣୀ କୁରୁମ୍ ବିଶିଷ୍ଟ ପରିବାର ୧୫ ଷାଣ୍ଡାର୍ଡ ଏକର ଜମି ରଖିପାରିବ । ୨୦ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ପରିବାର ୨୦ ଷାଣ୍ଡାର୍ଡ ଏକର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଷଜମି ରଖିପାରିବ ।

ଏହି ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଭାଗଚାଷୀକୁ ରୟତି ସ୍ଵର୍ଗ ଦିଆଗଲା । ନିଜ ହାତରେ ଚାଷ କରୁ ନ ଥିବା ଜମିମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଭାଗ ଲଗାଇ ଫେଲ ଉପରୋଗ କରିବାର ଅନୁମତି ମିଳିଲା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଜଣେ ବିଧବୀ ଓ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀର କର୍ମଚାରୀ ତଥା ଜଣେ ସ୍କ୍ରେଚ ଚାଷୀ ବା ନାମ ମାତ୍ର ଚାଷୀ (Small and marginal cultivator) ସର୍ବାଧିକ ନିଜର ୨ ଷାଣ୍ଡାର୍ଡ ଏକର ଜମି ଭାଗ ଦେଇପାରିବେ ବୋଲି ଆଇନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ଏହି ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଜମିଦାର ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଜମି ମାଲିକମାନେ ଅଧିକ ଜମି ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲା । ସିକିମ୍ ପ୍ରଜା ଓ ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବ୍ରିତ୍ତିବାନ ସ୍ଵର୍ଗ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ହେଲା । ଏହି ଆଇନର ଟିଠା ବିଲୁ ଆଗତ ହେବା ମାତ୍ରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଜମିଦାର ଓ ତଡ଼କାଳୀନ ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵ ଦଳର ବିଧାୟକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉରେଇନା ପ୍ରକାଶ ପାଇଗଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଆଇନରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସଂଶୋଧନ କରାଗଲା । ତଡ଼କାଳୀନ ସରକାର ଏହା ପରେ ଶହେ ବର୍ଷର ବୃଦ୍ଧି ଓ ବୃଦ୍ଧାମାନଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ୍ ଭରା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାରୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଭୃମି ମାଲିକମାନେ ପ୍ରକୃତ ରୟତ ବା ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବିନାମୂଲ୍ୟରେ ବା ସ୍ଵର୍ଗ ମୂଲ୍ୟରେ ଜମି ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ ହେଲେ । ନିଜେ ଅୟଏ ଆରାମରେ ବସି ରହି ଅନ୍ୟର ଶ୍ରମ ଉପାଦିତ ଫେଲକୁ ଉପରୋଗ କରିବାର

ମନୋବୃତ୍ତ ସେମାନେ ଛାତିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କ୍ରମେ ପ୍ରଭୃତ ଚାଷୀ ହାତରେ ଜମିର ମାଳିକାନା ପଡ଼ିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷି ଉପାଦନ ଆଶାତୀତ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଫଂପ୍ରତି ଓଡ଼ିଶାରେ ଏତେ ଧାନ ଅମଳ ହେଉଛି ଯେ ଚାଷୀ ଅଛ ମୂଲ୍ୟରେ ଧାନ ବିକିବାକୁ ବାଧ ହୋଇଛି । ଧାନର ଅଭାବ ବିକ୍ରି ଏବେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ବର ସମସ୍ୟାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ସମ୍ବଲପୁର ଓ ବରଗଢ ପ୍ରଭୃତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷୀମାନେ ଧାନ ବିକ୍ରି କରି ନ ପାରି ଆମୃହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ।

ଏକ ପରିଷଳ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ବିଶ୍ୱର ଶତକତା ପଚାଶ ଭାଗ ଦେଶରେ ଧାନଚାଷ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହି ଧାନଚାଷ କରୁଥିବା ଚାଷୀମାନେ ହିଁ ବିଶ୍ୱରେ ଦରିତ୍ର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଧାନ ଚାଷର ଏପରି ଉଦ୍ବେଗଜନକ ମୁଣ୍ଡିରେ ସରକାର ଧାନ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ନଜର ଫେରାଇ ଆଣି ଏବେ ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି, ପୁଲଚାଷ ଓ ମାଛ ଚାଷ ପରି ଅଣଧାନ ପସଲର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଖାଦ୍ୟାରାବ ରିତରୁ ଆସି ଆମ ରାଜ୍ୟ ଯେଉଁ ଉଦ୍ବୃତ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାରେ ଆଜି ପହଞ୍ଚିଛି ତାହା କେବଳ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିହାସିକ ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଆଜନ ପାଇଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଛି । ଏବେବି କେତ୍ର ସରକାର ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଆଜନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଛନ୍ତି ।

□ □

ଗର୍ଭର ବି.ଡ଼. ଯତି

ନହିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ସରକାର ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜାରୀ ହୋଇଥିବା ରଷ୍ଟ୍ରପତି ଶାସନ କାଳରେ ବେଶ୍ ଚର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲେ ତତ୍କାଳୀନ ରାଜ୍ୟପାଇ ବି.ଡ଼. ଯତି । ଏହି ଶାସନରେ ରାଜ୍ୟପାଇ ପ୍ରଶାସନର ମୁଖ୍ୟ ହୋଇଥାଏଟି । ତଦନୁସାରେ ଶ୍ରୀଯୁଷ୍ଠ ଯତି ସଚିବାଲୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକୁରୁଥିବା ବେଳେ ଥରେ କର୍ମଗୁରୀମାନଙ୍କର ଆୟୋଜନ ହେଲା । ଆୟୋଜନ ଅଧିକ ଗତିଶୀଳ ହେଲା । ମାତ୍ର ରାଜ୍ୟପାଇ ଦବି ଯିବାର ଲୋକ ନଥିଲେ । କର୍ମଗୁରୀମାନଙ୍କ ସହ ମୁକ୍ତାବିଲାର ମନୋରାବ ନେବାରୁ ଥରେ କର୍ମଗୁରୀମାନେ ଗର୍ଭରଙ୍କୁ ଟଣା ଘୋଷତା କରିଥିଲେ । ଏ ସର୍ବର୍ଗରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ମୋକଦମ୍ମା ରୁହୁ କରାଗଲା । ଶକ୍ତିଶାଳୀ କର୍ମଗୁରୀ ସଂଗଠନ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଏହି କେଶ୍ଟିର ବିଶ୍ୱର କରିବାକୁ ଅନେକ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଉପରୀତ ହେଲେ ।

ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପୁରୀର ଜଣେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଶ୍ରୀ ଶତୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ନଦଙ୍କୁ ଏହି କେଶ୍ଟର ବିଶ୍ୱର ନିମନ୍ତେ ନିଯୁତ୍ତ କଲେ । ଏହାର ବିଶ୍ୱର ପୂର୍ବରୁ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ମହୋଦୟ ହାଇକୋର୍ଟର ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ବିଶ୍ୱରପତି ଗତିକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲେ । ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟ ବିଶ୍ୱରପତି ତାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ “ବିଶ୍ୱର ତାରିଖରେ ଭୂବନେଶ୍ୱର ଆସି ଜରମେଣ୍ଟ ଦେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ପୁରୀ ପଳାଇଯିବ” । ତଦନୁସାରେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ମହୋଦୟ ଉପରୋକ୍ତ କେଶ୍ଟର ବିଶ୍ୱର କରି ନିଜର ରାୟ ଶୁଣାଇବା ମାତ୍ରେ କର୍ମଗୁରୀମାନଙ୍କର ପଚିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ଆଗରୁ ପୁରୀ ଝଲି ଯାଇଥିଲେ । ଏହି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ଭୂବନେଶ୍ୱର ବଦଳି ହୋଇ ଆସି ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାତମୂଳକ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରଶାଳୀର ଉଦାହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । କର୍ମଗୁରୀମାନଙ୍କ ବିଶୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଏହି କେଶ୍ଟର ବିଶ୍ୱର ପୂର୍ବରୁ ଗର୍ଭର ଶ୍ରୀଯୁଷ୍ଠ ଯତି ସଂପୂତ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ରାଜରବନ ଉକାଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟପାଇଙ୍କ ପ୍ରେରିତ ଷ୍ଟେଟ୍‌କାରରେ ନ ଆସି ସେ ସାଇକେଳରେ ଆସି ରାଜ୍ୟପାଇଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟପାଇ ତାଙ୍କୁ ସଶ୍ଵତ୍ତ ପୋଲିସ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନିଲ୍ଲା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ବିଶ୍ୱର ବିଭାଗର ଜଣେ ପଦମ୍ବ କର୍ମଗୁରୀଙ୍କର ଏପରି ନିର୍ଭୀକ ଓ ନିରପେକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଶାଳା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଜିର ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟମାନଙ୍କର ଅନୁସରଣୀୟ ହେବା ଉଚିତ ।

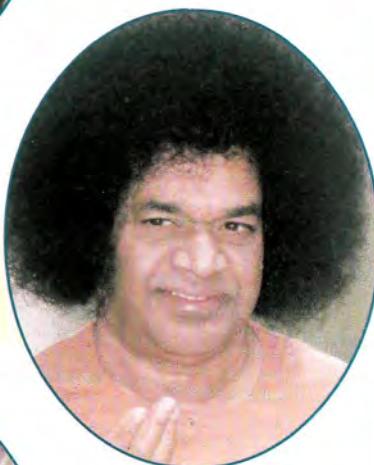
ଶ୍ରୀଯୁଷ୍ଠ ଯତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଭାଗତର ଉପରାଷ୍ଟପତି ହୋଇଥିଲେ । ଥରେ
ସେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଭାରପ୍ରାସ୍ତ ଦାୟୀରୁ ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା ସମୟରେ ସଂସଦରେ ଶୁଣୀତ ଏକ
ପୋଷାଳ ବିଲକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲେ । ବି.ଡି.ସତିଙ୍କର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି
ହେବାର ମଧ୍ୟ ସମ୍ବାଦନ ଥିଲା । ମୁଁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ବାଜାଲୋର ଗନ୍ଧ
କଳାବେଳେ ୧୯୯୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨୯ ତାରିଖ ସଂଧାରେ ସେଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ
କରୁଥିବା ଆମ ରାଜ୍ୟର ଏହି ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚଟ ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ସହ ଘୋଜନ୍ୟମୂଳକ
ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲି । ସେ ମୋର କୁଣଳ ଜୀଜ୍ଞାସା କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ତାଙ୍କ ସମୟର
କେତେକ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ କୁଣଳ ପଚାରି ବୁଝିଥିଲେ । ଦୁଃଖର ସହ ଜହିବାକୁ
ପଢ଼ୁଛି ଯେ ଏହି ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚଟ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କର ଏ ମଧ୍ୟରେ ପରଲୋକ ଗମନ ଘଟିଛି ।

□ □

ମୋ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ଓ ଚିନ୍ତନର ତିନି ମହାପୂରୁଷ

ସ୍ଵାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ
ପରମହଂସ

ସତ୍ୟ ସ୍ବାର୍ଗ ବାବା

ଗୌରାଙ୍ଗ ବାବା

ମୋ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ତ୍ଵ ସମୟର ତିନି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ଶ୍ରୀ ହେମାନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳ

ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ଦଲ୍ଲୁଭୁ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଡଃ ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗ

ଶ୍ରୀ ଗିରିଧର ଗମାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ

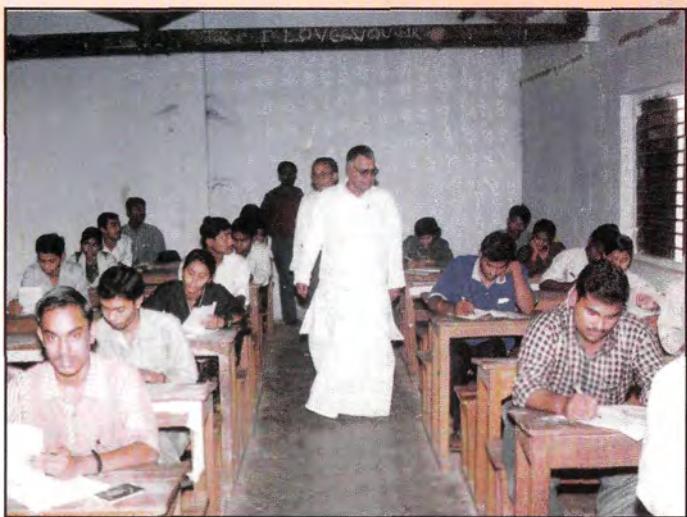
ହେମାନ୍ୟ ବିଶ୍ୱାଳ ଓ ଅଜିତ ଯୋଗୀଙ୍କ ସହ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଶ୍ରୀଦି ସଭାରେ

ପଡାକା ଉତ୍ସାଳନ ସମୟରେ

ମିଲିତ ପ୍ୟାରେଡ୍ରରେ ଅଭିବାଦନ ଗୃହଣ ସମୟରେ

ପରୀକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ

ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳ ଓ ଅମର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ସହ ଏକ ବୈଠକରେ

ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ ଭବନ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା

ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ତାଳିମ ଶିବିରରେ

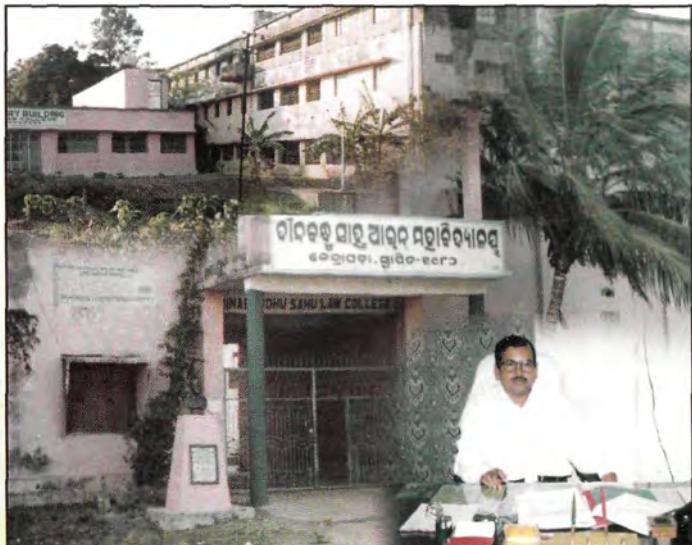
କେଶ୍ରାପଡ଼ା ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାରୋ

କେଶ୍ରାପଡ଼ା ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ତା'ର ସମ୍ପାଦକ
ଶ୍ରୀ ସୁଶିଳ କୁମାର ସାମଳ

ଆମ୍ବଜୀବନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ସହାୟକ ଅରବିନ୍ଦ ସ୍ଥାଇଁଙ୍କ ସହ

ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଆଇନ କଲେଜ ଓ ତା'ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କିନ୍ତୁ ଗୋଷ୍ଠୀବାଦର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ

ଆଭାବି କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରତ୍ୟାବ ଅନୁଯାୟୀ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସମାଜବାଦୀ ଭାଷାରେ ସମାଜ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା ପି.ଏସ.ପି. ଦଳ ସେହି ସର୍ବ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ମିଶିଲେ । ମାତ୍ର ସେବେ ଠାରୁ ରାଜ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ମଧ୍ୟରେ ଥାଇବି ପି.ଏସ.ପି. ନେତାଙ୍କ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିବାଦ ଲାଗି ରହିଲା । ଅଭିଷ୍ଠତାରୁ ମୁଁ ଜାଣେ ଯେ ପି.ଏସ.ପି. ଲୋକେ କେବେ ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରିତା କରିବା ପାଇଁ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ସଂଗ୍ରାମ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ପି.ଏସ.ପି. ଦଳ ମିଶିଲା ପରେ ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରିତା କରିବାକୁ ସତେ ଯେପରି ଲତେର ସୁର ହୋଇଗଲା ।

୧୯୭୩ ମସିହାରେ ମୁଁ କଂଗ୍ରେସ ପାର୍ଟୀ ରୂପେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରିତା କରି ପରାଇତ ହୋଇଯିବା ପରେ ସରକାର ମୋତେ State Law Revision Committee ର ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି କମିଟିର ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍ ସାଧାରଣତଃ ଆଇନ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ମୁଁ ଓକିଲାତି କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ବିକ୍ଷେପନ କରିବାକୁ ଲାଗିବାକୁ ମୋତେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ତରଫରୁ ଅନୁରୋଧ କରାଗଲା । ମୁଁ ଏଥରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରିତା କରି ପରାଇତ ହୋଇଥିଲି । କାରଣ ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀମତୀ ଉତ୍ସବା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ଜାତୀୟ ଜରୁରୀ କାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି (National Emergency)ର ଏକ କୁ-ପ୍ରଭାବ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଗୁରୁତବରେ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଦଳ ଜାତୀୟ ପ୍ରତିରାଜ୍ୟରେ ଏକ ବିରାଟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ ହୋଇଥିଲା ।

କଂଗ୍ରେସ ବିଭାଜନ

ତୁମେ, କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଭାରତରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିବାଦର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ ହୋଇ ବିଭାଜିତ ହେଲା । ଏକ ପକ୍ଷରେ ଉତ୍ସବା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେବୁଦ୍ଧରେ ଉତ୍ସବା କଂଗ୍ରେସ ଗଠିତ ହେଲା ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଦଳକୁ ବିରୋଧ କଲେ ସେମାନେ ଦେବରାଜ ଅର୍ପ ଓ ବ୍ରହ୍ମନନ୍ଦ ରେହୁଙ୍କ ନେବୁଦ୍ଧରେ ଆଉ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କଲେ । ଦଳୀୟ ମାନ୍ୟତା ଓ ନିର୍ବାଚନ ଚିହ୍ନକୁ ନେଇ ବିବାଦ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ଶେଷରେ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ରାଯରେ ଉତ୍ସବା କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରକୃତ କଂଗ୍ରେସ ଏବଂ ଦେବରାଜ ଅର୍ପ ଓ ବ୍ରହ୍ମନନ୍ଦ

ରେଡ୍‌ବୁକ୍ କଂଗ୍ରେସ ଶାଖା ବାହୁଦାରୀ ନିର୍ବାଚନ ଫଳକେତ ପାଇବାକୁ ହକ୍କଦାର ନୁହଁଟି ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ବିନାୟକ ଆଚାର୍ୟୀ, ବାଙ୍ମ ବିହାରୀ ଦାସ, ଚିତ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶ୍ରୀ ବଲୁଭ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ପ୍ରମଣ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ରେଡ୍‌ବୁକ୍ କଂଗ୍ରେସରେ ରହି ଗଲେ । ମୁଁ ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ଦେଶରେ ଦୂରଟି କଂଗ୍ରେସ ରହି ପାରିବା ସମ୍ବପନ ନୁହଁ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରି ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ରେଡ୍‌ବୁକ୍ କଂଗ୍ରେସର Executive Body ରୁ ଉପସା ଦେଲି । ପୂର୍ବରୁ କଂଗ୍ରେସ ବିଭାଜନ ସମୟରେ ମୁଁ ସ୍ଵତଃ ଅର୍ଥ କଂଗ୍ରେସରେ ରହି ଯାଇଥିବାରୁ ଏପରି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଲା । ୧୯୮୦ ମସିହାର ନିର୍ବାଚନରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ତରଫରୁ ଲାଭିବାକୁ ମୋତେ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇନ ଥିଲା । କାରଣ ମୁଁ ଅର୍ଥ କଂଗ୍ରେସରେ ଆଗରୁ ଥିଲି । ୧୯୮୦ ମସିହାର ବିଧାନ ସରା ନିର୍ବାଚନରେ ମୋତେ ଘନିଷ୍ଠ ସହକର୍ମୀ ରହିବାକୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ କେନ୍ଦ୍ରାପତାରେ ଠିଆ କରାଇ ବିଜୟୀ କରିଥିଲା ।

୧୯୮୦ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଜାନକୀବଲୁଭ ପଣନାୟକ ଫଣ୍ଡ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠତା ହାସଲ କରି ରାଜ୍ୟରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଗଠନ କଲେ । ବିଧାନସରା ପାଇଁ ୧୯୮୦ରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତାରେ ଶ୍ରୀ ରହମଣି ରାଇତ ବିଜୟୀ ହୋଇ ବିଧାଯକ ହୋଇଥିଲେ ସୁରା ୧୯୮୪ ନିର୍ବାଚନରେ ତାଙ୍କୁ ଟିକେଟ ମିଳିନଥିଲା । ୧୯୮୪ ନିର୍ବାଚନ ବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ହାଇକମାଣ୍ଡ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ ଯେ ଗତ ଲୋକସରା ନିର୍ବାଚନରେ ଯେଉଁ ସେଗମେଣ୍ଟରେ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର ଭୋଟ କମ ଥିବ, ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀର ବିଧାଯକଙ୍କୁ ଟିକେଟ ମିଳିବ ନାହିଁ । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଧାଯକ ରହମଣି ରାଇତ କଂଗ୍ରେସ ଟିକେଟ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ । ୧୯୮୪ ପୂର୍ବର ଲୋକସରା ନିର୍ବାଚନରେ ମୋତେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପ୍ରାର୍ଥୀ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ତତ୍କାଳୀନ ସର୍ବଭାରତୀୟ ନେତା କୁହାୟାଇଥିବା ବିଜ୍ଞାବୁକ୍ ଠାରୁ ହାରିଯାଇଥିଲି । ବିଜ୍ଞାବୁକ୍ ସେତେବେଳେକୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଥରେ ମହା ହୋଇ ସାରିଥାନ୍ତି । ସାରା ଭାରତରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରି ଲୋକସରାରେ ପରାଇତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ବିଧାନସରା ନିର୍ବାଚନରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତାରୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେବା ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ଟିକେଟ ମିଳିଥିଲା । ୧୯୮୩ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସ ନେତ୍ରୀ ତଥା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ରହିରା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅକାଳ ବିଯୋଗ ପରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଦଳର ନେତୃତ୍ବ ସହ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ‘ନିର୍ମଳ ଭାବମୂର୍ତ୍ତି’ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବକୁ ଅଧିକ ଫଣ୍ଡ୍ୟାରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଟିକେଟ ଦିଆଯିବାକୁ ଯେଉଁ ନାହିଁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ ସେଥିରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ନେତା ନିର୍ବାଚନରେ ଟିକେଟରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ସ୍ବାଧୀନପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ମୁଁ

ଏଥୁ ପୂର୍ବରୁ ୧୯୮୭ ମସିହାରେ ମହାନଦୀ ଓ ତା'ର ଶାଖାନଦୀ ମାନକରେ ପ୍ରକଳ୍ପକରୀ ବନ୍ୟା ଆସି ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ବିପନ୍ନ ହେଲେ । ଏହି ବନ୍ୟାରେ ପାଟକୁରାର ଆଶ୍ରୁଆ ପଣ୍ଡ ପ୍ରଭୃତି ଅଞ୍ଚଳ ଗପ୍ତ କରି ମୁଁ ରିଲିପ ବଣ୍ଣନ କରିଥିଲି । ମୋର ବନ୍ୟା ସମୟର ସହାୟତା ପାଇଁ ପାଟକୁରା ଲୋକେ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ବିଜୁବାବୁ ସେତେବେଳେ ପାଟକୁରାର ବିଧାୟକ ଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ପରେ ସେ ଯେତେବେଳେ କେହାପଡ଼ା ଲୋକସରାବୁ ବିଜ୍ୟୀ ହୋଇ ଦିଲ୍ଲୀ ଗଲେ ପାଟକୁରାରେ ଉପନିର୍ବାଚନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଭାବୁଥିଲେ ମୋତେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଏହି ଉପନିର୍ବାଚନରେ ମୋର ସେଠାରେ ଲୋକ ପ୍ରିୟତା ପାଇଁ ଠିଆ କରାଇବା । ମାତ୍ର ଗଯାରୁହ ଭୂମାଁଙ୍କୁ ଝଠାରେ ଠିଆ କରାଗଲା । ଏଥିରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ ମୋର ସମର୍ଥକମାନେ ମୋତେ ସ୍ବାଧୀନପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ଠିଆ କରାଇଲେ । ବିଶେଷ କରି ସ୍ଵର୍ଗତ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଳିକ ମୋତେ ନିର୍ବାଚନରେ ଅବରୀର୍ଷ ହେବାକୁ ବିଶେଷ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ନିର୍ବାଚନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କା ସାହାୟ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଅବରୀର୍ଷ ହୋଇ ମୋତେ ଚଉଦ ହଜାର ରୋଟ ମିଳିଥିଲା । ଭଣେ ସ୍ବାଧୀନପ୍ରାର୍ଥୀ ପକ୍ଷରେ ଏତେ ଅଧିକ ରୋଟ ପାଇବା ନିଶ୍ଚଯ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ କଥା । ସ୍ବାଧୀନପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଠିଆ ହେବାରୁ ମୋତେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସମପେଣ୍ଠ କରିଥିଲା । ମାତ୍ର ୧୯୮୫ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ନିଲମ୍ବନ ଆଦେଶକୁ ଉଠାଇ ନିଆୟାଇଥିଲା ।

□ □

କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ବିତ୍ତିଥିବା କେତୋଟି ଅସନ୍ତୋଷ ମୁହଁର୍ଭମାନ

୧୯୮୪ ମସିହାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ମୋତେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ତରଫରୁ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ବିଧାନସଭା ଆସନରୁ ଟିକେଟ ମିଳିଲା । ମୁଁ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରିତ କରି ଦଶହଜାରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଭୋଟ ବ୍ୟବଧାନରେ ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଆସିଲା । ସେହି ନିର୍ବାଚନରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ବିପୁଳ ଫଣ୍ଡ୍ୟା ଗରୀଷ୍ଠତା ହାସଲ କରିବା ସହ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଳୁର ପଟନାୟକ କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ ଦଳର ନେତା ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ । ଅବିଭବ କଟକ ଜିଲ୍ଲାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ରହିବା ପାଇଁ ମୋ ନାମ ପ୍ରଥମତଃ ଖବର କାଗଜମାନଙ୍କରେ ପଟୋ ସହ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଳୁର ପଟନାୟକଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଗଠିତ ସରକାରରେ କାମ୍ପାନ୍‌ଡାର ହୋଇ ମୋତେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅବିଭବ କଟକ ଜିଲ୍ଲାରୁ କିଶନ ନଗର ବିଧାୟକ ଶ୍ରୀ ବଚ୍ଚେଷ୍ଠ ଜେନାକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ କରାଗଲା ।

କଳାହାଣ୍ତି ଅନାହାର ମୃଦ୍ୟ ଓ ଏନକ୍ଵାରୀ କମିଟି

ଜାନକୀବାବୁଙ୍କର ଏଇ ସରକାରର ଏକ ବର୍ଷ ପୂର୍ବ ପରେ ପରେ ଅର୍ଥାତ ୧୯୮୭ ମସିହାବେଳକୁ କଳାହାଣ୍ତିର ଅନାହାର ମୃଦ୍ୟ ଓ ପିଲା ବିକ୍ରୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବହୁ ସମ୍ବାଦପାତ୍ର ଶିରୋନାମା ମଣନ କଲା । ବିଧାନସଭା ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ସରକାର ବିରୋଧୀ ଦଳର ଶରବ୍ୟ ହେଲେ । ଏହି ଘଟଣାରେ ଏକ ଏନକ୍ଵାରୀ କମିଟି ଗଠନ କରି କଳାହାଣ୍ତିର ଅନାହାର ମୃଦ୍ୟ ଓ ପିଲା ବିକ୍ରୀ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସାଧାରଣରେ ଉଦ୍ୟାନେ କରିବାକୁ ବିରୋଧୀ ଦଳର ଦାବିକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଆମେ କେତେ ଜଣ ସରକାରୀ ଦଳର ବିଧାୟକ ଏପରି ସବୁ ଶୁଭ୍ରପୂର୍ବ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସତ୍ୟତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଓ ପ୍ରତିକାର ବିଧାନ ପାଇଁ ଏନକ୍ଵାରୀ କମିଟି ବସାଇବା ସପକ୍ଷରେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କଲୁ ।

ବିଧାନ ସଭାରେ ଏହି ଏନକ୍ଵାରୀ କମିଟି ବସିବା ପାଇଁ ବିରୋଧ ଦଳ ଆଣିଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଭୋଟି ହେଲାବେଳେ ଆମେ ଟ୍ରେଜେରୀ ବେଞ୍ଚର ପ୍ରାୟ ବଢ଼ିଶ ଜଣ ବିଧାୟକ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ସପକ୍ଷରେ ଭୋଟ ଦେଇଥିଲୁ । ଶୁଭ୍ର ନେତା ତଥା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦଳବଦଳ ନିରୋଧ ଆଇନ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅଭିଯୋଗ ଆଶି ଭିନ୍ନ ମତ ପୋଷଣକାରୀ ଆମ୍ବର ଏହି ବିଧାୟକ ମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଶୁଣି କରିବାକୁ

ବିଧାନ ସରାର ବାଚସ୍ପତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ । ବାଚସ୍ପତି ଆମମାନଙ୍କୁ କାରଣ ଦଶୀଅ ନୋଟିଷ ଜାରୀ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଆମ୍ବେମାନେ ଚର୍ଚାରତାର ସହ ଏହାକୁ ଗୋଟିଏ କାରଣରୁ ଏତାଇଦେଇ ଆମମାନଙ୍କର ସଦସ୍ୟତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲୁ । ତାହା ହେଲା ଗୁହରେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଭୋଗ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆଗରୁ ଦଳୀଯ ବିଧାୟକମାନଙ୍କ ଉପରେ ହୁଇଥିଲା ଜାରୀ କରାଯାଇ ନିର୍ଣ୍ଣରିତ ଦଳୀଯ ନୀତି ଅନୁସାରେ ଭୋଟି ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ମାତ୍ର ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଭୋଟି ସମୟରେ ଆମମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ହୁଇଥିଲା ଜାରୀ ହୋଇ ନଥିଲା । ସୁତରଂ ଆମେ ନିଜର ସଦସ୍ୟତା ରକ୍ଷା କରିବା ସହ ଗୁହରେ ଏନକ୍ଷାରୀ କମିଟି ବସିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୁହାତ କରାଇବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲୁ ।

ଏପରି ସ୍ଥିତରେ ପୂନଃ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ ଏନକ୍ଷାରୀ କମିଟି ପଠାଇବାକୁ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ସରକାର କମିଟି ପଠାଇବାକୁ ବାଧ ହେଲେ । କମିଟିର ରିପୋର୍ଟରେ କଳାହାଣ୍ଟିର ଅନାହାର ମୃହ୍ୟ ଓ ପିଲା ବିକ୍ରୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସତ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଏସବୁ କଥାରେ କୁଷ୍ଟ ହୋଇ କେତେକ ଅସମ୍ଭବ ବିଧାୟକମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସ୍ଵର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ଦଶବୁ ଉର୍ବ୍ର କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକମାନଙ୍କର ଏକ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ କଂଗ୍ରେସର ହାଇକମାଣ୍ଡ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେଇ ଅସମ୍ଭବ ଗୋଷ୍ଠୀର ନେହୁତ୍ତ ନେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷାକରି ମୁଁ ଅସମ୍ଭବ ବିଧାୟକ ମାନଙ୍କ ସହ ସାମିଲ ହେଲି ।

ଅସମ୍ଭବ ଗୋଷ୍ଠୀର ମଙ୍ଗୁଆଳ

ସେତେବେଳେ ୧୯୮୦ ମସିହା ୦୧ୟୁ ୧୯୮୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାନକୀ ପଞ୍ଜାନ୍ୟକଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ଟାଣୁଆ ଅସମ୍ଭବ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିଧାନ ସରାରେ ଗଠିତ ହୋଇ ସାରି ଥାଏ । ଆମ୍ବେମାନେ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଚର୍ଚା ଦିନ କାଳ ଅଫେକ୍ଷା କରିବା ପରେ ଦିଲ୍ଲୀ ୦୧ରେ ତଡ଼କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ପାଇଲୁ । ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ କୁଶାସନରେ କିପରି କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ଓ ବିଧାୟକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସତୋଷ ବଢିଛି ତାହା ଉପସ୍ଥାପନ କଲୁ । ସେତେବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ୧୪୭ ଆସନ ବିଶିଷ୍ଟ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ ୧୯୪ ଆସନ ପାଇଥାଏ । ଶ୍ରୀମୁଖ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା ଶ୍ରୀ ଏମ. ଏ. ପଦେଦାର ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଆମ ସାକ୍ଷାତ ପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ବିଜମ୍ବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ହାଇକମାଣ୍ଡଙ୍କ ସହସାକ୍ଷାତ କରି ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ କୁ ଶାସନ ଫର୍ମର୍କରେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝାଇ ପାରିଥିଲୁ । କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସର ଆଉ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ନେତା ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାକ ଖୋଲା ଖୋଲି ଭାବେ ଏହି ଅସମ୍ଭବ ବିଧାୟକ ମାନଙ୍କର ନେହୁତ୍ତ ନେଇଥିଲେ ।

ଅସକ୍ଷୁଷ ଗୋଟୀ ଓ ତା'ର ସାରଥୀ ବସନ୍ତ ବାବୁ

ବସନ୍ତବାବୁ ଆଉ ଆଜି ଆମ ଗହଣରେ ନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର କୌଣସି କ୍ରମେ ଜାନକୀବାବୁ ୧୯୮୪ ମସିହାରେ ତାଙ୍କୁ ଦଳୀଯ ଚିକେଟରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ୧୯୮୦ ରୁ ୧୯୮୪ ମଧ୍ୟରେ ଗଠିତ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରରେ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳକୁ ଜଣେ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ନିଆୟାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଓ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଏତେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ‘ସୁପର ଚିପ୍ ମିନିଷ୍ଟର’ କହି ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ । ବସନ୍ତବାବୁଙ୍କର ଏହି କ୍ରମବର୍ଷମାନ ଲୋକପ୍ରିୟତାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜର୍ଣ୍ଣାପରାୟଣ ହୋଇ ଜାନକୀ ବାବୁ ତାଙ୍କୁ ୧୯୮୪ ମସିହା ନିର୍ବଚନରେ ଚଞ୍ଚକତାର ସହ ଚିକେଟରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଏ ସମୟରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରଚାର କମିଟିର ଅଧିକ କରାଯାଇଥିଲା । ପରେ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ଜାନକୀ ବାବୁ ତାଙ୍କୁ ଚିକେଟ ନଦେବାର ଯେଉଁ ଷତ୍ୟନ୍ତ କରିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝି ପାରିଥିଲେ । ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳକୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ସମୟରେ ସେ କହିଥିଲେ “Your efficiency is your disqualification” ।

ଜାନକୀବଲ୍ଲୁଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଓ ଏକୀଭୂତ କ୍ଷମତା ପିପାୟୁ ମନୋଭାବ ବିଭୂତରେ ଆମର ଅସତ୍ୱାଷ ଜ୍ଞାପନ ଏମିତି ବାରମ୍ବାର ଚାଲିଲା । ମାତ୍ର ନିଜର ଚହର ଗୋଟି ଚାଳନା ବଳରେ ସେ ହାଇକମାଣ୍ଡକ ପାଖାପାଖୁ ଥବା ସମସ୍ତକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ରଖୁ ଅନେକ ବର୍ଷ କ୍ଷମତା ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

□ □

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତାଲିକାରେ ଥରୁଟିଏ ଆସିଥାନ୍ତେ ବସନ୍ତ

୧୯୮୦ ରୁ ଟ୍ରେନିଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଟ ସରକାରରେ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳ ପୂର୍ବ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନିର୍ମାଣ ଉତ୍ସମାନ ବିଭାଗର ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ କଟକ ନଗରୀ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହରର ସୁବିନ୍ୟାସ ସମେତ ସାରା ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକରି ବେଶ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ଓ କର୍ମ ପ୍ରବନ୍ଧତା ଓ ଦୃଢ଼ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷମତା ପାଇଁ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ‘ସୁପର ଟିଏ ମିନିଷ୍ଟର’ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲେ । ଏହି କ୍ରମବର୍ଷମାନ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତାଙ୍କୁ ଜାନକୀ ବକୁର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ପାଖରେ ମହିଳା ପଢ଼ିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦୌତରେ ବସନ୍ତବାବୁ ରହିବାର ଆଶକ୍ତି କରି ଜାନକାବାବୁ ତାଙ୍କୁ ମୂଳରୁ ସଫା କରିବାର ଯୋଜନାରେ ଥିଲେ ।

୧୯୮୫ ନିର୍ବାଚନର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଟ ସରକାର ବିମ୍ବିତ ଅଧିବେସନରେ ଅଞ୍ଚଳ ଭାରତ କଣ୍ଟ୍ରୋଟ ସଭାପତି ତଥା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଦଙ୍କରେ ଦୁର୍ନାଟି ଗ୍ରସ୍ତ, ସ୍ଵାର୍ଥନ୍ରେଷ୍ଟୀ ଓ ଫାଇଦା ଖୋର Power Broker ନେତାମାନଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ‘ନିର୍ମଳ ଭାବମୁକ୍ତ’ ସପନ୍ତ୍ରୁ ବ୍ୟକ୍ତିଦକ୍ଷ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବାକୁ ଆହ୍ଵାନ ଦେଇଥିଲେ । ହାଇକମାଣ୍ଡଙ୍କ ଏହି ନୀତିଗତ ନିଷ୍ଠାରିର ଫାଇଦା ନେଲେ ଜାନକୀବକୁର ପଟ୍ଟନାୟକ । ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କୁ ପ୍ରଳୟକୁ କରିବା ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ସବ ଦିର୍ଗେଲ ଓ ପାଟକୁରାରେ ଟିକେଟ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ବସନ୍ତ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ପାଟକୁରା ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁଷ୍ଠାତ ଏକ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ପାଟକୁରା ବାସୀଙ୍କ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ତାଙ୍କୁ ମିଳିବ ବୋଲି କହିଥିଲେ ।

କଥା ହେଲା ଅଳଗା ପ୍ରକାରର । ପ୍ରଦେଶ କଣ୍ଟ୍ରୋଟ କମିଟିରୁ ଆଶ୍ୟକୀୟ ସୁପାରିଶ ସହ ଆଶାୟୀ ପ୍ରାର୍ଥମାନଙ୍କ ତାଲିକା ଧରି ଉତ୍ସବ ଜାନକୀ ବକୁର ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଗଲେ ଦିଲ୍ଲୀ । ମାତ୍ର ହାଇକମାଣ୍ଡଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ନଥପତ୍ର ଦେବାବେଳେ ଏମିତି ପେଞ୍ଚପାଞ୍ଚ ରଖାଯାଇ ଥିଲା ଯେ ଉତ୍ସବ ଓଡ଼ିଶା ଫେରି ଦେଖିଲେ ଦୃଢ଼ାତ୍ମ ପ୍ରାର୍ଥିତ ତାଲିକାରେ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ନାମ ନାହିଁ । ପ୍ରଦେଶ କଣ୍ଟ୍ରୋଟ କମିଟିର ସଭାପତି ତଥା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଜାନକୀ ବକୁର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାର୍ଥିତ ତାଲିକାରେ ତାଙ୍କର ସୁପାରିଶ ପଡ଼ିରେ ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ଦୁର୍ନାଟିଗ୍ରସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ଚିତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ‘ନିର୍ମଳ ଭାବମୁକ୍ତ’ ନ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କୁ ବିଧାନ ସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଅବତାର ହେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦେଶ କଣ୍ଟ୍ରୋଟ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାର କମିଟିର ଅଧିକ କରାଯାଇଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଜାନକୀ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କର ଏ ଚଞ୍ଚଳତା ବୁଝିପାରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେତେବେଳକୁ ନେବି ଗୁଡ଼ କହୁଣିକୁ ବୋହି ଯାଇଥିଲା । ୧୯୮୫ ମସିହାରେ ଯଦି ବସନ୍ତ ବାବୁ ବିଧାନସଭାକୁ ଆସିପାରିଥାଏ ତେବେ ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ଓ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ବିଧାୟକ ଦଳର ନେତା ହେବା ସହ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇପାରିଥାଆଏ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସ ଜାନକୀ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କ ନେତ୍ରରୁ ପାଇଁ ବଦନାମ ହେବାରୁ ୧୯୯୦ରେ ମାତ୍ର ଦଶ ଜଣ କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ ବିଧାନସଭାକୁ ଆସିବା ସହେ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କିର୍ତ୍ତ କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ ଦଳର ନେତା ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଫଳାଥିଲେ ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତାର ମାନ୍ୟତା ମିଳିଥାନ୍ତା । କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଗଢ଼ିଥିଲେ ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସହଜରେ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

□ □

ଦଳତ୍ୟାଗର ଆହ୍ଵାନକୁ ପରିତ୍ୟାଗ

ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୁ ପଣ୍ଡନାୟକ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ରାଗତବର୍ଷରେ ଜଣେ ଅସାଧାରଣ ରାଜମୀତିଷ୍ଠ ଓ ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ଜନନାୟକ ଥିଲେ । ୧୯୭୧ ଓ ୧୯୯୦ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଅନେକ ଥର କେନ୍ଦ୍ର କ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାର ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତାଭାବେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୭୧ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିକାଶ ପାଇଁ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପରେ ସେ ଖାନ୍ଦା କମିଶନ ଜାଲରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ ହେଲେ । ତା'ପରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ତ୍ୟାଗ କରି ବହୁ ପ୍ରାଦେଶିକ ଦଳ ଗଠନ କରି ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମେଷ୍ଟ ମାନଙ୍କରେ ସାମିଲ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ୧୯୯୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତା ଡୋରୀକୁ ନିଜ ହାତକୁ ଆଣିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିନଥିଲେ ।

୧୯୮୭ ମସିହା ବେଳକୁ ଜାନକୀ ପଣ୍ଡନାୟକଙ୍କ ସରକାରରେ ସ୍ଥାପନ୍ତି ଦେଖାଦେଲା । କଳାହାଣ୍ତିର ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ପିଲା ବିକ୍ରୀ ପ୍ରଫଳରେ ସରକାରର ନିଷ୍ଠିତତା ପାଇଁ ଆମେ ସବୁ କେତେ ଜଣ ସରକାରୀ ବିଧାୟକ ମାନଙ୍କର ସରକାରଙ୍କ ସହ ମତାତ୍ତବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତା ଥିଲେ ବିଜୁ ପଣ୍ଡନାୟକ । ଗୁହ୍ୟ ଭିତରେ ବିରୋଧୀ ଦଳର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ପାଇଁ ତୀର୍ତ୍ତ ଆକ୍ରମଣ ସମୟରେ ଆମର ସେଥିପ୍ରତି ଗଠନ ମୂଳକ ପରୋକ୍ଷ ସହମତି ରହିଥିବାର ବିଜୁବାବୁ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ । ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କ ଦଳର ବିଧାୟକ ନଳିନୀକାନ୍ତ ମହାନ୍ତିକୁ ବାର୍ତ୍ତାବାହକ ରୂପେ ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଇ ମୋ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାକୁ ଜାଞ୍ଚା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ବରେଣ୍ୟ ଓ ବରିଷ୍ଠ ରାଜମୀତିଷ୍ଠଙ୍କର ମୋ ସହ ଆଲୋଚନାର ଜାଞ୍ଚା ପ୍ରକାଶକୁ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ପାରିନଥିଲି । ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତାଙ୍କ ସହ ମୋର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଓଡ଼ିଶାରେ ସମ୍ବନ୍ଧର ନଥବାବୁ ଅନ୍ୟତ୍ର କଥାବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି ମୁଁ ନଳିନୀ ମହାନ୍ତିକୁ କହିଥିଲି ।

ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ବିଜୁବାବୁଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ବାସଗୁହ ଅଭିରଙ୍ଗାବାଦ ଘରେ ମୋର କଥା ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ସେଠାରେ ବିଜୁବାବୁ ମୋତେ କହିଲେ “ଜାନକୀ ପଣ୍ଡନାୟକଙ୍କ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ଉନ୍ନତି ସମ୍ବନ୍ଧର ନୁହଁ । ତେଣୁ ବିଧାୟକ ରସାନାର ସାହୁ ଓ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରଧାନଙ୍କ ସମେତ ତମେମାନେ କଂଗ୍ରେସ ଛାଡ଼ି ମୋ

ଦଳ(ଜନତାଦଳ)ରେ ଯୋଗ ଦିଅ । ଆଗାମୀ ସରକାର ଆମର ହେବ । ଓଡ଼ିଶାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆମେ ସବୁ ମନ୍ଦିରିଣି କିଛି କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା” । ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତା ବିଜୁବାବୁ ଏକଥା କହିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ବିଧାନସଭାରେ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ଅତି ନ୍ୟୂନ । ତେଣୁ ଆଗାମୀ ନିର୍ବାଚନରେ ଏହା କିପରି ସମ୍ଭବର ବୋଲି ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲି । ସେ ମୋତେ କହିଲେ “Politics is nothing but an experiment on possibility”. ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଗାମୀ ୧ ୯୯୦ ମସିହାର ନିର୍ବାଚନରେ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିପଳ ଜାନକୀବଲୁଭ ପଢନାୟକଙ୍କ ସରକାରର କୃତକର୍ମ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ ଥିଲା । କଂଗ୍ରେସ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଆସିଲେ ମୋତେ ଜନତା ଦଳରୁ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଲୋକସଭା ଆସନରେ ପ୍ରାର୍ଥା କରାଯିବ ବୋଲି ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ପରେ ଚିତ୍ରା କରି ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବି ବୋଲି ବିଜୁବାବୁଙ୍କୁ କହିଥିଲି । ସମ୍ବାଦନା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ରାଜନୀତିଙ୍କ ବିଜୁପାଞ୍ଚନାୟକଙ୍କ ପ୍ରାକକଳନ ଅବଶ୍ୟ ସତ ହେଲା । ୧ ୯୯୦ ମସିହା ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ତାଙ୍କର ଜନତାଦଳ ସରକାର ବହୁ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠତାର ସହ ଗଠିତ ହେଲା । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ମାତ୍ର ଦଶଟି ବିଧାନସଭା ଆସନ ପାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲା । ମାତ୍ର ମୁଁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପରିଚ୍ୟାଗ କରିପାରିନଥିଲି । କାରଣ ମୋ ପରିବାର ଥିଲା । କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳର କିଛି ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଗୋଷ୍ଠୀର ଅବିଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ମୋର ସଂଗ୍ରାମ ଜାରି ରଖୁଥିଲେ ସୁନ୍ଦର କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବାର ମାନସିକତା କେବେ ପୋଷଣ କରିପାରି ନାହିଁ ।

□ □

ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀଦୂର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସମୟ ମାନ

କଂଗ୍ରେସ ଶାସନର ଶେଷ ପାଦରେ ଶ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାକଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
କରାଗଲା । କାରଣ ୧୯୮୯ ମସିହାର ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଦଳ ତରଫରୁ ମାତ୍ର ଚିନ୍ତି
ଜଣ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ହେଲେ ଗିରୀଧର ଗମାଞ୍ଜ, ଶୋପାନାଥ ଗଜପତି
ଓ ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ । ସେଥୁ ସହ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ରୂପେ ଶ୍ରୀମତୀ ନନ୍ଦିନୀ
ଶତପଥୀ ମନୋନୀତ ହେଲେ । ଏଥୁ ପୂର୍ବରୁ ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଦଳର ନୈରାଶ୍ୟକଳକ
ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଜାନକୀ ବାବୁ ନୈତିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉପସ୍ଥିତି ଦେଇଥିଲେ । ମୋତେ ପ୍ରଥମଥର
ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାକଙ୍କ ମହିମା ମଣ୍ଡଳରେ ରାଜସ୍ଵ ମହିମା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା ।
ସ୍ଵର୍ଗ କାଳୀନ ଏହି ମହିମାରୁ କାଳରେ କେତୋଟି ନୃତନ ଜିଲ୍ଲାର ସୃଷ୍ଟି ସହ କେହାପଢାକୁ ଏକ
ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଜିଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । ସେ ସମୟରେ କେତେକ
ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେହାପଢାରେ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଜଳ୍କ କୋର୍ଟ୍ ପ୍ଲାପନ
ଥିଲା ଅନ୍ୟତମ । ରାଜସ୍ଵ ବିଭାଗର ମହିମା ଭାବରେ ରେକିଷ୍ଟ୍ସନ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସରଳୀକରଣ
କରିବା ସେ ସମୟରେ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ପଦକ୍ଷେପ ଥିଲା । ଜମିଟିଏ କିଣି ସାରି ମୁଣ୍ଡରା ବା
କ୍ରେତାକୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି କବଳା ହାସଳ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଉଥିଲା ।
ବାରମ୍ବାର ସବରେଜିଷ୍ଟ୍ରର ଅଫିସକୁ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ପଦ୍ଧତିରୁ । ମାତ୍ର ସେ ସମୟରେ ଗ୍ରହଣ
କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ମୁଣ୍ଡରୀମାନେ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏବେ କବଳା
ହାସଲ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

କିଲ୍ପା ପୁର୍ଣ୍ଣଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

Justice R. K. Dash Commission ରିପୋର୍ଟକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇ କଟକ ୨, ସମ୍ବଲପୁର ୨, କୋରାପୁଟ ୨ ଏହି ପରି ଅଧିକ ନା ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ମୁଖ୍ୟ ଦପ୍ତର ଶୁଭେକୁ ପୂରୁଣ ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ମହିଳାମାରେ ରଖିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କଟକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଜିଲ୍ଲାକୁ ପାରାଦ୍ୱୀପ ଠାରେ, ଜଗତଦ୍ୱିହପୂର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରଧାନ ଦପ୍ତର ବରଗତ ୩୦ ରେ ରଖାଯିବାର ପରିକଳ୍ପନା ହେଲା । ମାତ୍ର ପୂର୍ବଗଠନ ସମୟରେ ଯାଜପୁର କଥା ବିଚାରକୁ ନିଆ ନ ଯିବାରୁ, ଯାଜପୁରର ବିଧାୟକମାନେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ । ଏପରିକି ସ୍ଵକିଯା ବିଧାୟକ ଶ୍ରୀ ଶରତ ରାଉତ ଲସ୍ତପା ଦେଇଥିଲେ । ୧୯୯୦ ମସିହାର ପ୍ରାତି ରାଗରେ ଏହି ତତ୍ତ୍ଵର ଜିଲ୍ଲା ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ମାତ୍ର ଏପରି କେତେକ ଜଟିଲ ସମସ୍ୟା ଉପରୁତ୍ତି

ହେବାରୁ ଏବଂ ଆଗରୁ ହେବାକୁ ଥିବା ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳ ଉପରେ ଏହାର କୁପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିପାରେ ଭାବି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେମାନ୍ଦ ବାବୁ ଓ ଜ୍ଞାଗ୍ରେସ ସଭାପତି ନନ୍ଦିନୀ ଦେବୀ ଜିଲ୍ଲା ପୂର୍ବଶାଖାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅସ୍ଵାୟୀ ଭାବେ ସ୍ଥୁରିତ ରଖିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । କ୍ୟାବିନେଟ୍ ପ୍ରରରେ ଆମେ ନବ ଗଠିତ କୋରାପୁଟ, କେନ୍ଦ୍ରାପତା ଓ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ମାନଙ୍କ ତାଲିକା ମଧ୍ୟ କରିଦେଇଥିଲୁ । କ୍ୟାବିନେଟ୍- ନିଷ୍ଠାର ପୂର୍ବବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ଆହୁ ଏକ ନୋଟ୍ ମୋ ଦସ୍ତରକୁ ପଠାଇଲେ । ମୁଁ ଏ ଫର୍ମର୍କରେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସତିବ ଶ୍ରୀ ଅନିଲ କୁମାର ଦାସଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନେବାରୁ ସେ କହିଲେ “ଆପଣ ନିଜର ନିଷ୍ଠାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କଲେ ଜତିହାସ ଆପଣଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେବ ନାହିଁ ।” ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ତିନିଗୋଟି ନୃତନ ଜିଲ୍ଲା ଗଠନ ନିଷ୍ଠାର ଅପରିବର୍ତ୍ତ ରହି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଚାହିଁଲେ ଅଧିକ ଜିଲ୍ଲା ଗଠନ ନିଷ୍ଠାର ନେଇ ପାରନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ମୋର ନୋଟରେ ସୂଚନା ଦେଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦସ୍ତରକୁ ପଠାଇଦେଇଥିଲି ।

ଏହି ଜିଲ୍ଲା ପୂର୍ବଶାଖାନ ପାଇଁ ଗଠିତ କମିଟିର ଅଧିକ ଥିଲେ ବର୍ଷାନ ଜ୍ଞାଗ୍ରେସ ନେତା ଶ୍ରୀ ଗଜାଧର ମହାପାତ୍ର, ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ମୋ ସହ ଥିଲେ ଶ୍ରୀ ରାସବିହାରୀ ବେହେରା । ଆମ ନିଷ୍ଠାର ଅନୁସାରେ ମିଳିତ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ମହିମା ପାରାଦ୍ୱାପ ଠାରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସରକାର ଜ୍ଞାଗ୍ରେସର ନାଥାସିବାରୁ ବିକ୍ରି ପଣ୍ଡନାୟଙ୍କ ଅମଳକରେ ୧୩ ଜିଲ୍ଲାକୁ ବଢାଇ ଅନ୍ୟ ୧୭ ଟି ଏପରି ନାୟ ୩୦ ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ କରିଦେଲେ । ରାଜ୍ୟରେ ନାୟ ୩୦ ଟି ଜିଲ୍ଲା ସୃଷ୍ଟି ହେବାରୁ ଏବେ ତାହାର ଆର୍ଥିକ ବୋଣ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ପରିବର୍ତ୍ତି ହେଲା ।

ସରକାରୀ ଜମି କବର ଦଖଲ ଉଲ୍ଲେଖ

ରାଜସ୍ଵମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ମୋର ଅନ୍ୟ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ସେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟରେ ଆଲୋଚନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ସରକାରୀ ଫର୍ମରିକୁ ବେଆଇନ ଜବର ଦଖଲ (Encroachment) କରି ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ମାନଙ୍କୁ ସେଥିରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ମୁଁ ଚାହିଁଲା । ମାତ୍ର ଖୁବ ନିକଟରେ ଆସୁଥିବା ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ଏହାକୁ ସ୍ଥୁରିତ ରଖିବାକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଜାଇଁ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ବାଦ ଦେଇ ସମାଜରେ ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ସ୍ଥିତିଶୀଳ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ବିପ୍ରାର କରି ସରକାରୀ ଜାଗାକୁ ମାତ୍ର ବସିଛନ୍ତି ସେପରି ରାଜନେତା, ଜନ୍ମ, ଡାକ୍ତର, ଉତ୍ସମିଯତ ଓ ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଜାଗାରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା କାମ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଏହି କାମ ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ଦେଖାଗଲା ଯେ କଟକର ଗୋରା କବର ଠାରେ ତଡ଼କାଳୀନ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ବହୁତ ରୁହିଏ ସରକାରୀ ଜାଗା ମାତ୍ର ବସିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ତ୍ୟାଗର ଅବତାର ତଥା ମହିମା ମୟ

ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଦୟାଦ ଓ ଦେଶର ସର୍ବୋତ୍ତମା ନ୍ୟାୟାଳୟର ସର୍ବୋତ୍ତମା ମଣନ କରିଥିବା ବିଚାରପତିଙ୍କର ଏ ଅବିଚାର କାର୍ଯ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଶଶମାଧମ ମାନଙ୍କରେ ବେଶ ଚର୍ଚି ହେଲା । ଗୋରାକବରର ସେଇ ସରକାରୀ ଜାଗାକୁ ମୁଁ Encroachment ରୁ ମୁଢ଼ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲି । ଏ ଘଟଣାର କୌଣସି ସଫଳ ପ୍ରତିବାଦ ବିଚାରପତି ମହୋଦୟ ସେତେବେଳେ କରିପାରିନଥିଲେ ।

ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ହେଲା ଏଇ ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତି ମହୋଦୟ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ଓକିଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏତେ ନିହିତ ହେଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଅବସରକାଳୀନ Farewell ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଏ ଖବର ସେତେବେଳେ ବହୁ ଜାତୀୟ ପ୍ରତିବାଦ ଖବର କାଗଜମାନଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ଜବରଦଶଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ପୁଲନଶ୍ଵରା ୦୧ରେ ସରକାରୀ ଜାଗା ଉପରେ ନିର୍ମାଣାଶୀଳ ଏକ ବିରାଟ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟକୁ ଡ୍ରାକର ଦ୍ୱାରା ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଗଲା । ଏହି ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ନିର୍ମାଣର ପ୍ରେକ୍ଷାପତରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଜଣେ ନେତ୍ରୀଙ୍କର ଅକଥନୀୟ ଅନୁକମ୍ପା ଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ସେ ମିଶି କୁଆଡ଼େ ଏହି ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟକୁ ବେଆଇନ ଭାବେ ସରକାରୀ ଜାଗାରେ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗର ଏହି ଉଛ୍ଵେଦକରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ଉଚନ୍ୟାୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର କିନ୍ତୁ ସୁଫଳ ପାଇ ନଥିଲେ । ଏବେ ସୁନ୍ଦର ସେହି ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟର ଭବାବଶେଷ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସଦ୍ୟ ନିର୍ବାଚିତ ଜାତୀୟ ଜଣେ ପୂର୍ବଚନ ରାଜ୍ଞୀ ଓ କଂଗ୍ରେସ ସାସଦକୁ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ଜାଗାରୁ ଉଛ୍ଵେଦ କରାଗଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଜନେତାଙ୍କ ସ୍ଵର୍ଗତା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ

ଶ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କର ସେହି ସ୍ଵର୍ଗକାନୀନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣନର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପନ୍ଥର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଫଳର ଫଳର ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ମାତ୍ର ଦଶ ଜଣ ସେମାନଙ୍କ ଫଳର ତାଲିକା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପଦର ଜଣ ତାହା ପ୍ରତି କର୍ଣ୍ଣପାତ କରିନଥିଲେ ।

ଶାସନର ସର୍ବୋତ୍ତମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆସାନ ରାଜନୈତିକ ଲୋକଙ୍କ ସାଧୁତା ପ୍ରତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସମେହକୁ ମୋଚନ କରିବା ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଧାୟକମାନଙ୍କର ସାଧାରଣରେ ନିଜର ଫଳର ତାଲିକା ପ୍ରକାଶ ନିଶ୍ଚଯ ସରକାରର ସ୍ଵର୍ଗତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିପାରିଥାନ୍ତା । ମାତ୍ର ଅଧିକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେମାନଙ୍କର ଫଳର ତାଲିକା ଦେଲେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ମୁଁ ଦୁଇଟି ପ୍ରତାବ ଦେଇଥିଲି । ଗୋଟେ ହେଲା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ତ୍ରୁପ୍ତ କରାଯାଉ । ଦୁଇୟତଟି ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ତୃଳ କରାଯାଇଥିବା କଲା ଫଳର ଅନୁଧାନ ପାଇଁ ଏକ ଚିନ୍ତି ଜଣିଆ କମିଶନ

ବସାୟାଇ । ଏହି କମିଶନରେ ଜଣେ ବିଚାରପତି ଅଧିକ୍ଷେ ରହନ୍ତି । ସେଥି ସହ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ଓ ଜଣେ ମହିଳା ସମାଜସେବୀ ଏହାର ସଦସ୍ୟ ରହନ୍ତି ।

ସରକାରୀ ପ୍ରତିକାରରେ ଏହି କମିଶନର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ରୂପରେଖା ଆମେ କରି ଦେଇଥିଲୁ । ପ୍ରପ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାରପତି ଗତିକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଏହାର ଅଧିକ୍ଷେ, ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ବଳରହୁ ପାତ୍ର ଓ ସମାଜସେବୀ ରମ୍ବାଦେବୀଙ୍କୁ ଏହାର ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ନିମ୍ନୁଚ୍ଛି ଦେବାର ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା । ଥରେ ରାତ୍ରିରେ ଗତିକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ୍ଷେପଦ ପାଇଁ ରାଜି କରାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି । ସେ ପ୍ରଥମେ ଏଥରେ ସମ୍ମତ ନହୋଇ ଜଣେ ଅଣ୍ଡତିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ଅଧିକ୍ଷେ କରିବାକୁ ନିଜ ଆତ୍ମ ପ୍ରପ୍ତାବ ଦେଲେ । ଖାତକଣ୍ଠର ଘୁଣ୍ଠବସା ନିବାସୀ ଜଣେ ବିଶ୍ଵରପତିଙ୍କ କଥା ସେ କହିଥିଲେ । ପରେ ସେ ମୋ ପ୍ରପ୍ତାବରେ ସ୍ଥାବୃତ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିକାରରେ ସ୍ଵଳ୍ପତା ଓ ସାଧୁତା ଆଣିବାକୁ ଏକ ସଫଳ ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ଗଠନ ହେବାକୁ ଥିବା ଏହି କମିଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପର ହେଲା ନାହିଁ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ ଓ ପି.ପି.ସି. ସରାପତି ନନ୍ଦିନୀ ଦେବୀ ଶେଷରେ କହିଲେ ଯେ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଏପରି କମିଶନ ଗଠନ ପାଇଁ ରାଜି ହେଉନାହାନ୍ତି । ସ୍ଵଳ୍ପତା ସାଧୁତା ଆଣିବାକୁ ଆମର ଏହି ଉଦ୍ୟମ ଶେଷରେ ପ୍ରସର ପାରିଗଲା । ଏହାପରେ କେହି କେହି ହେମାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତାଙ୍କର ଦୂର୍ବଳ ନେତୃତ୍ବର ପରିରୂପକ ବୋଲି କହନ୍ତି ।

ତାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ୧୯୯୦ରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ବିଧାନ ସରା ନିର୍ବାଚନରେ ମାତ୍ର ଦଶ ଜଣ ବିଧାୟକ କଂଗ୍ରେସରୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଦଳର ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଏକ କାରଣ ହେଲା ଯେ ବିକ୍ରୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଦୂରଟି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମଟି ଓଡ଼ିଶାରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଲୟାଟ୍ କାରଣାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ଓ ଦ୍ଵିତୀୟଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କୁ କାମ ଦିଆଯିବ । ବିକ୍ରୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସରକାର ଏ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଳନ କରି ନପାରିବାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଆସିଥିଲା ।

୧୯୮୫ ରୁ ୧୯୯୦ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମୋର କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ କାଳରେ ଅଧିକ ସମୟ ଅସମୁଷ୍ଟ ଗୋପ୍ତିର ନେତୃତ୍ବ ନେବା ଓ ମାତ୍ର ତିନି ମାସ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିର୍ବାଚନରେ ଅତିବାହିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଇ ମନ୍ତ୍ରୀର ସମୟରେ ୧୯୮୯ ମସିହାର ଲୋକସରା ନିର୍ବାଚନରେ ମୋତେ କେହାପଡ଼ାରୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସେଥିରେ ପରାଇତ ହୋଇଥିଲି ।

□ □

ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା

୧୯୮୯ ମସିହାରେ ମୋର ବିଧାୟକ ଥିବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା ପକ୍ଷରୁ ଆମ ରଜ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ସଂସଦୀୟ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ମୋତେ ପଠାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରେଷ୍ଠଜଣ୍ମିଜର ବାରବାତସ୍ତ୍ରୀ ଠାରେ ଏହା ଅନୁଷ୍ଠାତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ପୃଥ୍ବୀର ବିକାଶୋକ୍ଷେଣୀ ଦେଶମାନଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ପରିବେଶ ଓ ଜନ ସଂଖ୍ୟାବୃଦ୍ଧି ସଂପର୍କରେ ମୁଁ ଏକ ସାରଗର୍ଭକ ବତ୍ରବ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ବିକାଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ନିଜର ଏ ସବୁ ସମସ୍ୟା ଦିଗରେ ଉପସ୍ଥିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ମୁଁ ଆହାନ ଜଣାଇଥିଲି ।

ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ସଂସଦୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ମୁଁ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରିବା ଅବସରରେ ପ୍ରାୟ ଏକ ମାସ ଧରି ପ୍ରାନ୍ତ, ବ୍ରିଟେନ୍ ଓ ଯୁଗ୍ମରାଷ୍ଟ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲି । ଏହି ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ମୋ ପାଇଁ ଚିକେ କଷ୍ଟକର ଥିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଜ୍ଞାଦ୍ୟରେ କେତେକ ସତର୍କତା ପାଳନ କରୁଥିଲା । ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରଦର ମୋର ଉଦ୍ବୋଧନ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀରେ ଲିପିବର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପାଠକମାନଙ୍କ ଅବଶ୍ୟକ ନିମନ୍ତେ ଏହି ଭାଷଣର ଓଡ଼ିଆ ରୂପାତ୍ମର ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ବାଚମୁଢ଼ି ନିଜେ ଅସୁମୁଢ଼ା ବଶତଃ ଏହି ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ନଥିଲେ । ସେ ଉପାଚମୁଢ଼ି ବା ପ୍ରୟାନେଲର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସତ୍ୟକୁ ଏହି ଶୁରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ନପଠାଇ ମୋତେ ପଠାଇବାର ମୁଁ ଆମ ଦେଶ ତଥା ରାଜ୍ୟର ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିଥିଲି ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠଜଣ୍ମିଜର ବାରବାତସ୍ତ୍ରୀ ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠାତ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ସଂସଦୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୋର ପ୍ରଦର ଭାଷଣର ଓଡ଼ିଆ ରୂପାତ୍ମର

ପୃଥ୍ବୀର ବିକାଶୋକ୍ଷେଣୀ ଦେଶମାନେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ପରିବେଶ ତଥା ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର କଷାୟାତରେ ଜର୍ଜରିତ । ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଉତ୍ତିରା ଗାନ୍ଧୀ ଜ୍ଞାନ ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ଷକହୋମ୍ ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠାତ ହୋଇଥିବା ଜାତିସଂଘର ଏକ ଅଧିବେଶନରେ ଭାଷଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିକାଶୋକ୍ଷେଣୀ ଦେଶମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ପ୍ରଭାବ ଯେ କେତେହୁର ଖରାପ ସେ ସଂପର୍କରେ

ଶ୍ରୀମତୀ ଉଦ୍‌ଧିରା ଗାନ୍ଧୀ ସମସ୍ତଜୀର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ବିକାଶୋନ୍ମୁଖୀ ଦେଶମାନଙ୍କରୁ ଅଧିକଳ୍ପନା ଦେଶ ବିଶ୍ୱ ଶତାବ୍ଦୀରେ ସେମାନଙ୍କର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ସାର୍ବରୌମତ୍ତ୍ଵ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଉନ୍ନତି ତଥା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ସେମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଏହି ବିକାଶୋନ୍ମୁଖୀ ଦେଶମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ମୁତାବକ ଖାଦ୍ୟ, ଲୁଗାପଟା, ବାସଗୁଡ଼, ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷାର ସୁବିଧା ପାଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହି ଦେଶର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ପରିବେଶ ଦୃଷ୍ଟିକରଣ ସାଧାରଣ ଜୀବନକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରିଛି । ଏହା ସାଇକ୍ଲ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଆହୁରି ଭୟାବହ ରୂପ ଧାରଣ କରିଛି । ଏହି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ବର୍ଷକୁ ୧.୫% ରୁ ଶତକତା ୩ ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଭାରତର ଲୋକସଂଖ୍ୟାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଲେ ଦେଖାଯାଏ ଏହା ୧୯୪୧ ରୁ ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ଦୁଇ ଗୁଣ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଏହି ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷ ବେଳକୁ ଏକଶହ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ହୋଇଛି ।

ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଛୋଟ ଛୋଟ ସହର ଓ ନଗର ବୃଦ୍ଧି କରାଇ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିତ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

ଭାରତର ବର୍ଷମାନର ଜନସଂଖ୍ୟା ପୃଥିବୀର ଶତକତା ୧୪ଭାଗ ଏବଂ ମୁଲ ଭାଗ ଶତକତା ୨.୪ଭାଗ । ଏଠାରେ ଏକ ଦୃଢ଼ୀୟାଶ ଲୋକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ବାସ କରନ୍ତି । ଏକାକୀ ଭାରତର ଜନସଂଖ୍ୟା ରୁଷିଆ, ଆମେରିକା ଏବଂ ଇଣ୍ଡିଆରେ ଏକତ୍ର ଜନସଂଖ୍ୟା ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ । ଭାରତର ପ୍ରକୃତ ଶତ୍ରୁ ହେଉଛି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ଅଧିକ ଜନସଂଖ୍ୟା । ପ୍ରକୃତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ପୃଥିବୀର ଜନସଂଖ୍ୟାର ବିମ୍ବାରଣ ଏକ ପ୍ରକାର ଆତକ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଅଧିକକୁ ପୃଥିବୀରେ ଶତକତା ୪୫ ଭାଗ ନିରକ୍ଷର ଭାରତରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଏବଂ ଶତକତା ୪୦ ଭାଗ ସହର ବାସିଥା । ସହରରେ ଜତି ଉଠିଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ କୁଡ଼ିଆ ଘରେ ସେମାନେ ବାସ କରନ୍ତି ।

ବସ୍ତୁତଃ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଜାନେଶି ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ପରିବେଶ ଦୃଷ୍ଟି ହାତକୁ ହାତ ମିଳାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ପରିବେଶ ପରମ୍ପର ପରିପୂରନ ।

ଏହି ବିକାଶୋନ୍ମୁଖୀ ଦେଶପୁତ୍ରିକ ସେମାନଙ୍କର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ଜୀବନ ଯାପନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିବା ଉଚିତ । ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଚାହିଁଦା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଏହାଜ ଦେଇହେବ ନାହିଁ । ବିକାଶୋନ୍ମୁଖୀ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଲୋକମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ଧାନ ଦେଇପାରି ନାହିଁ । ଯା' ହେଉନା କାହିଁକି ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଏହାର ବନ୍ଧନ ସମାନ ଭାବରେ ହୋଇପାରି ନାହିଁ, ମାତ୍ର ଧନ ଲୋକମାନେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଉପକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଆର୍ଥିକ

ସମସ୍ୟା ଏହି ଦେଶମାନଙ୍କ ଉପରେ ବାହ୍ୟ ଏବଂ ଅତ୍ୟଥ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରିବାଲିଛି । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଅପେକ୍ଷା ଏକଛତ୍ରାବଦ ଶାସନ ଫଳରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଶା ଓ ଆକାଶା ପୁରଣରେ ବହୁତ ଚପାତ୍ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଗ୍ରଗତି କେତେକ ନୃତ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଯଥା- ଶିକ୍ଷା ଅଗ୍ରଗତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପାରିପାର୍ଶ୍ଵକ ଚାପ ଓ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୂଷଣ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ଦୃଷ୍ଟିତକରଣ ।

ସମ୍ବନ୍ଧ ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ ଫଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ସାର, ପୋକମରା ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର ମୃତ୍ତିକା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ତଥା ଜଳକୁ ଦୃଷ୍ଟିତ କରୁଛି ।

ଜନଫଳ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର ଆବଶ୍ୟକତା ମେଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କର ଥିଲାନ, କୃଷି ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର ଅଭିଭୂତ ନିମିର ଜଙ୍ଗଳ ଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁଲଭାବେ ନଷ୍ଟ କରିଦିଆଯାଉଛି । ଏହା ଫଳରେ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ଏବଂ ମରୁଭୂମି ସୃଷ୍ଟିହୋଇ ଚାଲିଛି । ନିକଟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ୧୧ ନିୟ୍ୟତ ହେବୁର ସତ୍ସତିଆ ଜଙ୍ଗଳ ଯାହାକି ପୂର୍ବ ଜର୍ମନୀର ଆକାର ହେବ, ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଶୟ ଉପ୍ରାଦନ ଏବଂ ଗୋରୁଗାଇଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି । ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେଉଁଭାବି ଭାବରେ ଜଙ୍ଗଳ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି ଏହି ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ବେଳକୁ ତାହାର ପରିମାଣ ୩୦ ନିୟ୍ୟତ ହେବୁର ହେବ । ପ୍ରାକୃତିକ ଫ୍ରାଙ୍କିନ୍ଡିର୍ଷ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ଚାପ ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ପୁଥିବୀର ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର ମାତ୍ର ଶତକତା ୨୭ ଭାଗ ଲୋକ ଶତକତା ୨୪ ଭାଗ ଫ୍ରାଙ୍କିନ୍ଦିର୍ଷ ରୋଗ କରନ୍ତି । ବସ୍ତୁତଃ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର ଲୋକମାନେ ମାତ୍ର ୨୫% ପ୍ରାକୃତିକ ଫ୍ରାଙ୍କିନ୍ଦିର୍ଷ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ।

ଜନଫଳ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଫ୍ରାଙ୍କିନ୍ଦିର୍ଷ ବ୍ୟବହାରର ଚାପ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଉପରେ ବୋଝ ହୋଇ ରହିଛି । ଏହା ଦେଶର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି । ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରେ ଯେ କୌଣସି ଏକ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟାର୍ଥ ରଖିବା, ପାଣି ଓ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଦୃଷ୍ଟିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଦେଶ, ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଜାତିଫଳ ଓ କମନ୍ୟୁଲଥ ଭଳି ଫ୍ରାଙ୍କିନ୍ଦିର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି । ଏପରିକି ପରମାଣୁ ଅସ୍ତ୍ର ପରାକ୍ରାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ମାନବ ସମାଜ ପ୍ରତି ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କଲାଣି ।

ସେଇହେତୁ ଏକମାତ୍ର ପନ୍ଦ୍ରା ଯାହାକୁ ପୃଥିବୀର ପରିବେଶ ଆୟୋଗ ସୂଚାଇଛନ୍ତି- ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଅଗ୍ରଗତି ହେଉଛି ତାହା ପରିବେଶକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସମତା ରକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ । ସେହି ପନ୍ଦ୍ରା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- (କ) ଯାନ୍ତିକ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜ୍ଞାନ

(ଖ) ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ

(ଗ) ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପ୍ରଥାନ୍ୟୁଯାୟୀ ଅସମତା ଦୂରୀକରଣ

ଏଥପାଇଁ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନେ ଏହି ଚିମୋଟି ନୀତିକୁ ଜାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ କଲେ ବିକାଶୋକୁଣ୍ଡା ଦେଶମାନଙ୍କର ସମାଷ୍ଟ ଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ । ପରିଶାମରେ କେବଳ ଯେ ଏହା ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଳମାଳିଆ ପରିଷ୍ଠିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବ ନାହିଁ, ଏହା ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀର ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପରିଷ୍ଠିତିକୁ ବିଭାଗୀତ କରିବ ।

ଆମେ ଏକ ବିବାଦମାନ ପରିଷ୍ଠିତିର ସମ୍ବୂଧ୍ନାନ ହୋଇଛୁ । ଯଦି ମାନବ ସମାଜ ବଞ୍ଚିରହିବାକୁ ଚାହେଁ, ଆସମାନଙ୍କୁ ଜନଧର୍ଯ୍ୟା ଫଳୁଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆସର ଅର୍ଥନୈତିକ ଆବଶ୍ୟକତା କୁକମାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ପରିବେଶକୁ ସୁରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏପରିକି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜନଧର୍ଯ୍ୟା ଫଳୋଚନ କରିପାରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଗତି ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟାକୁ ଦୂରୀଭୂତ କରିଛି, ଯାହାକି ବିକାଶୋକୁଣ୍ଡା ଦେଶମାନଙ୍କରେ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଆମକୁ ମନେରଖ୍ୟବାକୁ ହେବ ଯେ, ଆମର ପରିବେଶ ଏକ ଏବଂ ଏହା ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରରେବ ନୁହେଁ, ହୁଏତ ଆସେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୋଇ ବଞ୍ଚିବା ବା ଏକାଠି ସମସ୍ତେ ଧ୍ୟେ ପାଇଯିବା ।

□ □

ଗୋଷ୍ଠୀ ବାଦର ନଗ୍ନ ରୂପ : ହିଂସାମୂଳକ ଆକ୍ରମଣ

ପ୍ରଜା ସୋଷାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିରୁ ଆସି ଯେଉଁ ମାନେ କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲୁ । ସମସ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲୁ ଯେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସର୍ବଦା ଗୋଷ୍ଠୀ ବିବାଦରେ ବହୁଧା ବିଭତ୍ତ । ଆଜନରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଯାହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ନା କାହିଁକି, ସେମାନେ ରାଜା, ଜମିଦାର, ମନ୍ଦିରମ ଏବଂ ଧନୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଆସିଥିବାରୁ ଏକକୁଟ ହୋଇ ଗରିବ, ଚାଷୀ, ମୂଲିଆଙ୍କ ବିବୁଦ୍ଧରେ ଫଗ୍ନାମ କରୁଥାଏଟି । ତାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଉପରେ ପଢ଼ୁଥାଏ । ଫଳରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଭିତରେ ସାଧାରଣ ବର୍ଗ ଓ ଧନୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥାଏ । କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରରେ ଏହାର ନଗ୍ନ ଚିତ୍ର ପ୍ରତିପଳିତ ହେଲା ।

କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କୃଷକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ

୧୯୯୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ଆଠ ତାରିଖ । କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ସହର ଉପକଣ୍ଠ ଇନ୍ଦ୍ରାୟୁଦ୍ଧ ହାଇସ୍କୁଲ ହତା ମଧ୍ୟରେ ଏକ କୃଷକ ସମ୍ମିଳନୀ ଉକାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରାୟ ମଧ୍ୟାତ୍ତ୍ଵ ବାରଟା ବେଳକୁ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ସାତଶହ ଆଠ ଶହ ଚାଷୀ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥାଏଟି । ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ ପୂର୍ବତନ କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ ଗନ୍ଧମଣି ରାତତଳେ ନେହୁଦରେ ସମ୍ମିଳନୀ ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ସାହୁ, ଆକବର ଅଲ୍ଲୀ, ନିର୍ମଳ ନାୟକ, ସରୋଜ ରଙ୍ଗନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ । ସେମାନଙ୍କ ସହ କେତେକ ମଦ୍ୟପ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ପଚାଶ ଷାଠିଏ ଗୁଣ୍ଡା ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଏହି ଚାଷୀ ସମ୍ମିଳନୀରୁ ବଳ ପୂର୍ବକ ଭଣ୍ଡର କରିଦେବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ସେମାନେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରାପତିତ୍ତ କରୁଥିବା ବୁକ କଂଗ୍ରେସ ସରାପତି ପକାର ଚରଣ ଖରୁଆକୁ ପେଲା ପେଲି କରି ସରାମଣ୍ଡପରୁ ବାହାରକୁ ଭିତ୍ତି ଆଣିଲେ । ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଯୁବ କଂଗ୍ରେସ ନେତା କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ଦାସ କୁ ସେମାନେ ନିକଟରେ ଥିବା ପୋଖରୀକୁ ୩୦ଲି ପକାଇ ଦେଲେ । ଫଳରେ ସରାରେ ସରାପତିତ୍ତ କରୁଥିବା ପକାର ଚରଣ ଖରୁଆକୁ ପଛରୁ ଧକ୍କା, ଗୋଟା ମାରି ମାରି ହାଇସ୍କୁଲର ଗୋଟିଏ ରୂପରେ ସେମାନେ ଭର୍ତ୍ତ କରିଦେଲେ । ଭୟରାତ ହୋଇ ଅନ୍ୟମାନେ ସେ ସ୍ଥାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ଫଂଗେ ଫଂଗେ ମୁଁ ସରାପତି ଖରୁଆକୁ ସାହାୟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ସେହି ରୂପରେ ପଶିଗଲି । ସାରାଦିନ ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ବିଦ୍ୟାଳୟର ସେ କୋଠରୀ ଭିତରେ ବିନା ଖାଦ୍ୟ ପେନ୍ଦରେ ରୂପ ହୋଇ ବସିରହିଲୁ ।

ଏଥା ହେବା ପରେ ଆମେ ସେଠାରୁ ବାହାରି ଆପ୍ତେ ଘରକୁ ଫେରିଲୁ । ପରେ ଆମେ ଖବର ପାଇଲୁ ଯେ କଂଗ୍ରେସର ଏକ ଉଚ୍ଚପ୍ରତିବାୟ ବଳଶାଳୀ ୧ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ପ୍ରକଳ୍ପ ଜଣିତରେ ସେମାନେ ଏ କାଷ୍ଟ ଭିଆଇଥିଲେ ।

ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ଭବନରେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ

୧୯୯୦ ମସିହାର ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ତ କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ଦଶଟି ଆସନ ମିଳିଥିଲା । ବିକ୍ରୁ ପଞ୍ଚନାୟକଙ୍କ ଜନତା ଦଳ ସରକାର କ୍ଷମତାକୁ ଆସିଲା । ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ସତେଜଶ ବର୍ଷ ପରେ କ୍ଷମତାକୁ ଫେରିଲେ ବିଜୁବାବୁ । ୧୯୯୭ ରୁ ୧୯୯୪ ଭିତରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଗୋଷ୍ଠୀ ବିବାଦ ଅତି ଜଟିଳତା ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲା । ଏକ ପକ୍ଷରେ ଜାନକୀବଳ୍ଲଭ ପଞ୍ଚନାୟକ ଓ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ନେବୁଦ୍ଧରେ କଂଗ୍ରେସର ଦୁଇ ଗୋଟି ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦସ୍ତରେ ଲିପ୍ତ ରହିଲେ । ଆମେ ସବୁ ଦିଲ୍ଲୀ ଦୌଡ଼ା ଗୌଡ଼ି କଲୁ ଏବଂ ଏଥରେ ଦଳ ଦୂର୍ବଳ ହେବା ସ୍ଵଭାବିକ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ୧୯୯୪ ମସିହା ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଆସେମାନେ ଜାନକୀବଳ୍ଲଭ ପଞ୍ଚନାୟକଙ୍କୁ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସଭାପତି ପଦରୁ ଉତ୍ତିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲୁ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆଉ ସେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ଦଖଲ କରି ସବୁ କ୍ଷମତାର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଆସେମାନେ ଭାବିଲୁ ।

୧୯୯୩ ମସିହା ଫେବୃଯାରୀ ୧ ମାସରେ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ନେବୁଦ୍ଧରେ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କୁ ଚଢିବା ପାଇଁ ଏକ ଅବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତ୍ୟାବ (No confidence motion) ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ସାଧାରଣ ବୈଠକ (General body) ରେ ଗୃହୀତ କରାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲୁ । ସହୀଦ ସୁତି ଭବନ ୦୧ରେ ଆମେ ଅସବୁଦ୍ଧ ଗୋଷ୍ଠୀର ନେତାମାନେ ମିଳିତ ହୋଇ ଏହି ଅବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତ୍ୟାବରେ ଦସ୍ତଖତମାନ କରିଥିଲୁ । ତଦନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୯୩ ଫେବୃଯାରୀ ୧୪ ତାରିଖରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସଭାରୁହରେ ଏହି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ସାଧାରଣ ବୈଠକ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଜୀତି ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ମୋ ସହିତ କିଛି ବିଶିଷ୍ଟ ମେମର ମାନଙ୍କୁ ଏହି ବୈଠକରେ ଯୋଗ ନଦେବାକୁ ଧମକ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏପରି କି ଚେଲିପୋନରେ - ‘ଦୁମେ ବୈଠକରେ ଯୋଗଦେଲେ ଦୂମ ଜୀବନ ସଂକଟାପନ୍ତି ହେବ’ ବୋଲି ଧମକମାନ ମିଳିଥିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳର ଓଡ଼ିଶା ଦାୟାଦୂରେ ଥିବା ଅଖୁଲ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସାଧାରଣ ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀମତୀ ଶୀଳା ଦୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ଏହି ବିଷୟରେ ଅବଶତ କରାଇବା ପାଇଁ ବାଧ ହେଲି ଏବଂ ସେ ମୋତେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସ୍ୟାତୋ ସିକ୍କୁୟରିଟି ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ।

ବୈଠକର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଉଚ୍ଚେଜନା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ସଭା ଆରମ୍ଭ ହେବା ମାତ୍ରେ ମୁଁ ବିରୋଧ କଂଗ୍ରେସ ଗୋଷ୍ଠୀ ପକ୍ଷର ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତ୍ୟାବ ମୁହଁ କଲି । ସଂଗେ ସଂଗେ ଅପିସର ତଳ ମହିଳାରେ ପ୍ରବଳ ହୋ-ହାଲା

କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଏକ୍ସପ୍ରେସର
ତା ୨୭.୭.୧୯୮୫ ଦିନରେ ପ୍ରକାଶିତ ଫଟୋ

Infighting comes out

PCC-I vice-president Basanta Kumar Biswal being escorted by his supporters from Congress bawhan in Bhubaneswar on Sunday after he was manhandled. (Below left) Pradip Biswal, supporter of the OPCC-I vice president, who suffered multiple injuries, is being treated at a hospital. (Right) Former minister Bhagabat Prasad Mohanty with injuries. — EPA photos.

ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ
ଆହତ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳକର ଫଟୋ ଚିତ୍ର

[୧୩୪]

ହେବା ସହ ତାରି ଆଡ଼େ ଝରକା ବାଟେ ଚେକା ପଥର ମାନ ବର୍ଷଣ ହେଲା । ସରା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଜାନକୀ ବଲ୍ଲୁଭ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କ ସମେତ ଉପସଭାପତି ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳ ପ୍ରମୁଖ କଷ ତ୍ୟାଗ କଲେ । କେ କୁଆଡ଼େ ଗଲାପରେ ମୁଁ ଦୂରଟି ଝରକା କାନ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ଠିଆହୋଇ ଆମ୍ରରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ଶେଷରେ ପ୍ରାୟ ତିନି ତାରି ଜଣ ଦାଢ଼ି ରଖିଥିବା ଓ ନୀଳ ଲୁଜି ପିନ୍ଧିଥିବା ଶୁଣା ବୈଠକ ଗୃହର ପଞ୍ଜବାଟେ ପ୍ରବେଶ କରି ଜଣେ ସୁବ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମୋତେ କାଠ ଫାଳିଆରେ ନିର୍ମିମ ଭାବରେ ପିଟିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୋର ବାମ ହାତ, ଗୋଡ଼ରେ କେତେ ଯେ ପାହାର ବସିଲା, ତାହା ଏବେ ସୁନ୍ଦା ଗଣତି କରିପାରିନାହିଁ । ମୋର ଚଷମା ଆଖିରୁ ଖସିପତି ସଭାଗୃହ ବିଦ୍ରାଗରେ କୁଆଡ଼େ ରହିଗଲା । ଗୋଡ଼ର ଚପଳ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଛ୍ଵସ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଚକ୍ରବ୍ୟୁହ ମଧ୍ୟରେ ରଥହରା ଶସ୍ତ୍ରହରା ଅଭିମନ୍ୟୁକୁ ସ୍ଵପ୍ନରଥୀ ମାନେ ମିଳିତ ଭାବେ ଆକ୍ରମଣ କଲା ପରି ମୋତେ ପ୍ରାଣାନ୍ତକ ଆକ୍ରମଣ କରି ଜୀବନରେ ମାରି ଦେବାକୁ ସେମାନେ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ପରିସର ଏକ ରଣାଗନରେ ପରିଣତ ହେଲା । ମୁଁ ଜୀବନ ବିକଳରେ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ସଭାଗୃହର ବାହାରକୁ ପଳାଇ ଆସିଲି । ସେତିକିବେଳେ ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁଜାଫର ହୁଏନ ଖାଁ ମୋତେ ହାତରେ ଘେରାଉ କରି କହିଲେ “ଲୋକଟାକୁ କଣ ମାରିଦେବ ।” ସେ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର କଲେ । ମୁଁ କଂଗ୍ରେସ ଭବନର ପଛ କମାଉଣ୍ଡ ଅତିକ୍ରମ କରି ପାଖରେ ଥିବା ଏକ ଡିସପ୍ଲେନସାରୀରେ First Aid ଗ୍ରହଣକଲି । ପରେ ନିଜ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୋତେ ଅନମ୍ବର ରାଜଧାନୀ ହସପିଟାଳ ନିଆୟାଇ ତାତ୍ରରୀ ମାରନା କରାଗଲା ।

କିଛି କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ହଲକୁ ଭିଡ଼ି ନେଇ ତାକୁ ନିର୍ମିମ ଭାବେ ମାଡ଼ ଦେଇ ରତ୍ନାକ୍ରି କରିଦେଲେ । ତାଙ୍କର ଜାମାପଟା ଚିରି ଦିଆୟାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ବେକରେ ଥିବା ସୁନା ହାର ଦିଶୁ ନ ଥିଲା । ସେ ରତ୍ନାକ୍ରି ହୋଇ ବିପନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଦିରହିଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ନିଜ ଗାଡ଼ିରେ ସରକାରୀ କ୍ଲାର୍ଚରକୁ ଅଣାୟାଇଥିଲା । ଜଗତ୍ସିହପୁର ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ପ୍ରଦୀପ୍ (ଟିମ) ବିଶ୍ୱାଳ, ଆଠଗତର ରସାନଦ ସାନ୍ତୁ ଓ ସୁଜିତ ପାତୀ ପ୍ରମୁଖ ବହୁ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଉପରେ ଏହି ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଥିଲା । ପରେ ଉତ୍ସବ ପକ୍ଷରୁ କ୍ୟାପିଟାଳ ଥାନାରେ ଏତଳା ଦିଆୟାଇଥିଲା । ପୋଲିସର ତଦନ୍ତ ପରେ ଦଶ ବାର କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ହେବ ସେ ମୋକଦମା ଏବେ ସୁନ୍ଦା କଣ ହେଲା ଜଣା ନାହିଁ । ଘରଣା ପରଦିନ ଅମର ପ୍ରଧାନ ଅନୁଗ୍ରହକର ଜଣେ କ୍ୟାଟିଷ୍ଟକୁ ଆଣି ମୋ ଜାତକ ଦେଖାଇବାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସେ ଦିନଟି ମୋର ମାର୍କ ଦଶା ଥିଲା ।

କଂଗ୍ରେସ ଭବନରେ ସଂଗଠିତ ଏହି ରତ୍ନାକ୍ରି ଆକ୍ରମଣ ବିଷୟରେ ହାଇକମାଣ୍ଡ କୁ ଜଣାଇ ଦିଆୟାଇଥିଲା । ପରିମାଣ ସୂରୁପ କିଛି ଦିନ ପରେ କଂଗ୍ରେସ ହାଇକମାଣ୍ଡ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଓ ଯୁବନେତା ଲଲାଟେହୁ ବିଦ୍ୟାଧର ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ଦଳରୁ ସମ୍ପେଣ୍ଡ କରି

ଦେଉଥିଲେ । ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଦଶଦିନ ଆୟାତ ପ୍ରାସ୍ତୁ ହୋଇ ରାଜଧାନୀର ଏ ନମ୍ବର ସରକାରୀ କ୍ଷାର୍ତ୍ତରରେ ପଡ଼ିରହିଲି । କଂଗ୍ରେସର ବହୁ ନେତା ମୋତେ ଦେଖିବାକୁ ଆସି ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ କମିଟିର ସଭାପତି ଜନକାବଲୁଭ ପଚନାୟକ ଥରେ ସୁନ୍ଦର ମୋତେ ଦେଖିବାକୁ ଆସି ନ ଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମୋର ଶରୀରର ଆୟାତ ଦେଖିବାକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରି ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ ସୁନ୍ଦର ସେ ତାହା କର୍ଣ୍ଣପାତ କରି ନ ଥିଲେ । ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କୁ ମୋର ଲେଖିଥିବା ପତ୍ରର ନକଳ ରେ ତା ୧୯୪୦୯.୯୩ ରିଖ “ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର”ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ତାହା ଏଠାରେ ପ୍ରଦର କରାଗଲା -

ନିର୍ମମତା ଓ ଅମାନୁଷ୍ଟିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ “ଆପଣଙ୍କ ରୁଣ୍ଡାଙ୍କ ମାତ୍ର ଅତୀତର ଜମିଦାରୀ ରୁଣ୍ଡାଙ୍କ ମାତ୍ରକୁ ବଳିଗଲା”

ପି.ଏ.ସି ସଭାପତି ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇ ଶୟାଶ୍ୟାମୀଥିବା ବରିଷ୍ଟ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଶ୍ରୀ ଭାଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତିକ ମର୍ମସ୍ଵଶୀ ପତ୍ର

ବୁବନେଶ୍ୱର, ତା ୨୩,୦୭ - ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଜମିଦାରୀ ଉଛ୍ଵେଦ ସମୟରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦମନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟନୁଷ୍ଠାନରୁ ଏବେ ନିକଟରେ ପି.ସି.ସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ହୋଇଥିବା ଭତ୍ତାଟିଆ ରୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ ବଳିଗଲା ବୋଲି ଏହି ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହୋଇଥିବା କଂଗ୍ରେସ ଦନର ଜଣେ ବରିଷ୍ଟ ନେତା ତଥା ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଭଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ଗତ ୧୪ତାରିଖରେ ଏଠାରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ (ର) କମିଟି ବୈଠକ ବେଳେ ଆକ୍ରମଣରେ ରୁରୁତର ଆହତ ହୋଇ ବର୍ଷମାନ ଚିକିତ୍ସାଧନ ଥିବା ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି ସେବିନର ସେହି ଦୁଃଖବ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ପି.ସି.ସି ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲୁଭ ପଚାନାୟକଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏକ ମର୍ମସ୍ଵଶୀ ପତ୍ର ଲେଖି ଏହା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି ଗତ ୧୯ ତାରିଖରେ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିବା ପତ୍ରରେ (ଯାହା ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ପଠାଇଛନ୍ତି) ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ “ପି.ସି.ସି. ଦସ୍ତଖତରେ ଘଟିଥିବା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଘଟଣା ପରେ ଜତିମଧ୍ୟରେ ଗନ୍ଧିନୀ ଅତିକ୍ରମ ହୋଇଗଲାଣି ଏବଂ ସେତେବେଳେ ମୋ ଦେହରେ ଯେଉଁ ବାରୁଣ ଆୟାତ ଲାଗିଛି, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ପ୍ରକୃତ ମନୋଭାବ ଆପଣଙ୍କୁ ଲେଖି ଜଣାଇବାକୁ ତାହା ମୋତେ ବାଧ କରିଛି । ସେବିନ ପି.ସି.ସି. ବୈଠକ ବାଧାପ୍ରାସ୍ତୁ ହେବାରୁ ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ବୈଠକ କଷ୍ଟ ଛାଡ଼ିଗଲା ପରେ ଆପଣକର ଅତିପ୍ରିୟ ଯୁବ ରାଜନୈତିକ ସହଯୋଗୀ ତଥା ଛାତ୍ରନେତା ଶ୍ରୀ ଲକାଟେନ୍ଦ୍ର ବିଦ୍ୟାଧର ମହାପାତ୍ର କିପରି ମୋ ପ୍ରତି ଅମାନୁଷ୍ଟିକ ଓ ବର୍ବରୋଚିତ ଆକ୍ରମଣ

କରିବାରେ ସଫଳ ହେଲେ କିନ୍ତୁ ଦୈବାତ୍ ମୋତେ ମାରି ପାରିଲେ ନାହିଁ, ସେ ସର୍ବକରେ ଆପଣ (ଜାନକୀ ବାବୁ) ଢାଳତାରୁ ନିଷିଦ୍ଧ ରୂପେ ଅବଶତ ହୋଇଥିବେ । ଆପଣଙ୍କ ଅବଶତି ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ଏଠାରେ ଭଗବାନଙ୍କ ରାଣୀ ଖାଇ କହୁଛି, ସେବିନ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଏହି ଛାତ୍ରନେତା ଜଣକ ଚକ୍ର ଓ ଜଣଯାଏ ମାତାଳ ଗୁଣାଳୁ (ସମସ୍ତକ ପାଖରେ ମାରଣାସ୍ତ ଥାଏ) ସାଙ୍ଗରେ ଧରି କଂଗ୍ରେସ ଭବନର ଦ୍ଵିତୀୟ ଦରଙ୍ଗା ଦେଇ କଷ ମଧ୍ୟରେ ଦୂତ ପଦରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗୁଣାମାନେ ମୋ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମୁଜାଫର ହୁସେନ ଖାନ କୌଣସି ମତେ ସେଠାରୁ ମୋତେ ପି.ସି.ସି ବିଲଡ଼ି ବାହାରକୁ ଆଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ମୋତେ ଗୋଡ଼ାଇ ଗୋଡ଼ାଇ ପିଟି ଚାଲିଥିଲେ । କାଠପାଳିଆରେ ମୋତେ ୧୯୮୨ ୧୭ ନିସ୍ତର୍କ ପ୍ରହାର ଦେବା ଫଳରେ ମୋ ଦେହରେ କେତେକ ଅଶ ପାଟି ରତ୍ନ ବାହାରି ଥିଲା ଏବଂ ଆଉ କେତେକ ଅଶ ଫୁଲି ଯାଇଥିଲା । ମୋର ଏ ବୟସରେ ଏଭଳି ମାତଖାଇ ମୁଁ ବା କେମିତି ବଞ୍ଚରହିବି ତାହା ଭାବି ପାରୁନି । ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନର୍ଣ୍ଣାୟ ହୋଇଯାଇଛି । ମୁଁ ଏବେ ଅଷ୍ଟଧପତ୍ର ଖାଇବା ସହେ ଶୋଇପାରୁନି କି କିଛି କରିପାରୁନି । ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ମୋ ଆଖୁର ଲୁହକୁ ରୋକିପାରୁନି ।

ମୋର ମନେପଡ଼େ, ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଛାତ୍ରଥିଲି ମୋ ଗାଁରେ ଭାଗାକ୍ଷୀଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜମିଦାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଥିଲି । ସେତେବେଳେ ଫଂପୁଡ଼ ଅଞ୍ଚଳର ଜମିଦାରଙ୍କ ଗୁଣାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୁଁ ଅନ୍ୟ ବହୁ ଭାଗାକ୍ଷୀଙ୍କ ସହ ନିସ୍ତର୍କ ମାତ ଖାଇଥିଲି । ମାତ୍ର ପି.ସି.ସି ଅନ୍ତିମରେ ଭତାଟିଆ ଗୁଣାମାନେ ଯେତଳି ନୃଶର୍ମ ମାଡ଼ଦେଲେ, ତାହା ତାକୁ ବଳିଗଲା । ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଉତ୍ସାହନ ସହ ୧୯୯୩ରେ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଦମନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଦୁଲନା କରିବାକୁ ଯିବାବେଳେ ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ଭାବରେ ମୋତେ ଶୁଭ ଲମ୍ବିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି ।

ଦୁଃଖର ସହିତ ମୋତେ କହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଯେ ସେବିନ ଆପଣଙ୍କର ସେହି ନିଷ୍ଠାର ଲଜ୍ଜାଜନକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଥତି ଅମାନୁଷ୍ଠିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅସତ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଠାରୁ ବଳେଇ ଯାଇଥିଲା । ଆପଣଙ୍କର ସର୍ବୋତ୍ତମା ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ସାଙ୍ଗକୁ ଫଂପୁଡ଼ରେ ଅଗାଧ ପାର୍ଶ୍ଵତ୍ୟ ଏବଂ ରାମାୟଣ ଓ ମହାଭାରତ ଫଂପର୍କରେ ଗରୀର ଜ୍ଞାନ ରହିଥିବାର କୁହାଯାଏ । ଆପଣ ଅଜଣା ଲୋକଙ୍କୁ ଭାବୁ ଓ ଅମାଯିକ ଜଣଯା'କୁ ମାତ୍ର ପି.ସି.ସି ଦପୁରରେ ସେହି ଲଜ୍ଜାଜନକ ଘଟଣା ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ସ୍ଵରୂପ ପଦାରେ ପକାଇଦେଇଛି ।

ଏହି ଅଚାନକ ଆକ୍ରମଣ ଆପଣଙ୍କ ଜାଣତରେ ଯୋଜନାବତ୍ତ ଭାବେ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଵଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି । କାରଣ ସେବିନ ସକାଳେ କେହି ଜଣେ ମୋ ପାଖକୁ ଟେଲିଫୋନ କରି ଧମକ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ମୁଁ ପି.ସି.ସି. ବୈଠକରେ ଯୋଗଦେଲେ ମୋର

ମୁଢଦେହ ହିଁ ଘରକୁ ଫେରିବ । ପୁଣି ଉପଗୋତ୍ର ଛାତ୍ର ନେତାଙ୍କୁ ମୋତେ ପିଟି ପିଟି ଜୀବନରେ ମାରିଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୋଇଥିଲା । ଏହାହତ ଆପଣ ଆଜି ଯାଏ ମୋର କିମ୍ବା ଆହତ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟବସ୍ଥା ବା ସାମାନ୍ୟ ସମବେଦନା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ନ ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ଆପଣଙ୍କ ଚରିତ୍ର ପୁଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି । ଦଳ ଭିତରେ ବା ବାହାରେ ରାଜନୈତିକ ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିବା ସ୍ଵାଭାବିକ ଏବଂ ଏହା ଗଣତନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ଅପରିହାୟ୍ୟ । ମୁଁ ୧୯୮୭ ମସିହାରୁ ଆପଣଙ୍କ ନେତୃତ୍ବକୁ ବିରୋଧ କରିଆୟୁଷି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କେବେ ଓ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆପଣଙ୍କ ଅସମ୍ଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିନାହିଁ ।

ମୋର ମନେପଡ଼େ, ପ୍ରାୟ ୨ ବର୍ଷତଳେ ଆପଣଙ୍କୁ କେତେକ ଯୁବକ ଆଠଗଢ଼ାରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାରୁ ଆପଣଙ୍କ ମଥାରେ ସାମାନ୍ୟ ଆୟାତ ଲାଗିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମୁଁ କେହାପଡ଼ାରୁ ଦୂରତ୍ତ ଆସି ଆପଣଙ୍କ ଭୂବନେଶ୍ୱର ବାସରବନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ।

ଆପଣଙ୍କ ଭକ୍ତି କଂଗ୍ରେସ ପରିବାରର ଜଣେ ତଥାକଥ୍ତ କର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଗୁରୁତର ଆହତ ହୋଇଥିବା ଚାରିପାଞ୍ଚଭଣ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ସାମାନ୍ୟ ଦୌତନ୍ୟ ଓ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉଚିତ ଥିଲା । ଏହି ଆହତକ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଏକଦା ପାରିବାରିକ ବନ୍ଧୁ ତଥା ପି.ସି.ସି.ର ଉପସଭାପତି ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି । ଯଦିଓ ଏମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଶୁଣା ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଶୁଣାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ଖାଲିଛନ୍ତି ବୋଲି ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି । ମୁଁ, ପୂର୍ବତନ ବିଧାୟକ ଶ୍ରୀ ରାସାନନ୍ଦ ସାହୁ, ପୂର୍ବତନ ବିଧାୟକ ଶ୍ରୀ ସୁଜିତ୍ ପାତ୍ରୀ ଓ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ଜଣେ ସମର୍କୀୟ ତଥା ପଡ଼ୋଶୀ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦୀପ ବିଶ୍ୱାଳ ପ୍ରମୁଖ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ଖାଲିଛନ୍ତି ବୋଲି ଆପଣ ସମ୍ବାଦ ପଡ଼ିବୁ ଯେଉଁଳି ବିଭାଗିତା ବିବୃତି ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ରାଜ୍ୟବାସୀ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ବୋଲି କଣ କେହି କହନା କରିପାରିବ ।

ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ବାହୁବଳ ଓ ଅର୍ଥବଳରେ ରାଜ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ନେତା ହୋଇ ରହିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ କଂଗ୍ରେସ ସହ ଯୋଗୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁଳି ଆଚରଣ କଲେ ତାହା ସର୍ବଦା ଆପଣଙ୍କ ବିବେକକୁ ଦୃଶ୍ୟ କରିବ ଏବଂ ଆପଣ ଅସଳ ନେତା ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ସବୁ ଯେଉଁ ଦଳ ସତ୍ୟ ଓ ଅନ୍ତିମାର ମୌଳିକ ନାଟିକୁ ନେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସେହି କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଜଣେ ସାଧାରଣ ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ମଧ୍ୟ ରହିବାର ନୈତିକତା ଆପଣ ହରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

“ଏହି ଚିଠିରେ ଯଦି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରଜାରେ ଆୟାତ ଦେଇଥାଏ, ତେବେ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ଦେବେ”

ମୋର ଏହି ମର୍ମସ୍ତକୀ ପଡ଼କୁ ପଡ଼ିପଡ଼ିବାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ମର୍ମକୁ ତାହା ସ୍ଵର୍ଗ କରି ପାରି ନଥିଲା । ଗୋଷ୍ଠୀ ବିବାଦର ନଗ୍ନ ନମୁନା ସ୍ଵରୂପ ଏକ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ କଂଗ୍ରେସ ଭବନର ପବିତ୍ର ପରିସରରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

କଂଗ୍ରେସ ଭବନରେ ଫଳାଦିତ ସେଇ କଳକିତ ଘଟଣାର କେତେ ବର୍ଷ ପରର କଥା । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ କୌଣସି ଏକ ସମୟରେ ତ୍ରିକାଳୀନ ଯୁଦ୍ଧ କଂଗ୍ରେସ ସାହାପତି ଶ୍ରୀ ଲଳାଟେହୁ ବିଦ୍ୟାଧର ମହାପାତ୍ର ଏକ ସତକ ଦୁର୍ଗଟଣାରେ ଶୁଭୁତର ଭାବେ ଆହୁତ ହୋଇ ବମ୍ବେ ଠାରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମୋର ସାବରମତିର ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପାଇଁ ଯାତ୍ରା ଅବସରରେ ବମ୍ବେ ଯାଇ ମୋ ବଡ଼ ପୁଅ ଘରେ ରହୁଥାଏ । ଖବର ପାଇ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ହସପିଟାଲ ଯାଇଥିଲି । ସେବିନ ତାଙ୍କର ଏକାବେଳକେ ତିନି ଚାରିଟି ଅପରେସନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେ ବହୁତ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ସେବିନ ସାକ୍ଷାତ ନକରି ତିନି ଚାରି ଦିନ ପରେ ମୁଁ ମୋର ବଦୟ ଓ ତାର ସାଙ୍ଗ ସହିତ ହସପିଟାଲ ଗଲୁ । ମୋତେ ଦେଖୁ ସେ ମୋର ହାତକୁ ନେଇ ନିଜ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରଖି ରୋ-ରୋ କାହିଁ ପକାଇଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଭବନରେ ଘଟିଥିବା ଘଟଣା ପାଇଁ ଘୋର ଅନୁତାପ ସହ ସେ ମୋ ନିକଟରେ କ୍ଷମାଭୀକ୍ଷା କରି କାହିଁବା ଦେଖୁ ମୋତେ ମଧ୍ୟ କାହିଁ ଲାଗିଲା ।

କୌଣସି ଏକ ମୁହଁର୍ଗରେ ମଣିଷ କରି ବସିଥିବା ଅପରାଧ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ପଥାତାପ ଦେଇଥାଏ । ଲୁଣ ବାବୁଙ୍କ ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେଇଥା ଘଟିଲା । ହେଲେ ମୋ ମନରେ ସେ ଘଟଣା ପାଇଁ ଆବୋ ଷୋଇ ନଥିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଆରୋଗ୍ୟ କାମନା ସହ ଆମ ଦଳର ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଓ ସୁଫଳତାକୁ ଭଗବାନ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ବୋଲି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲି ଓ ଆର୍ଣ୍ଣବାଦ କରିଥିଲି ମଧ୍ୟ । ହସପିଟାଲରେ ଏପରି ଅଭାବନୀୟ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁ ମୋର ପୁଅ ଏବଂ ତାର ସାଙ୍ଗ ସେତେବେଳକୁ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲେ ।

ତ୍ରେନ ଡବାରେ ଆକ୍ରମଣ

ମୋ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟ ଏକ ସାଧାରଣ ଆକ୍ରମଣ ଘଟିଥିଲା ସେହି ବର୍ଷ ଅର୍ଥାତ ୧୯୯୩ ମିସହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ । ଅଖୁଲ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଏକ ସାଧାରଣ ଅଧ୍ୟବେଶନ ଆୟୋଜନ ହୋଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଆମେ ସବୁ ବହୁ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଏଥରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଟ୍ରେନ ଯୋଗେ ଯାଇ ଥାଉ । ବିହାର ମଧ୍ୟଦେଶ ଆମ ଟ୍ରେନ ଅତିକ୍ରମ କଳାବେଳେ ଗୋଟେ ଷେସନରେ ବିହାରୀ ମିଲିଟାରୀ ଲୋକ ଦଳେ ଆମ ବଣିକୁ ଉଠିଗଲେ । ସେମାନେ ଜବରଦସ୍ତ ଆମମାନଙ୍କୁ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯିବାକୁ କହି ଆମ ସିଇ ଅଭିଆର କରିବାକୁ ଉଦ୍‌ୟମ କଲେ । ଆମର ବହୁ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ଭୟରେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିବା ସ୍ଵଳ୍ପ ମୁଁ ମୋର ସିଇ ଛାଡ଼ି ନ ଥିଲି । କାରଣ ଆମେ ରିଜର୍ଭେସନ୍ ଟିକେଟ କରି ନିର୍ବାରିତ ସିଇରେ ହିଁ ବସିଥିଲୁ ।

ମୋର ସିର୍ ନ ଛାତିବା ଦେଖୁ ଗୋଟେ ମିଲିଟାରୀ ଲୋକ ତା ଅଣ୍ଟାରୁ ବେଳଟ
ବାହାର କରି ମୋ ମୁହଁରେ ଗୋଟେ ଶକ୍ତ ପାହାର ଦେବାରୁ ମୋ ନାକ ପାଟି ରକ୍ତର ସୁଅ
ଛୁଟିଲା । ଏଥରେ ଆମଲୋକ ବହୁ ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ବିକ୍ରତ ହେଲେ । ଭୀଷଣ କୋଳାହଳ ସୁଷ୍ଠି
ହେଲା । ଏ ଫର୍ମର୍କରେ ରେଜବାଇ ଥାନାରେ ଏତଳା ଦେଲୁ । କେତେକ କହିଲେ ରେଜବାଇ
ପୋଲିସରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗର କିଛି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଗାତି ସେମିତି ଅବେଳି ରହିଆଏ । ଷେଷନ ମାସ୍ତର ଘଟଣାମୂଳକୁ ଆସିଲେ । ଆମର
ଟିକେଟ ଦେଖୁ ମିଲିଟାରୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଗାତିରୁ ଓହାରିଦେଲେ । ସେ ଏ ଘଟଣା ନିମତ୍ତେ
ଆମ ପାଖରେ ଦୁଃଖପ୍ରକାଶ କଲେ । ଆମ ଗାତି ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ପୂର୍ବତନ କେନ୍ଦ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ
ଶ୍ରୀକାମାଣ୍ୟା ପ୍ରସାଦ ଦୀର୍ଘ ଦେଓ ପ୍ରମୁଖ ଆମକୁ ନେଇ ମେତିକାଳ ଟ୍ରିଟ୍‌ମେଣ୍ଟ କରାଇଥିଲେ ।
ସେହି ବର୍ଷଟି ମୋ ପ୍ରତି ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନୁଗ୍ରହକ ସେ ଜ୍ୟୋତିଷଜ୍ଞର
ମୋର ମାର୍କଦଶା ଥିବା ବାଣୀର ସତ୍ୟତା ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି ।

□ □

ଶ୍ଵରାମ ଆମର ସାଲିସ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ

ଜାନକୀବଳୁର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସରାପତି ହେବାକୁ ବହୁ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏକ ସମୟରେ ଶହୀଦ ନଗର ତାକ ବଜାନାରେ ମୁଁ ବ୍ରଜ ମୋହନ ମହାତ୍ମି, ଅମର ପ୍ରଧାନ, ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାକ ଓ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାକ ପ୍ରଭୃତି ଏକତ୍ର ହେଲୁ । ଆଗାମୀ ସମୟରେ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାକଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ଥରେ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଉ ବୋଲି ବ୍ରଜବାବୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ସେଥିପାଇଁ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାକଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସରାପତି କରାଯାଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ପାଇଁ ପ୍ରୋକ୍ଷେପଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ଆମେମାନେ ମତ ଦେଲୁ । ମାତ୍ର ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାକ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ନହୋଇ ନିଜେ ପି.ସି.ସି. ସରାପତି ହେବା ପାଇଁ ନିଜଆଦୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ପୂର୍ବୋତ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ ହୁଏତ ୧୯୯୪ରେ ସର୍ବାଧିକ ଦେଶ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠତା ପାଇ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଏକ ସଫଳ ନେବୁଦ୍ଧର ସହ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏତା । ମାତ୍ର ହେମାନନ୍ଦବାବୁଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ବିପକ୍ଷ ହେଲା ।

ଏଣେ କ୍ଷମତା - ମୋହର ଚନ୍ଦ୍ର ଦୌଦୀଗର ଜାନକୀବଳୁର ପଟ୍ଟନାୟକ ଆମ ମାନଙ୍କ ସହ ଏକ ସାଲିସ୍ତର ବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁଲେ । ଆମେ ତାହା ହାତଛତା କରି ନଥିଲୁ । ତଦନ୍ତ୍ୟାମୀ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଦସ୍ତଖତରେ ଏକାତ୍ମରେ ଜାନକୀବାବୁ, ବସନ୍ତ ବାବୁ ଓ ଅମର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ସହ ମୋତେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିମନ୍ତଣ କରି ଏକ ବୈଠକରେ ମିଳିତ ହେଲେ । ଏହି ବୈଠକରେ ଅତୀତର କଠୋର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଜାନକୀ ବାବୁ ଅନୁତ୍ପତ୍ତ ହେଲେ । ରବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ଘଟଣା ଘଟିବ ନାହିଁ ବୋଲି କହି ସେ ଆୟମାନଙ୍କୁ ସହଯୋଗର ହସ୍ତ ପ୍ରସାରଣ କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହେଲେ ଆଗାମୀ ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସର ସରକାର ଆସିବ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସଫଳ ହେଲା । ୧୯୯୪ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଦେଶ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠତା ହାସଲ କରି ସରକାର ଗଠନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେଲା । ଏହି ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାକଙ୍କୁ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ଦିଆଯାଇଥିବା ବେଳେ ମୋତେ ଉତ୍ତରିକ୍ଷା ବିଭାଗ ସମେତ ଯୋଜନା ଓ ସମନ୍ଵୟ ବିଭାଗ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

□ □

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିଷ ଦୃଷ୍ଟି ଭିତରେ ମୁଁ

ଦୀର୍ଘ ଦିନରୁ ଜାନକୀବଲୁଭ ପଚନାୟକଙ୍କ ସ୍ଵେଚ୍ଛାଗାରୀ କ୍ଷମତା ପାପାସ୍ତୁ ନେବୁଦ୍ଧ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସରେ ଦାନା ବାନ୍ଧିଥିବା ଅସହୁଷ ଗୋଷ୍ଠୀର ନେବୁଦ୍ଧ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ନେବୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାନ୍ଧବରେ ମୋର ସେଥିରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ରହି ଆସିଥିଲା । ଆମ ଅସହୁଷ ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦକ୍ଷେପ ଓ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ମୋ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେଉଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ବିଷଦୃଷ୍ଟି ଭିତରେ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ପଡ଼ିଯାଉଥିଲି ।

ମୁଁ ଜଣେ ଆଜନ ଜୀବି ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ପୂର୍ବରୁ ରାଜସ୍ତାନ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ପରି ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ମୁଁ କିଛି କାଳ କାମ କରିଥିବାରୁ ମୋତେ ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବେ ଆଜନ, ରାଜସ୍ତାନ ବା ଅର୍ଥ ଏ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଏକ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା । ସହଜରେ କ୍ଷମତାର ଅଶୀଦାର ନ କରାଇବାର ଅଭିସନ୍ଧି ପୋଷଣ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୋତେ ଉଚିତିକାରୀ ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଲେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଏହି ବିଭାଗଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ୟା ବହୁଳ ଓ ଜଟିଳତାରେ ଭରା ବିଭାଗ ରୂପେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ମାତ୍ର ମୁଁ ଏଥରେ ବିଚକ୍ଷିତ ନ ହୋଇ ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବେ ମୋର ଚିରାଚରିତ ତଙ୍ଗରେ ଏହି ବିଭାଗର ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଉନ୍ନତି ସାଧନ ସହ ସକଳ ଜଟିଳତାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗର ଅନେକ ସଂସାର ଆଣିବାରେ ସାଧମତେ ଚେଷ୍ଟା କଲି ।

ମାତ୍ର ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କୁଶଳତାରେ ମୋତେ ଉସ୍ଥାହିତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏହା କେତେକକର ଗାତ୍ରଦାହର କାରଣ ହେଲା । ଫଳରେ ଧାରାବାହିକ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇ ମୋତେ କେତେକ ମୁଲରେ ନିହିତ , ଅପମାନିତ ଓ ବଦନାମ କରାଇବାର ଚକ୍ରାନ୍ତ ରଚନା କରାଗଲା । ସେପରି କେତେକ ଘଟଣାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଏଠାରେ ଦେବାକୁ ଉଚିତ ମନେକରେ ।

ଉକ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରେ ମୋତେ ଅପମାନିତ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ।

ମୋ ଚରିତ୍ର ସଂହାର ପାଇଁ ହୀନ ଉଦ୍ୟମର ସ୍ଵତ୍ତୁଧର ଥିଲେ ସେଇ ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ନାୟକ ଓ ଢାକ ପୃଷ୍ଠାପୋଷକତା ପାଉଥିବା କେତେକ ଖବରକାଶକର ସଂପାଦକ । ୧୯୯୭ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ ଉକ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର ଯୁନିଯନର ଏକ ଉସ୍ତବ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେଉଥାଏ । ଏହି ଉସ୍ତବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ତତ୍କାଳୀନ କୁଳପତି ପ୍ରଫେସର ଗୋର କିଶୋର ଦାସ ମୋତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ସେଥିରେ

যোগদেবা পাইঁ মোর স্বীকৃতি দেবা পরে এক নির্দিষ্ট খবরকাগজের বিভিন্ন উদ্দেশ্য প্রশংসাদিত খবরমান মোর বিশ্ববিদ্যালয় উন্নবরে যোগদেবা পরিপ্রেক্ষের প্রকাশ পাইলো। মোর চরিত্র উন্নবার পাইঁ জাগজে জাগজে অস্ত্য ঘটণামান প্রকাশ করাই দেଇ এহি নির্দিষ্ট চক্রান্তকারী গোষ্ঠীর সমর্থক খবরকাগজ মোতে কলঙ্কিত করিবার হাঁন ষ্টত্যন্ত রচনা করিথলো।

এহি সময়ের হতাত ভূবনেশ্বরীর এং.পি.ও.ডি.আর.ছি. মোতে সাক্ষাত করিবাকু চাহীলো। মুঁ ষেমানকু সাক্ষাত অনুমতি দেবা পরে ষেমানে মোতে উকুল বিশ্ববিদ্যালয়ের এহি উন্নবানুষানরে যোগ ন দেবা পাইঁ অনুরোধ কলে। মুঁ তার কারণ পচারিবারু ষেমানে জ্ঞানলে যে উকুল বিশ্ববিদ্যালয়ের যোগদেবাকু থুবা মোর এহি কার্য্যক্রমের কেতেক অসামাজিক লোক গণগোল পৃষ্ঠিকরিবার সম্বাদনা রহিথুবারু ষেতারে আজনশুঙ্গলা পরিষ্কৃতি সৃষ্টি হেবার আশঙ্কা রহিছি। তেন্তু এহি কার্য্যক্রমকু বাঢ়িল করিবাকু ষেমানে কহিলো। মাত্র মুঁ ষেমানক পরামর্শকু গ্রহণ ন করি ‘মুঁ মোর কাম করুছি, ষেমানে ষেমানকর কাম করবু’ বোলি রোক ঠোক জবাব দেଉথলি।

উন্নবদ্ধন যথা সময়ের মুঁ উকুল বিশ্ববিদ্যালয় অভিযোগিয়মেরে পহার্থলি। মোতে কুলপতিক ষমেত অন্যান্য অধ্যাপক ও প্রফেসরমানে ষভাস্তুলকু পাছোটি নেলো। ষমগ্র অভিযোগিয়ম দর্শক, অধ্যাপক ও ছাত্রছাত্রীমানক দ্বাৰা উৱাচক হোলখাএ। যথারাতি উন্নবর কার্য্যক্রম চালিথাএ। পরিশেষে মুখ্য অতিথি রূপে মোর বৃত্তব্য রঞ্জবা পাইঁ মুঁ উত্তীবা মাত্রে অভিযোগিয়ম বালকোনারু পদৰ কেতিএ জ্ঞ যিলা ‘উচ্চশিক্ষা মন্ত্রী প্রেরিয়াআ’ ধূমি দেউ কলাপতকা মান প্রদর্শন কলে। মুঁ এথুৰে আদৌ বিচলিত নহোচ স্বাভাৰিক রাতিৰে মোর বৃত্তব্য দেউচালিথাএ। ষেমানক উদ্দেশ্যেরে মুঁ কহিথলি যে “মুঁ কংসারী ঘৰৱ পারা, মোতে এ কুলা তাৰঁ তাৰঁ কৰনা। জীবনৰ বহুকাল বিৰোধী দলৰ ভূমিকা নেই এমিতি বহু কথা দেশু আবিষ্টি নিজে কৰিআবিষ্টি।”

মোর কার্য্যক্রমকু উন্নুৱ কৰিবা পাইঁ নিয়োজিত এহি পিলাএ এথুৰে হতাপ হোচ তলকু আবি জবরদস্ত ষভামণ্ডপ আতে মাতি আবিলো। ফলৰে ষেমানকু বিৰোধ কৰি অন্যান্য ছাত্র মানে ও অধ্যাপক মানে ষেমানক ঠাকু কলাপতকা ছতাই নেই অভিযোগিয়ম বাহাৰকু ততিদেলো। মুঁ মোর বৃত্তব্য

ଦେଉଥିବା ବେଳେ ସେଇ ଅସାମାଜିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ କଳାପତକା କେହି ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପକାଇ ଦେଲାବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖବର କାଗଜର ପଟୋଗ୍ରାଫର ତାର ପଟୋ ଉରୋଳନ କରିନେଇଥିଲେ । ପରଦିନ ଏହି ପଟୋ ସହ କିଛି ବଢେଇ ଚଢେଇ ଲେଖା ସେ ଖବରକାଗଜ ପ୍ରକାଶ କଲା ।

ସାଧାରଣତତ୍ତ୍ଵ ଦିବସ ପ୍ୟାରେତରେ ଯୋଗଦେବାରେ ବାଧା

ମୋତେ ଅପମାନିତ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ହାନି ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଥିଲା ଠିକ୍ ପରବର୍ଷ ଜାନୁଆରୀ ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ । ସାଧାରଣତତ୍ତ୍ଵ ଦିବସର ପ୍ୟାରେତରେ ଯୋଗଦେଇ ପତାକା ଉରୋଳନ ସହ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୋତେ ସମ୍ବଲପୂର ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରତୀଏ ପ୍ୟାରେତରେ ଯୋଗ ଦେବାର ଥାଏ । ସାଧାରଣତତ୍ତ୍ଵ ଦିବସର ତିନି ତାରିଦିନ ଆଗରୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖବର କାଗଜ ପ୍ରକାଶ କଲା ଯେ ‘ଉଚ୍ଛରିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମ୍ବଲପୂର ଠାରେ ପତକା ଉରୋଳନ କରାଇ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ଓ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ବିରୋଧ କରାଯିବ’ ଉତ୍ୟାଦି ଉତ୍ୟାଦି ବହୁକଥା । ଏହାସହେ ମୁଁ ସମ୍ବଲପୂରରେ ସେ ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଜଣେ ମହିଳା କଲେକ୍ଟର ଶ୍ରୀମତୀ ଅନୁ ଗର୍ବଙ୍କ ସହ କଥା ହୋଇ ସମ୍ବଲପୂର ବାହାରିଲି । ରାତ୍ରି ପ୍ରାୟ ସାତେ ଦଶଟା ବେଳେ ମୁଁ ଖାରସୁରୁତାରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ମୋତେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରତୀଏ ପଦାଧିକାରୀ ମାନେ receive କଲେ । ଏକାଧିକ ସଶସ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ଶାତି ଗହଣରେ ମୋତେ ସମ୍ବଲପୂର ସର୍କିଟ ହାଉସକୁ ନିଆଗଲା ।

ସମ୍ବଲପୂରରେ ମୋର ଗନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ ବୋଲି ପ୍ରକାଶିତ ସମାଦ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୁଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଏ ସଂପର୍କରେ ପଚାରିବାରୁ ସେ ସେଠାରେ କୌଣସି ଆଜନ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି ଉପ୍ରକାର ଆଶକ୍ତା ନାହିଁ ବୋଲି ମୋତେ କହିଥିଲେ । ନିର୍ବିଭ୍ଵରେ ମୁଁ ପତକା ଉରୋଳନ କରିପାରିବି ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ । ନିର୍ବିରିତ ସମୟରେ ଠିକ୍ ସକାଳ ଦଶଟା ବେଳେ ମୁଁ ସମ୍ବଲପୂର ପ୍ୟାରେତ ପତିଆରେ ପତାକା ଉରୋଳନ କରି ମିଳିତ ପ୍ୟାରେତରେ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ କଲି । ପରେ ପରେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ମୋତେ କଲେକ୍ଟର ନେଇ ସର୍କିଟ ହାଉସରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ ।

ପରେ ମୋ ସହ ଆଲୋଚନା ବେଳେ ସେ ମହିଳା କଲେକ୍ଟର ମୋତେ ଜଣାଇଲେ ଯେ ମୋର ପତାକା ଉରୋଳନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବିକ୍ଷେପ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ କିଛି ଅସାମାଜିକ ଲୋକଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ନିଯୋଜିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଖବର ପାଇ କଲେକ୍ଟର ଜାନୁଆରୀ ୨୭ ତାରିଖ ସକାଳେ ସେଇ ସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ ନିରାକାର ଆବାସିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଡକାଇ ପୋଲିସ ହେପାଇତରେ ପ୍ୟାରେତ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟକାଇ ରଖି ଦେଇଥିଲେ । ଫଳରେ ସେମାନେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବିନ୍ଦୁ ଘଟାଇ ପାରି ନଥିଲେ । ଜଣେ ମହିଳା କଲେକ୍ଟରଙ୍କର ଏପରି ସାହସିକ ଓ ତୀର୍ଥଣ ବୁଦ୍ଧି ସଂପନ୍ନ ପଦେଷ୍ଟେପ ଯୋଗୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଥିଲି ।

ଏପରି ଘଟଣାମାନ ସବୁ ଘଟାଇ ମୋତେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରେ ରଖାଇ ମଧ୍ୟ ଲାଞ୍ଛନ୍ତ ଓ ଅପମାନିତ କରିବାର ଯେଉଁ ହୀନ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ସବୁ ସମୟରେ ବିପଳ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ମୋର ଦାୟୀତ୍ବ ସଂପାଦନ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମାନଙ୍କରେ ଅଯଥା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଉଥିଲା । ମାତ୍ର ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ରହି ସେ ସବୁକୁ ମୁଁ ଏଡାଇ ଯାଉଥିଲି । ଜାରଣ ଆମ ସମିଧାନରେ ଜ୍ୟାବିନେଟ ହେଉଛି ଏକ ମିଳିତ ଦାୟୀତ୍ବ ସଂପନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜଣେ ଜ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ବିଭାଗର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵାଧୀନ ଓ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଅଧିକାର ସଂପନ୍ନ ହୋଇ ଥିବାରୁ କାହାରି ଅଯଥା ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରିନଥିଲି । ସମିଧାନ ମତରେ ‘each member of the cabinet is equal’ ବ୍ରିଟିଶ ପଦ୍ଧତି ଓ ପରମରା ଅନୁସାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଉଛନ୍ତି “Primus Interpares ବା First among equals” ତେଣୁ ଥରେ ମୋତେ ଏକ ବିଭାଗର ଦାୟୀତ୍ବ ଦେଇ ତାହା ଉପରେ ଅଯଥା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମନୋବ୍ରତିକୁ ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରି ନଥିଲି ।

□ □

ଦୁର୍ଗ ପତନର ବେଳ

ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଉପାଖ୍ୟାନ

ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ବର୍ଷ ସୁଚାରୁ ବୁଝେ ମହୀମଣ୍ଡଳ ଚାଲିବା ପରେ ପୁଣି ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲୁର ପଟନାୟକ ନିଜର ଏକଳତ୍ରବାଦୀ ମନୋବୁରିରେ ସରକାର ଚଳାଇବାକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ମହୀମଣ୍ଡଳରେ ମନାତ୍ତର ଓ ମତାତ୍ତର ଆର୍ଥି ହୋଇଥିଲା । ଯଣଣାର ବିତମନୀ ଏହିକିମେ ସରକାରର ସମୟ ସରିବାର ବର୍ଷକ ପୂର୍ବରୁ ଅଞ୍ଜନା ମିଶ୍ର ନାମକ ଜଣେ ସ୍ଵାମୀ ପରିଚିତ୍ୟା ତରୁଣୀ ତରକାଳୀନ ଆତଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ରାୟଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବକାକୂର ଅଭିଯୋଗର F.I.R ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ସରକାରର ନିରାପରା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆତଭୋକେଟ ଜେନେରାଲକୁ ଦୂରତ ଇଷ୍ଟପା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟନାୟକଙ୍କୁ ଏକ Confidential ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲି । ଏହାର ଏକ ଜିତା ନକଳ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲି । ମାତ୍ର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଜିଦରେ ଅଟଙ୍କ ରହି ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ରାୟଙ୍କୁ ଇଷ୍ଟପା ଦେବା ପାଇଁ କହି ନ ଥିଲେ । ମୋ ପତ୍ରର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟଦେଇ ନଥିଲେ । ଏଥରେ ବିରୋଧ ଦଳ ମୁଁ ବୁଝ ହୋଇ ଶ୍ରୀ ପଟନାୟକଙ୍କ ଇଷ୍ଟପା ବାରଂବାର ଦାବୀ କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ବିଧାନସଭାରେ ଜାନକୀ ପଟନାୟକ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଗତ ହେଲା । ଉପରେ ଆଲୋଚନାରେ ଅଶ୍ରୁହଣ କରି ଶାସକ ଦଙ୍ଗର ସମସ୍ତ ବିଧାୟକ ଓ ମହୀମାନେ ଆତଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ ଇଷ୍ଟପା ଦେବା ବା ଜନକୀ ବଲୁର ପଟନାୟକ ମହୀମଣ୍ଡଳର ଇଷ୍ଟପା ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ବୋଲି ଦୃଢ଼ ସ୍ଵର ଉତ୍ତରାଜ୍ୟ କଳାବେଳେ, ମୁଁ ମୋର ବିବେକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଇ ନ ପାରି ଆତଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ ଇଷ୍ଟପା ଦେବା ଉଚିତ ବୋଲି ସୂଚନା ଦେଇଥିଲି । ଏହି ଅବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରସ୍ତାବ ବିଧାନ ସଭାରେ କାଟ ଖାଇ ଯାଇଥିଲେ ସୁନ୍ଦର ପରଦିନ ଆତଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ରାୟଙ୍କ ଇଷ୍ଟପା ପ୍ରଦାନ ବିଷୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗୃହରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ମହୀମଣ୍ଡଳର ପତନ

୧୯୯୪ ରୁ ୧୯୯୯ ମସିହାର ଏଇ ଜାନକୀ ବଲୁର ପଟନାୟକ ସରକାର ସମୟରେ କେତେକ ବହୁ ଚର୍ଚିତ ଘଟଣା ଆମ ସରକାରଙ୍କୁ ଦୋହଳାଇ ଦେଇଥିଲା । ଅଞ୍ଜନା ମିଶ୍ର ଅଧ୍ୟାୟର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ବାରିପଦା-କେଉଁଗେ ଅଞ୍ଚଳର ମନୋହରପୂର ଠାରେ ଗ୍ରାହାମ ଷେନ୍ ନାମକ ଚର୍ଚ ପାରଦରଙ୍ଗ ସମେତ ଦୁଇ ଶିଶୁପୁତ୍ରଙ୍କୁ ମଟର ଗାତି ଭିତରେ ଜାବନ୍ତ

ଦୟା କରାଯାଇଥିଲା । ମନୋହରପୁର ଘଣା ଘଟିବା ପରେ କୋରାପୁଟରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଚର୍ଚକୁ ପୋଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଦୂରର ଯେ କେହି ହେଉନା କାହିଁକି ଏକ ସଖ୍ୟା ଲକ୍ଷ୍ୟ ସପ୍ରଦାୟ ପ୍ରତି ଏପରି ବର୍ଦ୍ଧରୋଚିତ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାମାନ ଆମ ସରକାର ନିକଟରେ ଏକ ଚାଙ୍ଗେଜ ରୂପେ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ଏପରି ସମସ୍ୟା ମାନ ସରକାରକୁ ଭାରାଭ୍ରାତ କରିଦେବାବେଳେ ପୂର୍ବୋତ୍ତ ତରୁଣୀ ଅଞ୍ଜନା ମିଶ୍ର ପୋଲିସର ସୁରକ୍ଷା ବଳୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବାରଙ୍ଗ ବାଟେ କଟକ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଧର୍ଷତା ହେଲେ । ଏହାକୁ ଏକ ସୁପରିକଷ୍ଟିତ ଯୋଜନା ବୋଲି ଅନେକ କହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଘଟଣାମାନ ଜାନକୀ ବଲୁଡ଼ ପଢନାୟକଙ୍କ ସରକାରଙ୍କର ସମାଧ୍ୟ ରଚନା କଲା । ଏ ସବୁ ଘଟଣାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ କଣ୍ଠେସ ହାଇକମାଣ୍ଡ ଦୂରତ ଜାନକୀ ବଲୁଡ଼ ପଢନାୟକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପଦବୀରୁ ଓହରିଯିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । କେହାରୁ ଶ୍ରୀ ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗକୁ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ପ୍ରେରଣ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗ ମହିନୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରକରେ ମୁଁ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟା ଓ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ବିଭାଗର ଦାୟୀତ୍ବ ନେଇଥିଲି ।

ମହାବାତ୍ୟା ପରର ରାଜନୈତିକ ହଟଚମଟ

୧୯୯୯ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୁଳବର୍ଷୀ ଜିଲ୍ଲା ମାନଙ୍କରେ ସଂଗ୍ରହିତ ହେଲା ମହାତାଣ୍ଡବର ଲୀଳା ସୁପର ସାଇକ୍ଲୋନ । ଏହି ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀନ ଦୂର୍ବିପାକରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ଲୋକେ ବିପନ୍ନ ହେଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗ କେନ୍ଦ୍ରସରକାର ତଥା ବିଷ୍ଣୁ ସମୁଦାୟ ନିକଟରେ ବିନମ୍ରତାର ସହ ଓଡ଼ିଶାର ବିପନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ପ୍ରତ୍ୱର ପରିମାଣରେ ରିଲିଫ ଓ ଉଷାର ସାମଗ୍ରୀର ସୁଅ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଛୁଟିବାରେ ଲାଗିଲା । ପୂର୍ବରୁ କୃତିତ ଏପରି ବିପନ୍ନ ସହାୟତା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଇଥିଲା । ଏହାର ସମସ୍ତ ଶ୍ରେୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗକୁ ଦେବା କଥା । ମାତ୍ର ମହାବାତ୍ୟା ପରର ଅନେକ ଦିନ ପରେ ହଠାତ୍ ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ମନରେ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ଥିବା ଦରବ ଚେଇଁ ଉଠିଲା ଓ ସେ ବାତ୍ୟାଞ୍ଜଳ ଗସ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କର ଇଣ୍ଡିଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଏକ୍ସାର୍କ୍ ପରିଷଦରେ ଘନଘନ AICC ର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଆସି ରିଲିଫ କାର୍ଯ୍ୟର ପର୍ଯ୍ୟାଳୋଚନା କଲେ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗମାଙ୍ଗ ସରକାରର ରିଲିଫ ଓ ପୂର୍ବଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟର ବ୍ୟାପକ ସଫଳତା ସହେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକମାନେ ରିପୋର୍ଟ ଦେଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ରିଲିଫ ଓ ପୂର୍ବଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟ ସତୋଷଜନକ ନୁହେଁ । ଉଚ୍ୟବସରରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବାସରବନରେ ଥରେ ଜ୍ୟାବିନେଟ ମିଟି ଝଲିଥିବା ବେଳେ କିମ୍ବି ଶୁଣାମାନେ ବାସରବନର ଚାରିପଟେ ଘୁରୁବୁଲି ଚେକାପଥର ପକାଇଲେ । ସେଥୁସହ ଅଶ୍ରୁବ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଲିଶୁଲଙ୍କ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଇଣ୍ଡିଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଧ୍ୟନିମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣାରେ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗ କେହାୟ ନେହୁବର୍ଗଙ୍କୁ ନିଜର ଇଣ୍ଡିଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଧ୍ୟନିମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଦେବାର ଜଣାଇଲେ ।

ମୋଟିଲାଲ ଭୋରା ଓ ମାଧବରାଓ ସିନ୍ଧିଆଙ୍କ ସମେତ ତିନି ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟବେଷକ ଓ ତିଶା ଆସି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ଯେ ଜାନକୀ ବଲୁଭ ପଞ୍ଜନାୟକ, କାହୁ ଚରଣ ଲେଙ୍କା ଓ ବସତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଯାହାନାମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲେ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । କ୍ୟାବିନେଟର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଏହି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପୂନଃ ଅବସ୍ଥାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥାଏ । ମୁଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱାଳ ଓ ବରିଷ୍ଠ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ରମ୍ଭନାଥ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କ ନାମ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲି । ମାତ୍ର ବିଦାୟୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପାଇଁ ମୋ ନାମ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାରୁ ହଠାତ୍ ବସତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ କେଜାଣି କାହିଁକି ଘାଇଲା ବାଘ ପରି ଉତ୍ୱିଷ୍ଟ ହୋଇ ଏହାକୁ ଯୋର ବିରୋଧ କଲେ । ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ ମଧ୍ୟ ଏ କଥାରେ ସହମତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ ନାହିଁ । କ୍ୟାବିନେଟର ଅନ୍ୟ ସତ୍ୟ ମାନେ ନୀରବ ରହିଲେ । ହେମାନନ୍ଦ ବାବୁ ନିଜେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାର ଅଭିଳାଷ ପୋଷଣ କରୁଥିବାର ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ମାତ୍ର ସେତେବେଳେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସଭାପତି ଥିବା ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅସୁବିଧା ଥିଲା । ସେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଗଲେ ତାଙ୍କ ଖ୍ଵାନରେ ଜାନକୀବଲୁଭ ପଞ୍ଜନାୟକ ପି.ସି.ସି ସଭାପତି ହୋଇଯିବାର ଭୟ ଥିଲା । ଏହା ହେଲେ ଜାନକୀବାବୁ ଆଗକୁ ଥିବା ନିର୍ବାଚନରେ ପୁଣି ନିଜର ଚକ୍ରବ୍ୟୁହ ରଚନା କରି ନିଜର ସମର୍ଥତ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଚିକଟ ଦେଇଦେବେ । ମାତ୍ର ହେମାନନ୍ଦ ବାବୁ ଏ ସଂପର୍କରେ ଆଦୌ ସବେତନ ନହୋଇ ନିଜର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦିଗରେ ମୋନ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରୁ କ୍ୟାବିନେଟରେ ଅଚଳାବସ୍ଥା ଦେଖାଗଲା । ତେଣୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ କେନ୍ତ୍ରୀୟ ପର୍ଯ୍ୟବେଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେଇକରି ଗଲି । ଆମ ପଛରେ ଶ୍ରୀମତୀ ସରସ୍ତୀ ହେମ୍ବନ ମଧ୍ୟ ଆସିଲେ । ପର୍ଯ୍ୟବେଷକ ଦଳର ବରୀଷ୍ଠ ସତ୍ୟ ମୋଟିଲାଲ ଭୋରାଙ୍କୁ ମୁଁ କହିଲି “ ଜଣେ ଆଦିବାସୀ ନେତାଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରୁ ଅନ୍ତର କରାଯାଉଥିବାରୁ ଆଗମାନୀ ନିର୍ବାଚନରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜଳନ୍ତର୍ଯ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ଲାଗନ୍ତରେ ହରିଜନ ଆଦିବାସୀ ବର୍ଗ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏଥରେ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଅଦିବାସୀ ନେତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧ୍ୟକାରୀ ଭାବେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କରାଯାଉ ” । ମିଃ ଭୋରା ମୋ କଥାକୁ ପସନ୍ଦ କଲେ । ହେମାନନ୍ଦବାବୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସ୍ଵଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ।

ଫଳରେ ଜାନକୀବାବୁ କ୍ଷମତାକୁ ଫେରି ନିଜ କ୍ଷମତାକାଳର ଜାତିଶ୍ରୀ କରିବାକୁ ମସୁଧା କରିବା, ସଫଳ ହେଲାନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ ଶେଷ ଭାଗରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ ଏବଂ ମୋତେ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରଙ୍କରେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ଦାୟୀଙ୍କ ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୯୪ ମସିହା ୦୧ରୁ ୨୦୦୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ତିନି ଜଣ ନେତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସରକାର ଗଠନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓ ସେହି

ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ଉନ୍ନତିନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ଏକ ମୁଖ ସରକାର ଗଠନ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ପକରେ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ନିର୍ବାଚନରେ ‘ବିଜୁ ଲେଗାସି’କୁ ନେଇ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ସୃଷ୍ଟି ବିଜେତି ଓ ବି.କେ.ପି. ମିଳିତ ହୋଇ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ନେଇଦୂରେ ସରକାର ଗଢ଼ିଥିଲେ । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଶ୍ରୀ ରଣେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତାପ ସ୍ଵାର୍ଜଙ୍କ ଠାରୁ ନିଜ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ଆଠଗତରେ ଜାନକୀବାବୁ ପ୍ରାୟ ବୟାକିଶ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ରୋଟ ବ୍ୟବଧାନରେ ହାରିଥିଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଷନାରୁ ମୁକ୍ତ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେବ ଯେ କଂଗ୍ରେସ ଦକ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବନ୍ଦୂତ ପଟ୍ଟନାୟକ ନେଇଦୂରେ ୧୯୮୦, ୧୯୮୪ ଓ ୧୯୯୪ ମସିହାରେ ତିନି ତିନି ଅର ରାଜ୍ୟର ଶାସନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଲୋକ ଚକ୍ଷୁରେ ଜଣେ ସଫଳ ଶାସକ ବୋଲି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୋଇପାରି ନଥିଲେ । ସର୍ବଦା ନିଜର ସହକର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ଚପାଇ ରଖୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରୀକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟାହତ କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି କଂଗ୍ରେସ ପରି ଏକ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଦଳର ଓଡ଼ିଶାର ମୁଦ୍ରିକୁ ସେ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଇଥିଲେ । କେବେ ବିରୋଧକ ସହ କ୍ଷତଯନ୍ତ ତ କେବେ ସାଜିଷକୁ ଆପଣେଇ ନେଇ ସେ ହୃଦ ରାଜନୀତି ପଶାପାଳାରେ ଜଣେ ସଫଳ ଗୋଟିଚାଳକ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଜଣେ ସୁଶାସକ ହୋଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି ।

□ □

କଣ୍ଠକିତ ରାଜନୀତି ପଥରେ କିଛି କଣ୍ଠାର ଆଘାତ

ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ପଦ୍ଧିକ ଲାଇଫ୍ ଯେ କେତେ କଣ୍ଠକିତ ଓ ଫୁଲମାଳ ସହ ଅପବାଦର ମାଳା କିମିତି ବେଳେ ବେଳେ ସେମାନଙ୍କ କଣ୍ଠ ମଣ୍ଡନ କରେ ତାହା ମୁଁ ଥିଲେ ନିରାକାଶ ନିରାଜନିତି । ମୋ ଜୀବନରେ ଜତି ପୂର୍ବରୁ ତିନି ଥର ଶାରୀରିକ ଆକ୍ରମଣ ଆସିଛି । ଗୋଟେ ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ଭାଗଚାଷୀ ଆଦୋଳନ ବେଳେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ସାମିଲ ହୋଇ ଜମିଦାରଙ୍କ ରୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ୦୩ ମାତ୍ର ଖାଲି । ଦୃଢ଼ୀୟରେ ଏକ କୃଷକ ସମ୍ମିଳନୀ କେନ୍ଦ୍ରାପଦତା ଉପକଣ୍ଠ ରହାୟି ହାଇସ୍କୁଲ ପରିସରରେ ଡକାଇବାବେଳେ କିଛି ବିରୋଧ ଗୋଷୀଙ୍କ ୦୩ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହେଇଥିଲି । ଦୃଢ଼ୀୟରେ ଜାନକୀ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କ ପ୍ରଦେଶ କଣ୍ଠେ ସମ୍ମିଳିତ ସରାପଚିତ୍ର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନାମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିବାରୁ କଣ୍ଠେ ଉପରେ ରବନରେ ରୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମରଣାନ୍ତକ ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଥିଲା ମୋ ଉପରେ । ଏଠାରେ ଚର୍ବି ଥର ପାଇଁ ମୋ ଜୀବନରେ ଆସିଥିବା ଏକ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣା ତ ନୁହେଁ ଏକ ଅପମାନ ଅପବାଦର ଘଟଣା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି । ଏହା କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଆକ୍ରମଣ ପ୍ରଣୋଦିତ ନଥିଲା, ଥିଲା ମୋ ନିଜ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀର ମହାବାଚ୍ୟା ପ୍ରପାତିତ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିକ ଉପରେ କୁନ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ପରିଣାମ ।

ମହାବାଚ୍ୟା ପରେ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

୧୯୯୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨୮ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବାଙ୍ଗାଲୋର ତାଆରେ ଏକ Integrated Law University ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଆଇନ ବିଭାଗର ଶାସନ ସତ୍ୟବ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ମହାନ୍ତି ଓ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସତ୍ୟବ ଶ୍ରୀ ଅଲେଖ ଚନ୍ଦ୍ର ପତ୍ରିହାରୀଙ୍କ ସହ ବାଙ୍ଗାଲୋର ଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ ଆମର ଡିସେମ୍ବର ୧ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ଏ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସେହି ତାଆରେ ଏକ ସମନ୍ଵିତ ବିଧୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନକୁ ଦୃଢ଼ାନ୍ତ ରୂପ ରେଖ ଦେବାର ଥିଲା । ଅନ୍ୟତ୍ର ବିଷ୍ଣୁ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଯେ ୨୯ ତାରିଖ ଦିନ ସତ୍ୟବାଜ ବାବାଙ୍କ ସହିତ ବାଙ୍ଗାଲୋରର ହାଇକ୍ରିମିଲଟ୍ ଠାରେ ମୋର ସାକ୍ଷାତ ସମୟରେ ସେ କହିଥିଲେ ‘Mr. Minister your state is in trouble’ । ମୁଁ ଦୂରତ ଚେଲିପୋନ କରି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ଉତ୍ସବର ବାଚ୍ୟା ବିପାତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି । ଆମେ

ରୁଚନ ଆମର ଗ୍ରସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବାତିଲ କରି ଓଡ଼ିଶା ଫେରିବାକୁ ବାହାରିଲୁ । ମାତ୍ର ତେଳ ଓ ଆକାଶ ପଥରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଯୋଗାଯୋଗ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାହତ ହୋଇଥିବାରୁ ମୋତେ କଳିଜତା ଠାରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଦିନ ଅପେକ୍ଷାରେ କଟାଇବାକୁ ହେଲା । ମହାବାତ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ରୁରି ଦିନ ପରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୋତେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ ମହାକାଳପତା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଗ୍ରସ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

୪ ନମର(କ) ଦୂରିତ ଜାତୀୟ ରାଜପଥରୁ ତକକୁ ଗଡ଼ିଗଲେ ଜମୁ କେନାଳ କୁଳର ମାର୍ଶାଘାଇ ରୁକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପଳାଶପୁର ଗଁ ମୋ ନିଜ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀର । ମୋର ମହାକାଳପତା ଯାତ୍ରା ପଥରେ ଏହି ଗଁ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ସମବେତ କିଛି ଲୋକ ଗାତି ଅଟକାଇ ମୋତେ ଅଶ୍ରୁବ୍ୟ ଭାଷାରେ ‘ଏତେ ଦିନ ପରେ କୁଆଡ଼େ ଆସିଲ’ ବୋଲି ପଚାରିଲେ । ମୁଁ ମୋର ସରକାରୀ ଗ୍ରସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଅନିଲାକୃତ ଭାବେ ବିଳମ୍ବରେ ଓଡ଼ିଶା ଫେରିବା କଥା ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ମହାକାଳପତା ଯାଉଥିବା କଥା ସେମାନକୁ ଉଣ୍ଟାଇଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ମହାକାଳପତାର ପ୍ରତିନିଧି ନଳିନୀ ମହାତ୍ମି ସେଠାରେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଉପମ୍ବିତ ଥିବାରୁ ମୁଁ କାହିଁକି ସେଠାକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ଲୋକେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ କିଛି ଲୋକ ମୋତେ ଘୋଷାତି ଓଚାରି ଏକ ଭାଜାପୋଇ ଉପରେ ନେଇ କେନାଳ ଆର ପାଖ ତାଙ୍କ ଗାଁକୁ ଦେଖାଇଥିଲେ । ଏହିତରେ ମୋତେ କେତେକ ମାତ୍ର ମାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ । ଏ ସବୁ ସବେ ଦୁଇ ଦିନ ଭିତରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଆରୋପିତ ସମସ୍ୟାମାନ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ବୋଲି କହିଥିଲି । ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ରିଲିଫ୍ ଓ ଉଦ୍ଧାର ସାମଗ୍ରୀ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପଳାଶପୁର ଗଁର୍ ଯୋଗାଯୋଗ ପାଇଁ କେନାଳରେ ଗୋଟିଏ ପୋଇ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲା ।

ସବୁ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ହୁରା ଭର୍ତ୍ତ, ଅପମାନିତ ଓ ଶାରିରୀକ ଭାବେ ଆୟାତ ପ୍ରାୟ ହେବା ଅନେକତଃ ଦେଖାଯାଇଛି । ମୋ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେଇଯା ଘଟିଲା । ମାତ୍ର ମୁଁ ଭାବୁଛି ଯେ ରାଜ୍ୟର ଏକ ବୃଦ୍ଧତର ସ୍ଵାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ମୋର ଅନ୍ୟତ୍ର ଯାତ୍ରା କାଳରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକରେ ମୋର ଅନିଲାକୃତ ଅନୁପମ୍ବିତ ପାଇଁ ଲୋକେ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଧାୟକ ତଥା ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ଜ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅପମାନିତ ଓ ଦର୍ଶିତ କରିଥିଲେ । ଏକ ସୁମ୍ଭୁ ଜଣପଦରେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକଙ୍କର ଏତାଦୃଶ ଆଚରଣ କେବଳ ଆମ ଲୋକଙ୍କର ଅଞ୍ଚଳ, ନିରକ୍ଷରତା ଓ ଅସତେତନତାର ପରିଚାୟକ ଛତା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ଏପରି ସୁଲେ ଜନପ୍ରତିନିଧିମାନେ କିପରି ସମ୍ବାନର ସହ ଓ ନିରାପଦରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିପାରିବେ ତାହା ଚିତାର ବିଷୟ ।

ଓଡ଼ିଶା ନିବାସରେ ମୋ ପ୍ରତି ଆକ୍ରମଣ ଉଦୟମ

୨୦୩ ମସିହା କଥା, ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଲାଭଜନକ ନାଲକୋ ସମ୍ବାଦୁ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିକ୍ରଯ କରିଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାରୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଏହାର ଘୋର ବିରୋଧ କରିଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ଵରୂପ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶତାଧୁକ କର୍ମୀ ଓ ନେତା ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଇ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ ସମ୍ମଶେରେ ବିଶେଷ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଓ କର୍ମୀମାନେ ନୃଆଦିଲ୍ଲୀ ମୁଣ୍ଡ ଓଡ଼ିଶା ଭବନରେ ରହୁଥିଲେ । ଆସମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟାଧିକ୍ୟତା ଯୋଗୁଁ ଗୋଟେ ସୁଚରେ ତିନି ଜଣ ରହୁଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ନିବାସର ଏଣିଏ ନମ୍ବର ସୁଚରେ ମୋ ସହ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଜୟଦେବ ଜେନା ଓ ମୁବ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ପ୍ରଦୀପ ଦାସ(ବୁଲୁ) ରହୁଥାନ୍ତି । ଆମେ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ପ୍ରାୟ ରାତି ଦୁଇଟା ସମୟରେ କିଛି ଅସାମାଜିକ ଲୋକ ଆମ କବାଟ ବାଡ଼େଇ ଅତି ଅଶ୍ରୁବ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଲିଶୁଳକ କରି ଆମକୁ କବାଟ ଖୋଲିବାକୁ କହିଲେ । ଆମେ ଭୟରେ କବାଟ ନ ଖୋଲିବାରୁ ସେମାନେ ଖୁବ ଜୋରରେ ଧକ୍କା ମାରି କବାଟ ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ । ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ସେମାନେ ପିଷ୍ଟଳ ଦେଖାଇ ଆମକୁ ଧମକ ଚମକ କଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଉପୁଜିଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀ ବିବାଦର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସ୍ଵରୂପ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅସାମାଜିକ ରୁଷ୍ଣା ମାନେ ନିଯୋଜିତ ହୋଇ ଆମ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ।

ରାତ୍ରିର ବିଳମ୍ବିତ ପ୍ରହରରେ ଓଡ଼ିଶା ନିବାସରେ ଏକ ଆତକ ରାଜ ଖେଳି ଯାଇଥିଲା । ଆମେ ପରସ୍ପର ଟେଲିଫୋନ କରି ସେତେବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଉପମୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସଭାପତି ଓ ଚିତ୍ର ରେସିଡେଣ୍ଟ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଭାଟିଆ ଆଜ. ଏ. ଏସ. କୁ ଏକଥା ଜଣାଇଲୁ । ରାତ୍ରିରେ ସେଠାକୁ ସଭାପତି ନ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ରେସିଡେଣ୍ଟ କମିଶନର ଘଟଣା ସ୍ଵଲକ୍ଷ୍ୟ ଆସିଥିଲେ । ସେ ମୋତେ ଚାଣକ୍ୟପୁରୀ ଥାନାରେ ଏ ସଂପର୍କରେ ଏକ ଏତଳା ଦେବାକୁ କହିଥିଲେ । ତାହା ମୁଁ ଦେଇଥିଲି ମଧ୍ୟ । ପରଦିନ ସକାଳେ ଆମ ରୁମ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ଉପମୁକ୍ତ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କର ଏକ ମିଟି ଡକାଯାଇଥିଲା । ଏ ଘଟଣାର ନିଦା କରାଯାଇଥିଲା ।

ସଭାପତି ଏ ଘଟଣାକୁ କଂଗ୍ରେସ PCC Working Committee ଡକାଇ ପରେ ବୁଝିବେ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏହା ହେଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଲେଖିଥିଲି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୋତେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି କଲେ ନାହିଁ । ପରେ ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣା ଗଲା ଯେ କଂଗ୍ରେସର ଚକ୍ରାନ୍ତ କାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ଆମ ଉପରେ ଏପରି ଆକ୍ରମଣ ଉଦୟମ ହୋଇଥିଲା ।

□ □

ଶୁଣିଲାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କମିଟି

୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ରାଜ୍ୟସଭା ପ୍ରାର୍ଥୀ ରୂପେ ଶ୍ରୀ ମୋରିସ କୁଞ୍ଜରଙ୍କ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଠିଆ କରାଇଲା । ମୋତେ ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଦଳୀଯ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମନୋନୟନ ପତ୍ରାଦିର ଜାଞ୍ଚ କରିବାର ଦାୟୀରୁ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଶରତ ପଞ୍ଜନ୍ୟକ ଦେଲେ । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଏକ ଅର୍ଥାତ୍ ପୂର୍ବ ପରିସ୍ଥିତି ବୃଦ୍ଧି ହେଲା । କୌଣସି ଦଳର ସର୍ବାଧିକ ଲାଭ କରୁନଥବା ପ୍ରାର୍ଥୀ ଶ୍ରୀ ଦିଲ୍ଲୀପ ରାୟ ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଥିଲେ । ରାଜ୍ୟସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରିତା କରିବାକୁ ହେଲେ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର ଅନ୍ୟନ ୧୦ଙ୍ଗ ବିଧାୟକ ମନୋନୟନ ପତ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟାବକ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମାତ୍ର ଶ୍ରୀ ରାୟ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଏକାଧିକ ବିଧାୟକମାନଙ୍କର ସମର୍ଥନ ଲାଭ କରି ମନୋନୟନ ପତ୍ର ଦାଖଲ କଲେ । ଏବଂ ରାଜ୍ୟସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ବିଜୟୀ ମଧ୍ୟ ହେଲେ । ବିଧାନ ସଭାରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ମୁକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର ରାଜ୍ୟସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହେବା ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ଶ୍ରୀ ଦିଲ୍ଲୀପ ରାୟଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକାଧିକ କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକଙ୍କ ଭୋଟ ତାଳି ଯିବାରୁ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଶ୍ରୀ ମୋରିସ କୁଞ୍ଜର ପରାଇତ ହେଲେ ।

ମୁଁ ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଜଣେ ଅଗ୍ରଣୀ ଉପସଭାପତି ପଦରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସହ ଦଳୀଯ ଶୁଣିଲାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କମିଟିର ଅଧିକ ଥାଏ । ରାଜ୍ୟସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଏପରି ବିଶୁଙ୍ଗଳ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବା ବିଧାୟକ ମାନଙ୍କ ଫର୍ମର୍କରେ ବିଧୁବନ୍ଦ ତଦତ ସହ ଉପୟୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିବାକୁ ଏହି କମିଟିକୁ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଶରତ ପଞ୍ଜନ୍ୟକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ତଦନୁୟାୟୀ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ଶୁଣିଲାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କମିଟି ତଦତ କରି ସର୍ବସମ୍ମତ ପ୍ରତ୍ୟାବ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଦଳୀଯ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଭୋଟ ଦେଇ ନଥିବା ଛାଅ ଜଣ ବିଧାୟକଙ୍କ ଦଳରୁ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଇ । କଂଗ୍ରେସ ବିଧାୟକ ମମତା ମାତ୍ର, ତାରା ପ୍ରସନ୍ନ ବାହିନୀପତି, ଉମେଶ ସ୍ଵାର୍ଗ, କାର୍ତ୍ତିକ ମହାପାତ୍ର ପ୍ରମୁଖଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କରିବାକୁ କମିଟି ସୁପାରିଶ କଲେ । ଏବଂ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ନିର୍ବାଚିତ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଉପରେ ଦିଅକୁ ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର କମିଟିର ସୁପାରିଶ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣରେ ବିଳମ୍ବ ହେବାରୁ ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଅଖ୍ଯଳ ଭାବରେ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଦିଲୀ ୧୦ରେ ସାକ୍ଷାତ କରି ଏହି ସୁପାରିଶ ପତ୍ରର ନକଳ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲି ।

ପରେ ଅଖଳ ଜାଗତ କଂଗ୍ରେସ ନମିଟିର ଓଡ଼ିଶା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥବା ସାଧାରଣ ଫର୍ମାଦକ ଶ୍ରୀ କମଳାନାଥ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ସ୍ଵାଧୀନପ୍ରାର୍ଥୀ ଶ୍ରୀ ଦିଲୀପ ରାୟଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସର୍ବାଧିକ କରିବାକୁ ଦଳର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରରକେ ନିଷ୍ଠାରି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ରାଜ୍ୟସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ମୁକ୍ତି ଓ ନିଷ୍ଠାରି ମୋତେ ବିସ୍ମୃତ କରିଥିଲା । ଏପରି ନିଷ୍ଠାରି ପଛରେ କଣ ବା ରହସ୍ୟ ଆଜି ପାରେ ତାହା ମୋ ନିକଟରେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଦୟାତ୍ମିତ ରହିଛି । ସେ ଯାହାହେଉ ଦଳୀୟ ପ୍ରାର୍ଥୀ ମୋରିସ କୁଳରଙ୍କୁ ଆରମ୍ଭ ପ୍ରାର୍ଥୀ ମନୋନୟନ କରାଯାଇ ନଥିଲେ ତଳ ହୋଇଥାନ୍ତା ବୋଲି ମୋର ମତ ।

ଏ ଘଣାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୂଶ୍ୟ ପଚରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତିଙ୍କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବେ ଏକ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ କରାଗଲା । ବୋଧହୃଦୟ ରାଜ୍ୟସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତିଙ୍କର ଭୂମିକା ପାଇଁ ଏପରି କରାଗଲା ବୋଲି ମୋର ମନେ ହୁଏ । ଅନ୍ୟ ଏକ କଥା ମଧ୍ୟ ମୋତେ ବିସ୍ମୃତ କରିଥିଲା । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଏତେ ଅନ୍ୟେତିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରି କଂଗ୍ରେସ ବିଧ୍ୟାୟକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ସପକ୍ଷରେ ଆଣିଥିବା ରାଜ୍ୟ ସଭାର ସ୍ଵାଧୀନ ସଭ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଦିଲୀପ ରାୟଙ୍କୁ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ ନମିଟି ସଭାପତିଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ସମର୍ପନା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିଶ୍ଚଯ ଏକ ଖରାପ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ।

□ □

ସରିନାହିଁ ଷଡ଼ୟନ୍ତ

୧୯୯୪ ମସିହା ୦୩ ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀତରେ ସଫଳତାର ସହ ବହୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲି । ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ମୋତେ ଟିକେଟ ମିଲିବାରେ କିଛି ବାଧା ନଥିଲା । ସବୁ ନିର୍ବାଚନ କମିଟି ମୋ ନାମ ସ୍ଵପାରିଶ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଚକ୍ରାନ୍ତ ଜାଲରେ ଛହି ହୋଇ ମୁଁ ଦେଖିଲି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ତାଳିକାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଧାନସଭା ପ୍ରାର୍ଥୀ ସ୍ଥାନରେ ମୋ ନାମ ନଥାଇ ଉତ୍ସମଣିଙ୍କ ରାଉଡ଼ଙ୍କ ନାମ ରହିଛି । ତତ୍କାଳୀନ ପି.ସି.ସି. ସଭାପତି ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ‘କେନ୍ଦ୍ରେ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛି’ ବୋଲି ସେ କହିଲେ । ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ ମୋତେ ଟିକେଟ ନମିଲିବା ପାଇଁ ସେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କମିଟି ପାଖରେ କେତେକ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ । ସେ ସବୁ ହେଲା (୧) ଭାଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାତ୍ମି ଜଣେ ଦୂର୍ନ୍ତିଗ୍ରୁଷ ଲୋକ (୨) ସେ Sex scandal ରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ । ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀତରେ ସଫଳତାରେ ଚିତ୍ତିତ ଜାନକୀ ବାବୁ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ କାଳ ମୋ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅପବାଦ ଓ ଅପମାନର ଗାତ୍ର ଖୋଲିଥିଲେ ସେଥିରୁ ମୁଁ ମୋର ସ୍ଵାକ୍ଷର୍ଯ୍ୟରୁ ବଳରେ ଉତ୍ସର୍ଗ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଟିକେଟ ମିଲିବା ବେଳକୁ ଏ ସବୁକୁ ଅସ୍ତ୍ର କରିବାକୁ ସେ ତିଳେହେଲେ ପଣ୍ଡାତ୍ପଦ ହେଲେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀମତୀ ସୌନିଆ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଦେଖାଇଲା ପରେ ସେ ସବୁକଥା ବୁଝି ପାରିଲେ ଓ ମୋତେ ଟିକେଟ ମିଲିଲା । ମାତ୍ର ପୁଣି ସେହି ଗୋଷ୍ଠାକହଳ ଓ ଗୋଛିକଟା ରାଜନୀତି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ପୁଣି ଗୋଟେ ବଡ଼ କଂଗ୍ରେସ ଗୋଷ୍ଠୀ କାମ କରିବାରୁ ମୁଁ ପରାଇତ ହେଲି । ମାତ୍ର ଷଡ଼ୟନ୍ତର ମୁଖ୍ୟ ନାୟକ ବହୁ ଅଧିକ ଭୋଗରେ ଆଠଗତରେ ପରାଇତ ହେଲେ ।

ପୁନଶ୍ଚ ନିଜ ସରକାରର ସମୟ ସୀମା ପୁରଣ ନହେଉଣ୍ଣୁ ବର୍ଷରୁ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ସହ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନ କରାଇଲେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବାନ ପଢନାଯକ । କଂଗ୍ରେସ ଦକ୍ଷତ ଦୂର୍ଦ୍ଧିନ ସମୟରେ ଶ୍ରୀ ଶରତ ପଢନାୟକ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଗଠନ କରି ଦକ୍ଷକୁ ଏକ ସ୍ଵାକ୍ଷର ଭାବମୁର୍ର ଦେବାକୁ ବସିଥିବାବେଳେ ନିର୍ବାଚନର ମାତ୍ର କେତେ ମାସ ଆଗରୁ ଅଖଳକାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପି.ସି.ସି. ସଭାପତି ଆସନରେ ବସିଗଲେ ଜାନକୀବାବୁ । ହୁଏତ ଶରତ ପଢନାୟକ ଥିଲେ ଏଥରକ କଂଗ୍ରେସ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟତାରେ ସରକାର ଗଢ଼ିଆନ୍ତା ।

ଅତୀତରେ ମୁଁ ଘୁରି ଥର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଲୋକସଭା ଆସନରୁ ହାରିଥିଲି । କାରଣ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଭାଗାବୁ ଓ ଲୋକସଭାର ପୂର୍ବଚନ ବାଚସ୍ପତି ରବିରାୟକ ପରି କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଵରାୟ

ନେତାମାନେ ମୋ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱାଦ୍ସିତା କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଏଥର କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରା ଲୋକସଭା ଆସନରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାଦ୍ସିତା କରିବାକୁ ଜଣ୍ଣା କରିବା ସହ ନହେଲେ ବିଧାନସଭା ପାଇଁ ଠିଆ କରିବାକୁ ମୁଁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ଦରଖାସ୍ତ କଲି । ମାତ୍ର ସଭାପତି ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏବଂ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଜେନାଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ଯୋଗ୍ୟ ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରା ପରି ଏକ ହେଡ଼କ୍ଵାର୍ଟର ଓ ସ୍ଵର୍ଗକାତର ବିଧାନସଭା ସିରକୁ ଓଡ଼ିଶା ଗଣ ପରିଷଦ ହାତରେ ଟେକିଦିଆଗଲା । ମୋର ଟିକେଟ କାଟିବାକୁ ଗଣପରିଷଦ ସହ ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଆସନ ବୁଝାମଣା କହି ଜାନକୀବାବୁ ଆଜ ଦେଖାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେ ।

ରତ୍ୟବସରରେ ଅଖଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ନିମନ୍ତଣ କ୍ରମେ ୩ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୦୪ ଦିନ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗନ୍ଧ ଶର୍କ୍ ବହନ ସହ ମୋତେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉକାଗଲା । ସଭାପତି ଶ୍ରୀମତୀ ଘୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀ ମୋତେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସଭାପତି ସମଭୂଲ୍ୟ ରାଜ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ପ୍ରଚାର କମିଟି ଅଧ୍ୟସ ପଦବୀ ସ୍ଵୀକାର କରିବାକୁ କହିବା ସହ ସ୍ଵଷ୍ଟ କରି କହିଥିଲେ ଯେ “ଆଗାମୀ ଦିନରେ କଂଗ୍ରେସର ଉପମୂଳ୍କ ସଂଖ୍ୟାଗରୀୟତା ଆସିଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସଭାକୁ ଅଣାଯିବ ।” ତାଙ୍କର ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅବଶ୍ୟ ପରେ ସେ ପାଳନ କରି ପାରି ନାଥିଲେ ।

୧୯୦୪ ମସିହାର ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳ ଅନୁସାରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରା ବିଧାନସଭା ଆସନରେ ସିନା ଓ.କି.ପି. ପ୍ରାର୍ଥୀ ପୂର୍ବ ସରକାରରେ ମହା ଥିବା ବେଦପ୍ରକାଶ ଅଗ୍ରଭୂଲାଙ୍କ କହି ତୃତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅଛ ଭୋଟରେ ହରାଇ ଜିତିଲେ, ମାତ୍ର ସାରା ଜିଲ୍ଲାରେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କ ଅସତ୍ରୋଷ ଫଳରେ ରାଜନଗର ବ୍ୟତୀତ ସବୁଯାକ ସେଣେମେଣ୍ଟରେ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀ ମାନେ ହାରିଗଲେ । ଏଇ ନିର୍ବାଚନରେ ସାରା ଭାରତ ବର୍ଷରେ କଂଗ୍ରେସ ନିରଙ୍କୁଶ ନ ହେଲେ ବି ଏକ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଜନକ ସଂଖ୍ୟାଗରୀୟତା ଆଣିଥିବା ବେଳେ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚରମ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ଭାବନା ହେଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହୋଇ ‘ମୋ ପାଖରେ ଅର୍ଥ ବା ସମୟ ନ ଥିବାରୁ ଏପରି ହେଲା’ କହି ନିଜର ଦୋଷ ଦୂର୍ବଳତାକୁ ଏତାଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ପି.ସି.ସି. ସଭାପତି ଜାନକୀବାବୁ । କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରା ଲୋକସଭା ପ୍ରାର୍ଥୀ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଜେନା ମଧ୍ୟ ଶୋଚନୀୟ ଭାବେ ପରାପ୍ରତି ହେଲେ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ମୋ ପାଇଁ ଷତଯନ୍ତ୍ର ରଚିଯିତାଙ୍କ ଷତଯନ୍ତ୍ରରେ ଅନ୍ତ କେବେ ହେବ ?

□□

ମୋର ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ସଂହାର ଉଦୟମ

ଆମ୍ବଜୀବନୀ ରଚନାକାଳରେ ମୋର ପ୍ରଥମ ଅଙ୍ଗୀକାର ହେଉଛି ସବୁ ଘଣଶାର ସତ୍ୟତା ଉପାସ୍ନାପନ । ସେହି ଅଙ୍ଗୀକାରବନ୍ଧତା ଭିତରେ ବାଲ୍ୟ, କୈଶୋର ଓ ତରୁଣ୍ୟ ମୋର ନିଷ୍ଠାଲଙ୍କ ଚରିତ୍ରବତ୍ତା ଭିତରେ ବିତ୍ତିଛି ବେଳି କହିଲେ ହୃଦୟ ଏହା ଅତିଶ୍ୟୋଭି ହୋଇପାରେ । ଏ ଲେଖା ବ୍ୟତୀତ ମୋର ଚର୍ଦ୍ଦିପାର୍ଶ୍ଵର ସବୁ ମଣିଷମାନେ ଏଦିଗରେ ନିଶ୍ଚୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଗତ ଥିବେ ଓ ଏପରି ସଫେଇର ପ୍ରାପ୍ତଗିରତା ନାହିଁ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବେ । ତେବେ ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜୀବନ ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ମୋର ଜୀବନର ଖୋଲା ପୃଷ୍ଠାମାନ ମୁଁ ମେଲି ଦେବା ପରେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ଏକ ପରିଣାତ ବୟଃ କ୍ରମରେ ମୋ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ଏକ ଚିନ୍ତାଜନକ ସଂହାର ଉଦୟମ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରଳାଦପଟରେ ଥିବା ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଜନଶାକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଆବିଷ୍ଟ ହେଲା । ସେଥୁ ସଂଗେ ସଂଗେ ଏହି କପୋଳକଷ୍ଟିତ ଚରିତ୍ର ହନମୋହୁଣୀ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଶଶକାରୀ ସମାଜିକ ଜଣକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୋ ପାଦ ଧରି କ୍ଷମାରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଦଃଖର ସହ ମୋତେ ଏଠାରେ ଜହିବାକୁ ପଢ଼ୁଛି ଯେ ସେହି ଯୁବ ସାମାଜିକ ଜଣକ ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ ଜନିତ ରୋଗରେ ପଡ଼ି ଲିଭର ନଷ୍ଟ ଯୋଗୁ ଅକାଳରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ।

୧୯୯୫ ମସିହା ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣାର ମାତ୍ର ଚାରିଦିନ ପରେ ବିଜୟ ଉସ୍ବର ପାଳନ ପାଇଁ ଓସ୍ତପୁର ନାମକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହର ଉପକଣ୍ଠରେ ଅବସ୍ଥିତ ଗ୍ରାମକୁ ମୋତେ କର୍ମୀମାନେ ନିମନ୍ତଣ କରି ଡାକିଥିଲେ । ଗୋବରୀ ନଦୀ କୁଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ଗ୍ରାମର ଠାକୁରାଣୀ ମା' ବରୁଣେଇକ ପାଖରେ ସେମାନେ ଏକ ଭୋକି ଭାତର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ରାତ୍ରା ପାଖରୁ ସେ ଜାଗାଟି ଟିକେ ଦୂରରେ ଥିବାରୁ ଓ ପୂର୍ବରୁ ଜ୍ଞାନ ଥିବାରୁ ମୁଁ ମୋ କର୍ମୀମାନଙ୍କ କାନ୍ଦରେ ଭରାଦେଇ ସେଠାକୁ ଗଲି । ଅତିଶ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଅପନୋଦନ ନିମନ୍ତେ ଅର୍ଦ୍ଧଶାୟିତ ହୋଇଥିଲି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କୁଳ କଣ୍ଠେସର ଆବାହକ ଫକୀର ଖରୁଆଜ ଦୂରଜଣ ସାନ ଝିଅ ଜଣେ ମୋର ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଓ ଜଣେ ମୋର ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ବସିଥିଲେ । ଜଣେ ମୁଣ୍ଡଚିପି ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ଝିଅ ଦୂର ଜଣ ପ୍ରାୟ ମୋ ନାହିଁଣୀ ବୟସର ପିଲାଏ । ସେମାନଙ୍କ ବାପା ଏହି ବଣଭୋକିର ଫଟୋଚିତ୍ର ନ୍ୟାମେରା ଦ୍ୱାରା ଉଗୋଳନ କରୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଥିଲି ।

ଏହାର ଦୀର୍ଘ ଚିନି ବର୍ଷ ପରେ ହଠାତ୍ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଖବର କାଗଜ ତାର ମୁଖ ପୃଷ୍ଠରେ ସେବିନର ମୋର ଫଟୋ ସହିତ ସେ ଝିଅ ଦୂରଜଣ ଫଟୋ ରଙ୍ଗାନ କରି ଛାପିବାର ମୋ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା । ସେଥୁ ସହିତ ‘ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବିଳାସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ’ ଶିରୋନାମାରେ କିଛି କପୋଳକହିତ ସମାଦମାନ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଅନ୍ୟେକ ଖବରକାଗଜରେ ତା ୧୯.୧.୧୯୮୮ରେ ଉଚିତିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପତ୍ରରେ ସଂଗଠିତ ସେବା ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ମାନରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ସହ ଜଣେ ଥଥାକଥୁତ ମହିଳା ସମାଜ ସେବାଙ୍କ କପୋଳ କହିତ ଚରିତ୍ର ହନନ୍ଦୋଖୀ ଷେଟମେଣ୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଏ ଘଟଣାର ଅନ୍ତରାଳରେ ଥିବା ଗୋପୀୟ ଷତମାତ୍ର ମୁଁ ଜାଣିପାଇଲି । ଦୀର୍ଘ ଦିନରୁ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ ଜଡ଼ିହାସରେ ନିକର କୁଶାସନ ଓ ଜୟନ୍ୟ ଚାରିତ୍ରିକ ତ୍ରୁପ୍ତାରୁରର କଳକିତ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ଏହି ନିହିତ ନାଗରକର ମୋ ଚରିତ୍ର ସଂହାର ପାଇଁ ଏହା ଥିଲା ଏକ ଏକ ହୀନ ଉଦ୍ୟମ ।

ମୁଁ ଦୂରତ୍ତ ସେହିଦିନ ହିଁ Press Conference ତାକି ମୋ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ଏପରି ଅସତ୍ୟ ଉଚିତ ଫର୍ମକରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ସ୍ଵର୍ଗୀକରଣ ଦେଇଥିଲି । ଏହି ସମାଦର ଉଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଶନ୍ଦାଦିତ ବିଷୟ ଉପରେ ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ ଦୁଃଖିତ ହେଲା । ଏହି ପ୍ରେସ କନପ୍ରରେନସରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପତ୍ରର ଆବାହକ ଫକୀର ଚରଣ ଖରୁଆ ଉପମ୍ବିତ ହୋଇ ବାହୁଦିନ ଘଟଣାର ବୟାନ ଦେଇଥିଲେ । ପରେ ଏହି ସମାଦରେ ଆରୋପିତ ଝିଅ ବୀଣା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଦ ପତ୍ରର ସମାଦକଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକକୋଟି ଟଙ୍କାର ମାନହାନି କେଶ କଲାବେଳେ ମୁଁ ମୋର ସମ୍ମାନହାନୀ ନିମତ୍ତେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସମାଦପତ୍ର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ମାନହାନୀ କେଶ କରିଥିଲି । ଏ ମଧ୍ୟରେ ସେ କେଶର ତିଗ୍ରୀ ମୋ ସପକ୍ଷରେ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ସମାଦ ପରିବେଶର କରିଥିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଦପତ୍ରର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ନିଜ ସ୍ବୀ ଦ୍ୱାରା ଉର୍ଧ୍ଵତ ହୋଇ ମୋ ନିକଟକୁ ଏପରି ଅସତ୍ୟ ସମାଦ ଛାପିଥିବାରୁ ପରେ କ୍ଷମାରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମୋତେ କ୍ଷମା ନ ମାଣି ନିଜେ ମଦ୍ୟପାନ ନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲି । ଦୁର୍ଗାଗ୍ୟକୁ ମଦ୍ୟପାନ ଜନିତ ଅସୁମ୍ଭବରେ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତର କଲେ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ବୀକୁ ଥର୍ଥାନ କରିବା ପାଇଁ ଦୀନବର୍ଷ ସାହୁ ଆଇନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଚର୍ଦୂର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ପଦବୀରେ ନିୟମିତ ଦିଆଗଲା ।

ଗତ ତା ୧୯.୭.୨୦୫ରିଖରେ ମୋର ସମ୍ମାନ ହାନୀ ଘଟାଇ ସମାଦ ପ୍ରକାଶ କରିଥିବା ସମାଦପତ୍ର ‘ମାଦୁରାଷ୍ଟା’ର ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ, ସଂପାଦକ, ପ୍ରକାଶକ ଓ ମୁଦ୍ରାକର ତଥା ଚରିତ୍ର ସଂହାର ନାରୀ ଜଣେ ମହିଳା ସମାଜ ସେବାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ କରିଥିବା ମାନହାନୀ ମୋକଦମାର ରାଯ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଫାଷକୋର୍ଟ ଭୁବନେଶ୍ୱର ର ଅବିଭିତ୍ତି ଦୌରାଜରଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ଉପରୋକ୍ତ ପକ୍ଷମାନେ ମୋର ମାନହାନୀ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦେବେ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

□ □

ଅଲେଖଙ୍କ ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ସଧବା ହେଲେ

ମିଥ୍ୟା ଅପପ୍ରଚାରକୁ ପାଥେୟ କରି ସଂପ୍ରତି ଅନେକ ରାଜନେତା ଓ ଦଳ ରାଜନୀତି ଖେଳ ଜାରୀ ରଖିବା ଭାରତୀୟ ଶଣତ୍ର ପ୍ରତି ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ସେପରି ଏକ ଘଟଣାର ଅବତାରଣା କରିବାକୁ ମୁଁ ଏଠାରେ ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି । ମାର୍ଗ୍ୟାଇ ନିକଟସ୍ଥ କୁଆଁରପାଳ ଗ୍ରାମର ଶ୍ରୀ ଅଲେଖ ବେହେରା ବନ୍ୟା ସମୟରେ କୁଆଡ଼େ ନିର୍ମୁଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ନିର୍ମୁଦିଷ୍ଟ ଘଟଣାକୁ ଏକ ରାଜନୈତିକ ରୂପଦେବାକୁ କିଛି ନେତା ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ଘଟଣାର ଖୁବ ନିକଟରେ ନଦୀରେ ଭାସମାନ ଏକ ଶବକୁ ଅଲେଖ ବେହେରାଙ୍କର ବୋଲି ବିନା ଚିହ୍ନଟରେ ପ୍ରଚାର କରି ଏହାକୁ ଏକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ବୋଲି ଶୁଭବ ରଚନା କରାଗଲା । ଅଲେଖ ବାବୁ ଜନତାଦଳର ସମର୍ଥକ ହୋଇଥିବାରୁ ଏକାଣ୍ଡ କାଗ୍ରେସ ଦଳ ଭିଆଇଛି ବୋଲି ଜନତାଦଳର ତକାଳୀନ କିଛି ନେତା ପ୍ରଚାର କଲେ । ଏପରିକି ଜନତାଦଳର ନେତା ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ମହାପାତ୍ର ‘କାଗ୍ରେସ ସରକାର ଜାଣିଶୁଣି ଏ ଘଟଣାକୁ ଚପାଇଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି’ ବୋଲି ବିବୃତି ଦେଇ ବିଜ୍ଞବାକୁଙ୍କ ସମୟରେ ନିର୍ମିତ ଜାରୀୟ ରାଜପଥରେ ରାଷ୍ଟ୍ରାଗୋକୋ ଆଯୋଜନର ତାକରା ଦେଲେ । ତାହା ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚନ୍ଦକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ସମ୍ବାଦପତ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ଏ ଘଟଣାକୁ କିଛି ବଡ଼େଇ ବଡ଼େଇ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ନେତାମାନଙ୍କ ଅପପ୍ରଚାର ଓ ଘଟଣାର ଉଗ୍ରରୂପ ଦେଖୁ ଅଲେଖ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସଧବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ସିଦ୍ଧୁର ଓ ବୁଦ୍ଧି ପରିତ୍ୟାଗ କଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ପଲାମାନେ ଲଞ୍ଚାହୋଇ ବାପାଙ୍କର ପରଲୋକିକ କର୍ମ ସଂପନ୍ନ କରାଇଲେ । ମାତ୍ର ହଠାତ୍ ଆଠ ମାସ ପରେ ଅଲେଖ ବେହେରା ଅଚାନକ କୁଆଁରପାଳ ଗାଆଁରେ ଆବିର୍ତ୍ତ ହେଲେ । ଆଶ୍ରମ୍ୟର କଥା ଅଲେଖଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୀ ଯାଇ ମୁକ୍ତିମାପର ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ପୁଣି ସଧବା ବେଶ ପରିଧାନ କଲେ । ସିଦ୍ଧୁର ଓ ଶକ୍ତା ପିନ୍ଧିବାର ଅନୁମତି ତାଙ୍କ ମିଳିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣାରୁ ସ୍ଵର୍ଗ ଜଣା ପଡ଼େ ସେ ମିଥ୍ୟା ଅପପ୍ରଚାରକୁ ସମ୍ବଲ କରି କିଛି ଲୋକ ରାଜନୈତିକ ଉଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଆମ ଭାରତୀୟ ଶଣତ୍ରରେ ଏପରି ମିଥ୍ୟାଗ୍ରହ ସର୍ବସ୍ଵ ରାଜନୀତି ପାଇଁ ଏକ ଅସୁର୍ବ୍ଦ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଯାହାର ପରିଶାମ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଶୁଭପ୍ରଦ ନୁହେଁ ।

□ □

ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ କେତୋଟି ଅବଦାନ

ମୋର ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଦାୟୀତ୍ବ ସଂପାଦନ କଲାବେଳେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗରେ ସଂପୃଷ୍ଟି ଓ ପ୍ରବେଶ କରିବା ହୋଇଛି ମୋର ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟ । ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ ଦରିଦ୍ର ଗ୍ରାମ ବହୁଳ ଓ ଅନୁଗ୍ରହିତ ରାଜ୍ୟରେ ସରକାରଙ୍କ ସାମିତ ସମଳ ଓ ବଜେଟ ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକଙ୍କର ବାସବ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ହେଉଥିବା ଦିଗଟି ପ୍ରତି ଆମେ ମାନେ ଯତ୍ନୀଙ୍କ ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରେ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛି, ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ନେଇ କାମ କରିଯାଇଛି । ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରେ ଅଧିକ ସମୟ ମୁଁ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଦାୟୀତ୍ବରେ ରହିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ବିଭାଗରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅବଦାନ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି ।

ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞାନ କଲେଜ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ କୌଣସି ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞାନ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ପାରି ନଥିଲା । ସଂପ୍ରତି ବିଶ୍ୱରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରଭୃତି ବିଷ୍ଟାର ଘରୁଥିବାରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଉଜ୍ଜ୍ବଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାର ଭିରିଭୂମିକୁ ଅତି ବ୍ୟାପକ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଦେଖା ଦେଇଛି । ଏଥୁ ପାଇଁ ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ମାଲକାନାଗିରି ନୃଆପତା ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ତିନୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ +୨ ସରକାରୀ ସାଇନ୍ସ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଥିଲା । ମାଲକାନାଗିରି ଓ ନୃଆପତା ଠାରେ କେବଳ ଏପରି କଲେଜ ନିର୍ମାଣ ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହର ଠାରୁ ବାର କିଲୋମିଟର ଦୂର ଆୟବା ଠାରେ ବିଜ୍ଞାନ କଲେଜ ପାଇଁ କୋଟିଏ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଅଛିଲିକା ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିଲେ ସୁନ୍ଦର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସରକାରଙ୍କ ଅବହେଲା ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଏହା ଚାଲୁ କରାଯାଇ ପାରି ନାହିଁ । କିଏ ଜାଣେ ସମୟୋପଯୋଗୀ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାର ଅଗ୍ରଣୀ ପାଠୀ ଏହି ସାଇନ୍ସ କଲେଜଟିର ଜୀବନ୍ୟାସ ଆଗାମୀ ସମୟରେ ଆଉ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ କି ନାହିଁ । ଏହାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କରି ଚାଲୁ କରିବା ପାଇଁ ଏ ମଧ୍ୟରେ ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମୁଁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଅନୁରୋଧ କରିଛି ।

ଦ୍ୱାଦ୍ସୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସୁନ୍ଦରଗତ ଜିଲ୍ଲାର କୁତ୍ରା, ମୟୂରଭାଙ୍ଗ ଜିଲ୍ଲାର ତିରଙ୍ଗ ଓ ଗଇପତି ଜିଲ୍ଲାର ରାଯଗତ ଠାରେ ଗୋଟିଏ କରି +୨ ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞାନ କଲେଜରେ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସରକାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ସୁନ୍ଦର ଢାହା ସମ୍ବନ୍ଧର ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ନୃତନ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ବହୁତ ଦିନରୁ ମୟୁରଭଙ୍ଗ ଓ ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦାବି ଥିଲା ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ସେଠାରେ ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପୂର୍ବ ସରକାର ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏ ଦିଗରେ କିଛି ବିଧୁବନ୍ଦ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପରେ ଅନୁଭବ କଲି ଯେ ଓଡ଼ିଶା ପରି ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । କାରଣ ସର୍ବରାଗତୀୟ ପ୍ରରରେ ହାରାହାରି ୪୦ ରୁ ୪୨ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗଠିତ । ମାତ୍ର ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସହିତ ହାରାହାରି ୨୦୦ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସହବନ୍ଧୁତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ସେତେବେଳେ କେବଳ ଉକ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସହ ସହବନ୍ଧନ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ନାହିଁ ।

ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଞ୍ଜନାୟକଙ୍କୁ ଏ ଦିଗରେ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲି । ନଚେତ୍ ପରିସ୍ଥିତି ଜଟିକ ହେବ ବେଳି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ତେତାଇ ଦେଇଥିଲି । ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଜଣେ ହାରକୋଟ ଜଙ୍ଗ ଅଧିକତାରେ ଏକ କମିଶନ ବସାଗଲା । କମିଶନଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ସରକାର ପାଇଲାପରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଏଣେ ବାଲେଶ୍ଵର ଓ ବାରିପଦାରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନେଇ ଜନଆୟକନ ତେଜିଲା । ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ହେଲା ସେଠାକୁ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଦିଆ ଗଲା ନାହିଁ । ଜାତୀୟ ଉସ୍ବମାନଙ୍କରେ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ପ୍ୟାରେଟରେ ପଢକା ଉତ୍ତରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରାଇ ନଦେବାଙ୍କୁ ଜନସାଧାରଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । ପ୍ରତ୍ୟାବିତ ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ମୁାନଙ୍କୁ ନେଇ ଉଭୟ ଜିଲ୍ଲାବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଟଣା ଓଟରା ଲାଗିଲା । ସରକାର କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ସମ୍ବଦ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦୂସରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆୟୋଜନକୁ ନେବୁଦ୍ଧ ଦେଉଥିବା ଦୁଇଜଣ ଯାକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ସମୟରେ ସମାଜବାଦୀ ଆୟୋଜନର ବାର୍ତ୍ତାବହ ଥିଲେ ଏବଂ ମୋର ନେତା ଥିଲେ । ସେମାନେ ହେଲେ ମୟୁରଭଙ୍ଗର ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ଦାସ ଓ ବାଲେଶ୍ଵରର ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଦାସ । ଉଭୟ ବର୍ଷଯାନ ନେତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଥରେ ମୋ ବାସରବନକୁ ଡକାଇଲି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ମୁାନ ନିର୍ବାଚନରେ ଉଭୟ ନେତାଙ୍କ ସହମତି ଲାଭ କରିବା । ମାତ୍ର ଏହି ସର୍ପକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଦୂରର କଥା ଉଭୟ ସମାଜବାଦୀ ନେତା ଦୂସର ନିଜ ମଧ୍ୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ବି ହେଲେ ନାହିଁ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଅତିଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ସହ ଚର୍ଚା କରି ବିଦ୍ୟାଯ ଦେବା ବ୍ୟତୀତ ମୋ ପାଖରେ

ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଥିଲା । କାରଣ ଉତ୍ତର ନିଜ ନିଜ ଯିଦରେ ଅଟଳ ରହିଲେ ଏବଂ ନିଜ ନିଜର ମନୋନୀତ ସ୍ଥାନରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉ ବୋଲି କହିଲେ ।

ମୟୁରଭଞ୍ଜର ତଡ଼କାଳୀନ କଲେକଟର ଶ୍ରୀ ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ ଆଇ.ଏ.ଏସ. ଥରେ ହଠାତ୍ କଟକ ସର୍କିଟ ହାରସରେ ମୋର ଦେଖା ହେଲେ । ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପରସ୍ଵର ମଧ୍ୟରେ ଲାଗିଥିବା ବିବାଦର ଏକ ସଫଳ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ସମୟରେ ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଦେଲେ ଠିକ୍ ହେବ ବୋଲି ସେ ମୋତେ ନିଜର ମତ ଜଣାଇଲେ । ମୋତେ ଏ କଥା ଉଚିତ ମନେ ହେଲା । କାରଣ ସ୍ଥାନ ବିବାଦର ସମାଧାନ ହେବା ସହ ଉକ୍ତି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ କଲେଇର ସହବନ୍ଦ ଭାଗରୁ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ହେବ । ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରେ ଦୁଇଟି ନୃତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦୂରାତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀ ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗ ସେତେବେଳକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ସାରିଆନ୍ତି । ଏଇ ଦୁଇଗୋଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସହ କୋରାପୁଟ ଠାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୈଷ୍ଣମ୍ଭିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ମୁଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲି । ଅନ୍ତର୍ଭାବ ତଥା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା କୋରାପୁଟରେ ବୈଷ୍ଣମ୍ଭିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ମୋର ପ୍ରସ୍ତାବ ପଛରେ ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗଙ୍କର ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ବିଧାନ ଥିଲା ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ମୋ କଥାରେ ତଡ଼କାଟା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗ ରାଜି ହୋଇ ଗଲେ ।

ମୟୁରଭଞ୍ଜରେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ପକୀର ମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପଥ ପରିଷାର ହୋଇଗଲା । କୋରାପୁଟରେ ବୈଷ୍ଣମ୍ଭିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ସରକାର ଏକ କମିଟି ଗଠନ କଲେ । ଆମ ସମୟରେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସରକାର ଏହାକୁ ଅବଶ୍ୟ ରାତରକେଳାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗଙ୍କ ସଦୟ ସ୍ବୀକୃତି କ୍ରମେ ଏକକାଳୀନ ଦୁଇଗୋଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । ତା ୧୯୦୭.୯୯ରିକ୍ଷ ଦିନ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବିହାର (ତକତପୁର) ବାରିପଦା ଠାରେ ଓ ବ୍ୟାସ ବିହାର ବାଲେଶ୍ୱର ଠାରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ପକୀର ମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଉଦ୍ୟାନଟି ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଏପରି ଏକ ଔତ୍ତିହାସିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଶ୍ରୀଭାଜନ ହୋଇଥିଲେ । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଏହା ପରମରାଗତ ବିଷୟ ମାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ସହିତ ଆଶ୍ରମିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ନିହିତ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପରିସର ଭୂତ କରିବ । ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରିଷିକ ସପଦରେ ସମୃଦ୍ଧ ଅଞ୍ଚଳର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କୁ ଏହା ଖଣ୍ଡିତ ବିଷୟକ ବିଜ୍ଞାନରେ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଥିଲା ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ସେହିପରି ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପ୍ରାତଃ ସ୍ଵରଣୀୟ ବ୍ୟାସକବି ପକୀରମୋହନଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ ପକୀରମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଉଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଏହା ଚିରାଚରିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରୁ ମୁଢ଼ ହୋଇ ଏକ ଭିନ୍ନତା ଓ ସୃଜନତାର ସ୍ଵର ବହନ କରିବ। ଯୁଦ୍ଧ ବିଜ୍ଞାନ, ସାମୁଦ୍ରିକ ବିଜ୍ଞାନ, ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ ଆଦି ନୃତ୍ୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅତର୍ଭୂତ କରି ଏହା ରାଜ୍ୟ ଓ ସମୟର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବ ହୋଲି ସରକାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖୁଥିଲେ ।

ମୋର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୟ ସମୟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଅବଦାନ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ସଂସ୍ଥାତି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା । ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ ସ୍ଵର୍ଗର ପ୍ରସାରୀ ଏତିହ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିକ ଧାରାରେ ରୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ସଂସ୍କୃତିକ ଚେତନାକୁ ଉତ୍ସିବୀତ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷିତ କଳାର ବିବିଧ ବିଭାବର ଉପରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଗଠିତ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ସଂସ୍କୃତି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ । ଏହା ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲା । ତେବେଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତତ୍ତ୍ଵବ୍ୟାକାରୀ ଗରିଧର ଶମାଜଙ୍କ ସଂସ୍କୃତିକ ଚେତନା ଏହାକୁ ଫଳପ୍ରଦୂଷିତ କରିବାରେ ବିଶେଷ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା ।

ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍ଥାର

କେବଳ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଭିତରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ସାମିତ ନଥିଲା । ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ କିମ୍ବି ସଂସ୍ଥାର ଓ ସରଳୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକରିବାକୁ ମୁଁ ଚାହିଁଲି । ମୁଁ ଦେଖୁଲି ଓଡ଼ିଶାରେ ସାହାୟ୍ୟ ପ୍ରାସ୍ତୁ ବେସରକାରୀ କଲେଜ ଅଧ୍ୟକ୍ଷର ଶିକ୍ଷକ ଓ ଅଣଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀ ମାନ୍ୟକର ପ୍ରାପ୍ୟ ଉଠାଣ ଓ ବିତରଣ କମତା ନଥିବାରୁ ତାହା ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକାଳୟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଛି । ଫଳରେ ଶିକ୍ଷକ ଓ ଅଣଶିକ୍ଷକମାନେ ବହୁ ଦୂର ଦୁରାତ୍ମର ସମୟ ନଷ୍ଟ କରି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସୁଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଅନୁଦାନ ମିଳିବାରେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ଘରୁଥିଲା । ପୁନଃ ପ୍ରତ୍ୟେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧିନୟତ୍ୱ କଲେଜ ମାନେ ସେମାନକର ଯାବତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କରେକର ଅପିସକୁ ବହୁ ଦୂର ଦୁରାତ୍ମର ଆସୁଛନ୍ତି । ଏ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ କମତାର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ କରାଗଲା । ଫଳରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମାନେ ଆଉ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିଜ ଦରମା ପାଇଁ ନ ଆସି ସଂୟୁତ କଲେଜ ପ୍ରନ୍ଥିପାଲଙ୍କ ଠାରୁ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।

ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକାଳୟର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ

ତାଙ୍କରେକର ପ୍ରଶାସନିକ କମତାକୁ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ କରାଯାଇ ଓଡ଼ିଶାର ବହୁପୂର, ସମ୍ବଲପୁର ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଠାରେ ତିନି ଜଣ ଆଶ୍ରମିକ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (Regional Director) କ ଅପିସ ଖୋଲାଗଲା । ସେହି ସବୁ ଆଶ୍ରମିକ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପରିସର ଭୂତ ଅଞ୍ଜଳର କଲେଜ ମାନକର ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ

ଦେଖିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କରେକୁରଙ୍ଗ ସମତୁଳ୍ୟ କ୍ଷମତା ପାଇଲେ । ଏଥରେ ଉଚିତିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀଯରେ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅସତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆପରି କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଚାହିଁଲେ ସୁନ୍ଦର ଏହି ବିକେହ୍ରୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ନ ଥିଲା । ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାୟ କଲେଜର ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କୁ Drawing Disbursing କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା । ଏଥିପରି ଅଧାପକମାନଙ୍କୁ ଆଗରୁ ପ୍ରତିମାସରେ ଦରମା ମିଳୁନଥିଲା । ମୁଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କଲି ଯେ ପ୍ରତିମାସରେ ଅଧାପକମାନଙ୍କୁ ଦେବନ ମିଳିବ ।

ପରୀକ୍ଷା ପଢ଼ିବି ଓ ପ୍ରଶାଳୀରେ ସ୍ଵାକ୍ଷରିତା

ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦର ପରୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ସମୀକ୍ଷା ପଢ଼ିବିରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବାର ଅଣାଯାଇଥିଲା । ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୁନମୂଲ୍ୟାୟନ ପାଇଁ ଅନେକ ଛାତ୍ରୀ ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟର ଦ୍ୱାରାସ୍ତୁ ହେଉଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚାତ ହେଉଥିଲେ ଓ ଏହା ଅଧିକ ବିଳମ୍ବିତ ହେଉଥିଲା । ସରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ପ୍ରତି ପରୀକ୍ଷା ପଡ଼ୁ ପାଇଁ ମାତ୍ର ୨୫୦ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଜଣେ ପରିକାର୍ଥୀ ନିଜର ଖାତା Review କରିପାରିବେ । ଛାତ୍ର, ଅଭିଭାବକ ଓ ପରୀକ୍ଷା ନିୟମକଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ହେବ ।

ଏହା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ୁ ଲିଖି ହେବା ଘଟଣା କଲେଜମାନଙ୍କରେ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ମୋ ସମୟରେ ଅପିସରମାନେ ଓ ନିଜେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚନାଘନା Surprise Visit କରି ଏ ଘଟଣାକୁ ରୋକିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରର ବାରିକିଯୁଗ କଲେଜରେ ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବ ରାତିରେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଓ ହେଡ଼କୁର୍ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ପ୍ରଶ୍ନପଡ଼ୁ ବାହାରକୁ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ମିଳିଲା । ମୁଁ ତୁରନ୍ତ ହୋର୍ମ ତିପାର୍ଟ୍‌ମେଷ୍ଟଙ୍କୁ ଏ ଖବର ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ କହିଲି । ଯୋଳିସ ତୁରନ୍ତ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଏ ଅନ୍ତିକ କାମ କରୁଥିବା ବେଳେ ଧରି ଗିରିପ କଲେ ଓ ଜେଲ୍ ପଠାଇ ଦେଲେ । ରାଜେନ୍ଦ୍ର କଲେଜରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନପଡ଼ୁ ଲିଖି ଘଟଣା ଧରାପଦିଥିଲା ।

ନିୟମିତ ଉପସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ

କଲେଜମାନଙ୍କରେ ଅଧାପକମାନଙ୍କରେ ନିୟମିତ ଉପସ୍ଥାନ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ଦିନେ Surprise Visit କରି ଦେଖିଲି ସରକାରୀ କ୍ୟାପିଟାଲ କଲେଜରେ ନଥ ଜଣ ଅଧାପକ ଅଧ୍ୟାପିକା ଦୀର୍ଘ ଦିନରୁ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିଛନ୍ତି । ତୁରନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵପ୍ନେ କରାଗଲା । ଅନୁଗ୍ରହ ସରକାରୀ କଲେଜ ଓ ଚୌଦାର କଲେଜର କେତେକ ଅଧାପକ ଏପରି ଅନ୍ତର୍ଥାରାଜକତ୍ତ ଆବସେଷ ରହିଥିବାରୁ ସ୍ଵପ୍ନେ ହେଲେ । ମୋ ସମୟର ଏକ ବିଶେଷ ପଦଶେଷ ଏହିକି ଯେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଅଧାପକମାନଙ୍କୁ ଜେଲ୍ ପଠାଯିବା । ଏହା ଦ୍ୱାରା କଲେଜରୁଟିକ ଠିକଣା ଭାବେ ଚାଲିଲା ।

ବିଷୟ ମଞ୍ଚୁରୀ ନଥାଇ ପାଠସକାର ପ୍ରତିକାର

ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକରେ ଏକ Subject ମଞ୍ଚୁରୀ ନ ଥାଇ ଶହେ ଜଣ ପିଲାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ପଢାଯାଇଥିଲା । ପରୀକ୍ଷା ସମୟରେ ଏକଥା ଧରା ପଡ଼ିବାରୁ ପିଲାମାନେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ । ସେମାନେ ଏ ସଂପର୍କରେ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ହାଇକୋର୍ଟ ଗଲେ । ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାର ସୁଯୋଗ ଦେବାକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ଉଚିତି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । ମାତ୍ର ତାହା ଅନିୟମିତତା ହେବ ବୋଲି ମୁଁ ତାହା ହାଇକୋର୍ଟକୁ ଫେରାଇ ଦେଲି । ପରେ ନିଜ ଜଜମେଷରେ ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେଜର ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଏଥପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲାକୁ କୋରିମାନା ଦେବେ । ପିଲାମାନେ ଆଉଥରେ ସେ ବିଷୟରେ ପାଠସକାର ପୂନର୍ବ୍ୟାପ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ । Subject ମଞ୍ଚୁରୀ ନଥାଇ ମଧ୍ୟ ଖୋଦ କଟକ ସହରର ଏକ କଲେଜରେ ଏପରି ଅନିୟମିତ କାମ ହେଉଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହାର ପୂନରାବୃତ୍ତି ନହେବା ପାଇଁ ସରକାର ଉପସୂଚ୍ନ ପ୍ରତିବିଧାନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

କଲେଜ ମଞ୍ଚୁରୀ ସଂପର୍କରେ ଶୁଣାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ଶିକ୍ଷା ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ କଲେଜମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାକୃତି ଓ ମଞ୍ଚୁରୀ ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ Procedure ଅନୁସରଣ ନକରି ଉଚିତିମନ୍ତ୍ରୀ କେତେବେଳେ କଣ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ଏ ଦିଗରେ ଏକ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କଲି । ଅଦାଳତର ମୋକଦମା ପରି ନିୟମିତ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଏକ ଖୋଲା ଅଦାଳତକୁ ତକାଯାଇ ଶୁଣାଣି କରି ଆଦେଶ ଦିଆଗଲା । ପକ୍ଷମାନେ ଚାହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଓକିଲମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶୁଣାଣି କରିପାରିଲେ । କଲେଜମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାକୃତି ଓ ମଞ୍ଚୁରୀ ଦେବା କୌଣସି ଲୁଚାହପା ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇ ନ ଥିଲା ।

ଏହି ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସବିବାଜ୍ୟକୁ ଦୂରଦୂରାପର ପକ୍ଷମାନେ ଆସି ଯୋଗଦେବା କଷ୍ଟ ସାଥ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ସମଳପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ କୋରାପୁଟ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପ କୋର୍ଟ କରାଯାଇ ଅପିଲ ଶୁଣାଣି ପରେ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ଯାବିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷମାନେ ସହଜରେ ସେମାନଙ୍କ ମାନ ପଛସାଲା କରିପାରୁଥିଲେ । ପକ୍ଷମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସବୁଷ୍ଟ ନ ହେଲେ ହାଇକୋର୍ଟକୁ ଯାଇପାରୁଥିଲେ । ମୋତେ ଯେତେଦୂର ଖବରଅଛି ଯେ ସେ ପଢ଼ି ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଅଛି ।

ଶତାଧ୍ୟକ କଲେଜମାନଙ୍କର ପରିମିଶନ ବିଷୟରେ ଅପିଲର ଶୁଣାଣୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜେ କରିଥିଲେ । କୁଚିତ୍ କେଶରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଜଳମୋଷ ହାଇକୋର୍ଟରେ ନାକଚ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ଏପରି ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଉଚିତିକ୍ଷା ବିଭାଗରେ ନ୍ୟାୟ ଆଉ ବିଳମ୍ବିତ ହେଉନଥିଲା ।

ଧର୍ମଘଟର ସଫଳ ମୁକାବିଲା

ଅଧ୍ୟାପକ ମାନେ ପରୀକ୍ଷା ବର୍ଷନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ଥରେ ଧର୍ମଘଟ କଲେ । Adhoc ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଚାକିରୀକୁ validate କରିବା ପାଇଁ, ସେମାନେ ଏହି ଧର୍ମଘଟ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ଦିଲ୍ଲୀ ଗଲାବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲି ସେମାନଙ୍କ କଥା ବିଚାରକୁ ନିଆୟିବ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଗଲା । ମାତ୍ର ସେମାନେ ନିଜ ଯିଦିରେ ଅଟଳ ରହି ଦୀର୍ଘ ଏକୋଇଶ ଦିନ ଧର୍ମଘଟରେ ବସିଲେ । ମୋର ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଫେରିବା ପରେ ରେତେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅପିସରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ପରୀକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ପରେ ଅଧ୍ୟାପକ ମାନେ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଆସିବା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଏମାନେ ଏ ଷେତ୍ରରେ ହିଁ ଦୋଷୀ ଥିଲେ । ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରମକେର୍ଟଙ୍କ ପୂର୍ବ ରାୟ ଅନୁସାରେ ଅଧ୍ୟାପକ ମାନଙ୍କ ଧର୍ମଘଟ କାଳୀନ ଏକୋଇଶ ଦିନ ସମୟକୁ ‘No work no pay’ କରାଗଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେମାନେ ଆଉ ପରୀକ୍ଷା ବର୍ଷନ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ସମନ୍ଵ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ୟମ

ବାଙ୍ଗାଲୋର ଢାଆରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଆଇନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟମ ମୋର ଉଚିତିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ସମୟର ଏକ ବିଶେଷ ଘଟଣା । ବାଙ୍ଗାଲୋର ଏହି Integrated Law University ର ପରିଚାଳନା ଭାର ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରମକେର୍ଟ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ସର୍ବତ୍ର ଆଇନ ପାଠ ଚିନିବର୍ଷ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷାକୁ କୋର୍ସ ପ୍ରଚକିତ । ଉଚ୍ଚାର୍ଥ ପିଲାମାନଙ୍କୁ Campus recruitment ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ Business Sector ରେ ଚାକିରୀ ଯୋଗାଇ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଥରେ ରହିଛି । ୧୯୯୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୩୦ ତାରିଖ ଦିନ ମୋ ନେତୃତ୍ବରେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସତିବ ଓ ଆଇନ ସତିବଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ଦଳ ବାଙ୍ଗାଲୋର ଯାଇ ଏ ଫର୍ମକରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଏକ ଏଗ୍ରମୋଷ ସାଇନ୍ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଏ ଫର୍ମକରେ ଆଉ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିଛି ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଆମଙ୍କୁ ସମୟ ନ ଥିଲା କାରଣ ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ମହାବାତ୍ୟା ଫର୍ମଟିତ ହେବା ସମ୍ଭାବ ପାଇ ଆମେ ଫେରିଆସିଲୁ । ପରେ ଆମ ସରକାର ଏହି ଆଇନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଫର୍ମକରେ ବିଧାନ ସଭାରେ ଗୋଟିଏ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କଲେ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ଳ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧିନରେ ଆଇନ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀମାନେ ଚୃତାନ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବେ । ରାଜଧାନୀର ପାତ୍ର ପୂର ଠାରେ ଏହି ବିଶ୍ୱ

ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଚାଲିଶ ଏକର ଜମି ସରକାର ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ସେଥି ସହ ବ୍ରତ ମନି ଆକାରରେ ଚାରି କୋଡ଼ି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଡିପୋଲିଟ୍ ସରକାର କରିଥିଲେ । ଏବେ ଶୁଣାଯାଉଛି ବର୍ତ୍ତମାନର ସରକାର ଏହାକୁ କଟକରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ମନ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଆଜନ ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଏକ ସ୍ଵାଗତ ଯୋଗ୍ୟ ପଦେଷ୍ଟପ ହେବ ।

ସ୍ଵାୟଂ ଶାସ୍ତ୍ର କଲେଜ ଗଠନ

ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବରୂ ଟିନିଗୋଟି ସ୍ଵାୟଂ ଶାସ୍ତ୍ର କଲେଜ ରେଭେନ୍ଵା କଲେଜ, କଟକ, ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର କଲେଜ, ସମ୍ବଲପୁର ଓ ଖଲିକୋଟ କଲେଜ, ବ୍ରଜପୁର ଥିଲା । ଆମ ସମୟରେ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ରକୋରର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଛାତ୍ରଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ଏ ଟିନିଗୋଟି Autonomus Collegeକୁ ଗୋଟିଏ ଯୁନିଟ କରି Entrance ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଚଯନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ଆଠ ବର୍ଷଟି କଲେଜକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାୟଂଶାସ୍ତ୍ର କରାଗଲା । ଏହି କଲେଜଗୁଡ଼ିକର ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଶାଳୀ ଓ ନିୟମଣି ତଥା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟ ସେମାନେ ନିଜେ ନିଜେ କରିଥାନ୍ତି । ରେଭେନ୍ଵା କଲେଜକୁ ଟିମତ ରୁ ସ୍ଵର୍ଗରଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ଶତକତା ଅଶୀଭାଗ କାମ ସରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମସ୍ତ ସର୍ବ ପୂରଣ କରି ଏ ସଫର୍କରେ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମଞ୍ଜୁରୀ କମିଶନ (U.G.C) କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ।

ମୁଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗରେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ କଲେଜ ଅଧ୍ୟକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅନୁରୂପ ସ୍ବିଧା ସ୍ଵଯୋଗ ଘରୋଇ କଲେଜ ଅଧାପକମାନଙ୍କୁ ମିଳିଲା, ଯାହା ବହୁ ଦିନର ଦାବିଥିଲା । ଉଚ୍ଚମାଧମିକ ପ୍ରରରେ ଥିବା ସମ୍ମିମେଣ୍ଟାରୀ ପରୀକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଠାଇ ଦିଆଗଲା । କାରଣ ଏହାର ଫଳାଫଳ ନରେଯରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାରୁ ସେହି ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷରେ ଅନ୍ୟତ୍ର ଆତମିଶନ ନେବାକୁ ପିଲାଙ୍କୁ ସମୟ ସ୍ଵଯୋଗ ନଥିଲା । +୨ ପରୀକ୍ଷା ପତ୍ରର ସାଙ୍କେତି କରଣ (Coding) ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପରିଚୟ ତଥା ପ୍ରବେଶ ପତ୍ରରେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପଟେ ପ୍ରଚଳନ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନିୟମିତ ଉପସ୍ଥାନ ପାଇଁ ପଦେଷ୍ଟପ

ପ୍ରାୟ ସହୃଦୀ ବର୍ଷର ପୁରାତନ ଶିକ୍ଷାକୁଷାନ ଅନୁଗ୍ରହ କଲେଜରେ ଅଧିକ ଓ ଉପାଧିକ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧାପକ ଓ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ନିୟମିତ କଲେଜରେ ଯୋଗ ଦେଉନାହାନ୍ତି ବୋଲି କୌଣସି ଏକ ଦିନ କେତେକଙ୍କ ୩୦ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ମିଳିଲା । ମୁଁ ଦୂରକ୍ତ ସେ କଲେଜକୁ Surprise visit ରେ ମୋ ସହ ଯିବାକୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲି । ଏ ସମୟରେ ମୁଁ କଲେଜର ନାମ ଗୋପନ ରଖୁ କେବଳ ମୋତେ ଅନୁସରଣ

କରିବାକୁ ଉଚିତଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ କହିଥିଲି । ଆମେ ପ୍ରାୟ ଦିନ ୨ ଟା ସମୟରେ ଅନୁଗ୍ରହରେ ପହଞ୍ଚ ଦେଖିଲୁ ପ୍ରିନିସିପାଳ ଓ ଭାଇସ ପ୍ରିନିସିପାଳ ଉଚ୍ଚୟଙ୍କ ଅଧିପତି ବନ୍ଦ ଅଛି । ଏତେବେଳେ କଲେଜରେ ଶହେରୁ ମାତ୍ର ପଦର କୋଟିଏ ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ତିନି ହଜାର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ସାତ ଶହ ଆଠ ଶହ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସେତେବେଳେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ । କଲେଜ ପରିଦର୍ଶନ ବେଳେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅଭିଯୋଗର ସତ୍ୟତା ଅନୁଭବ କଲୁ । ଅନୁଗ୍ରହ ୩ ଟାରେ ଥିବା ନାଲକୋ ଢାକବଜାଳାରେ ଆମେ ମଧ୍ୟାହ୍ନରୋଜନ କରିଥିଲୁ । ଗପ କରିବାକୁ ଥିବା କଲେଜର ନାମ ଓ ମଧ୍ୟାହ୍ନରୋଜନ ଆଯୋଜନ କରାଇବାର ସ୍ଥାନ ସଂପର୍କରେ ଆଗରୁ ଢାକରେକୁ କହିଥିଲେ ହୁଏତ ସେ ଏ ଖବର ସଂପୃଷ୍ଟ କଲେଜକୁ ଜଣାଇଦେଇଥାନେ । ସେଥିପାଇଁ ଗପ ପୂର୍ବରୁ ତାହା ଗୋପନ ରଖାଯାଇଥିଲା ।

କଟକ ସହରର କାଠିଯୋଡ଼ି ନଦୀ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଥିବା ସିଟି କଲେଜ (ବର୍ତ୍ତମାନର ବିଲ୍ଲୀ ସୁଭାଷ କେଲେଜ) ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲି । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ସନ୍ତୋଷ ଜନକ ଉପସ୍ଥିତି ନ ଦେଖି ପ୍ରିନିସିପାଳଙ୍କୁ ଏହାର କାରଣ ପଚାରିଲି । ସେ ସୁଷ୍ଠୁ ଭାବେ ଉଚ୍ଚର ଦେଲେ ଯେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅଧ୍ୟନ କାଳରେ ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷରେ ମାତ୍ର ଦୁଇଥର କଲେଜ ଆସନ୍ତି । ଥରେ ଆଡମିଶନ ସମୟରେ ଓ ଆଉଥରେ ପରୀକ୍ଷାପାଇଁ ପର୍ମ ପୂରଣ ସମୟରେ ସେମାନେ ଆସିଥାନ୍ତି । କଲେଜ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କର ଏଇ ଖୋଲା ସ୍ଥାନରୋଡ଼ି ସକାଶେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଥିଲି । ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଏପରି ଶ୍ରେଣୀରେ ଯୋଗ ନ ଦେବାର ମୁଖ୍ୟକାରଣ ଥିଲା ବ୍ୟାପକ ଟିଉସନ ପ୍ରଥା ।

ଟିଉସନ ପ୍ରଥା ରୋକିବାର ପଦକ୍ଷେପ

ମୁଁ ଥରେ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର କଲେଜ, ପୁରୀରେ ଉଦ୍ବୋଧନ ଦେଉ ଥିବା ସମୟରେ ଟିଉସନ ନ କରିବାକୁ ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲି । ଟିଉସନର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ଯୋଗୁ ଉଚ୍ଚୟଙ୍କ ଓ ଶିକ୍ଷାକ କଲେଜର ଶ୍ରେଣୀ ଗୃହ ପ୍ରତି ସେତେ ଆକର୍ଷିତ ହେଉ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ମତ ଥିଲା । ସଭା ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ଜଣେ ଶ୍ରୋତା ଗୋଟିଏ ଚିଠା ମୋ ହାତକୁ ଧରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ ପୁରୀ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଅଧ୍ୟାପକ ଟିଉସନ ସହ ସଂପୃଷ୍ଟ । କଲେଜର କାନ୍ତିବାତରେ ଏହି ଟିଉସନକାରୀ ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୋଟି ସେଷରମାନଙ୍କରେ Advertisement ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥାଏ । ମୁଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫେରିଯାର ପୁରୀର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଓ ଏସ.ପି.କ୍ଲୁ ପୃଥକ ଭାବେ ଏ ଘଟଣାର ରିପୋର୍ଟ ଦେବାକୁ କହିଥିଲି । ସେମାନଙ୍କର ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ ପରେ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର କଲେଜ, ପୁରୀର ୧୦ ଜଣ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ଦୂର କଲେଜକୁ ବଦଳି କରାଗଲା ।

ସବୁଠାରୁ ଦୁଃଖର କଥା ଯେ ମୋ ନିଜ କଲେଜ କେହ୍ରାପଡ଼ା କଲେଜର ଜଣେ ବିଜ୍ଞାନ ଅଧ୍ୟାପକ ମେନ୍‌ରୋଡ଼ରେ ନିଜର ଦୋଢ଼ାଳା କୋଠାରେ କୁଏ ଛାତି ଚିଉସନ କରୁଥିଲେ । ଜଣେ ଅଭିଭାବକ ମୋତେ ଏ ସଂପର୍କରେ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲେ । ମୁଁ କେହ୍ରାପଡ଼ାର A.D.M କ ହୁରା ତାହାର ତଦତ କରାଇଲି । ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ କୋଟି ସେଷ୍ଟରର ଚିଉସନ କାଳୀନ ଫଟୋ ଦେଖୁ ମୁଁ ତାର ସତ୍ୟତା ଅନୁଭବ କରିଥିଲି ଏବଂ କଳାହାଣ୍ଟି ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ଉପାତ୍କ କଲେଜକୁ ଫଂଗୁଡ଼ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ବଦଳି କରାଗଲା । ମାତ୍ର ନିଜର ବାସ୍ତବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଅବହେଲା କରି ଅମାପ ଅର୍ଥ ରୋଜଗାର କରିବାର ନିଶାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଏଇ ଅଧ୍ୟାପକ ଜଣକ ହୁଟିରେ ରହି କଳାହାଣ୍ଟି ଗଲେ ନାହିଁ । ଆମ ସରକାର ଗଲାପରେ ନୁଆ ସରକାର ଅମଳରେ ସେ ନିଜର ବଦଳି ଆଦେଶ ବାତିଲା କରାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେ ଓ କେହ୍ରାପଡ଼ାରେ ହଁ ରହିଲେ ।

ବଦଳି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରାଜନୈତିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ

ମୁଁ ଦିଲ୍ଲୀୟାଜଥିବା ସମୟରେ ମୋତେ ଉଚିତିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଖବର ଦେଲେ ଯେ ଏକାମ୍ର କଲେଜ ଭୂବନେଶ୍ୱରର ଅଧ୍ୟକ୍ଷକୁ ଫଂଗୁଡ଼ କଲେଜର ଦୂରଜଣ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଧ୍ୟାପିକା ଦଙ୍ଗତି ମାତ୍ର ମାରିଛନ୍ତି । କାରଣ ହେଲା କଲେଜ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରବଳ କପି ହେବାରୁ ଉପରୋତ୍ତ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଧ୍ୟାପିକାଙ୍କ ବିଷୟ ପତ୍ରଟିକୁ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ Scratch କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏଭଳି ପରିମ୍ବିତିରେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କୁ ନିଜ ଘରେ ଅପିତ୍ତ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶଦେଇ ଉଚିତିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏ ସଂପର୍କରେ ମୋତେ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ ।

ମୁଁ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଫେରି ଏପରି ଅସୁନ୍ଦର ଘଟଣାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବିଧାୟକ ଶ୍ରୀ ସୁରେଶ କୁମାର ରାଉଡ଼ରାୟଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନାକରି ଦୂର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଫଂଗୁଡ଼ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ଦୂର କଲେଜକୁ ବଦଳି କରିଦେଲି । ମାତ୍ର ତତ୍କାଳୀନ ଜନେକମତ୍ତୀ ଏହି ବଦଳି ଆଦେଶ ତାଙ୍କର କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଵାର୍ଥ ପାଇଁ ବାତିଲା କରିଦେବାକୁ ମୋତେ କହିଲେ । ମୁଁ ଏଥରେ କର୍ତ୍ତପାତ ନ କରିବାକୁ ସେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମୋତେ ଏ ବଦଳି କ୍ୟାନସେଲ କରିବାକୁ ଚାପ ପକାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ଏଥରେ ସମ୍ଭବ ନ ହୋଇ ପ୍ରଶାସନର ହିତ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ନିଜର ନିଷ୍ପରିରେ ଅଟଳ ରହିଥିଲି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜେ ଫାଇଲ ନେଇ ଅର୍ଦ୍ଦର କରି ଭୂବନେଶ୍ୱରରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏକାମ୍ର କଲେଜ ଛାତି ଭୂବନେଶ୍ୱରର ଅନ୍ୟ ଏକ କଲେଜରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଇଲି ।

ମୋର ଗନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଏବୁ ବ୍ୟତୀତ ଉଚିତିକ୍ଷାମତ୍ତୀ ରୂପେ ମୋର ଗନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା ବ୍ୟାପକ । ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଏହା ଥିଲା ୪୩୩ ଦିନ ଓ ରାଜ୍ୟ ବାହାରକୁ ଥିଲା ୧୧୭ ଦିନ । ଏହି ସମସ୍ତ ଗନ୍ଧ ସମୟଗୁଡ଼ିକ ଉଚିତିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଉନ୍ନତି କଷ୍ଟେ ହଁ ଉଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦସ୍ତୁରର ବ୍ୟୟ ସଂକୋଚନ ନୀତି

ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ନବବର୍ଷ ଅଭିନଦନ ପତ୍ରର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ ମୁହଁଶ ଖର୍ଚ୍ଛ ସରକାର ବହନ କରନ୍ତି । ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ କୈଣସି ନବ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅଭିନଦନ କାର୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ତହବିଲରୁ ଟଙ୍କାଟିଏ ଖର୍ଚ୍ଛ ହୋଇ ନାହିଁ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ମୋ ଅପିସରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟୟ ସଂକୋଚନ ନୀତି ମଧ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇଥିଲା । ଚେଳିପୋନ ଓ ସରକାରୀ ଗାତ୍ରର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ରୋକିବା ଓ ବୈଠକ ମାନଙ୍କରେ ଅତିଥ ଚର୍ଚାରେ ମିତବ୍ୟୟ ନୀତି ଆଚରଣ ଯୋଗୁଁ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏ ଯେଉଁ ବୈପୁବିକ ପରିବର୍ଗନ ସବୁ ଆମ ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା, ଲୋକେ ତାହାର ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରଶାସା କରନ୍ତି । ସେମାନେ କହନ୍ତି ‘ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ବନମାଳି ପଞ୍ଜନୀୟଙ୍କ ପରେ ଭାଗବତ ବାବୁ ହେଉଛନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯିଏ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ପ୍ରଭୁତ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିଛନ୍ତି ।’

□ □

ପ୍ରଶାସନ ଓ ଜନତାକୁ ସନ୍ତ୍ରିଳିତ କରିବାକୁ ଏକ ଅଭିନବ ଉଦ୍‌ୟମ

ଆମ ଭାରତୀୟ ଗଣଚନ୍ଦ୍ର ହେଉଛି ଏକ ପରୋଷ ଗଣଚନ୍ଦ୍ର ବା Indirect democracy. ଏଥରେ ଜାନସାଧାରଣଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପମୁକ୍ତ ରୂପେ ଶୁଣି ବିରାଗକୁ ନେବା ଓ ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାର ଯଥୋତ୍ତର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପ୍ରକିଯାକୁ ଦ୍ଵାରାନ୍ତିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେଥିପାଇଁ ବୁକ ପ୍ରରବୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣାଣୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଉଚିତ ।

ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମୟରେ ଏହି ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣାଣୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସୁଫଳଗଠିତ କରିବାକୁ ଓ ପ୍ରଶାସନ ତଥା ସାଧାରଣ ଜନତାକୁ ମୁହଁ କରିବାକୁ ମୁଁ କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି । ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରରବୁରେ ମୋ ନିଜ ବାସରବନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପତ୍ୟେକ ଶନିବାର ଦିନ ଅଭିଯୋଗକାରୀମାନେ ଆସି ଧାତିବାହି ନିଜର କଥା ଶୁଣାଉଥିଲେ । ମୋ ପ୍ରରବୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଷୟ ଶୁଭ୍ରିକୁ ଦୂରତ କରି ଦିଆ ଯାଉଥିଲା ବା ଅନ୍ୟତ୍ର ହେବାର ଥିଲେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁପାରିଶ ସହ ଚିଠି ଲେଖା ଯାଉଥିଲା ।

ମୋର ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୁକରେ ବର୍ଷକୁ ପ୍ରାୟ ଦୂରଥର ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରକୋଷ ବସାଯାଉଥିଲା । ଏକ ପକ୍ଷରେ ସବୁ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏଥରେ ଯୋଗଦେଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ସମଳିତ ପ୍ରଶ୍ନମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହେଉଥିଲେ । ଲୋକଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଦୂରତ ସେଇଠି ସମାଧାନ କରାଯାଉଥିଲା ବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ସ୍ଵଚକ୍ରୁଯିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ଏପରି Greivance Redressal କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବୁକ ବ୍ୟତୀତ ଜିଲ୍ଲା ହେଉକାର୍ତ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଥର ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିଲା । ମାର୍ଗୀଯାଇ ଠାରେ ଥରେ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣାଣି ବେଳେ ଜଣେ କନିଷ୍ଠ ଯନ୍ତ୍ରୀ କାମ ନ କରି ମିଥ୍ୟା ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଜଣା ପଢ଼ିବାରୁ ତାକୁ ତତ୍କଷଣାତ୍ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସୟପେଷ କରିଥିଲେ । ଆଉ ଥରେ ତେରାବିଶ୍ଵ ବୁକର ଦାନପୂର ଠାରେ ଜଣେ ମହିଳା ସରପଞ୍ଚ ବିଧବା ଭରା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଉକ୍ତେତ ନେଇ ଧରା ପଢ଼ିବାରୁ ତାକୁ ଏହି ଶୁଣାଣି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମୟରେ ସତର୍କ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଜଣେ ବୁକ ପ୍ରରବୀୟ ଅଧିକାରୀ ଲାଞ୍ଚ ନେବାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିବାରୁ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରୋସିଟି ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା ।

Greivance cell କର୍ତ୍ତାଯିବା ସହ ମୁଁ ନିଜେ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ଶୁଣିକର ସିଧାସଳକ ଉରର ଦେଉଥିଲି । ମୋ ପାଖକୁ ଆସୁଥିବା ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ବଲିତ ପତ୍ର ଫର୍ମକରେ ଯଥୋଚିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରି ମୁଁ ଦୟାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାର ଉରର ନିଜ ହାତରେ ଲେଖୁ ପୋଷକାର୍ତ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଉଥିଲି । ମୋର ମନେପଡ଼େ ସେଇ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମୋତେ ମିଳିଥିବା ଉଶେଇଣି ହଜାରପତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ବାରହାଜର ପୋଷକାର୍ତ୍ତର ଉରର ପତ୍ର ମୁଁ ଜନସାରଣଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଛି । ସାଧାରଣ ଲୋକଟିର ସରକାର ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେ ଥିବା ଉରସା ଓ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଯଥୋଚିତ ସମ୍ବାନ୍ଧ ଜଣାଇ ମୁଁ କୌଣସି ଔପଚାରିକତା ରକ୍ଷା ନକରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସତିବ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସହାୟକ ମାନଙ୍କ ବିନା ସହାୟତାରେ ଲୋକଙ୍କ ଅଭିଯୋଗର ବିଶ୍ୱର ଓ ଉରର ଦେଉଥିଲି ।

ଉରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିକ ପ୍ରତି ଯଥୋଚିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏହି ଅଭିନବ Method ଆଉ କେହି ଗ୍ରହଣ କରୁ ବା ନ କରୁ, ମୁଁ ଏଥରେ ସଫଳ ହେବା ସହ ବହୁ ଜନ ସାଧାରଣ ଉପକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଆମ ସମୟର ଅମଳାତନ୍ତ୍ର

୧୯୮୯ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ନାଥ ତାରିଖ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ରାଜସ୍ବ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥାଏ । କେତ୍ରାପଦା ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାଇସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ଦାର୍ଯ୍ୟ ଚାରି ବର୍ଷ ଧରି ସମ୍ପଦେଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନାମ ମୋହନ ସୁହର ଜେନା । ସେ ଦିନେ ମୁଁ ଅପିସ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବେଳେ ମୋତେ ସାକ୍ଷାତ କରି କହିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆସିଥିବା ଅଜିଯୋଗରୁ ସେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜନିସପେକ୍ଷର ଅପିସ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ସୁଲରେ ଫୋଟୋ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ଫଳରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଦରମା ନ ପାଇ ସେ ଚରମ ଦୂର୍ଦଶାର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଡକ୍ଟକାଳୀନ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ମିଷ୍ଟର ମୋଜେସ ଜଣେ ଅଣ୍ଡେଡ଼ିଆ ଆଇ.ଏ.ୱ୍ସ. ଅପିସର । ତାଙ୍କୁ କହିଦେଲେ ହୁଏତ ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ ଜଣକ ତାକିରୀରେ ପୁନଃ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରିବେ । ଦାର୍ଯ୍ୟ ଦୂର୍ଘାଟା ଧରି ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ସହ ଟେଲିଫୋନ ସମ୍ପୋଗ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ବ୍ୟର୍ତ୍ତହେବା ପରେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅନାଲ କୁମାର ଦାସ ଜଣାଇଲେ ଯେ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ କେହି ଫୋନ ଉଠାଇ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ବିରତ ହୋଇ ଶିକ୍ଷା ସଚିବଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ପୋନ ଲଗାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପରେ ଶିକ୍ଷା ସଚିବଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ କେତେବେଳେ ଯେ ସଚିବ ତାଙ୍କ ଦସ୍ତଖତରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଫୋନ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଏପରି ଖବର ପାଇ ମୁଁ ନିଜେ ସଚିବଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲି । ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଚିବ ମୋତେ ଜଣାଇଲେ ଯେ ପ୍ରୋଟୋକଳ ଅନୁସାରେ ସଚିବ ପ୍ରତ୍ୟେ ପଦାଧିକାରୀମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାକିବା ମାତ୍ରେ ଆସି ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ବାଧ । ମାତ୍ର ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରାୟ ଦୁଇଘର୍ଷା ଏ ଭିତରେ ଅତିବାହିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଡକାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ବା ଫୋନରେ ବାର୍ଗାଳାପ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଏପରି ଦୁଇବସ୍ତ୍ରାର ଦୁଇକରଣ ପାଇଁ ମୋତେ ବାଧ ହୋଇ ଶେଷରେ ତଳ ତାଳାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ଯିବାକୁ ହେଲା । ଏହି ଅଭାବନୀୟ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ସମ୍ପତ୍ତ ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମେତ କେତେଜଣ ମୋର ପଣ୍ଡଗମନ କରୁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ସଚିବଙ୍କ ସହ୍ୟୋଗୀମାନେ କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାନ୍ତି । ଉପସ୍ଥିତ ସଚିବ ମୋତେ ଦେଖୁ ଆର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସେ କହିଲେ

“ମାନ୍ୟବର ମହୀ ଚାହିଁଥିଲେ ମୁଁ ତାକୁ ଦେଖା କରିଆନ୍ତି । ମାତ୍ର ପ୍ରୋଟୋକଲ୍ ଭାଙ୍ଗି ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବା ଟା ଠିକ୍ ହେଲା ନାହିଁ ।” ମୁଁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଟେଲିଫୋନରେ ତାକୁ ନ ପାଇ ବାଧ ହୋଇ ଆସିବା କଥା ତାକୁ ଜଣାଇବା ସହ ତାଙ୍କ ଫୋନ୍ ଅପରେଟରକୁ ତାଙ୍କ ମୋ ସହ ଶାସନ ସତିବଜ୍ଞ ବାର୍ଗାଳାପ କାହିଁକି କରାଇଲେ ନାହିଁ ବୋଲି ପଚାରିଲି । ସେ ତାର କୌଣସି ସତୋଷଭନ୍ଦ ଉବର ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଶାସନ ସତିବ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ସେ ସକାଳ ସାତେ ନଅଟାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ସାତେ ବାରଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଦସ୍ତରରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । ପୁନଃ ସେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ଆଜି ସେ ସ୍ଵେଚ୍ଛାକୃତ ଅବସର ନେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଚାକିରୀ ଅର ଆଠବର୍ଷ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ଚାକିରୀ କାଳର ଶେଷ ହେବାର ଏତେ ଆଗରୁ ତାଙ୍କର ଅବସର ନେବାର କାରଣ କଣ ବୋଲି ମୁଁ ପଚାରିଲି । ସେ କହିଲେ ‘ ଓଡ଼ିଶାର ସତିବାଳୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିବାରିମାନେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସହଜରେ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଲାଞ୍ଚ ନ ଦେଲେ ବା ଧରାଧରି ନ କଲେ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସାଧାରଣ ଲୋକେ କାମ କରାଇବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼େ । ଆଜିର ଘଟଣାରୁ ମହୀ ମହୋଦୟ ସୁଷ୍ଠୁ ଭାବେ ଅନୁଭବ କରିଥିବେ ଯେ ଜଣେ ମହୀଙ୍କ ସହ ଶାସନ ସତିବଜ୍ଞ ବାର୍ଗାଳାପକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରାଇ ନ ଦେଇ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସମସ୍ୟାକୁ ସମାଧାନରେ କିପରି ସେମାନେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ ଗରିବ ରାଜ୍ୟର ଦରୀତ୍ର ଚିକଷଦାତାମାନେ କିପରି କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ସେକ୍ରେଟାରୀଏଟ୍ ରୁ ସେବା ପାରଥିବେ ତାହା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ।’ ଏହି ସବୁ କାରଣ ପାଇଁ ମାନସିକ ବ୍ୟର୍ଥତା ଆସିଥିବାରୁ ସେ ଅବସର ନେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଏ ଘଟଣାର ମାସକ ପରେ ମିଷ୍ଟରଙ୍କ ମୋଜେସ୍ ହୃଦୟାତରେ ପରଲୋକ ଗମନ କଲେ ବୋଲି ମୁଁ ଖବରପାଇଲି । ଜଣେ ଅଣ୍ଡିଆ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ଓଡ଼ିଶାର ଗରିବ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ହିତ ଦୂଷିତ କିଛି କରିବାର ମାନସିକତା ପୋଷଣ କଲାବେଳେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଅମଳାତନ୍ତ୍ରର ନିଷ୍ଠାର ଅସହ୍ୟୋଗ ଆଚରଣ ତାକୁ ମୁଯମାଣ କରିଥିଲା । ସେ ଥରେ ସେ ବାଧହୋଇ ଅବସର ନେଲେ ଓ ଦାରୁଣ ମନସ୍ତାପ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟାତରେ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ ହେଲା । ଏପରି ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ଆମ ସମୟର ଅମଳା ତତ୍ତ୍ଵ ରୁଗଣ ମାନସିକତାକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ।

□ □

ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତବକ

କଥା ଓ କାମ

କଥା ଓ କାମର ଅନ୍ତର

ରାଜନୈତିକ ଲୋକମାନେ ନିଜ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଓ ବଚନ ରକ୍ଷା କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ସର୍ବତ୍ର ଆଲୋଚିତ ହୁଏ । ଆଗରେ ଥିବା ଉପରୁ ନିର୍ବାଚନ ବୈତରଣୀ ପାର ହେବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ନାନାଦି ସମ୍ବନ୍ଧ ଅସମ୍ଭବ ଜ୍ଞାନମାନ ଦେଇଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଜିତି ଶଳା ପରେ ଦିଲ୍ଲୀ ବା ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ବସି ସେ କଥା ଶୁଭା ଶୁଭି ଯାଆନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅତୀତରେ ଧୂଆଁ ବାଣ ମାରି ବଢ଼ ବଢ଼ କଥା କହିଥିବା ରାଜନେତା ମାନଙ୍କ ଅଭାବ ନାହିଁ । ‘ଓଡ଼ିଶାକୁ ବମ୍ବେ କରିଦେବି’, ‘ଛପର ଘର ଉଠାଇ ଟାଇଲି ଘର କରିଦେବି’, ‘ଗାଁକୁ କାମ, ମାଆକୁ ସମ୍ବାନ୍ଧ’, ‘ଦ୍ଵିତୀୟ ଉପସ୍ଥିତ କାରଖାନା କରିଦେବି’, ‘ସମସ୍ତକୁ ରୁକ୍ଷିତ ଦେବି’, ବା ‘ହଜାର ଦିନରେ ହଜାରେ ଶିହ୍ନ ବସେଇ ଦେବି’ - ଏମିତି ନାନାଦି ବାହାସ୍ତ୍ରୋଚ କଥାମାନ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ବାସୀ ଶୁଣି ଆସିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ସେହି ଦାରୀତ୍ୟ, ଅଞ୍ଜତା ଓ ବେକାରୀ - ତିନୋଟି ବଢ଼ ରୋଗ ଲୋକଙ୍କୁ ହାତୁ ନାହିଁ । ଫଳରେ ତାର ଫାଇଦା ଧନୀ, ଧପ୍ତାବାଇ ଶିହ୍ନପତି ଓ ରାଜନେତା ମାନେ ନେଇ ପ୍ରଭୁର ଖଣିଜ ସଂପଦ, ଅରଣ୍ୟ ସଂପଦ, ବିଷ୍ଟୀର୍ଣ୍ଣ ଜଳସେଚିତ ଜମି ଓ ସୁଦୀର୍ଘ ସମୃଦ୍ଧ ଭେଳାଭୂମି ଭରା ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦାରିତ୍ୟରୁ ଅତି ଦାରୀତ୍ୟ ଆତକୁ ନେଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରଣଭାର ହେଲାଣି ରୁକ୍ଷିତ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ।

ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଚନ ବଢ଼ତା ଏକ ରାଜନେତାର ନିଜ ଯୋଗ୍ୟତାର ମାପ କାଠି ହୋଇଥିବାରୁ ମୋର ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀ ବ୍ୟାପି ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ସର୍ବଦା ବଚନ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯପରୋନାଟ୍ଟି ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ରାଜସ୍ବ, ଅର୍ଥ, ଉତ୍ତରଣିକା, ଯୋଜନା ଓ ସମବ୍ୟ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ପରି ବିଭାଗ ମାନଙ୍କରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ମୋର କିଛି ଗଠନ ମୂଳକ ଓ ସଂସ୍କାର ଧର୍ମୀ କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗର ଭନ୍ଦି ଘଟାଇବା ସହ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଅଶେଷ କଲ୍ୟାଣ ସାଧତ କରିଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମୋ ନିଜ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ କେନ୍ତ୍ରାପତ୍ର ତଥା କେନ୍ତ୍ରାପତ୍ର ଜିଲ୍ଲାରେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକ୍ଷେତ୍ର ଓ ସାମାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କିଛି ଜନହିତକର କାମ କରାଯାଇଛି । ସେ ସବୁ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକର ଅବତାରଣା ଏଠାରେ କରାଯାଇପାରେ ।

କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜ

ମୋ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମାଜନର ସ୍କୁଲ ଓ ହାଇସ୍କୁଲ ବା କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରରେ କଲେଜଟିଏ ନଥିଲା । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବହୁ ହାଇସ୍କୁଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିଗରେ ସହଯୋଗ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ୧ ୯୪୯ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା । ମୁଁ ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସେବ୍ରେଟାରୀ ଥିଲି । ଏଥରେ ସ୍ଵର୍ଗତ ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ, ଏନ.ସି.ଦାସ, ପୂରୁଷୋରମ ନାୟକ ଓ ପ୍ରତାପ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିକ ସାହୀମ୍ ଓ ସହଯୋଗ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଏହି କଲେଜର ସରାପତି ରହିବା ସହ ଯଦୁମଣି ମଙ୍ଗରାଜ ଉପସରାପତି ଓ କନିକା ରାଜା ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଭଙ୍ଗଦେଓ ଏହାର କୋଷାଧକ ଥିଲେ ।

ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାତାବ ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ । ଆମମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଡକ୍ଟର ମହାତାବ ୧ ୯୪୯ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜର ଶୁଭ ଦେଇଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ଅଞ୍ଚଳର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଆଦ୍ୟ ପାଠୀ ରୂପେ ଏହା ଫର୍ମ୍‌ପ୍ରତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ଅଲୋକ ବର୍ତ୍ତକା ହୋଇ ଦେଖାଇଦେଲା । ୧ ୯୭୩ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶାସନ ଜାରୀ ହେବା ପରେ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତକାଳୀନ ନିର୍ବାଚନରେ ନହିଁନୀ ଶତପଥୀ ପୁନର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥାଏଛି । ମୋ ଅନୁରୋଧରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଶତପଥୀ ଏହି କଲେଜ ପରିବର୍ଣ୍ଣନରେ ଆସିଥାଏଛି । ସେତେବେଳକୁ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜ ଫଳଦ୍ୱ ସ୍କୁଲ ଅତ୍ୟ ଜଙ୍ଗନିଯରି ଆଉ ଚଲୁ ନଥାଏ । ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଫଖ୍ୟା କମି କମି ଆସୁଥାଏ । ମୋ ସମେତ କଲେଜ ପରିଚାଳନା କମିଟି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲୁ ଯେ, ଜଙ୍ଗନିଯରି ସ୍କୁଲର ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସ୍କୁଲ ବିଲଟିଁ, ହଷ୍ଟେଲ ବିଲଟିଁ, ପ୍ରିନସିପାଲ ଓ ଟିଚରସ କ୍ଲାର୍ଚର କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନନ୍ଦନୀ ଦେବାଙ୍କ ସହଦୟତା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଅଧ୍ୟନସ୍କ ଜଙ୍ଗନିଯରି ସ୍କୁଲର ଏହି ବିପୁଲ ସମ୍ପର୍କ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜକୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ବିନିମୟରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଗଲା । ଆଜି ସେହି ସବୁ ବିଲଟିଁ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର କଲେଜର ମୁଖ୍ୟ କୋଠାବାତି ହୋଇଗିଛି । କଲେଜର ନିଜେସ୍ବ ଆଜବେଷ୍ଟସ ଘରମାନ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ରହିଛି । କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ପରେ ଅବଶ୍ୟ କରିଲୋପାଟଣା ଓ କୋରୁଆ କଲେଜ, କୋରୁଆ ମହିଳା କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ମୋର ସହଯୋଗ ଥିଲା ଓ ମୁଁ ସେ ସବୁରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସରାପତି ଥିଲି ।

ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଆଇନ କଲେଜ

ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ସୁନାମଧନ୍ୟ ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ଓ ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ କେନେରାଳ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର

ସ୍ଵତି ରକ୍ଷା ଉଦେଶ୍ୟରେ ଦୀନବନ୍ଧୁ ବାବୁଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ଆଇନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଆଜି କେହୁପଡ଼ାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ତାହା ରାଜ୍ୟର ବୃଦ୍ଧତ ଆଇନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ । ସ୍ଵର୍ଗତ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଲିକଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ନିଷାପର ସହଯୋଗ ନଥୁଲେ ମୋ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ଆଇନ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଆକାଶବାଣୀର ପୂର୍ବତନ ଷ୍ଟେସନ ତାରରେକୁର ସ୍ଵର୍ଗତ ନୟନ କିଶୋର ମହାନ୍ତିକର ଅବଦାନ ସର୍ବଦା ସ୍ଵରଣ ରହିବ । ସେ ପ୍ରାଥମିକ ସମୟରେ ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଚେଯାରମ୍ୟାନ ଥିଲେ । ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କୋଠାବାତି ଏଥୁରେ ନିର୍ମତ ହୋଇଛି । ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ମାତ୍ର ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏହି ଆଇନ କଲେଜର ପୃଷ୍ଠାପନକରତାରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଲା । ଆଠ ବର୍ଷ ଧରି ଆଇନ କଲେଜ ପରିସରରେ ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଚାଲିଥିଲା । ନବୋଦୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କେବେ ଏପରି ଆବାସ ସୁବିଧା ଜିଲ୍ଲା ପକ୍ଷରୁ ଯୋଗାଇବା ଥିଲା କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଥମ ସର୍ବ ।

ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ଆଇନ କଲେଜର ଉରରୋଇର ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ କେହୁପଡ଼ାର ଦୁଇ ଜଣ ସୁନାମଧନ୍ୟ ଆଉରୋକେଟ୍‌ଟକ ଅବଦାନ ସ୍ଵରଣୀୟ । ସେମାନେ ହେଲେ ଆଉରୋକେଟ୍ ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଓ ଆଉରୋକେଟ୍ ଧୂବ ଚରଣ ଜେନା । ଶ୍ରୀୟୁତ ମହାନ୍ତି ଏହି କଲେଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଫଂପାଦକ ରୂପେ ତା ୨୧୯୯୯ ରିକ୍ରୋ ଠାରୁ ତା ୧୯୯୯୯୪ ରିକ୍ରୋ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା କେବଳ ଶ୍ରୀୟୁତ ଜେନା ତା ୧୯୯୯୯୪ରିକ୍ରୋ ଠାରୁ ୨୦୦୦ ମଦିହା ମର ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି କଲେଜର ଫଂପାଦକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରି ଅନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରଭୃତି ଉନ୍ନତି ଘଟାଇଛନ୍ତି ।

ଆଇନ କଲେଜର ଆର୍ଥମ୍ଭୁ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରି ଏଥୁରେ ଆଧାପନା କରିଥିବା ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର ଫଂପ୍ରତି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ କୃପାବିଷ୍ଟ ସାହୁ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟ ସହାୟକ ରୂପେ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାଳରୁ ଏଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଛନ୍ତି ।

କେହୁପଡ଼ାରେ ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଶିକ୍ଷାୟତନ ଜବାହର ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କେହୁପଡ଼ା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅବଦାନ । ନବୋଦୟ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ହେଉଛି ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଵର୍ଗତ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ମାନସ ସନ୍ତାନ । ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟ ଗତାନୁଗତିକ ଶିକ୍ଷା ଠାରୁ ମୁତ୍ତ ଏକ ଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷାୟତନ । ସିଧାସଳକ ମାନବ ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଜ୍ଞାନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟରୁ ଏକ ଫଂଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ଦରିତ୍ର, ମେଧାବୀ ଓ ଶ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ପିଲାମାନକୁ ମେଧାପରାକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଚମନ କରାଯାଇ ଏଥୁରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଏଠାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

ମାଗଣୀ ରହିବା, ଖାଇବା ଓ ପାଠସିଦ୍ଧିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଏ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରୁ ଶତକତା ୨୫ ଭାଗ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରୁ ଶତକତା ୨୫ ଭାଗ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଏଥରେ ଗ୍ରୁହଣ କରାଯାଏ । ସମ୍ବନ୍ଧ ଦେଶରେ ୫୦୭୩ ଜବାହର ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଲାଠି ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ ୨୪୮ ଜିଲ୍ଲାରେ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍କୂଲରେ କୋଠାବାତି (Structural) ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଭୂମି ବ୍ୟତୀତ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ପ୍ରଥମ ସର୍ବ ହେଲା ବିଦ୍ୟାଳୟର ନିଜସ୍ତ କୋଠାବାତି ତିଆରି ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନସାଧାରଣ ଏହାର ଆବାସ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଦେବେ । କେନ୍ଦ୍ରାପତାରେ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଆଜିନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଦୀର୍ଘ ଆଠ ବର୍ଷ ଧରି ସେମାନକୁ ଆବାସ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲା ।

କେନ୍ଦ୍ରାପତାର ବାରୁଥ୍ ୦୧ରେ ବିଦ୍ୟାଳୟର ନିଜସ୍ତ ଗୃହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ପରେ ଏହା ସେଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ସପ୍ରତି ଏଠାରେ ୨୭୦ ଜଣ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ୧୯ ଜଣ ଶିକ୍ଷକ ଓ ୯ ଜଣ ଅଣ ଶିକ୍ଷକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ରାପତା ପରି ଏକ ଗ୍ରାମବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏପରି ବିରଳ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ତଢକାନୀନ ଲୋକସାଧା ବାଚସ୍ପତି ରବିରାୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ମହି ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଜେନା ତଥା ତକ୍ରର କୃପାସିନ୍ଦ୍ର ଭୋଇଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରଶନ୍ନାୟ । ସପ୍ରତି ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ନିଜସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳିକାରେ ନବୋଦୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ

କେନ୍ଦ୍ରାପତାରେ ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ନାମରେ ଏକ ବି.ଇଟି. କଲେଜ ଆମ ଉଦ୍ୟମରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଅନେକ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପିଲା ଏଥରୁ ଉତ୍ତରୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ସରକାର ଅନ୍ୟ କେତେ କଲେଜ ସହ ଏହାକୁ Deregognise କରିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବାରୁ ଏହା ବର୍ଷମାନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନାହିଁ । ଆମେ ଏହାକୁ DIET ରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖିଛୁ । ଏହା ହେଲେ ଅନୁଷ୍ଠାନଚିର ସଠିକ୍ ବିନିଯୋଗ ହୋଇପାରନ୍ତା । ଶ୍ରୀ ବଳଦେବ ଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତାର ବିଶିଷ୍ଟ ନେତା ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ନାୟକ ଓ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ତକ୍ରର କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧିଆ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରୁହଣ କରିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ନାୟକ ଏହାର ସପାଦକ ରହିଥିବା ବେଳେ ତକ୍ରର ବନ୍ଧିଆ ଏହାର ତତ୍ତ୍ଵବିଧାରକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ବଳଦେବଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଭିରିଭୂମିର ସହପଯୋଗ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସେଠାରେ DIET ବା District Institute of

Education and Training ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୋଳିବାକୁ ପଦମେପ ନେଇଛନ୍ତି । କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଏହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ତିରିଶ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ ତେର ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ କ୍ରମେ ଏହି ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ର ଶୋଳିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି । ଏହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣର ଭିରିଭୂମି ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ କେତ୍ର ସରକାର ପ୍ରାୟ ଦେବ କେଣ୍ଟ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଯେଉଁଠାରେ ଭିରିଭୂମି ଅଛି ସେଠାରେ ନବେଳକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସହାୟତା ରାଶି ସରକାର ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ପ୍ରାୟ ଶହେ ଜଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଏହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ବଳଦେବଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରେ ଏହି DIET ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଆବେଦନ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମାଙ୍ଗୁର ହୋଇ ଖୁବ ଶୀଘ୍ର ଏହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେଠାରେ ଶୋଳିବାକୁ ଯାଉଛି ।

ଏତଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଫ୍ରେଜ୍ ହୋଇଛି ଓ ସେ ସବୁର ଉନ୍ନତିରେ ମୁଁ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ଯାହା କେନ୍ତାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିକ୍ଷାର ଆଲୋକ ବର୍ଦ୍ଧକା ହୋଇ ବନ୍ଦୁକାଙ୍କ ଅଞ୍ଚାନତାର ଅଧିକାର ଦୂର କରୁଥିବ ।

ଜଳସେଚନର ଉନ୍ନତି : କେନାଲ ନବୀକରଣ

ନ' ଙ୍କ ଦୁର୍ଗତ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କାମ ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ଜମ୍ବୁ କେନାଲ ଓ ଗଣ୍ଡାକିଆ କେନାଲ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା । ମୟୁରଭାଙ୍ଗ ପ୍ରଭୁତି ଗଡ଼ଜାତରୁ ଶ୍ରମିକ ଆଣି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଏହି କେନାଲର ଉଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଲୌପଥ ବା Navigation ରୂପେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା । ଜଳସେଚନ ଥିଲା ଶୌଣ ଉଦେଶ୍ୟ । ସେଥିପାଇଁ Indian Navigation Act ନାମରେ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣଯନ କରାଯାଇ କେନାଲ ଉପରେ କୌଣସି ପୋଲ ନିର୍ମାଣକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର କାଳକ୍ରମେ ରାତ୍ରାୟାଚର ଉନ୍ନତି ଓ ଉଡ଼ାକାହାଇର ଚଳାଚଳ ପାଇଁ Navigation ର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ବ୍ରିଟିଶ ଅମଳର ସେତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବର୍ଗମାନ ସମୟରେ ସେତେ ଫଳପ୍ରଦ ହେଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ କେନାଲ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ନବୀକରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଦେଖା ଦେଲା ।

ମୋର ୧୯୯୪ ମସିହାର ମହୀୟ ସମୟରେ ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୨୨ କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରାଞ୍ଚ ଦ୍ୱାରା କରି ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଶୋଟି କେନାଲରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ କ୍ରସରେଗୁଲେଟର କରାଯାଇ ଜଳସେଚନକୁ ସ୍ଵବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହେଲା ଓ ପୋଲ ମାନ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଜନସାଧାରଣ ଓ ଶୃହ ପାଳିତ ପଶୁ ମାନଙ୍କର ଯାତାଯାତର ସୁବନୋବସ୍ଥ ହେଲା । କେନାଲ ଓ ତିକ୍ରିବ୍ୟଚାରୀ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଶନ୍ତିକରଣ ଓ ନବୀକରଣ ମଧ୍ୟ ହେଲା । ମୋ ସମୟରେ ଏହି ଦୁଇ କେନାଲ ଉପରେ ପ୍ରାୟ ୩୧ ଟି ପୋଲ (Communication passage) ହୋଇଥିଲା । ସେ ସବୁ ହେଲା କେତ୍ରାପତ୍ର କେନାଲରେ (୧) ଗହଗା (୨) ନରହରିପୁର (୩) ଦୁଧଥା (୪) ମାଣିତିରୀ (୫) ଦରବଜ୍ଜା (୬) ବାଲି କଷୋଟୀ (୭) ଦୁଲସୀପୁର (୮) ପଳାଶପୁର (୯) ଶିରଙ୍ଗ (୧୦) ଗୋପାଳପୁର (୧୧) ଚତେଇ ଶୁଆଁ (୧୨) ବାଲଣା (୧୩) ବାୟାବାବା କଲେଜ (୧୪) କିଆର ବାଙ୍କ (୧୫) ଜାହାର (୧୬) ନନ୍ଦାର ବାଲି (୧୭) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାନ୍ ପତା । ଗୋବରୀ କେନାଲର (୧) ଗହଗା (୨) ଯୋଗିଶିଆ (୩) ପଡ଼ାଳୋ (୪) ଉଚତପୁର (୫) ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରପୁର (୬) ମାଣିକ ବଜାର (୭) ଏକନା ଖଣ୍ଡ (୮) ସାରଙ୍ଗ (୯) ହଳଦୀ ତିହ (୧୦) ଦେ'ପୁର (୧୧) କମସାର (୧୨) ଫଳାରାବାଦ (୧୩) କୋରୁଆ (୧୪) ଆୟବା ପ୍ରଭୁତି ଏସବୁ ମ୍ଲାନରେ ପ୍ୟାସେଇ ମାନ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିଲା ।

□ □

[୧୮୭]

ଗଣ୍ଡାକିଆ ସେତୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେତୁ

କେନ୍ଦ୍ରାପତା ୧୦ ବିଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ପଣାମୁଣ୍ଡାଇ, ରାଜନଗର ଓ ମହାକାଳପତାର ଏକ ବିଷ୍ଟୀର୍ଣ୍ଣ ଓ ପକ୍ଷୀଆ ଅଞ୍ଚଳର ତିନି ଲକ୍ଷ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ଵପ୍ନକୁ ବାପ୍ତିବ ରୂପ ଦେଇ ଗଣ୍ଡାକିଆ ୧୦ରେ ଗୋବରୀ ନଦୀରେ ଏକ ସେତୁ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ମୋ ସମୟରେ । ଏହି ସେତୁ ୧୯୯୨ରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇ ୧୯୯୮ ଅକ୍ଟୋବର ସୁନ୍ଦା ରେକର୍ଡ ସମୟ ଭିତରେ ଫଳପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ଏଥରେ ପ୍ରାୟ ୨ କୋଟି ୧୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଛି । ସୁର୍ଗୀୟ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଜଳ ଫଳଦ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ରାଜନୈତିକ ଜାତ୍ରା ଶକ୍ତି ଯୋଗୁ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରିଛି । ଜଳ ଫଳଦ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ସେତୁ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ମୋର ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିଦ୍ୱୟୀ ମାନେ ଏପରି ଏକ ବିଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ବିଭାଗ ଅଞ୍ଚଳର ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେତୁକୁ ‘ଦିଆସିଲି ଖୋଲ ପରି ସାମାନ୍ୟ ଓ ଲଘୁ କାର୍ଯ୍ୟ’ କହି ବିଦୃପ କରିଥିଲେ । ଗଣ୍ଡାକିଆ ସେତୁ ନିର୍ମାଣ ପରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ସହର ୧୦ ରାଜନଗର ଓ ମହାକାଳପତା ଅଞ୍ଚଳର ଦୂରତା ୨୫/୩୦କିଲୋମିଟର ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆମ ସମୟରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ଅଞ୍ଚଳରେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ନଦୀମାନଙ୍କରେ ବଢ଼ି ସେତୁ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବଢ଼ି ଦିନର ଦାବୀ ପୂରଣ ସହ ଯାତାଯାତର ପଥ ସୁଗମ ହେଲା । ସେ ସବୁ ହେଲା (୧)ଅସୁରେଶ୍ୱର ସେତୁ (୨)କଳପତା ସେତୁ (୩)ରାମନଗର ସେତୁ (୪)ହସୁଆ ସେତୁ (୫)ପଡ଼ୁପୂର ସେତୁ (୬)ଗତପତି ଘାଟ ସେତୁ (୭)ଓରତ୍ତ୍ତ୍ଵାଟ ସେତୁ (୮)କାଣି ସେତୁ (୯)ଲୁଣା ସେତୁ, କରିଲୋ ପାଚଣା ଇତ୍ୟାଦି ।

କେନ୍ଦ୍ରାପତା ରିଂରୋଡ଼

ଗମନାଗମନ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ସହରର ଫଳାଫଳ ଲୋକଙ୍କୁ ବହୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଉଥିଲା । କୋଡ଼ିଏ ପରିଶ ବର୍ଷ ତଳେ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ବାସୀ ତଥା ଦେଶର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଉତ୍ସବରେ ଉତ୍ସବ ଅର୍ଥବତ୍ତୁ ଜେନା ବଣିଆମାଳ ୧୦ ବୁ ସାତ ଭରଣୀ ଘାଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋବରୀ ନଦୀ କୁଳରେ ‘ରିଂରୋଡ଼’ର ପରିକହନା କରିଥିଲେ । ଏହି ପରିକହନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନହେଲେ ଗୋବରୀ ନଦୀ ବନ୍ୟାରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ସହର ଲୀନ ହେବାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକା ଦେଖା ଦେଲା । ଗମନାଗମନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟମକଣ ଉତ୍ସବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରାୟ ୧ କୋଟି ୪୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉତ୍ସବ ବ୍ୟୟରେ ୪ କି.ମି. ବ୍ୟାପି ରିଂରୋଡ଼ ୧୯୯୯ ମାର୍ଚ୍ଚ ୩୧ତାରିଖ ସୁନ୍ଦା ଶେଷ ହେଲା, ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ସମୟରେ । ରିଂରୋଡ଼ର ଶେଷ ଭାଗରେ ଆବଶ୍ୟକତା କ୍ରମେ

ସାତରଭଣୀ ଘାଟରେ ସେହି ମଧ୍ୟ ଗୋବରୀ ନଦୀ ଉପରେ ଚିଆରି ଛୋଇଛି । ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେଷ ସଂପୃତି ଯୋଗୁ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥିଲା ।

ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ ଭବନ

ରାଜ୍ୟର ସବୁ ଜିଲ୍ଲାରେ କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ନିର୍ମାଣ ହୁଏତ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରିନାହିଁ । କେହାପଡ଼ାର କଜଳା ୩୦ରେ ଆବଶ୍ୟକ ଜମି ଫଂଗ୍ରେହ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପଦର ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ ଭବନର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଏହାକୁ ଅଞ୍ଜଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଟ୍ରୁଷ୍ଟ୍‌କୁ ହପ୍ତାତ୍ତର କରାଯାଇଛି ।

ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ୱୟ ସ୍କୁଲୀ ତଥା ସ୍କୁଲ୍‌ପର ନିର୍ମାଣ

ମହାବାତ୍ୟା କ୍ଷତିଗ୍ରୁଷ କେହାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରାରମ୍ଭେ ୧ ଓ ମାଇନର ସ୍କୁଲ ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ଘୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସରକାରଙ୍କ ଘୋଜନ୍ୟରେ କେହାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରାୟ ୯୪ଟି ଦ୍ଵିତଳ ବିଶିଷ୍ଟ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ୱୟ ସ୍କୁଲୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାରମ୍ଭେ ୧, ମାଇନର ଓ ହାଇସ୍କୁଲ ମାନଙ୍କରେ ତିଆରି ହେଲା । ଏଥୁପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀ ଘୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀ ଓ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସରକାର ଜିଲ୍ଲାବାସୀଙ୍କ ନିକଟରେ ସର୍ବଦା ସ୍କୁଲଣୀୟ ହୋଇ ରହିବେ ।

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ ଯୋଗଦାନ

କେହାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହନ୍ତମା ହସ୍ତିଠାଲରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵ ଚିକିତ୍ସାର ସୁବ୍ରଦ୍ଧା ନଥିଲା । ମୋ ସମୟରେ ଏହି ଆବଶ୍ୟକତାର ପୂରଣ ପାଇଁ Special Cabin ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ଫଳରେ ଆବଶ୍ୟକତା ରୋଗୀ ଓ ପ୍ରସୂତି ମହିଳା ମାନଙ୍କୁ ଏହା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵ ଚିକିତ୍ସା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ପାରୁଛି । ମୋର ବିଧାୟକ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ କେହାପଡ଼ାର କେତେକ ଉପାତ୍ତ ଓ ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ତ୍ର (ନୃତନ) ମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଦରିଦ୍ର ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଇ ଦିଆହେଲା । PHC (New) ଆୟବା, କଳପଡ଼ା PHC, ସରୋଜକାନ୍ତ କାନୁନଗୋ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ତ୍ର, ବାଲିଆ, ମେଡିକାଲ ଏଡ ସେଷ୍ଟର, ଚାନ୍ଦୋଳ, ନାନକାର PHC, ମୁଣ୍ଡାଳ- ହରିଅଳ PHC, ଧୂମାତ୍ର PHC, PHC, ସାନକରିଆ ପ୍ରତ୍ୟେଷ ଏ ସମୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ଏଥୁ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ୟମ ଦେଲେ ମୋର କେତେକ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନୀ ଏହି ସବୁ ମ୍ବାନ୍ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କେନ୍ତ୍ର ହେବ ବୋଲି ସମାଜୋଚନା କରୁଥିଲେ ।

□ □

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆର୍ଥିକ-ସାମାଜିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି (Socio-Economic Development)ରେ ଏକ ସାର୍ଥକ ଅବଦାନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜିଲ୍ଲା ଆର୍ଥନୈତିକ ବୃଦ୍ଧିରୁ ଏକ ଅନୁନ୍ତ ଅଷ୍ଟକ । ଏଠାରେ କୌଣସି ଶିଖିଟିଏ ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କର କ୍ରୟ କ୍ଷମତା ବହୁତ ନ୍ୟୂନ । କୃଷି ଲୋକଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଜାବିକା ହୋଇଥିବାରୁ କ୍ରମାଗତ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ତାତନାରେ ଏହାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମେରୁଦଶ ଦୁର୍ବଳ । ଆମ ଜିଲ୍ଲାର ଆର୍ଥକ ଓ ସାମାଜିକ ବିକାଶକୁ ଆଖୁ ଆଗରେ ରଖୁ ଆଜିକୁ ଅଠର ବର୍ଷ ତଳେ ଜିଲ୍ଲାର କେତେକ ଲୋକଙ୍କ ୩୦ରୁ ସେୟାର ମନି ସାଗ୍ରହ କରାଯାଇ ଏକ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଭଗବାନପୂର ନିବାସୀ ସ୍ଵର୍ଗତ କଣ୍ଠୁରୀ ଚରଣ ଦାସ ଓ ଜଙ୍ଗାପୁରର ଶ୍ରୀ ଦିଲ୍ଲୀପ ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ କେତକ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସାହାୟ୍ୟ ଓ ସହାନୁଭୂତି ମୋତେ ମିଳିଥିଲା । ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୩୦୨ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଏହାର ସରାପତି ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲି ।

ଦେଶର ୨୦୦୦ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ଅନ୍ୟତମ ଅଗ୍ରଣୀ ବ୍ୟାଙ୍କ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି (Socio-economic Development) କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଭୂମିକା ପ୍ରହଣ କରିପାରିଛି । ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବେ ଦେତ ଶର୍କରା ଉର୍ଦ୍ଦ୍ଧ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିୟୁଭି ଦେଇଛି । କେବଳ ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କ ଯୋଗୁ ହେଲେ ସେମାନେ ନିଜର ଆର୍ଥକ ଅବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପରିବର୍ଗନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସ୍ଵତଃ ସୁଧ ହାରରେ ରଣନେଇ ଅଧିକାଂଶ କର୍ମଚାରୀ ମଜବୁତ ଅଗ୍ରି ନିରୋଧକ ବାସଗୁହ୍ୟ ମାନ ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହା ବ୍ୟତିରେକ ହଜାର ହଜାର ଶୋଟ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣନେଇ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟକୁ ବଢାଇବା ଫଳେ ଫଳେ ଜିଲ୍ଲାର ଆର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ସମବ ହୋଇଛି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏ ମଧ୍ୟରେ ତାର ଶାଖାମାନକୁ ସପ୍ରସାରିତ କରି ଗାଁ ଗହନିରେ

ସାଧାରଣ ବର୍ଗକୁ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ ସୁବିଧା ଉପଳଦ୍ଧ କରିବାରେ ଲାଗିଛି । ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାଙ୍କର ଛଥ ଶୋଟି ଶାଖା ହେଲେ ମାର୍ଶିଆର, ଚାଯୋଳ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା-୧, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା-୨, ପଜାମୁଣ୍ଡାର ଓ ଆଳି ।

ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିଜସ୍ତ ଘରଟିଏ ନାହିଁ । ପଦର ବର୍ଷ ଧରି ଏହାର ସଭାପତି ଥିବା ସମୟରେ ୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଭବନ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲା । ଅନ୍ୟତ୍ର ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନେ ଭତ୍ତା ଘରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆମର ଏହି ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଦେଖୁ ଉପରିମ୍ବୁ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ମାନେ ସେତେବେଳେ ଆପରି ଉଠାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ସଂପ୍ରତି ରିଞ୍ଜର ବ୍ୟାଙ୍କ ଅପ୍ ଜଣିଆ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅର୍ବାନ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିଜସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଭବନ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇନଥିଲେ ଜିଲ୍ଲାରେ ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି (Socio-economic Development) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଛି ତାହା ହୁଏତ ହୋଇ ପାରିନଥାନ୍ତା । ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅକୁଣ୍ଠ ସାହାଯ୍ୟ, ସହାନୁଭୂତି ଓ ଶୁଭେଳା ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ସମବାୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତିର ସଫଳ ସହାୟକ ସ୍ଵରୂପ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ନିଜର ବହୁମୁଖୀ ଶାଖାମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର ଭତ୍ତାର ଚାଲିଛି । ଶ୍ରୀ ସୁଶ୍ରୀଲ କୁମାର ସାମଳ ଆରମ୍ଭ ଏହାର ସଂପାଦକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକରି ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରଗତିରେ ପ୍ରମୁଖ ସହାୟକ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି ।

୨୦୦୭ ମସିହାର ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ମୋର ପରାଇୟ ପରେ BJD-BJP ମିଲିତ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୋତେ ଜବତ କରିବା ପାଇଁ ବେଆଇନ ଭାବେ ମୁଁ ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀରୁ ସମୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ସଭାପତି ରହି ଥିବାର ଦର୍ଶାଇ ଏକ ପୌଜଦାରୀ ମୋକଦମା କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର SDJMଙ୍କ ଅଦାଳତରେ ରୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ମୋକଦମା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ DRCS, Cuttack ବାୟର କରିଥିଲେ ।

SDJM ମହୋଦୟ ଏହି କେଶର ତଦତ୍ତ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା କରାଇଲେ । ପୋଲିସର ରିପୋର୍ଟ ପାଇବା ପରେ ଏପରି ମୋକଦମା ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଣୋଦିତ ବୋଲି ନିଜର ମତ ଦେଇ ଜଜ୍ ମହୋଦୟ ସେହି କେଶଟିକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ରାସ୍ତାଘାଟର ବିକାଶ

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କଲାବେଳେ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ରାସ୍ତାଘାଟର ବିକାଶ ପାଇଁ ଅର୍ଥର ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରାଯାଇଛି । ସେବକୁ ମଧ୍ୟରେ ବାଲିଆ-ବୀରସ୍ତୁତୀ ରାସ୍ତା,

ବାରୋ-ଅଙ୍ଗୁଳାର ରାସ୍ତା, ଆୟବା-ନେମରା ରାସ୍ତା, ବାଲିଆ-ତରାପୂର ରାସ୍ତା, ତ୍ରିଲୋଚନପୂର-କୋରୋ ରାସ୍ତା, ପେହେଣ୍ଠା-ପସ୍ତା ରାସ୍ତା, ରାଇଚନପୂର ଘାଟ-ଜଥୀରା ବାରିମୁଳ ରାସ୍ତା, ତେହେଡା-ତେରମା ରାସ୍ତା, ଜଙ୍ଗାପୂର-ଓସ୍ତପୂର ରାସ୍ତା, ଚାନ୍ଦୋଳ କଲେଜ-ଅନୁଆପତା ରାସ୍ତା, ଗନ୍ଧଗା-ନରଦିଁହପୂର ରାସ୍ତା, ଗୋପ-କଳପତା ରାସ୍ତା, ଅନାମ ଦାସ ଛକ-ପଳେଇ ରାସ୍ତା ତଥା ଶୁରୁଦ୍ଵର୍ଷ ପେହୁଆ-ମଧୁରକୁଳ, ଜଗନ୍ନାଥପୁର-ଦୃଶ୍ୟପୂର ଓ ଭରତପୁର-ବାଜବନ୍ଦ ରାସ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ଦେଇ କୋଟିରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ସେ ସବୁର ଉନ୍ନତି ବିଧାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସାଂସ୍କୃତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଅବଦାନ

କଳା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିବା କେହାପତାର ବନ୍ଦୁ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଓ କାର୍ତ୍ତିରାଜିର ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହୋଇନଥିବାରୁ ସେପରୁ ଗରଣ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ମୋ ସମୟରେ ସେପରୁ ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଇଛି । ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ସଙ୍ଗୀତ ସଦନ ପରି ଜିଲ୍ଲାର ପୂରାତନ ନୃତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭବନ ନିର୍ମାଣ ଅତି ସୁଦୃଶ୍ୟ ରୂପେ କରାଗଲା । ଶଣାମାହାଳ ସ୍ଥିତ କେହାପତାର ଅନ୍ତିମ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ବିହାରୀ ଜୀବକ ମନ୍ଦିରର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷାଧିକ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କଜଳାପ୍ତି ଶୁଶ୍ରାନର ଆଧୁନିକୀକରଣ କରାଯିବା ସହ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଶୁଶ୍ରାନର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ଅନୁଦାନ ମଞ୍ଚର କରାଗଲା ।

ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ମନ୍ଦିରର ଉନ୍ନୟନ

ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ମନ୍ଦିର ସମ୍ମୁଖରେ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ପଦ ପ୍ରକଳନ ପ୍ରକଳନ ମୋ ସମୟରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି । ସେଥି ସାଙ୍ଗକୁ କେହାପତାର ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କର ବିଜେମୁଳୀ ସବୁ ଏତିଷ୍ଠ୍ୟର ମୁକ୍ତସାକ୍ଷୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ମନ୍ଦିରର ଉନ୍ନୟନ ଓ ପ୍ରଶାସନକୁ ସୁଝଳିତ କରିବାକୁ ମୋର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ସମୟରେ ଅଗ୍ରାଧ୍ୟକାର ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ପାହୁ ମନ୍ଦିରର ମ୍ୟାନେଜିଂ ଟ୍ରେସ୍ଟି ଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ମନ୍ଦିରର ପ୍ରଭୃତି ଉନ୍ନତି ଘଟାଇଥିଲେ ।

ଏଥୁ ସହ ସମ୍ମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳ ଅନ୍ତଶ୍ୟ ମଠ, ମନ୍ଦିର, ମସ୍ତକିଦିବ ଓ ମହାପା ପ୍ରଭୃତିରେ ଉନ୍ନତି କଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସ୍ଥତତ୍ର ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇଦେଇ ସେଇ ସବୁ ଅବହେଳିତ ଅନୁଷ୍ଠାନର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି ।

କେହାପତା ରେଷ୍ଟ୍ ସେତ୍

କେହାପତା ସହରରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥିଙ୍କର ରହିବା ବା ବିଶ୍ରାମ ନେବା ପାଇଁ କୌଣସି ସର୍କଟ ହାଉସ୍ ବା ଉରମ ରେଷ୍ଟ୍ ସେତ୍ ନଥିଲା । କେହାପତାର ସହରରୁ

ଚିନି ଖୁରି ବିଲୋମିଟର ଦୂର ଜଞ୍ଜିଲୋ । ଠାରେ ଜଳସେଚନ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ମୋ ସମୟରେ ଏକ ସଦୃଶ୍ୟ ତାକବଜଙ୍କା ତିଆରି ହୋଇଛି । ଏଥପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦୂର ଏକର ଜମି ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଖୁରି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ହେବ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁ ପ୍ରତିନିଧିକ ସମୟରେ ଏହାର ନିର୍ମାଣ ହେଲା ସେକାଳେ ବାହାଦୁରୀ ନେଇଯିବେ ଏହି ଆଶଙ୍କାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ତାକୁ ଉନ୍ନୟନ କରୁନାହାନ୍ତି । ଏହି ରେଷ୍ଟ୍ୱେରେ ପ୍ରାୟ ପଢାଣ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି ।

କଥା ଓ କାମ ମଧ୍ୟରେ ମୋର ଏହି ବାସ୍ତବ ସମକ୍ୟତାର ବିଚାରକ ଓଡ଼ିଶା ତଥା କେନ୍ଦ୍ରୀୟତାର ଜନସାଧାରଣା । ନିଷ୍ଠାଳ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଖରୁ ବହୁତ ଦୂରରେ ରହି ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କଣ କରିପାରିବି ତାହା ମାନସିକ ପ୍ରରରେ ଗ୍ରୁହଣ କରି ବହୁ କାମ କରା ଯାଇଛି । ସେଥିରେ ନାହିଁ କିଛି ବାହା ବାହା ନେବାର ପ୍ରଳକ୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ବା ସେଥିରେ ନାହିଁ ରାଜନୈତିକ ସହୃଦୟ ବିଧାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ । କୌଣସି କ୍ଷମତାରେ ଥାର ଯାହା ମୁଁ କରିବାର ଦକ୍ଷତା ରଖେ, ଆଜି ବି କ୍ଷମତା ଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଦିଗରେ ମୁଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଚେଷ୍ଟିତ ରହିଛି ।

□ □

ପଞ୍ଚମ ସ୍ତବକ

କିଛି ସୁତି

(୩)

ଅଭିର୍ଯ୍ୟକି

କଂଗ୍ରେସ ଓ ମୁଁ

ପଇଁଚିରିଶ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କାଳ ମୁଁ କଂଗ୍ରେସରେ ଅଛି । ଏକ ସମୟରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ କଂଗ୍ରେସକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅ । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ନିଜ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ‘ହରିଜନ’ ପତ୍ରିକାରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଇ ଲୋକ ସେବକ ମଣିଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଆହ୍ଵାନ ଦେଇଥିଲେ । କାରଣ ସ୍ଵାଧୀନତା ହାସଲ ପାଇଁ ଏହା ଗଠନ ହୋଇଥିଲା, ନିର୍ବାଚନରେ ଅଶ୍ରୁହଣ କରିବାକୁ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ଏହାକୁ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ରୂପେ ମହାମାଙ୍କ ନାମରେ ଚଳାଇବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ମୋର ନମ୍ବୁ ନିବେଦନ ହେଲା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ସେହି ପରାମର୍ଶକୁ ଘୂମନଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଉ ।

୧୯୪୧ ମସିହାରେ ଖ୍ୟାତନାମା ଜନନୀୟକ ପୁରୁଷୋରମ ଦାସ ଟଣ୍ଡନ ଏକ ସରାରେ କହିଥିଲେ ଯେ “ଅସାଧୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଦଳରୁ ବାହାର କରିଦିଆଯାଉ । ନଚେତ୍ ଏହାର ଅଭିଭୂତ ଘଟିବ ନାହିଁ ।” କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଭିତରେ କିଛି ନେତୃବର୍ଗଙ୍କର ସ୍ଵେଚ୍ଛାଘରୀତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ଵର ଉଗୋଳନ କରି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ରୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ବର୍ବରୋଚିତ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହେଲି । ବିଗତ ତିରିଶ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୋ ପ୍ରତି ଦଳ ଭିତରେ ଏପରି ଅବିରୁଦ୍ଧ ମୂଳରେ ଗୋଟିଏ କାରଣ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରିଛି । ତାହା ହେଲା ମୋର ସାଧାରଣ ଜନତା ଓ ଦଳୀୟକର୍ମୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ଅନାବିଳ ଓ ଅସାଧାରଣ ଲୋକପ୍ରିୟତା ।

ଜଣେ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ମୋର ଦୀର୍ଘ ଦିନର ଅଭିଷ୍ଠତା ଓ ଅନୁଭୂତିରୁ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରେ ଯେ ଦୀର୍ଘ ଶହେ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ତଳେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିବା କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଦିନକୁ ଦିନ ନିଜର ଲୋକପ୍ରିୟତା ହରାଇଛି । ଏହା ଖ୍ୟାତନାମା ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ନିଧନ ବା ଅବସର ଗ୍ରହଣ କ୍ରମେ ହେଉଛି ବୋଲି ମୋର ମତ । ଦଳ ଭିତରେ ଦଳ ବିରୋଧୀ ଓ ବିଶ୍ୱାସ୍ୟାତକତା କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ନିତିଦିନିଆ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ପ୍ରାର୍ଥୀ ମନୋଯନ ପରେ କେତେକ ଅସମ୍ଭବ ନେତା ନିଜ ଏଜେନ୍ଟି ମାଧ୍ୟମରେ ଦଳୀୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ହରାଇବାର ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି । ସାରା ଭାରତ ବର୍ଷରେ କ୍ରମେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ବିମୁଖ ଭାବ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆସ୍ତା ବୃଦ୍ଧି ପାରଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ପାପାୟୁଙ୍କ କଜକିତ ଭାବମୂର୍ତ୍ତି କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କ ଆସ୍ତା ହାସ୍ତ କରାଉଛି ।

ଦଳ ବିରୋଧ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେ ପ୍ରମାଣ ହାରକମାଣ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟାଥ ପାଇଁ
କେହି ଦସ୍ତିତ ହେଉନାହିଁ । କାରଣ ଦଷ୍ଟ ପାଇବାକୁ ଥରା ବ୍ୟକ୍ତିର ଦିଲ୍ଲୀରେ ଲବି ବହୁତ ଅଧିକ ।

ଉରର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଯେ ଅନବରତ ଭାରତକୁ ଜବାହରଲାଲ ନେହୁର,
ଲାଲବାହାଦୁର ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଛନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାପୁତ୍ର ରାଜ୍ୟବ ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରଭୃତି
ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇ ଆସିଥିଲା ସେଠାରେ କଂଗ୍ରେସ ତାର ମୁଲ ସରା
ହରାଇଛି । କେବଳ ଉରର ପ୍ରଦେଶ ନୁହେଁ ତାମିଲନାଡୁ ଓ ପଣ୍ଡିମବଜାରେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ
ତାର ସ୍ଥାନର ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରୁନାହିଁ । ଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ବା କେନ୍ଦ୍ରରେ କେଣ୍ଟି ଦୃଢ଼
ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ସମୟର ଆହ୍ଵାନ କ୍ରମେ କେତେ ପ୍ରକାର ମିଳିତ ସରକାର
ଗଠନ ହେଲେ ବି ତାର ସ୍ଥାନରେ ରହୁନାହିଁ । ସେପରି ଏକ ସରକାର ସଂପ୍ରତି କେନ୍ଦ୍ରରେ
କଂଗ୍ରେସ ନେବୁଦ୍ଧରେ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବାପନ୍ତି ଦଳମାନେ ଏହି P.P.A.
ସରକାରଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ଅର୍ଥନୀତି ବିରୋଧ ବାମଦଳ ମାନେ
ବାରଂ ବାରଂ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟାସରେ ପକାଉଛନ୍ତି ଓ ପକାଇବେ ମଧ୍ୟ ।

ୟୁବକ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୃତ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତିର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କଲେ ଓ ବଳିଷ୍ଠ
ସମ୍ବନ୍ଧିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପୂର୍ବଗଠିତ ହୋଇ ରାଜନୈତିକ ଓ
ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଭାରତ ଗଠନ ହୋଇପାରନ୍ତା ।

କଂଗ୍ରେସ ଫାପରିର ଆମ୍ବସାତ

୧୯୭୦ ମସିହାରେ ନିଲମ ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତି ରେତୁ ଥାଆନ୍ତି ଅଖୁଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସରାପତି । ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସରାପତି ଓ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟ ପଦ ମଣ୍ଡନ କରିଥାଆନ୍ତି ହରେକୁଷ ମହତାବ । ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ନିର୍ମାଣ ଉଦେଶ୍ୟରେ କଞ୍ଚକା ଛକ ଉତ୍ତରତ୍ରିଭ୍ରାନ୍ତ ପାଖ ଏକ ମହବୁପୁର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନକୁ ସରକାରଙ୍କ ୱାରୁ ପଟା ମିଳିଲା । ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତି ରେତୁ ଏଠାରେ କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକଳୟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ “ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ଥାନକ ଭବନ” ନାମକ ଏକ ସୌଧର ଭିରି ପ୍ରଷ୍ଟର ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସରକାରଙ୍କର ସର୍ବ ଅନୁସାରେ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଭବନ ନିର୍ମାଣ ନହେଲେ ଭୁମି ପଟା ସ୍ଵତଃ ନାକର ହୋଇଯିବାର ବ୍ୟବମ୍ବା ଥିଲା ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ସରାପତି ମହତାବ ମହାଶୟ କାଳ କ୍ଷେପଣ କରି ଏହି ଭବନ ନିର୍ମାଣରେ ଅନାଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲାରୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ନାମରେ ମିଳିଥିବା ପଢାଟି ବର୍ଷକପରେ ସ୍ଵତଃ ରଦ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମରେ ଘୁନଣ୍ଡ ସେହି ଜମିଟିକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପଟା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ତାହାକୁ ପରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇ ଓଡ଼ିଶା ଅର୍ଥ ନିଗମରୁ ଫୁଲି ଅଣାଯାଇ ଦଶ ତଳ ବିଶିଷ୍ଟ ବୃହତ୍ ଅଞ୍ଚାଳିକା ନିର୍ମାଣ ସହ ସେଠାରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରଭୃତି ଖୋଲାଗଲା । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଵାର୍ଥ ସାଧନ ଉଦେଶ୍ୟରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ଜଳାଇଲି ଦିଆଯାଇ ଏପରି କରାଗଲା ।

ଏହିପରି କଂଗ୍ରେସ ଫାପରିର ଖୋଲାଖୋଲି ଆମ୍ବସାତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ହରିବନ୍ଦୁ ଦାସ ନାମକ ଜଣେ ଆଉଡୋକେଟ୍ ମୋକଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ଜାଗାଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଫାପରିରେ ପରିଣତ ହେବା ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ମୁଖ୍ୟକ ସମର୍ଥନ ଥିଲା । ସେଥୁ ପାଇଁ ଅଭିଯୋଗକାରି ହରିବନ୍ଦୁ ଦାସ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଏ ମୋକଦମା ଚାଲିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଆସ୍ତେମାନେ କେତେଜଣ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଚାହା କରି ଏହି ମୋକଦମାକୁ ଚାଲୁ ରଖିଲୁ । ଶୁଭ ନିକଟରେ ଏହି ମୋକଦମାର ଡିଗ୍ରୀ ହେବ ଓ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ହୃଦୟ ସୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ପରିଶିଳ୍ପ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଫାପରିକୁ ଫେରିପାଇବାରେ ସମର୍ଥ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ମାତ୍ରାସର କଂଗ୍ରେସ ଭବନର ବିପୁଳ ଫାପରି ପରେ ଏହା ହେବ ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷରେ କୌଣସି ଦ୍ଵିତୀୟ ରାଜ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ବିପୁଳ ଫାପରି । ଏହାର ଉତ୍ତାରୁ ଲବ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ ନିର୍ବାହ ସହ ଅଖିଲ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ମଧ୍ୟ ଏଥରୁ ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବ । ପଞ୍ଜରେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ତାର ଖର୍ଚ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ଆଉ କାହା ଦୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ନାହିଁ ।

□ □

[୧୯୩]

ରାଜନେତାଙ୍କ ନୀତି

୧୯୪୯ ମସିହାରୁ ୦୩ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହ ମୁଁ ସଫଳତାର ସହ ଫଳିଷ୍ଠ । ମୋ ମତରେ ଜଣେ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ରାଜନୀତିରେ ଜଣେ ପାର୍ଟ୍ ଟାଇମର ହେବା ଉଚିତ । ଏଥରେ ପୂଲ ଟାଇମର ବା ପୂର୍ବ ସମୟ ବିନିଯୋଗକାରୀ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯଦି ଜଣେ ରାଜନୀତିରେ ପୂର୍ବ ସମୟ ଦେବ, ସେ କ୍ରମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ Paracite (ପରତୋଜୀ) ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ନିଜର ତଥା ନିଜ ପରିବାରର ପ୍ରତିପୋଷଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଏହା କରିବାକୁ ବାଧ ହେବ । ଏହି ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ଦିଗରେ ଶାନ୍ତିଜୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିନାହାଁଛି । ଜଣେ ପୂର୍ବକାଳୀନ ରାଜନୀତି କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଦୂର୍ନୀତି ଗ୍ରହ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ଥିବାରୁ ମୁଁ ରାଜନୀତିରେ ଜଣେ ପାର୍ଟ୍ ଟାଇମର ଭାବେ କାମ କରି ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟକୁ ବୃଦ୍ଧି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି ।

ପୃଥିବୀର ଗଣତାନ୍ତିକ ଦେଶରେ ଏପରି ସମସ୍ୟା କିପରି ସମାଧୃତ ହୁଏ ତାହା ମୁଁ ଅଧିକ ଜାଣିନାହିଁ । ମାତ୍ର Central Vigilance Commission ର ମତ ଅନୁସାରେ ଦୂର୍ନୀତିଗ୍ରହ ତାଲିକାରେ ଭାରତର ସ୍ଵାନ ପ୍ରଥମ । ପୁଣି ଏହି ଦୂର୍ନୀତିରେ ଅଧିକ ସ୍ଵାନ ନେଇଥାନ୍ତି ରାଜନେତାମାନେ । C.V.C ର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ କପିନ କିଣା ଦୂର୍ନୀତିରେ ଏ କୋଟି ଟଙ୍କା କିନ୍ବଦ୍ୟାକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏଥରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲେ ତତ୍କାଳୀନ ରକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଜର୍ଜ ଫର୍ଣାଟେଜ । ସେହିପରି ୪୨ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାର ଷାମ ଜାଲି ଆତିରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟୁରୋକ୍ରାଟଙ୍କ ସହ କିଛି ରାଜନେତା ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲେ । ତାରି କୋଟିରୁ ଅଧିକ ଟଙ୍କାର ସଂପରି ତୁଳ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ପଞ୍ଜାବର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ବାଦଳ ଜେଲ ଗଲେ । ପଞ୍ଜାବର ଲୋକସେବା ଆୟୋଗର ଅଧିକାର ବିପୁଲ ସଂପରି ୦୧ ବିହାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଲାଲୁ ଯାଦବ ବନ୍ଦୁ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଗୋଖାଦ୍ୟ ଦୂର୍ନୀତିରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ସ୍ଵର୍ଗତ ନରଦୀହରାଓ ମଧ୍ୟ ଦୂର୍ବିଆ ସ୍ଵାମରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ଦୋଷ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ବଲ୍ଫନର ଏକ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ Transparency International ମାଗଜିନରେ ବାହାରିଲା ଯେ ‘ଅଧିକାଂଶ ଦେଶର ମଣିଷ ମାନେ ଭାବନ୍ତି ରାଜନୈତିକ ଲୋକମାନେ ଧପାବାଜ’ । ମାଗାଜିନ ଅନୁସାରେ ପୃଥିବୀର ଦୂର୍ନୀତି ମୁକ୍ତ ଦେଶ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନେବରଲ୍ୟାଷ୍ଟ, ସିଙ୍ଗାପୁର ଓ ଆଲବାନିଆ ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ।

ପୁଣି ଦୂର୍ମତୀଗସ୍ତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ପଦବୀ ଅନୁସାରେ ଦୂର୍ମୀତି ତାଳିକାରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଅଛନ୍ତି ୧ - ରାଜନେତା ୨ - ପୋଲିସ ୩ - କଷ୍ଟମ ଅଫ୍ଟିସର ଓ ୪ - ସାଂସଦ ମାନେ । ଚଉଷଠି ଗୋଟି ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ଵର୍ଗତାକୁ ନେଇ ଏ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।

ରାଜତରେ ସପ୍ରତି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କୁ ସ୍ଵପ୍ରିମକୋର୍ଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ରାଯରେ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଜଣେ ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଲେ ତାକୁ ତାଳିକା ଓ ଅପରାଧ ଆଚରଣ ସର୍କରରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ହେବ । ଏ ମଧ୍ୟରେ ରାଜନେତା ମାନଙ୍କ ଦୂର୍ମୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ସର୍କରରେ ବହୁ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି । କେବଳ ରାଜନେତା ନୁହେଁ ଅମଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ଦୂର୍ମୀତି ସହ ସପୃତ୍ତ । ସପ୍ରତି C.V.C ସମ୍ୟାଦପତ୍ରକୁ ଏକ ସାକ୍ଷାତକାର ଦେବାବେଳେ 'କଳାଧନ ହେଉଛି ଦୂର୍ମୀତିର ଅକ୍ଷିଜେନ' । ପୂର୍ବତନ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ ମି.ଲିଙ୍ଗଡ଼ୋ କହିଥୁଲେ 'ରାଜନୈତିକ ଲୋକମାନେ ହୃଦ ଠକି ଠକି ଚାଲିଛନ୍ତି' ।

୧୯୭୧ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସନ ମଣ୍ଡଳ କରିଥିବା ସେତେବେଳର ବିଜ୍ଞାନାୟକ କହିଥୁଲେ ଯେ "ଦଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ମୁଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇପାରିଲି, ତାରି କୋଟି ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇପାରିବି ।" ବିଜ୍ଞାନାୟକର ଏ ଉତ୍ତି ସ୍ବାଧୀନତାର ମାତ୍ର ଚଉଦବର୍ଷ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତୀୟ ରାଜନୀତିରେ ଅର୍ଥବଳର ଭୂମିକାକୁ ସ୍ଵାକ୍ଷର କରେ ।

ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଉତ୍ସରରେ ଜାନକୀବାକୁ ଗୋଟେ କଥା ଆମକୁ ବାର୍ଗବାର କହିଥାନ୍ତି- ଜର୍ମାନର ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସକ ହିଟଲରଙ୍କ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଭକ୍ତି ଥିଲା-

"Tell a lie, if people do not believe it tell it hundred times, then it becomes truth"

"ମିଥ୍ୟା କଥା କୁହ, ଯଦି ଲୋକ ଏହାକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରନ୍ତି ତେବେ ଶହେ ବାର ମିଛ କୁହ, ଦେଖୁବ ତା ପରେ ଏହା ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ ।"

ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଧିକ କାଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରହିଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ବରେଣ୍ୟ ନେତାଦୟଙ୍କର ଅର୍ଥବଳ ଓ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଉପରେ ଏତେ ଅଧିକ ଆସ୍ତା ସ୍ଥାପନ ଆମ ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ନୀତି ଓ ନୈତିକତାର ଏକ ଉଦାହରଣ ହୋଇପାରେ ।

୧୯୪୩ରୁ ଏ ଯାଏ ମୁଁ ରାଜନୀତିରେ ଅଛି । ଏ ପରାଶବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ କିଛି ସାଧାରଣ ପଦପଦବୀକୁ ଆସିଛି ସର୍ବଦା ମୋର ସଂପର୍କ ତାଳିକା ସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ୧୯୧-୭୭ରେ ପ୍ରଥମ ବିଧାୟକ ହେବାବେଳେ ମୁଁ ମୋର ସଂପର୍କ ତାଳିକା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲି । ତା ମୀରାମାର୍କ ରେ ବିଧାନ ସଭା ଗୁହ ଭିତରେ ମୁଁ

ମୋର ସପରି ତାଲିକା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲି । ତା ୨୦.୧୯.୮୯ ରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଘୂମଣ୍ଡଳ ତାହା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲି । ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବାବେଳେ ତା ୨୨.୪.୯୪ରେ ମୁଁ ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମୋର ସପରି ତାଲିକା ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲି ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରଦେଶ କଂସ୍ରେସ କମିଟି ସରାପତିଙ୍କୁ ତା ୮.୧୭.୯୮ ରିଖରେ ମୁଁ ମୋର ସପରି ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ କରି ରାଜନେତାଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ଏକ ସ୍ଵଳ୍ପ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଛାତିଯାଇଛି । ଏହି ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଫ୍ରାନ୍ସ ପ୍ରାନ୍ତ ଭାଗରେ ମୋର ବର୍ଣ୍ମାନର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସପରିର ଏକ ତାଲିକା ପାଠକମାନେ ଦେଖିପାରିବେ ।

ଦେଶର ସର୍ବୋତ୍ତମା ପଦବୀ ମଣ୍ଡନ କରିଥିବା କରିପଯ ରାଜନେତାମାନେ କିପରି ନିଜର ସୁଖ ସୁବିଧା ପ୍ରତି ଅଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣାଙ୍କ ସେ ସପରିକ୍ରମରେ ଏକ ଘଟଣା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ । ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପରିପରା ଅନୁସାରେ ଜଣେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅବସର ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ତାଙ୍କୁ ଭାରତ ସରକାର ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଏକ ବାସତବନ ଯୋଗାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଯେଉଁଥରେ ବିଦାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆଜୀବନ ରହିଥାନ୍ତି । ସେହି ବାସତବନର ସାଜସଜା ନିମନ୍ତେ ସରକାର ପ୍ରାୟ ଅତେଜ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆମଦେଶର ଜଣେ ବିଦାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶକ୍ତର ଦୟାଳ ଶର୍ମୀ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ନିଜର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆବାସ ମୂଲ୍ୟର ସାଜବିନ୍ୟାସ ପାଇଁ ଏକଚାଲିଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦାବି କଲେ । ମାତ୍ର ଏପରି ନୃଆ ପରମାର ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସରକାର ଅସମର୍ଥ ହେବାରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ନିଜ ଜିଦ୍ଧରେ ଅଟଳ ରହି ନୃତନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ସରକାର ଏକ ହୋଟେଲରେ ରଖନ୍ତୁ ପହଞ୍ଚକେ ସେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନ ଛାତିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଅତି ବସିଲେ ।

କେତ୍ର କ୍ୟାବିନେଟରେ ଏ ସପରିକ୍ରମ ଆଲୋଚନା ହେଲା । ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅଟଳ ବିହାରୀ ବାଜପେୟୀ ମହୋଦୟ ଦେଶର ସର୍ବୋତ୍ତମା ପଦାସୀନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଏତାଦୂଶ ଆଚରଣରେ ବ୍ୟଥୁତ ହେଲେ । ବାଧହୋଇ କ୍ୟାବିନେଟ ବିଦାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ବାସତବନ ସାଜସଜା ନିମନ୍ତେ ଏକଚାଲିଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସରକାରୀ ଅର୍ଥ ମଂକୁର କଲେ । ରାଜନେତା ତଥା ରାଷ୍ଟ୍ର ନାୟକଙ୍କର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥକୁ ଏପରି ଅପବ୍ୟୁକ୍ତ କରାଇବାର ଉଦ୍ୟମ ସେତେବେଳେ ବହୁ ଚର୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା ।

□ □

ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ମୋର ବିଚାର ଧାରା

ଏ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତବର୍ଷ ପୃଥିବୀରେ ବୃଦ୍ଧତା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରର ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିଛି । ମାତ୍ର କେତେକ କାରଣ ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଏକ ସଫଳ ଗଣତନ୍ତ୍ର ହୁଅଁ ବୋଲି ସମାଲୋଚିତ ହେଉଛି । କେବଳ ଜଳା ଧନ ଓ ଚତୁର୍ଜନିତ ଦୂର୍ଦ୍ଵାରା ଭାରତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରକ ଉସ୍ବି ନିର୍ବାଚନକୁ କଲୁଷିତ କରୁଛି ତା' ନୁହେଁ, ଅସାମାଜିକ ଓ ଅପରାଧ ତ୍ରୈ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ସମାଜରାଳ ସଂଗଠନ ମାନେ ମଧ୍ୟ ବଳପୂର୍ବକ ବିଧାନସଭା ଓ ସଂସଦର ଶୁଭୁତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦଦ୍ୱା ସବୁକୁ ମାତ୍ର ବସୁନ୍ତରେ । ଏବୁ ହେଉଛନ୍ତି ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ହତ୍ୟାକାରୀ । ଏହି ଶତି ମାନେ ନିର୍ବାଚନରେ ନାନାଦି ଗତି ଅଗତି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନ୍ତରେ । ଏପରିକି ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଶୁଭୁତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଗଠନକୁ ଅଭିଆର କରିଛନ୍ତି । ମୋର ମାନେ ପଦୁଷ୍ଟି ଜଣେ ଅବସର ପ୍ରାୟ କ୍ୟାବିନେଟ ସେକ୍ରେଟେରୀ ମିଷ୍ଟର ଭୋଗା ଦଶ ବାର ବର୍ଷରୁ ଉର୍କୁ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ତଦତ ପରେ ଏପରି ଶତିମାନଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଚରମ ବିପରି ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଥିଲେ । ଏ ସର୍ପକରେ କୌଣସି ଦଳର କୌଣସି ସରକାର କେନ୍ତ୍ର ବା ରାଜ୍ୟରେ କିଛି ପ୍ରତିବିଧାନ କରି ପାରିନାହାନ୍ତି । ଏପରି ଅପରାଧୀ ଓ ଅସାମାଜିକ ତତ୍ତ୍ଵମାନଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚନରେ ଅବରୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାରଣ କରାଯାଉନାହିଁ ।

ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଚାଲେଞ୍ଜ ରୂପେ ସନ୍ତ୍ରୀଷବାଦ ଦେଖାଦେଇଛି । ଜାମ୍ବୁ କାଶ୍ମୀର ସମେତ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ନଗରୀ ମାନଙ୍କରେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରାୟୋଜିତ ସୀମା ପାର ଆତକବାଦରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ବହୁ ନିରୀହ ଜୀବନ ଓ ଅପର୍ଯ୍ୟାୟ ଧନ ନଷ୍ଟ ହୋଇଛି । ସେତିକି ନୁହେଁ ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ପବିତ୍ର ମୁଲୀ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ ଭବନ ପରିସର ଭିତରକୁ ସ୍ଵଷ୍ଟ ଦିବାଲୋକରେ ଦିନ ଏଗାରଟା ବେଳେ ଉଗ୍ରବାଦୀମାନେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ । ସଂସଦର ଅଧିବେଶନ କାଳରେ ଏତେ କଢା ସୁରକ୍ଷା ବଜୟକୁ ଭେଦ କରି ଉଗ୍ରବାଦୀମାନେ ଆମ ଦେଶର ସଂସଦ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ପରି ବହୁ ଶୁଭୁତପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଆମର ତେର ଜଣ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀମାନେ ନିଜ ଜୀବନଙ୍କୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ଏହି ଆତକ ଲୀଳାର ଅବସାନ ଘଟାଇଥିଲେ ।

ବଜ୍ରକାଦେଶ ସୀମାନ୍ତରେ ପରିମବଜ ରାଜ୍ୟ ସୀମାରେ ପ୍ରହରା ଦେଉଥିବା ଏଗାର ଜଣ ସୀମା ସୁରକ୍ଷା ବାହିମୀର ଜବାନଙ୍କୁ ବଜ୍ରକାଦେଶ ସେନା ହତ୍ୟାକରି କଟା

ଛେକି ପରି ଚାଙ୍ଗା ଦେଇଥିଲେ । ଏପରି ଆମାନୁଷ୍ଠିକ ଘଟଣାର ପ୍ରତିବାଦ କୁଟନୈତିକ ସ୍ଵରରେ କଣ ହେଲା ଜଣାନାହିଁ, ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ଏ ସପର୍କରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ନାହିଁ ।

ଦେଶର ପୂର୍ବତନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆର.ରେଙ୍କଟରମଣ ମତ ଦିଅଛି ଯେ “ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରାଣୀର ପନ୍ଥର ବର୍ଷ ପରେ ଭାରତରେ ଗଣନା ବିପଳ ହୋଇଛି ।” ଭାରତ ସ୍ଵାଧୀନତା ପାଇଲା ବେଳେ ବ୍ରିଟେନର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଚର୍ଚିଲ ସାହେବ କହିଥୁଲେ ‘ଭାରତୀୟ ଲୋକେ ଦେଶ ଚକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଆମେ ବୋଧ ହୁଏତ ତାକର ସେ ଉତ୍ତିକୁ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିଛୁ ।

ପୂର୍ବତନ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ ଶ୍ରୀଯୁତ ଟି. ଏନ୍. ଶୋଷାନ ସୂଚିତ କରିଥିଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ସମ୍ମିଧାନର ବିରୁଦ୍ଧାଚଳଣ କରି ଏକରାଜ୍ୟର ଲୋକଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟର ରାଜ୍ୟସାରା ସଦସ୍ୟ ରୁପେ ନିର୍ବାଚିତ କରୁଛନ୍ତି । ଆମର ସମ୍ମିଧାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମୟରୁ ସବୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳର ନେତା ଏହି ବିରୁଦ୍ଧାଚଳଣ ସହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଏ ପ୍ରଶା ସ୍ଵପିମ କୋର୍ଟର ବିଚାରାଧୂନ ରହିଛି ।

ମୋର ବିନ୍ଦୁ ବିଚାର ଧାରା ଅନୁସାରେ ଜନଶକ୍ତ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିକୁ ରୋକା ନ ଗଲେ ଭାରତୀୟ ଶଣତତ୍ତ୍ଵ ତିଷ୍ଠି ପାରିବ ନାହିଁ । ଭାରତର ଜନସାଧାରଣ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଶିକ୍ଷିତ ନ ହେଲେ ଶଣତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ ଓ ସ୍ଵାକ୍ଷର ନିରପେକ୍ଷ ନିର୍ବାଚନ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ । ସେଥି ସଂଗେ ସଂଗେ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଵଳ୍ଳକତା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ । ଆମର ଜନନାୟକମାନେ ସଂପ୍ରତିକ ସ୍ଥିତିରେ ଏକତ୍ର ଶଣତତ୍ତ୍ଵ ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଵଳ୍ଳକତା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂପ୍ରତିକ ସ୍ଥିତିରେ ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରନାହିଁ ।

ନିର୍ବାଚନରେ ସ୍ଵଳ୍ପତା ପାଇଁ ଅନେକ ଆଜନ ଅଛି । ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ଥ ଠାରୁ ଜଣେ ପ୍ରଥମ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅଧିକାଶ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଠାରୁ ବହୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରି ମିଥ୍ୟା ହିସାବ ଦିଅଛି । ମୁଁ ୧୯୭୧ ମସିହାରେ ନିର୍ବାଚନରେ ଲାଭିବାବେଳେ ଚାରି ହକାର ପଞ୍ଚାଶୀ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଖର୍ଚ୍ଚ ସାମା ଠାରୁ ତାହା ଥିଲା ବହୁତ କମ୍ । ୧୯୮୫ରେ ମୋର ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୯୫ରେ ମୁଁ ମାତ୍ର ୪ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା ନିର୍ବାଚନରେ । ମୋର ଅନୁଭୂତି କଥା, ମୁଁ ବିଧାନ ସଭା ଓ ଲୋକସଭା ପାଇଁ ବାର ଥର ଲାଭିଛି ସେ ମଧ୍ୟ ମାତ୍ର ତିନି ଥର ବିଜୟ ହୋଇଛି । କାରଣ ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ମୁଁ ଅପର୍ଯ୍ୟାୟ ପଢ଼ୁଥା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ନାହିଁ । କୁହାୟାଏ ‘ସପଳତା ଠାରୁ ବକି ଅଧିକ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ’ କେବେ ମୁଁ ନିର୍ବାଚନରେ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ନାହିଁ ବା କିଛି ଅନୈତିକ କାମ କରି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଜ୍ଞାନସି ଲୋକ ଛାତିରେ ହାତ ଦେଇ କହି ପାରିବ ଯେ ‘ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ସବୁ ଓ ନିରାପେକ୍ଷ ନିର୍ବାଚନ ହେଉଛି’ । ଖ୍ୟାତନାମା

ରାଜନୀତିଙ୍କ ଓ ବର୍ଷାନାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସି ଦିଲ୍ଲୀରେ ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ସଫଳ ହୋଇପାରି ନଥିଲେ । କାରଣ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣାରିତ ସୀମାରେଣ୍ଟ ଠାରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ସେ ନିର୍ବାଚନରେ ଖର୍ଚ୍ କରିନଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଉଦ୍‌ଧିରା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅକାଳ ଅବସାନ ପରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଦବୀ ଅଳ୍ପକୃତ କରିଥିବା ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ମହୋଦୟ କଂଗ୍ରେସ ଦକର ମୁଣ୍ଡି ଓ ନେତ୍ରବର୍ଗଙ୍କର ନୈତିକତାର ପର୍ଯ୍ୟାଳୋଚନା କରି ଦେଖିଲେ ଯେ ଦକରେ କିନ୍ତୁ କ୍ଷମତାଲୋକୀ ଦଲାଲ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଖଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ବମେ ଅଧିବେସନରେ ସେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ଏପରି Power Broker ବା କ୍ଷମତା ଦଲାଲଙ୍କ କବଳିତ କଂଗ୍ରେସ ଦକକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ନିର୍ବାଚନରେ ସେପରି କ୍ଷମତା ଲୋଭୀମାନଙ୍କୁ ଦଳୀଯ ଟିକେଟରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏପରି Power Broker ମାନଙ୍କର କ୍ଷମତାକୁ ସଂକୁଚିତ କରିବାପାଇଁ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ପଞ୍ଚାୟତ ରାଜ ହାତରେ ଅଧିକ କ୍ଷମତା ଦେଇ କ୍ଷମତାର ବିକେହୀନରଣ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବେ ବିଶେଷ ଫଳପ୍ରଦ ହେଇ ନାହିଁ । ଏବେ ସୁନ୍ଦର କ୍ଷମତା ଦଲାଲମାନଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ଵବ୍ୟାପକ କଷ୍ଟ କର ହୋଇଛି । ଅର୍ଥ ଓ ବାହୁବଳରେ ବଳୀଯାନ ହୋଇ ସେମାନେ ସବୁବେଳେ କ୍ଷମତା ଦଖଲ କରିପାରୁଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଘୋଷଣା କରି ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଭାରତର ସମିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆଣିବା ସହ ସେଥୁରେ ଏକ ଦଳବଦଳ ନିରୋଧ ଆଇନ (Antidefection Law) ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ଗୋଟେ ଦଳରୁ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳରେ ଯୋଗଦେବା ବେଆଇନ ହେଲା । ଦଳର ମୋଟ ପ୍ରତିନିଧି ସଂଖ୍ୟାର ଏକରୁତୀୟମାତ୍ର ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦଳଟି ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳରେ ମିଶିଲେ ତା ବୈଧ ହେବ ବୋଲି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ମାତ୍ର ଏହି ଆଇନର କିନ୍ତୁ ତୁଟି ବିଚ୍ୟୁତିର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମାତ୍ର ନାନ୍ଦିନୀ ସାମବଦ୍ଧକୁ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସରକାର ଗତିବାକୁ ସମାର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ସଂପ୍ରତି ଏହି ଆଇନରେ କିନ୍ତୁ ପରିବର୍ଗନ ହୋଇ ଦଳବଦଳ କରୁଥିବା ଯେ କୌଣସି ସର୍ବ୍ୟକର ସର୍ବ୍ୟପଦ ରହ ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି । ଗଣତନ୍ତ୍ର ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ନିଷ୍ପଳଙ୍କ କରିବାରେ ଏସବୁ ପ୍ରତ୍ୟେକାଙ୍କୁ ଏବେ ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ରକ୍ଷକ ଜନସାଧାରଣ ଓ ରାଜନେତାମାନେ ଏ ଦିଗରେ ଯନ୍ତ୍ରଣୀଳ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ?

ପ୍ରେସ ଓ ମୁଁ

ଗଣତନ୍ତ୍ର ଚହୁର୍ଥ ଷ୍ଟମ ପ୍ରେସ ବା ସମାଦପତ୍ର ମାନେ ସର୍ବଦା ନିରପେକ୍ଷ ରହିବା ଉଚିତ । ମାତ୍ର ଦେଖାଯାଏ କେତେକ ସମାଦପତ୍ର ମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ବଳ ଓ ନେତାଙ୍କର ପୃଷ୍ଠା ପୋଷକତାରେ ରହି ବହୁ ଉଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଶୋଦିତ ସମାଦମାନ ପ୍ରକାଶ କରି କାମକ ସମାଦିକତାର ପରିଚିତ ଦିଅଛି । ଯାହା ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ଏକ ଚରମ ବିଶ୍ୱାସଧାତକତା । ମୋର ଏମିତି କେତେକ ଘଟଣା ମନେପଡ଼େ ଯେଉଁଥିରେ ମୁଁ ଏପରି ସାମାଦିକତାର ଶିକାର ହୋଇଥିଲି ।

ଉଡାଜାହାଜ ପଡ଼ିଆରେ ପ୍ରମାଦ

ମୋର ରାବନୂର୍କୁ କୁନ୍ତ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ହାନ ଉଦ୍ୟମ ଓ ତା' ପଛରେ ଉଡିଶାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଦପତ୍ର ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ରୂପିକାର ପର୍ବାପାଶ ହେବା ବିଷୟ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛି । ୧୯୯୬ ମସିହାର ଅଗଷ୍ଟ ମୁଁ ତାରିଖରେ ମୋର ଦିଲ୍ଲୀ ଗପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । କାରଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଦିନମାନଙ୍କରେ ଉଡିଶାର ଯୋଜନା ବ୍ୟୟ ଅଟେଳ ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନା ଆୟୋଗର ଉପାଧକଙ୍କ ସହିତ ଏକ ଆଲୋଚନା ବୈଠକରେ ମିଳିତ ହେବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥାଏ । ପୂର୍ବରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଇସାରିଥାଏଟି । ଯୋଜନା ଓ ସମର୍ପଣ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ମୋର ସେମାନଙ୍କ ସହ ସେହି ବୈଠକରେ ଯୋଗଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୋଡେ ମଧ୍ୟ ଯିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ମୁଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିମାନବଦରରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲି । ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସିକ୍ଯୁରିଟି ଜାଞ୍ଚ କଲାବେଳେ ମୁଁ ହାତରେ ଧରିଥିବା ଏକ ଶୋଟ ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାର ଟିରମଧ୍ୟ ଏକସରେ ହେବା ସହ ମୋଡେ ଫେରାର ଦିଆଗଲା । ମାତ୍ର ମୁଁ ବୋର୍ଡ୍ ନେବାପରେ ମୁନଣ୍ଡ ମୋ ନିକଟକୁ ଏଯାରଲାଇନସର କର୍ମଚାରୀ ଅସି ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ ମାନେ ଏକୁରେ ସମୟରେ ମୋ ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗରେ ପିପ୍ଲ ପରି ଦେଖାଯାଉଥିବା ବସ୍ତୁକୁ ଦେଖିଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଥିଲେ । ମୁଁ ଦୂରତ ମୋର ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗ ଓ ତାର ଚାବିକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗଟିକୁ ଖୋଲିଦେଖିବାକୁ ସହଯୋଗ କଲାବେଳେ ଉଡିଶା ପୋଲିସ ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରତ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ତାହା ନ କରି ଏହି ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗକୁ ରେକିଷ୍ଟ୍‌ଡିଲଗେଜ ରୂପେ ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ପକ୍ଷତରେ ମୋର ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗରେ କିଛି ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ୟ ଉପକରଣ ସହ ଏକ ବ୍ୟାଟରୀ ସେଲ ଟର୍ଚ ଥିଲା । ହୁଏତ ସେଇ ଟର୍ଚଟି ଏକୁରେ ଦ୍ୱାରା ପିପ୍ଲ ପରି ଦେଖାଯାଉଥିବା ଭାବି ମୁଁ ସେ ଦିଗରେ ଗୁରୁତ ଦେଇ ନଥିଲି । ଏହି ସିକ୍ଯୁରିଟି

ଜାଞ୍ଚ ପ୍ରକିଯା ପାଇଁ ବିଶେଷ ସମୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇନଥିଲା । ମାତ୍ର ବିମାନ ଉତ୍ତାଣରେ ଅଧିକଷ୍ଠା ବିକମ୍ ଘଟିଥିଲା ଅନ୍ୟ କାରଣରୁ । ବନାରସରୁ ବିମାନଯାତ୍ରା କରିଥବା ଦୁଇଜଣ ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବିମାନ ଉତ୍ତାଣରେ ଏହି ବିକମ୍ ଘଟିଥିଲା ।

ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚ ଓଡ଼ିଶା ଭବନରେ ମୋର ଗାଡ଼ୀ ରହଣୀ ପର ଦିନ ସକାଳୁ ମୁଁ ଖବରକାଗଜ ପଢ଼ି ହତବାକୁ ହୋଇଗଲି । ଓଡ଼ିଶାରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ଓଡ଼ିଆ ଖବରକାଗଜ ସମାଦ ଓ ଏକ କାତୀୟ ପ୍ରଗାଢ଼ୀ ଦୌନିକ Indian Expressରେ ମୋ ଫଂପର୍କରେ ଭିରିହାନ, କପୋଳକଞ୍ଚିତ ଓ ଉଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନାଦିତ ସମାଦ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ‘ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ହ୍ୟାଣବ୍ୟାଗରେ ପିଷ୍ଟଳ ଥିବାରୁ ବିମାନ ଉତ୍ତାଣରେ ବିକମ୍ ଘଟିଥିଲା’ ବୋଲି ବାହାରିଥିଲା ।

ମୁଁ ଦୂରକ୍ତ ସେ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାଭବନରେ ଉପସ୍ଥିତ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟଙ୍କୁ ଏ ସମାଦ ଫଂପର୍କରେ ଅଭିହିତ କରାଇଲି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖ୍ ମୋର ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ କୁଣ୍ଡଳ କରୁଥିବା ଏପରି ଅସତ୍ୟ ସମାଦର ପ୍ରାଇବେଟ ପଟରେ ଥିବା ଘଟଣାବଳିକୁ ସ୍ଵରାଷ୍ଟ୍ର ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦତ କରାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓଡ଼ିଶା ଫେରିବାପରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଵରାଷ୍ଟ୍ର ସଚିବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏ ଘଟଣାର ତଦତ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସ୍ଵରାଷ୍ଟ୍ର ସଚିବଙ୍କ ତଦତ ରିପୋର୍ଟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ଯେ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଜାଞ୍ଚ ସମୟରେ ପିଷ୍ଟଳ ପରି ଜଣାପଦୁଥିବା ବିଷ୍ଟୁଟିକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟଙ୍କ ସହଯୋଗ ସହେ ଖୋଲି ଦେଖାନ୍ୟାଇ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଲଗେଇ ରୂପେ ପଠାଯିବା ଏବଂ ଉପର ୧୦ ଉରିଆ ଭାବେ ଗଣମାଧ୍ୟମମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବ୍ୟାଗରେ ପିଷ୍ଟଳ ରିଥିଥିବା ଯୋଗୁ ବିମାନ ଉତ୍ତାଣରେ ବିକମ୍ ହେବା ପ୍ରକାଶ କରାଯିବା ଯଥାକ୍ରମେ ବିମାନ ବହରରେ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର କୋହଳ ଓ ଉଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନାଦିତ ସମାଦ ପରିବେଶଣ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା । ଏହି ଉଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନାଦିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ କରାଯାଇ ବିମାନ ବହରରେ ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟ୍ୟରତ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସର ପାଞ୍ଚ ଜଣ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ମିଳିମନ କରାଗଲା । ଏବଂ ପ୍ରକାଶିତ ସମାଦରେ ଫଂପର୍କ ଖବରକାଗଜର ରୂପିକାକୁ ନିହା କରାଯାଇଥିଲା ।

ସ୍ଵରାଷ୍ଟ୍ର ସଚିବଙ୍କ ଏହି ତଦତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପରେ ମୁଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରି ପତ୍ର ଲେଖୁଥିଲି ଯେ ଯେହେତୁ ତାଙ୍କ କ୍ୟାବିନେଟ୍‌ରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ଓ ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ କୁଣ୍ଡଳ କରିବା ଉଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖବର କାଗଜର ଫଂପାଦକ ଏପରି ହୀନ ଉଦ୍ୟମ କରିଛନ୍ତି ତେଣୁ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମାନହାନୀ କେଶ କରାଯିବା ସହ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଏକ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ମୁଁ ଲେଖୁଥିଲି ଯେ ଶ୍ରୀଯୁଷ୍ଟ ଦେବଗୋପ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମାଦରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଫେସର ଦେବଗୋପଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଓ ତାଙ୍କ ସନ୍ଧାନହାନୀ କରୁଥିବା ଏକ ସମାଦ ପାଇଁ ସେ ମାନହାନୀ କେଶ କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଏ ଦିଗରେ କିଛି କରିବା

ଉଚିତ । ମାତ୍ର ଅଭିଯୁକ୍ତ ଓତିଆ ସମାଦପତ୍ରର ଫଳାଦକ ବୋଧକୁ ତାଙ୍କର ଜାମାତା ଥିବାରୁ ସେ ଏହା ନ କରି ମୋତେ ଛାଇବା କଲେ ବ୍ୟକ୍ତଗତ ଭାବେ ମାମହାନୀ କେଣ୍ଟ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଦୃତୀୟ ଘଟଣାଟି ମୁଁ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛି । ମୋର ଚରିତ୍ର ଫଳାର ନିମନ୍ତେ ଏକ ହୀନ ଉଦ୍ୟମ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଖବର କାଗଜ ତିନି ବର୍ଷ ତଳର ଏକ ପୁରୁଣା ପଟେଲା କେତେକ ଅସତ୍ୟ କଥା ଛାପିଥିଲେ । ତାର ପ୍ରତିବାଦ କରି ମୁଁ ଏକ ମ୍ଳାନହାନୀ କେଣ୍ଟ କରିଥିଲି । ଫଳାର ଫାବାଦିକ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କ୍ଷମାରିକ୍ଷା କରି ଗୋଡ଼ ଧରିଥିଲେ । ପରେ ପରେ ମଦ୍ୟପାନ କରି ଅସୁମ୍ଭୁ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ‘ମାଦ୍ରାବାଷା’ ଖବରକାଗଜରେ ମୋର ଚରିତ୍ର ଫଳାରକାରୀ ଖବର ଛପାଯାଇଥିବାରୁ ଏବେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଏକ କୋର୍ଟରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇ ସେମାନେ ମୋତେ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ପୁରଣ ଦେବେ ବୋଲି ଆଦେଶ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ଲିକ୍ ସମାଦ ପ୍ରକାଶନ

ଅନ୍ୟ ଏକ ଘଟଣା ହେଉଛି ଏହିପରି -

୧୯୯୭ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସ୍ଵଭାବିତ ପରୀକ୍ଷା ସମୟରେ ଦୌନିକ ‘ସମାଦ’ରେ ଏକ ଖବର ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ଯେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ତ୍ରାନ୍ତଶ ଝରିଲୋ କଲେଇରେ ଗଣିତ ପ୍ରଶ୍ନ ପତ୍ର ସମେତ ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଷୟର ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇଯାଇଛି । ଏପରି ସମାଦ ପରିବେଶଶ ଦ୍ୱାରା ସିଧାସଳକ ଉଚିତିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଓ ଉଚିତିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନେତ୍ରିକତା ପ୍ରତି ଅଛୁଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଗଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ ପତ୍ର ଲିକ୍ ଘଟଣାର ତତ୍ତ୍ଵ ସରିବ ପ୍ରଗରହେ S.M. Pattnaik, I.A.S ଦ୍ୱାରା କରାଗଲା । ତତ୍ତ୍ଵ ପରେ ଦେଖାଗଲା ଏହି ଲିକ୍ ଘଟଣାରେ ଫଳାର ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ବା ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଦାୟୀ ନୁହେନ୍ତି । ଏଥୁ ସହ ଫଳାର ଅଧ୍ୟାପକ ଜଣକ ହେଉଛନ୍ତି ଫଳାର କାଗଜର ଫଳାଦକଙ୍କ ନିଜ ଲୋକ । କାରଣ ସେ ସମୟରେ ଏହି ଫଳାଦକ ମହୋଦୟ ତ୍ରାନ୍ତଶ ଝରିଲୋ କଲେଇ ପରିଚାଳନା ପରିଷଦର ସରାପତି ଥାଆନ୍ତି । ନିଜ କଲେଇର ନିଜ ଲୋକ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କୀର୍ତ୍ତି କରାଇ ଏବଂ ତାର ସମାଦକୁ କାଗଜରେ ଛାପି ଉଚିତିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବଦନାମ କରିବାର ଏକ କ୍ଷତିଯତ୍ତର ପୂର୍ବ ଯୋଜନା ହୋଇଥିଲା ।

ଏସବୁ ଘଟଣାରୁ ସୁଷ୍ଠୁ ପ୍ରତୀମାନ ଯେ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରେସ ଓ ଗଣ ମାଧ୍ୟମମାନ ରାଜନେତାଙ୍କ ହାତ ବାରିସୀ ହୋଇ ଆକ୍ରୋଶମୂଳକ ଖବର ଛାପିବାରେ ଲାଗିଥିବା ବେଳେ ଲୋକଙ୍କ ବାସ୍ତବ ସମସ୍ୟା ଫଳାଦକରେ ଖବର ତଥା ଗଠନ ମୂଳକ ସମାଦ ଛାପିବାରେ ସେତେ ତ୍ୟରତା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏକ ସୁମ୍ଭୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଦେଶ ପାଇଁ ସୁମ୍ଭୁ ଗଣମାଧ୍ୟମର ଗଠନ ମୂଳକ ଭୂମିକା ଏକାତ୍ମ ଜରୁରୀ ।

□ □

ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ସମୟରେ ମୁଁ

କେହୁପଡ଼ା ପରି ଏକ ମୁସଲମାନ ବହୁଳ ସହରରେ ବାରମ୍ବାର ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ସୃତପାତ ହୋଇଥାଏ । ଏସବୁ ସମୟରେ ପରପୁର ମଧ୍ୟରେ ସଦ୍ରାବ ଓ ରାଜଚାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମତ୍ତେ ମୁଁ ମୋର ପ୍ରାଣପ୍ରଣେ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାଏ । ୧୯୪୮-୪୯ ବେଳକୁ କେହୁପଡ଼ାରେ ଏକ ଭୟକ୍ଷର ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ଘଟାଇଛି ହେଲା । ଘଟଣାଟି ଥିଲା ଏହିପରି ଯେ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜାରେ ସମସ୍ତ ମେତର ବିର୍ଦ୍ଦିନ ଯାତ୍ରା ପରେ ବିକମ୍ବରେ ସହରର ମାର୍ଗଖାତି ପରିବାରର ଧର୍ମଶାଳା ନିକଟରେ ପୂଜିତ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୂରଁ ବାହାରିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପରେ ଆସିଥିବା ଏହି ମେତକୁ ମାସଜିଦ ବାଟ ଦେଇ ଯିବାକୁ ଫଖ୍ୟାଳମୁଁ ସଂପ୍ରଦାୟର କିଛି ଲୋକ ବାଧା ଦେଲେ । ଫଳରେ ଗଣ୍ଡଗୋଲର ସୃତପାତ ହେଲା । ଘଟଣା ସ୍ଵଳରେ ଉପସ୍ଥିତ ପୋଲିସ ଅଧିସର ଏହାକୁ ଆୟର କରିବାକୁ ନିଜର ରିତରଭଲବରୁ ଫାଯାର କରିବାରୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂପ୍ରଦାୟର ପାଞ୍ଜଣ ଗଣ୍ଡଗୋଲକାରୀ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ିଲେ । ସେଠାରେ ସେତେବେଳେ କୌଣସି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ନଥିଲେ । ଏ ଖରର ପାଇ ଦୂରତ କଟକର ତତ୍କାଳୀନ ଯୁଦ୍ଧ କଲେକ୍ଟର କେହୁପଡ଼ା ଆସି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତ୍ୟକାରୀ କରିଦେଲେ । କେହୁପଡ଼ା ସହରରେ ଚରମ ଉରେଜନା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ।

ରତ୍ୟବସରରେ ସ୍ଵାରାବିକ ଅବସ୍ଥା ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ଓ ତାନ୍ତର ସରୋଜକାନ୍ତ କାନୁନଗୋ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ । ଆମେ ସବୁ ମୁସଲିମ ବଣ୍ଡିମାନ ବୁଲି ବୁଲି ଲୋକଙ୍କୁ ସାହୁନା ଦେଇ ସଦ୍ରାବ ରକ୍ଷାକରିବାକୁ ପରର୍ତ୍ତାଇଲୁ । ଏଥୁରେ ଆମେ କିଛିଟା ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ହିନ୍ଦୁ ସଂପ୍ରଦାୟର କିଛି ଲୋକ ଆମକୁ ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ପଛାଇ ନଥିଲେ । କେହୁପଡ଼ାରେ ପୁନଃ ସ୍ଵାରାବିକ ଅବସ୍ଥା ଫେରାର ଆଣିବାରେ ଆମର ଏହି ଉଦ୍ୟମ ସଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

□ □

ଆମ ସରକାର କେବଳ ଦିନ୍ୟାଗଣିତରେ ପରିଣତ

ଉଦ୍‌ବିଧିରେ ଉଚ୍ଚତାର କେବଳ ଶରୀରକ ରାଷ୍ଟ୍ର । ଏହାର ଦୂଢ଼ ଶରୀରକ ବ୍ୟାବସ୍ଥା ପାଇଁ କେବଳ ନୁହେଁ, ପୃଥିବୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ଜନବୂଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ଏହା ଏପରି ପଦବାଚ୍ୟ ହୋଇଛି । ଆମ ଦେଶର ଜନଦିନ୍ୟା ଏବେ ଶହେ ଦଶ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ହୋଇଛି । ଆମେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ହୁ ହୁ ହୋଇ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଜନଦିନ୍ୟା ବିପ୍ରୋରଣ ପାଇଁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅଶ୍ରୁକା ଓ ଅପରାଧର ବୃଦ୍ଧି ଘଟି ଭାରତରେ ଶରୀରକ ସଫଳ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ଆମ ଦେଶର ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ‘ଦେଶ ସ୍ଵାଧୀନ ହେବାର ପନ୍ଥର ବର୍ଷ ପରେ ଏଠାରେ ଶରୀରକ ବିପଳ ହୋଇଛି’ ବୋଲି ଯେଉଁ ଉତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ତାହା ବୋଧ ହୁଏ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ସତ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଯୁଦ୍ଧ ରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ବ୍ରିଟେନ୍ରେ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଦିତ ଦ୍ୱି-ଦଳୀୟ ବ୍ୟାବସ୍ଥା (Bi-Party System) ସେଠାକାର ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥିରତା ରକ୍ଷା କରି ପାରିଛି । ମାତ୍ର ଆମ ଦେଶରେ ବହୁ ଦଳୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା (Multi-Party System) ସମ୍ପ୍ରତି ଦେଶରେ ଏକ ଅନ୍ତିର ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଫଳରେ ଏହି କେତେ ବର୍ଷ ହେବ ସତର ବା ତେଜଶି/ଚବିଶି ଶୋଟି ଦଳର ମିଳିତ ମେଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ଦଖଲର ସ୍ଵତ୍ର ବାହାର କରି ଦିଲୀ ଶାଦିରେ ଆସୀନ ହେବାର ଦେଖାଯାଉଛି । ଅଟଙ୍କ ବିହାରୀ ବାଜପେଯୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଗଠିତ National Democratic Alliances NDA ହେଉ ବା କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ନେତୃୟୀ ସୋନୀଆ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅଧିକାରେ ଗଠିତ United Progressive Alliances UPA ହେଉ ଏ ସମସ୍ତେ ଏପରି ମେଷ୍ଟ ସରକାରର ଉଦାହରଣ ମାନ । ଶରୀରକୁ ସଜୀବ ରଖିବା ପାଇଁ ଦିନ୍ୟା ଗଣିତର ଏ ଖେଳ କେତେ ସଫଳ ହେବ ତାହା ଆଗାମୀ ସମୟ ହିଁ କହିପାରିବ ।

□ □

ଫରକ୍ଷଣ ନୀତି ପ୍ରତି

ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଶନ୍ନ ସମୟରେ ଦେଶରେ ଦଳିତ ଓ ପକୁଆ ବର୍ଗ ମାନ୍ଦର ଉତ୍ଥାନ ନିମତ୍ତେ ଫରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରାଯିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର ଏଥରେ ଥିବା ଧାରା ଓ ଅନୁଛେଦରେ ସ୍ଵର୍ଗ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ଏହି ଫରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦଶ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବର୍ତ୍ତ ରହିବ । ଅର୍ଥନେତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପକୁଆ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ଜାତିକୁ ଫରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଉଠାଇବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇ ଥିଲା । ମାତ୍ର ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ନିମତ୍ତେ ଆମ ଦେଶରେ ଏହାକୁ ସ୍ଵାଧୀନତାର ପଚାଶ/ଶାଠିଏ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଜାରୀ ରଖାଯାଇଛି । ଏହି ଫରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଫର୍ମର୍କରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହୂରଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସମୟରେ ‘ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ’ ନାମରେ ଏକ କମିଶନ ବସ୍ତାଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରୁ ସ୍ଵର୍ଗତ ଦାନବନ୍ଧୁ ସାହୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦଶ ଜଣିଆ କମିଶନର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ । ପରେ ଅବଶ୍ୟ ଦାନବନ୍ଧୁ ବାବୁ ଏହି କମିଶନର ସଦସ୍ୟ ପଦରୁ ଲାଗୁ ହେଲା ଦେଇଥିଲେ । କମିଶନର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ସମୟରେ ଦେଖାଗଲା ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଏତେ ତୀରୁ ଜାତିଆଣ ବିଭିନ୍ନ ଦକ୍ଷତାରେ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଇଥିଲା ଯେ କମିଶନର ଅଧ୍ୟେ ମିଃ କୁଳୁର ସାହେବ ଏଥରେ ସ୍ଵାକ୍ଷର କଲେ ନାହିଁ । ଏପରି ପ୍ରମାଦ ପୂର୍ବ କମିଶନ ରିପୋର୍ଟକୁ ପଣ୍ଡିତ ନେହୂରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କଲେ ନାହିଁ ।

ହରିଆନାରେ ଦେବୀଲାଲ ଏକ କୃଷକ ଗୋଷ୍ଠୀର ନେତୃତ୍ବ ନେଇ ସରକାର ଗଠନ ସହ ତଡ଼କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତାପ ଦ୍ୱାରା ଏକ ରାଜନୈତିକ ଚ୍ୟାଲେଜ ଦେବାକୁ ବାହାରିଲେ । ଏଥରେ ଉତ୍ସିଷ୍ଟ ହୋଇ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରି.ପି. ଦିନ୍ଦୁ ବହୁ ଦିନରୁ ଅନିଆ ଗଦାରେ ପଡ଼ିଥିବା ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ ରିପୋର୍ଟକୁ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ଫଳରେ ଏହାର କୁପ୍ରଭାବ ସାରା ଦେଶର ଛାତ୍ର ସମାଜ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ବହୁ ଜାତିରେବ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଏହି ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ ରିପୋର୍ଟରେ ଗୋପାଳ ଆଦି ଜାତିକୁ ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵ ଫରକ୍ଷଣ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ସାରା ଦେଶରେ ଅନ୍ତର୍ଜାଲ, ପୋଡ଼ାଜଳ, ଶୁଳ୍କମାତ୍ର, ଦମନଳୀକାର ଶୀକାର ହେଲେ ଆମର ଯୁଦ୍ଧ ସମାଜ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ ରିପୋର୍ଟକୁ ଅସ୍ତ୍ର କରି ଆମର କେତେକ ନେତା ଜାତୀୟ ରାଜନୀତିରେ ନିଜ ସ୍ଥିତିକୁ ବେଶ ସୁଦୃଢ଼ କରି ପାରିଲେ । ଏବେ ଏହି ଫରକ୍ଷଣ ନୀତି ପାଇଁ ଦେଶ ଛାରଖାର ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ନିଜେ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତାପ ଦ୍ୱାରା କୁ ପରିଶାମ ଦେଖୁ ଅନୁତାପ କଲେଣି ।

ତେବେ ମୋର ମତ ସେଲା ସଂଚିଧାନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ମାତ୍ର ଦଶ ବର୍ଷ
ପାଇଁ ପକୁଆ ବର୍ଗ ଓ ଦଳିତଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଉଦିଷ୍ଟ ଏ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶାଠିଏ ବର୍ଷ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାହିଁକି ବଳରର । ଗୋଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ଗୋଗାଟିକୁ ତାତ୍ତ୍ଵର ପ୍ଲାଷ୍ଟର ଖୋଲାହେବା
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାତି ଧରି ଚାଲିବାର ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ସେ କଣ ଆଜୀବନ ସେହି ବାତି ଧରି
ଚାଲୁଥିବ ? ଏପରି ଉଦାହରଣ ଆମ ଦେଶର ସଂରକ୍ଷଣ ନୀତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ୍ୟ । ଏହି
ସଂରକ୍ଷଣ ନାତି ଅର୍ଥନ୍ତେତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାତି ପ୍ରତି ଲାଗୁ
ହେଉଥିବାରୁ ଅନେକ ରାଜନାଟିଙ୍କ ଏହାର ଦୁରୁପ୍ୟୋଗ କରିବାଲିଛନ୍ତି । ସ୍ଵପ୍ରିମାକୋର୍ଟର
ବାର ଜଣିଆ ଏକ ସମିଧାନିକ ବେଞ୍ଚର ତିନି ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଏହି ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିପକ୍ଷରେ
ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଡକ୍ଟର ଭୀମରାଓ ଆମେଦକର ତାଙ୍କର Annihilation of Castes
ପୁସ୍ତକରେ ଜାତି ପ୍ରଥାର ଉଦ୍ଭବ, ବିକାଶ ଓ ପରିଣତି ସଂପର୍କରେ ଏକ ପ୍ରାମାଣିକ ପ୍ରସ୍ତାବ
ଦେଇଛନ୍ତି । ଏଣୁ ଭାଗତରେ ଏକ ଶ୍ରେଣୀହୀନ ସମାଜ ଗଠନ ପାଇଁ ଜାତିଗତ ସଂରକ୍ଷଣ
ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିବର୍ତ୍ତ ଅର୍ଥନ୍ତେତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୁର୍ଗଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ
ହେବା ଉଚିତ । ଅବଶ୍ୟ ଏ ଦିଗରେ ପୂର୍ବଦିଚାର ପାଇଁ ସମିଧାନର ସଂଶୋଧନ ଅବଶ୍ୟକ ।
ଯାହା ସଂସଦରେ ଦ୍ୱିତୀୟାଶ୍ରମ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟତା ବିନା ଅସମ୍ଭବ । ସଂପ୍ରତି ଆମର ଝୁଲତା
ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ଏହା ଏକାତ ଅସମ୍ଭବ ଲାଗୁଛି ।

□ □

ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଐତିହାସିକ ଫଂସ୍‌ମାରବାଦୀ ପଦେଶେପ

ଗତ ଶତାବ୍ଦୀର ଅଷ୍ଟମ ଦଶକ ବେଳକୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଓ ଭାରତ ବର୍ଷ ଜଣେ
ଉଦୀଯମାନ, ଫଂସ୍‌ମାରବାଦୀ ଓ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଫଂପନ୍ ସୁବ ନେତା ତଥା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପାଇଥିଲା ।
ଏହି ସୁବ ପ୍ରତିଭା ସୁର୍ଖୀୟ ରାଜୀବଗାନ୍ଧୀଙ୍କର କେତେକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଚିତ୍ରା ଧାରା ମୋତେ
ପ୍ରତାବିତ କରିଛି । ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏ ଫଂପର୍କର୍କରେ କିଛି ସୂଚିତ କଲାପରେ ଏଠାରେ ବିଶ୍ଵଦ୍
ଭାବେ ସେ ଫଂପର୍କର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି ।

ରାଜୀବଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଆସିବା ପରେ ବିମ୍ବ ଠାରେ ଅଖ୍ଯନ୍ ଭାରତ
କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠାତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ
କେତେକ ଐତିହାସିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ
କରାଗଲା ।

ସେଇତିକ ହେଲା-

- (କ) କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ତଥା ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳରେ ବହୁ Power Broker
ବା କ୍ଷମତା ଦଲାଳ ମାନଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଛି । ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଶଳ କ୍ରମେ କ୍ଷମତା
ଦଖଲ କରି ତାର ଅସମ୍ଭବଯୋଗ କରାଯାଉଛି । ଏପରି ପାଞ୍ଚମ ତ୍ରୋକର ମାନଙ୍କ କବଳରୁ
ଦଳକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- (ଖ) ଏଥୁ ପାଇଁ ନିଜ ସୁବିଧା ମତେ ଦଳ ବଦଳ କରି କ୍ଷମତା ଉପରୋଗ କରୁଥିବା
ରାଜନେତା ମାନଙ୍କ ଦଳ ବଦଳ ବିରୋଧରେ ଏକ Antidifection Law ବା ଦଳବଦଳ
ନିରୋଧ ଆଇନ ସମ୍ବିଧାନ ଫଂଶୋଧନ ସହ ଅଣାୟିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଲା ।
- (ଗ) ୧୮ ବର୍ଷ ବନ୍ଦ ପ୍ରାୟ ବାଳକ ବାଲିକା ମାନଙ୍କ ନାଶରିକ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ ସହ
ଭୋଟ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।
- (ଘ) କ୍ଷମତାର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ କରାଯାଇ ଚାରି ଥାକିଆ ପଞ୍ଚାୟତରାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା
ଅନୁସାରେ ସ୍ଵାୟତ୍ତଶାସନ ଫଂସ୍‌ମାରୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ତଦନ୍ୟାୟୀ
ଗ୍ରାମସତ୍ର, ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ, ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ଓ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ- ଏପରି ଚାରିଗୋଡ଼ି ପ୍ରରରେ
ସରକାରୀ କ୍ଷମତାର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ କରାଯାଇ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉନ୍ନତିକୁ
ଅଧିକ ଦୂରାନ୍ତିତ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।

ଅଖୁଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଏତିହାସିକ ବମେ ଅଧିବେଶନରେ ପ୍ରିୟ ଜନନାୟକ ରାଜୀବଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଉପରୋତ୍ତ ବୈପୁରିକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାହାର କ୍ରିୟାନ୍ୱୟନ ଭାରତୀୟ ଶଣତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରତି ଏକ ସୁମ୍ମ ଓ ସୁନ୍ଦର ପଦେକ୍ଷେପ ଥିଲା । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଆମର କଳୁଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଚରିତ୍ର ସେ ସବୁକୁ ନିଷ୍ଠାଳ କରିଦେଇଛି ।

୧. ଦଳବଦଳ ଆଜନର କିଛି ଛିନ୍ତୁ ଖେଳି ଶ୍ରୀଯୁତ ଚନ୍ଦ୍ର ଶେଖର ଗୃହରେ ମାତ୍ର ଶତଶ ସତ୍ୟକୁ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସରକାର ଗଠନ କରି ପ୍ରାୟ ସାତ ମାସ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରହିପାରିଲେ । ପରେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଦଳବଦଳ ନିରୋଧ ଆଜନର ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ଅଧିକ କତାକତି କରାଗଲା ।

୨. ଅଠର ବର୍ଷୀୟ ସାବାଲକ ଭୋଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ ପରେ ଏହାର ଦୁରୁପ୍ୟୋଗ କରାଯାଇ ବାର ତେର ବର୍ଷର ଚପଳମତି ବାଲକ ବାଲିକା ମାନେ ମଧ୍ୟ ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଯାଉଛନ୍ତି, ଯାହା ପ୍ରତିନିଧି ବାହିବାରେ ଏକ ଦାୟାତ୍ମି ହୀନତାର ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

୩. କ୍ଷମତାର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରଭୁତ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତା ପାଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆମଦେଶ ବାସୀଙ୍କର ଚାରିତ୍ରିକ ଦୋଷ ଯୋଗୁ ଦୂର୍ନୀତି ଦ୍ୱାରା ଏହି କ୍ଷମତା ବିକେନ୍ଦ୍ରୀ କରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ଦୁର୍ଗତି ଆତକୁ ବଢିଚାଲିଛି । ସେଥୁପାଇଁ ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପୂନଃ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଉଛି ।

ରାଜୀବଗାନ୍ଧୀ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ହୁଏତ ଭାରତୀୟ ଶଣତତ୍ତ୍ଵକୁ ଏକ ସୁମ୍ମ ଓ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଯୋଜନାର ଅସଦୁପ୍ରୟୋଗକୁ ରୋକିବା ଦିଗରେ ସେ କିଛି ସଂଶୋଧତ ପଦେକ୍ଷେପ ନେଇଥାଏ । ମାତ୍ର ସଂପ୍ରତି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ପାଞ୍ଚାର ତ୍ରୋକର ମାନଙ୍କ ଶାସନରେ ଚାପି ହୋଇ ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାନ ନିଜର ସରା ହରାଇବାକୁ ବସିଲେଣି ।

□ □

ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟରେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା

ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥା ଅନ୍ୟରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସୃତତ୍ତ୍ଵ । ଏହା ଭାରତର ଦରୀତ୍ରମ ରାଜ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସମସ୍ତ ଜନ ସଂଖ୍ୟାର ଶତକତା ଗାଁରାଗ ଲୋକ ଆବିବାସୀ ଓ ହରିଜନ ଶ୍ରେଣୀର । ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଚିତ୍ର ସମାନ ନୁହେଁ । ଶିକ୍ଷା, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ, ଗମନାଗମନ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ସମାନ ନୁହନ୍ତି । ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ବୁକରେ ଏକାଧିକ କଲେଜ ଓ ହାଇସ୍କୁଲମାନ ଥିବାବେଳେ କୋରାୟୁଦ୍ଧ, କଳାହାତ୍ମି ପରି ଅଞ୍ଚଳରେ କେତେକ ବୁକରେ ଆବୋ କଲେଜ ନାହିଁ । ହାଇସ୍କୁଲ ମଧ୍ୟ ସାମିତ । ଏବୁ ଅଞ୍ଚଳର ଦୁର୍ଗମ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ରାଷ୍ଟ୍ର ଘାଟର ଉନ୍ନତି ମଧ୍ୟ ସେତେ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ଦୁର୍ବଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସୃତତ୍ତ୍ଵ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ସହ ସମକଷ କରିବାକୁ KBK ଯୋଜନା ବା କଳାହାତ୍ମି, ବିଲାଙ୍ଗୀର ଓ କୋରାୟୁଦ୍ଧ ଯୋଜନାର ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ସଂପ୍ରତି ନବଗଠିତ ଆଠାଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ ନେଇ ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ଏଥପାଇଁ ସୃତତ୍ତ୍ଵ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନୁଦାନ ମଧ୍ୟ ସମୟକୁ ସମୟ ମିଳିଛି । ମୁଁ ଯୋଜନା ଓ ସମନ୍ୟ ବିଭାଗର ମହି ଥିବା ସମୟରେ ପରିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଞ୍ଚଳ ବୁକରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପରିଷଦକୁ ଏକ ସ୍ଵଫନ୍ତଶାସିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶତକରି ରାଜ୍ୟ ବଚେଟରେ ପରିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦ ନିମନ୍ତେ ଶହ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦ ଅଧିନୟତ୍ବ ସାତ ଥାଠ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲାର ସମସ୍ତ ଉନ୍ନଯନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଂପାଦନ କରିବା ଏହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ।

ଆଞ୍ଚଳିକତା ଭିରିରେ ଗଠିତ ଏହି ସବୁ ଯୋଜନା ଓ ସଂଗଠନ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଖର୍ଚ୍ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି । ଛୋଟ ଛୋଟ ଆଞ୍ଚଳିକତା ସୃଷ୍ଟିରେ ରାଜନୈତିକ ପାଇଦା ହାସଲ କରାଯାଇଥିବାବେଳେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସ୍ତବ ବିକାଶ ସମବ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ପୁନଃ ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ କ୍ଷତ୍ର ରାଜ୍ୟକୁ ଆଞ୍ଚଳିକତା ଭିରିରେ ଗଠନ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପରିଶତ କରି ରାଜ୍ୟକୁ ଶୋଚନୀୟ ଆର୍ଥିକ ଦୁଗଢ଼ି ଭିତରକୁ ଆମର କିଛି ନେବୁବର୍ଗ ଠେଲିଦେଇଛନ୍ତି । ଏହାହାରା ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃତ୍ତି ପରାହତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ଆମ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାଧିରେ ପରିଶତ ହୋଇଛି । ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଏପରି ବୈଷମ୍ୟ ଆବୋ ଶୁଭ ପ୍ରଦ ହେବ ନାହିଁ ।

୧୧

ଦୂର୍ନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୀତି

ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା ହୋଇଯାଇଛି ସେ ରାଜନେତାମାନେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ପଦ ପଦବୀରେ ରହି ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରି ନିଜକୁ ଧନୀ ଲୋକରେ ପରିଣତ କରନ୍ତି । ଏପରି ସାଧାରଣ ଧାରଣା ପଛରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରମାଣ ଓ କାରଣ ରହିଛି । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ଆସେମିର ଅଧ୍ୟବେଶନ ଚାଲିଥିବାବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ସର୍ବାଧିକ ବିଜଣାଳି ଲୋକ ମୋ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଚାହେଲେ । ସେ ସମୟରେ ରାତ୍ରୀ ଦଶଟା ଏଗାରଟା ଯାଏ ବିଧାନସଭା ଚାଲୁଥିବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସହ ବିଧାନସଭା ପରେ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଜଣାଇଦେଲି । ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ରାତ୍ରି ଏଗାରଟା ବେଳେ ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀ ନିବାସରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେବା ସହ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମ ବଳରେ ସେ ଜଣେ ସାଧାରଣାମାନ୍ତ୍ରୀ କିପରି ଜଣେ ବିଜଣାଳି ବ୍ୟକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ତାପରେ ସେ ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ଅନୁଷ୍ଠାତ ହେବାକୁ ଥିବା + ୨ ପରୀକ୍ଷାର ପରୀକ୍ଷାରୀ ନିଜ ପୁଅର ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ମୋତେ ଅବଶ୍ୟକ କଲେ ।

ଶ୍ରୀଷ୍ଟ କଲେଜରେ ପାଠ ପର୍ବଥିବା ତାଙ୍କ ପୁଅ ପଢିଥିବା ଏକ Subject ପାଇଁ ସଂପୃଷ୍ଟ କଲେଜ ଅନୁମତି ପାଇନଥିବାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ Subject ରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ବାଧ ହେଉଛି । ତେଣୁ + ୨ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତାଙ୍କୁ ପଢିଥିବା Subject ରେ ପରୀକ୍ଷାଦେବାକୁ ଅନୁମତିପତ୍ର ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଏପରିପ୍ରେସ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ଅଧ୍ୟନ କରିଥିବା ବିଷୟରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ସଂପୃଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ମୋତେ କହିଲେ । ଏଥୁ ସହ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ରେ ସେତେବେଳେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଥିବା କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ସାହାଯ୍ୟ ସ୍ଵରୂପ ସେ ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଏକ ନୋଟ ବିତା କାହିଁ ଦେବାକୁ ବସିଲେ ।

ଏ ସଂପର୍କରେ ଉଚ୍ଚମାଧମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦର କର୍ତ୍ତପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରି ଯାହା କରିଛେ ବୋଲି ମୁଁ ସେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ରିୟକୁ କହିଲି । ତାଙ୍କର କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ପାଇଁ ଏହି ସାହାଯ୍ୟ ରାଶିକୁ ମୁଁ ସେ ସମୟରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନ ପାରି କହିଲି ଯେ ଯଦି ସେ ଏକାନ୍ତ ଭାବେ ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ ଭବନକୁ ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାହିଁଛନ୍ତି ତେବେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ

ସେ ତାହା ପ୍ରଦାନ କରି ରସିଦ ନେଇପାରିବେ । ଏପରି ବିଜମିତ ରାତ୍ରିରେ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ
ତାଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଏପରି ଗୋପନରେ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସାହାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା
ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଭବ୍ରଲୋକ ଜଣକ ମୋ ସହ ଏକ ମତ ହେଲେ ।

ତେବେ ଏପରି ଘଟଣାର ଏଠାରେ ଅବତାରଣା ହୁଏଇ ମୁଁ ସ୍ଵପ୍ନ କରିଦେବାକୁ
ଚାହେଁ ଯେ କ୍ଷମତାସୀନ ସମୟମାନଙ୍କରେ ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ବନ୍ଧ ସମଳ ସଂଗ୍ରହ କରିବା
ଦିଶରେ ମୋର ପ୍ରବୃତ୍ତି ବା ଅଭିଳାଶ ନ ଥୁଲା । ପରେ ଦିନ ଅବଶ୍ୟ ସେ ଭବ୍ରବ୍ୟଭିଜ ପୂଅ
ଫର୍ପକ୍ଷରେ ଉଚମାଧମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦର ଫର୍ମାଦକଙ୍କ ସହ କଥା ହେବା ପରେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ
ଅବଗତ ହେଲି ଯେ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ ପାଇଁ କିଛି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା
କରିଛେବ ନାହିଁ । ଏହି ପରୀକ୍ଷା ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ କଲେଜରେ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନେ ପରେ
ହାଇକୋର୍ଟ ଗଲେ ଓ ଉପୟୁକ୍ତ ନ୍ୟାୟ ପାଇଥିଲେ ।

□ □

ମୋର ସମାଜବାଦୀ ଆଦର୍ଶର ଦୁଇ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ

ବୃକ୍ଷକ ଆଯୋଳନ ଭିତରକୁ ଖାସ ଦେବା ପରେ ଏହି ଧାରାକୁ ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ସମାଜବାଦୀ ଚିତ୍ରାଧାରାରେ ମୁଁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲି । ଏକ ଶ୍ରେଣୀହୀନ ସମାଜ ଗଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜମିଦାରୀରାଜର ଶୋଷଣ ଓ କଷଣରୁ ବଞ୍ଚାଇବା ଥିଲା ସମୟର ଆହ୍ଵାନ । ସେହି ଆହ୍ଵାନକୁ ସ୍ବୀକାର ପରି ସୋଧାଳିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର କର୍ମୟୂଚୀ ଭିତରେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା ନିର୍ଭାରିତ ହେଲା । ଏହି ଦଳର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଦୁଇ ଅଗ୍ରଣୀ ସାରଥୀ ସାଜିଥିବା ଘୁରେତ୍ର ନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଓ ବାଙ୍ଗ ବିହାରୀ ଦାସ ମୋର ହୋଇଗଲେ ରାଜନୈତିକ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଓ ଶୁରୁଦେବ ।

ସୁରେତ୍ର ନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ

ଶ୍ରୀଯୁଷ୍ଠ ଦ୍ଵିବେଦୀ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହଁଟି ସମ୍ପର୍କ ଭାରତବର୍ଷରେ ସେ ସମୟରେ ଜଣେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱାରି ଜନନୀୟକ ଥିଲେ । ସମାଜବାଦୀ ଚିତ୍ରାଧାରାର ବାର୍ତ୍ତାବହୁ ରୂପେ ସେ ସୋଧାଳିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିକୁ ଜାତୀୟ ପ୍ରତିରାମିତିରେ ମଧ୍ୟ ନେବୃତି ଦେଇଥିଲେ । ଏକାଧିକ ବାର ଫାସଦକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ସେ ସର୍ବଦା ଚାଷୀ ଓ ଚାଷର ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷାଦିଗରେ ଉଭୟ ଗୃହ ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ଦାବି ଓ ଆଯୋଳନ କରିଚାଲିଥିଲେ । ଆଦ୍ୟ ଜୀବନ ତାଙ୍କର ଥିଲା ତ୍ୟାଗ ଓ ତିତିକ୍ଷା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ । ଅତି ପିଲାବେଳୁ ବାନର ସେନାରେ ସାମିଲ ହୋଇ ସେ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଆଯୋଳନରେ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରାପତାକ୍ରମ ନିଜର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ତାର୍ଥସ୍ଥଳି ରୂପେ ବାହି ନେଇ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାଗଚାଷୀକର ସମସ୍ୟା, ଖୋଚଚାଷୀର ସମସ୍ୟା ଜଳକର ବୃକ୍ଷ ଆଯୋଳନକୁ ନେବୃତି ଦେଇ ସେ ବିଗରେ ସେ ବହୁ ଯୋଜନା ଓ ନିରାକରଣ ପଥ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିଥିଲେ । ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ କେନ୍ଦ୍ରାପତା ଆସିଲେ ଡାକ୍ତର ସରୋଜକାନ୍ତ କାନ୍ତୁଗୋଙ୍କ ଘରେ ବା ମୋ ଘରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ସାଗଠନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲେ । ସେ ସର୍ବଦା ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଆମ ସହ ସଂପର୍କ ରକ୍ଷା କରି କେନ୍ଦ୍ରାପତାର ସାଗଠନିକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଂପର୍କରେ ବୁଝିଥାନ୍ତି ।

୧୯୭୧ ମସିହାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ପ୍ରତା ସୋଧାଳିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପରେ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ ଦଳର କଣ୍ଠସ ସହ ମିଶ୍ରଣ ବିଷୟରେ

ନିଜର ଅଙ୍ଗକାର ଜଣାଇଥିଲେ । କାରଣ ସେତେବେଳକୁ ଦଳର ସର୍ବଭାରତୀୟ ସଭାପତି କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ପ୍ରଦର ଏକ ପଦବୀ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଅନୁଗ୍ରହୀତ ହୋଇ ସାରିଥିଲେ ଏବଂ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଆରାତି ଅଧିବେସନରେ ସମାଜବାଦକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ନିଷ୍ଠାର ନେଇଥିଲା । ନିଜେ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ ଲୋକସଭାରେ ପରାଜିତ ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ସହ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆମଦଳର ମିଶ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ମୋର ଅନିଲ୍ଲା ସହେ ବାଙ୍କ ବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଗୋଚିତ ହୋଇ ମଁ ଏହି ମିଶ୍ରଣରେ ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇବା ପରେ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଆୟୋଜିତ କଳାମଣ୍ଡପ ବୈଠକ ଶେଷରେ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ କାହିଁ କାହିଁ ଆମକୁ ବିଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧଣ ଜଣାଇଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ଏ ମିଶ୍ରଣରେ ସାମିଲ ହୋଇ ନିର୍ବାଚନରେ ଭାଗ ନେବେ ନାହିଁ ଓ ଏକ ରାଜନୈତିକ ସନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ ସହ କୌଣସି ପଦପଦବୀର ପରିସରରୁ ନିଜକୁ ଦୃଗେଇ ରଖିବେ ବୋଲି ନିଜର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଥା ବୈଠକରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଏକ ସମାଜସେବୀ ବିଚାର ଧାରାରେ ପୁଷ୍ଟ ତ୍ୟାଗର ତାରୁଣ୍ୟ ବିତାଇଥିବା ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ ଅତି ଆଶ୍ରଯ୍ୟଜନକ ଭାବେ ଉପଗୋଚ୍ଛ ଘଟଣାର ମାତ୍ର ଏକୋରଣ ଦିନ ପରେ ବିମ୍ବ ଠାରେ ନିଜର କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ଯୋଗଦାନ କଥା ଘୋଷଣା କଲେ । ଏଥରେ କ୍ଷମତା ପାଇବାକୁ ତାଙ୍କର ଥିବା ଗୋପନ ଅଭିଳାଷ ସୁମୁଷ୍ଟ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ୧୯୭୭ ମସିହା ବେଳକୁ ଜନତା ପାର୍ଟି ସରକାର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଆସିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟସଭା ପଠାଇବାପାଇଁ ସେ ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଏକ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ । ସେଇ ପତ୍ରଟିକୁ ସୁପାରିଶ ସହ ଜୟପ୍ରକାଶ ବିକ୍ରପଣନାୟକଙ୍କ ପାଖକୁ ପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ । ବିକ୍ରି ବାବୁ ସେଇଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଫୋପାତି ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପୁରାତନ ବ୍ୟଧି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ବଡ଼ ରାଜ୍ୟର ରାଜ୍ୟପାଳ ହେବା ପାଇଁ ନିଜର ଅଭିଳାଷ ଜଣାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଏକ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ ଗର୍ଭର୍ଷର ପଦବୀ ମିଲିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବାରୁ ପ୍ରଥମେ ରାଜି ନ ହୋଇ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ଏହା ସେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଦ୍ଵିବେଦୀ ମହାଶୟଙ୍କ ଜୀବନର ସାଯାହ୍ନ କାଳୀନ ଏପରି କ୍ଷମତା ଲିପ୍ସା ମୋତେ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ମୋ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ଚିର ନମସ୍ୟ ଶୁଭୁଦେବ । ଭାରତବର୍ଷକୁ ଏକ ସମାଜବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ କରିବା ବିଗରେ ତାଙ୍କର ବଲିଷ୍ଠ ଭୂମିକା ଓ ନବଭାରତର ନିର୍ମାଟା ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କର ସମକଷ ବିଗୋଧୁଦଳ ନେତା ରୂପେ ତାଙ୍କର ସରକାରଙ୍କୁ ଗଠନମୂଳକ ସହଯୋଗ ପ୍ରଦାନ ତାଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ରାଜନୈତିକ ଇତିହାସରେ ଚିର ଭାସ୍ତର କରି ରଖିବ ।

ବାଙ୍କ ବିହାରୀ ଦାସ

ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜବାଦୀ ନେତା ଓ ଅନନ୍ୟ ପରିବେଶବିତ୍ ରୂପେ ସ୍ଵର୍ଗତ ବାଙ୍କ ବିହାରୀ ଦାସ ଏକ ଜଣଶ୍ରୀଣା ନାମ । ମୋର ତାରୁଣ୍ୟରେ ଚାଷୀ ଅଧୋକନକୁ ଅଧିକ ଗତିଶୀଳ ଓ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରିବାରେ ଆସମାନକୁ ଅନୁପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଥିଲେ ବାଙ୍କ ବାବୁ । ତାଙ୍କ ସଂଗ୍ରାମୀ ଜୀବନର ଅନେକ ଲଭୁଆ କାହାଣୀ ଆଜି ବି ଓଡ଼ିଶାର ଜନମାନସରେ ଜୀବନ୍ତ ।

ବାଙ୍କ ବାବୁ ନଦିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ କେହୁପଡ଼ାରୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ କରୁଥାଏ । ଅତି ପିଲାବେଳୁ ଚାଷୀ ଓ ଜମିଦାର ମଧ୍ୟରେ ଶୋଷିତ ଓ ଶୋଷକର ଫର୍ମର୍ ମୋତେ ବିଚକ୍ଷିତ କରିଥିଲା । ହାତ୍ର ଜୀବନରେ ହିଁ ମୁଁ ଏହି ଶ୍ରେଣୀ ସର୍ପଶର୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗଠିତ ଆୟୋଳନ ମଧ୍ୟକୁ ଲମ୍ବ ନଦେଇ ରହି ପାରି ନଥିଲି । ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରବେଶ କରୁକୁରୁ ବିଧାନସଭା ଭିତରେ ଏହି ଶୁଭଦୂର୍ଘ୍ୟ ଲ୍ୟୁଟିର ନିରାକରଣ ଦିଗରେ କିଛି ବଳିଷ୍ଠ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ବାସନା ମନରେ ଜାଗିଥିଲା । ମୋର ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟର କ୍ରାନ୍ତି ପଥରେ ଆଲୋକ ବର୍ଷିକା ହେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ବାଙ୍କ ବିହାରୀ ଦାସ ଓ ରାଜସ୍ବ ମନ୍ତ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ମହାନ୍ତି । ସ୍ବାଧୀନୋଭର ଭାରତବର୍ଷର ଏକ ଚରମ ଆହ୍ଵାନ ଭୂମ୍ସାରକୁ ଆମ ସରକାରର କର୍ମୟୁଚ୍ଚାରେ ପ୍ରତିପଳିତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭାରେ ଆଗତ ହେଲା ଏତିହାସିକ ଓଡ଼ିଶା ଭୂମ୍ସାର ଆଜନର ଚିଠି ପ୍ରସ୍ତାବ । ବାଙ୍କବାବୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ଭୂମ୍ସାର ଆଜନର ଥିଲେ ଅଗ୍ରଦୂତ । କୃଷକ ଆଧୋଳନକୁ ନେହୁଦି ଦେବାକୁ ବାଙ୍କବାବୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ‘କୃଷକ ମହାସଭା’ ନାମକ ଏକ ସଂଗଠନ ଗଢିଥିଲେ ।

ବାଙ୍କବାବୁଙ୍କ ଅନନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିହରେ ମୁଁ ଅଭିଭୂତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲି । ପ୍ରଜାସ୍ବାଦିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର କଣ୍ଠେସ ଦଳରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଦ୍ୱିବେଦୀ ମହାଶୟଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ସ୍ଵର୍ଗ ବାଙ୍କବାବୁ ହିଁ ମୋତେ ଏଥରେ ବୁଝାଇ ସୁଖାର ମିଶ୍ରଣ ସହ ସାମିଲ କରିଥିଲେ । ବାଙ୍କବାବୁ ସେତେବେଳେ ଚାଷୀ ଆଧୋଳନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟାର ହିଁ ଥିଲେ । ବାଙ୍କବାବୁ ଦେବାରଙ୍ଗ ଅର୍ପଙ୍କ କଣ୍ଠେସରେ ଦଳବିଭାଜନ ସମୟରେ ରହିଥିଲେ । ମାତ୍ର କଣ୍ଠେସ ଅର୍ପ ବିଲୟ ପରେ ସେ ଜନତା ଦଳରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବିକ୍ରିବାବୁଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର କାମ କରୁଥିଲେ । ସେ ସମୟରେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଜନତା ଦଳରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧାର ଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗୋଚନାକୁ ସ୍ଵୀକାର କରିନଥିଲି । ଅବଶ୍ୟ ପରେ ବାଙ୍କବାବୁ କଣ୍ଠେସ ଦଳକୁ ଫେରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏପରି ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଦଳୀୟ ରାଜନୀତିକୁ ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରି ପାରିନଥିଲି ।

ବାଙ୍କବାବୁଙ୍କ ଉଚର ଜୀବନ ପରିବେଶ ପ୍ରୀତି ଓ ପରିବେଶବିଦ୍ ରୂପେ କହିଥିଲା । ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ଜଳ, ଜମି ଓ ଜଗଳର ଉପଯୋଗୀତା ଓ ଉପକାରୀତା ଦିଗରେ ଜନସତେତନତା ଜାଗ୍ରତ କରି ସେ ସବୁକୁ ପ୍ରଦୂଷଣ ମୁକ୍ତ କରିବା ଦିଗରେ ବାଙ୍କବାବୁ ବହୁ ଉପଯୋଗୀ ପରାମର୍ଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଉଥିଲେ । ପୃଥ୍ବୀର ବିରଳ ହେତ୍ତାଳ ବଣ ଉତ୍ତରକନିକା ଜଙ୍ଗଳକୁ ଜାତୀୟ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଘୋଷଣା କରିବା ଓ ତାର ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ତଥା ଚିଲିକାକୁ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଟିଆଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଦିଗରେ ବାଙ୍କବାବୁଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରଶ୍ନସନୀୟ । ରାଜ୍ୟସଭାର ସଦସ୍ୟ ଥିବା ବେଳେ ରାଜାରାଜୁଡ଼ାଙ୍କ ହାତ ପାଣି ଉଛୁଦ ଆଯୋଜନରେ ନେବୁହ ନେବା ବାଙ୍କବାବୁଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଅବଦାନ ଥିଲା ।

ବାଙ୍କବାବୁଙ୍କ ସାମଜବାଦୀ ଆଦର୍ଶମୟ ବ୍ୟକ୍ତିଭୁରେ ମୁଁ ପ୍ରଭାବିତ ଓ ଅନୁପ୍ରେରିତ ହୋଇଛି । ମୋର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ଅନ୍ୟତମ ଗୁରୁ ରୂପେ ସେ ମହାଶୟ ମୋ ପାଇଁ ଚିର ନମସ୍ୟ ଏକ ଆଲୋକମୟ ପୁରୁଷ । ତାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଏକ ଅଭିନନ୍ଦନ ପୁଣ୍ଡିକାର ପ୍ରକାଶନ ମୋ ଉଦ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହାର ଲୋକାର୍ପଣ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପୁଣ୍ଡିକାରେ ବାଙ୍କ ବାବୁଙ୍କର ସ୍ଵରଚିତ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଜଙ୍ଗ୍ରେସରେ ଯୋଗଦେବାପରେ ନିଜର ତିତ୍ର ଅଭିଷ୍ଠତାର ବର୍ଣ୍ଣନା ସେ ଦେଇଥିଲେ ।

□ □

“ମାଟିର ମଣିଷ” ର ଅନ୍ତେସ୍ଵର ଭିତରେ ଆମ ପରିବାର

ଆମ ଜେଜେକର ତିନି ପୁଅ ଓ ବୋହୂର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିବାର ପୁଣି ଆମ ବାପାଙ୍କର ତିନି ପୁଅ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର । ସେ ଶଶ ଲତିକା ଆଜି ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ମେଳି ବୃଦ୍ଧ କଷତ୍ରମରେ ପରିଣତ । ଆମ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଆଜି ପହଞ୍ଚି ଥଠାବନରେ । ଏପରି ଏକ ବୃଦ୍ଧ ପରିବାର ପୁଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଗଭୀର ମମତା ବନ୍ଦନରେ । କୌଣସି ଏକ ସମାଜିକ ଉସବରେ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ବୁଢ଼ି ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତି ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ଆମ ପରିବାରର ସବୁ ଲୋକେ ଆସି ଏକତ୍ରିତ ହୁଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯେମିତି ଏକ ଆନନ୍ଦ ଓ ମମତାର ନବ ପୁଲକ ଜାଗି ଉଠେ । ଏତେ ବଡ଼ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ମାନେ କିପରି ଚିରକାଳ ପରିସ୍ଵର ଭିତରେ ଅଖଣ୍ଡ ଓ ଗଭୀର ମମତା ବୋଧ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ତାହା ମୋତେ ବେଳେ ବେଳେ ବିସ୍ତିତ କରିଛି ।

ଏହି ଗ୍ରନ୍ତର ପ୍ରଥମ ପ୍ରବକ ରେ ମୋର ଶୈଶବ କାଳୀନ ବର୍ଣ୍ଣନା ସମୟରେ ମୁଁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ କରିଛି ଯେ ମୋର ସହପାଠିମୀ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ପ୍ରାତିନି ବିପ୍ଳବୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିହିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କ ପିତା କାଳଜୟୀ ଔପନ୍ୟାସିକ କାଳିଯୀ ଚରଣ ପାଣୀଗ୍ରାହୀଙ୍କ ‘ମାଟିର ମଣିଷ’ ଉପନ୍ୟାସର ଅନ୍ତେସ୍ଵର ମୁଁ ଯେମିତି ଆମର ଏଇ ବୃଦ୍ଧ ପରିବାର ଭିତରେ ଅନୁଭବ କରେ । ବରକୁ ଓ ଛକତି ଦୁଇ ଭାଇଙ୍କର ସରଳ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତ ଜୀବନରେ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ହେତୁ । ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ କର୍ବତ୍ତି ହରାଇ ସାନଭାଇ ଛକତି ସବୁ ସଂପରିକୁ ଦଖଲ କରି ନେଲାବେଳେ ଆଦର୍ଶ ଭାଇ ବରକୁ ଗୁହ୍ୟତ୍ୟାଗୀ ହୋଇ ଅନ୍ୟତ୍ର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛି । ପରେ ସାନଭାଇ ଛକତିର ପ୍ରାଣ ସହୋଦର ପ୍ରୀତିରେ ପଣ୍ଠାତାପ କରି ବିଳପି ଉଠିଛି । ସେ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ଯାଇ ବଡ଼ଭାଇକୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ବହୁ ଅନୁନୟ କରିଛି । ସାନଭାଇ ଚରିତ୍ରର ଏ ପରିବର୍ଗନରେ ବରକୁ ତାର ନିଷ୍ଠାର ବଦାଳାଇଛି । ମାଟିର ମଣିଷ ଏଇ ଦୁଇ ଭାଇ ମମତା ସିନ୍ଧ ଧୂଳି ଧୂସରିତ ଦୁନିଆଁକୁ ପୁଣି ଫେରିଛନ୍ତି ।

‘ମାଟିର ମଣିଷ’ ଉପନ୍ୟାସର ଏଇ ସର୍ବକାଳୀନ ସାମାଜିକ ଆବେଦନରେ ଉଦ୍ବୂଦ୍ଧ ହୋଇଛି ଆମର ପରିବାର । ପରିସ୍ଵର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ଓ ଶୌହାର୍ତ୍ତ୍ତୁ ନେଇ ସେମାନେ ବଞ୍ଚନ୍ତି । ବାପାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆମ ବଡ଼ଭାଇ ଦେବାରୀ ମହାନ୍ତି ପରିବାରର ଦିଗବାରେଣୀ

ସାଜିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ଵାଧୀନଚେତନା ଓ ପରିବାର ପ୍ରତି ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ମନୋରାବ ଉପରେ ଆମ ପରିବାରର ସ୍ଥିତି ଦୃଢ଼ତା ଲାଭ କରିଥିଲା । କେଣେରରେ ସେ ଜାତୀୟତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଜଣେ ସେନାନୀ ସାଜିଥିଲେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ପ୍ରବାସରେ ରହି ନିଜର ଉପାର୍ଜନ ବଳରେ ମୋତେ ଶିକ୍ଷିତ କରାଇଥିଲେ ଓ ଆମ ପରିବାରର ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ମୋତନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ଓ ସମର୍ପଣ ଭାବର ପଢାନ୍ତର ନାହିଁ ।

ମୋତେ ତିନିଥିର ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ମିଳିଛି । ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଭାବନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ବିଧ୍ୟାୟକ ଅଥବା ସଂସଦ ହୋଇଗଲେ ସମସ୍ତ ଆଶା ପୂର୍ବ ହୋଇଯାଏ । ମାତ୍ର ମୋର ଏହି କ୍ଷମତାସୀନ ସମୟ ମାନଙ୍କରେ ମୁଁ ମୋର ପରିବାର ଲୋକଙ୍କର ବା ନିଜର ଘୂଞ୍ଜ ବତାଇବାକୁ ଜାହା କରିନାହିଁ । କ୍ଷମତା ବଳ୍ୟ ଭିତରେ ରହି ଆମର ଅବିଭବ ପରିବାର ପ୍ରତିକେବେ ଫର୍ମପକ୍ଷରେ ବା ମମତାରେ ମୋର ଭଟା ପଡ଼ି ନାହିଁ । ଯଦିଓ ମୋର ପରିବାରର ପୂର୍ବ ଭକ୍ତି ଆଉ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନାହିଁ, ସେତେ ପାର୍ବୂର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଆମ ବନ୍ଦର ବହୁ ମେଧାଫଳରୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାୟାଦମାନେ ନିଜ ନିଜ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ବଦଳାଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଏତେ ପରିମାଣରେ ଲକ୍ଷ୍ୟୀ ଆସି ନାହାନ୍ତି ବା ଲକ୍ଷ୍ୟୀ ଛାତି ଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ଆମ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ‘ମାଟିର ମଣିଷ’ ଉପନ୍ୟାସର ସାମାଜିକ ଆବେଦନକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ବରାବର କହିଛି । ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏଥରୁ ଶିଖିବା ଉଚିତ ଯେ ପରିବାରରେ ଅଖଣ୍ଡ ଭାବୁରୁ ରକ୍ଷା କରି ଜୀବନରେ କିପରି ଫର୍ଗ୍ରାମ କରିଛେ । କାଳିଦୀ ଚରଣଙ୍କ କାଳଜୟୀ ଉପନ୍ୟାସ ଭିତରୁ ଆମର ସଂପ୍ରତିକ ଓଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟବିର ପରିବାରମାନେ କିଛି ମହା ଆହରଣ କରନ୍ତୁ - ଏହା ହିଁ ଆଜିର ଆହାନ ।

ଫଂଗ୍ରାମର ସ୍ଵରଳିପି

ମହାମ୍ବା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଜର୍ଜ୍ ବର୍ଷାତ୍ ‘ଶ’ ଥରେ କହିଥୁଲେ “ଉତ୍ତମ ମଣିଷ
ହେଲାବେଳେ ଅନେକ ବିପଦର ସମ୍ମାନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ।”

“Life is a struggle for existence”

ଜୀବନ ହେଉଛି ବହିବା ପାଇଁ ଏକ ଫଂଗ୍ରାମର କ୍ଷେତ୍ର । ସମସ୍ତଙ୍କ ଜୀବନରେ ନିଶ୍ଚୟ
କହି ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥାର ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ହୁଏ ଓ ସେଥିପାଇଁ ଫଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।
କୁହାଯାଏ “Every obstacle is an opportunity to prove your efficiency”
ଜୀବନରେ ଦେଖାଦେଇଥିବା ବାଧାବିନ୍ଦୁ ଓ ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ନିଜର ଦକ୍ଷତା ପ୍ରତିପାଦନ
କରିବାର ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ ସୁଯୋଗର କ୍ଷେତ୍ର । ମୋ ଜୀବନରେ ସେମିତି ବନ୍ଦୁ ପ୍ରତିବନ୍ଦକର
ଉଦ୍‌ବୃଜ ପର୍ବତ ଶ୍ରେଣୀକୁ ମୋତେ ଦକ୍ଷତା ଓ ସଫଳତାର ସହ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହୋଇଛି ।
ପ୍ରତି ପଦରେ ମୋତେ ଫଂଗ୍ରାମରେ ଅବତର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଏମିତି ଅନ୍ତହୀନ ଫଂଗ୍ରାମ
ଭିତରେ ଏକ ସମର୍ପିତ ଫଂଗ୍ରାମୀ ଜୀବନର ଇଚ୍ଛିବୁଦ୍ଧ ମୋର ଏ ଜୀବନ ଚରିତ ।

ବାଲ୍ୟ ଓ କୌଣସି କାଳରୁ ମୋରି ଏ ଫଂଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ପାଠପଢା
ପ୍ରତି ଅତି ଶୈଶବରୁ ମୋର ବୀତ୍ସ୍ନ୍ତ ଭାବ ଓ ତତ୍ତ୍ଵନିତି ବାପାଙ୍କ ତାତନା । ଶେଷରେ ବାଧ
ବାଧକତାର ସହ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାହିତ । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ସୁଯୋଗ ସେତେ ସମ୍ବପନ ନଥିଲା
ବେଳେ ମୋତେ ସେଥିପାଇଁ Shambhu କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ବନ୍ଦୁ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିମୁଦ୍ରି ସହେ ମୁଁ
ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିଛି । ସେମିତି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ଅବସରରେ ଆମ ଶ୍ରାମବାସୀଙ୍କର
ନିରକ୍ଷରତା ଓ ଅଶିକ୍ଷାର ଦୂର ଦିଗରେ ସମୟୋଚିତ ପଦମେଷ୍ଟ ଗ୍ରହଣ ସ୍ଵରୂପ ଏକ ମୌଳିକ
ବିଦ୍ୟାକୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୁଏ । ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭବେଳେ ଭାଗାଟିଏ ପାଇଁ, ଘରଟିଏ ତୋଳିବା ପାଇଁ
ପୁଣି ସରକାରୀ ମଞ୍ଚୁରୀ ମିଳିବାକୁ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିମୁଦ୍ରି ବିପକ୍ଷରେ ଫଂଗ୍ରାମ ।
ଏଇ ସ୍କୁଲଟି କଳାବେଳେ ପରିସା ପାଇଁ ନିଜେ ଶିକ୍ଷକତାର ସାମାନ୍ୟକ ବୃତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ
କରିଛି ।

ପାଠପଢା ସବୁ ନ ସବୁଶୁ ବିପୁଲର ବନ୍ଦୁ ଭିତରକୁ ଏକ ଫଂଗ୍ରାମୀର ସପଥ ନେଇ
ଲମ୍ବ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଦରିଦ୍ର ଭାଗଗୁଡ଼ୀକୁ ଉପୀତକ ଜମିଦାରଙ୍କ ଅନ୍ତେପାସୀୟ ରତ୍ନ
ପୀପାୟ ବନ୍ଦରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବାର କ୍ରାତିକାରୀ ଫଂଗ୍ରାମର ସାରଥୀ ହୋଇଗଲି ମୁଁ । ସେହି ବନ୍ଦୁ
ବଳ୍ୟ ଭିତରେ ଏକ ବୈପୁରିକ ତେତନା ଭିତରୁ ସମାଜବାଦର ସ୍ଵପ୍ନ ମୋ ମନକୁ ଆଛନ୍ତି
କରିଦେଇ ଥିଲା । ଏକ ଶ୍ରେଣୀହୀନ ସମାଜରଚନା ଓ ସେ ମଧ୍ୟରେ ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀ ମୁଲିଆକୁ
ତାର ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାର ମିଳିବା ପାଇଁ ସହାୟକ ହେବାକୁ ବିଧୁ ଓ ବୌଦ୍ଧିକତାକୁ ଉପଚାବ୍ୟ
କରି ମୁଁ ଆଦରି ନେଲି ଆଜନବୁରି ।

ସମାଜବାଦରୁ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ମୋ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନ-ଫଂଗ୍ରାମର ଫଳକ୍ଷମୟ କୁରୁଷେତ୍ର । ସେହି ରଣଭୂମିରେ ପ୍ରତିପଦରେ ଓଡ଼ିଶାର ନିଷ୍ପେଷିତ ଜନତାର ସ୍ଵାର୍ଥରକ୍ଷା ଦିଗରେ ମୋର ଉସ୍ତର୍ଗୀକୃତ ଫଂଗ୍ରାମ ପାଇଁ ମୋତେ ବହୁ ଆକ୍ରମଣ, କ୍ଷତ୍ରଯତ୍ର ଓ ସମ୍ବାନ୍ଧାନୀର ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ହେଲା । ଦଳୀୟ ନେହୁତର ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରୀ, ବ୍ୟକ୍ତି କୈନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଅଗଣତାନ୍ତିକ ମନୋଭାବ ବିପକ୍ଷରେ ମୋର ଏ ଫଂଗ୍ରାମ ପାଇଁ ମୋତେ ରହୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ବହୁ ଅପବାଦ ଓ ଚରିତ୍ର ଫଂହାରର ମାୟାଜାଳକୁ ମୁଁ ମୋର ଦକ୍ଷତା ଓ ସ୍ଵର୍ଗତାର କହୁରୀରେ କାଟି ଦେଇ ସବୁବେଳେ ବହି ଦର୍ଶ କନକ କାନ୍ତିରେ ଉତ୍ତା ହୋଇଛି । ଅର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀର ଏଇ ଅସରତି ଫଂଗ୍ରାମ ଭିତରେ ମୁଁ ମୋର ଆଦର୍ଶ ଓ ନୀତି ସହ କେବେ ସାଲିସୁ କରି ନାହିଁ । ମୋର ଏଇ ନୈତିକତାର ରଣ ଦୁରୁତ୍ତି ସହ ସମୟ କ୍ରମେ ବହୁ ସହଯୋଗ ପାଦ ମିଳାଇ ସାମିଲ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ପରେ ଅପସରିଯାଇ ସଙ୍ଗତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ତଥାପି କାହାରି ସହଯୋଗ ଓ ସହଯାତ୍ରାକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ ରଖୁ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ମୋ ଜୀବନ ଫଂଗ୍ରାମରେ ଏକ ନିଃସଂଜ୍ଞ ପଦାତିକ ।

ମୋର ସମସ୍ୟାମୟିକ ସମାଜ ମଧ୍ୟ ମୋ ଫଂଗ୍ରାମର ପୃଷ୍ଠ ଭୂମି ପାଲିଛି । ପ୍ରତକିତ ବିବାହ ବିଧିରେ ଫଂଘ୍ରାର ଆଶିବାକୁ ମୁଁ ଭାଷଣ ବାଜିରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ ରଖୁ ବାପ୍ରତିବ ଜୀବନରେ ତା'ର ପ୍ରମାଣ ରଖୁଛି । ନିଜେ ମୋର ବିବାହ ନିରାତମ୍ୟର ଭାବେ ଜାତକ ଓ ଯୌବ୍ରକ ବ୍ୟତିରେକ ସମାହିତ କରିଛି । ମୋ ଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ବହୁ ଫଂଘ୍ରାରବାଦୀ ଯୁବକଙ୍କ ବିବାହରେ ସହଯୋଗ କରିଛି । ମୋର ନିଜ ପରିବାରରେ ଅନୁଷ୍ଟିତ ସମସ୍ତ ବିବାହକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆଦର୍ଶବୋଧ ଭିତରେ ମୁଁ କରାଇଛି । ଏ ସବୁ ସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲା ବେଳେ ମୋତେ ଯେ ସମାଜର ରକ୍ଷଣଶାଳ ବତପଣ୍ଡାମାନଙ୍କର ସମ୍ମଖୀନ ହେବାକୁ ନ ପଡ଼ିଛି ତାହା ନୁହେଁ । ସମାଜର ପ୍ରତକିତ କୁ ଫଂଘ୍ରାର ଓ ରକ୍ଷଣଶାଳଟା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋତେ ଫଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି ଓ ସଫଳତା ମଧ୍ୟ ମିଳିଛି ।

ବିଜୟର ଉଳ୍ଳାସ ଓ ପରାଜୟର ଝୁନିକୁ ଭୁଷେପ ନ କରି ମୁଁ ମୋର ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ଅହରହ ଫଂଗ୍ରାମ ରତ । ଜୀବନର ଏଇ ଶତତ ଫଂଗ୍ରାମର ସୁଦାୟ ସାଧନା ପଥରେ ମୋ ଜୀବନର ସ୍ଵରଳିପି ଏକ ଅନନ୍ତ ଫଂଗ୍ରାମର ସ୍ଵରଳିପି ପାଲଟି ଯାଇଛି । ପ୍ରାକୃତିକ ଶୋଭା ଓ ସାପଦ ଭରା ଧନୀ ଓଡ଼ିଶାର ଦରିଦ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଜ ଭଉଣୀଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ ଆବେଦନ ଓ ପ୍ରଭାବମୟ ହେବ ଜାଣେନା । ମାତ୍ର ଏତିକି କହିବି ବିଜୟର ଧାରାର କଣ୍ଠରୋଧକାରୀ ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀ Power Broker ବା କ୍ଷମତା ଦଳାଳମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ଯୁବକ ଚିହ୍ନ ରଖୁ । ନିଜକୁ ଶତିଶାଳୀ କରୁ ଏକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭିତିକ ଫଂଗ୍ରାମୀ ଜୀବନ ଗଢିତୋଳିବାକୁ ତେବେ ଯାଇ ଏଇ ଖାରବେଳର ଭୂମି କଳିଙ୍ଗର ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତ ହେବ, ଓଡ଼ିଆର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ।

□ □

ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ଚକ୍ର ବୁଝି ମଧ୍ୟରେ ଆମ ସମୟ ରଥର ସାରଥୀମାନେ

ମୋର ଏ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଲିଖନର ପ୍ରେସାପଟରେ ସାବରମତି କୃଳର ମହାମ୍ଭାଗାଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଦଳୀୟ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ହେଲା ବୋଲି ମୁଁ ପୁଷ୍ଟକର ପ୍ରାବକଥନରେ କହିଛି । ଗୁରୁରାଟ ରାଜ୍ୟରେ ସଂଘଚିତ ଜୟନ୍ୟ ଟ୍ରେନପୋଡ଼ି ଘଟଣାରେ ଗୋଧ୍ରା ରେଷେସନରେ ସାବରମତୀ ଏକସପ୍ରେସ ତଥା ରିତରେ ଜୀବନ୍ତ ଦର୍ଶକ ହେଲେ ଚଢିବ ଜଣ ନିରୀହ ଭାରତବାସୀ । ଏପରି ଜୟନ୍ୟ ଅମାନୁଷ୍ଠାନିକ ଘଟଣାର ପ୍ରତିବାଦରେ କଂଗ୍ରେସର ମୁଖ୍ୟ ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆହାନ କ୍ରମେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ନିକଟରେ ତିରିଶିଟି ରାଜ୍ୟର କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ମାସ ସାରା ପ୍ରତ୍ୟେହ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ଏହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରୁ ମୋତେ ଯୋଗଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ।

ଏହି ଗୋଧ୍ରା ରେଳତବା ଦାହ ଘଟଣାର ତଦତ୍ତ ହେଲା । ଗୁରୁରାଟ ରାଜ୍ୟର ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟୀ ସଂଘିତ ସରକାରୀ କଳ, ପୋଲିସ ଏପରିକି ରାଜ୍ୟ ହାଇକୋର୍ଟ ଅଭିଯୁକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ଖଲାସ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେଲେ । ସଂପୃଷ୍ଟ ଘଟଣାର ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସଂଖ୍ୟା ଲକ୍ଷ ସଂପ୍ରଦାୟର ଏକ ବାଲିକା ଏପରି ନାରକୀୟ ଘଟଣାର ପୁନଃ ତଦତ୍ତ ଓ ବିଶୁର ନିମନ୍ତେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଗୁରୁରାଟ ସରକାରଙ୍କର ଓ ଅନ୍ୟଦାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟର ଏ ଘଟଣାରେ ଭୂମିକା ଉପରେ ସଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ଗୋଧ୍ରା ଟ୍ରେନ ପୋଡ଼ି ଘଟଣାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ଇତିହାସରେ ଏହା ଏକ ଏତିହାସିକ ଘଟଣା ଯେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଶାସନ ଓ ଉତ୍ତନ୍ୟାୟାଳୟର ତଦତ୍ତ ଓ ବିଚାର ପ୍ରଶାଳୀରେ ସଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ଦେଶର ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟଏକ ରାଜ୍ୟରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଏ ମାମଲାଟି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରଧନ ଅଛି ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ରାଜ୍ୟର ଉପକାର ତଥା ରେଳ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଏହାର ବିଭାଗୀୟ ତଦତ୍ତ ଶେଷ କରି ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ତଥାରେ ସମୃଦ୍ଧ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଦକ୍ଷକୁ ଦୋଷୀ ପାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତାର ଭିତି ଭୂମି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଭାରତୀୟ ସମିଧାନ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ଓ ନିଷାପୋଷଣ ପାଇଁ ଶପଥ ନେଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟପାଳିକା ଓ ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ଏପରି ଭୂମିକା ସର୍ବ ସମକଷରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ଭାରତୀୟ ସମିଧାନ ଓ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ଏକ ଚ୍ୟାଲେଜ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଦେଶ ବିଭାଜନ ସମୟରୁ ଦେଶରେ ସଂପ୍ରଦାୟିକତାର ବୀଜ ବ୍ରିଟିଶ ଲୋକେ ବୁଝି ଦେଇ ଦରୀଆ ପାରି ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ । ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ଏ ବାଜଟିକୁ ସକ୍ରାୟ କରି ରଖିବାରେ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଫଗଠନ ଓ ସେମାନଙ୍କର ପୃଷ୍ଠାପୋଷକତା ଲାଭ କରିଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ତଥା କଥାକଥ୍ରୁ ‘ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ’ ଭାବନା ନେଇ ବେଶ କିଯାଶୀଳ । ଏଥୁପାଇଁ ଜାତିର ପିତାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ପ୍ରାଣଦେବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ବହୁଦିନ ଭାରତୀୟ ଜନତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହୋଇ ଏଇ କେତେ ଦଶହି ଧରି ସେମାନେ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ଓ କେତ୍ର ରାଜନୀତିରେ ହିନ୍ଦୁତ୍ଵ ଓ ‘ରାମ’ ନାମକୁ ନେଇ ନିଜର ମୁଣ୍ଡି ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିଛନ୍ତି । ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ଗୋଧ୍ରା ଘଟଣାରେ ସେମାନଙ୍କର ଅସଲ ଚେହେରା କ୍ରମେ ପ୍ରକାଶ ପାଇପାରେ ।

ଏହିପରି ସଂପ୍ରଦାୟିକତା ତତ୍ତ୍ଵର ଚକ୍ରବ୍ୟହ ମଧ୍ୟରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ଆମ ସମୟର ସାରଥୀମାନେ ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ ଜାରୀ ରଖନ୍ତି । ନ ହେଲେ ଭାରତର ‘ବିଭିନ୍ନତା ମଧ୍ୟରେ ଏକତା’ ର ମନ୍ତ୍ରଶବ୍ଦି ଆଉ କାମ କରିବ ନାହିଁ ।

□ □

ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ଚକ୍ର ବୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ସମୟ ରଥର ସାରଥୀମାନେ

ମୋର ଏ ଆମ୍ବଜୀବନୀ ଲିଖନର ପ୍ରେକ୍ଷାପଣରେ ସାବରମତି କୁଳର ମହାମୂର୍ତ୍ତି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଦଳୀୟ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ହେଲା ବୋଲି ମୁଁ ପୁସ୍ତକର ପ୍ରାବକଥନରେ କହିଛି । ଗୁରୁରାଟ ରାଜ୍ୟରେ ସଂଘଟିତ ଜଘନ୍ୟ ଟ୍ରେନପୋଡ଼ି ଘଟଣାରେ ଗୋଧ୍ରା ରେଣ୍ଟେସନରେ ସାବରମତୀ ଏକସପ୍ରେସ ତବା ଜିତରେ ଜୀବନ୍ତ ଦଗ୍ଧ ହେଲେ ତଦିନ ଜଣ ନିରୀହ ଭାରତବାସୀ । ଏପରି ଜଘନ୍ୟ ଅମାନୁଷ୍ଠିକ ଘଟଣାର ପ୍ରତିବାଦରେ କଂଗ୍ରେସର ମୁଖ୍ୟ ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆହାନ କ୍ରମେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ନିକଟରେ ତିରିଶିଟି ରାଜ୍ୟର କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ମାସ ସାରା ପ୍ରତ୍ୟେହ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ଏହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରୁ ମୋତେ ଯୋଗଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ।

ଏହି ଗୋଧ୍ରା ରେଳତବା ଦାହ ଘଟଣାର ତଦତ୍ତ ହେଲା । ଗୁରୁରାଟ ରାଜ୍ୟର ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ସଂଘଳିତ ସରକାରୀ କଳ, ପୋଲିସ ଏପରିକି ରାଜ୍ୟ ହାଇକୋର୍ଟ ଅଭିଯୁକ୍ତ ମାନକୁ ଖଲାସ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେଲେ । ସଂପୃଷ୍ଟ ଘଟଣାର ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସଂଖ୍ୟା ଲକ୍ଷ ସଂପ୍ରଦାୟର ଏକ ବାଲିକା ଏପରି ନାରକୀୟ ଘଟଣାର ପୁନଃ ତଦତ୍ତ ଓ ବିଶୁର ନିମନ୍ତେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଗୁରୁରାଟ ସରକାରଙ୍କର ଓ ଅହମଦାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟର ଏ ଘଟଣାରେ ଭୂମିକା ଉପରେ ସଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ଗୋଧ୍ରା ଟ୍ରେନ ପୋଡ଼ି ଘଟଣାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ଇତିହାସରେ ଏହା ଏକ ଏତିହାସିକ ଘଟଣା ଯେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଶାସନ ଓ ଉତ୍ତନ୍ୟାୟାଳୟର ତଦତ୍ତ ଓ ବିଚାର ପ୍ରଶାଳୀରେ ସଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ଦେଶର ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟଏକ ରାଜ୍ୟରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଏ ମାମଲାଟି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରଧନ ଅଛି ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପରେ UPA ସରକାର ତଥା ରେଳ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଏହାର ବିଭାଗୀୟ ତଦତ୍ତ ଶେଷ କରି ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ତଥାରେ ସମୃଦ୍ଧ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଦଳକୁ ଦୋଷୀ ପାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତାର ଭିତି ଭୂମି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଭାରତୀୟ ସମିଧାନ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ଓ ନିଷାପୋଷଣ ପାଇଁ ଶପଥ ନେଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟପାଇକା ଓ ନ୍ୟାୟପାଇକାର ଏପରି ଭୂମିକା ସର୍ବ ସମକଷରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ଭାରତୀୟ ସମିଧାନ ଓ ଗଣଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ଏକ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଦେଶ ବିଭାଜନ ସମୟରୁ ଦେଶରେ ସଂପ୍ରଦାୟିକତାର ବୀଜ ବ୍ରିଟିଶ ଲୋକେ ବୁଣି ଦେଇ ଦରୀଆ ପାରି ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ । ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ଏ ବାଜଟିକୁ ସକ୍ରାୟ କରି ରଖିବାରେ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୋଟୀ, ସଙ୍ଗଠନ ଓ ସେମାନଙ୍କର ପୃଷ୍ଠାପୋଷକତା ଲାଭ କରିଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ତଥା କଥାକଥତ ‘ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ’ ଭାବନା ନେଇ ବେଶ କ୍ରିୟାଶୀଳ । ଏଥୁପାଇଁ ଜାତିର ପିତାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ମୂନରେ ପ୍ରାଣଦେବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ବହୁଦିନ ଭାରତୀୟ ଜନତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହୋଇ ଏଇ କେତେ ଦଶନ୍ତି ଧରି ସେମାନେ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ଓ କେତେ ରାଜନୀତିରେ ହିତୁର ଓ ‘ରାମ’ ନାମକୁ ନେଇ ନିଜର ସ୍ଥିତି ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିଛନ୍ତି । ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ହପ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ଗୋଧ୍ୟା ଘଟଣାରେ ସେମାନଙ୍କର ଅସଲ ଚେହେରା କ୍ରମେ ପ୍ରକାଶ ପାଇପାରେ ।

ଏହିପରି ସଂପ୍ରଦାୟିକତା ଦର୍ଶକ ଚକ୍ରବ୍ୟହ ମଧ୍ୟରେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ଆମ ସମୟର ସାରଥୀମାନେ ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ ଜାରୀ ରଖିବୁ । ନ ହେଲେ ଭାରତର ‘ବିରିନ୍ଦୁତା ମଧ୍ୟରେ ଏକତା’ ର ମନ୍ତ୍ରଶବ୍ଦି ଆଉ କାମ କରିବ ନାହିଁ ।

□ □

ଅକୁହା କଥା

ମୋର ଉଚିତିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ଆଉ ଗୋଟେ ଘଟଣା ମୋତେ ଏଠାରେ ନିଜର ଅନିଲ୍ଲା ସବେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେଉଛି । କଂଗ୍ରେସର ଜଣେ ଜଣାଶୁଣା ନେତା ତଥା ସାହିତ୍ୟକ ଓ ସାମାଦିକ ମୋତେ ଥରେ ଆତହକ ଅଧ୍ୟାପିକା ଭାବେ ନିଯୁତି ପାଇଥିବା ତାଙ୍କ କନ୍ୟାର ଚାକିରୀର ସ୍ଥାୟୀକରଣ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଏପରି ଆତହକ ଭାବେ ନିଯୁତି ପାଇଥିବା ଅଧ୍ୟାପକ ଅଧ୍ୟକ୍ଷାମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଓଡ଼ିଶାରେ ସେତେବେଳେ କମ ନ ଥିଲା । ସରକାର ସେ ସଂପର୍କରେ ଯାହା ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ଳବ୍ୟ ହେବ । ସେଇଥୁ ପାଇଁ ଜଣକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଵଷ୍ଟ ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲି ।

ଏହା ପରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଥରେ ମୋର ଅନୁପସ୍ଥିତ ସମୟରେ ସେଇ ଭବ୍ୟକ୍ରି ନିଜର ଡାକ୍ତର ପନୀଙ୍କ ସହ ମୋର ସରକାରୀ ବାସଭବନକୁ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସକ ପନୀ ନିଜର ଚାକିରୀ କାଳର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ କେହାପଢା ଡାକ୍ତରଙ୍କାନାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତିକର ତାଙ୍କ ସହ ପରିଚିତି ଥିଲା । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଭବ୍ୟକ୍ରି ଜଣକ ଆମ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଜଣେ ସୁଫଳତକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୋ ସହ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁତ ଥିଲା । ଏହି ବନ୍ଧୁତର ସୁଯୋଗ ସହ ସେମାନେ ନିଜ ସାଥୀରେ ଆମ ଦମ୍ପତ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ସାରା ପରିବାର ପାଇଁବନୁ ମୂଲ୍ୟ ପୋଷାକ ପଡ଼ୁମାନ କିଣିକରି ନେଇଆସିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତି ଏ ସବୁ ଦେଖୁ ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଡାବୋଧ ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ଭବ୍ୟକ୍ରି ଜଣକ ଆମ ବନ୍ଧୁତ ବିଷୟ ଓ ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀତରେ ତାଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ଏହା ଏକ ଶୁଭେଳାମୂଳକ ଉପହାର କହି ସେ ସମସ୍ତ ଦେଇଚାଲିଯାଇଥିଲେ ।

ମୁଁ ଫେରିବାପରେ ଶ୍ରୀମତୀ ମହାନ୍ତି ମୋତେ ସବୁ କଥା କହିଲେ । ମୋତେ ବହୁତ ଦୁଃଖ ଲାଗିଲା । ଭବ୍ୟକ୍ରିଙ୍କର ଏହି ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପହାର ପ୍ରଦାନ ପଛରେ ନିଜ ରିଅର ଚାକିରୀର ସ୍ଥାୟୀକରଣର ଉଦେଶ୍ୟ ମୋତେ ମର୍ମାହତ କଲା । ମୁଁ ତା ପରଦିନ ମୋର ସହକାରୀଙ୍କ ହାତରେ ସେ ସମସ୍ତ ବସ୍ତାଦି ଉପହାର ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଫେରାଇ ଦେଲି । ତାଙ୍କୁ ସେଥୁ ସହ ଏକ ପତ୍ର ଲେଖିଲି ଯେ “ଆମେ ପରମ୍ପର ବନ୍ଧୁ କାଳରୁ ବନ୍ଧୁତ ପାଶରେ ଆବଶ୍ୟ ।

ମାତ୍ର ଜଣେ ବହୁ ଭାବରେ ନୁହେଁ ନିଜର ଉଦେଶ୍ୟ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାକୁ ଆପଣ ମୋର
ଅନୁପସ୍ଥିତରେ ଯାହା ଦେଇଗଲେ ତାହାକୁ ଦୁଃଖର ସହ ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ମୁଁ ଉଠିତ ମନେ
କରୁଛି ।” ଏ ପତ୍ର ପାଠ କରି ସେ ଆଉ କିଛି ନ କହି ନିଜର ଉପହାରମାନ ମୋ ସହକାରୀଙ୍କ
ଠାରୁ ଫେରାଇ ନେଇଥୁଲେ ।

ଅପ୍ରତି ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତଥା ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏପରି
କିଛି ଲୋକ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଵାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ପାରିତୋଷିକମାନ ଭେଟି ଲଗାଇ ଥାମର
କ୍ଷମତା ଫଳପଦ୍ମ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ
ସାମାନ୍ୟତମ ଆଦର୍ଶବୋଧ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । ଏପରି ନୈତିକତାହୀନ ବ୍ୟବହାର ମୋତେ
ବେଳେ ବେଳେ ଗଭୀର ଦୁଃଖ ଦେଇଥାଏ ।

□ □

ଖ୍ୟାତି ହେଉଛି ମୃତ ଲୋକର ଖାଦ୍ୟ

ଗୋଟିଏ ଜୀରାଜୀ ଉପି ଅଛି -

What does a dead man eat ?

Fame is a food, that a dead man eats.

ଜୀବନସାରା ମଣିଷ ବହୁ ଭଲ ମନ କାମ କରି ଘୁଲିଥାଏ । ତାର ଆଚରଣ ଓ କର୍ମ ସମାଜ ପାଇଁ କିଛି ଉପାଦେୟ ହୋଇ ପାରେ ବା କ୍ଷତିକର ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ । ଜୀବନ କାଳର ଅବସାନ ପରେ ସେ ଛାତିଥୁବା ପଦଚିହ୍ନ ତାକୁ ନିଦିତ ଓ ଘୁଣ୍ୟ କରିପାରେ ବା ସୁଖ୍ୟାତି ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ କହିଛନ୍ତି -

ମଣିଷ ଜୀବନ ନୁହଁଛ କେବଳ ବର୍ଷ ମାସ ଦିନ ଦଣ୍ଡ

କର୍ମ ଜୀଏ ନର କର୍ମ ଏକା ସିନା ମଣିଷର ମାନ ଦଣ୍ଡ

ସମାଜ ପାଇଁ ଶୁଭ ଚିତ୍ତନ ଓ କଳ୍ୟାଣକର କାମ ମଣିଷକୁ ଅମର କରିଥାଏ । ମହାମାନବମାନଙ୍କର ପ୍ରବାଦମୟ କାର୍ଯ୍ୟାବଳି ସେମାନଙ୍କୁ ଲୋକ ମୁଖରେ ଯଶସ୍ୱୀ କରାଏ । ନଶ୍ଵର ଶରୀର ପଞ୍ଚଭୂତରେ ଲାନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯଶ ବଳରେ ସେମାନେ ମୃତ୍ୟୁଙ୍କୟ ହୋଇ ଜନମାନସରେ ବଞ୍ଚି ରହନ୍ତି । ସେଥୁ ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଜୀରାଜୀ ଉପିର ସାର୍ଥକତା ରହିଛି । ମୃତ୍ୟୁ ଲୋକର ଖାଦ୍ୟ ହେଉଛି ଖ୍ୟାତି, ଯଶ ବା କିର୍ତ୍ତି । ପରଲୋକଗତ ମଣିଷ ଏହି ଖ୍ୟାତି ରୂପକ ଭୋଜନ ଲାଭ କରି ଅମର ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଜୀବନରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ଆଜି ମୁଁ ମୋ ଜୀବନର ସତ୍ୟାନୁସରିତ କିଛି ସ୍ଵିକାରୋତ୍ତମାନ୍ତ୍ରିକୁ ସମାଜ ସମ୍ବ୍ଲାଙ୍ଘରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କଳାବେଳେ ଏହି ଚିତ୍ତନ ଭିତରେ ପଢ଼ିଯାଇଛି ଯେ ଯଶ ଓ କିର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କରାଯାଇ କରିବାର ବାସନା ମୋ ଭିତରେ କେବେ ନଥିଲା ବା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୋ ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି ପଦ ପାତ ପ୍ରତିଟି ମଣିଷ ପାଇଁ କଳ୍ୟାଣକର ହେଉ ଏହା ହୀ ମୋର ବ୍ରତ ହୋଇଯାଇଛି । ସେହି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଓ ଅଭିପ୍ରୟା ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଲୋକର ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା କଳାବେଳେ ମୋର କର୍ମଶୈଳୀ ହୁଏତ କିଛି ମୁଣ୍ଡିମୋୟ ଲୋକଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେଇ ପାରିଥାଏ ।

ମାତ୍ର ମୁଁ ମୋର ଆଦର୍ଶ ବୋଧ ଓ ସ୍ଵତ୍ତ ଚିତ୍ତା ଧାରାରେ କୌଣସି ଅନୁଚିତ ଅନୁକଳା ଓ ଅନୁଗ୍ରହ ବ୍ୟତିରେକ ସର୍ବଦା ଅଟଳ ଓ ଅଚଳ ।

ନିଃସ୍ବ, ଦରିଦ୍ର ଓ କୃଷିଜୀବି ଶ୍ରେଣୀକୁ ଶୋଷଣ ଓ କଷଣରୁ ମୁଢ଼ କରି ସମାଜବାଦୀ ଚିତ୍ତାଧାରାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଏକ ଶ୍ରେଣୀହୀନ ସମାଜ ଗଠନରେ ତ୍ରତୀ ହେଲାବେଳେ ପ୍ରଶଂସା ଓ ନିଯାକୁ ଆଦୋ ଭୃଷେପ କରିନାହିଁ । ସମୟ କ୍ରମେ ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ପଦ ପଦବୀର କ୍ଷମତାଶୀଳ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଖ୍ୟାତିକୁ ଅପେକ୍ଷା ନରଖୁ କାମ କରିବାରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ପାଇଛି ତାହା ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ । ମୋର ଏହି ସତ୍ୟାଶ୍ରୟୋତ୍ତମା ଜୀବନ ଚରିତରେ ଆମ୍ଭ ପ୍ରଶଂସାର ହଳାହଳ ବିଷକୁ ମୁଁ ଯଥା ସମ୍ବନ୍ଧ ଦୂରେଇ ଦେଇ ଏକ ନିଷ୍ଠକ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାକୁ ପାଠକ ମାନଙ୍କ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଉନ୍ନ୍ତ କରି ରଖିବାର ପ୍ରୟନ୍ତ କରିଛି ।

ମୃଦୁୟ ଲୋକର ଖ୍ୟାତି ଭୂପକ ଖାଦ୍ୟ ଆସ୍ଵାଦନ କରିବାର ବାସନା ମନରେ ଆଦୋ ନାହିଁ । ନିଯା ଓ ପ୍ରଶଂସା, ଖ୍ୟାତି ବା ଅପଖ୍ୟାତିର ଶୁଣ୍ଡକ ମଧ୍ୟରୁ ମୁଢ଼ ଏକ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଆମୂଲିପି ମୋର ଏ ଜୀବନୀ ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ଶିକ୍ଷା ସମାଜ ଲାଭ କରୁ ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ନେଇ ଲେଖନୀ ଛାନନା କରିଛି ।

□ □

ଚତୁରଙ୍ଗ ଚିଉ ଓ ଚରିତ୍ର

ବିଶ୍ଵ ପତିଶ ବର୍ଷ ଧରି ଓଡ଼ିଶା ରାଜନୀତିରେ ଚଦୂର ଗୋଟି ଚାଳନା ବଲରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକରି ତ୍ରୁଷାଚାର ଓ ଦୂର୍ନୀତିରେ ବୁଢ଼ି ରହି କେବଳ କ୍ଷମତା ପାପାସା ମେଷାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି କଠିପ୍ଯ ଜନନେତା । ମୋର ପାଇଁରିଶ ବର୍ଷ ଧରି କଂଗ୍ରେସ ଦଳରେ ରହିବା ମଧ୍ୟରେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ମୋତେ ହିଁ ଏପରି କପଟି ଗୋଟି ଚାଲକଙ୍କର କ୍ଷତ୍ୟନ୍ତର ଶୀକାର ହେବାକୁ ପଢ଼ିଛି । ଆଜି ମୋର ଆମ୍ବଜାବନୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ସେମିତି କିଛି ଚଦୂର ଓ ଚରମ ସ୍ଥଳିତ ନେତାମାନଙ୍କର ଚିଉ ଓ ଚରିତ୍ରର କିଛି ଅନୁଭୂତି ସମ୍ବଲିତ ଘଟଣାର ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛି ।

ଆଜୀଦଶକର ପ୍ରଥମ ପାଦରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଠିତ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ସମୟରେ ଏକ ବାରସ୍ତୁ ଓ ବହୁ ଚର୍ଚିତ ଘଟଣା ହେଲା ‘ଛବିରାଶୀ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଟ’ । ଗ୍ରାମାଳ୍ପର ଜଣେ ନିରୀହ ସାମାଦିକଙ୍କର ସ୍ଵର୍ଷବାଦୀତା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପଡ଼ୁ ଛବିରାଶୀକୁ ଜଗତଦ୍ଵିଷ୍ଟପୁର ଅଞ୍ଚଳର ବିରିତିର ବିଲୁଆଖାଇ ନଦୀ ବାଲିରେ ନାରୀହୁ ଓ ପ୍ରାଣ ବିର୍ଜନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା କିଛି ବର୍ଷର ଆଷକିକ ନେତାଙ୍କ ପାଶବିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ନିକଟରେ । ଏହି ଘଟଣାର ମୁଖ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାରେ ତରକାଳୀନ ନେହୁର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲେ ବୋଲି ଅଦାଳତର ମାମଲାର ରାଯରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା । ଏପରିକି ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ୍ ରାଯରୁ ଏହା ସ୍ଵର୍ଗ ହୋଇଥିଲା । କିଛି ମୁଣ୍ଡମେୟ ନେତାଙ୍କର କାଳିମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସେତେବେଳେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋକପ୍ରିୟ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ମଧ୍ୟ ସମାଲୋଚିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଖୋର୍ଦ୍ଦା ନିକଟସ୍ଥ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଭୂଷ୍ମ୍ବାର ଆଜନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉଳଙ୍ଗ୍ନ କରାଯାଇ ହରିଜନମାନଙ୍କର ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଜମିକୁ ବେଆଜନ ଭାବେ ନିଜ ଅଭିଆରକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଏ ସର୍ପକରେ ସୁରେତ୍ର ସିଂ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ୍‌ରେ ଏକ ଜନସ୍ଵାର୍ଥ ମାମଲା ଦାସର କରିଥିଲେ । ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ୍ ଏହାର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ହାଇକୋର୍ଟ୍‌କୁ ପଠାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଇତ୍ୟବସରରେ ଅଭିଯୋଗ କାରୀକୁ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି Officer-on Special Duty ପଦବୀରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯିବାରୁ ମାମଲାଟି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲା ।

ସ୍ବାମୀ ପରିତ୍ୟକ୍ତା ମହିଳା ଅଙ୍ଗନା ମିଶ୍ର ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେଣ୍ଟ କଲେ । ମହାଧୂବତ୍ରା ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟସରକାରରୁ ସମସ୍ତ ଆଜନ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସହାୟତା

ଯୋଗାଇ ଦେବେ କହି ନିଜର ନିଭୂତ କଷକୁ ଡକାଇଲେ । ମାତ୍ର ସେଠାରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବଳକ୍ଷାର ଉଦ୍ୟମ କରାଗଲା ବୋଲି ଅଛନା ମିଶ୍ର ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଲେ । ମହାଧବଭାକର ଏପରି ଅଭିଯୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ନୈତିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କର ଉପରେ ଦେଇ ପଦତ୍ୟାଗ କରିବା ସର୍ବାଦୀ ଉଚିତ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଗଲା କର୍ତ୍ତପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ । ଏପରିକି ଗୃହରେ ଆମ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏ ପାଇଁ ଏକ ଅନାୟା ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲା । ଘଟଣା ବିକୃତ ରୂପ ନେବା ପରେ ହେଲେ ମହାଧବଭାକ ଉପରେ ଦେଇଲେ । ଏ ଘଟଣାରେ ଅବଶ୍ୟ ସେସନ୍ୟ କୋର୍ଟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ତିନି ବର୍ଷ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଆବେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ଏହାର ଅପିଲ୍ ଏବେ ସୁନ୍ଦା ବିଚାରଧୂନ ଅଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ କେତେକ ଘଟଣା ଭିତରେ ଆମ ଚନ୍ଦୁର ତାଙ୍କମାନଙ୍କର ଚିର ଓ ଚରିତ୍ରର ଏକ ବାସ୍ତବ ବ୍ୟବହୃଦ କରାଯାଇଛି । ଯାହା କେବଳ ସେମାନଙ୍କୁ ନିହିତ ନାଗର ଆଖ୍ୟା ଦେଇନି ବରଂ ଏକ ମହାନ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥାନକୁ ଦୋହଳାଇ ଦେଇଛି । ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଗତି ଓ ବିଭୂତିକୁ ପ୍ରତିହତ କରିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟନୈତିକ ଜତିହାସରେ ସେମାନଙ୍କର ଏଇ କାଳିମାନ୍ୟ ଫର୍ଦ୍ଦ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ମହାକାଳ ବନ୍ଧରେ ସର୍ବଦା ଅକ୍ଷମଣୀୟ କରି ରଖିବ ।

□ □

କର୍ମଣ୍ୟ ବାଧୁକାରସ୍ତୁ ମା ଫଳେସ୍ତୁ କଦାଚନ୍ୟ

ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀହର ଫଂକ୍ଷିପ୍ତ ସମୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ସୃତି ମୋତେ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଢୁଛି । ଜିଲ୍ଲା ପୁର୍ବଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରୁ ଆମେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ରୂପାୟନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆସନ୍ତି ନିର୍ବାଚନରେ ତାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଫଂପର୍କରେ ଆଶକା ପ୍ରକାଶ କରି ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ପାରି ନଥିଲୁ । ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରାୟ ଛାଅ ମାସ ଥାଏ ଥରେ ପ୍ରାତଃ ତ୍ରୁମଣ ସମୟରେ ତହାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ମୋର ବାଟରେ ଭେଟ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ସହ କଥା ହୋଇ ଯାଉ ଯାଉ ଜିଲ୍ଲା ପୁର୍ବଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧର ନ ହେବାରୁ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ପାଇଁ କିଛି କରି ନ ପାରିବାର ମୋର ବ୍ୟଥତା ତାଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଁ ପ୍ରକାଶ କଲି । ସେ କହିଲେ “ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରକୁ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଜିଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ କରିବା ସିନା ସୃଜ ସମୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ର ପାଇଁ କରାଯାଇପାରେ । କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରରେ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଜଇକୋର୍ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ କ୍ୟାବିନେଟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ”

ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କର ଏଇ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ସେଇ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ସର୍ବଶେଷ କ୍ୟାବିନେଟ ବୈଠକରେ ତେର ଗୋଟି ଏଇଶ୍ଵର ଆଲୋଚନା ସହ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିବା ସ୍ଥଳେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରରେ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଜଇକୋର୍ ସ୍ଥାପନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚତୁର୍ଦଶ ଏଇଶ୍ଵର ରୂପେ ଗୃହୀତ ହେଲା । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସରକାର ଆସିଲା ଜନତା ଦଳର । ତୃତୀୟ ସରକାର ଏ ଦିଗରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବାରୁ ମୁଁ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରର ଓକାଲ ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କୁ ଏ ଫଂପର୍କରେ ଉଚ୍ଛ୍ଵସରେ ଦାବି ଜଣାଇବାକୁ ପ୍ରବର୍ଗାଇଲି । ତହାଳୀନ ଆଇନମନ୍ତ୍ରୀ କୁ ଓକିଲ ବନ୍ଧୁମାନେ ଭେଟି ଏ ଫଂପର୍କରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲାବେଳେ ପୂର୍ବରୁ ସରକାରୀ ପ୍ରତିକିର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଇନମନ୍ତ୍ରୀ ମନା କଲେ । ହୁଏତ ତାଙ୍କର ଏ ନାତ୍ରୀ ବାଣୀ ପଛରେ କେନ୍ଦ୍ରାପତ୍ରରେ ନିଜ ଦଳୀୟ ନେତୃବର୍ଗଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ପ୍ରଗୋଚନା ଥିଲା ।

ଆମ ସରକାର ସମୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଏପରି ଶୁଭପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ୟାବିନେଟ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନୋଟ୍ ମୋ ପାଖରେ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ପୂର୍ବରୁ ରହିଥିଲା । ମୁଁ ସେହି ନୋଟ୍ ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଏ ଫଂପର୍କରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ କହିଲି ।

ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଓକିଲମାନେ ସବୁକଥା ବୁଝାଇଲେ । ବିଜୁବାବୁ କ୍ୟାବିନେଟର ପ୍ରୋସିଟି ମଗାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ କେହାପଡ଼ାରେ ଜିଲ୍ଲା ଜର୍ଜକୋର୍ଟ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ କ୍ୟାବିନେଟରେ ବିଧିବିଭିନ୍ନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆୟାଇଛି । ସେ ଦୂରତ୍ତ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ତଦନୁୟାୟୀ କେହାପଡ଼ାରେ ଜିଲ୍ଲା ଜର୍ଜକୋର୍ଟ ଉଦ୍ୟାନେ ପାଇଁ ଏକ ଉସ୍ତର ଆୟୋଜନ ହେଲା ।

ଉଦ୍ୟାନ ଉସ୍ତରକୁ ମୋତେ ନିମନ୍ତଣ କରିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟ ବିଭାଦୀୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଓକିଲମାନେ ଦୁଇ ଗୋଷ୍ଠୀ ହୋଇ କିଛି ଏହାର ସପକ୍ଷ ଓ ବିପକ୍ଷରେ ମତ ପୋଷଣ କଲେ । ଶେଷରେ ବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମତ ନେବାରୁ ପ୍ରାୟ ପଚଞ୍ଚରୀ ଶତର୍ଣ୍ଣ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ଯେ କେହାପଡ଼ାରେ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଜର୍ଜକୋର୍ଟ ସ୍ଥାପନର ଶ୍ରେୟ ଭାଗବତବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେ ଉଦ୍ୟାନ ଉସ୍ତରକୁ ସାଦରେ ନିମନ୍ତିତ ହେବା ଉଚିତ । ନିର୍ଦ୍ଦରିତ ଦିନ ଜିଲ୍ଲା ଜର୍ଜ କୋର୍ଟ ଉଦ୍ୟାନେ ଉସ୍ତର ନିମନ୍ତଣ କ୍ରମେ ମୁଁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ସବେ ମୋତେ ଯଥୋତ୍ତମ ସମ୍ବାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତଗୀତାର ଏକ ଫଣ୍ଟି ଏଠାରେ ମୋର ମନେ ପଡେ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି “କର୍ମ କଳାବେଳେ ଫଳର କାମନା ରଖ ନାହିଁ” । ମୁଁ ଏହି ମହାନ୍ ବାଣୀରେ ଆଜୀବନ ଅନୁପ୍ରାଣିତ । ଯଶ ବା ଖ୍ୟାତି କୁ ଅପେକ୍ଷା ନ ରଖୁ ପ୍ରଶଂସକ ବା ନିରୁକ୍ତକର କଥାକୁ ଭୁଷେପ ନ କରି ମୋର ସାମାନ୍ୟ ଶତିରେ ସମାଜ ପାଇଁ କିଛି କରାଯାଇ ପାରିଛି । କାଳ ବକ୍ଷରେ ତାହା କେତେ ସଜୀବ ବା ଭାସ୍ଵର ରହିବ ତାହା ମହାକାଳ ହିଁ କହି ପାରିବ ।

□ □

ଆଗାମୀ ପ୍ରତି ମୋର ଅଜୀକାର

ଅର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଜଣେ କୃଷକ ନେତା, ଆଜନିଜୀବି ଓ ରାଜନେତା ଭାବେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ଶଣିଜୀବନରେ ରହି ଆସିଲିଣି । ଏହି କେତେବୁଦ୍ଧିଏ ଦଶହି କେତେ ବୁଦ୍ଧିଏ ସମୟର ପ୍ରବାହ ଭିତରେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ଯେ କାଳକ୍ରମେ ସମାଜ ଏକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଅବଶ୍ୟ ଆତକୁ ଗତି କରୁଛି । କିଛି ସାମାଜିକ ସଂସାର ବା Social Reformation ନ ହେଲେ ସମାଜର ଏ ଗତି ଦୁର୍ଗତି ଆତକୁ ଚାଲିଯିବ । ଓଡ଼ିଶାରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭିରିକ ସମାଜ ସେବା ଓ ରାଜନୀତି କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପରିବାରର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଭାବ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଚୈଧୂରୀ ପରିବାର ଏପରି ଏକ ଛଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ଅତୀତରେ ଛାତି ଯାଇଛନ୍ତି । ପୁଣ୍ୟମାୟୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୈଧୂରୀ, ତାଙ୍କ ସହ ଧର୍ମଶୀଳମାଦେବୀ, ନବକୃଷ୍ଣ ଚୈଧୂରୀ ଓ ମାଳତୀ ଚୈଧୂରୀ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କର ଜୀବନାଦର୍ଶ ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଶାର ରକ୍ତ ବିଦୂରେ ଭରିଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସନ ଅଳକୁତ କରି କେତେଜଣ ଧନୀ ଓ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯାଇ ଥିବା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସନ ଯାହା ପାଇଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ସେ ହେଉଛନ୍ତି ନବକୃଷ୍ଣ ଚୈଧୂରୀ । ଭାରତବର୍ଷର ରାଜନୈତିକ ଜତିହାସର ଏକ ବିରଳ ଘଟଣା ଯେ, ଜଣେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦତ୍ୟାଗ ପରେ ଚାକିରୀଟିଏ କରିଥିଲେ । ନବବାବୁ ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀପଦରୁ ଗଲା ପରେ ନିଜର ଭରଣପୋଷଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବେସିକ ଏକୁକେସନର ଅର୍ଗାନାଇଜର ପଦବୀରେ ମାସକୁ ୩୦୦ ଟଙ୍କା ବେଳନରେ କାମ କରୁଥିବା ହୁଏତ ଅନେକ ଜାଣି ନଥୁବେ । ଏପରି ଉଦାହରଣ କ'ଣ ଆମ ଯୁବ ସମାଜ ପାଇଁ ଅନୁସରଣୀୟ ନୁହେଁ ।

ଆମ ଯୁବ ସମାଜ ଆଜି ପ୍ରଛନ୍ତ ହତାଶା ମଧ୍ୟରେ ବୁଦ୍ଧିରହିଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ବେକାରୀ ହିଁ ହେଉଛି ମୁଲକାରଣ । ଓଡ଼ିଶାର ଏଇ ଦୁରବସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ ତିନିଗୋଟି କାରଣ ହିଁ ଦ୍ୟାୟୀ (୧) ଦାରୀତ୍ୟ (୨) ଅଞ୍ଜତା (୩) ବେକାରୀ । ଏଇ ଅଞ୍ଜତା ଓ ଦାରୀତ୍ୟର ସ୍ଵୀଯୋଗ ନେଇ କିଛି ଯୁଷ୍ମିମେୟ ଧନୀଲୋକ ଆମକୁ ତଥା ଯୁବ ସମାଜକୁ ବିଭାବ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରବୁର ଖଣିକ ସଂପଦ, ବିଷ୍ଟୀର୍ଷ ଅରଣ୍ୟ ସଂପଦ ସୁଦୀର୍ଘ ସମ୍ବ୍ରଦ ବେଳାତ୍ମନି ଓ ପ୍ରଭୁତ ଉର୍ବର ଜଳସେଚିତ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି । ଉନ୍ନତ ଓ ସମୃଦ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ ଏହି ଚାରି ଗୋଟି ସଂପଦ ଯେ କୈଣେବି ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପାଦାନ । ମାତ୍ର ସାରା ଦେଶରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ଅତି ନିମ୍ନରେ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଶତକତା ୪୮ ଭାଗ ଲୋକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଅଛନ୍ତି । ଦେଶର ପରକ୍ୟାପିଟା ଜନକମ୍ (Per-capita

income) ହାର ଅନୁସାରେ ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଆର ରୋକଗାର ହାର ସର୍ବଜାରଟୀୟ ପ୍ରତି ୦୧ ରୁ ତେର ନ୍ୟୁନ । ରାଜ୍ୟରେ ଦୂତ ଶିକ୍ଷାୟନ ପାଇଁ ଉତ୍ସମିତି ପିଲୁଥୁବା ସରକାରମାନେ ସବୁବେଳେ ଭାଷଣବାଜୀ ଉଚିତରେ ନିଜର ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଉଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦର ସ୍ଵର୍ଗନିଯୋଗ ପାଇଁ ସେତେ ଆନ୍ତରିକତା ଦେଖାନ୍ତି ନାହିଁ । ଫଳରେ ଶାଶ ମାଛ ଦରରେ ଭୁଗଣ ଶିକ୍ଷ ସବୁ ବିକ୍ରୀ ହୁଏ ଓ ଖଣ୍ଡିତ ସଂପଦର ହରିଲୁଟ ଚାଲେ ।

ନିକଟରେ ଏକ ଖଣି ଲିଙ୍କ୍ରୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଉଚନ୍ୟାୟାଳୀଯର ଉକ୍ତ ସମାଲୋଚନା ଓ ଖଣି ପଢାନାକଟ ଆଦେଶର ଶୀକାର ହୋଇଥିଲେ ସରକାର । ବିରୋଧ ଦଳ ଏହାକୁ ରାଜନୈତିକ ଜୟୁ କରିବା ସହ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପପା ଦାବୀ କରି ଗୃହର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅତକ କରିଦେଲେ । ମାତ୍ର କେତେ ଦିନ ଉଚିତରେ ସବୁ ଶାତ ପଡ଼ିଗଲା ଏବଂ ଯେମିତି କିଛି ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ଜଣାପଢ଼ିଲା । ସେହିପରି କଳାହାଣ୍ଡିର ଅପର୍ୟାୟ ବକସାଇଟ ଭରା ନିୟମଗରିରି ପାହାଡରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜଙ୍ଗଳ ଓ ପରିବେଶ ନିୟମ ଉଲଙ୍ଘନ କରାଯାଇ ବେଦାନ୍ତ କମାନୀକୁ ଖଣି ଲିଇ ଦେବା ସହ ସେବିଲାଇର କମାନୀ ଦ୍ୱାରା ସେଠାରେ ବକସାଇଟ ଉରୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଅଭିଯୋଗ ଆସିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଦୂତ ଶିକ୍ଷାୟନ ପାଇଁ ସେମାନେ ଆରମ୍ଭ କରିଥିବା ଏ ସବୁ ପଦକ୍ଷେପ ବିବୁଦ୍ଧରେ ବିରୋଧ ଦଳର ଏହା ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସ୍ଵର୍ଗ ବୋଲି ସରକାର କହିଥିବା ବେଳେ ବିରୋଧ ଦଳ ଲୋକେ ଏହି ଖଣି ଲିଙ୍କରେ ସରକାରୀ କଳ ବହୁତ କିମ୍ବା ବ୍ୟାକ କରିଛି ବୋଲି କହିବାରେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଆଶ୍ରମ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ପରସ୍ଵର କାଦୁଆ ଫୋପଡା ଫୋପୋଡି ହେବା ଅବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଆର ଭାଗ୍ୟ ରବି ଯେଉଁ ତିମିରେ କୁ ସେହି ତିମିରରେ ଅଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଛି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆମ ଯୁବ ପୀତି ନିକଟରେ ଆଜି ବିରାଟ ବିରାଟ ଆହ୍ଵାନ ଆସିଛି । ସେମାନେ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ଶିଖନ୍ତି ଏବଂ ହତାଶା ଓ ଭ୍ରମାଚାର ଉଚିତରୁ ନିର୍ବର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଲାଗିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି ।

ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆଶାମୀ ପ୍ରତି ମୋର ଅଙ୍ଗାକାର, ଯେତେ ଦିନଥିବି ଲୋକ କଲ୍ୟାଣକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେବି । ‘ଜଣ’ ଠାରୁ ‘ଗଣ’ ର ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା କରିବି । ସଂପ୍ରତିକ ସମୟରେ ସ୍ଵର୍ଗତାର ପରିଭାଷା ବଦଳି ଯାଇଥିଲେ ବି ସାଧାରଣ ପ୍ରତରେ ସବୁବେଳେ ସ୍ଵର୍ଗତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ପ୍ରକା ଆଯୋଳନର କଷ୍ଟଣ, ଆଜନ ଜୀବନର ଦୁଷ୍ଟଣ ଓ ସର୍ବୋପରି ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ନିଜ ଦଳ ଉଚିତରେ ମୋ ପ୍ରତି ନିପାତନ ମୋତେ କେବେ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ କରିପାରିନାହିଁ । ମୁଁ ଆଜି ବି ସେହି ସାଧାରଣ ଚାଷୀ, ମୂଲିଆ, ଖଟିଖାଆ ଓ ନିଷ୍ଟାଷ୍ଟିତର ପ୍ରିୟ “ଭାଗବତ ବାବୁ” । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ମୁଁ ମୋର ପ୍ରାଣପାଦ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

□□

[୨୩୧]

ସର୍ବସାଧାରଣରେ ସଂପତ୍ତିର ସୁଚନା

ଯେଉଁମାନେ ପକ୍ଷିକୁ ଲାଭରୁ ରେ ଅଛନ୍ତି, ସାଧାରଣ ଚକ୍ଷୁରେ ସେମାନେ ସଦେହର ପରିସର ଜିତରକୁ ଆସିଯାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଉପାର୍ଜନର ସ୍ଵଳ୍ପତା ଉପରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ସଦେହ କେହୀଭୁତ ହୋଇଥାଏ । ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ସେଇଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ମୋର କ୍ଷମତାସୀନ କାଳରେ ମୁଁ ଦଳୀୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଓ ବିଭିନ୍ନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସଂପତ୍ତି ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ଏଇ ଆମ୍ଭେଦିକା ସଂସରଣରେ ମଧ୍ୟ ମୋର ପୈତୃକ, ସୁଅର୍ଜିତ ଏପରିକି ମୋ ଉଦୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ ଭୁଷପତି ପ୍ରଭୃତିର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେ କରୁଛି ।

ପୈତୃକ ସଂପତ୍ତି ଓ ନିଜର ସଂପତ୍ତି

୧. ମୋର ବାପା ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ମହାନ୍ତିକ ନାମରେ ୧୯୫୩ ମସିହାରେ ଜ୍ଞଯ କରାଯାଇଥିବା ଚାଷଜମି ମୌଜା କାକଟ ଏ ୦.୧୭

୨. ମୋ ନିଜ ନାମରେ ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ଜ୍ଞଯ କରାଯାଇଥିବା ଚାଷଜମି

- (କ) ମୌଜା-କଇଳା ଏ ୦.୨୩
- (ଖ) ମୌଜା- କାକଟ ଏ ୦.୧୦
- (ଗ) ମୌଜା- ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରପୁର ଏ ୦.୭୭

ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ ସଂପତ୍ତି

୧. ଶ୍ରୀ ବଳଦେବଜୀର ଶିକ୍ଷା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ
ମୌଜା- ଗୁଆଳଧି ଏ ୧.୦୦

୨. ଦାନବନ୍ଦୁ ସାହୁ ଆଜନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ
ମୌଜା- ଗୁଆଳ ଟଙ୍କା ଏ ୦.୫୦

୩. କିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ

ମୌଜା- କଇଳା ଏ ୦.୦୮ (ଘର ବାଢି କିମ୍ବା ଜମି ଟ ୪୫,୦୦୦ଟଙ୍କା
ମୂଲ୍ୟରେ ଲିଙ୍କ ସୂତ୍ରରେ ସଂଗୃହିତ ଏବଂ ସେଥିରେ ପ୍ରାୟ ୧୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କୋଠାବାଟି
ନିମିତ୍ତ)

୪. କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ବାନ କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାକ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ
ମୌଜା- କଇଳା ଏ ୦.୦୮ (ପଇଁ, ହାସଳ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ମୁାନରେ ଜମି)
ଉପରୋକ୍ତ ସଂପତ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ମୋ ନିଜ ନାମରେ ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ୟାଶ ଡିପୋଜିଟ
ବ୍ୟାକରେ ଅଛି ।

□ □

[୨୩୭]

ପ୍ରଜା ଆୟୋଜନର
କଷଣ, ଆଇନ ଜୀବନର
ଦୁଷ୍ଟଣ ଓ ସର୍ବୋପରି
ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ
ନିଜ ଦଳ ଭିତରେ ମୋ
ପ୍ରତି ନିପାତନ ମୋତେ
କେବେ ଭାଗାକ୍ରାନ୍ତ
କରିପାରିନାହିଁ । ମୁଁ ଆଜି
ବି ସେହି ସାଧାରଣ
ଚାଷୀ, ମୂଲିଆ, ଖଟିଖୁଆ
ଓ ନିଷ୍ଟଷ୍ଟିତର ପ୍ରିୟ
“ଭାଗବତ କାବ୍ୟ” ।
ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ
ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାଥୀ ନାହା
କରିବାକୁ ମୁଁ ଦୋହା
ପ୍ରାଣପାତ କରିବାକୁ ଦାହା
ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ମୋର ଜୀବନଟା ଏକ ଖୋଲା ବହି ହୋଇ ରହି ଆସିଛି ।

ମୋର ନିଜର ଗୋପନ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ଏବଂ ମୁଁ
କୌଣସି ଗୋପନୀୟତାକୁ ଉପାଦ ଦିଏ ନାହିଁ ।

—ଗାନ୍ଧୀ ମାନସ

